

מבחר עירונים

יתרו
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:21	05:59	05:43	04:28	ירושלים
06:18	05:56	05:44	04:42	בני ברק
06:18	05:56	05:42	04:31	חיפה
06:19	05:57	05:45	04:43	אשדוד
06:20	05:58	05:44	04:27	בית שמש
06:21	05:59	05:45	04:45	קרית גת
06:18	05:56	05:41	04:34	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוט MAT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"טבעת בלי יהלום"

שיעור מס' 77 | פר' יתרו תשפ"ב

ה"לב שמחה": אם אתה מתעקש למכור או תמכור להם **רק חלק**. כך עשיתי. הם רכשו את השטח והקימו עליו את בית החולים קפלן בפאתי העיר רחובות של אותם ימים. חזרתי לאנטוורפן כשכמות נכבדה של מצלצלים בכיסי, שמח וטוב לב. לתומי עברתי להתברך בשנית אצל הרבי רבי איצקל אשר ראה ברוח קדשו את אשר עשיתי. הוא פנה אלי בערה: "**אני מביא לך עשירות ואתה מוכר את זה בכסף קטן בלי לבוא לשאול!**" התביישתי מאוד והתנצלתי, אך הרבי הוסיף בטוב ליבו: "למרות כך אתה תמשיך להצליח ולעשות חיל בעסקיך"- ברכה המתקיימת במלואה עד היום הזה.

קריאת הטיים לחגור חגורות בטיחות לקראת נחיתה בישראל סיימה את השיחה המרתקת והותירה אותי עם התובנה שצריך להיות "מבין" בשווי של דבר. מביא רבנו שמואל בזהר ובמדרשים שעשרת הדברות הם כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם. עוד מביא רבנו בפירושו למסכת אבות שהעולם נברא בעשרה מאמרות בעקבות הרשעים שהנאתם מהעולם הזה מרובה, אע"פ שעבור הצדיקים, הנהנים מעט מהעולם יכלו לברוא את העולם רק במאמר אחד, ומאחר שנברא בעשרה מאמרות, כלומר: שיש בעולם הרבה תאוות והנאות והצדיקים **משמרים העולם ומושכים מהם ידם**, התווסף להם טורח בשמירת התורה והמצווה, ולכן צריך לשלם להם שכרם.

בכנס שהתקיים לא זמן בסמינר בביתר, אודות ערך לימוד התורה, שיתפה אחת התלמידות את הסיפור המדהים: בהיותי בגיל חמש בערך עלעלתי באלבום התמונות המשפחתי שלנו, ראיתי תמונות מאירוע משמח בו אבי חובש שטריימל ומסב לשולחן מכובד עם קהל משתתפים גדול, כשהשמחה ניכרת היטב בפניהם. הייתה שם איזה קרן אורה מיוחדת. לסקרנותי שאלתי את אבי מה האירוע הלזה. הוא ענה לי כי זה מעמד סיום הש"ס, כשהוא לוקח אותי לסלון ומראה לי את הגמרות הגדולות הניצבות במרכז ארון הספרים זו לצד זו. אבא הסביר לי בנועם **שלמד את כל זה במשך שבע שנים**, וכשסיים עשה משה גדול וסעודה לגמרה של תורה. עלה בליבי רעיון, שאלתי את אבא: "**אולי אתה מוכן בבקשה לעשות כזה סיום הש"ס לחגיגת הבת מצווה שלי בעוד שבע שנים?**" אבא שאל אותי את באמת רוצה שכן נחגוג את ה"בת מצווה", משנעניתי בחיוב, החל אבא ללמוד את הש"ס במיוחד עבורי. כל יום הוא ישב בערב בבית ליד הגמ' וקולו השתפך בנעימה בחלל הבית: "אמר אביי, אמר רבא, סבר רב המנונא..." המתיקות הדהדה היטב בין כותלי הבית, ואני מנגד הייתי זאת ששומרת על השקט שלא יפריעו לאבא ללמוד את התורה שלי... כך מידי יום, שבת ומועד הייתה לי חוויה רוחנית: שעת לימוד תורה של אבא עבורי ולזכותי. מידי שנה, ככל שגדלתי, אבא ביקש לוודאות איתי שוב, כי אני אכן עדיין מעוניינת בעיסקה: בחגיגת סיום הש"ס במקום חגיגת ה"בת מצווה", ואני אשרתי בשמחה. האמת, שבשנה האחרונה לפני בת המצווה, כשראיתי איך וכיצד חברותי חוגגות את בת המצווה, **חשבתי לרגע אולי לחזור מהעסקה**. אבא ביקש שאקח את הזמן ואתיישב בדעת, אחרי כמה ימים הבעתי שוב את רצוני שאבא ישלים את הש"ס שלי. **את מעמד סיום הש"ס המרגש קשה לי לתאר במילים**. מעמד שחיקיתי, ציפתי והתכוננתי אליו יחד עם אבי ומשפחתי במשך שבע שנים תמימות! **אני חשה שאת אהבת התורה שהצליח להחדיר אבי עמוק בליבי לא אשכח לעולם!** הלוואי ואזכה להנחיל אותו לילדיי."

כשעלה משה למרום, מצאו לקב"ה שהיה אומר: "חווה" אמר לו משה: "**מאי, חווה?**" אמר לו הקב"ה כי הייתה אם כל חי. כך מובא במדרש פליאה כהגדרת רבנו. שואל רבנו "והוא פלא כשמו, דמה צורך לקדוש ברוך הוא לומר "חווה" כשעלה משה למרום לקבל התורה? ויובן במאי דאמרינן על פסוק: "כה תאמר לבית יעקב"- אלו הנשים. ולמה לנשים תחילה, כדי שיהיו מגדלות בניהן לתורה."

לכן אמר הקב"ה למשה כשעלה לקבל תורה: **חווה, היה זה מעין גילוי סוד**, כי הדרך להחזיר בילדים אהבת תורה- דרך האם כל חי- בשביל שמגדלות בניהן לתלמוד תורה. על פי הסיפור ראוי להטעים כי חווה היא לשון "חוויה"- כדי להבין את ערך ושווי התורה צריך לחוות אותה, לחוש בכל לב את אהבת התורה, **ובזה כוחן של הנשים גדול**, כהמשך דברי רבנו: "ועל זה נקראת אם כל חי כדברי הגמ' בכתובות: "ר' אליעזר אמר: לחיים ניתנה ולא לצער..."

נהגו ישראל לקדש אישה בטבעת ללא יהלום, מחשש **שהיא לא תשום נכון**, את שווי היהלום. כמובא בשו"ע: נהגו לקדש בטבעת שאין בה אבן. מסביר רבנו כי בפרשתינו אנחנו עדים למעמד האירוסין של ישראל עם הקב"ה: "כה תאמר לבית יעקב אתם ראיתם..."- מעמד קבלת התורה. הקב"ה ברא את העולם בעשרה מאמרות, כמובא במשנה באבות. רבינו מבהיר כי יתכן לומר **שהעולם עצמו הוא היקדושו של ישראל, העולם הזה משמש כ"טבעת"...** מסביר רבינו כי מסיבה זו כבר בתחילתה מסבירה התורה את שווי העולם: "בעשרה מאמרות..." כדי לחוש למנהג העולם החוששים כסברת ר"ת ומסירים האבן מן הטבעת של היקדושו, בכדי שנבין נכון את שווי העולם.

"בשווי יהלומים הכנתי היטב, אבל בקרקעות כנראה שלא... משתף הרב ז' "כאשר יצאתי לפני כמה שנים לאירופה עם קבוצת נופשים ללוותם בתור רב המלון, כדי לתת לנופש את הנופך הרוחני המתבקש, התיישב לידי בטיסה חזור, אחד הנופשים, שהתיידד איתי ושיתף אותי כי כיום הוא אדם אמיד ובעל בעמיו: 'סוד עושרי החל לפני למעלה מחמישים שנה, גרתי אז באנטוורפן שבבלגיה, שם עבדתי למחייתי בבורסת היהלומים. התמחתי לשום היטב את שוויים..

באחד הימים עברתי להתברך אצל הרבי ר' איצקל מפשווערסק זצוק"ל, הושיט לי את ידו הק' באמרו: "**הגיע הזמן שתתעשר**", ענית: "אמן" בהתרגשות, וציפיתי מה ילד יום. תקופה קצרה לאחר מכן פנה אלי מכר, שידע כי חמי, גר בארץ ישראל ומידי פעם אנחנו נוסעים אליו לארץ, לחגים וכדו'. הלה ביקש להפגיש אותי עם יהודי מתבולל שיש לו קרקע בארץ והוא מעונין למוכרה, נפגשתי עם המוכר. התברר שיש לו קרקע גדולה בסך מאתיים דונם באזור הישוב רחובות, והוא מעונין למוכרה במחיר מציאה בסך חמישים אלף דולר. מבחינתי אז, זה היה סכום עתק. **ניסיתי להתלבט בקול: "מהיכן אשיג סכום כזה? אולי אמכור את דירתי ואנסה ללוות מידידים וכו'..."**

המוכר ששמע את התלבטויותיי אמר לי: "חלילה, אל תמכור את דירתך, אני אפרוס לך את המכר בתשלומים נוחים ביותר". היה לי מוזר העניין, נראה היה שהמוכר מחפש להתפטר מהקרקע הזו. כנראה טמון כאן איזה עוקץ... שמא יש איזו סיבה נסתרת לבולמוס האוחז את המוכר להתפטר מסחורתו. משהרגיש בחששותיי אמר לי: "**אשתך אותך בסודי**. לפני המלחמה, בפולין של אז, גם אני הייתי יהודי שומר תורה ומצוות כמון. לצערי בטלטלות המלחמה וסערותיה נתלשתי מהאילן היהודי המפואר ונישאתי לגויה, ר"ל. יש לי ילדים ערלים. עשיר גדול אני ואחרי פטירתם הם יירשו הון רב אבל את נכסיי בארץ ישראל הקדושה **אני לא מסוגל ולא מעונין להוריש להם**. אי לכך אני מעונין למכרם במהירות ליהודי."

רבנו ה"זרע שמשון", מביא את דברי המכילתא בפרשתנו, כי הדברות בעשרת הדיברות כתובות חמשה על לוח זה, וחמשה על לוח שכנגדו, מוסיף רבנו נופך לקשרם יחד בדרך רמז כלשונו הקדושה: "לא יהיה לך כנגד לא תנאף, כי עיקר הקדושה להיות נבדלים מן האומות בנימוסיהם ובמנהגייהם. וזכות ארץ ישראל מועלת להיזהר מעבירות חמורות, ואם לא תהיו נזהרים להתרחק מחוקותיהם או אז אין זכות ארץ ישראל תועיל לכם."

"משכך, הסכמתי להתאמץ לקנות חלק בארץ ישראל. המוכר אף עשה לי הנחה משמעותית נוספת והעיסקה יצאה לדרך. החלטתי כי בחג הפסח הקרוב, כשאסע לחמי לאר", אקדים בכמה ימים את ביקורי ואבדוק מה העלתי בחסתי. התברר שמדובר בקרקע חקלאית מאתים דונם של תפוזים. זה אולי נחמד לפירות ט"ו בשבט, אבל לא במחיר כזה... לאחר כמה ימים **פנו אלי ממשד הבריאות בהצעה קוסמת** לרכוש ממני את הפרדסים במחיר של מיליון וחצי דולר. ההצעה קסמה לי מאוד אך לא רציתי לעשות כזה צעד ללא ברכת צדיק. באותם ימים התקשורת לחו"ל לא הייתה דבר של מה בכך, כך שלשלוח את השאלה לרבי איצקל זיע"א לאנטוורפן לא היה קל טכנית. חיפשתי לשאול מישהו משכמו ומעלה כאן בארץ. עם אחיו של הרבי מגור ה"בית ישראל" זיע"א, המכונה באותם ימים: "רבי שמחה בונם"- מי שלימים נודע כרבי ה"לב שמחה" זיע"א היה לי קשר, ופניתי אליו בשאלה מה עלי לעשות. הוא אמר לי בחכמתו כי אם משרד הבריאות מוכן לשלם מיליון וחצי דולר משמע שזה שווה הרבה יותר. "**לו לעצתי תשמע- אל תמכור!**" פני התכרכמו. הרגשתי סוג של חמצה. כבר ראיתי בעיני רוחי את המזומנים בחשבון הבנק, וניסיתי 'ללחוץ' לקבל תשובה יותר מתאימה למשאלותיי. אז ענה לי

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

צפרה אשת משה (יח, ב) - נוטריקון מצ"א, כפי שנאמר במשלי מצא אשה מצא טוב. (נפש דוד) ויאמר אלי-משה (יח, ו) - אמרו חז"ל במדרש שיתרו הודיע למשה על-בואו באמצעות אגרת, ורמז לזה בתבות ויאמר אלי-משה, שהן בגימטריה בידי אגרת עם התבות. (מגדנות)

והייתם לי סגלה (יט, ה) - אהבת השם יתברך לישואל משולח לסגלה, וכשם שהיא מרפאה שלא על-פי הרפואה והשכל, כך אוהב ה' את ישואל מעל לטבע. (היהודי הקדוש מפשיסחא)

ביילי בליהארץ (שם) - ב"י ל"י בגימטריה שבעים, דהינו שבעים אמות יש לי בארץ, ומפלים לא בחרתי אלא בכם בני ישואל, כדי שתהיו לי סגלה מכלי-העמים. (ש"ד על התורה)

וירד ה' עליהר סיני אלי-ראש החר (יט, כ) - רא"ש נוטריקון אמה שלשה רבעים, לרמז לדברי חז"ל שהקב"ה ירד על הר סיני למעלה מעשרה טפחים, ואם האמה בת ששה טפחים, אזי שלשה רבעים הם ארבעה טפחים ומחצה, הינו מעט למעלה מעשרה טפחים. (מגדנות)

וירא העם ויגעו ויעמדו מרחק (כ, טו) - וכמה התרחקו? י"ב מיל כמובא בבעל הטורים, ורמז לזה בראשי התבות הללו בגימטריה י"ב. (שם)

אמרו חז"ל, שתלמיד-הכם צריך שתהיה בו גאון אחד משמונה שבשמינית, והדבר נרמז בחר סיני, שכן לא בחר הקב"ה את הר סיני לנתינת התורה, אלא מפני שהיה עניי מכל החרים, והרי אמרו במדרש שהגבוה בין החרים הוא הר תבור ונגבו ארבע פרסאות, ופרסה היא ארבעה מיל, וכל מיל אלפים אמה, הרי שכל פרסה שמונת אלפים אמה, וארבע פרסאות הן שלשים ושנים אלף אמות, ולעמדת זאת היה הר סיני בגובה חמש מאות אמה, ואם נכפיל את גובה הר סיני שהוא חמש מאות אמה, בששים וארבע פעמים, נקבל את החשבון של שלשים ושנים אלף, שהוא גובהו של הר תבור. וזו פונת חז"ל שתלמיד-הכם צריך ללמד מהקב"ה שנתן את התורה על הר סיני שהוא אחד משמונה שבשמינית מהר תבור, מפני שהוא נהג בענוה... (חוכמת התורה)

ספורים בפרשה

בייחיה להם דבר בא אלי (יח, טו)

שני אנשים עמדו לדון בפני רבי שלמה קלווגר, ואחר שהראשון סיים לשטח את-טענותיו, החל השני לטען בנגדו. לפתע דרש רבי שלמה מהשני לצאת החוצה, "שכן אינך בעל-דינו, אלא אדם מהשוק". השנים נבהלו מעיניו הצופיות ונמלטו על-נפשם. התברר, כי לראשון היה סכסוך קמוני עם שפתו במסחר, והלה זמנו לדון בפני רבי יוסף שאול נתנון בעל 'שואל ומשיב'. אך מתוך התחכמות, עמד לפני-כן בפני רבי שלמה קלווגר עם אחד מידידיו, כדי לבדק מה עתיד להיות בדינו, אך רבי שלמה חש בתרמית ונרשם. "ומעשה זה מרמז פאן בפסוק", אמר רבי מאיר שפירא מלבליו, "בייחיה להם דבר" - למשפט, 'בא אלי' - רק אחד מבעלי-הדין בא במקומו, ולכן נאמר בלשון יחיד, ואזי 'שפטתי בין איש ובין רעהו' - יש להבחין ביניהם אם הם באמת בעלי-דין, או שבאו בערמה לדעת איך הדין נוטה, וכך נובל לדעת מהו איש שהוא בעל-דין לבין רעהו מהשוק...

והייתם לי סגלה מכלי-העמים (יט, ה)

רבי משה הכהן, בנו-יחידו של רבי שאול הכהן רבה של גרבא, היה אוצר מלא תורה וחכמה, ונודע בתשובותיו השנונות לחכמי אמות העולם. וכך ספר בן-נכדו רבי רחמים חי חויתה הכהן: "מעשה שארע למר זקני הרב המפלא פליל המדעים", ששמש כמנהל חשבונות המלך, ונשא חן בעיני בל-רוזאו. אחד השרים נכנס עמו מדי פעם בזכות על אמונתו המסלקמית, כשהוא מנסה לשכנעו להצטרף אליהם. רבי משה היה פוטרם במנו-דראש, שכן חיש שמה יענה לו מנה אחת אפים והלה יפגע מקו וינטר לו שגאה, אולם פעם דחק בו השר והאריך בשבח נביאם ובגור-הענין המבטח להם, עד שרבי משה נענה: "הניחה לי עתה עם-דברך, שכן טרוד אני בנושא סווד שפרסם בעתונות, והפתרון נושא פרס חשוב. מעשה במלך שגלחם בעיר גדולה וכבש אותה, ומנה עליה שר חשוב שבגדו הפקדו חקי ומשפטי המלך להנהגת המדינה, והעובר על-פיו אחת דתו להמית. והנה הגיע איש והודיע לשר, פי הוא שליח המלך שצוה לשנות את חקי המדינה, לגרע מהם ולהסיר עליהם, ואם ימשיך להחזיק בהקנה הישנה, הריהו מתחייב בגנשו". "ומתבקשים אפוא קוראי העתון להביע דעתם", סיים רבי משה, "מה צריך השר הראשון לעשות, להמשיך בחקיו ששמע מהמלך, או לשנותם בדברי האיש שזה עתה בא בשם המלך?" תמה השר ואמר: "שאלה של שטות היא, שהרי השר קבל את החקים מפי המלך פנים אל-פנים, ואיך יטה עתה און לדברי שליח לא-קרוא? ואם באמת חזר בו המלך מדבריו הראשונים, היה לו לזמן לפניו את השר ולהודיע לו בעצמו על השנוי. ומתפלא אני עליה, מדוע אתה מתחבט בשאלה פשוטה זו וקורא לה חידה ותעלומה". חיוך גדול התפרש על-פני רבי משה: "נכון מאד, ידידי. אתה צודק בהחלט. ועתה חזר נא על תמיהתך כלפי מדוע איני זונח את דת-ישראל ומצטרף אל נביאכם. בלי און לשמע... מבוכה אחרת את השר, ולאחר שקלט ביצד קרה לעצמו פח יוקשים בדבריו, החזיר פסיד ואמר: "לא לחנם אמר נביאנו, פי אסור להתנחף עם היהודים, שכן אתם מסגלים תמיד להכות את כל היריבים שלכם, שוק על-גודך..."

זכור את יום השבת לקדשו

רחמים דבוש, זה היה שמו של השמש התמים וירא-השם, שהתגורר בעירה קטנה סמוך לעיר החוף הגדולה טריפולי בירת לבנון. השמשות בבית-הכנסת היהת פרנסתו היחידה, קצבתו מקפת הקהל היהת זעומה, וממנה הצליח בקשי לפרנס את משפחתו בזהק. כליל שבת אחד, לאחר שאחיו המתפללים יצאו מבית-הכנסת, פנה רחמים השמש לנעל את שערי בית-הכנסת, והנה הוא מבחין בדבר-מה המנענע מתוך המחסן הקטן שמאחורי הדלת הראשית. בסקרנות פנה לבדוק את הענין, ולתדהמתו גלה ערמת מרגליות ומטבעות-זהב מנחת על קרקעית המחסן, והללו מפיצים סביבם נגה ואור שלא מעלמא הדיון. רחמים צבט עצמו כדי לראות שמא אינו אלא הוזה, אולם המציאות טפחה על-פניו. אוצר בלום מנה לנגד עיניו, ואין לו אלא להושיט ידו ולמלא את כיסיו באבנים היקרות. אולם הוא נרתע לאחוריו בנשוד-נחש, "הן שבת היום" לחש לעצמו, אולם מלחמה עזה נצתה בלבו. בקשי הצליח לעמוד על רגליו הכושלות מהתרגשות למראה האוצר, ויצרו הרע החל למצא לו דרכים שונות של התר. בתחלה החל הלה לטען כי במצב של פקוח נפש מתר אף לחלל את-השבת, וכי הילדים הרעבים שלי אינם שרויים בלהעת סכנת חיים? מלמל לעצמו, אך דחה בתעוה את מחשבת הפגול הזו. אולם היצר נסה שוב ושוב להפילו בפח היוקשים, והפעם הפך הלה לתמיד-רחם של ממש. "אולי מתר לטלטל בלא-חריד את אחת המרגליות עד הבית באמצעות מקל" טען הקול בלבו, אך רחמים, שרחוק היה מלהיות למדן ויודע-ספר אך היה ספוג ביראת-שמים אמיתית, מהר לטרוק את דלת בית-הכנסת, ולברח מהמקום פנורח מפני הדלקה.

מוכן מאליו, כי המסמון הפלאי לא מש מנגד עיניו לרגע, וגם בשעת סעדתו הדלה תאר לעצמו בדמיונו פמה היה טוב אלו היה נוטל אפלו מרגלית אחת מהערמה, והיה זוהה לצאת ממצבו הפספי העגום. הליקה עבר עליו בחלומות פז המערבים פסיוטים שונים, ושנתו נדדה מעיניו. עם שחר, מהר רחמים לרוץ אל בית-הכנסת, ולשמחתו גלה בי ערמת המרגליות שוכנת במקומה, ואף דומה היה כי היא הכפלה וגדלה שבקעה מזנים. השבת עברה עליו בעצלתיים, כאשר מדי פעם הוא שב לבדק אם אמנם האוצר לא נעלם בלעמתי שבא, ולשמחתו גלה כי היא שוכנת לבטח כאלו מזמנת היא לו מששת ימי בראשית. אלא שבינתיים הביט עליהם פעל נרות חנכה, שבהם אין לנו רשות להשתמש אלא לראותם בלבד. הוא כבר השתעשע באשליות כיצד הוא הופך לנגיד העירה, והתבונן לשבר חמור מיד עם יציאת השבת כדי לשאת עליו את האוצר בלו, אולם לחרדתו גלה לאחר תפלת ערבית של מוצאי שבת, כי האוצר נגזז ונעלם ולא נותר ממנו שריד ופליט. רחמים שפסף את עיניו בתמהון, וכאחוז תוזית התרוצץ במחסן הקטן כדי לחפש את האוצר הנעלם, אולם לשון היה עמלו והקלה חרס בידו. בשונו הבייתה להבדיל עלי-הפוס, נאנח רחמים אנהה השוכרת יותר מחצי גופו של-אדם, אולם לאחר שהתעשת מעט ורוחו שבה אליו, התנחם בקה שהצליח להתגבר על הנסיון הקבר, והיה בטוח כי סופה של השבת שתשלם לו שכר כפול על שמירתה בעו.

שכן היה לו לרחמים, ושמו מסעוד חדד. הלה היה עשיר מכל, ומדי פעם היה נוסע למדינות רחוקות מעבר לים, ורוכש שם סחורות שונות במחירי מציאה, ומוכר אותן במחיר מופלפל כשהוא עושה הון רב. רבים מבני העיר היו מפקידים בידיו את הסכונותיהם, והוא היה רוכש בעבורם סחורות שונות כפי בקשתם, ונוטל מהם כמובן שכר-טרח. והנה רואה רחמים השמש כי הנגיד מתבונן לצאת שוב אל אחד ממסעותיו הארבים, והוא מהר להוציא ממחבואו את צרור כספו הדל אותו חסך בזעת אפו משך ימים ארבים. תור ארץ של סוחרים ואנשים שונים השתתף ליד פתח ביתו של מסעוד, ורחמים נעמד בסוף התוה מתוך הכנעה ובושה. העומדים לפניו בתור הגישו לעשיר את כספם בצרור ושימת קנייתיהם, והנה מוצא רחמים את עצמו עומד בפני העשיר. הלה היה איש אדיב ונעים-סבר, למרות עשרו הרב, והוא האיר לו פנים: "מה תרצה שאקנה בשבילך?" ורחמים השיב בקול רועד: "זה פל רכוש", והושיט את צרורו הדל, "ואיני יודע מה לבקש לרכוש, אך בטוח אני כי כבודו בקי יותר ממני ידע אל-נכון מה לקנות בעבורי". נטל מסעוד את הצרור הקטן, רשם בשולי פנקסו את שמו של רחמים השמש ואת סמונו צרורו הדל, ופנה להתבונן למסעוד.

עברו שבועות ארבים, ומסעוד העשיר כבר נמצא שוב על הספינה, פשפפיו מועדות לשוב לביתו. הוא הספיק כבר לסדר בתאו שבאניה את חבילותיו הרבות ואת צרורותיו העמוסים בסחורות שונות, ונפנה לבדק בפנקסו הקטן האם בצע את כל המטלות שחבגו לכצע. והנה גלה כי שכח לרכוש דבר-מה בעבור השמש התמים של בית-הכנסת, וצרוו נותר בידו. "אוי ואבוי", טפח מסעוד על-מצחו, ופנה לבקש מרבי-החובל להמתין לו עד שישוב. הלה הסכים מיד, שכן עדין לא הספיק להכין את האניה להפלגה, ומסעוד פנה במהירות אל השוק כדי לקיים את בקשת השמש. והנה הוא נתקל ברוכל האוחז בידו קפסה חתומה, והוא מבקש בעדה סכום פשוט. "מה יש בפנים?" בקש מסעוד לדעת, אולם הלה השיב: "איני מנלה את תכן הקפסה, ואם רצונך לשלם בעדה שלשים דינרים, תוכל לרכוש אותה". מסעוד נרתע לרגע, שכן חשש לקנות חתול בשק, אולם לאחר שבדק בצרורו של רחמים השמש, וגלה כי בדיק שלשים דינרים נמצאים בו, רכש מהרוכל את הקפסה.

מאורות

וי ישאל יונה הלי לנדא מקמפנא
ליום ההוליא יח בשבט תקפ"ד

"שר התורה וארי שבחבורה, מופת דורו חסיד קדוש וטהור, מקבל אלפי פועל ישועות, ומספרים למאות ממופתיו ומעשיו בכת תפלתו ובקבלה מעשית", כפי שהעיד עליו חתן נכדו רבי צבי יחזקאל מיכלזון הי"ד, מדפיס חבוריו, 'שירת ישאל על התנף ומדושי חז"ל, עין הדלח" על הש"ס, 'עלה דיונה' על אגדות ירושלמי, ו'עשרת ישועה' על הגדה של פסח. ואלו ספרו שעל-שמו נודע, 'מעון הברכות' על מסכת ברכות, יצא לאור כבר בחייו. מצד אביו היה מזרע משפחת איטינגא הנתיקה, אולם כבר זמנו נקרא בשם לנדא על-שם אביו-אמו רבי יצחק סג"ל לנדא מקרקא דודו של הנודע ביהודה, בארבעים שנה ישב ברבנות קמפנא שבפולין והנהיג קהלתו בקמה. פעם הובא לעיר חזן בשם שמעון, שהיה בעל קול נעים וערב אולם הוא הכיר בו כקל שבקלים והתנגד למינויו כשליח-צבור. אך בצעת קרובו רבי יוסף בדיק מפוזנא חתן הנודע ביהודה, אלו כתב בחדוד 'שמעון זה דורש כל אתון שבחורה, את-החזיר, את-הטרפה ואת-הנבלה, וכוון שהגיע לאת ה' אלקיף תירא - פרש", לא נכנס עמו למחלקת, אלא החל לקרבו ולהרגילו לשותת יין-שרף. במקשד הומו נעשה הלה שתין המתגולל גרפש בשכרותו, והקהל גרשונו בתרפה... מספרים, כי כאשר צירו בבית-הכנסת נמו ונשר, צבי וארי, בדברי רבי יהודה ברתמא 'הוי עז כמור', אמו "את סיוס דבריו לעשות רצון אביך שבשמים, איראפטר לציר, אלא לעשות ולקיים בפעל"...

יוסיף דעת

אחד מחלקי החכמה שבתורה היא 'חכמת הטרטוטים', שעליה מובאת ביוזר שבפרשת על 'ואתה תחזו מכל-העם' דרשת 'רוא דרוין' וכי תקב"ה גילה למשה סוד 'טרטוט במצחא', אך מובא שם כי גם היוערים חכמה ו'שתמשו בה רק לפנ נפש ולשוב כש נשבו ולא לגלות עתדות. החיד"א מונה אותה עם אחת מ'טו' החכמות שבתורה, ומציין שהאורח סירב ללמדה לתלמידו רבי חיים וטאל, וכן מובא ב'תולדות האר"י' שאף שלמד עמו כל מה שיהיה רוצה, דחה אותו בדברים כאשר ביקש ללמדו חכמה זו, כי 'די לך בחכמת הקבלה אשר בה תבין כל מה שתרצה'. 'חכמת הטרטוט' היא חכמת טרטוט הפנים והדירים, וכבר הקדמונים הכירו אותה כמובא בתשובת הגאונים, שרב שרירא גאון ובנו רב האי נטאלו על הנכר בפרק היכולת דרבי ישעאל בעיני קבלה, והשיבו כי הדברים אינם נמסרים אלא בסתר ובהם 'הכרת פנים וסדר טרטוטין, ואי אפשר לנו לפתח בדברים ואף לא על-פה אלא למי שראויין', ומספר "כי אף חכמי הגוים הכירו בה מעט ומעיר", ומסיף דבר מלא כי "קבלת רבותינו לא נבראו בשינוי מרצונן אלא בשינוי ריבוא, והמונין הזה כולל כל הדעות". ועל המתיחה כיצד יש רק ששים ריבוא צורות מרצופים בעולם שבו מליאדי בני-אדם, השיבו כי חכמה שיש ששים ריבוא צורות שונות בכל איבר, והרכב המשנה יוצר מליאדי צורות שונות. וכן כתב הנודע ביהודה, כי ברכת "חכם הרים" על ששים ריבוא מישראל, היא "שכל אחד מרצוף פניו מעיד על מה שבלבו ודעתו במחשבתו". הרמב"ן מסביר שהטרטוטין שר שב שרירא הוונה ל'חכמת הכף וטרטוטין שדע כשניו משתמשין ומתעסקין בהם בני אדם, וכל אלו הדברים ימוצא בהן חכמות ישנות ואמיתיות הן למחשבות כיד מקבלי התורה, וכשאבדו אבדו החכמות עמנו ונשאר זכרם בשיבוש ביד מעטים. וכבר היה איש יונו, שקיבל מחסידו אלמאני (גרמניה) חכמה זו, והיה אומר בצורת הפנים דברים נפלאים לעיני הגוים, ושמו שבתאי היווני, כי בתורה נמו לחכמים כל עניני הבעים". גם הרמב"ק כתב שחיד "חכמה נעלמת דקה מן הדקה, ועדיין מנה חכמה זו נעלמה נשגבה אין מי יכול לה". רבי יעקב מפורא חיבר "שושנת יעקב" ללימוד "חכמת היד הטרטוטין וחכמת הפרצוף", ושם ציור כי די עם קי השולחן והחכמה, הכבוד והמול, וק חחיים וקו העשר ומהותם, ובהמשך מפרט סימני אברי האדם ושמעותיו ועל פיהם נקבעות החכמות. רבי אליהו משה גאליע חיבר "חכמת היד" - 'לאדם דעת, לחבון מקוים ומהטרטוטים אשר בידו ובמחזו, את מספר ימי חלדו, בריאותו גופו ובריאותו כל איבר ואיבר, וכל קורויו אשר יקרוהו'.

המשך

פיון שהשעה היה דחוקה, לא הספיק מסעוד לבדק בדיוק מה יש בקפסה שרכש, ורק לאחר שעלה על הספינה גלה לתורתו, כי הפעם קנה באמת 'חתול בשק', פשוטו כמשמעו. בקפסה היו כמה גורי חתולים שנסו להמלט החוצה עם פתיחת הקפסה, והתברר כי הרובל חמד עמו לצון והצליח להוציא ממנו שלשים דינרים על לא-כלום. "מה יעשה רחמים המסכן עם גורי החתולים הללו? וכי לא די לו לראג למזונותיהם של ילדיו הרעבים, שהוא יודקק מעתה גם לראג למזונות בעלי-החיים הללו?" חשב העשיר, ולאחר שהחזיק בקפסה זמן-מה, חש כי היא כבדה באופן מוזר ומחשיד. התברר כי בתחתיתה של הקפסה שכנו כמה אבנים יקרות, שכל אחת מהן היתה שוה הון רב. יכול היה מסעוד לצרף את האוצר הגדול אל עשרו הרב ולהעלים את הענין פלו, אולם פיון שבעל-גפשו היה ומדותיו נאצלות, ידע כי האוצר אינו שלו, ועליו להעניקו לבעליו, רחמים השמש.

את פניו של מסעוד קבלו ילדיו ובני-ביתו, ששמחו עם שובו בהצלחה ממסעו המסחרי, וכל אלו שבאו להפקיד אצלו את ממונם, הגיעו כדי לטל את הזמנותיהם. אולם אחד לא הגיע. היה זה רחמים השמש, שהתביש להטריד את העשיר הנכבד בענינו הפעוט, והיה בטוח כי אין טעם לבדק את הענין, שכן בודאי שכח בכלל ממנו, או שקנה בעדו דבר חסר-ערך. עברו ימים מספר, וכאשר מסעוד ראה כי השמש אינו בא לפקד את-ביתו, שלח להזמינו באמצעות משרתו. "מדוע לא באת למקח את סחורתך שרכשתי בעבורך?" הקשה הנגיד, ורחמים השפיל את עיניו בבושה. "אין לך במה להתביש, כי אוצר גדול נפל בחלקך, והקפ"ה הרים את מזלך בבת-אחת". רחמים היה בטוח כי העשיר חומד עמו לצון ומהתלבט בו, ובראותו את שחוקו של בעל-הבית, פנה לשוב אל ביתו, אך הלה עצר בעדו ובקש ממנו לשבת ולהאזין לדבריו. "אודה עלי-האמת", פתח מסעוד את דבריו בארשת רצינית ובכבד-ראש, "כי בתחלה שכחתי לחלוטין מבקשתך, אותה רשמתי בירכתי פנקסי, ולא רכשתי בעבורך מאומה. אולם לאחר שעליתי אל הספינה גליתי, כי שכחתי לבצע אותה. לא רציתי לאכזב אותך, ולכן שבתי אל השוק המסחרי כדי לתור אחר דבר-מה בעבורך, והנה הודמך לי רובל שמכר קפסה בשלשים דינר, הסכום אותו הפקדת בידי. ראיתי בכך במציאה מן-השמים, אולם לאכזבתי גליתי כי רכשתי 'חתול בשק' של ממש, ובקפסה היו כמה גורי חתולים חסרי תועלת. והנה נפלה המחשבה בלבי שמא טמון בקפסה אוצר, ואמנם גליתי בקרקעיתו את היהלומים הללו". ובדברו, שלף העשיר את הקפסה ממגרת שלכתו, והראה לרחמים המפתע את הקרקעית הכפולה ואת האוצר הגדול הסמוך בה. "אינני מבין גדול באבנים טובות ומרגליות", המשיך מסעוד העשיר, עיניו רחמים אינו מסגל לדבר מרב תדהמה ונראה כי הוא בלע את-לשונו, "אולם גם אדם פשוט והדיוט רואה מיד, כי האוצר בלום עסקינן, והפקת אפוא להיות עשיר מפלג".

במשך דקות ארוכות ישב רחמים ההומם, כשהוא שרוי עדין תחת הרשם הפביר של הגלוי הפורעיש על פי מזלו התהפך עליו לטובה, והנה הבזיק הרעיון במחו. "אנא, צבר נא את היהלומים על השלחן וסדר אותם בערמה קטנה, כדי שאוכל לצפות בהם ולקאמד את-מספרם". מסעוד התפלל מעט לשמע הבקשה המוזרה, אך עשה כבקשתו של השמש. ופליאתו בגרה, כאשר הלה קם ממקומו, התרחק מעט והשקיף על-פני הערמה במקט מסתורי מעט. "ובכן, עתה אספר לך את-ספורי". וכאן החל השמש לגולל את המאורע המפלא שארע עמו באותה שבת קסומה, כאשר גלה את ערמת המרגליות במחסן של בית-הכנסת, ולא בש לגלות בפני העשיר על המלחמה הקשה שהתחוללה בלבו למראה האוצר האגדי שהיה בהשג ידו. "כפשע היה ביני ובין נטילת האוצר בעצומה שלי-השבת, אולם בחסדי שמים הצלחתי להתגבר עלי-יצרי, ולא עשיתי לי אלהי קסף ואלהי זהב". "ומה גדולה היתה אכזבתי במוצאי השבת, כאשר גליתי כי האוצר פלו גנוז ונעלם באופן מפתיע כשם שבא, עד שברבות הימים התחלתי כבר לחשוב שמא רק מהרהורי לבי ראיתי את המטמון, ואך פרי דמיוני הקודח הוא. והנה עתה השיב לי הקב"ה את שקרי בדרך הישר והטוב, כלי לעבר חלילה על מצות השם וכלי לחלל את השבת, והנה זכיתי בערמת מרגליות כפי שהיה".

התפעלותו של מסעוד מתמימותו של השמש ירא-השמים, בגרה מרגע לרגע, והוא לא חדל מלהשתאות מכח ההתגברות של רחמים ויראתו הקודמת לחכמתו שעמדה לו בנסיון הכבד. "ספק גדול בלבי", חשב מסעוד הנגיד, "אם אני, ועוד רבים וטובים פמוני, אשר בקיאים אנו בתורה הרבה יותר משמש מסכן זה, היינו מסגלים לעמד בנסיון זה כבד, כפי שהוא עמד בו בגבורה מעוררת השתאות. ודוקא תמימותו הגדולה ויראתו האמתית באלקים, היא שעמדה לימנו ובזכותה הצליח להתגבר על נסיונו הקשה. והנה הקרה לו הקב"ה את שכרו, בזכות שמירת השבת". מסעוד המשיך להביט ברחמים במקט מתפעל, אולם סרב בתקף להצעתו הנדיבה לטל לעצמו את אחת המרגליות היקרות שבאוצר, כשכר טרחה. "חלילה וחס!" מהר למחות בקול, "לא אטל מקה אפלו פרוטה אחת, שכן זוהי לך מתנת שמים כשכר על שמירת השבת, ועתה שוב לבידתך וראה ברכה בכל אשר תפנה". המעשה הפלאי הזה גלים, וקרנו של השמש הפשוט והתמים עלתה עשרת מונים. אולם למרות עשרו הרב, המשיך רחמים לכהן בתפקידו כשמש בית-הכנסת, כשהוא משתמש בכספו הרב למעשי צדקה וחסד, וזכה לברכה בכל אשר פנה, כשכר על שמירת השבת במסירות עצומה. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

והייתם לי סגלה (יט, ה) - עוד ידמו כמה שאמרו ז"ל, ישראל שעמדו על הר סיני פסקה והמתן, וזו היא סגלתן מכל-העמים שלא פסקה זמנתן. עוד ידמו סתו עליון לפי מה שקדם לנו, כי ענפי הקדשה נתפסו בעולם ואין מציאות להם להתברר וזלת באמצעות ישראל, וביותר באמצעות עסק התורה שהיא כאבן השואבת ניצוציה במקום שהם, ואותם ניצוצי הקדשה גם להם יקרא סגלה, והוא אומרו והייתם קרינו בה והייתם פרוש בה"א מלאפוס, כי הם היו היות סגלה מכל-העמים אשר נפוצו שם באמצעות התורה, במאמרם ז"ל וכמו שכתבנו כמה פעמים הדברים בקטשה מצרים. ואמרו בי"ל בלי-הארץ כאן רמז שיש לו סגלה מפרדת בלי-הארץ, וזה טעם פחד ישראל בארבע רוחות העולם לחזר אחר הסגלה שהיא אבדתם. והנה זולת עונם שלי-ישראל, היו יכולים השנת הדבר כלא פויר בעולם אלא בכח עצם תורתם היו מולכים בכל-העולם ושואבים כל בחינות הקדושות מכל מקום שהם, ובאמצעות החטא חש בהם וצריכין לדת שמה לבדו הטוב ההוא: ואתם תהיו לי (יט, ו) - או ידעה לומר להם, כי מעתה יהיו הם בבחינת פלאי שלי-מעלה, כי למעלה יש להאדון משרתי ומשמשים לפניו כפרום ולקח יקרא מהנים. גם יש לפניו צבא רב הנקרא קדוש דכתיב אהר קדושו, ואמר ה' כי אותם יעשה ה' במקום מהנים וקדושים העליונים, וכן היה שצוה לעשות לו בית לשכן בתוכו ובחר ממנו מהנים וצוה לנו והייתם קדושים, וכפי זה אומרו ואתם חוזר הדבר לבללות ישראל, והצדק לומר תבת ואתם, לכל יחשבו כי דבריו להם על העתיד לבוא בעלות הנפש אחר הפרדה מהגוף ושיג הרוחניות מעלות הסדורות, אבל בחיים חיותו תרחיק הדעת השגה זו. לזה אמר ואתם, פרוש אתם בעצמכם בעלי גויה תשיגו מעלה זו. ומצינו שהצדיקים השיגו מעלה זו שנקראים מלאכים וקדושים, כי באמצעות התורה הגדל העלה מעלת האדם עד אין קץ ומעלה מהמלאכים, זה לך תאור כי ה' חזר ליותר מעלה לקדשות מקום כבודו עם ישראל, הא למדת כי הם למעלה מהם, כי מעלין בקדש וכו'.

דברי הימים

רגילים כותבי הדורות לתאר את הליכות חייהם של גדולי התורה ומאוריה, ויפה הוא הדבר כדי ללמוד מהם ומלהיכותיהם, אולם לתעים יש מה ללמוד גם מאנשים פשוטים ולשמר את זכרונם. אחד כזה היה ר' משה חיים פערלוקווארט, שנפטר בי"ח שבט תרע"ח, לאחר שגורש בידי התורכים. כולם כינוהו ר' חיים שמש או ר' חיים סטאלער (הנגר), והילדים כינוהו ר' חיים בעל התהלים. מראשוני מתיישבי שכונת 'נווה שלום' שביפו היה, ויראתו, יחד עם היותו חם וישר לדבר אמת, היו להפליא. "מדי בוקר היה עובר טרם עלות השחר ברחובות, וקורא בקולו הערב 'קומו לעבודת הבורא', כשהוא מעורר את הישנים לבוא אל בית-המדרש", כפי שמספר אחד מוותיקי התושבים דאו. והוא מוסיף לספר: "זכרני, בהיותי נער שוכב במיטתי החמה, בלילות סופה וגשם, והרצון לישון עז ביותר, היה קולו הגעים ושובה הלכות של ר' משה חיים, מסעיר בי את כל הנגימים. בין היצירה הטוב והיצירה-רע פרוץ ריב קשה, ולקולו של ר' משה חיים הממוגג כליות ולב, היה היצירה הטוב שבי מתגבר, והייתי עוזב חיש מהר את מיטתי ורוץ אל בית המדרש". "ולמה נקרא בעל התהלים? משום שאסף אליו בשבתות ובמועדים את ילדי נווה שלום, ועשה מהם אגודה לאמירת תהלים בשם 'חברת זמירות ישראל'. מדי שבת ומועד היו הילדים מתכנסים בתלמוד תורה, ואמרים בצוותא תהלים, ור' משה חיים עובר בין הספסלים, קורא פסוק בפסוק וכל הילדים אומרים אחריו. היה הומה אולם בית המדרש מפיות ותינוקות של בית-רבן, כמקהלת ציפורי-חן וזמיר-נועם ביער, רינה אדירה שריתקה לבבות, זיככה נפשות והעלתה נשמות. ובכל ראש חודש היה חודש פרים לילדים, מחברות, קלמרים, עפרונות, ממתקים, וכן ספרים..."

מטעים

קלת וברקים וענן כבד עליהם

(טו, טז)

התבות קלת וברקים מטעמות בטעמי קדמא ואזלא, ותבת וענן בטעם מהפך, לרמוז שהקב"ה נהג עם ישראל להפך מדרך הטבע, כפי שמפרש רש"י, שהקדים ויצא לקראת ישראל מה שאין דרך בשר ודם לעשות פן שיהיה הרב ממתין לתלמיד, וכן אמרו חז"ל מנהג הדיוט כל-זמן שהוא הולך קולו נעשה נמוך, אבל פאן כל-זמן שהוא הולך קולו מנביר, וכן בדרך הטבע תחלה יש ענן, ואחר-כך ברקים, ולאחר מכן קולות, אבל כאן היו הקולות ראשונים ולאחר מכן הברקים, ואחריהם ענן כבד. ולזאת מרמזים הטעמים קדמא ואזלא מהפך, שבמתחילה היה הכל הפך בטעמי, ומה שברגיל בא אחרון, קדם ואזל ראשון. (ברית ירושלמי)

לא-תשתחוה להם ולא תעבדם

(ד.כ)

בטעם העליון מטעמות תבות אלו בטעמי זרקא מנה סגול, לרמוז למה שמפסדים חז"ל במסכת גטין על אשה ושבעת בנות, שהמלך צוה אותם להשתחוות לפסל, ואחר שהרג את-בבלם אמר לקטן שזיך לפניו את-טבעתו והוא יתן להרים אותה וייראה במשתחוה לפסל, אך הנה הקטן לעג לו ומסר נפשו על קדושת השם. וזה הרמז בטעמי זרקא מנה סגול, שאף אם הקיסר אמר זרקא - אזיך את-הטבעת, והסגולה היקרה מנחת עלי-הארץ, אך ככה לא-תשתחוה להם ולא תעבדם... (מפאת זרקא)

מדגש

במדרש רבא מובא: "אריכים הימים שיהא בהן שבע מדות, חכמים ונבונים וידעים, וארבע כמו שכתוב לחלו ואתה תחזה מכלי-העם - חרי שבע, ולמה לא נכתבו שבע פאחת? שאם לא נמצאו משבע מביא מארבע, ואם לא נמצאו מארבע מביא משלש, ואם לא נמצאו משלש מביא מאחת, שכן כתוב אשת-חיל מי ימצא". הסיים "שכן כתוב אשת-חיל מי ימצא" תמוה וחסר פשר, ורבים נפו לפתר את התעלומה באפנים שונים. אולם כמה גאונים פתרו את הדבר באופן פשוט: במקור היה כתוב בראשי תבות אחמ"י, והוא נוסטריקון "אנשי חיל מכלי-ישראל", והפנהו לפסוק שבפסוקה "ויבחר משה אנשי חיל מכלי-ישראל", להורות שמשוה בחר את הדינים שיש להם רק מעלה אחת מהן והם אנשי חיל, אולם המדפיסים פתחו בטעות את ראשי התבות אחמ"י, כ"אשת חיל מי ימצא"...

ממלכה

רבי ישעיה מפרגה נתקל פעם בלמדנים בעלי-גאון, שבטלו בהבלי-פיהם את העולם כולו, לדבות דיא השם שאינם למדנים כמותם. פנה ואמר: "מעולם התקשיתי, מדוע היה הקב"ה צריך לקפות על ישראל הר בגינות? והלא אמרו בלם נעשה ונשמע!!" לא ידעו הלמדנים להשיב לו בהלכה, ורבי ישעיה המשיב: "אלא שאתם תרצתם לי את-הקשיה. כאשר בקש הקב"ה לתן את-התורה, סבורים היו הלמדנים כי ישמעו פלפול רחוק ועמוק, אג עליג, ובששמעו 'לא-תרצח ולא-תגנו', אמרו 'דברים אלו נאים הם להדישות ולא לנו'. ומד כפח עליהם הר בגינות..."

פרשת יתרו מסתיימת בפסוק "ולא-תעלה במעלות על-מוצאי", ודרשו חז"ל פמובא פרש"י: "והרי דברים קל-יחומר. ומה אכנים הללו שאין בהן דעת אמה תורה הואיל ויש בהן צורך לא תנהג בהן מנהג ביוון, הברך שהוא דמות יוצר ומקפיד על-ביונו, על-אחת כמה וכמה". ואמרו בעלי המוסר, שלא לחנם נלמד הדבר דוקא מאבני המזבח, להורות כי כל העולה על המזבח מתקדש ומתרום עד כדי כך, עד שהוא צריך להרגיש את כבוד האכנים. ואף אדם שהוא לומד תורה ועושה רצון בוראו, ככל שהוא עולה במעלותיו, כך הוא צריך להזהר יותר בכבוד הזולת.

שנים ארפות שמש ר' שמחה ינובר כבעל-התקיעה בהרבת רבי יהודה חסיד בירושלים העתיקה, בה התפלל רבי שמואל סלנט, עד שהזקין ונחלש. זמנו אפוא אדם נוסף שיהיה מזמן לשמש תחתיו, ואמנם במהלך התקיעות לא הצליח בעל-התוקע הותיק להשמיע קול שופר, ומקליפו תקע במקומו ותקיעותיו עלו יפה. ברם, בתקיעות האחרונות התאמץ לתקע, והתקיעות עלו לו בקשי רב. באותה שעה עלה חיוך על-פניו של רבי שמואל, והתוקע הבחין בכך. לאחר התפלה פנה אל רבי שמואל ושאלו לפשר חיובו, ורבי שמואל השיב בפקחות: "אם אגלה לך את מחשבותיך בעת התקיעות, תודה בפני על-האמת? וכשהלה הסכים, אמר רבי שמואל: "כאשר תקעת את תקיעותיך הראשונות בהצלחה, חשתי גאון על-פני התוקע הותיק, שהוא תקע ולא הצליח, ואצלך עלו התקיעות יפה. וכיון שנכשלת באבק של התפלות בקולן הברך, נכשלת בתקיעותיך האחרונות..." חיד התוקע המקליף, והודה בפני רבי שמואל כי בדין פן היה עמו...

המשגיח רבי אליהו לופין שיה פעם בבית-הקרא, וכאשר הגיע זמן קריאת התורה בשבת, פרץ ופוח בין בעל-הקורא לבין המתפללים, האם לקרא את עשרת הדברות בטעם התחונן, או בטעם העליון פנהג בצבור. המתפללים טענו כי המנהג הנפוץ הוא לקרא בטעם העליון, אולם רבי אליהו הבין מיד, כי הקורא שכח מן-הסתם להבין את-עצמו בטעם העליון, והוא מחפש אפוא מוצא של כבוד. מיד נענה ואמר בקול פסקני ונחרץ: "איד שבעל-הקורא בקי ורגיל, כך יקרא..."

בשכונת זכרון משה שבירושלים, הסתובב אדם בלתי שפוי, שבלם התרחקו ממנו עקב מראהו המזנח והדוהה. אולם הצדיק רבי רפאל ליון, היה תמיד דורש בשלמו ומכבדו פאחד האדם. בקר אחד ברכו רבי רפאל בברכת בקר טוב, והלה אמר: "יש לי נוסטריקון למלה שחרית". האיר לו רבי רפאל פנים ובקש לשמע את 'החדוש' הגדול, והלה פרט באזניו כמה הברות שאין ביניהן ולא כלום עם השם שחרית. אולם רבי רפאל חזר על דבריו בהתפעלות, כשהוא מתמוגג מכל תבה, עד שנהרה של שמחה פשטה על-פניו של ההלך האמלל. עברו שבועות מספר, והנה נתקל רבי רפאל שוב באותו הלה, ומיד פנה אליו והזכיר באזניו את הנוטריקון 'הנפלא' ששמע מפיו על המלה שחרית, והלה שמח לראות כי הוא זוכר את דבריו. ומאז, בכל פעם שהיה נתקל בו, היה מזכיר לפניו בהתפעלות את דבריו, והאיש מכה-הגורל היה מניח בשמחה ובקרת-רוח...

מדת הכבוד שרחש החזון אי"ש לכל-אדם, היתה נפלאה ומיוחדת, ורבות אפשר ללמד מכה ביצד לנהג בחיינו אנו. פעם בא אליו רב מפרסם אחד, שיחסו השלילי של החזון אי"ש אליו היתה ידועה ונחרצת, עד שהתבטא עליו שהוא מקל בטרפות, אולם בהגיעו כבודו בספר פנים יפות, ואף הורה לנאמרי-יתו רבי דוד פרנקל, ללוות את-האורח ביציאתו עד הרחוב. פעם ספר רבי דוד זה לחזון אי"ש, כי שמע מזמן אחד מביאליסטוק, שהשתתף בלוותו של רבי שמואל מזוהליבר, ובין המלוים ראה את רבי חיים מברסק ואת רבי אלחנן ופרמן, שהיו ידועים כמתנגדים לשיטתו של רבי שמואל בענין ישוּב ארץ-ישראל, והיה לו הדבר כחודש ותקוהו. "מה לך תמה?" אמר לו החזון אי"ש, "והלא זו הסבה שהלכו ללוותו למנוחות, שכן רצו להראות בכך, כי כל המחלקת שלהם עמו, לא היתה אלא כנגד שיטתו, אך לא אישית כנגדו, חסיד-חלידה".

אל ביתו של המשגיח רבי יחזקאל לוינשטין, נכנס פעם תלמיד-חכם אחד, אשר לבו היה ער לקדשי ישראל, ופרס בפניו את תכניתו הרחבה לפעל גדולות ונצורות לחזק הדת בארץ-ישראל. הקשיב רבי יחזקאל לדבריו, אולם מיון שחש כי בבצוע התכנית עלול אדם מסוים להפגע, קם מיד על-רגליו ואמר לאורחו בהתרגשות: "כך מקבלני מרבתי, כי בגין בית-המקדש יבטל, אם בניתו עלולה לפגע באיזה אדם מישראל!" השואל נרתע מיד לאחוריו, והתכנית נגנזה אפוא וירדה בתהום הנשיה. ורבי יחזקאל לא היה רק נאה דורש, אלא גם נאה מקיים. עם עליתו ארצה בשנת תש"ט, הזמן על-ידי ראש ושיבת מיר בירושלים להמשיך ולכהן בישיבה במשפיע ורוחני, בהמשך לתפקידו בישיבת מיר אשר בגולה, לרבות בתקופת גלות הישיבה לשנחאי שבסין. אולם עם הגיעו לישיבה, התברר לו כי כבר מההן שם תלמיד-חכם אחד בתור משגיח, והוא משמיע לעתים שיחות מוסריות לבני הישיבה. חשש אפוא כי אם ימשיך לתרצות את שיחותיו פמימים ימימה בישיבת מיר אשר בגולה, יגרם בכך חלישות-הדעת לאותו אדם שהקדימו, ונמצא שהוא נכנס בתחומו. משום כך החליט, שלא ישמיע שום שיחה מוסרית בתחום הישיבה, אלא בביתו הנמצא ברחוק מקום משם. ואף בשיחותיו היה נזהר תמיד שלא להשמיע דברי תוכחה העלולים לביש את השומעים, והיה נוהג להכליל את עצמו עם הכלל, פאלו הדברים מכונים גם אליו.

"כשאמרו ישראל נעשה ונשמע", מיד אמר להם הקב"ה ו'יקחו-לי תרומה' (תנא דבי אליהו) - כי הקב"ה בקש לנסות את ישראל אם מתכוננים הם באמת לקבל את-התורה בכל-לבם, ולכן צוה עליהם 'יקחו-לי תרומה'. מפני שאין יראת השם מתגלית, אלא פאשר מגיע הדבר אלי-הביס... (רמב"ם יחזקאל)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

הזו כי הם צאצאים ממש בן אחר בן לרבי יוסף קארו זצ"ל, והילד עצמו מצויין, כשרוני ובעל מדות אצילות ממש כאבותיו ואבות אבותיו".

ואכן, שלא כצפוי, דבריו המרגשים שיצאו מהלב התקבלו. הילד לומד כיום בין כותלי החיידר ומצליח מאוד. ראש וראשון לכל דבר שבקדושה.

(ע"פ ויאמר הנני)

"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם" (יח, יא)

מה גרם ליתרו לראות את גדלות של ה' מכל האלהים?

כתב רש"י: "במים דימו לאבדם והם נאבדו במים" - המצרים נענשו מאת ה' מדה כנגד מדה על מה שעוללו לעם ישראל.

נשאלת השאלה: מדוע הגיע עונש למצרים? הרי עם ישראל קבלו את מה שנקבע בברית בין הבתרים: "ועבדום ועינו אתם" (בראשית טו יג).

אלא, המצרים עינו את עם ישראל, כדי להרע לעם ישראל, ולא מפני צווי ה', ולכן

נענשו מדה כנגד מדה, נגד השלכת התינוקות למי היאור, הושלכו סוס ורוכבו אל מי הים, וכן כל מכה ומכה שקבלו היה בזה עונש מדה כנגד מדה, ויתרו ראה בכך את גדלות ה', שרק הוא יודע את מחשבות בני האדם, ויכול להעניש מדה כנגד מדה.

(תורת משה)

"וישב משה לשפוט את העם" (יח, יג)

לכאורה, הקשה בספר בניין אריאל, יש להבין אלו סכסוכים היו במדבר שעליהם היה משה צריך לשבת לשפוט את העם, הלא פרנסה הייתה להם בשפע - מן

"שם האחד גרשום כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם האחד אליעזר כי אלוקי אבי בעזרי ויצילני..." (יח, ג-ד)

כתב באיש לרעהו, למדנו מפסוקים אלו, כיצד הנציח משה רבינו לדורות, הניסים והטובות שעשה הקב"ה עמו, בכך שקרא לבניו בשמות הממחישים את המצב שהיה נתון בו, ואת ישועת ה' שנעשה עמו, זאת כדי לזכור יום יום תמידין כסדרן את חסדי ה' ואת גודל חובת השעבוד להשי"ת על כך.

אברך פנה לגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל וביקש ברכה לילדו שיתקבל לחיידר שנרשם אליו.

ר' אברהם שהבין כי סיכויו להתקבל אפסיים... הציע: "אני אתקשר למנהל. הוא תלמיד ישיבת טשעבין ולא יזיק שאתקשר אליו..."

מתקשר רבי אברהם: "אפשר לדבר עם המנהל בקשר לילד פלוני..."? סגן המנהל שהיה מעברו השני של הקו השיב: "המנהל בחו"ל חבל לדבר איתו... אבל לא שייך להכניס עוד ילדים. הכיתה מלאה עד אפס מקום..."

ממשיך רבי אברהם: "תוכל למסור משהו בטלפון למנהל?" והלה משיב: "אתה סתם מכביד עלי, תדע שאם יכניסו עוד ילד או שנים הם יהיו מהקהילה שלנו... והילד הזה אין לו סיכויים. אביו סתם מדמיין וחולם שיכניסו אותו..."

רבי אברהם לא אומר נואש: "בבקשה רק תאמרו למנהל כי אברהם גניחובסקי התקשר, וביקש למסור כי כולנו חייבים הרבה הכרת הטוב לאבא של הילד, הוא תלמיד חכם, חשוב בעיני אלוקים ואדם, וחובה להכיר לו טובה, על כי יש בדור תלמיד חכם כזה.

אני, אתה והמנהל חייבים לו, לאביו וסבו... ובאמת כולם חייבים הכרת הטוב למשפחה

"אני השם רפאך" (שמות טו, כו)

אֶל הָרִבִּי הָאֲמָרִי אֲמַת' נִכְנַס יְהוּדִי עֲשִׂיר וּבִקֵּשׁ עֲצָה לְגַבִּי הַשִּׁקְעָה "שִׁיכּוּלָה מִצַּד אֶחָד לְהַכְפִּיל וּלְהַשְׁלִישׁ אֶת הוֹנּוֹ - אֲבָל מִצַּד שְׁנַי גַּם לְסַכֵּן אֶת כָּל כֶּסֶף הָעֶבְשָׁוִי".

הָרִבִּי בִרְךְ שֶׁהֶעֱסָקָה תַּצְלִיחַ.

וְהֶעֱסָקָה? נִכְשְׁלָה! הִיְהוּדִי הִפְסִיד אֶת כָּל כֶּסֶפוֹ, וּמִמְעַמַּד רָם שֶׁל גָּבִיר מְכַבֵּד, הִחַל לִפְשֵׁט יָד וּלְהִסְתוּבֵב בְּחִבְרַת הַקְּבָצִימִים...

הַכָּאֵב הָיָה נוֹרָא, הַתִּסְכּוּל וְהַאֲכֻזָּה מִהִמְכָּה הָאֲדִירָה שֶׁהִנְחִתָּה עָלָיו הִיְתָה בְּלִתי נִתְּנָת לְבַלְיָעָה...

הַסְּפוּר מִתְאַרְרָה, וּמִתְאַר כִּיצַד נִפְגַּשׁ שׁוֹב עִם הָרִבִּי הָאֲמָרִי אֲמַת', וְהַשִּׁיחָה שֶׁהִיְתָה בִּינֵיהֶם.

סוּפו הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַסְּפוּר הָיָה, שֶׁהִיְהוּדִי שָׁגָלָה כִּי אֵין לוֹ יוֹתֵר מִה לְחַפֵּשׂ בְּפוֹלִין, הַחֲלִיט לְעוֹב הַכֹּל וּלְהֶעֱפִיל אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

.....

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

הראשון - אחרי זמן מה חוזרים למקום ונוכחים לדעת שלא אירע כל ביזיון".

(במחשבה תחילה)

"השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו כל הנוגע בהר מות יומת" (יט, יב)

כתב החפץ חיים: ומה אם הר שאין בו דעת ואינו מרגיש כלום, מכל מקום נתקדש על ידי קבלת התורה, עד שהוזהרו כל ישראל מלנגוע בקצהו, קל וחומר למי שנוגע ופוגע בכבודו של תלמיד חכם, שלמד את התורה גופה, ושיש בו דעת ומרגיש העלבון, על אחת כמה וכמה שהנוגע בו כנוגע בבבת עינו.

פעם הגיע אחד מבני עיריית ליברפול לפני רב העיר הגאון הרב פלוטניק ז"ל והתאונן על גודל הצרה שניחתה בביתו כי בתו סתה מדרך הישר והתיידדה עם גוי ובדעתה לבוא עמו בקשרי חיתון רח"ל. בכה האיש לפניו שיואיל לדבר על לבה ולהניאה ממעשיה. הרב ניסה לעורר את הנערה בדברי נועם וכיבושין. אך היא הקשתה עורפה ולא אבתה לשמוע ונשארה

.....
אולם, סופו הסופי והאמתי של הספור הזה - שהוא הזה היחיד מכל בני עירו שנצל מגורת המות ומאימת השואה...
הבה ונחשב מה היה קורה לו ה'מכה' לא הייתה נוחתת עליו, והוא אכן היה מצליח בעסקת הענק, והופך לאחד מעשירי פולין.
האם הוא היה מעלה בדל של מחשבה על מעבר לארץ ישראל? מה פתאום!...
הוא היה נשאר בפולין, נהנה מכספו ומזהבו - ובסופו של דבר גם עולה פקרבן על מזבח האש באושוויץ...
מה שאומר, שה'מכה' שלו - הייתה בעצם רפואה...
(נקדות של אור - ספינקא)

איתנה בדעתה הקלוקלת. כשנפגש האב המסכן, לאחר מכן, עם הרב, החל האב לצעוק ולגדף את הרב על כך שלא הצליח במשימתו ומרוב כעסו פלט מפיו שעכשיו הוא רואה שבאמת אין שום תועלת מן הרבנים...
כששמע הרב את גידופיו, השיבו בנחת בדברים הבאים: אמשול לך משל למה הדבר דומה, לרופא גדול ומפורסם שעשה דרכו לעיר גדולה, ובדרך הילוכו עבר ביער, פתאום התנפלו עליו שודדים ושדדו את כספו ואת תרמיל הרפואות שנשא עמו.

כשפתחו השודדים את התיק, ראו שאין שם כלום זולת כמה עשבים פשוטים. ושפכו את תכולת התיק לאשפה.

שיורד מן השמים, דירות וסכסוכי שכנים לא היו - שכן הם היו במדבר. על מה אפוא ישב משה לשפוט את העם. ומיישב בדרך דרש: לאחר קריעת ים סוף פלט הים את רכושם של המצרים וישראל אגרו ממנו כמויות עצומות. אלא שישראל לא היו לבדם, שכן "וגם ערב רב עלה עמם", והללו האחרונים לא טמנו את ידם בצלחת ונטלו מן הרכוש לעצמם.

עמדו מבני ישראל ותבעו את הערב רב על שנטלו מן הרכוש, שהוא שכר על השעבוד, בעוד שכלל לא השתעבדו. אם כן, הרכוש מגיע לבני ישראל. מכיון ש"המוציא מחברו עליו הראיה", היה כל אחד צריך להביא עדים על פלוני ואלמוני מן הערב רב שנטלו מן הרכוש, ודיני תורה אלו הגיעו לפני משה.

ומה טעם דווקא משה ישב לבדו לשפוט את העם? מדוע לאהרן לא הגיעו, או אל הזקנים? שכן משה רבנו היה היחיד שלא נטל מביזת הים בשל כך שהיה עסוק בארונו של יוסף, לכן רצו כל ישראל להתייצב בדין תורה אצל מי שאינו נוגע בדבר... (במחשבה תחילה)

"על מקומו יבוא בשלום" (יח, כג)

לידיעתו של הגאון רבי חיים מוואלוז'ין הגיע מקרה של שלום בית שהופר. טרח הגאון והגיע אל בני הזוג, שמע את טענותיהם, דיבר על לבם וניסה להשכין שלום. זה החזיק מעמד יום ויומיים, ולאחר מכן שוב פרצה המחלוקת, ושוב הגיע הגר"ח וישב במשך זמן רב לשמוע את הטענות. תלמידיו ניסו להניאו מכך. "אין זה לפי כבודו של רבנו". נענה הגר"ח ואמר: "בגמרא (יומא נג:) אמרו חז"ל 'המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו, ואחר כך ייתן שלום'.

לפעמים כדי לעשות שלום מוכרחים לפסוע לאחור, וההלכה היא שלאחר המתנה מסוימת יש לשוב למקום

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

המתדיין ופלט מפיו שמאוד מציקה לו התנהגות חתנו עד שהדבר מפריע לו להתרכז בלימודו... מספר ימים לאחר מכן חלה האיש שהכריז שלא יציית לפסק הדין, ונפטר בדמי ימיו. רבי דוב בעריש הצטער מאד על פטירתו של אותו יהודי ועל כך שהקפיד על מעשיו, ועסק רבות בתיקון נשמתו. בכל ימיו שמר את יום היארצייט שלו, והיה לומד משניות ומדליק נר לעילוי נשמתו.

(שר התורה)

"ומשה עלה אל האלהים" (יט, ג)

דרשו חז"ל, שכשעלה משה למרום לקבל את התורה, בקשו מלאכי השרת להשאיר את התורה בשמים, ולא הסכימו לתת אותה ביד משה, עד שהוכיח להם משה שהמצוות הכתובות בתורה מתאימות לבני האדם ולא למלאכים (שבת פח עמוד ב).

נשאלת השאלה, וכי לא ידעו המלאכים קודם מעצמם, שהתורה אינה מתאימה להם?! משל לרב גדול בתורה, שמפאת זקנותו התקשה להנהיג את הרבנות בעירו הגדולה.

טכסו אנשי עירו עצה, לחפש עבור רבם עיר קטנה שאנשיה מעטים, שאותה יצליח רבם להנהיג. כעבור זמן נמצאה העיר, ונתרצה הרב לעבור לשם. בהגיע משלחת אנשי העיר הקטנה להקביל את פני הרב, דחום אנשי העיר הגדולה, ולא נתנו לרבם ללכת עמם. שאלו אנשי העיר הקטנה בתמיהה: "מדוע אינכם מאפשרים לרב לבוא עמנו, והרי יודעים אתם שאינו מתאים לכהן בעירכם?"

ענו אנשי העיר הגדולה ואמרו: אכן רק מפני כבוד הרב עשינו זאת. רצינו להראות לכם עד כמה חשוב וגדול הוא הרב בעינינו, ועד כמה אנו מצטערים על שנאלצנו להפרד ממנו, ולתת אותו לכם.

כך בקשו המלאכים להראות לישראל כמה חשובה התורה בעיניהם, ועד כמה הם מצטערים על שנאלצים למסור אותה לישראל.

(המגיד מדובנא)

כשהגיע הרופא לעיר, צבאו על פתחו המון העם כדי למצוא מזור ותרופה לחוליים.

בין הבאים הגיע אדם עם בתו החולה במחלה מסוכנת ורוב רופאי העיר נתיאשו מלרפאותה.

הכיר בו הרופא שהוא אחד השודדים שהתנפלו עליו בדרכו. אמר לו: שוטה שכמותך, הרי היו לי בתיקי כמה עשבים שבהם הייתי מכין תרופה לבתך, אבל מה אעשה ואתה בידיך זרקת את עשבי המרפה לאשפה, והפסדת לעצמך שאינני יכול לעזור לך.

פרץ האיש בבכי מר על שבמו ידיו השחית את התקוה האחרונה שהיתה לבתו החולה.

הנמשל כלפיך - אמר הרב לאב הרגזן - כך נראים האנשים שכל ימיהם מזלזלים הם בכבוד הרבנים ואומרים עליהם שאינם שוים להועיל, וכך מטיפים בביתם ומחדירים בבני

הבית חיצו רעל ושנאה

על הרבנים וגדולי התורה,

ובכל הזדמנות עושים אותם ללעג ולקלס בעיני בני

הבית, ואינם מבינים שבכך מאבדים את

תקותם האחרונה להצלת בני ביתם

מכליון רוחני, כי מכיון שהורגלו לזלזל

ברבנים, שוב אינם שומעים מהם כל

תוכחה, ומקשים עורפם להמשיך בדרכם הנלוזה.

(משחת שמן)

"כל הנוגע בהר מות יומת" (יט, יב)

מיד לאחר שנתמנה הגאון מטשעבין - רבי דוב בעריש וויידנפלד זצ"ל לרבה של טשעבין אירע מעשה שגרם לכל בני העיר לעמוד על גדולתו.

היה זה כאשר הופיעו לפניו שני יהודים לדין תורה בעסקי ממונות. אחד מבעלי הדין, שהיה חתנו של אחד מראשי הקהלה, יצא חייב בדין והכריז שאין בדעתו לקיים את הפסק, משום שהיו לו טענות על פסק הדין.

לרב מטשעבין כאב הדבר, משום שזה עתה נתמנה לרב וחשש שממנו יראו עוד

אנשים וכן יעשו והאמת בעיר תהיה נעדרת. כמה

ימים שמר את הדבר בלבו, ואולם יום אחד

פגש את חותנו של

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר **משה אליעזר**
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

"זכור את יום השבת לקדשו" (כ, ח)

מעשה ברבי חייא בר אבא שהוזמן לביתו של יהודי בעיר לודקיא. בהגיע שעת הסעודה, הושיב בעל הבית את רבי חייא בסמוך לו בחדר מפואר, והנה הובא אל החדר מגש ענק, העשוי כלו כסף ומקושט בפיתוחי כסף, מעשה צורף אמן. אל המגש היו מחוברים עשרים וארבעה מוטות של כסף, המושחלים בעשרים וארבע טבעות כסף. את המגש נשאו בידיהם עשרים וארבעה עבדים, כשכל אחד מהם אוחז במוט אחד של כסף.

על המגש המפואר היו מונחים מכל סוגי התבשילים, ומכל מיני המאכלים שנבראו מששת ימי בראשית. עם העבדים נושאי המגש, נכנסו לחדר גם שני ילדים קטנים, ונעמדו אחד מימינו ואחד משמאלו של בעל הבית, והחל הראשון להכריז: "לה" הארץ ומלואה". אך סיים את קריאתו, פתח חברו את פיו והכריז בקול: "לי הכסף ולי הזהב אמר ה' צבאות".

"מפני מה העמדת לך ילדים אלו, המכריזים לך כך?" - תמה רבי חייא באזני בעל הבית. "עשיתי זאת כדי להזכירני תמיד, כי כל עושרי אינו שלי, ולא אבוא להתגאות בעושר זה".

"ומפני מה זכית לכל הכבוד הזה?" - הוסיף רבי חייא לשאול. "קצב הייתי - ענה לו בעל הבית - וכל בהמה שמנה ומשובחת שהיתה מגיעה לידי בכל ימות השבוע, לא הייתי משתמש בה, ולא מוכר אותה, אלא שומר אותה לעשות ממנה מטעמים לכבוד שבת".

"אכן, לא לחנם זכית לכל הכבוד הזה" - הגיב רבי חייא למשמע הדבר - "המכבד את השבת, זוכה גם הוא עצמו לכבוד". (פסיקתא רבתי)

"כבד את אביך ואת אמך" (כ, יב)

ר' יעקב הלפרן היה ירא שמים גדול וחייש להדר במצוות, הוא נתייתם מהוריו בגיל קטן וכמעט לא זכה לקיים מצוות כיבוד הורים.

יום אחד נקלע למחיצתו של אחד מרבני תל אביב שטח לו שהוריו עלו לאחרונה מפולין (ערב מלחמת העולם השנייה) והם שרויים בחוסר כל, אלא שהרב עצמו מתפרנס בצמצום ובדוחק גדול ואין בידו לעזור להוריו, והוא מצטער מאוד על כך.

"כמה עולה מחייתם של הורייך לחודש?" שאל ר' יעקב. הרב נקב בסכום מסוים. ר' יעקב הציע לו על אתר 'עסקה': "אני אשלם מדי חודש את כל צורכיהם, כולל דיור, בהרחבה גדולה, וכיבוד ההורים שלך, ייזקף לזכותי בשמים". חשב הרב על כך וענה שמדובר בשאלה קשה מאוד. הוא אמר שייוועץ ב'חזון איש' וישיב תשובה לר' יעקב הלפרן.

כאשר שטח הרב את שאלתו, התפלא ה'חזון איש' פליאה עצומה: "מה? על שכר המצווה אתה דואג??? בשביל ההורים יש לעשות הכל. אפילו להיכנס לגיהנום..." לאחר שהות קלה חייך ה'חזון איש' והפטיר: "אל תדאג, לקב"ה יש מספיק שכר לשלם לשניכם..."

(במחשבה תחילה)

"סור מרע ועשה טוב"

החזון איש כותב: כְּשֶׁמְדַבְּרִים עַל מַדּוֹת רְעוּת - כָּלֵם חוֹשְׁבִים עַל גְּאֹה, תְּאֹה, כְּעַס, קִפְדָּנוֹת, עֶצֶב, שְׁנֵאָה או פְּחָד...

וְכִשְׁמְדַבְּרִים עַל מַדּוֹת טוֹבוֹת - כָּלֵם מִתְּכַוְּנִים לְאֲהָבָה, עֲנוּה, טוֹב לֵב, וְתוֹר, נְתִינָה, מְסִירוֹת או הַתְּמַדָּה...

אָבֵל הָאֵמֶת הִיא, שְׂאִין 'הַרְבֵּה מַדּוֹת רְעוּת', וְגַם לֹא 'הַרְבֵּה מַדּוֹת טוֹבוֹת'.

יֵשׁ רַק מְדָה רְעָה אַחַת וְהִיא - לְתַת לְחַיִּים 'לְזֶרֶם' כְּפִי שְׁהֵם, לְהַזְנִיחַ וְלֹא לְהַשְׁקִיעַ...

וּמֵאֵיךְ יֵשׁ רַק מְדָה טוֹבָה אַחַת וְהִיא - לְקַחַת אַחֲרֵיּוֹת עַל מַעֲשֵׂינֵינוּ, לְהַתְּמוּדָד עִם הַרְגָּשׁוֹת, לֹא לְהַזְנִיחַ!

כָּל הַשְּׂאֵר - הֵם רַק תּוֹצְאוֹת בְּרוּרוֹת וְצִפּוּיּוֹת שֶׁל שְׁנֵי הַהֶפְכִים הַלְלוּ...

וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שֶׁל הַחֲזוֹן אִישׁ בְּסִפְרֵי אֲמוֹנָה וּבְטַחֲוֹן פֶּרֶק ד'

"בְּשֶׁרֶשֶׁם אֵין כָּאֵן רַק מְדָה אַחַת טוֹבָה וּמְדָה אַחַת רְעָה, הַמְדָה הַרְעָה הִיא הַהַזְנָחָה אֶת הַחַיִּים הַטְּבָעִים עַל מֵהֶלְכֵם הַטְּבָעִי, וּבְלִי כָּל הַשְׁתַּדְּלוֹת יִשְׁתַּלֵּם בְּמַדּוֹת הַרְעוֹת כָּלֵן, יִהְיֶה כְּעֶסֶן מְצִינָה, נֹקֵם מְצִינָה, גְּאָה מְצִינָה וְכֵן הַלְאָה, לֹא יַחֲסֵר לוֹ מִכָּל הַמַּדּוֹת הַרְעוֹת שְׁמֵנוּ חֲכָמִים מְאוּמָה: וְהַמְדָה הַטוֹבָה הִיא הַהֶסְכְּמָה הַמְחַלֵּט לְבַכֵּר אֶת הַרְגֵשׁ הַמוֹסְרִי עַל רְגֵשׁ הַתְּאֲנִי וּמִנְקָדָה זֶה הוּא לִוְחֵם נֶגֶד כָּל מַדּוֹת הַרְעוֹת יַחַד".

(נְקֻדּוֹת שֶׁל אֹר - סְפִינְקָא)

גליון 505
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה לקיבוץ על הרי שני לירושלים בתמונה

סיפורי חז"ל

לא יהיה לך אלקים אחרים על פני (כ'–ג')
לא יהיה לך וכו', בעתיד לבוא יעברו מצרים וכשדים על גשר של גיהנום, ויהיה הגשר נראה לפניהם כחוט, ונופלים לגיהנום. מיד ישראל יראים ואמרו: ריבונו של עולם, תאמר כאשר עשית עם אלו כן תעשו עמנו? אמר להם מי אתם? אמרו לו אנו עמך ונחלתך. אמר להם מי מעיד? אמרו לו אברהם. קרא לאברהם ואמר לו, תעיד שהם עמי ואני אלקיהם? אמר לפניו אברהם, ריבונו של עולם, לא כן אמרת לי, וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי? אמר להם מי מעיד יותר? אמרו לו, יצחק. מיד קרא ליצחק אמר לו, מעיד אתה שהם עמי ואני אלקיהם? אמר לו, ריבונו של עולם לא כך אמרת לי, כי לך ולזרעך אתן וגו'. אמר להם מי מעיד יותר? אמרו לו, יעקב. מיד קרא ליעקב, אמר לו, אתה מעיד שהם עמי ואני אלקיהם? אמר לו, ריבונו של עולם, לא כך אמרת, לא יהיה לך וגו' והם אמרו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד? באותה שעה הקדוש ברוך הוא עובר לפניהם.

(ילק"ר לך)

פרשת השבוע

אבותי בישראל שר' יהושע רוצה אותי? אמרו לו עמוד ולך עמנו, חשב ננס בלבו שכל מה שאמרו לו שקר הוא, ואמר לא אלך עמכם שאתם משחקים בי. מיד חזרו לר' יהושע ואמרו לו, אתה אור ישראל אור פנינו ועטרת ראשינו, איך תשלחנו אליו, הלא הוא לא רצה לילך עמנו. אמר להם תדעו שלא אשב עד שאראה אותו.

הלך ר' יהושע בעצמו אצל ננס הקצב, ונפל ננס על פני ר' יהושע ואמר, מה היום מיומים שעטרת ישראל בא לפני עבדו? אמר לו דבר יש לי לדבר עמך, אמר לו דבר, אמר לו מה מעשיך ומה מלאכתך? אמר לו, אדוני קצב אני, ויש לי אב ואם וזקנים ואינם יכולים לעמוד על רגליהם, ובכל יום ויום אני מלבישם ומאכילם ומרחיצם בידים.

מיד עמד ר' יהושע ונשקו על ראשו ואמר לו, בני אשריך ואשרי גורלך, מה טוב ומה נעים, ואשרי חלקי שזכיתי להיות חברך בגן עדן.

(סדר הדורות)

כבד את אביך ואת אמך (כ' – י"ב)
מסופר בספרי רבותינו: ר' יהושע בן אלם הגידו לו בחלום, שמח בלבבך שאתה וננס הקצב מושבו ומושבך בגן עדן, וחלקו וחלקך שוין כאחד. כשניעור ר' יהושע חשב בלבו ואמר, אוי לי שמיום שנולדתי הייתי תמיד ביראת קוני, ולא עמלתי אלא בתורה, לא הלכתי ארבע אמות בלא ציצית ותפילין, והיו לי שמונים תלמידים, ועכשיו שקולים מעשי ותורתני עם הקצב. שלח להגיד לתלמידיו, תדעו שלא אכנס לבית המדרש, עד שאראה מי הוא זה האיש, ומה מעשיו שהוא חברי בגן עדן.

מיד הלך עם תלמידיו מעיר לעיר, ושאל בשם האיש ובשם אביו, עד שבא אל עירו. כשנכנס שאל מיד היכן ננס הקצב, אמרו לו למה אתה מבקש אותו? אתה צדיק וחסיד ותשאל על איש כמוהו? אמר להם מה מעשיו? אמרו לו אדוננו, אל תשאל ממנו כלום עד שתראה אותו. מיד שלח את תלמידיו לקרוא לו, באו התלמידים אל ננס ואמרו לו ר' יהושע בן אלם רוצה אותך. אמר להם ננס מי אנכי ומי

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:43 ת"א: 5:44 ר"ת: 6:18

פרשת יתרו

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:28 ת"א: 4:42

היהודי בטרם יאמר את דברו, לבסוף הסכימה המלכה וציוותה להכין מסך מבדיל בינה לבין היהודי כדי לא לדבר עמו פנים אל פנים.

כשהורשה היהודי להיכנס פנימה, לא הוציא הגה מפיו רק החזיק בידו את הנזם האחד אשר זוהרו נצץ למרחקים, ויפג לב המלכה ולא שתה עוד לטומאת היהודים, כי אם קראה אליו "גשה הלום", ותשאל "מה זאת בידך?", ומשאמר לה כי מנחה שלוחה לה מעם ישראל, לא נתנה לו עוד להמשיך לדבר כי אם שאלה "והיכן הנזם השני?"

השיב לה היהודי "נזמים אלה מצאו היהודים בעיר אשר מוחמד קבור שם, ושילמו סכום גדול מאד לרכשם עבורך, אך לא השיגו כי אם רק את האחד, והשני יתנו לבישוף בימי החג הקרב ובא, שאז יעופף הבישוף וישאב את העתיד ממוחמד, כך נהגו הישמעאלים לחגוג יום בשנה, אשר בו היה הבישוף דורש ואומר כי הוא עף לרגעים אחדים כמה מאות פרסות אל מקום המוחמד, ומפיו יקבל עתידות לדרוש כל השנה ברבים, בזאת רצה החייט להדיח את הבישוף צורר היהודים מעל כיסא המלכה.

שלחה המלכה את היהודי לשלום לביתו, בליווי שומרים שיבטיחו את דרכו, ומיד מיהרה לקרוא אליה את הבישוף, וסיפרה לו את כל אשר שמעה מפי החייט היהודי, ותצווה להביא לה ביום חגם את הנזם השני שנמצא בעיר של מוחמד אצל סוחר פלוני, המלכה הזהירה את הבישוף שלא יעזו לשוב בלי להביא עמו את הנזם השני.

יצא הבישוף דואג ונכלם מאת המלכה, ומיד רץ לחפש את היהודי אשר ביקר בארמון המלך, הוא שאל את השומרים לאן פנה היהודי, ובעזרת תיאורם, רדף אחריו עד שהשיגו בביתו, פנה הבישוף אל החייט ואמר אליו בצחוק האתה הוא זה המתנכל להמיתני ביד המלכה על ידי נזמים שהבאת לה תשורה?

השיב החייט ואמר: "מה פשעי ומה חטאתי כי רדפת אחרי, האם שקר אמרתי, וכי לא תעוף אל מקום של מוחמד בחג זה, ואז בנקל תוכל להביא את הנזם השני?". נפל הבישוף על פניו והתחנן לרגלי החייט שירחם עליו, כי הרי אין אמת בדבר מעופו, וכיצד יתכן שתוך דקות אחדות אצא למרחק של מאות פרסאות,

אז רגז החייט ואמר: "להרוג את כל בני ישראל ישר בעיניך, ובי מצאת עוון אשר חשבתי להבאיש רוחך בעיני המלכה להראות לעין כל כי שווא תדבר",

החייט הנסתר שבסיעתא דשמיא הציל את היהודים שנאת הישמעאלים כלפי היהודים גדלה מפעם לפעם בראותם כי היהודים מצליחים מאוד במסחר, השונאים טכסו בכל עת עצות וזממו רבות כיצד לשטום את היהודים העבריים, שותפים לשנאה זו היו הכמרים אשר החלו לגזור גזירות רעות על היהודים, והבאישו ריחם בעיני כל הגויים שבסביבתם, בלחצם הרב הגבילו מאוד את עסקי היהודים עד שהמסחר שבת לגמרי.

בעת צרה ליעקב התקבצו היהודים לבתי כנסיות כדי לשפוך שיח לפני ריבון העולמים שיושיעם, ועסקו רק בתורה ובתפילה, יום אמרו כל ספרי התהלים בציבור והתחננו ליצור פעלם.

יום אחד הגיעה השמועה כי המלך נסע מארמונו, התאספו גדולי ישראל להיוועץ יחדיו מה לעשות, מיד הוצע לאסוף כספים מאת כל איש בישראל ולשלוח מנחה נאה למלכה, אולי יטה ה' את לבבה ותרחם על היהודים בגלל המתנה שהם שולחים אליה, חיש מהר נערמו ערמות של דינרי זהב, לא היה אחד אשר נמנע מלהביא וההון הלך וגדל, מן הזהב הזה קנו אבנים יקרות ומסרו לאמן בעל מלאכה מומחה אשר יצר נזמים יפים עבור המלכה, כעבור ימים אחדים היתה התשורה מוכנה ויפיה זהר למרחקים, דאגתם הבאה היתה מי ילך אל חצר המלך, מי יסכן עצמו להיכנס בין השונאים.

לאחר ג' ימים של חיפושים, נמצא היהודי שהסכים לקחת את הסיכון ולסבול צער ויגון עבור עמו, הנזמים נמסרו לידו, ועוד הוסיפו לו הון רב למען יוכל לשחד את העומדים לשטן בדרכו, לקח היהודי שהיה צדיק נסתר וחייט באומנתו את התשורה, והלך לביתו להתכונן ולצאת לדרך, בבואו לביתו טמן אחד משני הנזמים בין התבן אשר במיטתו ואת השניה לקח עמו, בדרך ארבו לו לסטים, אך הוא ניצל מהם בסיעתא דשמיא.

אחרי מסע ארוך ומפרך הגיע היהודי סוף סוף אל חצר המלך, גם את שומרי הארמון היה עליו לשחד כדי שירשו לו להיכנס, שומר בית המלכה ירא היה להכניס את היהודי אל תוך הארמון, אך ההון שניתן לו, סינוור את עיניו והוא היה אובד עצות, מיד רץ אל המלכה וסיפר לה כי יהודי אחד עומד בחוץ וכלתה נפשו לבוא לפני המלכה, השיבה המלכה ואמרה "מה ליהודי טמא להגיע ולהיכנס אל מפתן קדשי?" אך השומר לא הרפה הוא התחנן בעדו לפני המלכה ועורר את רחמיה פן ימות

משל ונמשל

כל ישראל ערבים זה בזה

משל לכת של כפריים שסקלו חצר המלך באבנים ועפרו בעפר, ויבואו עבדי המלך ונתנום אל בית הכלא אל בור תחתיות, והנה החכמים שבהם אמרו מדוע נתנו אל הבור? ויבואו ויגידו אל המלך דבריהם כי אלו האבנים כולם אבנים טובות המה, נלטשם עד שיזהרו כוזהר הרקיע וכעצם השמים לטוהר, ויאמר המלך כדבריכם כן תעשו, ויעשו כן. ויקבעם המלך במלבושיו ובכתרו, ותהי לו לכבוד גדול ולעושר רב, וינשא את האנשים האלו לוטשי האבנים על כל השרים אשר אתו. ויבואו גם האחרים לפני המלך ויאמרו גם אנחנו זרקנו אבנים, ואם אז לא חכמנו ללטשם ולהצהירם, מ"מ הלא חכמינו לטשו הכל גם שלנו גם שלהם, ולא עוד אלא אבנים שזרקנו גדולים היו משלהם, והרי אבנינו קבועים בכתרך ובכיסאך ואיך לא נטול שכר עליהם? ויטיבו דבריהם בעיני המלך ויתן להם שכר רב ג"כ, אך לא כמו הראשונים.

והנמשל כי החוטאים המה הפוגמים הזורקים אבנים ועפר לחצר מלכו של עולם ית"ש, וכל ישראל ערבים זה בזה, והיה כי יבואו חסידי בני עמנו וישבו אל ה', המה מהפכים החטאים של כל ישראל לזכיות, עד שיקבעו בכתרו ית"ש ויוחקקו על כסא כבודו ויצויירו על מלבושיו, ומלאכי מעלה יראו ויתמהו, וע"ז כתיב (תהלים ק"ב) "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו" פירוש, שיעשו רצון וחקן מן האבנים ועפר אשר סקלו, ועי"ז "וייראו גוים את שם ה' וכל מלכי הארץ את כבודך", והנה חלף זאת יעלה ה' את חסידיו מבור תחתיות ויגביהם כיסאם ממלאכי השרת. אך דלת העם אשר לא לטשו ולא הפכו מעשיהם לזכיות ע"י תורה ותשובה כראוי, מ"מ באים הם בטענה הלא אנחנו חטאנו יותר מן החסידים, ונהי שלא הפכנום לזכיות מ"מ חסידינו הפכום לזכיות, ונקבעו בכתרך ונתכבדנו על ידינו ולמה נגרע? וזהו שאמר דוד המלך ע"ה "זכרני ה' ברצון עמך וגו'" לראות לכל הפחות בטובת בחיריך, שהרי עכ"פ חטאנו עם אבותינו כי בענין החטא אנחנו שווים לאבותינו החסידים, ע"ד אבי אבי רכב ישראל, ויותר מהם כי העוינו והרשענו לכן מגיע לנו שכר ג"כ.

(בשם הגה"ק ה"חתם סופר" זיע"א)

התחנן הבישוף ואמר חטאתי לכם ולא לוקיכם, ולא שמתו לבי כי אלו קיכם הוא אדיר ומציל וכל העומד להרע לכם, מיד מביא הוא את הרעה על ראש המתנכל, ולכם היהודים עושה נסים ונפלאות, מעתה אבטיח לך, כי כל אשר תאמר לי אעשה, ואת טובת היהודים אדרוש, ומה בצע אם ארד ביגון שאולה כי מי יודע מי יקום אחרי, חוסה עלי ואטיבה עמכם, נאות לו החייט להחיותו בתנאי שיכתוב ויחתום בכתבים תקיפים, שימסרו לידו הנזם השני בתנאי שידרוש את טובת היהודים, וכל זה למען יאמנו דבריו בפני עמו ומלכתו בהגיע יום חגם.

מסרו היהודים לבישוף את הנזם והוא הלך לבית תיפלתו לדרוש בפני קהילתו וגם המלכה היתה בין קהל המאוינים, אז דיבר הבישוף לטובת היהודים ובתום דרשתו נעלם לפתע מעיני העם, הנקהלים חיכו עד בוש והוא לא שב, היום נטה לערוב ועקבותיו לא נודעו.

לפתע נראה מרחוק רוכב על סוס לבן ויחרד כל העם לקראתו, בהתקרבו לבית התיפלה, נפל פתאום מעל סוסו והתעלף, מיד רצו אליו להחיות אותו, ויפג לבו שנית וכן בשלישית וחוזר חלילה, בהיכנסו שמעו אותו ממלמל בפיו: "מוחמד פנה לי עורף כי עברתי להחטיא את הרבים בשוד וקצף" ושוב התעלף, כשהתעורר המשיך:

"את היהודים ביקשתי להשמיד ובזאת מריתי את פי מוחמד, והרי אנו בני שפחה והיהודים בני הגבירה, אין לנו לצרור את היהודים וחלילה לנו להרע להם, זאת הבטחתי למוחמד, לסלק את אבני הנגף מכל אחד מאתנו, ולעקור כל שורש רש ולענה מלבנו, ואז יסלח לנו ולעוונותינו ולחטאתנו, ואם תאבו ושמעתם, טוב הארץ תאכלו, אולם אם תמאנו ומריתם, חרב תלחט אתכם".

אז ניגש אל המלכה ומסר לידה את הנזם השני תשורת כבוד ומוזכרת מאת היהודים אל המלכה, ומאותו היום סחרו היהודים בארץ ישמעאל באופן מלא וחופשי, וחזרו לחיי העושר והשפע.

צ'ין אדם לחברו

זכות מצוות הכנסת כלה מעשה באחד מבני העליה שבירושלים של מעלה לפני כשמונים שנה, שבתו הגיעה לפרקה ועמדה להינשא, אך לרש אין כל, ולא היה בידו אפילו שווה פרוטה להכניסה לחופה, ויפן היהודי לשפוך שיח אל הכותל המערבי, בבכי ובתחנונים בדמעות שלישי, באותה שעה היה שם הרה"ח ר' דוד שעכטער זצ"ל (אביו של הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א) וישמע את קול בכיו הרם, ניגש אליו רבי דוד ושאלו, יאמר נא אחי ורעי לסיבת בכיו, ויען היהודי, כלה לי בבית, ואין בידי אפילו פרוטה שחוקה אחת, אמר לו ר' דוד בפשטות שיבוא עמו אל ביתו, ובבואם הביתה נתן לו ר' דוד את כל הסכום הנדרש להוצאות הנישואין, אף שלא היה ר"ד מעשירי העיר כלל וכלל, אלא שגם הוא עמד לחתן אחד מצאצאיו כעבור חודשים מספר, ובסייעתא דשמיא הצליח לחסוך פרוטה אחר פרוטה עד שהיה בידו את כל הוצאות החתונה, אך כיון שלא היה זקוק כעת לסכום זה, על כן העניק לו את כל צרור הכסף במתנה, ובטח בהקב"ה שבוודאי יהא בעזרו ויזמין לו צרכיו עד בוא היום שייכנס בנו לחופה.

באותו יום הלך ר' דוד להתפלל תפלת מנחה בבית מדרשו של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א, ויהי אך ראהו רבי שלומקע נענה אליו "דו שיינסט" (אתה זוהר) אמור נא לי מה זכות באה לידך? השיב ר' דוד בתמימות שלא עשה ולא כלום, אולם הרה"ק מזוועהיל לא הרפה ממנו, והפציר בו מאד שיגלה לו את המצווה שעשה, השיב ר' דוד לעומתו, שאם גילו לו מן השמים שעשה מצוה מדוע לא נתגלה לו גם

איזו מצוה עשה, ואעפ"כ דחק בו הרה"ק מזוועהיל שיספר לו מה שעשה, והבטיח לו שאם ימלא רצונו יקבע עמו לימוד בחברותא מדי יום ביומו, (כי כמה פעמים כבר הפציר ר' דוד בהרה"ק מזוועהיל שילמד עמו, והוא היה דוחה אותו בלך ושוב), או או הסכים לספר לו דברים כהווייתו, ויהי כשמוע כן הרה"ק מזוועהיל נענה ואמר: ראיתי עליך הודכות גדולה מאד, ובוה תיקנת את נשמתך בגלגול זה ובכל הגלגולים הקודמים, ועתה הנני מבין איך זכית לכך.

המוותר הוא המנצח באמת

מסופר על הרה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר זיע"א, שפעם ערכו לכבודו שבת התוועדות בעיר וויליאמסבורג, העסקנים השקיעו בשבת זו דמים תרתי משמע, ואכן, נגידים ונדיבים רבים באו לשבות בצילו הקדוש והטהור של הרבי, ולהשתתף עמו בתפילות השב"ק ועריכת השולחנות, ולפי התוכנית היה הרבי אמור לעשות קידוש בבית המדרש ולאכול יחד עם האורחים הרבים, אך לבסוף לא יצא הרבי לקידוש כי אם אל עריכת השולחן אחרי סעודת השבת, ונתברר שסיבת הדבר היה, מכיוון שהרבנית ביקשה מעמו שיסעד סעודת השבת בחיק המשפחה. במוצאי שבת שאלו בכאב מקורבו הרה"ח רבי יוסל אשכנזי ז"ל, האם תדיר צריך לילך אחר החלטותיה של הרבנית? כאומר, הרי כל כך השקיעו כאן בשבת זו ולבסוף רבינו לא יצא לקהל לקידוש. ויען הרבי ויאמר, "יש לי בקבלה מאבותי, שבשלום בית, המוותר הוא המנצח באמת".

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ' שבט הרה"ק רבי חיים דוד דאקטור מפייעטקוב ב"ר ישכר בער (תלמיד רבי דוד מלעלוב - תרי"ח)

יום ראשון כ"א שבט

הגה"ק רבי יהודה לייב חנליש ב"ר מאיר (חידושי הגהות על הטור - שנ"ו)
הרה"ק רבי יצחק ב"ר מרדכי מנעשכיו (תרכ"ח)
הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטנין ב"ר יעקב צבי (תרמ"ח)

יום שני כ"ב שבט

הרה"ק רבי יעקב שמעון סופר מקראקא (תלמיד ה"חווה" - תקצ"ח)
הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק ב"ר לייביש (תרי"ט)
הרה"ק רבי יצחק מנעשכיו ב"ר מרדכי (תרכ"ח)
הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר שלמה אייגער מלובלין (תורת אמת - תרמ"ח)

יום שלישי כ"ג שבט

הרה"ק רבי יהושע ב"ר שלום מבעלזא (תרנ"ד)

יום חמישי כ"ה שבט

הה"צ רבי שבתי (אבי המגיד מקאזניץ - תקכ"א)
הגה"ק רבי ישראל מסלנט ב"ר זאב וואלף (תרמ"ג)

יום שישי כ"ו שבט

רבי דוד ב"ר שמואל הלוי (הט"ז - תכ"ז)
הגה"ק רבי שאול בראך ב"ר אלעזר (גאב"ד קאשווי - ת"ש)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "צב אי אוד"ר" יסודות יסודי התורה על המצוות.

המפסיק ממשנתו (י"ז)

א) המניח תפילין דרבינו תם, וקורא קריאת שמע בלי ברכות שלפניה ולאחריה, ראוי להחמיר שלא להפסיק בשיחה בטילה, אבל מותר להפסיק מפני הכבוד. (שו"ת פנים מאירות, חלק א', סימן ס"ז)

ב) יחיד שעוסק בתורה ושומע מציבור שמתפללים י"ג מידות, יפסיק ויענה עמו, אבל כשלומדים ברבים מסתבר שאין להם להפסיק לענות י"ג מידות. (שו"ת אגרות משה, או"ח, ח"ג, סימן פ"ט)

לזכות

כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א
למען יאריך ימים על ממלכתו
בבריאות שלימה מתוך שמחה ונחת

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת
רכב בכל הארץ ומכל החברות
052-7655-222

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כ שבט תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 4:28 תל-אביב: 4:42 חיפה: 4:31 מוצאי שבת: ירושלים: 5:43 תל-אביב: 5:44 חיפה: 5:42 ר"ת: 6:20

פרשת יתרו

ביקור חולים

"לא רק את החולה אנו מבקרים..."

פעם פגשו אנשים את הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני זצ"ל (בעל השדי חמד) כשהוא הולך בגפו בדרך, בחום היום. שאלו אותו: "לאן פניו של הרב מועדות?" השיב להם: "לקיים מצות ביקור חולים!" שאלוהו שוב: "מי הוא החולה?" נקב בעל השדי חמד בשמו של החולה, והשואלים נחרדו והביעו תמיהתם: "הן חולה זה הרי הוא עבריין, ולוואי שלא ירבו כמותו בישראל".

השיב להם רבי חיים חזקיהו: ראשית הרי כבר נאמר: "אפילו חוטא שבישראל מלא מצוות כרימון, ושנית לא את החולה בלבד אנו הולכים לבקר, אלא גם את השכינה הקדושה המרחפת מעל מיטת החולה".

התלוו האנשים עמו. כשראה אותם החולה, התרגש ושמח מאד. הוא התאושש, וישב על המטה מפני הכבוד. לא עברו אלא ימים מועטים והאיש התהלך ברחובות העיר כשהוא בריא ושלם. ומאז אותו ביקור חזר בתשובה שלימה, ולא נמצא בו כל דבר עבירה.

עפי" אורות ממזרח

להרגיש בכאב הזולת...

סיפר הרה"צ רבי דוד מאיר וויס זצ"ל: "בשנת תשט"ז נכנסתי לתפלת מעריב אצל כ"ק האדמו"ר מוויז'ניץ (בעל האמרי חיים) וסיפרתי לו על אבי הגה"צ רבי משה יעקב וויס זצ"ל (אב"ד נוה אחיעזר) שאינו חש בטוב וכבר שבוע ימים שוכב במטתו עם חום גבוה.

האדמו"ר התנער מיד ממקומו ותמה בקול: "שכני הרב מנוה אחיעזר שוכב במטתו כבר שבוע ואיני יודע על כך מאומה?!" והוסיף לייסר את עצמו: "כזה שכן גרוע הנני, שאיני מרגיש בכאבו של שכני הרב מנוה אחיעזר?!"

מיד התרום הרבי מכסאו, לבש את מעילו העליון ויצא רגלית מביתו לכיוון שכונת נוה אחיעזר כדי לבקר את החולה, כשאני מתלווה אליו. כשהגיע לבית החולה ישב עמו זמן ממושך כשהוא מחזקו בדברים ובין היתר התבטא: "איי, לי יש שכן יותר טוב ממה שיש לכם..."

משסיים את הביקור ביקש ממני לשהות סמוך למיטת אבי, ואילו הרבי עצמו חזר לבדו ברגל כל הדרך חזרה לביתו. עפי"י "לפני ולפנים" – ח"א

מצוה לבקר את החולה ולסדר כל הדרוש לו!
נלמד מהפסוק: "והודעת להם את הדרך ילכו בה" (פרק יח-כ)

ודרשו חז"ל בגמרא (ב"ק ק. וב"מ ל:): "את הדרך" – זו גמילות חסדים. "ילכו" – זו ביקור חולים. וכפי שדרשו חז"ל בדומה לזה בגמרא (סוטה יד) "אחרי ה' אלוקיכם תלכו" – להלך אחר מדותיו של הקב"ה, מה הוא מלביש ערומים אף אתה הלבש ערומים, מה הוא ביקר חולים אף אתה בקר חולים.

ידועים דברי חז"ל בגמרא (נדרים לט:): שהמבקר את החולה נוטל אחד מששים מחוליו ובלבד שהוא בן גילו. ותמה הגאון רבי חיים פלאג'י זצ"ל, (בספרו **תוכחת חיים** – יוחי) על מה שיש נוהגים לבקר את החולה מחוץ לחדרו ושואלים בשלומו ואין נכנסים פנימה. ולכאורה מה תועלת יש בזה לחולה, שהרי אם המבקר בחוץ, כיצד נוטל אחד מששים מחוליו?!

אלא התרוץ הוא – אומר רבי חיים – כי ע"י שמבקרים אותו שרים ונכבדים משמת נפש החולה ונהיה חשוב בעיני הבריות, עי"ז מקל מעליו החולי. נמצא, שאף שאין המבקר נכנס לחדרו של החולה, ישנה מצוה, שכן אומרים לחולה פלוני בא לבקר אותך, וע"י שרואה שמכבדים אותו, שמח הוא.

מוסיף רבי חיים פלאג'י, שמן הראוי לא להכנס לבית החולה אנשים רבים, אלא רק הקרובים והצריכים לו. כי לפעמים מרוב שנכנסים ויוצאים הרבה לבית החולה, מחלישין אותו ומבלבלים אותו. וגם הקרובים צריכים לפעמים להמנע מהביקור כשרואים שבאים הרבה אנשים זרים, ואם לא יתנו להם להכנס יפגעו כשיראו שהם נכנסים והאחרים לא.

הגאון רבי יוסף חיים מבגדד זצ"ל תמה (בספרו **בן יהודע**) על עצם אמרת חז"ל שהמבקר את החולה נוטל אחד מששים מחוליו, וכי המבקר צריך "להפסיד" משהו כשמקיים מצוה יקרה זו?!

וביאר הבן יהודע שודאי אין הכוונה שיקח אחד מששים מהחולי, להיות המבקר נדבק מהחולה. זה א"א להיות בטבע. ועוד: מצות ביקור חולים מצוה יקרה שהיא אחד מהדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעוה"ב. ואיך יתכן שיהיה לו הזק מהביקור?

אך הכוונה, מחמת שהוא בן גילו מגיע צער לנפשו אחד מששים מצערן של החולה, ואז, ע"י הצער הזה המגיע לנפש המבקר, יסלקו מן החולה אחד מששים מן החולי שבו, לפי שיש בצער זה יותר כח להגין ולכפר.

עלון "איש לרעהו" פרשת יתרו מוקדש לרגל השמחה השורה במשפחות

רדין-פרבר בנישואי בנם הבה"ח נתן מאיר עב"ג הכלה איטה מרים שיחיו
יה"ר שיהא זה הבנין, בנין עדי עד, לתפארת המשפחות החשובות ולתפארת כל בית ישראל

להזהר שלא לפגוע בכבודם של תלמידי חכמים!

נלמד מהפסוק: "כל הנוגע בהר מות יומת" (פרק יט-יב)

ודרש החפץ חיים (בספרו עה"ת): ומה אם הר שאין בו דעת ואינו מרגיש כלום, מכל מקום נתקדש על ידי קבלת התורה, עד שהזהירו כל ישראל מלנגוע בקצהו, קל וחומר למי שנוגע ופוגע בכבודו של תלמיד חכם, שלמד את התורה גופה, ושיש בו דעת ומרגיש העלבון, על אחת כמה וכמה שהנוגע בו כנוגע בבבת עינו.

שנינו באבות (פ"ב משנה י): "והוי מתחמם באורן של תלמידי חכמים, והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה, שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף".

וכתב המאירי (בחיבור התשובה מ"א פי"ב): לעולם יזהרו בני האדם שעם התחברם עם החכם לא ירהיבם לבם להקל בכבודו וכו', והוא שאמרו חז"ל: הוי מתחמם כנגד אורם של חכמים והוי זהיר בגחלתם וכו' כלומר: שתהא התמדת חברתו בפחד ובמורא כמי שמתחמם כנגד האור, שהוא מתפחד מבוא בתוך האש ומנגוע בקצהו.

את אמרת חז"ל זו, ביארו המפרשים בביאור הבא: אם לא תהיה זהיר בכבוד חכמים כראוי, הם עלולים לפגוע בך, ונשיכתם נשיכת שועל עד העצם, ששיניו דקות ועקומות. כך קשה נשיכתן של חכמים.

זאת ועוד: כשם שנשיכת שועל אין אדם מרגיש בצער מיד אלא לאחר זמן, כך היא נשיכת החכמים, שלשעה נדמה שאין בה ממש אבל מרגישים חומרתם במשך הזמן. ועקיצתן עקיצת עקרב שארסו ממית האדם. ולחישתן לחישת שרף - שדומה ההבל של דברי חכמים כהבל של נחש שהבלו ממית אדם. ויש מפרשים שג' דברים אלו הם כנגד ג' העונשים של חכמים: "נידוי, חרם ושמתא".

ישנה אמרה נוספת באבות (פ"ד משנה יב) "מורא רבך כמורא שמים". וביאר הגאון **רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (בשיחות מוסר - מאמר סא)** שלמען האמת עניינו של כבוד הרב וחומרת העונש של הפוגע בכבודו אינו רק מחמת כבוד הרב כשלעצמו, אלא גם משום שהפגיעה גורמת לביטול כח השפעת הרב בישראל, שכאשר ישראל אינם שומעים ונזהרים בכבוד חכמים וזקניהם, הרי זה כאילו אין להם חכמים וזקנים כלל. שכל מעלת קיומם הוא אך ורק כשנשמעים להם ונזהרים בכבודם.

ועד כמה היה חמור בישראל, כבוד הרב ומוראו, מביא רבי חיים ללמוד מהמסופר בגמרא (גיטין נו.) על רבי יוחנן בן זכאי שכאשר רצה לצאת מהעיר אל מחנה רומי, עשה את עצמו כמות והוציאוהו תלמידיו בארון, וכשבאו לפתוח העיר, רצו הבריונים לדוקרו בחרב לבדוק אם לא מערימים עליהם. אמר להם אבא סיקרא ראש הבריונים: "יאמרו רבם דקרו". רצו לדחפו, אמר להם: "יאמרו רבם דחפו".

למדנו מכאן - אמר רבי חיים - עד כמה הקפידו אפילו אותם בריונים על כבוד רבם, שהרי כל מה שרצו לדקרו או לדחפו, הוא משום שחששו שמא יש כאן הערמה, ואם כן, לדעתם היה בזה פיקוח נפש אם ייצא אל מחנה האויב, ובכל זאת נמנעו מלברר את הדבר כפי שרצו, וזאת רק כדי שלא יתבזה כבוד התורה של הרב, שלא יאמרו "רבם דקרו" "רבם דחפו". עד כדי כך חמור היה, גם בעיני הבריונים, כבודם של חכמים.

ומסיים רבי חיים: "דבר זה הוא אסון דורינו, דור שאין הקטנים נשמעים לגדולים, וכל אחד מורה הלכה לעצמו, וכמו שכתב הרמח"ל ז"ל (במסילת ישרים פי"א): "כל אלה תולדות הגאווה המשיבה חכמים אחר ודעתם מסכלת וכו' ואף כי תלמידים שלא שימשו כל צורכם שכמעט שנפקחו עיניהם, כבר חכמי החכמים שוים להם בלבם". ונתקיימה רח"ל בנו קללת ישעיה: "יראהו הנער בזקן והנקלה בכבוד". ואף מה שאותם בריונים מתקופת חז"ל הבינו עד כדי מסירות נפש, נתרופף בידינו. עכ"ד ר"ח.

"הנוגע בהר..."

בשנות כהונתו של המהרי"ל דיסקין זצ"ל כרב בעיר לומז'ה, נמצא שם ישיש אחד שטען ברבים כי המלים הכתובות בתורה: "כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב ה' עליהם את מי הים". הנאמרות בסוף פרשת "שירת הים", אין לכתוב אותם בצורה של אריח על גבי לבינה, כצורת שירה, היות ואין כאן אלא חזרה על הדברים שכבר נאמרו לעיל בפרשה.

המהרי"ל בשומעו דבריו אלו, הזדעזע מאוד ושלח להזהיר את הישיש לחדול מדבריו אלו, שהם דברי דופי ויש בהם משום גילוי פנים בתורה שלא כהלכה. אך הלה לא קיבל את תוכחתו של המהרי"ל בטענה שהוא "רב צעיר". אך המהרי"ל לא הרפה ושלח לו שוב שעלול הוא להעניש רח"ל באם לא יחדל מדבריו אלו. אך גם אזחרה זו לא הועילה.

לאחר תקופה קצרה, נמצא אותו ישיש, שהלך לטבול כדרכו במקוה, כשהוא מת במים. מאורע זה עשה לו הד בכל העיר הכל ראו בזה עונש מדה כנגד מדה: "וישב עליהם את מי הים" - בזה חטא ובזה לקח.

עמוד אש

הזהירו בגחלתן...

הגה"צ רבי יחיאל בויס זצ"ל (אב"ד גוטא) עמד ללא חת במלחמתו נגד קומץ קטן של פורקי עול בעירו, ומעשה באחד מנגידי העיר שרמס ברגל גסה את קדושת השבת ופתח את עסקיו בעצם יום השבת.

כאשר הגיעה השמועה על כך לאזנו של רבי יחיאל, קרא לו והזמינו לביתו והטיף לו דברי תוכחה על פניו. אך העשיר ענה בעזות, ביטל את דברי התוכחה ולא אבה לשמוע.

הפטיר רבי יחיאל לעומתו בריתחא דאורייתא: "אם אין כח בבית דין של מטה נצטרך לבית דין של מעלה!" ואכן לא עברו אלא ימים מועטים כל עסקיו של העשיר היו למאכולת אש ונשרפו כליל!

מתוך מאמר

"אל תרשע הרבה..."

בעיר ביאליסטוק התגורר יהודי פשוט שתמך במוסד ידוע אשר כל גדולי ישראל יצאו כנגדו בשל חינוכו הקלוקל. כאשר יסד **החפץ חיים** את ארגון "ועד הישיבות" אשר בו מאוגדים כל מוסדות החינוך על טהרת הקודש, הגיע אותו יהודי אל החפץ חיים וביקשו להכליל גם את המוסד ההוא בכלל רשימת הישיבות הנתמכות והמקבלות תקציב מ"ועד הישיבות". אך החפץ חיים סירב בתוקף להענות לבקשתו.

העיר הלה להחציף פנים ו"איים" על החפץ חיים שמעתה הוא יפריע ויזיק למגבית של "ועד הישיבות"... שמע החפץ חיים את עלבונו ושתק. אך כמובן לא נרתע מאזהרותיו ואיומיו של ברנש מחוצף זה ועמד בסרובו.

והנה לא יצאו ימים רבים ואדם זה מת והלך לבית עולמו כשהוא במיטב שנותיו. כאשר באו וסיפרו זאת לחפץ חיים נענה בפשטות ואמר: הלא מקרא מלא הוא (קהלת ז-יז) "אל תרשע הרבה ואל תהיה סכל למה תמות בלא עתך"...

"נחשב רשע ועברייני..."

מעשה בבני ישיבה מסויימת שהתנגדו ונלחמו ברב שנתמנה בעירם וביזו אותו. שלח להם **הגר"י קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל** מכתב נוקב ובו כתב: "עפ"י דין תורה איסור חמור, נורא ואיום הוא לבזות את כבוד המרא דאתרא.

ומבואר בגמרא שהוא נקרא אפיקורס ואין לו חלק לעוה"ב רח"ל. והוא בכלל מחלל ה' אשר אפילו מיתה אינה מכפרת. ועפ"י דין מחוייבים לנדות את המבזים... ולבקש מיד מחילה מהרב. וכל מי שיבזה מכאן ולהבא את כבוד הרב, נחשב רשע ועברייני, ובתור שכזה יש להנהלת הישיבה להתנהג עמו!"

מצוה חמורה ונשגבה זו של כיבוד אב ואם נלמדת מהפסוק: "כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך" ... (פרק כ-יב)!

ואמרו חז"ל (תנחומא קדושים טו): "בא וראה, מצות כיבוד אב ואם כמה חביבה לפני הקב"ה, שאין הקב"ה מקפח שכרו בין צדיק בין רשע. מנלן? מעשו הרשע, על שכיבד את אביו, נתן לו הקב"ה את כל הכבוד הזה [ברכות יצחק]... ומה אם רשע זה, על שכיבד את אביו, מה פרע לו הקב"ה. המכבד את אבותיו ועושה מצוות אחרות על אחת כמה וכמה".

על הפסוק "כבר את אביך" כתב בעל הטורים בזה הלשון: "סמך כיבוד אב ואם לשבת לומר לך כשם שחייב לכבד את השבת כך חייב לכבד את אביו ואמו". ודבריו מופלאים וצריכים עיון: מה שייכות ישנה בין כבוד השבת לכיבוד אב ואם הרי לכל אחת מהמצוות הללו יש את הטעם שלה, ומה צורך יש לתלות את החיוב של כיבוד אב"א בחיוב כבוד השבת?

והשבנו לבאר עפ"י מה שהארנו (בספרנו "איש לרעהו" - שמות, עמוד רמו) בדין "מצווה בו יותר מבשלו" הנלמד (בגמרא קידושין מא.) מכבוד השבת, שמצאנו כיצד האמוראים טרחו לכבד בגופם את השבת אף שהיו להם משרתים, והטעם, כי בזה שטורח בגופו להכין מאכלי שבת זהו גופא כבודה של השבת... עיי"ש.

לפי"ז י"ל שלזה כיוון בעל הטורים בדבריו, שכשם שחייב לכבד את השבת, להכין צרכי שבת דווקא בגופו, שזהו מכבודה של השבת [אף שהתוצאה של המצוה יכולה להתקיים גם ע"י שליח]. כך גם לענין כיבוד אב ואם, אף שיכול לספק את כל צרכי אביו ואמו ע"י שליח, מכל מקום אם עושה זאת בעצמו, וטורח בגופו לשרת את אביו ואמו, בזה גופא מכבד יותר את אביו ואמו.

שאלו חז"ל בגמרא (קידושין לא.): אבא מבקש מבנו "השקני מים" וגם אמו מבקשת "השקני מים", איזה מהם קודם? ומשיבים: הנח כבוד אמך ועשה כבוד אביך שאתה ואמך חייבין בכבוד אביך.

ונסתפק בשו"ת חוקי חיים (ור"ד סימן יא): "היאך יהיה הדין כאשר אמו ציוותה עליו להביא לה מים, קודם שצויה אביו. ויצא להביא מים לאמו, ואז צויה עליו גם אביו להביא לו מים, מה יעשה? האם מכיון שהוא חייב במצות "כיבוד אב" פטור הוא מ"כיבוד אב". שהרי "העוסק במצוה פטור מהמצוה", או מכיון שהדין הוא "הנח כבוד אמך" ועשה כבוד אביך, וכו' נמצא שכשביקש האב להביא לו מים, נפקעה מצוותה של האם, ואין לו אלא מצות כיבוד אב?

וכתב שם להכריע, שאינו נפטר מכיבוד אב מדין "העוסק במצוה" וכו' אלא חייב לעיזב את כבוד אמו ולקיים מצות האב שלגבי האבא אין כלל מצוה של כיבוד אב [עיי"ש] דמשמע שמצות כיבוד אב עדיפה על מצות כיבוד אב.

אכן מלשון המאירי (שם) מוכח שמצד עצם המצוה, שוים הם האב והאם. וכך כתב: כבוד אב ואם שוים. מ"מ כל שאמו אשת אביו, ומצות אביו ואמו באים עליו כאחת, יקדים כבוד אביו מפני שהוא ואמו חייבין בכבוד אביו ואם התרגשה ישתדל כמה שיוכל לעשות מצוותם כאחת וכו' ואם א"א לעשות כאחת, יקדים את המזדמן, ואל יעבור על המצוות.

הרי מוכח מלשון המאירי שמצות שניהם שוה [ולא שכיבוד אב גדול יותר], ורק כשהמצוות באות יחדיו, עליו להקדים את האב, אבל אם מצות האם קדמה וכבר התחיל בעשיית המצוה, לכאורה אין לו להפסיק המצוה אלא יגמרנה ואח"כ יעשה מצות אביו.

ולכאורה נראה ראייה לכך גם מלשון הגמרא בשאלתה "אבא אומר השקני מים ואמא אומרת השקני מים" דמשמע ששניהם ביקשו כאחד. ורק אז ההלכה להקדים את אביו. ואם נימא שלעולם מצות האב דוחה את מצות האם, היה על חז"ל להעמיד שאלתם באופן שיש בו יותר רבותא, כגון שהאמא ביקשה השקני מים והתחיל לקיים מצוותה, ואח"כ ביקש אביו השקני מים, שמניח כבוד אמו ועושה כבוד אביו, אלא מכאן ראייה כמשנ"ת וכדמוכח מדברי המאירי.

"רעייתי לזכות אותה במצוה..."

סח רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: "פעם ישבתי אצל מרן הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל, ובתו הגישה לו כוס תה. קרא לה שוב והורה שתביא סוכר. מיהרה והביאה את הסוכר. הורה לה שתשים את הסוכר בכוס. צייתה ושמה בכוס. עתה הורה לה לערבב! היא ערבבה, המיטה את הסוכר ויצאה מן החדר.

"אחרי שיצאה שאלתי את הגרי"ז: וכי לא יכול היה הרב להכניס בעצמו את הסוכר לכוס ולערבבו! השיב לי הגרי"ז: "רעייתי לזכות אותה במצות כיבוד אב".

הוסיף הרב שך: "חשבתי אז בלבי שהגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, ודודי הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, לא היו נוהגים כך... אבל אצל הרב מבריסק לא היה מושג של כוס תה, היה רק מושג של תורה ומצוות. כל השאר היו רק אמצעים לקיומם.

בכוס תה ראה רק את ה"אמצעי" שאפשר על ידו לקיים מצות כיבוד אב, ולא יותר מזה... קנין תורה

"הלחם שלך מאיר את השולחן..."

אמו של רבי רפאל מאזוז זצ"ל מג'רבה שבתוניסיה, סבלה בזיקנותה מסכרת, ועל כן אפתה למאכלה לחם שעורים שמראהו שחור. היו בניה נזהרים שלא להניחו על שולחן השבת, שכן הצבע השחור בשבת אינו לסימנא טבא.

ואולם כשהבחין בנה רבי רפאל כי אמו חפצה מאוד להניח את הלחם שלה השחור על שולחן השבת, נטלו מידה, והניח בשמחה על השולחן באומרו: "אמא, הלחם שלך מאיר לי את השולחן".

האמא נהנתה מדבריו והגיבה בברכה: "בני, יהי רצון שתזכה לבן שיאיר את עיני ישראל בתורה". ואכן זכה לתקופת השנה שנולד לו בנו הגה"צ רבי מצליח מאזוז זצ"ל. שו"ת איש מצליח

"תשעים שנה של כיבוד אב".

כידוע, הגרי"ש אלישיב זצ"ל קבע את לימודו בבית הכנסת "אהל שרה". הסתגר בו לשעות ארוכות מדי יום ביומו במשך עשרות שנים. גם כשהיה בביתו והיה לו רבע שעה, הלך חמש דקות ולמד חמש דקות וחזר חמש דקות. אף שיכל ללמוד בבית רבע שעה.

בהקשר לכך, סיפר הגאון רבי יואל קלופט זצ"ל שכאשר סיים הרב אלישיב בילדותו ללמוד את סדרי לימודו ב"תלמוד תורה", שקל לאיזה ישיבה להכנס. אמר לו אביו, הרב מהומלא: "למה לך לחפש היכן ללמוד, הנה יש כאן בית הכנסת "אהל שרה". שב שם ותלמד!".

ציית הרב אלישיב, וקבע שם את לימודו במשך תשעים שנה וכל זאת לקיים מצוות כיבוד אב! ישא ברכה

לכבד את ה"צלם אלוקים" של האבא...

סיפר הרב דוד ברורמן שליט"א: פעם הגיע למסור הרצאה בבית כלא, וראה שם בחור ישיבה שמשוחח עם עבריין גדול במחלקת הרוצחים של בית הכלא רח"ל. הוא התפלא מאוד. וכשיצא ראה את הבחור ממתין לטרמפ. הוא הכניסו לרכבו ונסעו לבני ברק. ואז הבחור סיפר לו שהוא ילד להורים פושעים שנמצאים בכלא. ובגיל שנתיים שלחו אותו למשפחה אומנת ולכן גדל כחרדי, ולא היה לו קשר עם אביו. אך לאחרונה למד עניני כיבוד אב ולכן התחיל לבקר את אביו, אבל מרגיש רע עם זה ומתחבט האם להפסיק לבוא.

אמר לו רבי דוד, בא נלך ונשאל את הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. ואכן נסעו ושאלו. אמר הרב שטיינמן לבחור: "אני מקנא בך, שאני כבר יתום שבעים שנה ואין לי מצות כיבוד אב, ואילו לך יש. תמשיך לבוא ולכבד את ה"צלם אלוקים" של אבא שלך. אתה לא צריך להעריך אותו אלא לעשות מעשה כיבוד גרידא".

עפ"י הוראה זו, המשיך הבחור ללכת לבקר את אביו, ובעקבות כך במשך הזמן, אביו התקרב בהדרגה ליהדות עד ששב בתשובה שלימה. הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

"ג-ר-נ-ו-ב-ס-ק-י"

שבת ומכמה סיבות הוא לא היה אוכל במטוסים, והאיחור הלא-צפוי שיבש לו את התוכנית הרגילה.

התעניין: איפה אפשר לקנות אוכל כשר? אמרו לו שיש באזור רק חנות פיצה אחת עם הכשר מקובל ומשגיח-כשרות, אבל החנות נפתחת רק בשעה 12 בצהריים. נו, טוב, ב-12 הוא כבר צריך להיות בשדה-התעופה, או בדרך לשם.

התייאש מהאוכל, והחליט "להשביע נפשו בתורה" - אבל הגוף לא וויתר. הרעב, העייפות, לחץ הזמן ששיבוש הטיסה עשוי לגרום לו, כל אלו חִבְרוּ יחדיו...

בצר לו שיתף את הגבאי במצוקתו וזה הציע לו ארוחת-בוקר בביתו. אבל זה גם 'לא-נעים', וגם לך תדע מה רמת הכשרות בבית שלו.

"אבל בדיוק שמעתי" - התלהב הגבאי - "שנפתח שיעור חדש כאן באזור, והשיעור הזה כולל ארוחת-בוקר!"

* * *

רשות הדיבור לר' מאיר:

"כיוון שכבר הייתי מאוד רעב, ובלאו הכי לא הצלחתי להתרכז, החלטתי שאני הולך לשם. הגעתי למקום, היה שם שיעור נחמד עם ארוחת-בוקר שכללה את הדברים המיוחדים ביותר בכשרות מהודרת - הפלא ופלא!"

"התעניינתי מי עומד מאחורי היוזמה המיוחדת, ושאלתי אותו: מה הסיפור? זה הרי לא משהו שגרתי."

"אז הוא סיפר: 'לפני עשרות שנים - עשרים, ואולי כבר שלושים שנה - שמעתי שיעורים מאיזה יהודי שממש הצליח להחזיר בי אהבת-תורה. החלטתי ליישם את האהבה שהוא החדיר בי למשהו מעשי, וגם להאזיב על אחרים את התורה. מאז אני נוהג להקים שיעורים חדשים, ובתקופת ההתחלה מגיש ארוחות-בוקר כיד המלך. זה גם נותן דחיפה לאנשים להצטרף לדבר חדש, וגם מתאים תמיד בתור התחלה טובה'."

"הסתקרנתי מי הוא זה ואיזהו אשר החדיר בו כזו אהבת תורה? אבל הוא לא ראה בזה ענין. 'מישהו לא מוכר'. אבל אני רציתי לדעת מי זה, וכאשר שמעתי את השם כמעט התעלפתי: גרנובסקי."

-איך?

ג-ר-נ-ו-ב-ס-ק-י"

-הרי זה אבא שלי!"

* * *

"לקח לי הרבה זמן להירגע. אבא שלי, לפני עשרות של שנים, נטע ביהודי זרעים של אהבת תורה. ואני היום אוכל - כפשוטו... - את מה שצמח מאותם זרעים!"

היהודי מקים שיעורים בכל מקום בעולם, ומן השמים מסבבים כזה סיפור כדי שגם אני אמצא את עצמי באחת מארוחות הבוקר המפוארות שלו!"

אשריהם ישראל.

כמה זמן לוקח לכם לנסוע לעבודה, שעה? שעתיים? לר' מאיר גרנובסקי זה לוקח 24 שעות.

ר' מאיר מתגורר בארץ, ולרגל עסקיו במדינת 'ניקרגואה' (מרכז-דרום אמריקה) נהג לנסוע לשם הרבה. אבל תמיד הקפיד לשהות בשבת-קודש בארץ-הקודש.

אתם מתארים לעצמכם שאין טיסה ישירה מישראל לניקרגואה. מה לעשות, אין מספיק ישראלים שדחוף להם לטוס למדינה שרוב אוכלוסייתה מורכבת מצאצאי אינדיאנים. ובכלל, טיסות ישירות מישראל לדרום אמריקה הן דבר חדש. הדרך לניקרגואה הצריכה שלוש טיסות. מישראל לארה"ב, טיסה פנימית של כמה אלפי ק"מ לדרום ארצות-הברית, ומשם טיסה נוספת של כמה אלפי קילומטר ל'ניקרגואה'.

* * *

הסיפור שלנו מתחיל במוצאי-שבת, בטיסת חצות לארה"ב. טיסות הלילה לארה"ב מוכרות, אבל רוב הנוסעים מגיעים למחוז יעדם כשעה לאחר הנחיתה, בעוד שלר' מאיר המתינו שתי טיסות נוספות. סך-הכל סיפור של 24 שעות...

המטוס נחת בנוארק, ניו-ג'רזי, לפנות בוקר. כעבור זמן לא רב הייתה אמורה לצאת הטיסה הנוספת ליוסטון-טקסס. לפתע מגיעה הודעה: "הטיסה ליוסטון בוטלה".

הטיסה הבאה? רק בשעה 2 בצהריים!

'שחרית' הוא תכנון להתפלל ביוסטון, אך כעת עליו להתפלל כאן. עדיין מאוד מוקדם, ובפרט כאשר מדובר ביום ראשון - יום המנוחה הרשמי בחו"ל, בו אנשים לא ממהרים לצאת לעבודה, והמניינים מתחילים מאוחר.

אבל איפה יש בכלל מנין? אי אפשר להתקשר עכשיו למקומיים שעדיין נמים את שנתם. דרך מחשב של שדה התעופה מצא לו מקום מתאים, והזמין מונית 'אובר' שתאסוף אותו משדה התעופה לאותה כתובת. הנסיעה נמשכה ונמשכה, ורק בתום שלושת רבעי שעה מפרכים עצרה המונית ליד "כנסייה" נוצרית.

רק עכשיו קלט את הטעות שלו. הוא הרי כתב באנגלית להתפלל - והאתר לא מבין חכמות...

בלית ברירה חזר לשדה התעופה, ובחיפוש החדש התחכם לשתול מילים כמו 'שחרית', 'מנחה', כך שהתוצאה תהיה בוודאות יהודית. ושוב יצא לדרך עם מונית 'אובר' ומצא את עצמו בבית כנסת יהודי!! בשעה 06:45.

* * *

המנין היה אמור להתחיל בשעה 08:00, אז הוא למד בינתיים את הדף-היומי. התפילה הסתיימה, הוא הספיק שנים-מקרא ותהילים היומי. ופרשת-המנן? את זה הוא כבר אמר לאחר שחרית... עדיין מוקדם לחזור לשדה התעופה, הרי הטיסה רק בשעה 14:00 - ולטיסה פנימית בכל מקרה לא מגיעים מאוד מוקדם.

בשלב זה "הגוף" מתערב ומתחיל לדרוש את שלו. לפתע הוא קולט: אני בצום! עכשיו השעה בארץ ישראל כבר ארבע אחה"צ, עוד מעט ימלאו 24 שעות מאז שעזבתי את הבית במוצאי-

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "תרז"

"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוהים" [ית, יא].

יתרו וחבריו האמינו שיש בעולם שתי רשויות, כלומר שני סוגי אלקות. אחד הוא אלוהים הטוב, שנותן לאדם טובות כמו: פרנסה, חיים, מזון, בנים, אשה, מכוניות, בתים וממשלה. השני הוא האלוהים הרע שנותן מכות, כמו: דלקת ראות, דלקת פרקים, תאונות דרכים, פגועים וכל שאר הצרות. משום כך היו אומרים: אין טעם לעבוד לא את זה ולא את זה. את האלוהים הטוב לא צריך לעבוד כי הוא בין כה וכה עושה רק טוב, ואת האלוהים הרע גם לא כדאי לעבוד, כי הוא בין כה וכה רע, ונותן רק מכות. אין צורך לעבוד לאף אחד! בא יתרו וזכה שנפקחו עיניו, עד שהגיע למסקנה, וגם ראה, שהאלוקים אחד הוא. מה הביא אותו לאותה מסקנה? הוא ראה שבמה שהכה את פרעה, הוא הציל את ישראל, כמו בקריעת ים סוף – באותו ים הוא העביר את ישראל, והטביע את המצרים. אם כן, הוא המכה והוא המרפא, והוא הכולל את כל הכוחות כולם!

זוהי הסיבה לכך שנאמר בתורה: "וישמע יתרו כהן מדיין... את כל אשר עשה אלוקים למשה לישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים" - ביציאת מצרים ראה יתרו שכל מה שקורה הוא הפוך על הפוך: בשם אלוקים שזו מידת הדין עשה הקב"ה ניסים ונפלאות לישראל עמו, ואילו בשם ה' הוא הוציא אותם ממצרים. כל יציאתם ממצרים היתה על ידי גבורת ה', שנתן מכות למצרים. ולמרות הכל, "כי הוציא ה' את ישראל ממצרים", על ידי שם הוי"ה. בזאת הבין יתרו שזהו אל אחד, ויש בידו כח להפוך את מידת הדין למידת הרחמים. זוהי הסיבה לכך שאמר יתרו: "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוהים כי בדבר אשר זדו עליהם" – אלוהים הוא שם רבים, והוא כולל אלוהי כסף ואלוהי זהב וכל מיני שמות. בא יתרו ואמר: כעת אני רואה כי גדול ה'. שם הוי"ה שולט על כולם – על כל האלוהים, וכל הכוחות שיש בעולם. כוחות של טוב וכוחות של רע, ובלי הוראה שלו, שום דבר לא יקום ולא יהיה בעולם.

כיוצא בכך אמר אליהו הנביא: "ה' הוא האלוקים", לומר לך, שזהו אותו בורא, רק שמותיו מתחלפים. כשעושים מעשים טובים – זוכים להפוך את מידת הדין למידת רחמים, אבל כשעושים מעשים שאינם טובים, חלילה, מהפכים את מידת הרחמים למידת הדין.

וכן אמר דוד המלך בתהלים: "באלוקים אהלל דבר בה' אהלל דבר" – בכל מידה ומידה שמוודד לך, היה מודה לו מאוד מאוד, כי זה אותו בורא! זו המשמעות של קבלת עול מלכות שמים – אמר ה"אור החיים" – באמרנו לפחות פעמים ביום: "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", אנו אומרים: ה' זה רחמים ואלוקינו זה דין. אל תחשוב שמדובר בשתי הנהגות שונות, אלא "ה' אחד" זה אותו אלוקים. יש כאן אחדות גמורה. כוונה זו היא עיקר המעלה של קבלת עול מלכות שמים! (דרוש ציון).

"לא תעשון איתי אלוהי כסף ואלוהי זהב לא תעשו לכם" [כ, כ].

רבינו בחיי עומד על פשר המילה 'איתי', ומפרש את הפסוק בתרי אנפין. 'על דרך הפשט, לא תעשון בשותף איתי שום צורה מכסף וזהב לשם אלוהות, וחזר לא תעשו לכם כלל אפילו שלא לשם אלוהות'.

ובפירושו השני הוא אומר: 'ויש לפרש לא תעשון איתי, כשאתם עומדים בתפילה איתי, לא תחשבו בכסף וזהב אשר עמכם, שאם תעשו כן מעלה אני עליהם כאלו עשיתם אלוהי כסף ואלוהי זהב'.

כשהאדם עומד בתפילה לפני בוראו, ולא רק אז אלא בכל רגע ורגע מימי חייו, צריך הוא לדעת שהכסף והזהב אינם שווים מאומה, והנכסים היחידים שייקח איתו לבית עולמו, יהיו רק התורה והמעשים הטובים.

הגר"א מן סיפר מעשה מופלא שהיה אצל מרן הגר"ח קנייבסקי. 'הסיפור סופר בחול המועד סוכות תשס"ח מרב חשוב בלונדון, שהתקשר לבית הגר"ח והציג בפניו את השאלה דלהלן, וממנו נוכל ללמוד על ערכם האמיתי של התורה והמצוות, לעומת אפסיותו של הממוץ', אמר הגר"א מן.

המדובר היה בשני אחים, שהאחד התגורר בשוויץ והשני בלונדון שבאנגליה, ודרכיהם נפרדו לא רק מפאת המרחק שבין דירותיהם. גם אורח חייהם שונה היה לחלוטין. בעוד שהאח הלונדוני היה תלמיד חכם שיגע ועמל בתורתו יומם ולילה, וחי בדחקות גדולה, הרי האח שבשוויץ לא היה שומר מצוות, ונודע לאחד מעשיריה הגדולים ביותר של המדינה.

יום אחד מקבל הת"ח בלונדון טלפון בהול משוויץ, ובו מבקשים בני משפחת אחיו שיגיע בדחיפות לביתו של אחיו העשיר. האח בלונדון לא ידע כלל במה מדובר, אבל החליט לקיים את בקשת משפחתו של אחיו, ונסע לשוויץ.

בהגיעו לרחוב בו מתגורר העשיר, מבחין הת"ח באנשי משטרה ובטחון הסובבים בכל פינה. הוא מנסה לברר היכן מתגורר אחיו, והעוברים והשבים מעדכנים אותו שימאוד קשה להכנס לביתו של הגביר ההוא... בין כך ובין כך, מתברר לת"ח מלונדון שאחיו מתגורר בארמון של ממש, המוקף כל העת באנשי בטחון, והוא לא ידע כלל על גודל עשירותו של אחיו, עד היכן היא מגעת. לאחר שהציג תעודות המצביעות על היותו אחיו של העשיר,

הכניסוהו השומרים אל הארמון, והוא הובא אחר כבוד לחדרו של בעל הבית, לא לפני שהוא נדהם לראות בכבודו של הארמון ובתפארתו. בהכנסו לחדר בו שהה אחיו, נודע לו שהאח חולה אנוש, וימיו ספורים.

האח רומז לו שיתקרב אליו, ואז הוא לוחש באוזניו שהרופאים הודיעו לו שסופו קרב. בשארית כוחותיו מוסיף העשיר ומספר לאחיו הת"ח, ש'אין לך מושג כמה עיסקאות עשיתי בימי חי, ואינך יכול אפילו לחלום כמה כסף צברתי לעצמי. האח החולה הדגיש שמדובר בסכומי כסף אסטרונומיים.

האח מלונדון האזין לדברים, ועדיין לא הבין מה רוצה אחיו ממנו, ולשם מה הזעיקו אותו כל כך בדחיפות. קולו של העשיר נדם לכמה דקות. נדמה היה שהוא עורך חשבון נפש על פועלו בימי חייו. לאחר מכן הוא פונה לאחיו, ואומר לו: "למרות הכסף הרב שצברתי, אני מרגיש שאין לי כלום - - אני עוזב את העולם באפס ותוהו, ומרגיש בעצמי ריקנות נוראה. כל המיליונים הרובצים בחשבון הבנק שלי, אינם שווים בעיניי מאומה!!!"

יומה הינך רוצה ממני? - שאל התלמיד חכם בקוצר רוח. 'את העיסקה האחרונה בחיי אני רוצה לעשות איתך. האם תהיה מוכן לכך?' - שאל העשיר. האח המופתע לא ידע כיצד להשיב על שאלה שכזו; 'עד שלא אדע במה מדובר, כיצד אוכל לענות?' - אמר. 'אני רוצה לעשות איתך הסכם ישכר וזבולון, ולהעביר לך מחצית מכל נכסי, בתנאי שתעביר לי את מחצית הזכויות שיש לך מלימוד התורה' - אמר העשיר.

הת"ח כבש פניו בקרקע. לעיסקה כזו הוא לא ציפה ולא התכוון. למרות ההתרגשות המרובה שאחזה בו בשל מיוחדותו של המעמד, שקל האח מלונדון את הדברים במנוחת הדעת, ערך את חשבון נפשו בשיקולים של 'רווח והפסד', עד שהחליט להשיב לאחיו בשלילה. 'אינני מוכן לעיסקה כזו', השיב לאחיו החולה. האח השוויצרי, שחשב אולי לא יודע הת"ח באיזה סדר גודל של נכסים מדובר, החל לפרט באוזניו את המיליונים הרבים הממתנינים לו, אחריו ההסכמה על העברת מחצית מזכויותיו. אבל הת"ח מתעקש בסירובו, ואינו מוכן לבצע את העיסקה.

לאחר ימים מספר נפטר האח העשיר לבית עולמו. ויהי לאחר הפטירה, החלו יסורי מצפון לנקוף את ליבו של הת"ח, בחושבו אולי לא נהג כשורה. את לבטיו אלו העלה בפני רבו בלונדון, שהתקשר לבית מרן הגר"ח קנייבסקי וביקש לברר מה דעת התורה בעניין זה.

הגר"ח השיב ש'הרי זו גמרא מפורשת במסכת סוטה... הגמרא (דף כא עמוד א') אומרת שם על הפסוק 'אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו' - רש"י מפרש שם שהלל הזקן עסק בתורה כל ימיו 'מתוך עוני רב', ושבנא שהיה אחיו, בא אליו בסוף ימיו, וביקש להתחלק בזכויות. ועל כך יצתה בת קול ואמרה אם יתן איש כל הון ביתו וכו'... הגר"ח סבר שהגמרא מתכוונת ללמדנו שהסכם ישכר וזבולון אינו יכול להתבצע בסופו של התהליך, דהיינו לאחר שהת"ח כבר למד את תורתו. מי שרוצה להיות שותף לזכויות של לימוד התורה, צריך לעשות את ההסכם עם הת"ח לפני שהוא מתחיל ללמוד, ולא בסוף.

המקרה שבו עוסקת הגמרא, הוא הוא הנידון של שני האחים, ולכן, אמר הגר"ח, 'העיסקה בין השניים לא היתה מועילה כלל, כי במקרה כזה לא היה מקבל האח העשיר את זכויותיו של הת"ח'. הבה נלמד מסיפור זה עד כמה צריכים אנחנו להעריך את תורתנו, יותר מאלפי זהב וכסף, ולא נמירנה ולא נחליפנה בשום הנאה מהנאות העולם הזה (ברכי נפשי).

"שרפים עומדים ממעל לו" [מתוך ההפטרה].

תפילת "אנא בכוח" נתקנה כנגד פסוק זה בנבואת ישעיה! התפילה מיוחסת לרבי נחוניה בן הקנה, שהיה רבו של רבי שמעון בר יוחאי בתורת הקבלה. רבי נחוניה בן הקנה חיבר שני ספרים בקבלה - "ספר הבהיר" ו"ספר הקנה". ב"ספר הבהיר" נכתבה התפילה המפורסמת - "אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה", והיא תפילה עצומה ונוראה. סגולתה של התפילה להעלות את התפילות, ולהציל בני אדם בהיקלעם לצרה. ניתן לאמרה בכל עת - בין בחול ובין בשבת, בין ביום ובין בלילה. יש לומר את התפילה בכונה, ולכוון בכל פסוק את השם היוצא בראשי תיבות. "אנא בכוח גדולת ימינך תתיר צרורה", יכוון בשם אבי"ג ית"ץ. "קבל רינת עמך שגבנו טהרנו נורא", יכוון בשם קר"ע שט"ן. וכן הלאה. כמובן, אין לבטא את השמות בפה, רק במחשבה. כיוון שתפילה זו מסוגלת להעלות את התפילות ולפתוח שערי שמים, תיקנו לנו לאמרה לפני תפילת שחרית, בסדר הקרבנות. גם בקריאת שמע שעל המטה אומרים את התפילה, וזאת כדי לבטל את המזיקים של הלילה. בהלוויה אומרים תפילה זו לשמירה על הנפטר.

בתפילת "אנא בכוח" יש פסיק אחרי כל שתי מילים: "אנא בכח, גדולת ימינך, תתיר צרורה". אבל במילים "קבל רינת עמך" לא מפסיקים אחרי כל צמד מילים.

מהי הסיבה להפסקות ב"אנא בכוח"? תפילה זו היא, כנגד הפסוק: "בשתיים יכסה פניו ובשתיים יכסה רגליו ובשתיים יעופף". "אנא בכח" כנגד "בשתיים יכסה פניו", "גדולת ימינך" כנגד "ובשתיים יכסה רגליו", "תתיר צרורה" כנגד "ובשתיים יעופף". שלוש מדרגות יש במלאכים - שרפים, חיות ואופני הקודש. ישנם ארבעה עולמות: עשייה, יצירה, בריאה ואצילות. עולם העשייה הוא הנמוך מביניהם, ובו נמצאים "אופנים", הנקראים גם "גלגלים".

למעלה מהם נמצא עולם היצירה, ובו נמצאים מלאכים הנקראים "חיות". בין ה"חיות" נמנים גבריאל ומיכאל, רפאל ואוראל. מיכאל - פניו כפני אריה. גבריאל - פניו כפני שור. רפאל - פניו אדם לו. ואוראל - פניו כפני נשר. מעליהם נמצא עולם הבריאה, שבו נמצאים השרפים, והם הדרגה הגבוהה ביותר של מלאכים.

בעולם האצילות אין מלאכים, הוא מחוץ לשטח. שם יושב הקב"ה בכבודו ובעצמו. השרפים נקראו כך, כיוון שמי שמסתכל עליהם נשרף, והם מסוגלים לשרוף בפייהם.

מהם פחד משה רבנו כשעלה להביא את התורה, כפי שמובא בגמרא: "בשעה שעלה משה למרום, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להן: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? אמר לו הקב"ה למשה: החזיר להן תשובה! - אמר לפניו: ריבונו של עולם, מתירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם. - אמר לו: אחוז בכסא כבודי, וחזור להן תשובה, שנאמר: 'מאחז פני כסא פרשו עליו עננו'."

פרש"י בראשי תיבות "פרש ש-ד-י זיו", הקב"ה פרש כביכול טליתו על משה רבנו (דורש ציון).
זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ אברהם בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ עניית בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ מהרגני בת טאוס ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת יתרו - מה מלמד אותנו יתרו?

"עַתָּה יִדְעָתִי כִּי גָדוֹל ה'..."

כִּי בַדְבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם" (שמות יח, יא)

אמת, יתרו לא נולד בבית של קדושה וטהרה. הוא חיפש כל הזמן משמעות לחייו, ועבד את כל סוגי העבודה זרה שבעולם.

ברגע שהוא הגיע למסקנה כי הקדוש ברוך הוא ותורתו אמת, יכול היה להתגבש חשש לליבו שמא הוא לא ראוי, ואולי לא יקבלו אותו בשמיים להיות כאחד מן השורה, ובודאי לא מהמשובחים שבהם. לכך באה התורה ואומרת בקביעת עולם:

ניכשלת? נפלת? לא רצית ליפול אלא כך אירע? דע לך שאם תקום ותתנער מהעפר של אותה עבירה, הרי שתכבוש בקלות כל פסגה רוחנית שתחפוץ. **אם תתמיד בדרכך הקדושה תוכל אפילו לזכות לחתן כמו משה רבינו!**

בדור כמו שלנו אין כמעט אדם שלא נכשל בדבר מה. לפעמים אפילו מדובר בעבירות חמורות והוא עלול חלילה להתייאש ממעשיו! אבל אסור לנו לשכוח את יתרו.

הקדוש ברוך הוא לקח ורומם אותו למרות כל העבירות שעשה, כי כך דרכו של בורא עולם. **מי שמבקש את האמת- הקב"ה מעביר אותו למקפצה רוחנית.**

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צאת לכת

ע"פ	כניסת לכת	צאת לכת	ריבוי תפ
י"ג	16: 28	17: 41	18: 14
ט"ז	16: 45	17: 38	18: 10
מ"ט	16: 45	17: 38	18: 10
כ"ג	16: 48	17: 41	18: 14

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה איילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עונת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

אם היו מציעים לבתנו חתן שהוא בחור כללי המעלות, בעל מידות טובות וישר עוסק בתורה הקדושה ובעל יראת שמיים מופלאה, וזה רק מקצת מעלותיו, איך היינו מרגישים?

אם היו מציעים לנו לקחת לחתן את המקובל האלוקי האר"י הקדוש, האם היינו שמחים יותר?

אם היה מדובר בתנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי בכבודו ובעצמו? אין מה לדבר! ואם היה מדובר לקחת לחתן את משה רבינו? מה אז? כיצד היינו מרגישים?

צריך להבין- האם יתרו היה מחותן כזה ראוי לעמרם ויוכבד הצדיקים? בנוסף לכך הגמרא מספרת לנו כי עמרם היה אחד מאותם ארבעה שמתו בעטיו של נחש (שבת דף נ"ה ע"ב).

האם יתרו, שחז"ל אומרים עליו שאין עבודה זרה שלא עבד! ראוי להיות חמיו של אדון כל הנביאים?

מדוע זכה יתרו לכך שבתו ציפורה נישאה למשה רבינו שהתורה מעידה עליו: "מִשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹקִים" (דברים לג, א), אדון כל הנביאים! האיש שהשיג ענווה בשלמות! המנהיג הבלתי מעורער שנקרא "רעיא מהימנא"- הרועה הנאמן, וזה רק התחלת הרשימה.

הרבה תשובות נאמרו בדבר, אך אחת מהן תשובה נפלאה עד מאוד, ובאה להורות כי התורה היא מלשון "הוראה" שבאה להורות לנו דרך לדורות עולם.

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה - שבת - בורר - חלק א'

באלו פעולות צריך להיזהר כדי שלא יעבור חלילה על איסור בורר?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

מותר לקלף פרי למרות שבקילופו מסיר פסולת מתוך אוכל, מכיוון שזה דרך אכילתו, אבל יש לעשות כן בסמוך לאכילה.

מותר לקלף כמות גדולה עבור אורחים למרות שיודע שלא יאכלו את כל הכמות שקילף, בתנאי שיגיש אותם לאורחים מיד לאחר הקילוף. **מקורות:** שו"ת רב פעלים ח"א (סימן יב), ושו"ת אור לציון ח"ב (עמוד רמא). לדעת הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל יש להחמיר, ראה בספרו הליכות עולם ח"ד (עמוד עז).

פירות או ירקות, שרגילים לאוכלם עם הקליפה כגון, תפוחים, אגסים, מלפפונים וגזר, מותר להשתמש במקלף שמיוחד לכך. **מקורות:** בספר ילקוט יוסף (סימן שיט סעיף ס"א) כתב בשם הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל להתיר ושכן דעת הגר"ץ אבא שאול זצ"ל והמחמיר תבוא עליו ברכה. כן פסק בספר מנוחת אהבה ח"ב (פ"ז הי"ג), וכן העלה בשו"ת תפילה למשה ח"ב (סימן כא). בספר מעין אומר ח"ב (עמוד רפג) הביא משמיה דהראש"ל שכדאי להימנע. ע"ע בספר חזון עובדיה - שבת ל"ד (עמוד רלא).

יש אוסרים. **מקורות:** שו"ת מחזה אליהו (סימן נב), וכ"ה דעת האגרות משה ח"ד (סימן עד דיני בורר ס"ח), מכיון שבמקלף עושים גם פעולות שאסורות, כגון קילוף תפוחי אדמה וקישואים. אין להתיר מכיוון שבקילוף ירקות תמיד נוטל עם הקליפה גם מעט מן האוכל, מכיוון שכן הדרך, ואי אפשר לקלף באופן אחר בטל האוכל לקליפה ונחשב כפסולת. גם טלטולו יהיה אסור מדין כלי שמלאכתו לאיסור, וכמ"ש בספר ארחות שבת (פ"ט הע"ד). כן פסק בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"ג ס"ל).

מותר בזמן אכילת אבטיח או מילון להוציא את הגרעינים, וכן מותר להוציא את גרעיני המישמש, ואין בזה איסור בורר. **הערה:** לענין מילון הטעם שמותר להוציא את הגרעינים, מכיוון שאינם נחשבים למעורבים אלא כמונחים למעלה ממנו. לענין אבטיח, יש לצרף סברת הראשונים, שכל שהוא מחובר - לא הוא איסור בורר. ראה גדולת אלישע (סימן שיט אות יב), בן איש חי (פרשת בשלח אות ז, י), שו"ת אור לציון ח"ב (עמוד רמב) ושולחן שלמה (סימן שיט סק"ח אות ה).

גרעיני לימון וכדומה, שנפלו לתוך סלט, מותר להוציא בכף מעט מהסלט עם הגרעין בתוכו. **מקורות:** משנה ברורה (סימן שיט ס"ק סא) ובביאור הלכה (שם ד"ה הבורר) בדעת הט"ז.

מותר להוציא גרעיני זיתים במכשיר שמיוחד לכך. **מקורות:** הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל הובא בספר מעשה השבת ח"א (עמוד קה) דומיא דהסרת קליפה דבוקה במקלף. כ"כ בשמו בספר אור ההלכה (עמוד צג).

יש מי שאוסר. **מקורות:** ספר שמירת שבת כהלכתה (פ"ג הנ"ט) גם אם מובטח, שמקצת מבשר הפרי ישאר דבוק, מכיוון שועיקר כוונתו להוצאת הגרעין. ע"ע שו"ת אור לציון ח"ב (פל"א תשובה יב).

מותר להוציא את העוקץ שבראש הפירות בשעת האכילה.

פְּיּוּד הוֹרִים

כידוע, התורה הקדושה מצווה אותנו: "כַּפֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּ יְמֵיךָ" (שמות כ, יא). להלן סיפור נורא, שהובא ב'ווי העמודים'. יש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר בכיבוד הורים. אמא הגיעה למו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, להתנות את צערה על בנה, שלא רק שאינו מכבדה, כפי שכתוב בתורה הקדושה, אלא שהוא אפילו מבזה אותה. הוא משפיל אותה ואין לה מנוחה ממנו.

הבן הוא מלומד גדול, ופרנסתו היא על ידי דיבור, שהוא שומע את צרותיהם של אנשים ומייעץ להם כיצד לפתור את הבעיה, אבל הוא לקוי מאוד בכיבוד אב ואם. מו"ר הגר"י זילברשטיין שליט"א אמר לה: "עליך להזהיר אותו, שכך כתוב בתורה: 'כַּפֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּ יְמֵיךָ' (שמות כ, יא). אם ישמע - יתברך, ואם חלילה לא - אז הוא משחק באש".

לאחר מספר ימים האמא הגיעה שוב למו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין לספר לו על צרותיה. הפעם נחתה עליה צרה חדשה: **הבן קיבל את המחלה הקשה בלשון ל"ע. הוא פנה למומחים בתחום, אבל לדעתם - אין מנוס, כי אם לקטוע לו את הלשון.**

אם יקטעו לו את הלשון, נוסף על כל צרותיו, הוא גם יאבד את מקור פרנסתו, שהיא היתה מקור גאוותו. הוא הרגיש את עצמו יותר מלומד מאימו, ולכן לא חשש לפגוע בה. האמא בכתה ואמרה: "אני מוחלת לו על מעשיו בלב שלם, והוא גם מתחרט על מעשיו. שהרב יברך שהבן יתרפא". הרב פכר ידיו ביאוש ואמר: "מה אפשר לעשות, הרי הוא מוזרר ועומד. נורא נוראות, הרי זה משחק באש!!!".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל" 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל

הגאון הרב מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרס"ג (1903) בטוראז' שבליטא. התייתם כשהיה עדיין צעיר. רבינו ראה כי אימו נשארה אלמנה עם שלושה אחים ואחות וביקש לעזור בכלכלת הבית. היה לו רשיון מטעם ממשלת גרמניה לעסוק בעסקי הצבעים. יום אחד רבינו פגש בגאון הרב אליהו לופיאן זצ"ל. בעקבות המפגש, שעשה עליו רושם רב, רבי אליהו מצא מקור פרנסה אחר לאלמנה ולקח את הנער הצעיר לישיבה שלו בקלם. רבינו הלך ללמוד בישיבת טלז. במשך שנות לימודיו בטלז התפרסם כעילוי ומדקדק בהלכה ונחשב לאחד מגדולי הלומדים בישיבה. בשלב מאוחר יותר קבע את מושבו בקובנה והיה מגיע לעיתים לטלז ומעביר שיחות מוסר ושיעורים למדניים בישיבה. התפרסם בעולם הישיבות כעילוי וכירא שמיים. בשנת ה'תרצ"ב (1932) הגאון רבי יוסף יצחק שניאורסון מינה את רבינו לעמוד בראש ישיבת 'תומכי תמימים' שהקים בריגה. הישיבה נסגרה לאחר כשנה, ורבינו עבר לכהן בראש ישיבת 'עץ חיים' בהיידה בבליגיה, שם כיהן במשך מספר שנים. בסוף שנות ה-30 שב לקובנה ובניסי ניסים שרד את השואה. בהמשך הגיע לצרפת, שם פעל לשיקום עולם התורה והקמת ישיבות לבחורים מקרב שארית הפליטה. הקים יחד עם הרב אברהם אליהו מייזס ישיבה בפרבר פריזאי בשם 'באהי' - ושניהם עמדו בראשה. גאון אדיר.

רבה של טלז, הגאון ר' יוסף יהודה לייב בלוך, העיד עליו כי הוא לא זוכר עליו שכזה מימי לימודו בוולאדין. הגאון מקובנה, ר' אברהם כהנא שפירא, בעל 'דבר אברהם', העיד עליו שאילו היה חי בדורות הקודמים, היה נמנה בין גאוני הדור וגדוליו. ענוותן. שקדנותו הייתה מופלאה. בלילות החורף שחשש פן תחטפנו שינה, היה משעין את מצחו על החלון, שעליו הצטברו פתיתי קרח ושלג. בשנת ה'תש"ט (1949), מצבו הרפואי התדרדר, רבינו לקה בשחפת ונפטר ב-כ"ה שבט ה'תש"י (1950) בשווייץ. חי כ-47 שנים. שנה לאחר מכן ארונו הועלה לקבורה בישראל. הוא נקבר בבית הקברות שומרי שבת בשכונת זיכרון מאיר בבני ברק. ה'חזון א"ש' הלך בלוויה שלו עד הקבורה ובכה בכי רב.

אביו: הצדיק ר' אליהו. **אימו:** בתו של ר' חיים סגל מיאנובה (הידוע כר' חיים יאנובער ור' חיים ראצקער). **אשתו:** מרת בלומה (נישא בשנת ה'תש"ט-1949. נישאה בזיווג שני לאדמו"ר מסאסוב רבי חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים-מייער). **מרבתינו:** הגאונים ר' אליהו לופיאן, רבי חיים רבינוביץ, ר' אברהם כהנא שפירא (רבה של קובנה). **מתלמידינו:** הגאונים ר' משה שטרנבוך, ר' ירחמיאל זימן, ר' חיים יצחק יפה, ר' משה שפירא.

חששו מאיסור שעטנז היה גדול מאוד. כשהיה בישיבה באקס לה בן בצרפת, לא ישן כלל על מיטה מחשש שעטנז, רק שכב על הרצפה כשתחתיו שמיכה קלה אודותיה בירר, כי אין בה שעטנז. כשנישא לרעייתו והעבירו את חפציהם לדירתם בורסאי, רבינו זעק לפתע ורץ לרכב שבו הונחו חפציהם, בהזיהרו כי לא ישבו על חבילות הבגדים, מכיוון ששם לב שנקשרו שני צרורות בגדים זה בזה, ויתכן שיש באחת צמר ובשניה פשתים.

פעם אחרת, כשהיתה שמיכה פרושה על הרצפה להגנה מפני הקור, ותוך כדי הילוכו השמיכה התקפלה כלפי מעלה על רגלו, רבינו נזעק כנשוך נחש שמא יש שם שעטנז. משום כך, גם הכובע שלראשו לא הלם את מידתו. זאת, מחמת שהכובעים היו עשויים צמר, והתווית היתה חוברת אליהם בחוט. רבינו חשש אולי הוא עשוי מפשתן. כשרבינו הגיע לחנות למדוד כובע, הוא הסיר את התווית מהכובע, אבל כשראה כי הכובע לא מתאים לו, כבר לא יכול היה להחזיר את הכובע ללא התווית, ונשאר עם כובע זה בידו.

בגטו, הוקמה עבור הנערים מסגרת ישיבת 'תפארת בחורים'. בראש החבורה עמד הג"ר שמואל מארוק. בשעות הצהריים היו שומעים שיעור מהגאון רבי אפרים אשרי, ואחר הצהריים היו שומעים שיעור של שעתיים וחצי מהגאון רבי שמואל מארוק. בשבת שלא היו עובדים, הנערים היו זוכים לשמוע דרשות בפרשת שבוע מפי הרבנים הגאונים הנ"ל.

פעם אחת כשלמדו בשבת קודש, אחד הבחורים נכנס ואמר שרבי מרדכי רץ ברחובות הגטו, כשמעילו על ידיו. כפי הנראה, התעורר לו חשש שעטנז במעיל, ולכן רץ כשהמעיל על ידיו ולא הורידו - מכיוון שלא היה עירוב ברחובות הגטו. (הגרמנים ימ"ש טענו שהחוט של העירוב הוא חוט שדרנו מעבירים מידע לאויב. באמתלה זו הורידו את העירוב). **רבי מרדכי, שהיה אדם חלוש מטבעו, הוא הסתובב ברחובות הגטו ללא מעיל בקור של 22 מעלות מתחת לאפס...**

בני הישיבה מיד יצאו לרוץ אחריו, הם הקיפו אותו, ותלמיד אחד תפס את המעיל, כששאר חבריו משמשים כמחיצה וכך רצו לבית הסמוך. כשנכנסו, ראו שגם שם אי אפשר להוריד את המעיל - מכיוון שהסלון שימש כרשות לכל החדרים הפתוחים אליו, לא היה יכול לשמש כרשות להניח שם המעיל. כך, הנערים חיפשו עד שמצאו חדר שאפשר להניח את המעיל שם עד מוצ"ש.

בינתיים, כאמור, לרבינו לא היה מעיל. הגאון רבי שרגא פייבל גיברלטר זצ"ל, שהיו לו שני מעילים, ניגש אליו והציע לו מעיל. רבינו סירב; ראשית, רצה לדעת, אם המעיל הגיע מכסף כשר. שכן, התנהל אז בגטו פולמוס אודות כספי הנספים הקדושים. הגאון רבי שרגא פייבל גיברלטר אחז כי כל המושג של רכוש פרטי פוקע בגטו, ובזמן זה לאף אחד אין בעלות ממונית. ובאמת, אחרי המלחמה יהודים באו לגאון ר' שרגא פייבל להחזיר ממון.

רבינו לא הסכים לקחת את המעיל של הגאון רבי שרגא פייבל גיברלטר זצ"ל, לפני שהבטיח לו נאמנה, כי המעיל נקנה מכספו עוד לפני המלחמה. רק אז נאות לקבל את המעיל ממנו. כחלק משיטתו זו, הקפיד שכל האוכל הנכנס לפיו יהיה ממון לפני המלחמה. וכך, יהודי שהיה דואג למאכלו, והיה שם לו את ארוחתו מדי יום, כשהיה מוסיף לשולחן ביצה, היה משאיר עליה פתק בכתב ידו, ובו כתוב- **"נקנה מכסף שלפני המלחמה"**.

גִּלְגַּל חוֹזֵר בְּעוֹלָם

לרפא ולא לייאש, ו'מפתח' זה הוא בידי הקב"ה לבד. אין מעצור להשם מלהושיע, האברך צריך לדפוק על שער הרחמים. הוא הבקיע שערים רבים בחייו. הוא השקיע מאמצים אדירים בהתקרבותו לחיי התורה והמצוות. הוא יעשה גם את המאמץ הנדרש כאן.

הוא שטח תפילות רותחות והתחנן לבורא יתברך, שיזכה לגדל צאצאים שילכו בדרך הבורא יתברך. ואכן תוך זמן לא ארוך זכה לחבוק בת.

האומר היה גדול מכדי להכילו. מיודענו חיפש דרך להביע את ההודיה העצומה שלו לבורא עולם, ותכנן לערוך סעודה גדולה ומרשימה ולהזמין את כל רעיו ואוהביו.

הוא תכנן להודות לבורא עולם בפני האנשים הרבים, שישתתפו באותו המעמד. הוא פנה לרבו, מורה דרכו, כדי להתייעץ אתו על תכניתו.

הרב אמר לו: "שמע בקולי. קח את כל הכסף, שהתכוונת להקדיש לסעודת ההודיה והפקד אותו בגמ"ח. כל המצוות שייעשו בכסף הזה יהיו לזכות בתך".

האברך שמע לעצת רבו. הוא הגיע אל הגמ"ח שבניהולו והפקיד סכום גדול מאוד בשמחה רבה וזה נרשם כדת וכדין בפנקס ההפקדות של הגמ"ח.

עברו שנים לא רבות. האברך הלך והתעלה מיום ליום. למדתי איתו בחברותא במשך תקופה. נפעמתי מהידע העצום שלו וממידותיו הטובות.

היה קשה להאמין שהוא בעל תשובה. היו זמנים שהוא צם משבת לשבת. הוא שאב את כל חיותו מעבודת ה' ומלימוד תורה במסירות נפש.

ביום ב' בשבט, לפני תשע שנים, הוא נלקח לבית עולמו. זאת היתה טרגדיה נוראה. אברך צעיר, שהשאיר אלמנה רצוצה ובת יתומה. לאחר ימי השבעה התקשרתי לאלמנה. אמרתי לה שיש בגמ"ח כסף, שבעלה הפקיד בעת הולדת בתו שתחי'.

האלמנה לא היתה מרוכזת בתוכן המדויק של השיחה. היא הודתה לי שזכרתי אותה, ואמרה שכרגע היא מסתדרת. הכסף נשאר בגמ"ח והמשיך להתגלגל בין הלווים השונים. היא שכחה לגמרי מכל העניין.

עכשיו, ב-ח' שבט, בדיוק תשע שנים אחרי הפטירה, בלי לדעת שיש לה זכות למשוך את ההפקדה של בעלה ז"ל, היא מבקשת ממני כסף בשביל הבת.

הרב כך אמר לאברך: "תשקיע את הכסף בגמ"ח, וזה יהיה לזכות הבת שלך!" איש לא דמיון אז, כמה הדברים היו מדויקים.

להלן סיפור, המעובד מתוך 'השגחה פרטית'. יש בו כדי ללמדנו כי כאשר האדם עושה חסד עם הזולת, הרי שלטובתו הוא עושה. גם אם הוא עצמו לא רואה כיצד המעשה מועיל, הרי שה' לא מקפח שכר שום בריאה, ויתכן שצאצאיו יזכו לראות זאת. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

אני מנהל גמ"ח כספים בירושלים. ב-ח' שבט קיבלתי שיחת טלפון: "אני זקוקה בדחיפות לסכום של כסף". היא ציינה את הסכום הדרוש.

היא הסבירה שבתה הנשואה נמצאת במצב כלכלי קשה. במשך מספר חודשים היא לא שילמה שכר דירה, ובעל הבית מאיים להוציא אותה. "אני רוצה לעזור לה, וקודם כל להביא לה את הסכום, הדרוש לכיסוי שכר הדירה".

המקרה נגע לליבי, אבל לגמ"ח יש כללים משלו. אנחנו לא קופת צדקה, אלא מוסד, שמקבל כסף שאנשים מפקידים אצלו ועתידיים למשוך אותו ביום מן הימים. אי אפשר להעביר סכום בלי להיות בטוחים שהוא יחזור.

עניתי לאישה בעדינות: "הכסף לא שלי, הוא של המפקידים. אני רק מנהל את הגמ"ח, ואני לא מלווה למי שאיני מכיר".

"אומר לך מי היה בעלי", האישה ענתה. ברגע זה התברר לי, כי היא אלמנה, "אותו ודאי הכרת". היא הזכירה את שמו ואני עמדתי כהלום רעם. לא רק שהכרתי את בעלה של האישה, אלא שבימי חיי היה לנו קשר מיוחד. למדנו חברותא במשך תקופה.

האיש נולד בבית של תינוקות שנשבו. הוא לא ידע הרבה על יהדות, ועשה את המסלול שכל ילד חילוני עושה. הוא היה בעל ראש גאוני ומוח חזק במיוחד. כשהתבגר, נרשם לטכניון והתקדם בלימוד מקצועות שמיועדים למחוננים כמותו.

ביום מן הימים נקלע לירושלים, עיר הקודש. הוא נכנס ל'ישיבת 'אור שמח', הציץ ונפגע. האווירה, האורה, והעיקר – התורה הקדושה בעצמה, לא נתנו לו מנוח.

הוא נשאב אל הקדושה. תוך זמן קצר, הוא הפך לאחד התלמידים הטובים ביותר בישיבה. סוף סוף מוחו הגיע לניצול אמיתי. הוא שקע בלימוד הגמרא. הדבר היה לפלא – איך בחור שזה מקרוב בא העפיל בתקופה כה קצרה לדרגות רמות בלימוד ובעבודת השם.

הוא הקים את ביתו בשעה טובה ומוצלחת. הוא התנסה בניסיון מר בשלב זה של החיים. בני הזוג ציפו לילדים במשך שנים ארוכות. כאשר התחילו לדרוש ברופאים, הם קיבלו תשובה כואבת ומייאשת.

הרופאים הרימו ידיים. "אין לכם סיכויים", הם אמרו. האברך שלנו, שזכה להתקרב לבורא יתברך בכל ליבו ונפשו, לא אמר נואש. הוא התחזק באמונה ובידיעה, כי לרופא ניתנה רשות

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	מירם בן דבורה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
סעידה בת תפוחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חי זידי בן קלרה ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
רחל רפאל בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ליטף בן פרוחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	שרה בת מורברי רחל ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
אביבה לוי ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	מישא אסתר בת זורה ע"ה
שרה בת נריקס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	אברהם בן טובה ז"ל

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
דב בן יצחק ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
סלים בן פרוחה ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
עפאת בת השמת ע"ה		חי זידי בן קלרה ז"ל

פניני פתח לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

שערי תשובה לא ננעלו

פרשתינו פותחת בפסוק "וַיִּשְׁמַע יְהוָה כְּהֵן מִדְּבַר חֲתָן מִשֹּׁה, אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים, לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ" (שמות יח א), אומר רש"י הקדוש, מה שמועה שמעו ובא, ומתריץ יציאת מצרים ומלחמת עמלק. כדי להבין את דבריו נקדים ונאמר, שכידוע יתרו היה כומר לעבודה זרה, לא היתה עבודה זרה אחת שהוא לא ידע ולא עבדה, היו לו כל הוויות העולם הזה. יום אחד הגיע יתרו למסקנה שהכל הבל וריק ולא שווה דבר, ומתוך ההכרה זו החליט ברגע אחד לפרוש מכל עבודה זרה.

ידוע שלפרעה הרשע היו שלושה יועצים, בלעם יתרו ואיוב. פרעה ראה את עם ישראל הולכים ומתרבים, והבין שזהו עניין של זמן עד שעם ישראל יהיו האומה הגדולה ביותר, ושמצרים יהיו כזבובים בעיניהם, לכן שאל את יועציו מה לעשות. בלעם אמר שיהרוג אותם בחרב, יתרו ענה שישעבד אותם בעבודות פרך ומתוך כך הם לא יתרבו, וכך ישארו אומה קטנה שיוכל להמשיך לשלוט עליה, ואיוב שתק. פרעה קיבל את עצתו של יתרו, וכך עשה.

לימים יתרו התחרט על העצה שייצץ לפרעה, על שגרם לעם ישראל להיות משועבדים תחת פרעה הרשע, לכן חזר בו וברח למדין. ידע יתרו שעשה מעשה חמור ביותר, והיה בטוח שהקב"ה לא ימחל לו ולא יקבל אותו, על כך שגרם לצער של שישים ריבוא שיהיו משועבדים תחת יד אכזר ורשע. לכן לא הגיע לעם ישראל. על כך שואל רש"י הקדוש 'מה שמועה שמע ובא?', מה מיוחד ביציאת מצרים ובמלחמת עמלק, שאותם שמע יתרו והחליט לבוא?

בנוגע ליציאת מצרים, אומר רבינו חיים ויטאל דבר עצום ונפלא, כשעם ישראל עמדו לקראת הים, באו המקטרגים ואמרו לקב"ה, למה אתה מציל אותם ועושה נס לעם ישראל? 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה', לא עבדו אלא עובדים, עדיין עובדי עבודה זרה. אלא שמתוך הפחד הנורא, ידעו עם ישראל שהם בצרה גדולה, ומתוך הקושי חזרו בתשובה, והקב"ה קיבל את תשובתם, ונעשה להם נס.

עוד אומר רבינו חיים ויטאל, בשם פרקי דרבי אליעזר, שפרעה למרות כל רשעותו, ברגע האחרון חזר בתשובה, ואמר "מי כמוך באלים ה'", והקב"ה קיבל את תשובתו, ולבסוף זכה פרעה למלוך על נינוה עוד שנים רבות. יתרו רואה את כל זאת ואומר לעצמו, האם עד כדי כך, אם למרות שעם ישראל היו עובדי עבודה זרה, הקב"ה קיבל את תשובתם, וכן את תשובתו של פרעה הרשע, מדוע שאת תשובתי לא יקבל?

ומה ראה יתרו במלחמת עמלק? אומר הרב לפי הכתוב בפרשה הקודמת, "וַיִּחְלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֵת עַמְלֵק וְאֵת עַמּוֹ לְפִי חֶרֶב" (שמות יז, יג), אומר רש"י במקום, ויחלוש - לקח יהושע את גיבורי עמלק וערף את ראשם, ונשארו החלשים שחשבו לעצמם, בהינף יד יכול יהושע לכלותנו, ומתוך הפחד והאימה התחרטו והרהרו בתשובה, והקב"ה אמר ליהושע שיעזוב אותם, וזהו "ויחלוש". למרות שמדובר באומה האכזרית ביותר, שרצתה לעקור את ישראל, התקבלה תשובתם לפני הקב"ה. שוב חושב יתרו לעצמו, אם הקב"ה קיבל את תשובתם, על אחת כמה

וכמה שיקבל אותי, ומתוך כל המחשבות הללו בא יתרו. מכאן נבין דבר נפלא, אדם הרוצה לדפוק על דלתות התשובה, פשיטא שהקב"ה יקבל אותו, כך אומרים רבותינו, "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה", חוץ מדבר אחד, "חוץ מצא". מסביר הראשית חכמה, בעל הבית הינו הקב"ה, ודאי שחייב האדם לעשות את רצון הקב"ה במלואו, חוץ מדבר אחד, גם אם הקב"ה אומר "צא! לך! לא אקבל אותך", אל תשמע בקולו, מפני שרצונו של הקב"ה שהאדם יתחנן אליו. זו האמת לאמיתה, הקב"ה ודאי רוצה כל יהודי ולא דוחה אף אחד, וגם אם האדם מרגיש דחוי - זהו רק נסיון, אבל בפנימיות הקב"ה חושק בו, ובדאי שאם יבוא הקב"ה יקבל אותו.

מספר הרב זילברשטיין, שהיו בחולון שני אחים, שוקי וצביקי גרינפלד, שחלמו לטוס לארצות הברית, לעשות שם עסקים ולהתעשר. אביהם היה אדם פשוט וירא שמים, שבכלל לא שיין לדברים האלו, ותמיד ניסה להניא אותם ממחשבות האלו, מה לכם ולכסף ולמקומות הללו, אבל דבר לא עזר. ביום מן הימים הם קנו כרטיסים וטסו לחוף לארץ. במשך הזמן הם מצאו עסק טוב והרויחו והפכו לעשירים. המשפחה דאגה להם, משום שהם היו מתקשרים רק מספר פעמים בשנה. אשתו של מר גרינפלד דחקה בו שיטוס אליהם לראות מה שלומם, הוא לא היה רגיל לנסוע למקומות כאלה, אבל הבין שזה צו השעה והמריא לניו יורק.

כשהגיע, נכנס לבית הכנסת להתפלל. לאחר התפילה ניגש לאחד המתפללים ושאל, האם אתה מכיר את האחים שוקי וצביקי גרינפלד. בודאי הם חברים שלי, ענה היהודי, ולקח אותו לביתו של שוקי האח הבכור. דפק האב בדלת, כשנפתחה הדלת מיד הבין מר גרינפלד שזה לא מה שחשב, האשה שפתחה את הדלת כלל לא מעם ישראל, ליבו נשבר בקרבו כשהבין שהבן שלו עשה טעות נוראה והתחנן עם נוכריה. הוא עזב מיד והלך לבן הצעיר, גם שם פתחה לו אשה נוכריה, שאמרה שבנו יחזור לבית יותר מאוחר. הוא ביקש ממנה שתמסור שאבא שלו על לבקר, ומשם מיד שם פעמיו לעבר שדה התעופה, עלה על המטוס וחזר לארץ הקודש. האב הרגיש שכביכול איבד את בניו, ממש כמו אב שכול, מה שווים בנים כאלה שהלכו והתחננו עם גויות, ה' ירחם.

לבינתיים האחים הבינו שמצבם לא פשוט ושהם בבעיה גדולה, אם עד עכשיו עשו את הכל בשקט, מה יעשו כעת כאשר אביהם גילה את האמת. בצר להם, הלכו להתייעץ עם חבר שאמר, יש פה רב חשוב, הרב גרוס, תתייעצו עם הרב והוא ינחה אתכם. הרב שמע הכל ואמר להם חד משמעית, אתם חייבים לעזוב את הגויות הללו, כל רגע זו עבירה נוראית, ואכן למרות הקושי הרב האב הבכור היה נועז, וכבר למחרת בבוקר לקח מזוודה, וחזר מיד לארץ ישראל. הוא נכנס ליישיבה ולמד, ואחרי חצי שנה מצא אשה כשרה והתחנן וזכה להקים בית נאמן בישראל.

לאח הצעיר היה קשה מאוד, הוא נשאר שם לעוד תקופה ארוכה, הקסם והתאוות משכו אותו והיה קשה לו להתנתק. לאחר שיחות רבות והרהורים, גם הבן הצעיר הבין שטעה טעות חמורה, ארז

"כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא" - הקב"ה ודאי רוצה כל יהודי ולא דוחה אף אחד, וגם אם האדם מרגיש דחוי - זהו רק נסיון, אבל בפנימיות הקב"ה חושק בו

המשך
עמוד 4 <<

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים	ר"ת 18:14	מוצ"ש 17:40	הדלקת נרות 16:28	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	לע"נ אברהם בן עזיזא ז"ל	לע"נ שאלו חי בן מרים ז"ל
--------------------------------------	--------------	----------------	---------------------	--------------------------------	----------------------------	-----------------------------

לומדים אין שינולים

שיהיה, התורה היא חייו, בין אם יצליח להבינה ובין אם לאו! ומאותו רגע - חש כי מעיינות החכמה נפתחים בפניו. הוא למד ספר ועוד ספר, וככל שהרבה לקרוא - החל להבין קמעא קמעא, לפתע המילים מתחילות להסתדר, הקושיות והתירוצים נראים מסודרים יותר, ועיניו מתחילות להאיר בשמחה! לא היו ימים מאושרים לרבי מרדכי מידוענו, כמו הימים האלה בהם גילה שעם כל ספר נוסף שפתח וקרא בו - נפתחו בפניו עוד מעיינות הבנה, והוא חש כי הוא מבין יותר ויותר. בכל יום מחדש יצא בריקוד עליו, לנוכח העובדה שהצליח להבין עוד שורה, עוד מהלך, עוד קושיא ועוד תירוץ הפכו לבהירים ומאירים. הוא חש מאושר מאי פעם - הנה, הוא זוכה ללמוד תורה, להבין אותה, ואפילו לזכור אותה!

את סיפורו זה, אותו הוא כותב בהקדמה לספרו, מחדד לנגד עינינו עד כמה

שנם ספרים מעניינים, שמאחורי כתיבתם עומד סיפור אנושי מרגש ומפעים, שלפעמים מובא בהקדמת הספר, כהסבר וכסיבה לכתיבתו. כזה הוא הספר 'עמלה של תורה', אותו חיבר הרה"ח רבי מרדכי פלבינסקי זצ"ל, על מעלת עמל התורה והדרכים להגיע לכך, כשהקדמת הספר חושפת את סיפור חייו, וכך הוא מספר: רבי מרדכי פותח ומתאר, את האימה שחוה בשנות הזעם, כשהנאצים ימ"ש ביקשו לכלות שם ושארית מישראל. לאחר כל מה שעבר עליו בשנות האימה, לאחר סאת הרדיפות וההתמודדויות שהיו מנת חלקו, זכה רבי מרדכי להינצל מהתופת, ולהישאר שריד מביתו וממשפחתו. ללא קרוב וגואל עלה לארץ וניסה לשקם את חייו, אפס כי קושי משמעותי אחד עמד לפניו, קושי עליו לא הצליח להתגבר:

לימוד התורה. בכל חשקו ותשוקתו ביקש לעסוק בתורה, להגות בסוגיות שאהבה ונפשו בימים מקדם, לשקוד על דלתות התורה לילות כימים. אך סאת הצרות שעבר והקשיים שחוה הכבידו את הבנתו, והוא גילה שאינו מסוגל ללמוד. המילים פשוט לא נקלטו, ההבנה ממנו והלאה. האותיות הסתחררו לפניו כמצולה מבולבלת, וכל מאמציו להצליח להתרכז ולהבין - עלו בתוהו. כאדם בודד וגלמוד שאיבד את עולמו בשואה, הקושי הזה היה עוד משא כבד על לבו, משא שהלך והכביד מיום ליום. הוא שאף וכסף לעסוק בדברי תורה ולהבינם, אך גילה כי למרות כל נסיונותיו - הוא פשוט לא מצליח להתחבר ולהבין. בירכתי מוחו כבר החלו לחלוף מחשבות של יאוש מהאפשרות שיזכה להתחבר לתורה, אך בתוך תוכו עוד בערו בו הרצון והתשוקה, להצליח לנצח גם במלחמה הזו...

דמעות רבות של תפילות ובקשות שפך רבי מרדכי אל ספר התהלים הקטן, דמעות שחברו לדמעות געגועיו לימים בהם הגה בתורה, הבין אותה היטב והיו הדברים מאירים ומשמחים כנתינתם מסיני. הוא חיפש מוסר והדרכה שירגיעו את לבו, אך הדאגה והרצון להתחבר לתורה ולעסוק בה בהבנה ובהנאה רבה - הלכו וגברו כל העת. מעומק יגונו וכאבו עלה לירושלים ונכנס אל הרה"ק בעל ה'בית ישראל' מגור ז"ע. עם כניסתו לחדרו התפרץ בבכי מר, ושאל מה מוטל עליו לעשות לנוכח העובדה שהוא אינו מבין דבר, התורה חתומה ואטומה בפניו. האם ירים ידיים? האם יוותר? האם נותרה לו תקווה!?

ה'בית ישראל' נשא אליו עיניים טובות, וענה קצרות: 'מ'לערנט ווי מ'קענט!' - כלומר, לומדים עד כמה שיכולים. כלומר, גם אם אינו מבין דבר, גם אם אינו מצליח לחוש כי דברי התורה קונים שביטה בלבו, גם אם הוא חש שאין לו תקווה להבין דברי תורה - עדיין מוטלת עליו חובה וזכות לעסוק בתורה, ללומדה בלי להבינה. אם יהודי מבין שמקור החיות שלו הוא מהתורה - אזי הוא עוסק בתורה גם אם אינו מבין!

רבי מרדכי שב לביתו, והתחיל לאמץ את עצת הרבי. הוא ישב ולמד עמודים שלמים, אותם קרא בשקיקה בלי להבין מילה. הוא חש כי הלימוד הזה מעמיד אותו בפיצול רגשות נוראי: מחד גיסא - הוא חש זכות לעסוק בתורה, ולו בקריאה בעלמא בלי כל הבנה. מאידך גיסא - ככל שקרא יותר, גבר חשקו להבין, לקלוט, לחוש שהוא קונה וזוכר ומשנן... שוב עברו עליו ימי התלבטות קשים מנשוא. הוא הוסיף ללמוד בקריאה נטולת הבנה, אך כאבו בשל חוסר ההבנה הלך וגבר.

ואז, בורא עולם, נותן התורה, זימן לו 'זריקת חיזוק' נוספת, בדברי השל"ה הקדוש, שמגלה דבר מדהים: לעתיד לבוא, כתב השל"ה הקדוש, יטול הקדוש ברוך הוא את כל אותם יהודים שלמדו ורצו ולא תמיד הבינו, וילמד אותם עד שיבינו את כל מה שקראו ועמלו עליו. כלומר - הלימוד בקריאה בעלמא אינו מבוטל כל עיקר - הוא נושא הבטחה שמימית שיבוא יום ונותן התורה בעצמו יסביר את הדברים, יבאר אותם ויבהיר אותם לאשורם. אמור מעתה כי הלימוד שלו אינו כה סתמי כפי שהוא נראה, לעתיד לבוא יזכה להבין את כל מה שקרא!

דברי השל"ה עשו עליו רושם עז, והוא חש כי התורה מדברת גם אליו, הוא מסוגל להתחבר אליה גם במצבו, וההבנה כי הוא מחובר לתורה והיא חייו - קנתה בו שביטה, והוא קיבל החלטה: מעתה הוא מחובר לתורה, יהיה מה

לעתיד לבוא, כתב השל"ה הקדוש, יטול הקדוש ברוך הוא את כל אותם יהודים שלמדו ורצו ולא תמיד הבינו, וילמד אותם עד שיבינו את כל מה שקראו ועמלו עליו

התורה קרובה

בעצם לכל יהודי, כל אחד יכול למצוא בה את מקומו. נדרשות רק הבנה מחודדת והחלטה ברורה, שהתורה היא החיים ולא ניתן לוותר עליה, וגם אם קשה להבין או להתמיד, וגם אם צפות ועולות דאגות רבות, וגם אם חווים אינסוף קשיים - עדיין יהודי מתמסר בכל מאודו ללימוד התורה, ואז בוא יבוא היום והוא יגלה את האור שבתורה, והיא תמלא אותו בשמחה ובסיפוק!

לא תמיד קל להתחבר לתורה, לפעמים יש קשיי הבנה, קשיי ריכוז, קשיי התמדה, קשיים במציאת חברותא או שיעור, קשיים אישיים ואחרים. אך ככל שברורה העובדה שהתורה היא חייו, שהיא סם החיים שלנו ולא נוכל לוותר על החיבור עימה - כך נהיה מוכנים להשקיע בלימוד התורה כל מאמץ ומסירות עילאית, ואז לא ירחק היום והתורה תאיר, ותמלא אותנו באושר ובסיפוק מאוצרותיה! מתוך רצון, תשוקה וחיבור של אמת, יכול כל יהודי להגיע לאושר אמיתי בתורה, לסיפוק רוחני נאצל, לשמחה של הבנה וקניין תורה. הבה נאמץ את התורה בחום, ונזכה שתאיר את חייו, כי היא חייו ואורך ימינו!

בשבת הזו, פרשת יתרו, נקרא שוב את סדר מעמד קבלת התורה. זו שבת שכונתה בחיבה בפי צדיקים ז"ע 'שבת קבלת התורה', והרה"ק מלובלין ז"ע חושף מתנה יקרת ערך שמסתתרת בשבת הלא שגרתית הזו: בשבת זו יכול כל יהודי לקבל את התורה מחדש, כמו בחג השבועות. קריאת פרשת קבלת התורה אינה תיאור היסטורי, אלא מעמד ששב ונשנה בשבת הזאת. כשנקרית בפנינו הזדמנות כה מחממת לב ומעוררת התלהבות לקבל את התורה מחדש - זה הזמן לתפוס אותה בכל הכח! הבה נתפוס את השבת הזו, ונקבל בה את התורה מחדש, מתוך תחושה והרגשה שהיא חייו ואורך ימינו, ולכן נהגה בה יומם ולילה. נחפש עוד הזדמנויות להוסיף בתורה, כי התורה היא מקור האנרגיה שלנו בחיים, בשאיפה מעומק הלב: 'ותן חלקנו בתורתך!' - עוד ועוד חלקים של מתיקות וחיים מאושרים!

(הרב אשר קובלסקי)

לע"נ
יהודית בת ריחנה
ע"ה

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

עצה טובה...

במהלך השעות של יתרו עם משה רבינו, אומר יתרו למשה רבינו "עֲתָה שְׁמַע בְּקִלִּי, אֵי-עֲצָה, וְיִהְיֶה אֲלֵיכֶם עֲמָךְ" (שמות יח, ט), בדבריו מסתתרת עצה טובה לכל אחד מאיתנו, והדברים יובנו על פי משל, שהובא בספר 'משחת שמן'.

משל לאדם שקנה חלקת אדמה לבנות שם בית גדול ומפואר, הזמין 'אדריכל' לשרטט תבנית הבית והחצר, הפרוזדור והחדרים. אמנם מה יקרה אם הלה יחזיק את עצמו כ'חכם' ויתחיל לבנות מבלי כל מחשבה תחילה, וכך יעשה לעצמו פרוזדור ענק ומפואר ומרשים בכניסת הבית, הרי ברור שפרוזדור זה יהיה על חשבון החדרים אשר איווה לבנות בביתו החדש. זה הכלל, אי אפשר לבנות בית כרצונו, אלא להכין תחילה תכנית בניה מפורטת כדת, מה לעשות בכל פיסת אדמה, ולהיזהר שלא להשתמש במקום רב מידי עבור הפרוזדור והמבואות שלפני החדרים, שבכך יבטל במעשיו את החדרים שכה רצה.

כך אמרו רבותינו במשנה (אבות ד, טז) 'העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין', כלומר, שאף שאי אפשר לאדם להתקיים בזה העולם מבלי ה'פרוזדור' - שהם עניני העולם הזה, מכל מקום עליו להיזהר לבנותו רק לפי ההכרח, וישתמש בענייני העולם הזה כפי הנצרך בלבד, וכך יישאר לו מדור ראוי לשמו בעולם הבא, בכבוד הראוי לו. כך אפשר לפרש את דברי המשנה 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא', כי 'חלק' הוא כמו 'חלקת אדמה', שכל יהודי יש לו 'חלקה' בעולם הבא, והיא 'מצמחת' את מה שהוא 'זורע' פה בעולם הזה...

הוא שאמר יתרו למשה רבינו (כמבואר בספר 'תורת אבות'), "עֲתָה שְׁמַע בְּקִלִּי, אֵי-עֲצָה, וְיִהְיֶה אֲלֵיכֶם עֲמָךְ", עצה טובה היא לאדם, היחידה הטובה לכל עת - שתמיד יהי אלוקים עמך, כלומר שבכל דבר ובכל ענין שיעמיד את האלוקים לנגד עיניו, ויזכור כי ה' מכוון בדקדוק את כל מעשיו ופעולותיו, וכל הדברים הבאים עליו הכל מאת ה' בלבד, וכך לא יהיה טרוד יתר על המידה בעסקי ההשתדלות של העולם הזה, אלא ישתמש בעולם הזה כפי צרכו בלבד, ולא 'שכלל' את הטרקלין של העולם הזה יתר על המידה, שלא יהיה זה על חשבון העולם הבא, ואז אשריו בעולם הזה וטוב לו בעולם הבא.

מי ישלם על מכבי האש?

"וְהָרַסְנוּ עִשָּׁן כָּלוּ, מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ, וַיַּעַל עֲשָׁנוּ כְּעֵשֶׂן הַכֹּבֵשׂ, וַיַּחֲרֵד כָּל הָהָר מְאֹד" (שמות יט, ח)

שאלה: מעשה בראובן שהלך ברחוב, ולפתע הבחין בעשן רב היוצא ממרפסת דירה בקומה גבוהה. העשן הלך וגבר, ולפתע נראתה דמות המנופפת בידה במהירות, בתוך ענן העשן... ראובן מיהר להזעיק את מכבי האש, והכבאים הגיעו לזירה תוך כמה רגעים. התברר שהאיש בקומה הגבוהה, פשוט צלה בשר על גבי גחלים בוערות, והנפונף בידי נעשה על מנת ללבות את האש...

עכשיו דורשים מכבי האש תשלום עבור הזמנתם, והתעורר ויכוח בין ראובן לבין בעל הבית, מי צריך לשלם? בעל הבית טוען: "מדוע מהרת כל כך להזעיק את מכבי האש? אילו היית נוהג באיפוק, היית מגלה תוך כמה רגעים שאין כאן כלל שריפה!". ראובן טוען לעומתו: "מכבי האש הזמנתי לשם הצלתך, העשן הרב גרם לי לבהלה גדולה, וחשבתי שאם אמתין ולא אזמין את הכבאים לאלתר, יהיה זה מאוחר מידי...". עם מי הדין?

תשובה: נשאל הרא"ש (שו"ת, פ"ה, ב'), לגבי אנשים שהוציאו כספים עבור צרכי רפואתו של חולה שהיה בסכנה, שלא על פי ציווי החולה (הוא לא היה בדעה צלולה). לבסוף מת החולה - האם יכולים לגבות את ההוצאות מכספי הירושה?

והשיב: רשאים הם לקבל בחזרה את הכספים שהוציאו, ואין היתומים יכולים לטעון שלא היו צריכים לשלם לרפואת אביהם, כי מנהג ידוע הוא, כשאדם נופל למשכב ואינו יכול לסייע עצמו, שכל אדם משתדל להמציא לו רפואה, אף בלא ציווי, שהרי מדובר במצב של פיקוח נפש, שכל הזריז בו הרי זה משובח, ולכן כל אחד שהשתדל להמציא רפואה והצלה לחולה, לא יפסיד, ויקבל את הוצאותיו מממון החולה.

לאור זאת, אם העשן הרב בשאלתינו היה נראה לבני אדם כמצב של סכנת שריפה, מסתבר לפטור את ראובן המזמין, ובעל הבית ישלם, כפי שמבואר בדברי הרא"ש, שהחולה ישלם עבור ההוצאות שהוציאו למענו, הגם שלא הועילו. ונראה שיש לאמוד את המצב על פי חוות דעתם של מכבי האש, שיעריכו אם לאור המצב נראה שצריך להזמין, ואם בשעת הזמנתם, היה נראה למכבי האש כחשש סכנה, בעל הבית ישלם, ואם לא ראובן המזמין ישלם.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

שיהיו דברי תורה חדשים עליך

נמצאים אנו בשבת פרשת יתרו, ובימים ההם בזמן הזה, מתעוררת בכל אחד מאיתנו, אם מעט ואם הרבה, הציפיה להרגיש דבוקים בתורה כאילו קיבלנו אותה כעת בהר סיני. ננסה להחכים מהנאמר בפרשה, ולקחת את הדברים אלינו, וכל שכן לנסות ולהעבירם לילדינו, אם בשולחן שבת או בשיחה מזדמנת.

אומרת התורה הקדושה, "בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַר סִינַי" (שמות יט, א), מהו 'ביום הזה'? מדוע לא נאמר 'ביום ההוא'?! ביאר רש"י הקדוש: 'לא היה צריך לכתוב אלא 'ביום ההוא' - מהו 'ביום הזה'? שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנם'. גם בספר דברים (כו, טז) כתב כן רש"י על הפסוק "היום הזה ה' אלוקיך מצוך" - 'בכל יום יהיו בעיניך חדשים, כאילו בו ביום נצטווית עליהם'.

קל להעלות זאת על הכתב, אבל הדרך להגיע לכך רצופה מכשולים ועליות ומורדות, רש"י הקדוש מגלה לנו שמטרת נתינת התורה, היא שנגיש יום יום ביושבנו להגות בתורה הקדושה, כאילו ניתנה היום בסיני! כיצד מגיעים לכך? הרי את אותה פרשה למדנו ושלשום ולפני שנה

ושנתיים, ואיך נחוש בה כחדשים?! וכן אדם החוזר על לימודו אם בש"ס או בפוסקים, מוצא את עצמו חוזר ומשנן את אותו החומר, כיצד ירגיש באותם רגעים כאילו קיבלה עתה בהר סיני?

בספר 'אהל משה', הביא ביאור שביארו תלמידי סלבודקא, הממחישה את הדברים נפלאות: הנה קשה לאדם שבאותו יום כל ארוחותיו יהיו זהות במראהן וטעמן, וקל וחומר שקשה לאכול כך מספר ימים או תקופה, אך מי שהינו רעב עד מאוד, יאכל כל מה שיניחו לפניו, ואפילו יהיה אותו סוג האוכל שכבר אכל תמול שלשום, ומי שלא אכל מספר ימים, האוכל ערב לו כאילו לא אכל מימיו, ואין כל משמעות למה שאכל אוכל כזה בעבר, והכל מחמת הרעב הכבד שיש עליו בזה הרגע.

זו כוונת חז"ל, שהתורה צריכה להיות בכל יום בעינינו כחדשים, כי רצון הקב"ה שאדם יהיה לו רעב וצמא לתורה, אדם הנמצא במצב של חשק ללמוד ולדעת עוד ועוד תורת אלוקים, אם יהיה במצב כזה, הרי שהתורה אכן תהיה כחדשה אצלו בכל יום, ואין הלימוד של אתמול יכול להשביעו היום, כי הוא במצב רעב, ואשרי הזוכה להכניס בליבו הרגשת צמא והשתוקקות ללימוד התורה הקדושה.

"היום הזה ה' אלוקיך מצוך" - בכל יום יהיו בעיניך חדשים, כאילו בו ביום נצטווית עליהם... רצון הקב"ה שאדם יהיה לו רעב וצמא לתורה

הרב יעקב גלינסקי זצ"ל

ביום כ"ב בשבט, יחול יום השנה לפטירתו של מגיד המישרים רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שאת מסכת חייו המפליאה והנוראה, אי אפשר לתאר במיעוט שורות, אך להלן נביא מספר סיפורים מפליאים אודותיו.

איזה ילדים?

באחד הימים, צצו שלושה ילדים תימנים בהיכל הישיבה ובפיהם שאלה: "התפללו כאן כבר מנחה?". שאלתי: "מי אתם?".

באותם ימים, הועלו עולים רבים מארצות המזרח, והעברו על דתם, וכך היה גם איתם: "אנחנו מחניכי הקיבוץ. לקחו אותנו לטיול, וכשהגיע זמן מנחה חיפשנו בית כנסת להתפלל בו. הם לעגו לנו ואמרו שלא יאפשרו, לכן ברחנו לכאן להתפלל!". כמה כאב לי לראות אח מוציא את אחיו לשמד. "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו". עניתי להם: "אל תתפללו כעת. לכו והתחבאו בחורשה ממול, ואז בואו לשהות בישיבה". הם שמחו, שכאן יוכלו להתמיד בקיום המצוות! וכך הלכו והסתתרו בחורשה.

"איפה הילדים?" נכנס לפתע המדריך ושאל, "איזה ילדים?" היתממתי, הן הוא לא ילמד אותי כיצד עומדים בגבורה מול המבקש להעביר יהודים על דתם. "ילדים! נכנסו לכאן ילדים!" אמר. "לכאן? ילדים של מי? שלך?" שאלתי בתמימות. "לא שלי, חניכי הקיבוץ הם! חניכים שלי!", זעף המדריך. "חניכים שלך נאבדו?", גערתי בו בחומרה, "מדריך חסר אחריות! אי אפשר לסמוך עליך! אתלונן עליך!". נבהל המדריך וברח מן המקום... וכך ניצלו חייהם הרחוקים של שלושת הילדים שנכנסו למקום בהשגחה.

צריך לחיות כפי שהקב"ה רוצה ממני

הרוגע והשלווה שכה אפיינו אותו, היו גם כאשר נתפס ע"י הרוסים. רבי יעקב עמד בצדקותו בתנאים קשים מאוד בכל מאורעות חייו. הרוסים גזרו עליו עונש מוות, ולבינתיים הוא שהה בתא הנידונים למוות לשלוש יממות... השוהים בתא היו מדוכאים מאוד מיאוש ומפחד. אחדים בכו, אחרים שתקו בבעתה, "ואני התפללתי ולמדתי. ניצלתי את בדידותי להתחזק באמונה ובטחון. התפילה והלימוד, האמונה והביטחון, מילאו את ליבי, הרי אני ביד ה', מי יכול לעשות לי רע...?", סיפר הרב.

"כשהייתי רעב ביקשתי אוכל, והאסירים התפלאו... כיצד אתה מסוגל להיות כה רגוע ולאכול, כאשר חרב חדה מונחת על צווארך? כשנשכבתי לישון, הם שוב נדהמו: מאין לי השלווה לישון? לפתע התכופף אלי כומר שנידון למוות, פוחד ורועד בכל גופו ואמר: 'אתה היחיד מבינינו שתינצל! אתה היחיד בינינו שסומך על הבורא, הבורא עמך... ומי שהבורא איתו ניצלו!'. לימים הסביר הרב, "בכי לא היה עוזר לי, חשבתי שצריך לחיות כפי שהקב"ה רוצה ממני עכשיו, והוא ודאי רצה שאתפלל ואלמד, ואבטח בו אפילו כשחרב חדה מונחת על צווארי..."

על סוכר וסוכרת

לאחר שלל הפירות המתוקים, היבשים והטריים שאכלנו בט"ו בשבט, ננסה ללמוד מעט על סוכר וסוכרת לסוגיה השונים, ועל הפלא בגוף האדם כיצד איבר כה קטן בשם בלבב, אחראי על פירוק הסוכר וספיגתו, וההשלכות של פגיעה בתפקודו.

ישנם שני סוגי סוכרת עיקריים, סוכרת מסוג 1, הנקראת "סוכרת התלויה אינסולין" ו-"סוכרת נעורים" (אף על פי שאינה מוגבלת רק לגיל זה), וסוכרת מסוג 2, הנקראת "סוכרת שאינה תלויה באינסולין", המאפיינת לרוב סוכרת בגיל המבוגר וכן סוכרת הריון. ההבדלים ביניהם גדולים, אבל שניהם קשורים להפרעה בייצור אינסולין או בפעולתו של האינסולין בגוף.

האינסולין הוא הורמון המופרש לדם מתאי בטא בלבב, כאשר הגוף מזהה עליה ברמת הגלוקוז בדם, בעיקר לאחר אכילה. לאינסולין השפעות מגוונות על רקמות הגוף, ובכללם עידוד ייצור רקמות, ואגירת אנרגיה בתא בצורה של שומן וגליקוגן, וכן

ביכולתו להגדיל את כמות קולטני הסוכרים בתאים, ובכך להגביר את ספיגתו. סוכרת מסוג 1 - זוהי מחלה אוטואימונית כרונית, שבה המערכת החיסונית של הגוף תוקפת את תאי הבטא של הבלבב, בעקבות כך הבלבב אינו מסוגל עוד לייצר אינסולין, וכך הסוכר נשאר בזרם הדם, ואינו נכנס לתאי הגוף בצורת אנרגיה, ולאורך זמן חוסר ספיגתו גורם לנזקים חמורים לאיברי הגוף, והדרך לטפל בכך הוא ע"י זריקות אינסולין, או משאבה קבועה המחוברת לגוף, ומשמשת למעשה כבלבב חיצוני.

עובדות על סוכרת מסוג 1 - א. יכולה להופיע בכל גיל. ב. מלווה בנזקים וסיבוכים משמעותיים ללא טיפול. ג. דורשת תכנון מדוקדק של אורח החיים. ד. איננה נובעת מאורח חיים בעייתי או אכילה לא נכונה. ה. לא ניתנת למניעה ולא עוברת עם הגיל אבל ניתנת לשליטה בטיפול.

סוכרת מסוג 2 - הינה בעל מרכיב גנטי ותורשתי חזק, אך למאפייני אורח חיים יש השפעה מכריעה על התפתחות ומהלך המחלה בהגדרתיות. תזונה עשירה בפחמימות וסוכרים, היא גורם עיקרי להתפתחות סוכרת זו, וכמו כן השמנת יתר, עישון, העדר בפעילות גופנית המזרימה את הדם, העדר שינה ולחץ נפשי מתמשך. לרוב מתפתחת בגוף תנגודת אינסולין, שהוא מצב בו תאי גוף האדם רגישים פחות לאינסולין, וכך רמת הסוכר העולה בדם מביאה את הבלבב ליצור מוגבר של אינסולין, שמגביר שוב את התאבון, וכך הדבר הולך ומחריף.

עובדות על סוכרת מסוג 2 - א. מושפע רבות מאורח חיים בעייתי. ב. מופיע לרוב בגיל המבוגר או בהריון. ג. לרוב מטופל ע"י מעקב אחר רמת הגלוקוז בדם והקפדה על תזונה דלת פחמימות וסוכרים ופעילות גופנית, ולעיתים טיפול באינסולין.

בחלוף חמש שנים, הגיע אליו ראש הישיבה ואמר לו, יש לי הצעה טובה בשבילך. ישנה גיורת אחת צדיקה ובעלת מידות טובות, בוא ותפגש איתה. הבן קבע פגישה והלך למקום המיועד. כשהגיעה הגיורת, ברגע שהתחילו לדבר, הוא הסתכל עליה והיא עליו והם מיד פרצו בבכי. היתה זאת אותה אשה נוכרייה מארצות הברית, שנתקפה הרהורי תשובה, והגיעה לארץ ללא שום קשר אליו, התגיריה והפכה לבעלת תשובה וצדקת אמיתית. ההתרגשות היתה רבה, הם ישבו ובכו מאושר רב, ובסופו של דבר נערכה חתונה כה מרגשת, והם זכו לראות נגד עיניהם שהקב"ה קיבל את תשובתו.

כל זאת ללמדנו, הקב"ה לא עוזב אף יהודי, מי שבאמת רוצה את הקב"ה, ה' יתברך יפתח לו את כל השערים, "קרוב ה' לכל קראיו, לכל אשר יקראוהו באמת", מי שקורא באמת לקב"ה, ודאי שהקב"ה יקבל אותו. גם לאחר שנים רבות של ניתוק, ברגע שיהודי יחליט שהוא רוצה את הקב"ה ויקרא לו באמת, ודאי שהוא יתקבל. זה למעשה התפקיד של כל יהודי, גם אם הוא מרגיש את עצמו רחוק, ושכבר כלו כל הקיצין, שידע לעצמו שברגע שהוא יקרא לקב"ה קריאה אמיתית, הקב"ה יפתח לו את כל השערים, וכך יזכה להיות אהוב ורצוי לפני המקום.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

המשך מעמוד 1 <<

מזוודה ומבלי שום הודעה מוקדמת הגיע לארץ. השמחה היתה שלמה, ההורים שמחו ששני הבנים חזרו. גם הבן הצעיר נכנס לישיבה והתחיל ללמוד, בטוח גם הוא שתוך זמן קצר ימצא בחורה טובה בעלת תשובה, ויזכה להקים בית נאמן בישראל.

למעשה, עברו מספר שנים אך כל הצעת שידוכים היתה נדחית. הוא היה בטוח שהקב"ה לא קיבל אותו בשל ההתמהמהות שלו, וממש נשבר והצטער. בצר לו הלך לרב זילברשטיין ובקול בוכים שאל מה עושים, אמר לו הרב, אל תדאג הקב"ה יקבל אותך, אתה צריך כל הזמן להתאמץ ולהתקרב לקב"ה, ובסוף יראה לך הקב"ה שהוא מקבל אותך. שמע הבן בקולו, עברה עוד שנה ועוד שנה, ארבע שנים עברו ודבר לא קרה, אבל הבן לא נשבר והיה בטוח שהקב"ה יקבל אותו.

לפניות לתרומות נעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת יתרו תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 417

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

נענה ונשמע – ברכות ואמן

בשבתות אלו שבהם אנו קוראים על מעמד הר סיני, אותו מעמד נשגב שכלנו היינו נוכחים בו ורשמנו נחרת בנשמותינו עד עצם היום הזה. בדבר הראשון מעשרת הדברות: "אנכי ה' אלקיך", נצטיינו להאמין שיש לעולם בורא ומנהיג. מצוה זו היא אחת משש המצוות התמידיות, שבשונה מרב המצוות התלויות בזמן, במקום או בגורמים שונים, מצוה זו היא תמידית. ובכל עת שמהרהר האדם במציאות ה', הרי הוא מקימה.

לפני קיום מצוה זו לא תקנו לנו לברך ברכה מיחדת, אולם כנגדה קבלנו את המתנה הגדולה ביותר, הלא היא מתנת האמן. כן! כל עקר מצות ענית אמן אחר הברכות והתפלות נתקנה לשם קיום מצות האמונה. וכפי שכתב המגלה עמקות (פר' האזינו): "כי עקר האמונה תלויה בענית אמן".

כל 'אמן' שאנו עונים מעלה אותנו מדרגה נוספת במדרגות האמונה ומחברת אותנו לשרשרת האמונה שמחזיקה את עם ישראל מדורי דורות ועד עתה. אם אנו רוצים שאש האמונה תבער בלבנו יום וליל פפי שהיא בערה בקרב בני הדורות הקודמים, עלינו להקפיד על ענית אמן פפי שהקפידו הם. יתכן כי באמת הא בהא תליא - ירידת הדורות והירידה בערכה של ענית אמן מתרחשות במקביל.

רבי יהודה בן יקר, רבו של הרמב"ן, כותב כי 'אמן' היא ראשי תיבות של המלים: "אז מסיני נצטוו" שאותן אומרים אנו מדי שבת בתפלת מוסף (פרוש התפלות והברכות 'ח"א עמ' קיב). עבדה זו יכולה ללמדנו כי רק באמצעות ההקפדה על ענית אמן נוכל לקיים פראוי את מצות האמונה שעליה נצטיינו בהר סיני.

בשבת זו שבה אנו קוראים על הכרזתם של אבותינו בהר סיני: "נעשה ונשמע", מה ראוי שאף אנו נכריז: "נענה ונשמע..." נקפיד על שמיעת הברכות וענית אמן פראוי, ובחזק סודות אמונתנו ננשע ונגאל בקרוב.

בברכת "נענה ונשמע",
שבת שלום!

א' 298 ז'ס מכאולס"ן

עליה בזכות השכמה

"ומשה עלה אל האלקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (י"ט)

בנוגע למועד עלייתו של משה כתב רש"י על אתר (ע"פ שבת פו א): "וכל עליותיו בהשכמה היו, שגאמר (שמות לד ז): 'וישכם משה בבקר ויעל אל הר סיני'... והיה הרבי מביאלא בעל החלקת יהושע' אומר שבלשונו של רש"י: "וכל עליותיו בהשכמה" נרמז לנו, שכל מי שרוצה להתעלות בעבודת ה' ממלץ לו שיקפיד על "השכמת בית המדרש" (קדשת חלקת יהושע).

מעלת ישראל

מרוממת מכל לשון

"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל" (י"ט)

ברכת היום' בשמונה עשרה לשלושה רגלים נפתחת במלים: "אתה בחרתנו מכל העמים... ורוממתנו מכל הלשונות". לכאורה משמעות המלים "בחרתנו מכל העמים", זהה למשמעות המלים "ורוממתנו מכל הלשונות", ומדוע אנו כופלים אותה?

פרש הרבי ר' בונים מפשיסחה:

המבקש לבטא את מעלתו של דבר מסים, יכול לעשות זאת בדרך כלל בכל שפה ולשון. גם אם יש דבר שבשפה מסוימת קשה להגדיר את מעלתו, תמיד תמצא שפה אחרת שבה נתן יהיה להגדירו בצורה משלמת.

ישנו דבר אחד שאת עמק מעלתו לא נתן להגדיר בשום שפה ולשון, והוא 'עם ישראל'. על כך אנו מתכננים בתוספת המלים: "ורוממתנו מכל הלשונות" - פה גבוהה ונשגבת היא רוממותם של ישראל, עד שבשום שפה ולשון אין המלים המתאימות כדי להגדירה באפן מיטבי (קול שמחה' לקוטים).

'ברוך שלא עשני גוי' בעשרת הדברות

"אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ

מצרים מבית עבדים" (כ ב)

מדרש פליאה ידוע הוא: "בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא 'אנכי ה' אלקיך...' מיד אמר משה: 'ברוך שלא עשני גוי'".

רבי יהודה אסאד פרש מדרש זה על פי מה שהסביר הט"ז (או"ח מו ב), שהסבה שאנו מברכים בברכות השחר בלשון שליחה - "שלא עשני גוי", ולא בלשון חיוב - "שעשני ישראל" היא לפי ש"נח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא" (ערוגין יג ב), ולפיכך לא ראוי לברך בלשון "שעשני".

אף כאן בא המדרש לבאר שמכך שלא אמר הקדוש ברוך הוא: "אנכי ה' אלקיך אשר בראתיך...", אלא: "אשר הוצאתיך מארץ מצרים", הסיק משה ש"נח לו לאדם שלא נברא", ועל כן פתח וברך בלשון שליחה: "ברוך שלא עשני גוי" ולא בלשון חיוב "שעשני ישראל" (דברי מהר"א).

אגדות הדסים להשלמת מאה ברכות

"זכור את יום השבת לקדשו" (ח כ)

בגמרא (שבת לג ב) הובא שלאחר שרבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו יצאו מהמערות, ראו בערב שבת זקן הצועד במהירות כשבידו שתי אגדות הדסים. שאלוהו התנאים: "לאיזה צורך נושא אתה הדסים אלו?" והזקן השיב: "לכבוד שבת". "וימדוע אין די לך באגדה אחת?" שבו ושאלוהו, והזקן השיב: "אגדה אחת אני נוטל כנגד הפסוק: 'זכור את יום השבת לקדשו', ואגדה שניה כנגד הפסוק (דברים ה א): 'שמור את יום השבת לקדשו'".

כך באר רבי דוד שיק בעל 'האמרי דוד' את המשא והמתן שהיה בין התנאים לזקן:

בתחלה השיב הזקן כי ההדסים נצרכים לו "לכבוד שבת". שלפי שבשבת חסרות ברכות רבות להשלמת חובת אמירת מאה ברכות' (ראה שו"ע או"ח רצ א), מבקש הוא להשלימן באמצעות ברכות הריח שיברך על ההדסים, אולם עדין הקשה לתנאים, כי הלא למטרה זו די בחבילה אחת, ומדוע הוא לוקח שתים? על כך השיב הזקן כי נוטל אחת כנגד 'זכור' ואחת כנגד 'שמור' (שבת שבתון' [פאקש תרס"ד] דף יא).

ברוך שזכני לברך – שלא עשני גוי

במסעי היתה הכתל המערבי. שעות ארכות התפלתתי לצד האבנים העתיקות. בקשתי מה' שלוש בקשות: שאזכה להתגיר, שאזכה להקים בית בישראל ושאזכה לגור בארץ לצמיתות. כיום אני יכולה לומר בספוק כי שלוש הבקשות שלי התקבלו במלואן.

חזרתי לארץ מולדתי לאחר שסימתי את הלמודים בהצלחה גדולה. זמן מה לאחר שובי התחלתי לעסוק בפרויקט הסוציולוגי שלשמו הקדשו למודי. בחסדי שמים ההצלחה האירה לי פנים ושמי שיצא לטובה הגיע לאזניהם של בכירים במשרד החוץ המקומי. לאחר זמן לא רב הצע לי במפתיע לנסע בשנית לארץ, הפעם כדי לשמש בתפקיד דיפלומטי בכיר בשגרירות מדינת ישראל, תפקיד שבו אני משמשת עד היום.

עליתי לארץ עם בתי, הפעם כדי להתגורר בה בקביעות, ומיד עם בואנו פנינו לאחד מבתי הדין הנודעים בבני ברק כדי להתחיל בפעל את תהליך הגיר.

אני יכולה שלא לצין כאן את נסי ה' המפלאים עמי; עם בואי לארץ התגלתה בזמי בעיה רפואית חמורה. הפניתי לאחד מהרופאים הממחים בתחום, והוא הורה לי לעמד תחת מעקב רפואי קפדני שכלל בדיקות דם מקיפות בכל שלושה שבועות. במשך תקופה ארכה לא השתפר המצב כלל.

כאשר השלמנו את תהליך הגיר במלואו חשתי בפעל שנולדתי מחדש. זוהי תחושה עצמית שקשה להסבירה במלים. כמה ימים לאחר מכן ערכתי את הבדיקות הסדירות, הפעם כיהודיה משלמת. כאשר שבתי לרופא כדי שיבחן את התוצאות הוא היה בהלם ובקשי הצליח לדבר; "הדם שלך התחלף", הוא אמר לי, "אין לי מלים אחרות כדי להסביר זאת. המחלה שלך נעלמה לחלוטין".

הייתי מלאת הודאה לה, אולם כשעצמי קבלתי זאת בפשטות: הן גר שהתגיר הוא כתינוק שנוולד מחדש.

גברת י.א. מסימת את דבריה במסר עצמתי שהיא מבקשת להעביר לצבור:

"אחת מברכות השחר היא ברכה שהרבה אומרים אותה פמעט בלא שימת לב: 'ברוך... שלא עשני גוי'. כמה שנים לפני שהתגרתי כבר נהגתי לברך 'ברכות השחר', אולם את הברכה הזו לא יכלתי לברך. בכל אותן שנים יחלתי וצפיתי לזכות להגיע לזמן שאוכל לברך את הברכה הזו, בעוד שאתם זוכים לאומרה בכל בקר.

הבה ונזכר כי המתנה הנפלאה - להולד פבנים לעם נבחר - היא המתנה המשמעותית ביותר שקבלנו מאת הבורא, ועלינו לזכר להודות לו על כך מדי בקר מעמק לבנו.

הבנתי את פשר בהלתה.

אזרתי אמיץ ושאלתי: "את יהודיה?" סבתי השפילה את ראשה ואמרה: "אנחנו לא אוהבים לדבר על כך...", ומאותו הרגע הנושא הזה נאסר לשיחה בביתנו. הבנתי שאני בעלת שרשים יהודיים, ומיום ליום התקשיתי להמשיך לחיות כגויה.

כלפי חוץ המשיכו חיי להתנהל כסדרם. בגיל עשרים השיאו אותי לבחור מקומי ואף נולדה לנו בת. אולם, בתוך תוכי המשיכו להתנגדות והרצון לבעבע כאחד. באחד הימים רכשתי לעצמי סדור מתרגם לספרדית, 'ברכת שלמה' שמו, וצעדתי עמו לבית הכנסת האורתודוכסי המקומי. אלא ששם דחו אותי בתקיפות, שכן באותה מדינה החק אוסר לבצע גיר או לשדל לכך.

בנקדה זו הייתי אמונה לכאורה, לפרש מהמרוץ, אולם הרצון בתוכי לא הרפה. רכשתי עוד ועוד ספרים, שמתוכם למדתי על ענייני שבת וכשרות. מיום ליום הוספתי מצוה ועוד מצוה. בשלב מסים נאלצתי לעזב את הבית ולגור בבדידות עם בתי התינוקת.

בבית הקטן שבו התגוררתי כבר נהגתי במנהגים יהודיים מלאים, ככל שידעתי לקיים. בתי גדלה כיהודיה משלמת, ונותר לה רק להתגיר...

ידעתי כי כדי להשלים את המשימה ולהתגיר אהיה חייבת לנסע לארץ ישראל, אולם כסף לכרטיס לא היה לי. החלטתי להתחיל לחסוך פרוטה לפרוטה. שנתים לאחר מכן נתקלתי במודעה מטעם משרד החוץ המקומי המציע לממן מלגת למוזים מלאה ללמודים הקשורים בתחום הסוציולוגיה בישראל, למתאימים לכך.

הרגשתי שההצעה הזו הגיעה אלי משמים. היה לי רקע מתאים, הגשתי בקשה והתפלתתי שהיא תתקבל. באחד הבקרים קמתי מתוך חלום שבו התבשרתי שהתקבלתי. ואכן, כמה שעות לאחר מכן התבשרתי שהתקבלתי ללמודים.

פיון שמלגת הלימודים לא כללה את ממון פרטיס הטיסה, התקשרתי לסוכנות נסיעות ובררתי על מחיר כרטיס נסיעה לישראל. נאמר לי כי המחיר הוא 1,698 דולר - סכום עצום במשגים המקומיים. כאשר התקשרתי לבנק ויבדקתי כמה הצלחתי לחסוך הפיתי בהלם - החסכון עמד על 1,698 דולר בדיוק! ראיתי השגחה פרטית ברורה.

נסעתי לארץ להשתתף בתכנית שהיתה אמונה לארץ כחדשים. התחנה הראשונה

הספור שלפנינו אינו מסוג הספורים שנתן לקוראם ולהמשיך הלאה. ספור זה הוא מסוג הספורים המותירים את קוראיהם עם מסר מטלטל. זהו ספור המרטיט של גרת הצדק גב' י.א., דיפלומטית בכירה באחת מהנציגות הזרות בארץ, אשר ביום מן הימים החל לבער בה הרצון להצטרף ולהיות חלק מהעם הנבחר, אולם עד שזכתה לכך נאלצה לעבר מסע מפתל ורצוף השגחה פרטית. עשרות שנים חלפו עד שזכתה להגשים את החלום ולהולד מחדש כיהודיה כשרה על אדמת ארץ הקדש.

וקו מספרת גב' י.א.:

כמה ימים לאחר מכן ערכתי את הבדיקות הסדירות, הפעם כיהודיה משלמת. כאשר שבתי לרופא כדי שיבחן את התוצאות הוא היה בהלם מחלט ובקשי הצליח לדבר; "הדם שלך התחלף", הוא אמר לי, "אין לי מלים אחרות כדי להסביר זאת. המחלה שלך נעלמה לחלוטין".

המרכז היהודי בסן חוטה בירת קוסטה ריקה.

נולדתי באחת ממדינות אמריקה הלטינית למשפחה נכרית. בהיותי כבת ארבע עשרה, בבית הספר שבו למדתי התבקשתי לערוך 'עבודת שרשים' ולחקור את שרשי משפחתי.

כשהלכתי לביתה של סבתי מצד אבי כדי לראן אותה על שרשי משפחתינו, הפתעתי לראות את הבהלה שאחזה בה; "יש פרטיס ביחוס שלך שישארו חסויים לעולם" - היא אמרה לי, מבלי לתת לב לכך שהמשפט שאמרה הצית את סקרנותי.

במסגרת הפרויקט למדנו על דתות שונות, וביניהן על הדת היהודית. בין השאר למדו אותנו שיהודים מפרדים בין בשר וחלב, מדליקים גרות ומכסים את הראש. שם, מול הפנים המבהלות של סבתי נזפרתי בעבדה שהיא עצמה נהגה במנהגים אלו, ופתאום

בְּרַכַּת 'גְּבוּרוֹת'

מַהוּת הַבְּרָכָה

חֲכָמִים כִּנּוּ בְּרָכָה זוֹ 'גְּבוּרוֹת', לְפִי שֶׁהִיא עוֹסֶקֶת בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ עַל כֶּף שֶׁהוּא לְבַדּוֹ מִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם וּבִידּוֹ הַיְכָלֹת לַעֲשׂוֹת כִּכָּל שִׁיחֶפֶץ, אֶפְלוּ לְהַמִּית וּלְהַחִיֹּת, וְאִין שׁוּם מַעֲצוֹר בִּידּוֹ. כִּפְתוּב (דְּבָרִים לֵב לט): "רְאוּ עִתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי אֲנִי אֲמִית וְאֲחִיָּה מִחֲצַתִּי וְאֲנִי אֲרַפָּא וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל" (שׁו"ת הַרְשֵׁב"א ח"ה ס' קטו). וְאִכּוּ, כָּל הַשִּׁבְחִים הָאֲמוּרִים בְּבְרָכָה זוֹ, יְסוּדִם בְּמִדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁעֲנִינָה לְהַרְאוֹת אֶת כַּחַ ה' וְיִכְלָתוּ לְפַעֵל לְלֹא שׁוּם מְנִיעָה (אֲבוּדְרַהִם' שְׁמוּנָה עֶשְׂרֵה).

הַמְהַרְשֵׁ"א (ח"א, תַּעֲנִית ב א) הוֹסִיף וּבָאָר שֶׁבְּבְרָכָה זוֹ אֲנִי מְדַגְּלִים אֶת הָעֲבָדָה שֶׁגְּבוּרוֹת ה' הֵן הַפֶּה מִגְּבוּרוֹת הָאָדָם; גְּבוּרוֹת הָאָדָם נִפְרוֹת בַּעֲקָר בִּיכְלָתוֹ לְהַשְׁחִית וּלְהַמִּית, אוּלָּם גְּבוּרוֹת ה' נִפְרוֹת בְּכֶף שֶׁהוּא מְחַיֶּה מֵתִים וּמֵיִטִּיב עִם בְּרִיתוֹ.

גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים

הַסֵּפֶה שֶׁחֲכָמִים תִּקְּנוּ (בְּרָכוֹת ל ג א) לְהַזְכִּיר "גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים בְּתַחֲתֵי הַמֵּתִים", הִיא לְפִי שִׁירֵידֹת הַגִּשְׁמִים שֶׁקוֹלָהּ כְּתַחֲתֵי הַמֵּתִים. שֶׁכֵּן הַגִּשְׁמִים וְהַתְּבוּאָה הַצּוֹמַחַת מִחֲמַתָּם מְבִיאִים חַיִּים לְעוֹלָם (רִש"י תַּעֲנִית ז א ד"ה וּפְלִיגָא).

בְּבְרַכַּת גְּבוּרוֹת' אֲנִי מְשַׁבְּחִים בְּלִשׁוֹן "מוֹרִיד הַגִּשְׁמִים", וְאֵלּוּ בְּבְרַכַּת הַשְּׁנִים' אֲנִי מְבַקְּשִׁים: "וְתַן טַל וּמָטָר לְבְּרָכָה". לְפִי שֶׁבְּבִקְשָׁה יֵשׁ לְבַקֵּשׁ עַל 'מָטָר' שֶׁהוּא עַל פִּי רַב כִּנּוּי לְגִשְׁמֵי הַיּוֹרֵד לְבְּרָכָה, אִךְ כִּשְׁאֲנוּ מְשַׁבְּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל גְּבוּרוֹתָיו, יֵשׁ לְהַזְכִּיר לִשׁוֹן 'גִּשְׁמִים', שֶׁאֵינוֹ כִּנּוּי כּוֹלֵל לְכָל מֵיֵי הַגִּשְׁמִים שִׁיּוֹרְדִים בְּעוֹלָם, לְבְּרָכָה וְלַהֲפֹךְ (חֲשֵׁק שְׁלֵמָה' תַּעֲנִית ב א).

בְּנֵי אֲמִין

אֲמֵת שֶׁעֲלִינוּ לְהוֹדוֹת לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שִׁיחִיָּה מֵתִים לְעֵתִיד לְבָא (סְדוּר נְהוֹרָא הַשְּׁלֵם). וְיֵשׁ הַסּוּבְרִים שֶׁצָּרִיךְ לְכוֹן בְּנוֹסָף: וְהַלְוִאי שֶׁנִּזְכָּה לְתַחֲתִיָּה זוֹ בְּמַהְרָה (רְאֵה 'בְּאוּר הַלְכָה' קַד ז).

מְקוֹר הַבְּרָכָה

הַבְּרָכָה הַשְּׁנִיָּה בְּסֵדֶר בְּרָכוֹת 'שְׁמוּנָה עֶשְׂרֵה' מְכַנֶּה בְּפִי חֲכָמִים (מְגִלָּה ז ב) 'בְּרַכַּת גְּבוּרוֹת'. חֲכָמִים (מְגִלָּה ז ב) לְמַדּוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר 'בְּרַכַּת גְּבוּרוֹת' לְאַחַר 'בְּרַכַּת אֲבוֹת', מִהַפְּסוּק הַפּוֹתַח אֶת מִזְמוֹר כ"ט בְּתַהֲלִים [שֶׁכִּנְגְּדוּ הַתִּסְדָּה תְּפַלֵּת שְׁמוּנָה עֶשְׂרֵה (בְּרָכוֹת כח א)]: "מִזְמוֹר לְדָוִד הַבּוֹ לַה' בְּנֵי אֱלֹהִים - הַבּוֹ לַה' כְּבוֹד וְעֹז", כְּלוֹמַר תַּחֲלָה הַזְכִּירוּ לְפָנָיו ה' בְּתַפְלָה אֶת אֵילֵי [תַּקִּיפִי] הָאֲרָץ, שֶׁהֵם הָאֲבוֹת, וּמִיָּד לְאַחַר מִפֶּן הַזְכִּירוּ לְפָנָיו אֶת עַזָּ וּגְבוּרָתוֹ.

טַעַם לְכַף שֶׁיֵּשׁ לְהַסְמִיךְ אֶת 'בְּרַכַּת גְּבוּרוֹת' לְ'בְרַכַּת אֲבוֹת' אֲמַר הַצֵּל"ח (בְּרָכוֹת ל ב): כִּיּוֹן שֶׁ'בְרַכַּת אֲבוֹת' מְבַטֵּאת אֶת עֲנֻתְנֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא; הֵן בְּאֲמִירָתָנוּ בְּתַחֲתֵי הַבְּרָכָה שֶׁהַבוֹרָא יִחַד אֶת שְׁמוֹ עַל אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כְּבִיכּוֹל בְּכֶף תְּלוּי כְּבוֹדוֹ, וְהֵן בְּאֲמִירָתָנוּ בְּסִיּוּם הַבְּרָכָה: "וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ" - כְּבִיכּוֹל קִדְשֵׁת שְׁמוֹ תְלוּיָהּ בְּגִאֲלָתָנוּ. לְפִיכֶף רְאוּי לְהַסְמִיךְ לָהּ בְּרָכָה הַמְּבַטֵּאת אֶת גְּבוּרוֹת ה', כְּדִי שֶׁלֹּא נִסְיַח דַּעַת מִגְּדֻלוֹת הַבוֹרָא. וְכִפִּי שֶׁכִּפֵּר אֲמָרוּ חֲכָמִים (מְגִלָּה לא א): "כָּל מְקוּם שֶׁאֲתָה מוֹצֵא גְבוּרָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - אֲתָה מוֹצֵא עֲנֻתְנֹתוֹ".

מְבִנֵּה הַבְּרָכָה

שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים נִזְכָּרָה תַּחֲתֵי הַמֵּתִים בְּגוֹף בְּרָכָה זוֹ: "מַחִיָּה מֵתִים אֲתָה רַב לְהוֹשִׁיעַ"; "מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מַחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים"; "וְנִאֲמֵן אֲתָה לְהַחִיֹּת מֵתִים". הַאֲבוּדְרַהִם פָּרַשׁ (שֵׁם) כִּי שְׁלוֹשׁ 'תַּחֲתוֹת' נִרְמְזוּ כֵּאֵן; הָרֵאשׁוֹנָה - הַשְּׁבִת הַנְּשֻׁמָּה לְגוֹף בְּכָל בִּקְרָה, הַשְּׁנִיָּה - הוֹרְדַת הַגִּשְׁמִים הַמְּבִיאִים חַיִּים לְעוֹלָם, וְהַשְּׁלִישִׁית - תַּחֲתֵי הַמֵּתִים שֶׁתְּהִיָּה לְעֵתִיד לְבָא, אֲשֶׁר כִּנְגְּדָה אֲנִי חוֹתְמִים: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' מַחִיָּה הַמֵּתִים".

עוֹד פָּרַשׁ הַרְאֵב"ן (בְּרָכוֹת ס' רד) כִּי גִסַּח 'בְּרַכַּת גְּבוּרוֹת' מִיִּסְדַּע עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים (תַּעֲנִית ב א) שֶׁיֵּשׁ שְׁלוֹשָׁה מְפַתַּחוֹת הַתְּלוּיִים בְּגְבוּרָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא נִמְסְרוּ בְיַדֵי שְׁלִיחִים: "מְפַתַּח שֶׁל גִּשְׁמִים, מְפַתַּח שֶׁל חַיָּה [לְדָה] וּמְפַתַּח שֶׁל תַּחֲתֵי הַמֵּתִים". "מַחִיָּה מֵתִים אֲתָה" - כִּנְגְּדַת מְפַתַּח שֶׁל תַּחֲתֵי הַמֵּתִים, "מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגִּשְׁמִים" - כִּנְגְּדַת מְפַתַּח שֶׁל גִּשְׁמִים, וְ"מַחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים" - הֵינּוּ הָעֲבָרִים שֶׁבְּמַעֲמֵי אֲמֵם - כִּנְגְּדַת מְפַתַּח שֶׁל חַיָּה'.

אַחַת שְׂאֵלָתִי

שְׂאֵלָה בְּהַלְכוֹת בְּרָכוֹת וְאֲמִין

שְׂאֵלָה: הָאֵם מִי שֶׁלֹּא בָרַךְ בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר לְפָנָיו הַתְּפִלָּה וּבִא לְבָרְכֵן לְאַחַר הַתְּפִלָּה, הָאֵם יְכוֹל לְבָרַךְ בְּרַכַּת "מֵתִיר אֲסוּרִים", לְאַחַר שֶׁבְּבְרַכַּת "מַחִיָּה מֵתִים" כִּכְּר הַזְכִּיר "וּמֵתִיר אֲסוּרִים"?

הַשְּׂאֵלָה וְהַתְּשׁוּבָה מַעֲלוֹן פְּרִשְׁתׁ בֵּא:

הַשְּׂאֵלָה: הַמְּקַדִּים לְבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וּבְאִים לְפָנָיו שְׁנֵי יְהוּדִים הַמְּבַקְשִׁים לְבָרַךְ בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר; הָאֵחָד רוֹצֵה לְהַתְּחִיל בְּבְרָכוֹת הַתּוֹרָה, וְאֵלּוּ הַשְּׁנַיִם מְבַקְשִׁים לְהַתְּחִיל בְּבְרָכַת 'הַנּוֹתוֹן לְשִׁכּוֹי בֵּינָה', אֵת מִי עָלָיו לְהַעֲדִיף לְשִׁמְעַ?

הַתְּשׁוּבָה: כְּתַב הַפְּרִי מְגִדִּים' (תַּבְּת גְּמָא דְּבָרִים לֵב ג; פְּרִי מְגִדִּים' א"א רטו ו) כִּי לְדַעַת הַסּוּבְרִים שֶׁבְּרַכַּת הַתּוֹרָה הִיא מְצוּת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה, אִךְ עֲנִית אֲמֵן אַחֲרֶיהָ הִיא מְצוּת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה. לְאוּר זֹאת פָּסַק הַפְּרִי מְגִדִּים' כִּי כְּשֶׁעוֹמֵד הָאָדָם לְפָנָיו שְׁנֵי בְנֵי אָדָם, הָאֵחָד מְבַקֵּשׁ לְבָרַךְ בְּרַכַּת הַתּוֹרָה, וּמִשְׁנֵיהּ - בְּרָכָה אַחֲרֵת שֶׁחִיבָה מְדוּבָּנָה, עָלָיו לְהַעֲדִיף לְשִׁמְעַ אֶת הַמְּבַרְךְ עַל הַתּוֹרָה וְלַעֲנוֹת אַחֲרָיו אֲמֵן, לְפִי שֶׁחִיב לְעֲנוֹת אֲמֵן אַחֲרֶיהָ הוּא מִן הַתּוֹרָה.

תְּשׁוּבוֹת נִתְּנוּ לְשִׁלַּח לְפָקֵס
שְׂמִסְפֵּרוֹ 08-9746102
אוּ לְכַתְּבַת הַמַּיִל: 9139191@gmail.com

בֵּין הַפּוֹתְרִים נִכְנָה
יְגַרְל א"ה סֵט 'מְקַרְאוֹת
גְּדוּלוֹת' עַל וְהַדְר' מְחַלֵּק
לְפָרְשׁוֹת. הַהַגְרָלָה
תַּתְּמָאִים מִדִּי שְׁבִיעַ בְּיוֹם
חֲמִשִּׁי שֶׁלֹּאחֶר הוֹפְעֵת
הַעֲלוֹן. הַתְּשׁוּבָה וְשֵׁם
הַזִּקְּה יִפְרֶסְמוּ א"ה
בְּעֲלוֹן פְּרִשְׁתׁ תְּרוּמָה.

הַזְּכִּים בְּהַגְרָלָה שֶׁתְּמָאִים בֵּין שׁוֹלְחֵי הַתְּשׁוּבוֹת לְשְׂאֵלָה
שֶׁהוֹפְעֵה בְּעֲלוֹן פְּרִשְׁתׁ בֵּא הַס: הֵרַב בְּנִימִין פְּרָץ מְבַט יָם
וְהַבְּה"ח יְחִיאֵל בְּרַמֵּן מְבִית שְׁמִשׁ

וְכֹאשֶׁר תִּקְוִים מִן הַסֵּפֶר, תַּחֲפֵשׂ בְּאֲשֶׁר לְמַדַּת אֵם יֵשׁ בּוֹ דְּבַר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיֵּמוֹ

אוצר של אמונים

הזהר הקדוש (וילך רפ"א א) דורש את הפסוק (תהלים לא כד): "אמונים נצר ה" על הזהר לענות אמן. ופרש השומר אמונים' (מאמר פתחו שערים פרק כ) כי כונת הפסוק היא שהקדוש ברוך הוא נוצר ושומר כל 'אמן' הנענית מפי אדם מישראל וגונז אותה בעבורו כדי שתגן ותשמור עליו בזה ובבא.

אמן מחישה רפואה

דרש האדמו"ר רבי אהרן ראטה בעל 'שומר אמונים':

בשעה שישאל עונים אמן, מיד מזדמנת השכינה הקדושה ושורה באותו המקום שעונים. ומכח השראת השכינה באה לאדם העונה רפואה שלמה - רפואת הגוף ורפואת הגוף. ענין זה נרמז בפסוק (שמות טו כו): "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך"; על ידי 'כי אני' - בגימטריה 'אמן', 'ה' רפאך" - שכינת ה' תשרה עליך ותזכה לרפואה וישועה (אמרי אהרן בשלח).

וכך היה אומר המשפיע רבי אליהו ראטה לתלמידיו שומעי לקחו:

"דעו לכם, כי על ידי עניית אמן פהגו, משפיעים אנו על עצמנו השפעות טובות בגשמיות וברוחניות ומגשרים המחלות מן הבית. כל אדם צריך לחשב חשבונו של עולם, מה חשוב אצלו יותר - האם ללכת לדרש ברופאים או לענות אמן בקול? שהרי היא סגולה נפלאה להנצל מכל אלו ולהביא ישועה והצלחה בכל הענינים" (איש חסיד היה עמ' רלא).

חיים ומות ביד האמן

מעשה בצדיק רבי ישראל אבוחצירה, ה'בבא סאלי', אשר באחת מנסיעותיו הבחין במשאית טעונה פרות שעמדה לצדו. בקש הצדיק ממשמשו לגשת לנהג המשאית ולבקש ממנו פרי אחד, אלא שהנהג סרב בתקיפות והפליג לדרכו. המכונית שבה נסע הרב המשיכה לאטה, ולאחר כמה דקות נעצרה בפקק תנועה. לאחר זמן מה התברר האסון; משאית הפרות נתקעה בעמוד בטון ונהגה נהרג במקום.

כששמע על כך הצדיק אמר לממשמשו: "כאשר חלפנו קדם ליד המשאית חשתי כי מדת הדין מתוחה על נהגה. כיון שרציתי להצילו בקשתי ממך שתבקש ממנו פרי, אני אברך והוא יענה אמן, כדי שאכות ה'אמן' תעמד לו להנצל. לצערי הרב, סרב הנהג לנצל את ההזדמנות שנתנה לו, והתוצאה הפורגית לפניה...". (משה עבד ה' עמ' קכד, מפי רבי אהרן זכאי ראש מוסדות 'אור יום טוב').

לכבוד מערכת 'וכל מאמינים',

קראתי בהתפעמות את הספור שהופיע בעלונכם הנכבד על היהודי שנצל מהמצאות במקום הפגוע הנורא, שהתרחש סמוך לכתל המערבי ב"ז בכסלו, בזכות שהתעכב כדי לומר ברכות השחר בחרותא. רצוני להוסיף כי השגחת ה' נכרה במיוחד בפגוע זה. בארץ נס הרחוב היה ריק יחסית לשעה זו, המחבל היה חמוש בנשק אוטומטי, ואלו המצב היה שונה, יכול היה להגרם אסון גדול בהרבה, חלילה.

זכיתם להביא את ספורו של אחד מאלו שהיו אמונים להיות שם. ובנימה אישית תמיד מרגש אותי לקרא על השגחה פרטית שיהודי זוכה לה בזכות עניית אמן. הפעם, כשקראתי את הספור, משום מה עלה ברעיוני הפסוק (שה"ש ב ט): "הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרצים", כאשר הרהרתי בדבר הבחנתי כי ראשי התבות: "עומד אחר כתלנו" הן בגימטריה 'אמן'. ואכן, אותו יהודי שהקפיד על עניית אמן בכתל המערבי זכה להשגחה אלקית ולשמירה מיוחדת.

זו ההזדמנות בעבורי להביע תודה והערכה על השמירה הנפלאה שעוטפת את עם ישראל כלו בזכות פעלכם.

בברכה נאמנה,
ז. - מודיעין עלית.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

רבי מביאלא בעל החלקת יהושע ז"ע

ה'חלקת יהושע'
כ"א בשבט תשמ"ב

האדמו"ר רבי יחיאל יהושע רבינוביץ מביאלא, בעל ה'חלקת יהושע', נולד לאביו האדמו"ר רבי ירחמיאל צבי משעדליץ בה' בטבת תרס"א. בהיותו כבן חמש נפטר אביו, ובשנת תרפ"ד נקרא למלא את מקומו. עם כניסת הנאצים לפולין בשנת תרצ"ט ברח לשטח שהיה בשליטת הרוסים והגלה לסיביר, שם מסר את נפשו על קיום מצוות התורה ולא ותר אף על כל הנהגותיו בקדש.

בשנת תש"ז עלה לארץ ישראל והתיישב בתל אביב, ובשנת תשט"ו עבר להתגורר בירושלים. היה לדמות מופת הנערצת על כל רואיה, ובמידת בתפלותיו הזכות שנאמרו בהתלהבות ובדבקות נפלאה. על ציונו שבהר הזיתים נכתב: "כל ימיו התפלל לישועתן של ישראל".

ברכה בלי אמן - פלג גופא

"לומר ברכות השחר בפני איזה שיענו אמן, כידוע מקדושי עליון שברכה בלי אמן, היא ממש פלג גופא" ('חלקת יהושע' תפנות והנהגות עמ' סא).

המברך בקול תפלתו נשמעת

"יש לברך בקול רם, שמלבד שהקול מעורר את הכוונה, הוא מזכה בכך את השומעים בעניית אמן. אדם המקפיד לברך בקול, תפלותיו נשמעות בשמים" ('חלקת יהושע' האזינו).

אתחיל אף יום

03-913-9191

קול אמונים - קו התכן של בני אמונים
חזוקים יומיים | ספורים מרתקים | מגון תכנים

אור התורה

הערוך מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל

שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
alon089945291@gmail.com

מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454

קו החיידות: 077-4103900

פקס: 08-9941870

זמן למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

כולנו מצטרפים לאלפי מנויי 'אור השבת' במייל
alon089945291@gmail.com

מעשיות בפרשה

"וישמע יהודי"

יש ששומע - אמר הצדיק רבי מנחם מנדל מקוצק - ונפסד. ולעומתו יש ששומע - ושכר שכר רב. הגויים שמעו את כל אשר עשה ה' לישראל במצרים ומהנאמר בהם? "שמעו עמים ירגוון" ואילו יתרו שמע - וביקש להתגייר זהו שומע ונשכר!

"ויבא יתרו הוהק משה"

יש להבין - שאל הצדיק רבי יהושע מבעלזא - מדוע נאמר כאן "ויבא יתרו" ולא נאמר "וילך מדיין" כמו שמצינו אצל יעקב "וילך חרנה"? אלא - השיב הרבי - "וילך" פירושו - לאט ובלי רצון ואילו "ויבוא" פירושו - בשמחה וברצון.

יעקב אבינו בעל כרחו נאלץ לצאת מארץ ישראל וללכת לחרן משום כך נאמר בו: "וילך חרנה" ואילו יתרו רצה בכל ליבו ללכת למחנה ישראל ולהיכנס תחת כנפי השכינה ומשום כך נאמר בו: "ויבא" - בשמחה וברצון. "ויבא אהרון וכל זקני ישראל לאכול לחם עם חותן משה לפני האלוקים" כלל גדול אנו למדים מכאן - אמר הצדיק רבי מאיר מאפטא - שלפני שמגיעים אל המדרגות הגבוהות עד "לפני האלוקים" יש צורך "לאכול לחם" צריך איש ישראל פרנסה כדי שיהיה משוחרר מדאגות הארציות ויוכל לעבוד את ה' ובלבב שלם.

"ואישא אהבך על כנפי נשרים ואביא אהבך אלי"

כידוע - אמר הצדיק רבי משה מקוזניץ - הנשר נקרא כך על שם טבעו שנוצותיו נושרות מפעם לפעם והוא עוטה על עצמו נוצות לדשות ויפות. כך גם על היהודי חובה להתנער מפעם לפעם ולהשיל מעל עצמו את המידות הרעות והמגונות שדבקו בו ולעטות על עצמו לבוש חדש של מידות ומעשים טובים מי שינהג כך יזכה ויתקיים בו "ואביא אתכם אלי" - יזכה להתקרב אל ה' ולהינות מזיו שכינתו.

אור התורה

לע"נ בנימין בן יהודה

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר'.

ק"מ שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל:
7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר'.

חידה: אך ניקראים קנבלים (אוכלי אדם) בלשון התלמוד? תשובה לחידה פרשת בא - (עבד יותר ממש שנים ולא נרצע?) עבד כהן (הרמב"ם הלכות עבדים הלכה ג) לחידת פרשת בשלה (איזה בעל חי ישן עם עין פתוחה ועין סגורה?) צבי (ירושלמי שבת עד).
הזוכים לחודש טבת: שובר מתנת רשת פרסטר ראובן אלבו הוד השרון. כרטיספר גבריאל בן ברוך קרית גת. מתנת האור - שבעית חיים מרקסון אשדוד. כוס כיס מתנת "כוספלא" אשדוד משה שקוביץקי בני ברק. [הפרסים מגיעים עד חודש מפרסומם]

הצטרפות לקבלת צינתוקים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו ל' 088649058
החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר ברשת 'פרסטר' מתנת 'כוספלא' אשדוד
כוס כיס ברשת 'אור החיים' שביעית
כרטיספר 'מתוק האור' שביעית

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

דין הלכותי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

האם מותר לתת אוכל של שבת קודש לנכרי כדי שיאכל

הנה מצוי בבתי הזקנים שיש עובד זר, ודגו הפוסקים שאסור לתת לגוי מלחם שברכו עליו המוציא, בספר חסידים (סימן תתפח) כתב בזו"ל: והיה זהיר לאחר שבירך שישתהו כולו ולא היה נותן לנכרי לשתות מכלי שהיה רגיל לברך עליו ולחם שבירך עליו המוציא לא היה נותן ממנו לעבד, עכ"ד, ובפירוש מקור חסד (אות ז) כתב דשיריים של מצוה אית בהו קדושה, ובש"ל הקדוש (שער האותיות דף פא ע"ב) וז"ל: הרי כמה קדושות יש בבציעת המוציא ובכל הפת כולו שבצע ממנה עכ"ד, ובאורחות חיים (הלכות סעודה אות יג) כתב הרב אשר ונהגו כל ישראל שלא להאכיל בהמה חיה ועוף ולא עכו"ם מחתיעה הנוגעת בחתיכת המוציא, וכתב הר"א כתב בעל המנהגות נהגו שלא להאכיל חתול ושאר בהמה חיה ועוף מן החתיכה שנוגעה בחתיכת המוציא, ושם לא הזכיר שזה בנכרי, אבל בכלבו (כד) כתב שזה גם בנכרי, וה"ד בב"י סו"ס קסז וכתב ולא ראינו ולא שמענו מי שזוהר בזה ואין לדבר סמך כלל, ואולם בט"ז (סימן קסח סק"ח) כתב שכן כתוב בספר טעמי המצוות ושכן ראה נהר"ם בזה יעו"ש, וכן כתב במו"א סימן סק"ז סק"ב, ושכן כתב בעולת תמיד סק"ה וכן בכה"ח סימן קסז סק"ח, וכן כתב בשו"ע הרב (סימן קסז ס"ב) יעו"ש, וכן הזכיר דין זה בשו"ת תשובות ונהגות (ח"ה סימן סא) יעו"ש. ומ"מ בבן איש חי (פרשת אמור) כתב שכאשר יש חשש איבה יכול לתת לגוי מלחם יעו"ש, וע"ע בשו"ת אבני דרך חלק יג סימן לד' במה שהאריך בכ"ז, והנה כ"ז לגבי לחם, שברכו עליו המוציא, ומסתברא דזה לכאורה כל מאכל שברכו עליו.

ולענין מאכלי שבת ראיתי שהביאו מש"כ בספר הקדוש בני יששכר (שבתות מאמר א' אות יב) וז"ל: ראיתי לאנשי מעשה שהיו נוהרין מליתן מאכלי שבת לגויים ונכון הוא במקום שאפשר להיזהר עכ"ל, וא"כ אסור לתת מאכלי שבת לעובד זר בבית הישראל, ואפשר דמאכלי שבת היינו דוקא חמין וכ"ש שחשיב מאכלי שבת, ומאיך י"ל לפי מש"כ במשנ"ב סימן קסז סק"צ שאסור לתת מפרוסת המוציא שברכו עליו, וא"כ יש מקום לומר דה"ה כל מאכלי שבת. ולכאורה י"ל דה"ה משיידי מאכל של צדיקים אפילו ביום החול, שאין לתת לגוי, וכל מה שכתבנו לדון הכא הוא משום הברכה, אבל יש גם לדון משום האיסור של לא תחונם היכא שרי והיכן לא, ויעויין עוד במה שהארכתי בזה בספרי שערי יוסף בהלכות העסקת עובד זר בבית הישראל עמ' 119 ואילך יעו"ש.
(הר" יוסף אביטבול)

אין לקרוא את העניין בזמן התענית וספר חת"ס

אמפורה

סיפור לשבת

מעולמו של בן הישיבה

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה

העיון דרך חיים

הבחור גדל בישיבה יונק את דרכה של תורה ולן בהלכותיה ובפדיוניה. אבל לחיות בלי עיון לא חיים כן תוכלו לשנות הסתכלות ולהתחיל מחדש לראות את הצד הנכון בחיים

המשיגה הגה"צ הרב שלמה וולבה היה מספר שכאשר סיפרו לרבי ישראל מסלטי זצ"ל על אחד שלומד כל היום בקיאות הדדעוץ ואמר: "הוא לומד רק בקיאות? מהיכן תבוא לו יראת שמים?!" [אבני שלמה]

וכך היה אומר מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל: כי הלימוד בעיון הוא העיקר וכמו שכתב בכתר ראש (נ"ה) שעדיף ללמוד מסכת אחת בעיון מכמה מסכתות שלא בעיון, כי כשהאדם לומד בעיון ראשו נהיה עיוני משא"כ כשלומד בשטחיות, ולכן מובא בספרים שהלימוד בעיון מביא התבוננות המביאה לידי יראת שמים, ואף מי שקשה עליו העיון לפחות חלק מהזמן יקדיש ללימוד העיוני. וכן מעיד ראש ישיבת פורת יוסף הגה"צ צדקה: נער הייתי וגם זקנתי ונוכחתי לראות שאנשים שהשתתפו בשיעורי הלכה ואמנם קיימו מה שלמדו אבל בבית שלהם היה חסר תוכן פנימי. איריה תורתית והשקפה צרופה, לא הבינו אצלם שתכלית החיים היא רק תורה ומעשים טובים, וכתוצאה מכך לא הכניסו בניהם לישיבות קדושות ופנו למחוזות אחרים ל"ע. לא כן אלו שזכו להיכנס לשיעורי גמרא ולדון ולדווש בשק"ט של הגמרא, אצליהם כל מהותם השתנתה, הייבם פורת נעשו יותר איכותיים ורוחניים, הבית שלהם נהפך לבית של תורה, כי הגמרא נבלעה בדמם ולכן זכו שבניהם יתחנכו בישיבות הקדושות ואף זכו לגדול ת"ח ומורי הוראה בישראל.

וכשהגיע בחור ישיבה לשאול את פי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א באשר בישיבתו לומדים עיון בסדר א' ובסדר ב' ואת הבקיאות לומדים רק בסדר ב', והבחור עצמו רוצה לעבור לישיבה אחרת שבה שמים דגש על שיטות הבקיאות עפ"י מה שאמרו חז"ל "ליגמר אנשי והדר ליסבר"

השיב מרן הגר"ח שליט"א: אם כעת לא ילמד בעיון יפסיד לחלוטין את הלימוד בעיון ולכן ילמד עיון בישיבה שלומד בה כעת ובקיאות ילמד כמה שיכול במסגרת זו של הישיבה, ומה שאמרו בגמרא לגמר אנשי והדר ליסבר מדובר על זמנם שלא היה להם ספרים ואם לא יגרום לא יהיה להם כלום.

וכן כשנשאל פעם הגר"ח שמעון שקוף זצ"ל, האם אין מן הראוי במקום להתעסק בסוגיא אחת, להפסיק במקום זה יותר סוגיות בכמות. השיב רבינו במשל: "הורים מעדיפים שיהיו להם שלשה ילדים בריאים מאשר עשרה בעלי מומים".

וכך שח תלמיד חכם אחד: כשהייתי דר בשכונת של מרן הגאון רב דוב לנדו שליט"א והייתי מדבר עימו בלימוד והיה אומר לי "השאלות שלך צפות והלימוד צף - היינו שטחי וצריך ללמוד בעומק ובעיון" ואמרתי לו "אני יש לי את ראש שטחי" אז אמר לי "אין כזה דבר ראש שטחי כל אחד צריך ויכול ללמוד בעיון" ושאלתי אותו "וכי הרב לא לומד מגרות המהירות?" והשיב "צריך גם ללמוד לפעמים במהירות כדי שיהיה ידיעות בתורה, אבל רוב הלימוד ועיקר הלימוד צריך שיהיה בעיון מעמיק, ויש כאלו שלמדו את הש"ס מאה פעמים ולמעשה אפילו פעם אחת לא למדו, ומרן הבית יוסף נשתבח בסוף ימיו שהיה בגיל שמונים וכמה שגמר את הש"ס ג' פעמים ומה הפשט כי לא העיקר הוא הבקיאות הרבה פעמים אלא למד בעיון ולכן גמר ר' ג' פעמים

ומסופר שבאחד מההודעות התקיים כנס לבני תורה במעמד הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, במהלך הכינוס קם אחד הרבנים לדרוש ואמר בין הדברים כי בישיבות ובכוללים מתעכבים כיום יתר על המידה ובשל כך לא זוכים לדעת את הש"ס כראוי "בחסדי ה' " המשיך הדובר בדרשתו "זכנו בדורותינו לשני מאורות גדולים שלא למדו בישיבות בדרך זו וצמחו לגדולי תורה ממש הלא הם מרן הגר"ש אלישיב ומרן הגר"ח קניבסקי..."

לאחר שהנואם יצא מהאולם נעמד לדבר הגאון רב מיכל זילבר שליט"א ראש ישיבת זוויעהיל ואמר בתגובה: מקבלנו מרביתנו שהדרך הישיבתית משלבת את לימוד העיון עם לימוד הבקיאות והיא הדרך הנכונה ואף עם מצאנו "יחידים" שצמחו בלא מסגרת שכזאת אלו יחידים סגולה אבל אין זו הדרך כבושה לרבים! למשטע דבריו צהלו פניו של מרן הגרא"ל שטיינמן וכשסיים את דבריו לחץ את ידיו בחום ואמר לו בנחרצות: "כיוונת לדברי, וזהו האמת!"

הרב חיים זאיד התיק והשידוך שנמצאו

באשכנזי! מסק!

וכאשר פניתי לחזור לרכבי אני שומע שמישהו קורה לי, אני מסתובב אליו והוא שואל אותי האם אני יכול לשלם לו כסף על התדלוק של הרכב שלו. בתחילה שראיתי אותו היה נראה לי מוזר כי הוא היה נראה איש אמיד ועם רכב יוקרתי שליווה אותו מה שלא כ"כ הסתדר לי בראש. אבל מיד הוא הוסיף לומר לי, שהיה לו תיק עם מחשב וארנק ברכב וכשאר בני משפחתי יצאו לאכול בחנות הסמוכה לתחנת הדלק פשוט מישהו גנב לו את התיק עם כל התכולה וברח, המשטרה שהגיעה למקום התקשתה למצוא את הגנבים ותעלומת הגנבה נותרה במקומה ללא שידעו מי ביצע אותה.

ואז הוא הוסיף לומר לי שהוא איש נדל"ן ובתוך המחשב יש לו את כל העבודות הכי חשובות בחייו וכי אם התיק לא יחזור אליו הוא יפסיד גם את פרנסתו לשנה וחצי הקרובות וזה חוץ מכל ההפסדים של הכרטיסים המרובים שהיו לו בתוך הארנק. כמובן שהבאתי לו מאתיים שקל והוא מיצדו מאוד הודה לי ואמר שביתו נמצאת לידו ושאמסור לה את פרטי החשבון שלי בכדי שיוכל לשלם לי כאשר יתאפשר לו הדבר. "חדווה תקחי ממנו פרטים ותשמרי אותם

אני מגיע למקום שם ישב בחור צעיר בן שלושים ושהגעתי התיישבתי לידו והסברתי לו כמה גדולה מעלת שמיעת שיעורי תורה

לפני זמן מה הזמינו אותי למסור שיחה בחיפה במקום שנקרא רמות ויזניץ שיחה שתוכננה לעשרים איש במקום רחב ידים, שהייתי צריך למלאות את האמונה וההשגחה בה' יתברך בחלל המקום.

בדרך לחיפה אני מקבל טלפון מהמארגן של הערב שאומר לי שקרתה טעות, בגלל שבאותו היום של ההרצאה היה אירוע גדול ומשמעותי של העריה מה שגרם להרבה אנשים לבטל את כוונתם להגיע לערב החיזוק ובמקום נמצא רק אדם אחד. בתחילה לא ידעתי איך לקבל את הדברים אבל מיד עלתה במוחי המחשבה שהרי זיכוי הרבים לאדם אחד ובמסירות נפש כזאת עד צפון הארץ שווה גם שווה בשביל בורא עולם.

אני מגיע למקום שם ישב בחור צעיר בן שלושים ושהגעתי התיישבתי לידו והסברתי לו כמה גדולה מעלת שמיעת שיעורי תורה ובפרט בזמן שיש אירועים אחרים ופשוט מוותרים עליהם רק בשביל לשמוע שיעורי תורה.

פתחתי את דברי בחידה, "איך יתכן שעל ידי שאדם יעשה עבירה הוא יקיים מצוה?" שאלתי אותו הוא ניסה לנחש פה ושם הסבר כזה ואופן כזה,

אבל התשובה לא נשמעה מפיו, לא רציתי להלאות אותו ביותר מידי זמן ולכן השבתי לו שזה דין מחזיר גרושתו, אדם שמתגרש זו עבירה ושמחזיר את גרושתו ירי שזו מצווה, והוספתי לספר לו שיש אפילו קהילה של חסידים מסוימים שמגרשים את נשותיהם ומחזירים אותם לאחמ"כ.

ואיך שאני מסיים את דברי בנושא ההוא שממולי פרץ בכבי והשאיר תמיהה שאין עליה תשובה בפני ולאחר שהרגעתי אותו קמעא הוא החל לספר לי את סיפורו.

"כבוד הרב אני הייתי נשוי עד לא לפני הרבה זמן לנאה טובה ומיוחדת שקרו לה חדווה היינו חיים בשלום ובשמחה, אבל בגלל שהורינו היו רבים כל הזמן זה גרם לנו להתגרש לבסוף. ושהרב יבין בינו הכל היה טוב יותר ממצוין".

אבל למעשה אביו של החתן הוא ידיד טוב שלי וכן נראה לי וכן נאמר בגמ' ללא כל ספק שאביו של החתן הוא ידיד טוב שלי וכן נא' מפי המקובל חכם זבדיהו בן עמתיאיו הימבטי מארץ עוף

שמעתי ברגש רב את דבריו הכואבים הרגעתי אותו וחיזקתי אותו והוספתי לומר לו שבזכות ההקפדה שלו על שיעורי תורה הקב"ה לא יישאר חייב והוא יסדר אותו כמה שרק ירצה בנקל וכאן נפרדנו לשלום.

בחזור מחיפה לביתי בבני ברק עצרתי בתחנת דלק באמצע הדרך כדי לתדלק את הרכב ולקנות שתיה בכדי להרטיב את גרוני.

בשבילי במקום כך וכך בפלפון". אני שמעתי חדווה ומיד צלצל לי השם הזה מאותו אחד שהיה איתי בשיעור בחיפה. מיד שאלתי את האבא מה המצב של הבת חדווה, והוא סיפר לי שהיא היתה נשואה לאחד שאין לו שום זכות וסיבה לקבל את ביתו בגלל שהוא כך וכך וכך אני מייד עצרתי אותו, ואמרתי לו "אתה רוצה את התיק שלך בחזרה? תפעל למען החזרת אותו בחור לביתך ושימשיכו לבנות בית נאמן בישראל, ובשכר זה אתה תראה ישועות, ותזכור מי אני אומר לך", הוא שמע את הדברים וגם ביתו שמעה את הדברים ודמעות זלגו מעיניה, הם הבטיחו לקיים, הם הבטיחו לחזור אחד לשני. ובאמת זה מה שקרה.

אחרי שבוע בדיוק אני מקבל טלפון מאבא של הכלה שמספר לי שיש יהודי יקר שמצא את התיק זרוק בצידו הדרך בסמיכות לאחד המושבים שמוקמים במרחק של כארבעים וחמש דקות מתחנת הדלק, והתיק היה שלם ללא כל פגע, והכל היה בתוכו המחשב עם כל החומר והארנק על כל תכולתו.

זה מעשה פלא פלאים, שמלמד אותנו עד כמה ה' יתברך עושה דברים מעל הטבע בשביל אנשים שעושים עבורו דברים שמההסתכלות שלהם גם היה נראה בתחילה מעל הטבע, זוהי כוחה של האמונה, וזהו הכח הטמון בכל אחד ואחד מאיתנו לו רק נדע לנצל אותו כראוי.

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תמורה!
אם אירע אתכם או מכריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 3314 נתניה 08-9941870

אבכרה

סיפור לשבת

אור השבת

10

אמרי קודש בראי הפרשה

מוסר אמרי קודש מהפנייה הזו

"ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ" (שמות יט, ה)

שמייעה של הובה

ובתרגום אונקלוס "וכען אם קבלא תקבלון למימרי" וכל.

וברש"י הביא גם מהמכילתא, ז"ל: "ועתה. אם עתה תקבלו עליכם, יערב לכם מכאן ואילך שכל התחלות קשות".

כתב בספר "זהב משבא" [להגאון הגדול רבי משה שמואל שפירא זצ"ל ראש ישיבת 'באר יעקב'], שמבואר כאן שקבלת תורה היא יסוד הזכיה לתורה [ועיי"ש מה שהאר"ק בעניין זה במאמרו הראשון לחג השבועות]. והנה ברש"י הג"ל כתב "אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך שכל התחלות קשות". והקשה שם ב'זהב משבא' דלכאורה, מה שייך כלל זה של 'כל ההתחלות קשות' להקושי שיש בתורה, וכי הקושי הוא רק בהתחלה, והרי רואים אנו שגם אחרי שמתחילים ללמוד, עדיין קשה והוא קושי תמידי.

וכותב הרב זצ"ל שמבואר בזה שהקושי שיש בקבלת עול תורה אינו קושי מיוחד של תורה כי אם הוא בכלל כל ההתחלות קשות וגם התחלה של קבלת עול תורה היא קשה, ואומנם אם תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך ושוב אין זה קשה כי אם ערב ונעים.

ואם אדם מרגיש שעדיין קשה לו, זה משום שעדיין לא קיבל עליו עול תורה.

עוד מבאר שם הרב זצ"ל במה שכתב רש"י "יערב לכם מכאן ואילך" לכאורה היה לו לומר "יקל לכם מכאן ואילך" שזהו ההיפך לקשה.

ומבואר בזה שכל הקושי שבקבלת עול התורה הוא שלא טעם טעם עריבות התורה. ואם אך יטעם טעמה הערב של התורה, ממילא הוא שלא ידע קושי מהו, שמי שטעם פעם אחת טעם של תורה הרי הוא כבר קנוי כולו לתורה ואינו יכול לפרוש הימנה.

כמו שכתב רבינו האור החיים' הקדוש (בפרשת 'כי תבא') על הפסוק 'ושמחת בכל הטוב' (דברים כו, יא), שאין טוב אלא תורה ואם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם.

ועל מאמר חז"ל (פסחים מט:): שנה ופירש וכל. תמה הרב מפונובי' זצ"ל, איך יתכן ששנה ופירש והרי מי ששנה וטעם טעמה של תורה, וכי אפשר שיפרוש ממנה?! [ותירץ מה שתיירץ].

ומקושיית הרב מפונובי' זצ"ל מבואר כמו שנתבאר לעיל שאם אך טועם אדם טעמה של תורה, כבר יערב לו מכאן ואילך ושוב אינו יכול לפרוש ממנה.

ואשר זהו שאמרו שכל ההתחלות קשות שהקושי הוא רק 'לקבל', כיוון שלא טעם טעם של תורה, אבל משקיבל עליו כבר יערב לו מכאן ואילך ואין בזה שום קושי.

ויה"ר שיזכינו השי"ת להרגיש במתיקות ועריבות טוב התורה. "והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל" וכו'.

הרב שמעון שפיצר הגילוי מעולם האמת

מספר הרב שמעון שפיצר את המעשה המדהים הבא:
 אברך אחד סיפר לנו מעשה נורא שאירע עמו לפני שלושה שבועות:

על אברך עובדים כמה קשיים כבירים הגורמים לו לייסורי נפש נוראים. האברך חיפש סגולות מכל מיני אופנים כדי להקל מעצמו את ייסוריו, והנה אנה לידו הקב"ה ענין אחד בעבודת ה' שיכול להועיל לו לדעת מה עליו לתקן ועל מה עליו לחזור בתשובה - והוא, שהאברך שמע שיש אופן של תפילה שיכול להביא לאדם הכנעה עצומה וביטול וקרבת אלוקים, והוא, לבחור לעצמו פסוק אחד מספר התהילים ולומר אותו שוב ושוב פעמים הרבה, עד שירגיש שהוא 'נכנס אל תוך התיבות', ואז האור שנמצא בפסוק זה, שהוא ההבנה של קרבת האלוקים המיוחדת לפסוק זה, יחדור עמוק עמוק אל נשמתו.

מספר האברך, שלפני שלושה שבועות התיישב לפני השניה ובחר בפסוק "שמע ה' והנני ה' היה עוזר לי", הוא חזר עליו פעמים אין ספור, וכשעברו ארבעים וחמש דקות עלה על יצועו כשבקשתו אחת ויחידה, שהקב"ה יפקח לו את עיניו - 'מה אני צריך לעשות? אני מסתכל כה ומסתכל כה, מה עלי לתקן?'

ולמעשה, הלא כעין זה יש ממורנו הרב חיים ויטאל זיע"א, שכאשר לומדים משנה, יש לחזור עליה שוב ושוב. אנשים שרוים, שכאשר לומדים איזה ענין של תורה פעם אחת, יוכף ומיד מתחברים אליו, אבל בדרך כלל, מכך שאנו ממשיכים הלאה בדרבנו

אפשר להוכיח שלא התחברנו אליו. אכן, אם איננו ממשיכים הלאה, אלא מוסיפים להתעמק בעניין ברונו להתחבר אליו, הוא משפיע הרבה עליו. ומצא האברך בספר 'שערים בתפילה' להגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל (המבאר כמה אופנים של תפילה, לפי שמות שיש לתפילה כגון: זעקה, פילול, עתירה ועוד), שכתב בשער ה'עתירה' שהעצה הנ"ל היא עצה בדוקה ומנוסה, הרבה בני אדם עשו אותה ועלה בידם למצוא אור גדול. והעצה היא לחזור על פסוק אחד עשרות ואפילו מאות פעמים, ואז לעבור לפסוק אחר. ועיקר הנקודה הוא לבקש להגיע לעניין של עבודת ה' שנמצא בזה הפסוק.

האמת שכבר הבאנו כעין זה מהכתוב ב'כתבי קודש' להרה"ק רבי יוחנן מסטאלין זיע"א, שהרה"ק ה'בית אהרן' זיע"א סיפר פעם לבנו הרה"ק רבי אשר הצעיר מסטאלין זיע"א על אביו הרה"ק רבי אשר הגדול מסטאלין זיע"א, שפעם בעת השתטחו על ציון קדשו של הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' זיע"א אמר תשעים פעמים "דרך שקר הסר ממני", וכשהגיע ל"ובתורתך חנני" יצא ממנו ספל מלא דם. והיינו ממש כהנ"ל, שאחד מהמהלכים הנפלאים של תפילה הוא שהאדם נכנס אל תיבות הפסוק בביטול גדול שוב ושוב ושוב, ואז חודר בו אור התורה והוא זוכה לקרבת אלוקים באתערותא דלעילא.

תוך כדי כך הוא נרדם, והנה הוא רואה חלום בבהירות נפלאה. האברך שח בפנינו שכבר שנים רבות שאינו חולם או אינו זוכר את חלומותיו, ואילו כאן זכה לחלום הזכור לו על כל פרטיו ודקדוקיו.

ממנו: רבי, תן לי ברכה יותר חזקה. אסף הצדיק עשרה בני אדם וביחד ברכונו בברכת כהנים - יברכך ה' וישמרך וכו' עד סוף הברכה, ואחרי כל ברכה עניתי אמן בכוונה גדולה (האברך לא ידע עד אז מה שנודע לו לאחר שהתנער מחלומו, שצדיק זה היה אומר תמיד שכאשר עשרה יהודים מברכים יש לברכתם כח כברכת הצדיק).

האמת שכבר הבאנו כעין זה מהכתוב ב'כתבי קודש' להרה"ק רבי יוחנן מסטאלין זיע"א, שהרה"ק ה'בית אהרן' זיע"א סיפר פעם לבנו הרה"ק רבי אשר הצעיר מסטאלין זיע"א על אביו הרה"ק רבי אשר הגדול מסטאלין זיע"א, שפעם בעת השתטחו על ציון קדשו של הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' זיע"א אמר תשעים פעמים "דרך שקר הסר ממני", וכשהגיע ל"ובתורתך חנני" יצא ממנו ספל מלא דם. והיינו ממש כהנ"ל, שאחד מהמהלכים הנפלאים של תפילה הוא שהאדם נכנס אל תיבות הפסוק בביטול גדול שוב ושוב ושוב, ואז חודר בו אור התורה והוא זוכה לקרבת אלוקים באתערותא דלעילא.

"לפתע" - ממשיך האברך - "ראיתי את הצדיק מתיישב ואומר: 'בשמים לא קיבלו את ברכתי'. "פרצתי בבכי נורא ואמרתי לצדיק - כמה הישוער לסבול? אין לי כבר כח! האבדה תקוה?! אין שום דבר שיכול להועיל לי?!"

וכמה פעמים, והיא העצה היחידה שנותנת לו מרגוע לנפשו בתוך חיוו קשיים. הוא יושב במשך ארבעים וחמש דקות וחוזר על אותו פסוק

"הסתכל עלי הצדיק בעיניי ואמר לי מילה אחת - 'מחלוקת'."

"אמרתי לו: אין לי שום מחלוקת עם אף אחד בעולם."

"אמר לי הצדיק: 'זמה עם האישה?'"

"שמעתי את שאלתו-תביעתו, והתעוררתי משנתי כשלבי הולם בחזקה..."

שח בפניי האברך: "את חטאי אני מזכיר היום, אמנם אינני בקטטה עם נוות ביתי, אבל איני מכבד אותה ואני לקוי מאוד בעניין זה. מעולם לא קישרתי את הצרות שלי לדבר זה, אבל עכשיו כשאני מתבונן, אני רואה שאינני מכבד אותה, ופעמים שאני מתעלם ממנה לגמרי. היא חיה את החיים שלה ואני את החיים שלי..."

ממנו: רבי, תן לי ברכה יותר חזקה. אסף הצדיק עשרה בני אדם וביחד ברכונו בברכת כהנים - יברכך ה' וישמרך וכו' עד סוף הברכה, ואחרי כל ברכה עניתי אמן בכוונה גדולה (האברך לא ידע עד אז מה שנודע לו לאחר שהתנער מחלומו, שצדיק זה היה אומר תמיד שכאשר עשרה יהודים מברכים יש לברכתם כח כברכת הצדיק).

"לפתע" - ממשיך האברך - "ראיתי את הצדיק מתיישב ואומר: 'בשמים לא קיבלו את ברכתי'. "פרצתי בבכי נורא ואמרתי לצדיק - כמה הישוער לסבול? אין לי כבר כח! האבדה תקוה?! אין שום דבר שיכול להועיל לי?!"

"הסתכל עלי הצדיק בעיניי ואמר לי מילה אחת - 'מחלוקת'."

"אמרתי לו: אין לי שום מחלוקת עם אף אחד בעולם."

"אמר לי הצדיק: 'זמה עם האישה?'"

"שמעתי את שאלתו-תביעתו, והתעוררתי משנתי כשלבי הולם בחזקה..."

שח בפניי האברך: "את חטאי אני מזכיר היום, אמנם אינני בקטטה עם נוות ביתי, אבל איני מכבד אותה ואני לקוי מאוד בעניין זה. מעולם לא קישרתי את הצרות שלי לדבר זה, אבל עכשיו כשאני מתבונן, אני רואה שאינני מכבד אותה, ופעמים שאני מתעלם ממנה לגמרי. היא חיה את החיים שלה ואני את החיים שלי..."

נפלאות מתורתך

הרב צבי וינברג

10

חידושי

סיפורים מחזקים

אור השבת

ומעשה ברבי יחזקאל לנדא [בעל הנודע ביהודה] שראה איזה ילד גוי הולך ובוכה. שאל אותו הרב למה אתה בוכה, ענה הילד אני כל בוקר אמי החורגת מעירה אותי לצאת לשוק למכור את כל הלחמים שהיא אפתה, והנה היום מכרתי את הכל אבל באו שני נערים וגנבו לי את כל הכסף, ואם אמי החורגת תראה שחזרתי בלי כסף היא תכה אותי מכות חזקות, ובטח גם לא אזכה לארוחת ערב, לכן אני מפחד לחזור הביתה.

קרא לו הרב לביתו נתן לו את סכום הכסף שנגנב לו והוסיף לו קצת שילך לאכול ושילחו לביתו. והנה כעבור עשרים שנה בערך, בליל הסדר הרב שומע דפיקות בדלת והוא ניגש לפתוח והוא רואה איזה גוי גבוה ושואל את הרב אם אפשר להיכנס. אמר לו הרב בבקשה היכנס. רציתי רק להודיע לך הודעה דחופה ביותר, אני עובד עם כל הגויים במאפיה והם מתכוננים במוצאי פסח להרעיל את כל הלחמים ולכן תעשה כחכמתך להציל את היהודים.

תודה רבה אמר הרב אבל מה הביאך הלום, אמר לו אני אותו ילד גוי שלפני עשרים שנה נתת לי את הכסף שנגנב ממני ולכן הרגשתי שאני חייב לך. והלך האישה הנ"ל. והרב הכריז לכל היהודים לבוא לבית הכנסת הגדול כדי יש דבר חשוב הודיע. והרב בחכמתו הרבה אמר לכל היהודים, שמעו - השנה היה לנו טעות בחשבון ולכן אסור לאכול חמץ גם יום אחרי שביעי של פסח, וכן היה.

והגויים שראו שאף אחד לא קונה מהם לחם התלוננו למלך, והמלך קרא לרב היהודים ושאל אותם על כך, אמר לו הרב אם אתה רוצה לראות איזה לחם הכינו לנו תתן לאחד מכלביך שאתה לא צריך, ואיך שהכלב אכל את הלחם מיד צנח על הרצפה ומת. ואז הבין המלך ושם את כל האופים במאסר וליהודים היתה אורה ושמחה. ומזה אנו נלמד כמה צריך לעשות כל מעשה טוב ולברוח כמו מאש מכל עבירה. ואותיות חצי באמצע יש את האות צ ומסביבה חי' ללמדך אם אתה צדיק אתה חי'.

מעשה בשלשה גויים שבאו לרב העיירה ואמרו לו יש איתנו שלושה יהודים ובאמרם זאת הצביעו עליהם שהרב יראה אותם. ואמרו לרב יש לך שעתים לפדות אותם כל אחד מהם עשרת אלפים דולר ואם לא תביא תוך שעתים אנו שוחטים אותם. הרב אמר להם אני הולך להשיג את הכסף אנא אל תיגעו בהם. והרב רץ במהירות לאנשים באזור התעשייה וביקש מהם בתחנונים שיעזרו שזה פיקוח נפש ממש והנה תרמו לו בעין יפה אלפי דולרים ובתוך פחות משעה הרב מחזיק שלושים אלף דולר. אבל הרב הלך לשיבה שלו ואסף איזה עשרה בחורים חזקים ואמר להם בואו איתי והביא אותם לשם ואמר להם תרביצו גם לגויים וגם ליהודים בלי לרחם על היהודים, וכך עשו. והנה רואים שהיהודים שהיה עליהם זקן ופיאות זה התעופף מיד מהפנים שלהם וראו כולם שזה סתם תחפושת ובאמת כולם גויים שרצו לעשות תחבולה לגרוף כסף, ואזי שאלו כולם את הרב איך ידעת? אמר להם הרב כשאני הולך לבקש מאנשים תרומה לשיבה עשר דולר לחודש אני צריך להזיע עד שאני מצליח. ואילו כאן אספתי סכום אדיר בפחות משעה והבנתי שאת הכסף שרוצים לתת לשיבה זה מצוה מאוד גדולה ולכן זה קשה. אבל כאן שנתנו בלי לחשוב וכל כך מהר הבנתי אין כאן מצוה.

שהיה צריך לקבל טיפול רפואי והתעקש לקבל את הטיפול עם הציצית אמר לו האם זה לא סטריילי אי אפשר לבצע את הטיפול כך אבל הוא התעקש וכך נדחה הטיפול עבר משם רופא ראה את הויכוח עיין בתיק אמר לחולה נעשה לך נס אם הייתה מקבל את הטיפול שרצה לתת לך האם היית הולך לעולם שכולו טוב האם טעה בסוג הטיפול ובזכות עקשנותך להשאר עם הציצית קבלת את חיך במתנה.

ההגרלה הגדולה

לקראת יום היארצייט לאיש החסד בנימין בן רחל ז"ל הנכם מוזמנים לטיפול סדר לימוד מיוחד במשנה לעילוי נשמתו בין המשתתפים יוגרל:

- זוכים נוספים:
- סט על התורה (3 זוכים)
- נגן + אוזניות בלוטוס
- כרטיס ספר (5 זוכים)
- סט לבוש מלא: חליפה יוקרתית+ חולצה+ עניבה+ חגורה
- 2 זוכים
- 2 זוכים

כללי המיזם:

ניתן להרשם דרך האפשרויות המפורסמות במדור 'אור התורה' כל הפרטים בקו אור התורה

077-410-3900

שלוחה 5

נ"ב. יש ללמוד את פרק המשניות דואקא עד תאריך ד' אדר א' תשפ"ב, ולומר בפה לעילוי נשמת בנימין בן רחל ז"ל

לפרסם את ההשגחה

אנו מזמינים אתכם, קודאנו היקרים לשתף אותנו בסיפורי השגחה ואמונה שאירעו אתכם או ששמעתם ניתן לשלוח אלינו alon7148454@gmail.com

פולמוס הקמת בית הדין לערעורים בירושלים שנת תר"פ (יתכא) ואתה תקוה מכל העם אנשי חיל דיא אלהים אנשי אמת שנאי בצע ושקט עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושדרי עשרת בשנת תר"פ עלתה על הפרק שאלת יסוד בית דין גבוה לערעורים בירושלים, היו שצידדו בהקמתו, היו אחרים שהסכימו באופן עקרוני להקמת ביה"ד הגדול אולם התנו זאת בכך שלא ידון בית הדין הגדול בטענות בעלי הדין שקיבלו על עצמם ביה"ד אחר שאי אפשר לבטל דבריהם ומכ"ש באם קבלו עליהם לקיים הפס"ד בקינן גמור שאי אפשר לבטל הפס"ד,

אולם היו רבים שצידדו לאיסורא ומקור שיטתם מדברי הגמרא (בבא בתרא קל"ה) שבי דינא בתר בי דינא לא דייק, וכן על פי מאמרם ז"ל (בבא מציעא יז.) שאין אחר מעשה בית דין כלום, ולפיכך אין מקום לדיון חוזר בבית דין לערעורים אחרי שבית הדין האזורי דן בדבר כראוי לאחר שמעית הצדדים הוציא פסק דין.

ובשרות ציין אליעזר (ס"ז ס"ז) מביא את דברי הספורנו (שמות יתכא) שמבאר שעצת יתרו לשים שרי אלפים וכו', היתה כדי לאפשר ערעור על בית דין קטן יותר, וז"ל כאן: כשהיו ארבע מדרגות זו למעלה מזו, הנה שיפוט הקטן ראשונה, והצונק על פסק דינו יצעק אל הגדול ממנו, וכן השני אל השלישי וכן השלישי את הרביעי, ע"כ.

וכתוב: הנה מפרש הספורנו שהכוונה של ואתה תחזה וגו' הוא למנות ב' מדרגות שיפוט זו למעלה מזו והנשפטים בדרגה א' יוכלו לערער על פסק הדין לפני השופטים בדרגה ב', ואם סבור היה הספורנו ש"הבי דינא בתר בי דינא לא דייק", הוא איסור אין פירש כוונת הפסוק על זה הדרך שפירש שהיו מדרגות שיפוט זו למעלה מזו והיה מזה איפוא אסמכתא להכא.

ודחה שיש לומר דהתם גבי יתרו שאני, מפני שבאה הסמכתא כל העם על כך, ואם כן אדעתא דהכי נחת.

ומביא לזה ראיה ממש"כ בפ' דברים שמשם רבינו בסוף ימי הוכיז לעם ישראל את ענין מיני הדינים ואמר: "ותענו אותי ותאמרו טוב הדבר אשר דברת לעשות", והיינו כמו שכתבנו שישאל את העם הסמכתא על כך, ורק לאחר שהביעו הסמכתא וענו לו שטוב הדבר מה שמציע להם אז לקח את ראשי שבטיהם אנשים חכמים ויודעים ונתן אותם ראשיהם עליהם שרי אלפים שרי מאות וגו', וכפי שמפרש הספורנו שמינה עליהם מכה מדרגות זו למעלה מזו. (ועי' בשרת יחל ישראל ח"ג ס"ל ק"א, ואורות המשפט ח"ג עמ' יד)

עליה במעלות או מדרגות נעות למזבח
(כנב, וְלֹא תַעֲלֶה בַּמַּעֲלֹת עַל מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תַעֲלֶה עֲרוֹתָךְ עָלָיו.)

בס' פרשת משה מביא שיש לעיין האם יש איסור לעלות למזבח ע"י מדרגות שנגזרות בכח החשמל, ולכאורה מותר שריי כתוב בפסוק טעם שלא יעלה במעלות כיון שצריך להרחיב את פסיקותיו וזה קרוב לגלוי ערוה, אבל אם עולה בכבש אין גלוי ערוה כיון שהולך עקב בצד גודל כמש"כ במסילתא, ומענה אם יעלה במדרגות נעות למזבח זה פחות גלוי ערוה אפילו מעליה בכבש כיון שלא הולך אפילו עקב בצד גודל. וכן יש להסתפק אם מותר לעלות ע"י מעלות.

והנה בחידושי הגר"ז על הרמב"ם (הל' בית הבחירה פ"א ה"ז) כתב שיעקיר דין הכבש אינו רק בגלל הגבוי שלא יעלה דרך בזיון, אלא זה איסור גופו של מזבח, שלכותב שדין של מזבח, ובגופו של מזבח יש דין לבנות כבש ולא מעלות דבר זה נלמד מלא תעלה במעלות' על מזבחה דמוכח שלכבש יש דין של מזבח.

ולפ"ז אומר הגר"ז שרק בצד הכבש יש איסור עליה ע"י מעלות כיון שזה גופו של מזבח, אבל מצד אחר של המזבח מותר לעלות ע"י מעלות כיון שאין שם קדושת מזבח והאיסור שלא יעלה בדרך בזיון הוא רק בגופו של מזבח.

ולפ"ז נראה שאסור לעלות למזבח במדרגות נעות בכח החשמל או ע"י מעלות במקום בכבש כיון שהכבש הוא כגופו של מזבח, אבל מצד אחר של המזבח מותר אפילו ע"י מעלות.

מדוע רבי ציוה לפני מותו, שכשיפטר לא יתירסמו זאת ברבים?
(יתד, ושם האחד אליעזר כי אלקי אבי בעזרי ויצלני מחרב פרתה.)

בירושלמי עבודה זרה (ית'.) מובא, שאפ"ל חרב על צואר האדם הקב"ה מצילו, הוא שמשא אומר "ויציליני מחרב פרעה", אין כתיב כאן אלא "מחרב", אפילו חרב נתונה על צוארו הקב"ה מצילו הימניה. בשיטת"ק כתובות (קד. ד"ה ובס"ס) מביא בשם רש"י חידוש, שלא רק כאשר אדם נמצא בסכנת חיים הקב"ה יכול להצילו ע"י תפילה, אלא אף לאחר מיתה אפשר ע"י תפילה להחזירו לחיים.

דשם מספרות הגמ' שביום שמת רבי, רבנן גזרו תענית וביקשו רחמים ואמרו שמי שיסדר שרבי מת ידקך בחרב. וכל השיט"ק, שלפני פטירתו ציוה רבי לתלמידיו שכשהוא ימות לא יודיעו זאת ברבים כדי שהאנשים לא ידעו שמת רימשיכו בתפילתם "כי היכי דלחיי בתפילתם", התפילה הרבים בכוחה להחיות מתים.

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסטר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסטר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

599

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל: 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת משה בן אסתר

סיפור לשבת קודש

אותך מאוד, אך כיוון שהלה אינו מבין טוב את השפה העברית, התיישבתי לידו, והסברתי לו בכל רגע את דבריך הנפלאים."

כששמע זאת הרב הוא התבייש עד למאוד וביקש את סליחתם, כשברשות הבאות שלו הוא סיפר זאת ברוב עם עד היכן צריך כל אדם ללמוד כף זכות ולהסתכל בצורה טובה על השני, ולא לחשוב שכל כוונותיו היו רעות.

האדמו"ר הקדוש 'מקאליב' זצ"ל היה אומר כי המילים: "הוי דן את כל האדם לכף זכות", הינם בדיוק גימטריא של המילים: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד".

ומדוע? ..... ללמדך, כי על האדם לחשוב תמיד טוב על השני וללמד עליו זכות אף כשהדבר עולה לו במסירות נפש של ממש, כמו שמוסרים את הנפש בשעת אמירת "שמע ישראל".

עלינו לדעת שדווקא בימים אלו, שיש כל כך צרות בעם ישראל, אסונות ותאונות וכו' עלינו לדקדק באהבת חברינו, ומשפחתנו, שהכול מתחיל בהסתכלות חיובית, בעין טובה, ובלחשוב כי שמא כוונתו היתה לטובה.

כשהאדם דן את העולם לכף זכות - הוא נעשה זך ושמח, ומלבד שבני אדם אוהבים אותו, גם ה' יתברך אוהבו ודן אותו לכף זכות על כל מעשיו.

מעשה נפלא - "כאשר אדם דן לכף זכות זוכה גם לשלום בית אמיתי".

סיפר מגיד המישרים, הרב 'חיים זאיד' שליט"א, מעשה מדהים: בכל שיעור או הרצאה שמזמינים אותי לדבר, אני משתדל להגיע בצורה מכובדת, כראוי לכל רב בישראל! מגבעת וחליפה ארוכה (פראק). זהו דבר טבעי ומתבקש ביותר, להגיע לשיעור שמזמינים אותך לדבר, ובפרט אם מדובר במקום מכובד וחשוב, עם בגדים ראויים ומכובדים, שכן לא יתכן להגיע עם חולצה לבנה ללא חליפה ומגבעת.

בואו ושמעו מה שאירע לי לפני כמה שבועות, הוזמנתי לדבר בסמינר חשוב בירושלים, הנקרא "סמינר קוק", הנמצא ממוקם בכניסה לירושלים.

עד לפני זמן קצר, כשלא היה לי רכב הייתי מגיע עם אוטובוסים, ולכן המגבעת והחליפה היו עלי כל הדרך. אלא, שב"ה ממש לאחרונה זיכה אותי ה' ברכב קטנטן, ולכן אני מניח תמיד את החליפה והמגבעת ברכב, וכשאני מגיע להרצאות אני לובש אותם, ובסיום ההרצאה אני מחזירם לרכב.

והנה, באותו יום שהוזמנתי לדבר בסמינר "קוק", מאיזו סיבה שהיא לא ברורה, השארתי את המגבעת והחליפה בבית, ולא במקומם הטבעי - ברכב. ירדתי מהבית, נכנסתי לרכב ועשיתי את דרכי לכיוון ההרצאה בירושלים שמח וטוב לב.

אני מגיע לפתח הסמינר, מחנה את הרכב ועומד ללבוש את המגבעת והחליפה. אלא שלתדהמתי אני מגלה כי הם אינם, שכחתי אותם בבית, נכנסתי ללחץ נורא. מדובר במקום מכובד עם עשרות בנות, מורות, רבניות וקהל חשוב מכל האזור. הייתם צריכים לראות איך הייתי נראה - יהודי עם זקן, חולצה

ניסיון העושר - להישאר נאמן לתורה וליהדות גם מתוך עשיית מופלגת - גדול מניסיון העוני. לפיכך היה צורך לבקש מבני ישראל שייקחו מביזת - מצרים לפי שהם לא היו הוצים להעמיד עצמם בניסיון.

וזהו הכוונה בדברי חכמנו: "כדי שלא יאמר אותו צדיק" - אברהם אבינו שעמד בשני הניסיונות גם כאשר עזב את בית אביו בעוני ובחוסר כל וגם כאשר היה "כבד... במקנה בכסף..." - ואם כן הרי לגביו אין העושר בגדר ניסיון והוא יבוא ויטען, למה לא קיבלו בני ישראל את הרכוש - לפיכך היה צורך לבקש מהם שיקחו מביזת מצרים.

לאחר מכן כאשר בני ישראל עשו את עגל הזהב, היה משום "לימוד-זכות" בזה שהיה להם הרבה זהב, כפי שאמר הכתוב: "וכסף הרבתי... וזהב... לבעל".

ולכן כאשר ביקש משה על בני ישראל בעת חטא - העגל, אמר "ואם אין" - אם אינך רוצה לסלוח על חטא זה - "מחני נא מספרך" - הרי צריך אתה למחות מן התורה את אותו "נא" מהפסוק "דבר... באוזני העם" - שהוא לשון בקשה, כלומר, שאתה עצמך ביקשת מהם שיקחו את הזהב, ואילו לא היה להם זהב לא היו עושים את עגל הזהב. נמצא שזהו לימוד זכות עצום על עם ישראל. (הבאר).

כף זכות

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, ישנו רב גדול בישראל אשר סיפר את המעשה הבא שאירע עמו - באחד ימים הגיע הוא אל בית הכנסת על מנת לשאת דרשה חגיגית ומיוחדת. בעודו עומד ומדבר לקהל בהתלהבות עצומה, הוא כי שני אנשים מהקהל אינם פוסקים כל הדרשה מלדבר ביניהם. הדבר הפריע לו נורא, וגרם לו כמה פעמים לחוסר ריכוז.

והנה, בסיום הדרשה, ניגשו רבים מהקהל אל הרב על מנת להודות ולשבחו על הדברים הנפלאים. בין האנשים שבאו להודות לרב על הדברים, הגיעו גם שניים שלא הפסיקו לדבר ביניהם כל זמן הדרשה. "איזה דברים נפלאים, איזו מתיקות, וכמה מסר ועוצמה היה בדרשה", הם היללו.

חרון אפו של הרב עלה, והוא פנה אליהם בזעם ואמר: "על מה בדיוק אתם מודים ומהללים?... וכי בכלל הקשבתם רגע אחד לדברים שלי?... כל הדרשה לא הפסקתם לדבר והסתחתם את דעת. לא יכולתי להתרכז לרגע אחד בגלל כל פטפוטי הסרק שלכם".

השניים היו נבוכים, ובבושת פנים פנה האחד אל הרב ואמר לו: "הרב קצת מתבלבל, אך מעולם לא התכוונו להפריע או לדבר באמצע הדרשה.

חברי פה הנמצא עמי הוא אדם המתגורר בדרך כלל בחו"ל ואינו דובר עברית בצורה שוטפת, כעת כשהוא בא להתארח אצלי, משכתי אותו לשמוע את הדרשה של הרב, מפני שאני אוהב לשמוע

שבסמינר כזה מכובד יזמינו רב לדבר בצורה כזו. "מיד כשראיתי זאת", היא המשיכה לספר לי, "עצרתי והחלטתי ללמוד עליך כף זכות כי אולי שכחת את החליפה והמגבעת בבית". אני פונה לאישה שישבה לידי ושואלת אותה האם היא יודעת למה הרב הזה נראה ככה. אותה אישה לוחשת לי כי הרב כבר התנצל בתחילת השיעור שהוא שכח את החליפה והמגבעת שלו בבית, ולכן הוא מבקש שידונו אתו לכף זכות ואל יביטו בו בצורה שלילית. נדהמתי - בדיוק איך שדנתי אותך לכף זכות, כך באמת גיליתי לדעת שהיה, אכן שכחת את המגבעת והחליפה בבית.

מיד פרצתי בבכי וזכרתי כי לפני כמה רגעים יצאתי מהבית לאחר מריבה עם בעלי כשהמילים האחרונות שלו אליי היו: תדוני אותי לכף זכות, הייתה לי סיבה אמיתית מדוע איחרתי". כשראיתי זאת, הדמעות חלחלו בקרבי, ואמרתי "כמו שדנתי את הרב זאיד לכף זכות, והתברר שאכן כך היה, אז גם את בעלי אני צריכה לדון לכף זכות שאכן כך היה לו, והוא לא התכוון לאחר לי ככוונה.

הרמתי טלפון לבעלי והתנצלתי, אמרתי לו כי אני דנה אותו לכף זכות כי יתכן והיה לו עיכוב לא צפוי באיזה מקום, והוא אכן אמר לי שבדיוק כזה עיכוב היה לו. התחרטתי, וכך השלמנו וחזר השלום בינינו, וכל זה, בזכות שהגעת ללא מגבעת וחליפה, וגרמת לי לדון אותך לכף זכות".

מסיים הרב זאיד: "כמה התחזקתי מאותו מקרה, משני דברים: א. למדתי כי הכל קורה בהשגחה פרטית ומדוייקת, וכי גם אם קורה לי דבר כה מבייש ולא נעים לשכוח את החליפה והמגבעת - גם זה משמייים לטובה, כדי לגרום לשלום בית לזוג בישראל שהגיעו למריבה.

ב. למדתי עד כמה גדולה מעלתה של הסתכלות טובה על השני וכף זכות, למרות שאני רואה בו דבר מוזר. האישה הזו הביטה בי וניסתה לחשוב עלי טוב ששכחתי את החליפה והמגבעת בבית, ובזכות זה היא הגיעה לדון את בעלה לזכות, וגרמה במו ידיה להביא שלום ושמחה לביתה האישי.

(ויוצא עמו בששון)

כף זכות - הוי דן... כל האדם... זכות, כי היא מדה מעלה ויקרה, מונעת קטטה ומריבה, ונותן שלום בארץ, וגורם שמן השמים ידונו אותו לכף זכות, שיהיו לו מליצים ופרקליטין בשמים ודנין אותו לכף זכות, ומסלק המקטרגים ואין בהם כח לקטרג ומרבה כבוד שמים, כי כל עברה הוא מעוט כבוד שמים, והקדוש ברוך הוא חפץ בו מאד ומראה לו חבה יתרה, ולהפך חס ושלום, כל החושד בכשרים לוקה בגופו. ונהי דלאדם רע, אפלו עושה טוב יש לדונו לכף חובה, שעושה להראות טלפים, מיהו, זהו בלב ובמחשבה, אבל לא לדבר באדם רע, כי אין סנגור וכו', ועוד, שלא יעורר קטרוג על עצמו חס ושלום. ואם יכול לבוא לידי ברוך, יותר טוב שישאל אותו, ואם חטא יודיענו ויזכירנו ומצוה קא עבד:
(אלפא ביתא של הגאון המפלג מוה"ר צבי הירש ז"ל)

לבנה ומכנס - נראה ממש כמו איזה בחור צעיר שיוצא לעשות הליכה בפארק, דבר כזה מעולם לא קרה לי, איזה בושות, לא נעים.

מה אני עושה עכשיו?!... בפנים מחכות עשרות נשים לתחילת ההרצאה, ואנה אני בא?!... אתם צריכים להבין איזה בושא הייתה לי, לא ידעתי מה לעשות.

עד שעלה לי רעיון נפלא, התקשרתי לאחראית של השיעור ואמרתי לה: "שלום מדבר הרב זאיד, אני נמצא פה בכניסה לסמינר, אבל אני לא יכול להיכנס, כי... אני צריך התרמה דחופה לכובע וחליפה". "מה זאת אומרת?" היא נבהלה.

"אני בן אדם, ושכחתי את המגבעת והחליפה בבית, ולכן אני מבקש שלפני שאכנס כעת, תיפני אל כל הקהל הרב של הנשים ותסבירי להם את האי נעימות, ושלא יצחקו ויסתכלו עלי בצורה לא יפה, כי אני נורא מתבייש מכל הסיפור הזה".

האחראית הייתה המומה, מעולם לא הגיע אליהם רב לדבר בלי חליפה ומגבעת, אך היא סירבה ואמרה: "הרב זאיד, אני מרגישה מוזר להסביר דבר כזה, תבוא אתה ותסביר להם זאת". אין ברירה, יצאתי מהרכב ונכנסתי אל האולם הגדול, כמו נער צעיר הלבוש בחולצה ומכנס בלבד.

"ערב טוב ומבורך", פניתי לקהל הרב, "אני יודע שאני נראה מוזר ולא מכובד, אך הוי דן את כל האדם לכף זכות", אנא מכן, למדו עלי כף זכות, בטעות שכחתי את הכובע והחליפה בבית, אני ממש מתנצל, אך גם דבר כזה יכול להתרחש, לכן למדו עלי כף זכות, וקבלו את הדברים גם במצב שכזה", סיימתי ופתחתי את השיחה.

בינתיים, נשים נוספות החלו להצטרף לשיחה לאחר מכן, ואני מביט בפרצופים המוזרים שלהם וכיצד הן מתלחשות עם חברותיהן ושואלות אותן: "מה זה? מי זה הרב המוזר הזה?", כשחברותיהן מסבירות להן בשקט כי הרב כבר הסביר בהתחלה כי ארעה לו תקלה.

ואז שמעו היטיב לדבר הפלא שאירע. ניגשת אליי אחת הנשים בסוף ההרצאה ואומרת לי: "כבוד הרב זאיד, עשית לי שלום בית עם בעלי".

"אני? לא זכור לי?".

ואז היא המשיכה: אתה לא תאמין, כמה שעות לפני השיעור רבתי עם בעלי מריבה רצינית, שלחתי אותו לאיזה מקום, אך הוא עושה מה שבא לו, ולמרות שהדבר היה דחוף, הוא הלך לעוד כמה מקומות והגיע באיחור גדול.

מיד כשהוא נכנס לבית נפרצה בינינו מריבה מלווה בחילופי האשמות קשות. "אתה תמיד מאחר ולא עושה מה שאני מבקשת מורך", כעסתי עליו, אך הוא ניסה להסביר את עצמו וביקש שאדון אותו לכף זכות.

לא יכולתי לשמוע את טענותיו ואמרתי לו כי אני לא רוצה לדבר אתו, עזבתי את הבית והגעתי הנה. והנה, איך שאני נכנסת, אני נדהמת לראות אותך כך. באותו רגע אמרתי לעצמי: "לא יכול להיות בחיים

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
משה בן רוה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, רחל בת זולכיה

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת אסתר, פאני בת אסתר, דבורה בת ברכה, מרדכי בן רבקה, ר' מרדכי בן מסעודה, נתנאל לוי בן מרים, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, אליהו בן גוהר

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!

יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְמִיטִי בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'סילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נבקש להמשיך להתפלל לרפואת אימנו: שרה בת כוכבה המכונה ככב

נא להתפלל לזוג הגון:
אימרת בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, רבקה בת נורית מרגלית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, אוריאל חיים בן שולמית מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, נועה בת רשל, רבקה בת רחל

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-21:00 - 22:30
טל: 036766049

שידוכי "חסדי דוד" בימים א', ג', ד' בשעה 21:00 - 22:00
058-3297225

ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 0527646963.

תכלין לשלחן שבת

פְּרֹשֶׁת: יִתְרוֹ

עלון מספר 289

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - כגב העלון

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לדומילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב - **תנצב"ה**.
ולחבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת: בת שבע בת ליאורה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, **בתוך שאר חולי עמו ישראל**

נקודה בפְּרֹשֶׁה:

נִזְקָךְ אֶת קוֹמְתָנוּ!

בְּמָה אַתֶּם בָּאִים מוֹלְנֵנוּ, בְּחֻקָּיו שֶׁל סוּפְיָאֵלִיזָם, בְּרֻקְבַּת הַתְּרַבּוּת הַמַּעֲרָבִית?

וְלֹא הִיא בְּפִי מוֹעֲנָה.

וְאִין זֹה הַתְּנַשְׂאוֹת. לֹא! זְהוּ גְדֻלְנוֹ הַטְּבָעִי!!!

עַל גְּדֻלְתָּם שֶׁל גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדַּת הָעֲנוּהַ שֶׁהֶצְטִינֵנוּ בָּהּ נִלְמַד מִהַמַּעֲשֶׂה הַבָּא:

מִקְשִׁיר הַטְּלָפוֹן צִלְצַל. מֶרֶן פּוֹסֵק הַדוֹר הֶגְאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה פִּינְיָשְׁטֵיין זצ"ל עָנָה לְשִׂיחָהּ. הַשּׁוֹאֵל שָׁאֵל שְׁאֵלָתוֹ, וְרַבְּנוּ שָׁאֵל: "מֵאִיזָה עִיר אַתָּה?" שָׁמַע אֶת הַתְּשׁוּבָה, פָּסַק מִה שֶׁפָּסַק וְשָׁב לְתַלְמוּדוֹ.

וְשׁוֹב צִלְצוֹל. שָׁמַע, שָׁאֵל לְעִירוֹ שֶׁל הַשּׁוֹאֵל, וְעָנָה.

לֹא הִסְפִּיק לְחַזֵּר לְסַפְרוֹ, וְהַטְּלָפוֹן שָׁב לְצִלְצוֹל. הָרִים, שָׁמַע, וְשָׁאֵל לְמָקוֹם הַמְּגוּרִים. שָׁמַע, וְעָנָה: "הֲלֹא רַב גְּדוֹל מִתְּגוּרָר בְּעִירְכֶם, מַדּוּעַ אַתֶּם מְצַלְצְלִים אֵלַי? שְׁאֵלוּ אוֹתוֹ!" וְנִתְקַ אֶת הַשִּׂיחָה.

וְלֹא הִיא זֶה הַמְּקַרָּה הַרְאִשׁוֹן, אֵפֶי לֹא הֶאֱמַרְנוּ. אֶת כָּל הַשּׁוֹאֵלִים שָׁאֵל לְמָקוֹמָם, וְלִכְלָם עָנָה, וְרַק לְתוֹשְׁבֵי אַחַת הָעָרִים סָרַב לְעֲנוּת.

הַתְּגוּרָרֵינוּ שֵׁם אֲבָרְכִים חֲשׁוּבִים, שֶׁבְּמִשְׁרָף שָׁנִים שְׁאֵלוּ וְנִעֲנוּ עַל אֶתְרֵנוּ וְכִסְבָּר פְּנִים יְפוֹת, וְעַתָּה חֲשׁוּ מְחַרְמִים. מַה סַבַּת הַדְּבָר. סְחֹי אִישׁ לְרַעְהוּ, וּמִצָּאוּ שֶׁלְּכָלֵם עוֹנָה הוּא אוֹתָהּ תְּשׁוּבָה. לְכָלֵם מְסַרְבֵּי הוּא לְעֲנוּת. הַחִלְטִי לְהַתְּאָד וְלַעֲלוֹת אֶל רַבְּנוּ, לְשָׁאֵלוּ פֶּשֶׁר דְּבָר. אֲכַל אִם מְחַרְמִים הֵם מֵאִיזוּ סָבָה, אוֹלֵי לֹא יֵאוֹת לְקַבְּלֵם?

הַנֶּגֶד נִכְנַס לְחֶזֶר וְהוֹדִיעַ: קְבוּצַת אֲבָרְכִים מְמַקֵּם פְּלוּנֵי מְבַקְּשֵׁת לְהַכְנִס.

"בְּבִקְשָׁה", הַשִּׁיב רַבְּנוּ.

נִכְנַסוּ נְבוּכִים. אֶחָד מֵהֶם פָּתַח וְאָמַר: "שְׁמוֹנוּ לֵב שֶׁהֵרַב מְסַרְבֵּי

"וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹקִים" (ט-א) הַתּוֹרָה נִתְּנָה עַל הַר סִינַי, הַנִּמְדָּר מִכָּל הָרִים, כְּדֵי לְרַמֵּז כִּי "תוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבַה לֵב" (מִשְׁלֵי טו-טז), וְאִין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא עַל הָעֲנוּיִם (מַגְלָה כט). אֲבִי הַנְּבִיאִים, אִישׁ הָאֱלֹקִים, הִיא הָעֲנוּהַ מִכָּל אָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. כִּכָּל שֶׁהָאָדָם עָנוּ יוֹמֵר, כִּי הַשְּׂכִינָה שָׂרִיָּה אֶצְלוֹ. וְכָל הַמְּתִיָּהֵר - הַכְּמַתּוֹ מִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ (פְּסוּחִים סו), וְאִין הַתּוֹרָה נִקְנִית לֹו (ירושלמי יבמות יב).

אֲכַל, מַהִי גְּאוּנָה? מַה הַגְּדֻרָתָהּ? נוֹכַח לְלַמֵּד זֹאת מִדְּבָרֵי חֲז"ל (מַגְלָה כט). עַל הַפְּסוּקִי: "לְמַה תִּרְצָדוּן הָרִים גְּבֻנִים". הַכְּנָנָה לְהָרִים הַרְמִים שֶׁבְּקִשְׁוֹ שֶׁהַתּוֹרָה תִּנְתֵּן עֲלֵיהֶם, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָנָה לָהֶם: כָּלְכֶם בְּעֲלֵי מוֹמִים לְגַבֵּי הַר סִינַי. כִּי אַתֶּם גְּאוּתֵנִים, וְהוּא נְמוּד וְשֶׁפֶל.

הַגְּדֻרָת הַמְּתַגָּאָה הִיא אִפּוּא: "גְּבֻנָן", בַּעַל גְּבֻנָת וְחִטּוּקָת. וּפְהִי גְּבֻנָת? דְּבִשְׁת, הַמְּגַבִּיָּה בְּאַרְח מְלֹאכּוֹתֵי וּמַעֲוֹת. אֲכַל, אִם הַגְּבַה אֲמַתִּי, אִם הוּא עֲנֵק - אִין זֶה מוּם. הַרִי מֹשֶׁה רַבְּנוּ הִיא גְּבַהּ עֶשֶׂר אַמּוֹת! (בְּרַכּוֹת ד): חֲז"ל (בְּרַכּוֹת יז) הַמְּשִׁילוּ אֶת הַגְּאוּנָה לְחֻמָּץ. הַחֻמָּץ מְתַפֵּיחַ אֶת הָעֵסָה בְּאַרְח מְלֹאכּוֹתֵי, וְעַל כֵּן פְּסוּל הוּא. אֲכַל אִם הָעֵסָה גְּדוּלָה מְרַב קִמַּח כְּשֶׁלְּעֲצָמָהּ, הַרִי אִין בָּהּ שְׂמִיץ פְּסוּל!

כָּלִפִּי מַה הַדְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּרִאשִׁית יְמֵיהֶם שֶׁל הַמְּדִינָה, כְּשֶׁהִיוּ עַמּוּתִים חֲרִיפִים בֵּין מַגְּמַת הַחֲלוּן הַדּוֹרְסִנִּית לְבֵין הַמְּחַאָּה הַתּוֹרְנִית, יָזַם רֹאשׁ הַמְּמַשְׁלָה דָּאָז, ד. בֵּן גּוּרִיּוֹן, פְּגִישָׁה בֵּינוּ לְבֵין מֶרֶן הַחֲזוֹן אִישׁ" זצ"ל. הַגְּדִיר לֹו הַחֲזוֹן אִישׁ" אֶת הַמַּעֲצָב בְּדִין שֶׁל חֲז"ל (ירושלמי ב"ק ג-ה): שְׁנֵי קְרוֹנוֹת הַמְּתַקְרָבִים אֶל גֶּשֶׁר צַר, מְשֻׁנֵּי עֲבָרֵינוּ אֶחָד טַעוּן וְאֶחָד שְׂאִינוּ טַעוּן. אִיזָה מֵהֶם יִתֵּן זְכוּת קְדִימָה לְשֻׁנֵּי הַקְּרוֹן הַעֲמוּס יַעֲבֵר! אֲנִי, אֲמַר הַחֲזוֹן אִישׁ", טַעוּנִים בְּמַרְשֵׁת בַּת עֶשְׂרֹת דּוֹרוֹת, נוֹשְׂאֵי תּוֹרָה מִן הַשְּׂמַיִם, מְמַשְׂכִּיָּהֶם שֶׁל אֲלִפֵּי גְּאוּנִים וְקְדוּשִׁים, מִיֶּצְגֵי עִם יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹתֵינוּ. וְאַתֶּם,

לאחרונה להתניחם לשאלותינו. מה פשענו ומה חטאתנו, מה פסול מצא בנו?"

"חלילה", מחה רבנו. "אין כאן שמץ התרמה! אצל, ודאי תבינו. הלא אף אדם אני, ואיני צעיר. וחיב למסר שעורים בישיבה, ולטפח את התלמידים, ולכתב את ספרי, ולענות לכל הפונים. מאין לי פנאי לכל זה? אצל מה אעשה, ואיני יכול לפטר עצמי. שכן אמרו: 'במקום שאין אנשים השתדל, הינו עשה מאמץ, להיות איש' (מבות ב-ה).

אצל בעיניכם, ברוך השם, התקבל לאחרונה רב גדול בתורה וידיו רב לו בפסיקת הלכה. אני מפירו היטב ויודע שהוא ירא שמים וזקי בכל חלקי השלחן ערוף. זכות גדולה נפלה בקלקכם שזכיתם בו, ואדרבה, ראוי שיפנו אליו מכל המקומות. בני מקומו, על אחת כמה וכמה! כל זמן שלא התמנה כרבכם, עניתי לכל שאלותיכם. עכשו, תפנו אליו בכל שאלה ונדריכם כדת וכהלכה!"

שמעו, תמהו, התברכו והלכו. לשפא, שאל הנדב: "ככל הידוע לי, אינך נמנע מלפסק בשאלות שהגיעו ממקומם של גדולי תורה והוראה, אף יותר

מאותו רב חדש -"

"צדקת", השיבו רבנו. "אצל אותו רב התמנה לאחרונה והחליט להשליט סדר במערכת הכשרות בעיר ובתחומי הלכה נוספים, וקומם עליו בעלי עיני שנספגעו. הוציאו דבתו רעה שאינו זקי בהלכה דיו. אמרו שאני בידיעותי מוצא דרכים להקל, והוא בספקותיו, נוטה להחמיר שלא כדיו. כך הם חותרים תחת סמכותו. שואלים אותו שאלות בהלכה ופונים אלי לראות האם אקל במקום שבו רבם מחמיר -

ואני יודע בו שהוא אדם גדול, זקי בהלכה וירא שמים, האם אתו ידני לבזאי, חלילה?"

היודע אתה מהו ענשו של המבזה תלמיד חכם? אין לו חלק לעולם הבא, ואין רפואה למכתו!

כמה טפשים אלו שקמים מפני ספר תורה ואינם קמים מפני אדם גדול (ספוט כב). ומה ענשו של המפיל ספר תורה ארצה ורומסו ברגליו, רחמנא לצלן! לכן העמדתים על גדלותו של רבם, ומקנה אני שזכר יבנו הלהבות ותשכח הפחלקת! - וכן ה'ה! (והאיש משה,

ויגד משה)

ספור לשבת:

לבטוח רק בך!

ולהקשיב להם כמו לא שמעתי מעולם. וזאת הייתה ההארה הראשונה שברצוני לספר עליה.

באותה שבת התארח על שולחני בחור צדיק שיד ושם לו בספרי קודש ובסיפורי צדיקים, פה מפיק מרגליות. האורח הזה, כך חשבתי, נשלח אליי במיוחד משמיים לחזקני בזו השעה. "בוא נדבר על העניין של ביטחון בה'", ביקשתי מהבחור, "אני צריך חיזוק". הבחור נענה לאתגר, וכמו תמיד, גם הפעם מצא מיד סיפור מופלא:

ר' אשר פריינד זצ"ל בנה כמה בניינים ברמות, והיה צריך לשלם מקדמה של שני מיליון שקלים מזומנים לקבלן. לא היה לו שום מושג מהיכן להשיג אותם, והוא הלך להתבודד ולבקש ממי שהכול שלו, שייתן לו. עמד וביקש, הפציר והתחנן, ופתאום שינה את טעמו. נעצר מתחוננו ועשה חשבון כזה: הרי אינני צריך להביא את הכסף היום; תאריך התשלום יחול רק בעוד שלושה ימים, אז מה קרה לי היום? מה פתאום אני מודאג כל כך? הרי אם אשיג היום את הכסף, הלא אפקיד אותו בבנק, וכי איני סומך על הקב"ה שהבנק שלו עובד טוב לפחות כמו הבנק שלי? הרי ברגע שאצטרך הוא ישחרר לי את הסכום!

"ריבוננו של עולם", קרא ר' אשר פריינד מעומקי לבבו, "אני רוצה לסמוך עליך!!! תחזק אותי בביטחון גמור!" מרגע זה ואילך שוב לא התפלל על שני מיליון שקלים, אלא על מצרך יקר בהרבה. הוא ביקש על ביטחון, שהקב"ה יחזק אותו ויטע בקרבו

שמי יעקב. אני גר בלונדון בשכונת סטמפורד היל.

בערב שבת פרשת בהעלותך תשע"ט, היה ראשי תפוס... היו לי שלוש הצעות שידוכים לבתי היקרה שתחי, וכולן עשו רושם מצויין. הייתי נבוך ומבולבל, לא ידעתי להחליט איזו מביניהן המתאימה ביותר, וכך נכנסתי לשבת קודש.

היה פרט נוסף שטרד את שלוותי. נשמע קצת מוזר ביחס לשמחה הגדולה שעמדה לפקוד את מעוננו, אבל כאשר דמיינתי את הרגע הזה שבו נשתה לחיים, זכרתי שאז יגיע הזמן לשלם לשדכן את המגיע לו, ואין לי שום מושג מהיכן להביא את הסכום הדרוש.

השידוך לא יתעכב בגלל עניין פעוט כזה, ואם השידוך ייגמר לפני שיהיה לי כסף ביד איאלץ ללוות ממישהו. ואני איני לווה כספים, ברוך ה'. אני חי בצניעות, כשיש לי כסף – קונה, וכשאין – אין. בני ביתי למדו להסתדר, ואני את השתדלותי עושה להביא טרף לבני ביתי. עכשו, עם השידוך הקרב, הבנתי כי כמויות הביטחון שצריך לגייס כדי לעבור את התקופה הזאת הן ברמה אחרת לגמרי מזו שהורגלתי בה עד עתה.

הלחץ תפס אותי, בעיקר על הספק באיזה שידוך לבחור, וגם על דמי השדכנות. לא הכרתי את התחושה הזאת, ותהיתי על עצמי: איך ייתכן שבשעה שכולנו נרגשים מהעומד להתרחש אני נתפס לפכים קטנים? איפה כל מה שידעתי עד היום? איפה כל משפטי האמונה ופסוקי הביטחון? עליי לאסוף אותם מחדש

אלא שאז נזכרתי במצווה שלי... בישיבה שבה אני משמש ר"מ לומד בחור חשוב. הבחור הזה פרוש מענייני העולם הזה. שום דבר הוא אינו מסדר לעצמו, לא את המיטה ולא את הבגדים. היו כאלה שניסו לעזור לו ולכוון אותו להסתדר, אבל אני, רוח אחרת הייתה עימי.

אמרתי לעצמי שתהא זו זכות בעבורי לארגן לו את הדברים ולהציע לו את המיטה. בסופו של דבר, אי אפשר לדעת מה יקרה בעוד ארבעים שנה, ואפילו רק בעוד עשרים שנה. שמו של הבחור עתיד לצאת ברבים לאגון ולתפארת כתלמיד חכם מובהק אשר שם לילות כימים בלימוד התורה, ואני עוד עשוי להיות זה שיספר בהתרגשות כי זכיתי להציע את מיטתו בישיבה...

גם אם בסופו של דבר יישאר הבחור אלמוני, הרי שאין סיבה לעצור אותי מהדמיון המבורך הזה, שיש בו לבחור הן הטבה גשמית והן הטבה רוחנית, שכן כאשר חושבים טוב על השני הטוב שבו צף ועולה למעלה, וזה משפיע עליו למעשה.

בשבועיים האחרונים לא חש הבחור בטוב ולא היה בישיבה. בבוקר התקשר אליי אביו של הבחור, סיפר לי שבעזרת ה' היום בערב יחזור הבחור לישיבה וביקש ממני שאעזור לו להתארגן. הדבר פרח מזכרוני, ובדיוק כשהייתי בדרך לרכבת נזכרתי בכך. ידעתי שאם לא אסדר לו מקום לישון הוא פשוט יישן על ספסל.

נלחמתי עם עצמי אם לפנות ימינה או שמאלה, לכיוון התחנה או לכיוון הישיבה, ולבסוף החלטתי שעל המצווה אני מוותר בשום אופן. הלכתי לכיוון הישיבה ומצאתי את הבחור עייף ויגע. כיוונתי אותו אל החדר שלו, פתחתי את המזוודה וסידרתי לו את חפציו. יש בגדים שצריך לתלות בארון, יש חפצים שחשוב להניח במגירה, ויש כמה פריטים שצריך לקפל ולהניח על המדף. תוך זמן קצר הייתה כל תכולת המזוודה מאורגנת יפה בחדר. אני מסיים את מלאכתי ואז מבטי נופל על הזופן הכפולה שבמכסה המזוודה. 'אולי נשאר שם מסמך חשוב כל שהוא', אני מהרהר.

אני ממשש בתוך התא ומוציא מעטפה חומה שלפליאתי הרבה נושאת את שמי: לכבוד הר"מ המסור הרב... ומה במעטפה? 2,000 יורו! לא פחות ולא יותר. עיני הוצפו דמעות. בשום שלב לא יכולתי לדמיין שככה יתגלגלו הדברים, מעולם לא קיבלתי מתלמיד אפילו רבע מהסכום הזה. ריבוננו של עולם דאג לי, ארגן לי, סידר לי את כל הסכום שאני צריך, בדיוק בזמן! היה לי די כסף לשלם לשדכן ולקנות לחתן ש"ס ואף מתנה לכבוד ה"תנאים" שיתקיימו בקרוב. טאטע זיסער! אין עסק טוב יותר מלכבוש רק בכך. תן לי את הכל והשכל לסמוך עליך תמיד!

(גיליון השגחה פרטית)

את התחושה האיתנה כי הוא סמוך ובטוח בחסדו יתברך. כך התפלל במשך כמה שעות! למותר לציין שביום שהוא היה צריך את הסכום, הגיע אליו כל הכסף באורח פלא.

הסיפור חיזק אותי מאוד. השבת, מקור הברכה, עברה עליי בהתרוממות גדולה. "וְהִתְעַנְּג עַל ה' – וַיִּתֵּן לְךָ מִשְׁאֵלֶת לְפָנֶיךָ". ביום ראשון שיניתי כיוון בתפילת "אתה חונן". במקום לבקש שיחונן אותי בדעת להחליט באיזה שידוך לבחור, התפללתי מעומק הלב שיחונן אותי שאדע ואבין שאני עומד לגמרי מהצד, והקב"ה מוליך אותי לשידוך הנכון.

בקשה נוספת ביקשתי בברכה הזו, שה' ייתן לי את השכל הישר, לדעת עד כמה אני צריך להשתדל להשיג את הכסף לתשלום לשדכן. נכון שאני מתפלל ומבקש מהקב"ה שיחזקני בביטחון, אבל איך אדע מהי דרגתי ומה אכן נדרש ממני?

קראתי לאחרונה במאמריו של המשפיע רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, ששמע מחתנו של האדמו"ר מתולדות אהרן זצ"ל, שחמיו זצ"ל הוציא ספר על אמונה ורצה להוציא עוד ספר על ביטחון. הוא כבר כתב את הספר, אך לבסוף לא הוציאו לאור. הוא הסביר זאת באומרו שאנשים יכולים לטעות בענייני ביטחון. זהו דבר המסור ללב, וכל אדם צריך לעשות השתדלות לפי מידת הביטחון שיש לו. קשה לקבוע את הגבול הדק שבין השתדלות רצויה שהיא מצווה לבין אי השתדלות יתרה.

לפעמים אדם משאיר את בני ביתו רעבים בתואנה שהוא בוטח בה' שישלח לו את מזונו ללא השתדלות, אך האמת היא שהוא בסך הכול מתעצל.

להוציא ספר לרבים ולקבוע כללים מתאימים לכולם, זה דבר בלתי אפשרי. ומפני שאכן אין ספר כזה, ואין מי שיעמוד ויפסוק לי בצורה מפורשת כמה עליי להשתדל, עמדתי ופרשתי תחנית לפני המגן לכל החוסים בו, שיחונני דעה, בינה והשכל ויכוון אותי להתנהג באופן הנכון לי, כרצונו יתברך.

בימים הבאים התבהרה התמונה, וכבר ידענו לאיזה שידוך הקב"ה מוביל אותנו. ביום חמישי י"ז בסיוון, בסייעתא דשמיא, עמדנו לברך על המוגמר.

כשנדע לי שהשדכן אמור להופיע במסיבת האירוסין, התפללתי שוב לקב"ה במילים אלו: "איני יודע באיזו מדרגה של ביטחון אני, אבל רצוני להיות בעל ביטחון. אנא, איני רוצה ללוות, תעזור לי שלא אצטרך להגיע לזה". התחננתי מעומק הלב: "אנא, ריבוננו של עולם, קח את מקצת הביטחון שאני מסוגל להעמיד לפניך, ויהא חשוב בעיניך כאילו בטחתי בך בשלימות."

בשעה שמונה וחצי בערב עמדתי לצאת מהבית לכיוון תחנת האנדער גראונד, זו הרכבת התחתית הלונדונית, שתוביל אותי לאזור גולדרס גרין, לבית החתן, שבו תיערך מסיבת האירוסין.

לוח זמנים לשמיטה

ברכישה בחנות או בשוק - אין לקנות פירות בין התאריכים המסומנים בטבלה, או מוצרים המכילים פירות מתאריכים אלו - בלא הכשר מיוחד לשמיטה.
בקטיף עצמי (מהגינה וכדו') - בתאריכים שבלוח "קדושת שביעית" - הגידולים שנקטפים הרי הם הפקר ופטורים מתרומות ומעשרות ויש לנהוג בהם קדושת שביעית. ירקות שנקטפו בתאריכים שבלוח מסומן "איסור ספיחין" - אסורים באכילה לעולם (לנוהגים כהרמב"ם).
ביעור - בזמן הביעור יש להוציא את הפירות הקדושים בקדושת שביעית מן הבית ולהפקירם בפני שלושה אנשים, ולאחר מכן יכול להחזיר פירות אלו לביתו.

שם:	ברכישה בחנות או בשוק:	בקטיף עצמי (מהגינה וכדו'):	ביעור:
חיטה	מיובא מחו"ל - אין צורך בהכשר לשמיטה (ביבול מקומי - מסוף חודש אייר (סוף מאי) בשמיטה עד חנוכה שלאחר השמיטה)	איסור ספיחין - מסוף חודש אייר (סוף מאי) בשמיטה עד חנוכה בשנה שלאחריה.	אין ביעור
חילבה	מתחילת חודש סיוון (תחילת יוני) בשמיטה עד אמצע חודש סיוון (תחילת יוני) שלאחר השמיטה (הרוב מיובא מחו"ל)	איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד אמצע חודש סיוון (תחילת יוני) שלאחר השמיטה	סוף חודש חשוון (אמצע נובמבר) בשנה שלאחר השמיטה
חסה	מתחילת השמיטה עד תחילת חודש חשוון בשנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד תחילת חודש חשוון (תחילת נובמבר) בשנה שלאחר השמיטה	אין ביעור

מאת: "כשרות"

בדיחות:

מנין שדרך ארץ קדמה לתורה?
 התורה ניתנה בפרשת יתרו ואילו דרך ארץ כתוב כבר בפרשת בשלח: "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים..."

אחד הלך לקליניקה של פסיכולוג חשוב.
 בכניסה ראה שתי דלתות, על אחת שלט האומר "ילדים" ועל השנייה "מבוגרים". הוא נכנס בשנייה.
 והנה שוב ראה שתי דלתות, על אחת שלט האומר "מטופלים" ועל השנייה "חולים חדשים", הוא נכנס בשנייה.
 והנה, שוב שתי דלתות חסמו אותו, על אחת שלט האומר "למשתכרים מעל 30 אלף ש"ח בחודש", ועל השנייה "למשתכרים מתחת ל- 30 אלף ש"ח בחודש". הוא נכנס בשנייה, ומצא את עצמו מחוץ לקליניקה...

שלושה אנשים; יהודי, רוסי וערבי טסים במטוס. פתאום יש תקלה, המטוס כבד מידי.
 הרוסי פותח את החלון, זורק כסף ואומר: "יש לי הרבה כסף בארץ".
 הערבי פותח את החלון, זורק פצצות ואומר: "יש לי הרבה פצצות בארץ".
 היהודי פותח את החלון, לוקח את הערבי וזורק אותו, ואומר: "יש לי הרבה ערבים בארץ..."

הדבר הכי מעצבן, זה שכל פעם שאני מושך מגבון - יוצאים אחריו עוד שלושה בטעות, חבל שהכספומט לא עובד ככה...

המנהל: "למה לא הגעת לעבודה שלשה חודשים?" העובד: "כי נפלתי מהחלון במשרד, מגובה של שלוש קומות".
 המנהל: "נו, באמת. ולקח לך שלשה חודשים לעלות בחזרה שלוש קומות?"

מוכר: שליח יעלה 50 קונה: לא לא דואר רגיל, מה קרה 50 ש"ח

חידות:

מתוך הספרים: "פיצוחים", "ו'אתגרים".

חידת מחשבה:

כיצד ניתן להכפיל את המספר 606 פי אחד וחצי, מבלי לכתוב את התוצאה?

חידת חשבון:

כיצד ניתן ליצור את המספר 100, ע"י הספרות: 5, 5, 5, 5
 תוך כדי אפשרות שימוש בכל פעולות החשבון? (יש יותר מאפשרות אחת)

חידת "מי אני":

אני עשוי מעץ, אך אי אפשר לנסר אותי.
 מי אני?

פתרונות לחידות מהעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

ראובן בן 19, ושמעון בן 17.
 אם ראובן מבוגר משמעון בשנתיים - מובן שבהיותו בן ארבע היה ראובן כפול בגילו משמעון. לכן כיום, לאחר 15 שנים, ראובן בן 19, ושמעון בן 17.

פתרון לחידת חשבון:

נקודה: 7.9

פתרון לחידת "מי אני":

האות ו'.

זמני השבת:	י-ם:	כניסה:	יציאה:
	16:28	17:43	
	16:42	17:44	
	16:45	17:45	
	16:31	17:42	

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
 elisha5765@gmail.com

ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

גליון מספר 49
פרשת יתרו תשפ"ב

דבריהם הם זכרונם

דבר תורה מגדולי ישראל שלא זכו לילדים,
ולומדי תורתם הרי הם כבניהם

שבאמת עם המצרים עשה הקב"ה דין, כמו שאמר הקב"ה לאברהם
אבינו וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי (בראשית טו, יד) שהדין היתה
עבור בני ישראל, אבל עם בני ישראל התנהג במדת הרחמים והוציאם
לפני הזמן.

[באר מנחם]

ביציאת מצרים נפל פחד משה על כל האמות

ויקח יתרו חתן משה (יח, ב).

צריך להבין למה הוא מזכירו כאן ובהמשך עם התאר של חותן משה,
ואפשר לומר שפמו דכתיב במגילה כי נפל פחד מרדכי עליהם (אסתר ט,
ג) על ידי שעל ידו נעשו נסים גדולים נפל על האמות פחד מרדכי, יכול
להיות שגם כאן על ידי שמשה רבינו הוציא את בני ישראל ממצרים
ועשה נפלאות במצרים וכל העולם שמעו מזה כדכתיב שמעו עמים
יגזון חיל אתו ישיבי פלשת, אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו
רעד נמגו כל ישיבי כנען (שמות טו, יד-טו), ופחד משה נפל על כל
העמים, ומפחדו של משה לא עכבוהו ליתרו מליך למשה כיון
שידעו שהוא חותנו.

[אור החיים]

יתרו זכה לעשות תשובה על ידי אמונה

וישמע יתרו וגו' (יח, א).

וברש"י מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, ומקשים
המפרשים מה הוסיף רש"י על הנאמר בתורה, ואפשר לומר שידוע
שקריעת ים סוף היה על ידי אמונה דאיתא בזכות האמונה שהאמינו
ישראל נקרע להם הים (מכילתא יד, לא), ובמלחמת עמלק כתיב ויהי
ידיו אמונה עד בא השמש (שמות יז, יב), ואיתא בספרים הקדושים
שקבלת התשובה הוא דבר הנעלם ורק בעתיקא תליא מילתא, והיה
קשה לרש"י מהיכן הגיע ליתרו את הכח לעשות תשובה, ולכן אומר
רש"י דוקא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק ששניהם היו על ידי אמונה,
ובזכות האמונה זכה לתשובה.

[ישמח ישראל]

דין למצרים ורחמים לישראל

את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' (יח, א).
ומקשים המפרשים מדוע הפסוק מתחיל בשם אלקים המורה
על דין, ומסיים בשם הו' המורה על רחמים, ואפשר לומר

זכות הרבים תלוי בקר!
רבות שעות תורה במסגרת לימוד ה'דף היומי' יזקפו לזכותך!
הורד אינך פוסט אפליקציה והוא הולך היומי וגלה רבות הנכנס לך!

DAF.TFILOT.ORG

הַמְרִיבָה עַל הָאוֹצָר סְפּוּר בְּהַמְשָׁכִים

(ארכיון המתנה החרדי)

פָּרָק ב'

תְּלִמּוּד תּוֹרָה מְשֻׁלָּהִים

שְׁנֵי הַנְּעָרִים חָשׂוּ הַקְּלָה, הֵם הוֹדוּ ל"סֵבֵא קַדִּישָׁא" וַיֵּצְאוּ מִבֵּיתוֹ.

"נִנוּ? מַה אַתָּה אוֹמֵר?" – פָּנָה מְנַדֵּל הַצְּעִיר לְחֵבְרוֹ.

"גַּם אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהֲגִיעַ הַזְּמַן לָכֶּה, אֲבָל לְדַעְתִּי לֹא כְּדַאי לְחַפֵּשׂ שְׂדוּכִים בְּעִיר הַזֹּאת", עָנָה חֵבְרוֹ.

"מִדּוּעַ?" – תָּמָה מְנַדֵּל הַשְּׁנִי.

"אֵל תִּשְׁכַּח", הִשִּׁיב מְנַדֵּל הָרֵאשׁוֹן, "שֶׁרַק שְׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע שָׁנִים עָבְרוּ, מֵאָז בָּאוּ שָׁל הַסֵּבֵא קַדִּישָׁא לְעִיר שְׁפָאֵלִי. אֲמַנָּם הוּא הַצְּלִיחַ בֵּינְתֵימִים לְעֲשׂוֹת הַרְבֵּה לְמַעַן הַמְצַב הַרוֹחֲנֵי שֶׁל יְהוּדֵי הָעִיר, אֲךָ תַּחֲלוּפְנָה עוֹד שָׁנִים רַבּוֹת עַד שֶׁתִּהְיֶינָה תּוֹצְאוֹת טוֹבוֹת. לְעַת עֵתָה מִתְגוֹרְרוֹת כָּאֵן מְשֻׁפְחוֹת פְּשׁוּטוֹת שְׂאִינָן יִרְאוֹת שְׁמִים בְּשִׁלְמוֹת, וְלָכֵן אֵין זֶה לְפִי רוֹחֲנוּ לְהַשְׁתַּדֵּד עִמּוֹן."

"אִם כֵּן, לָאֵן נִפְנָה?" – שָׁאַל מְנַדֵּל הַצְּעִיר אֲשֶׁר יָדַע, פִּי הוּא הוֹלֵךְ בְּעֵקֶבֶתֵי שֶׁל מְנַדֵּל הַמְּבוגֵר בֶּל אֲשֶׁר יִפְנָה.

"בֵּא וְנַחְזוֹר לְעִיר מוֹלְדָתְנוּ, לְעִיר יֵאִסִּי", אָמַר מְנַדֵּל הָרֵאשׁוֹן, "שֶׁם יִשְׁנָן מְשֻׁפְחוֹת חֲשׁוּבוֹת, וְשָׁם גַּם נִמְצָא בֵּית הַהוֹרִים שְׁלָנוּ!"

"אֲבָל אֵיךְ נוֹכַל לְחַזוֹר לְשָׁם? הֲרֵי נִמְלַטְנוּ מִשָּׁם בְּגִלְל הַמְּלַחְמוֹת!" – טָעַן מְנַדֵּל הַשְּׁנִי.

"שְׁמַעְתִּי כִּי עֲכָשׁוּ פִּסְקוֹ שָׁם הַקְּרָבוֹת וּבִהַחֲלֵט

"הַסֵּבֵא קַדִּישָׁא" הַכְּנִסִּים לְבֵיתוֹ, וְהַזְמִינָם לְשִׁבְתָּ לְיָדוֹ. הַנְּעָרִים הִתְפַּלְאוּ וְשָׁאֲלוּ בְּלִבָּם:

"עַל מַה וְלָמָּה קוֹרָא לָהֶם 'הַסֵּבֵא קַדִּישָׁא'? הָאֵם הוּא אֵינּוּ שִׁבְעַת רְצוֹן מִעֲבוּדָתָם? הֲרֵי לֹא יִתְקַוּוּ!" – בְּטָלוּ בְּלִבָּם אֶת הַמְּחֻשְׁבָּה, "הֲרֵי הֵם מְלֹאוּ אֶת תְּפִקִּידָם בְּנִאֲמָנוֹת וּמִסִּירוֹת רַבָּה!"

"שְׁמַעוּ נָא נְעָרִים יְקָרִים!" – פָּנָה אֲלֵיהֶם "הַסֵּבֵא קַדִּישָׁא" בְּחִבְיָבוֹת – "שְׁלֹשׁ שָׁנִים עָבְרוּ מֵאָז הִגַּעְתֶּם לְעִיר שְׁפָאֵלִי. בְּמִשְׁךְ תְּקוּפָה זֹאת עֲבַדְתֶּם בְּנִאֲמָנוֹת רַבָּה וְהִסְפַּקְתֶּם לְהִתְחַבֵּב (לְהִיּוֹת אֲהוּבִים) עַל כָּל תּוֹשְׁבֵי הָעִירָה וּבִפְרֹט עַל הַיְלָדִים הַקְּטַנִּים. הֵייתִי שְׂמֵחַ מְאֹד לוֹ הֵייתֶם מְשֻׁכִּים בְּתִפְקִידְכֶם עוֹד שָׁנִים רַבּוֹת, אֲךָ הִנֵּה עֵתָה מְלֹאוּ לָכֶם כֶּבֶד שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה שָׁנִים, וּבְיָדַי יוֹדְעִים לָכֶם דְּבָרֵי הַמְּשֻׁנָּה בְּאֲבוֹת: בְּן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה לְחֻפָּה."

"סְבוּרוּ אֲנִי, כִּי הֲגִיעַ הַזְּמַן בּוֹ יֵשׁ לְחַפֵּשׂ שְׂדוּכִים מִתְּאִימִים עֲבוּרְכֶם. אוֹלֵי תִתְעַנְּנוּ כָּאֵן, אֲצַל הַשְּׂדוּכִים בְּעִירְנוּ, שְׁמָא יֵשׁ לָהֶם הַצְּעוֹת מִמְשֻׁפְחוֹת טוֹבוֹת וּמִיּוֹחֲסוֹת?"

שְׁנֵי הַנְּעָרִים שָׁקְעוּ בְּמַחְשְׁבוֹת וְלֹא עָנוּ דְבָר.

"אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁקִּשָּׁה לָכֶם לְעֲנוֹת מִיָּד עַל בְּקִשְׁתִּי, וְאֵינִי רוֹצֵה שֶׁתְּשִׁיבוּ לִי בְּחֻפְזוֹן. אֲתֵן לָכֶם יָמִים אַחָדִים כְּדֵי לְחַשׁוֹב וְלִשְׁקוֹל אֶת הַדְּבָר וְלֵאחֲרַי מִכֵּן תַּעֲנֶנּוּ לִי מַה הַחֲלָטְתֶּם", הִצִּיעַ "הַסֵּבֵא קַדִּישָׁא".

שליחי 'שומע תפילה' יעיתרו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

אלפים
כרך
1881!

כְּדַאי שְׁנָשׁוּב לְשֵׁמוֹ! – פֶּסֶק מְנַדֵּל

הֶרָאשׁוֹן.

"אם כִּךָ נַעֲזוּב אֶת הַתְּלִמוּד תוֹרָה, אֶת הַיְלָדִים שְׁאַנְחֵנו כָּל כֶּךָ אוֹהֲבִים וְאֶת מְקוֹר פְּרִנְסַתְנוּ?" – שְׁאַל מְנַדֵּל הַשָּׁנִי.

"ה' יִתְבַּרְךָ יְהִיָּה בַעֲזָרְנוּ גַם שָׁמַיִם!" – עָנָה מְנַדֵּל הֶרָאשׁוֹן.

מִיָּד הוֹדִיעוּ הַשָּׁנִים לִ"סַבָּא" מִשְׁפָּאֵלִי אֶת הַחֲלֻטָּתָם. הוּא הִקְשִׁיב לְדַבְרֵיהֶם, הִתְעַנֵּן מְדוּעַ הַחֲלִיטוּ מֵה שֶׁהַחֲלִיטוּ, וְשָׁבַח אֶת כְּוִנָּתָם הַטוֹבָה. הוּא הֵנִיחַ אֶת יָדָיו הַקְּדוּשׁוֹת עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהֶם וּבִרְךָ אוֹתָם שֶׁה' יִתְבַּרְךָ יִצְלִיחַ אֶת דַּרְכָּם.

נִפְרְדוּ שְׁנֵי הַנְּעָרִים מִכָּל תּוֹשְׁבֵי הָעִירָה. הֵם עָרְכוּ מִסַּבַּת פְּרִידָה לְיַלְדֵי הַתְּלִמוּד תוֹרָה אֲשֶׁר קָשָׁה הָיָה לָהֶם לְהַפְרִד מֵהֶם, אָרְזוּ אֶת חֲפְצֵיהֶם וְחִזְרוּ לְעִירָם.

כְּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְעִיר מוֹלְדָתָם כִּמְעַט שָׁלֵא הִכִּירוּ אוֹתָם תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם, כִּי כְּשֶׁעָזְבוּ אֶת הָעִיר הָיוּ נְעָרִים בְּנֵי חֲמִשָּׁה עָשָׂרָה לְלֵא חֲתִימַת זָקֵן וְאֵלּוּ עָתָה גְּדֻלוֹ וְהַפְּכוּ לְבַחֲבָרִים חֲסוּנִים אֲשֶׁר זָקֵן שָׁחֹר מְעַטֵּר אֶת פְּנֵיהֶם הַצְּעִירוֹת.

עַד מְהֵרָה נִפְּוָצָה הַשְּׂמוּעָה בְּעִיר יֵאֱסִי שְׁשָׁנֵי הַ"מְנַדְלָאָד" חִזְרוּ, כָּלֵם זָכְרוּ אֶת הַיְדִידוּת הַעֲמוּקָה שֶׁהָיְתָה בֵּינֵיהֶם עוֹד מְגִיל צְעִיר יוֹתֵר.

גַּם שֶׁדְּכִנֵּי הָעִירָה לֹא טָמְנוּ יָדָם בַּצְּלַחַת (לֹא יִשְׁבוּ בְּאֶפְסֵי מַעֲשֵׂה), הֵם הִזְדַּרְזוּ לְהַצִּיעַ שְׂדוּכִים מִמִּשְׁפָּחוֹת מְצִוּיֹנוֹת וּמִיּוֹחֲסוֹת עֲבוּרִים.

אֶחָד הַשְּׂדוּכִים בָּא לְקִרְאתָם בְּהַצָּעָה מִיּוֹחֲדָת וְאָמַר, שְׁהִיֹּת וּשְׁנִיָּהֶם קְרוּבֵי מִשְׁפָּחָה (בְּנֵי דוּדִים) וּשְׁנִיָּהֶם יְדִידִים קְרוּבִים בְּיוֹתֵר, מְגִיעַ לָהֶם שְׂדוּכִים מֵאוֹתָה מִשְׁפָּחָה. הוּא הַצִּיעַ לָהֶם לְהַשְׁתַּדֵּךְ עִם אֶחָת הַמִּשְׁפָּחוֹת הַמִּיּוֹחֲסוֹת בְּעִיר אֲשֶׁר לָה שְׁתֵּי בָנוֹת שֶׁשְׁתֵּיהֶן מְצִוּיֹנוֹת בְּמַעֲלוֹת טוֹבוֹת וְיִרְאוֹת שְׂמִים.

וְאִמְנָם הַשְּׂדוּךְ הַכְּפוּל יֵצֵא אֶל הַפּוֹעֵל: מְנַדֵּל הֶרָאשׁוֹן נִשָּׂא לְאִשָּׁה אֶת הָאָחוֹת הַגְּדוּלָּה וּמְנַדֵּל הַשָּׁנִי נִשָּׂא אֶת הָאָחוֹת הַצְּעִירָה שֶׁבְּאוֹתָה מִשְׁפָּחָה.

גַּם לְאַחַר נִשְׁוֹאֵיהֶם (חֲתוּנָתָם) הִמְשִׁיכוּ שְׁנֵיהֶם לְהִיֹּת בְּיַדִּיּוֹת, הֵם גָּרוּ קְרוּב זֶה לְזֶה, לֹא עָשׂוּ צַעַד גְּדוּל אוֹ קֶטָן מִבְּלִי לְהִתְיַעֵץ זֶה עִם זֶה.

זְמַן־מָה, הַתְּפִרְנְסוּ הַשָּׁנִים מֵהַכֶּסֶף שֶׁהַצְּלִיחוּ לְחִסוּךְ מַעֲבוּדָתָם כִּ"עוֹזְרִים" לְמַלְמְדִים בְּתִלְמוּד תוֹרָה שֶׁל הָעִיר שְׁפָאֵלִי. אֵךְ אֵט־אֵט אָלוּ (נִגְמַר) כֶּסֶף, וּשְׁנֵי הַיְדִידִים הַתְּיַעֲצוּ בֵּינֵיהֶם מֵה עֲלֵיהֶם לְעִשׂוֹת, וְכִיצַד יִפְרְנְסוּ אֶת עַצְמָם וְאֶת

מִשְׁפָּחוֹתֵיהֶם מֵעָתָה.

"מְדַלּוֹ" – פְּנָה מְנַדֵּל הַשָּׁנִי לְחִבְרוּ "הָאֵם אִתָּה זֹכֵר עַד כְּמָה אֶהְבְּנוּ אֶת תְּפִקְדֵינוּ, כְּעוֹזְרִים לְמַלְמְדִים בְּעִיר שְׁפָאֵלִי?"

"וְדַאי שְׁאַנִּי זֹכֵר, אֲבָל עַכְשָׁו כִּבְר אֵין זֶה מֵתָאִים שְׁנַעֲסוּךְ בְּמַקְצוֹעַ כְּזֶה הַמֵּתָאִים לְנַעֲרִים. אֵל תִּשְׁכַּח שְׁבִינְתִים גְּדֻלוֹ וְהַפְּכָנוּ לְמַבּוּגָרִים יוֹתֵר", טָעַן מְנַדֵּל הֶרָאשׁוֹן.

"לֹא לְכָךְ הִתְכַּוְּנָתִי", הִסְבִּיר מְנַדֵּל הַשָּׁנִי, "רְצִיתִי לֹאמַר כִּי אַחֲרֵי שְׁבִמְשֻׁךְ שְׁלֹשׁ שָׁנִים עֲבַדְנוּ בְּתִלְמוּד תוֹרָה, וְרֵאִינוּ כִּיצַד הַמְּלַמְדִים עוֹסְקִים בְּמִלְאֲכַת הַקּוּדֵשׁ וּמַחְנִכִים אֶת הַיְלָדִים הַקְּטָנִים, הֲרֵי בִּינְתִים לְמַדְנוּ בְּעֶצְמָנוּ אֶת הַמִּלְאָכָה הַזֹּאת, וְאַנְחֵנו יְכוּלִים לְהִיֹּת מְלַמְדֵי תִינוּקוֹת גַּם כְּאֵן בְּעִיר יֵאֱסִי!"

"זֶה רָעִיוֹן מְצוּיָנוּ!" – הוֹדָה מְנַדֵּל הֶרָאשׁוֹן – "אֲבָל כִּבְר יֵשׁ תְּלִמוּד תוֹרָה בְּעִירָנוּ".

"נְכוּן, אֲבָל שְׁמַעֲתִי כִי הִיֹּת וְיֵשׁ רַק תְּלִמוּד תוֹרָה אֶחָד, הַצְּפִיפוֹת בּוֹ רַבָּה מְאֹד, וְנִרְאָה לִי שְׂאֵם נִפְתַּח עוֹד תְּלִמוּד תוֹרָה כָּלֵם יִהְיוּ מְרוּצִים, וְגַם לָנוּ תִהְיֶה פְּרִנְסָה!" – עָנָה מְנַדֵּל הַשָּׁנִי.

מִיָּד הִתְעַנֵּינוּ שְׁנֵיהֶם הֵיכֵן יֵשׁ דִּירָה לְהַשְׁפָּרָה בּוֹ וַיִּכְלוּ לְפַתּוּחַ תְּלִמוּד תוֹרָה חֲדָשׁ.

עַד מְהֵרָה מְצָאוּ מְקוֹם מֵתָאִים: דִּירָה וּבָה שְׁנֵי חֲדָרִים גְּדוּלִים וּמְסֻבֵּיב חֲצֵר. הֵם פְּרָסְמוּ בֵּין יְהוּדֵי הָעִירָה כִּי נִפְתַּח תְּלִמוּד תוֹרָה חֲדָשׁ עַל־יְדֵי שְׁנֵי מְלַמְדִים מוֹמְחִים בְּעֵלֵי נְסִיוֹן רַב בְּחֻנּוֹךְ יְלָדִים.

יְהוּדֵי הָעִירָה שֶׁהִכְרוּ אֶת שְׁנֵי הַיְדִידִים וְאֶהְבוּ אוֹתָם, שָׁלְחוּ אֶת בְּנֵיהֶם בְּרֻצוֹן אֶל הַתְּלִמוּד תוֹרָה הַחֲדָשׁ (בְּתִלְמוּד תוֹרָה הַיָּשׁוּן, פְּחֻתָה הַצְּפִיפוֹת וְהַמְּלַמְדִים שֶׁם שְׁמָחוּ אִף הֵם, וְהִרְגִּישׁוּ הַקְּלָה רַבָּה).

מְנַדֵּל הֶרָאשׁוֹן הִיָּה הַמְּלַמֵּד שֶׁל הַיְלָדִים הַגְּדוּלִים, וְאֵלוּ מְנַדֵּל הַשָּׁנִי לְמַד אֶת הַקְּטָנִים וּשְׁנֵיהֶם נִהְלוּ אֶת הַתְּלִמוּד תוֹרָה עַל הַצַּד הַטוֹב בְּיוֹתֵר, וּמִתּוֹךְ שְׁפּוֹת שֶׁל יְדִידִים. בְּכָל בְּעִיָּה שֶׁהִתְעוֹרְרָה הָיוּ הַשָּׁנִים מְתִיעֲצִים בֵּינֵיהֶם וּמְגִיעִים לְכָלֵל פְּתָרוֹן.

וּכְמוֹ שֶׁהָיָה בְּשְׁפָאֵלִי, הַצְּלִיחוּ הַשָּׁנִים גַּם בְּעִיר יֵאֱסִי. הֵם עֲבָדוּ בְּמִסִּירוֹת וּנְאָמְנוֹת. נִקְשְׁרוּ לְלִבָּם שֶׁל הַתְּלַמִּידִים, וְהוֹרִיָּהֶם שִׁבְחוּ אוֹתָם עַד מְאֹד. כִּךָ עֲבָרוּ שָׁנִים אֶחָדוֹת כְּשֶׁהֵם מְתַפְּרְנְסִים בְּזִיעַת אַפִּים מֵהַתְּלִמוּד תוֹרָה וּמְרוֹיַחִים אֶת לְחֶמֶם בְּיוֹשֵׁר וּנְאָמְנוֹת.

כִּךָ אוֹלֵי הָיָה הַדְּבָר יְכוּל לְהִמְשֻׁךְ שָׁנִים רַבּוֹת, אֵךְ מִשְׁמִים רַצּוֹ אַחֲרָת, וּשְׁיִנוּ אֶת פְּנֵי הַדְּבָרִים.

הַמְּשַׁךְ בְּשָׁבוּעַ הַבָּא בַעֲזַהשִׁי"ת

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת: **0722-81-85-82**

לְעֵלוֹי נְשָׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהִיאֲרֻצִּיט שְׁלָהֶם חֵל בְּשָׁבוּעַ זֶה

כ"ד שבט - ר' יוחאי ב"ר מנחם
כ"ד שבט - ר' צבי מאיר ב"ר נחום לבוביץ
כ"ד שבט - ר' שלמה ב"ר שמשון בריד
כ"ד שבט - ר' יוחנן ב"ר ברוך
כ"ד שבט - ר' צבי ב"ר אליהו
כ"ד שבט - ר' שלמה ב"ר ארי' עזרא
כ"ד שבט - ר' שמואל ב"ר יהושע פאליק
כ"ד שבט - מרת שיינא עקא ב"ר צבי אליעזר פולק
כ"ד שבט - מרת בינה ב"ר יהודה אריה
כ"ד שבט - מרת רבקה ב"ר משה
כ"ה שבט - ר' מרדכי ב"ר אליהו פג-מנסקי
כ"ה שבט - ר' דוב צבי ב"ר יוסף אריה נברוצקי
כ"ה שבט - ר' חיים בן ציון ב"ר יחיאל צבי כהן
כ"ה שבט - ר' יוסף דוב ב"ר ישראל משה קפער
כ"ה שבט - ר' ישראל ב"ר יקותיאל יודא שילדקרויט
כ"ה שבט - אפרים ב"ר דוב
כ"ה שבט - ה' יצחק דוב ב"ר יחיאל משה גודינגר
כ"ה שבט - אפרים ב"ר דוב
כ"ו שבט - ה' יושע צבי ב"ר יודא לייב גליק

כ"י שבט - ר' אברהם ישעי' יהודה לייב ב"ר אשר זעליג צוונבר
כ"י שבט - ר' זכרי' ב"ר אפרים מנחם נאנאש'ר
כ"י שבט - מרת שרה יכט ב"ר יהודה ארי' האניג
כ"י שבט - מרת יוכבד בת שמואל
כ"א שבט - הג"ר יצחק בהג"ר מרדכי "תולדות יצחק" מנעשכיז
כ"א שבט - ר' יהושע צבי ב"ר חנוך העניך כהן
כ"א שבט - ר' ישראל יעקב ב"ר אהרן פריימן
כ"א שבט - ר' אברהם יהושע בהר"ר משה ארי' הלברשטם
כ"א שבט - ר' בן ציון בן מיכאל
כ"א שבט - ר' אברהם ב"ר אפרים
כ"א שבט - מרת גיטל ב"ר מרדכי איצקוביץ
כ"א שבט - מרת רחל לאה ב"ר חיים בער
כ"א שבט - ה' ישעיה ב"ר אורי יהודה קויפמן
כ"ב שבט - ר' שמואל ב"ר יעקב צבי קמפינסקי
כ"ב שבט - ר' אברהם ב"ר מנחם מנדל ארליך
כ"ב שבט - ר' ישראל ב"ר חיים יודא
כ"ב שבט - ר' שמואל זנויל ב"ר פנחס הלוי וילנר
כ"ב שבט - מרת שרה ב"ר בן ציון
כ"ד שבט - ר' יצחק אייזיק ב"ר ברוך יוסף שרנברג

קו ההגָרלות - ילְדֵי הַחֶסֶד

ילָדִים יְקָרִים בּוֹאוּ לְקַיֵּם מִצְוַת חֶסֶד שֶׁל אֲמֹת, וְאוֹלֵי גַם תִּזְכּוּ בְּהִגְרָלָה שְׁתִּתְקַיֵּם בְּסוֹף הַחֶדָּשׁ!!!

קו ילְדֵי הַחֶסֶד

077-204-9772

נִתֵּן לְהִרְשֵׁם לַהֲגָרְלָה אַךְ וְרַק עַד יוֹם ד' כ-12:00 בְּלִילָה

אֶפְשָׁר לַהֲכַנֵּס מִיַּדֵי שָׁבוּעַ 3 פְּעָמִים בְּהִגְרָלָה
הַחֶדָּשִׁית (פְּעַם אַחַת עַל כָּל מְשִׁימָה) וּבִסְרָךְ
הַכֹּל עַד 12 פְּעָמִים בְּחֶדָּשׁ.

אֲזַ קְדִימָה חִיגוּ עֲלֵשׁוּ לְקוֹ ילְדֵי הַחֶסֶד
וְהִשְׁתַּתְּפוּ בְּהִגְרָלָה הַגְּדוּלָה!

ילָדִים יְקָרִים שִׁימוּ לִבְ: הַהֲגָרָלָה נֶעְרַכֶּת לְפִי
מִסְפְּרֵי הַטֵּלְפּוֹן מִהֶם הַתְּקַשְׁרֶתֶם, לְכֵן חֲשׂוֹב
מְאֹד שֶׁתִּתְקַשְׁרוּ בְּכָל פְּעַם מְאוּתוֹ מִסְפָּר.

שְׁלֹשֶׁת הַמְּשִׁימוֹת הַשָּׁבוּעִיּוֹת הַמְּזֻכּוֹת אֲתֶכֶם
בְּהִשְׁתַּתְּפוֹת בְּהִגְרָלָה:

- 1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה.
- 2 << אוקרים בסעודת השבת דבר תורה המופיע בעלון זה
- 3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

לע"ו אבינו וסבנו
דניאל
הכמת
בן דוד ז"ל

בסיעתא דשמיא, י"ט שבט התשפ"ב.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת יתרו

"וַיַּחַד יִתְרוֹ"

(יח, ט).

מובא בגמרא בסנהדרין (צד): "ויחד יתרו - רב אמר: שהעביר חרב חדה על בשרו" [שמל את עצמו ונתגייר. רש"י].

הקשה רבינו יעקב ריישר זצ"ל ב'עיון יעקב' (שם), לדעת רב, מדוע לא כתבה התורה במפורש 'וימל יתרו'?

והנה רש"י בתורה פירש על פי פשוטו: "ויחד" - וישמח, וכן לשון התרגום אונקלוס: "וחדי יתרו".

שאל על כך האור החיים הקדוש, מדוע לא אמרה התורה במפורש 'וישמח' בלשון הקודש, אלא 'ויחד' בלשון תרגום?

אומר האדמו"ר מבאבוב זיע"א בספרו 'כרם שלמה', כי שתי השאלות מתיישבות זו בזו:

אמרו רבותינו במסכת שבת (דף קל): "כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה... עדיין עושין אותה בשמחה". מעתה אפשר לומר, כי שני

הפירושים עולים בקנה אחד, ויתרו קיים מצוות מילה בשמחה. לכן נאמר "ויחד" במשמעות כפולה: הן 'מילה' כדברי רב בסנהדרין, וכן 'שמחה' כדברי

רש"י כאן. ומעתה לא קשה, שהרי אם היה כתוב 'וימל', לא היינו יודעים שהוא קיים מצות מילה בשמחה. ואם היה כתוב 'וישמח', כלל לא היינו מדוע

שמח. לכן כתבה התורה 'ויחד', כי יש במילה זו שתי משמעויות, ומעתה נדע כי הוא קיים מצות מילה בשמחה.

(שניים מקרא)

"וַיֵּרָא חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה לְעַם וַיֹּאמֶר מַה הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לְעַם מִדּוֹעַ אַתָּה יוֹשֵׁב בְּלִבְדָּה וְכָל הָעָם נֹצֵב עֲלֶיךָ מִן בְּקָרְ עַד עָרֵב. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחַתְּנוֹ כִּי יבֹא אֵלַי הָעָם לְדַרְשׁ אֲלַיְכֶם"

(יח, יד-טו).

מה פשר תשובת משה ליתרו על טענתו?

מבאר הפנים מאירות: מובא בירושלמי (סנהדרין פרק א), שרבי אבהו היה דן יחידי, ושאלוהו תלמידיו הכיצד הוא דן יחידי והרי למדנו במשנה (אבות ד,

ה) "אל תהי דן יחידי?" השיב להם רבי אבהו: כיון שהם מעצמם באים אלי, הרי הם קיבלוני עליהם. מכאן מוכיח הש"ך (ח"מ סי' ג), שכאשר בעלי הדין מקבלים עליהם לדון בפני יחיד מומחה, רשאי הוא לדון אותם (שלא כדעת

השו"ע).

טענת יתרו כלפי משה רבינו היתה: "מדוע אתה יושב לבדך..." כיצד אתה דן יחידי? על שאלה זו השיב לו משה: "כי יבא אלי העם לדרוש אלוקים" -

בעלי הדין באים אלי מעצמם ומקבלים אותי עליהם כדיין, ולכן מותר לי לדון אותם יחידי.

רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל בספרו 'משך חכמה', מבאר את הענין באופן אחר:

בגמרא במסכת שבועות (ל): אומרת שאין לדון ביחיד, רק אם בעלי הדין קיבלו אותו עליהם. כמו כן נאמר שם, כי הדיינים צריכים לשבת ואילו בעלי הדין בעמידה, אבל אם קיבלו עליהם מותר לבעלי הדין לשבת.

לפיכך אמר יתרו למשה 'ממה נפשך': אם בעלי הדין לא קיבלו אותך עליהם, הכיצד אתה דן אותם ביחיד, ואם הם קיבלו אותך עליהם אזי 'מדוע

אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך?' השיבו משה רבינו: שני טעמים הם מדוע צריך בית דין של שלשה. האחד - כיוון ששכינה שרויה ביניהם, השני -

כדי שיהיה שלישי שיכריע בין השניים. שני טעמים אלו אינם שייכים במשה: הטעם הראשון אינו שייך כאן, כי הרי השכינה שורה על משה גם בהיותו יחיד, לכן -

"כי יבא אלי העם לדרוש אלוקים", אף בהיותו יחיד אלקים נמצא עמדי. ובדאי הטעם השני אף הוא אינו שייך לגבי משה, שהרי מי יוכל לטעון ולחלוק כנגד משה רבינו, שהוא המלמד את העם תורה ומוסר להם חוקי

ה' - "כי יהיה... והודעתיה להם את חוקי האלוקים ואת תורותיו". (טללי אורות)

"וַיִּדְבֹר אֲלֵכֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר"

(כ, א).

הובא ב'ים של שלמה' (ב"ק סוף פ"ז) בשם הרמ"א:

טעם הדבר שבסיום מסכת מזכירים את רב פפא ועשרת בניו, כיון שהיו מאירים וגדולים בתורה, והוא היה עשיר גדול ובכל סיום מסכת היה עושה סעודה ומחזיק עוסקי תורה, לכן זכה שיזכירוהו יחד עם עשרת בניו, אשר

שמו ושמותיהם רומזים לעשרת הדברות.

רב פפא - רומז על מעלת נבואתו של משה רבינו שהיתה "פה אל פה" ר"ת: **פפא**. יש דעה במדרש ש'אנכי ה' אלקיך' אינו בכלל הדברות, אלא רק הקדמה להן כדי להודיע מי המצוה. לכן באה המלה 'פפא', להוציא משיטה זו, כי 'פפא' נוטריקון: 'פתח פא, ו'פא' בגימטריא - "אנכי".

חנינא - כנגד "לא יהיה לך", זאת כיון שעל עובדי עבודה זרה נאמר 'לא תחנם', ומנגד, בני האדם מצווים להדבק במידותיו של הקב"ה: "מה הוא חנון אף אתה חנון" (שבת קלג).

נחמן - כנגד "לא תעשה לך פסל", כי הרי העושים פסל ורואים לבסוף כי פה להם ולא ידברו ואין הם יותר מאשר גולמי כלי עץ, גיחמים ומתחרטים הם על שעשו פסל.

רמי - כנגד "לא תשא", שהוא לשון 'רוממות'. התורה אסרה על האדם 'לרומם' כביכול את השי"ת בשבועה, לבל יחשוב האדם שכאשר הוא נשבע בשם ה' הרי הוא מרומם ומכבד אותו, כפי שעשה יוסף כאשר נשבע בחיי פרעה.

אדא - כנגד "זכור את יום השבת" כי 'אדא' בגימטריא - **שש**, כנגד ששת ימי המעשה.

אבא - כנגד "כבד את אביך", כפשוטו.

אחאי - כנגד "לא תרצח", לאמור, שצריך האדם להתנהג האדם ב'אחווה' עם זולתו, ואז בודאי לא יגיע לידי רציחה.

רפרם - כנגד "לא תנאף", מאחר שדרך החוטאים לקרוץ ולרמוז בעיניים, כמו שנאמר 'קרוץ בעיניו' (משלי יג), ורומז על כך השם 'רפרם' מלשון 'רפרף בעיניו'.

רכיש - כנגד "לא תגנוב", היינו שלא יפגע ברכוש זולתו, והדבר כולל אף הגונב נפש כדי למכרה.

סורחב - כנגד "לא תענה", מלשון **סרח** בת אשר, שהעידה בפני יעקב שיוסף חי.

דרו - כנגד "לא תחמוד", שהאיסור הוא לחמוד בית רעך ואשת רעך, ועל שניהם מרמז השם 'דרו', מלשון **דירה ובית**, כי גם האשה קרויה 'בית'

(יומא ב, שבת קיח).

"זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ"

(כ, ה).

בענין שביתת השבת, מצינו בפירוש הרד"ק על התורה (בראשית ב, ג): "גם אמרו מספרי חידושי העולם, כי יש דג אחד בים שאינו שוחה ביום השבת, והוא נח כל היום סמוך ליבשה או לסלע. ורבותינו ז"ל אמרו (ע' סנהדרין סה):

על נהר סבתיון שהוא מושך אבנים וחול, שהוא נח בשבת, לפיכך קורין אותו סבתיון וכו', הנה כי הא-ל יתברך שם בבריאיותו את ליום השבת כדי שידעו בני העולם חידוש העולם".

וראה בבעל הטורים (שמות י, יד) שהביא, שבמכת ארבה, נח הארבה ביום השבת.

ובמדרש שוחר טוב (תהלים עג, ט) איתא: "אמר רבי סימון בשם רבי שמעון חסידא, בעולם הזה אדם הולך ללקוט תאנים בשבת אין התאנה אומרת כלום, אבל לעתיד לבוא אם אדם הולך ללקוט תאנה בשבת היא צווחת ואומרת שבת היום".

וביאר הרב בן ציון גרינפלד שליט"א: בטעם למה נקט דוקא התאנה, יש לומר ע"פ המדרש (ב"ר טו, ז) מה היה אותו האילן שאכלו ממנו אדם וחיה וכו' -

"ר' יוסי אומר, תאנים היו, דבר למד מעניינו, משל לבן שרים שקלקל עם אחת השפחות, כיון ששמע השר טרדו והוציאו חוץ לפלטיין, והיה מחזר על פתחיהן של שפחות ולא היו מקבלות אותו, אבל אותה שקלקלה עמו פתחה דלתיה וקבלתו. כך בשעה שאכל אדם הראשון מאותו האילן טרדו הקב"ה והוציאו חוץ לגן עדן, והיה מחזר על כל אילנות ולא היו מקבלין אותו... אבל תאנה שאכל מפירותיה פתחה דלתיה וקיסלתו, הדא הוא דכתיב: "ויתפרו עלי תאנה". ע"כ.

ויש לומר שרוצה התאנה לקבל פגמה, מה שהרשתה לאדם הראשון לאכול מעצה, וכן אח"כ הרשתה לו לקחת מעלים שלה ולא צעקה עליו 'גנב', על כן לעתיד לבוא היא "היא צווחת ואומרת שבת היום" - שתמחה במחלל השבת...

(א.ה. מאיך, עיין באבות דרבי נתן שחולק על המדרש רבה הנ"ל, וז"ל: "כיון שראהו אותו האילן היה צווח עליו, ואמר לו רשע רשע אל תיגע ביי")

(פלאות עדותיך)

ויאוש, הוא בא לחסוך כמה פרוטות ועומד להפסיד סכום של ממש, מה עוד שהוא גרם זאת לעצמו ברשלנותו.

המכירה הסתיימה, הנוכחים התחילו להתפזר, והנה גוי ענק רטוב מכף רגל ועד ראש נכנס למתחם במרוצה מתנשף כולו. הוא מצטער מאוד לשמוע שהמכירה הסתיימה ושואל מי זה שזכה באולם הקירור. הוא נסע חמש שעות במיוחד מהולנד למכירה זו כדי לקנות את האולם. הנוכחים מצביעים על ר' משה, והגוי ניגש אליו והצעה בפיו: "האם תסכים למכור לי את האולם? למה אתה צריך אותו?"

בסייעתא דשמיא פלט לו ר' משה: "במיליון פראנק אמכור לך את האולם". הגוי הסכים, העיסקה מתבצעת לשביעות רצון שני הצדדים, ור' משה עדיין ממשש את עצמו כדי להיות בטוח שהוא אינו חולם. ברגע אחד ראה איך ה' משפיל גאים ומגביה שפלים. רק לפני רגע נכנס לחוב של מאות אלפי פראנק, והנה הוא יוצא עם רווח של תשע מאות תשעים ותשעה אלף פראנק (רווח של קרוב למאה אלף שקלים).

הגוי היה מרוצה עד מאוד. "דע לך שאם היית דורש עבור האולם שני מיליוני פראנק גם כן הייתי משלם לך".

"תדע לך שאם היית מציע לי לשלם לך חמש מאות אלף פראנק כדי שתסכים לקחת ממני את האולם ולפנות אותו, היית מקבל", ענה לו ר' משה בחזרה... (מהפסד 24/7 - מאת ר' צבי נקר)

מיד הרים משה את ידו ואמר שהוא מעוניין לשלם אלף פראנק בלגי (בשווי של כמאה שקלים). שאלו הכרוז: "אתה בטוח?" השיב ר' משה: "ודאי". איש לא הוסיף על המחיר, וכך זכה בפריט תשעים לקול מחיאות כפיים סוערות של מאות הנוכחים באולם.

אולם, בעוד הוא שמח שעלה בידו לקנות שולחן באלף פראנק בלבד, מחיאות הכפיים עוררו את חשדו. סך הכל שולחן כתיבה, אך עד מהרה התאמת חשדו, הוא שומע כי הכל מברכים אותו על זכייתו ב... אולם ההקפאה הענק. אכן, אלף פראנק לאולם ההקפאה הם שום דבר לעומת שווי העצום של האולם. מדובר באולם ענק מימדים של כאלפיים מטר רבוע, אבל מה לו ולצרה זאת? מה הוא יעשה עם אולם קירור? על פי החוק הבלגי, מי שקונה פריט במכירה פומבית מחויב לפנותו תוך ארבעים ושמונה שעות, אין אפשרות להתחרט. יודעי דבר כבר אמרו לו שפינוי האולם יעלה לו כמאתיים אלף או שלוש מאות אלף פראנק. מה עושים?

ר' משה טמן את ראשו בין כפות ידיו כאומר: "כאשר אבדתי אבדתי", בלי לדעת מהיכן ישיג סכום אדיר זה ומה יעשה עם האולם אחרי שיפורק ויפונה ממקומו, הרי כמעט לא שייך למצוא קונים לדבר שכזה. לידו יושב לו ידידו שבא עימו ולוחש לו פעמים מספר: "חבל ר' משה, חבל ר' משה, צריך להיות יותר שקולים ומתונים". הרכין ר' משה את ראשו על השולחן בתנוחה של אבל

ר' משה נ. מאנטוורפן נהג להתעדכן בדבר מכירות פומביות הנעשות מידי פעם על ידי כונסי נכסים ולהשיג בהן 'מצואות'.

פעם אחת שמע שעומדים לערוך מכירה פומבית של פריטים ממפעל גדול לדגים קפואים שפגט את הרגל. ר' משה, שחיפש באותו זמן שולחן משרדי, בא לבדוק אם ימצא במפעל משהו מתאים. סדר הדברים במכירות מעין אלו הוא שממספרים כל פריט מתכולת המפעל, ויום לפני המכירה מתקיימים בשטח המפעל סיורים של כל הקונים הפוטנציאליים, וכל אחד מציין לעצמו את מספרי החפצים שבהם הוא חפץ. למחרת מתקיים מרכז פומבי באולם גדול בהשתתפות כל הקונים.

ר' משה סייר במפעל, הגיע למקום ששימש כמשרד, ראה את השולחן כי טוב והחליט לקנות אותו. המשרד היה צמוד לאולם הקפאה עצום בגודלו, ועל כן אולם ההקפאה היה ממוספר במספר תשעים, והשולחן הסמוך לו במספר תשעים ואחת. ר' משה רשם אצלו את המספר תשעים ואחת, וידע כי למחרת, כאשר יגיעו למספר זה בעת המכירה, הוא ירים את אצבעו ויכריז את המחיר שהוא מעוניין לתת עבור השולחן.

למחרת הגיע מיודענו באיחור למכירה הפומבית שכבר היתה באמצעה, ונפשו פזורה עליו מעט. עם היכנסו שאל גוי שעמד בכניסה: "איפה אוהזים?" מסיבה כל שהיא הבין הלה שהוא שואל מהו הפריט הבא בתור, והשיבו: "תשעים ואחת".

מאוצרותיו של הרב ישראל דנדרוביץ שליט"א מח"ס 'הנחמדים מזהב', ערך

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

מדוע לא חשש משה רבינו לצוואת רבינו יהודה החסיד?

וכך באים דבריו: "וזה שנים רבים שאמרתי סמך לזה להתיר בכי האי גוונא שיש שני שמות לכל אחד, ממשו רבינו שלקח את בת יתרו! והנה מצינו ברש"י בחומש בפרשת יתרו בשם המכילתא, וזה לשונו: יתרו שבע שמות נקראו לו רעואל יתר חובב חבר וכו' עכ"ל. הרי דיתרו היה לו שם אחד: 'חבר'. ובגמרא מגילה (ג.) מחשבת הגמרא כמה שמות היה לו למשה רבינו: ירד אביגדור חבר וכו', ולמה נקרא שמו 'חבר', שחיבר ישראל לאביהן שבשמים, עיין שם. ואם כן היו משה ויתרו שוים בחד שם, שזה היה לו שם חבר והיה לו שם חבר, ומכל מקום לא חש משה מליקח את בתו של יתרו, אלא ודאי כיון שלכל אחד מהם היה לו שאר שמות גם כן, לא הקפידו בזה".

בהמשך מביא רבה של עדעלין השערה נוספת לכך שמשו ויתרו לא חששו משמם המשותף 'חבר', כיון שאצל שניהם לא היה זה השם העיקרי אלא שם נוסף, והחשש הוא רק בשמות עיקריים, וכתוצאה מכך באה הכרעה ברורה: "אם כן בנידון שלך, שיש לך שלשה שמות: משה שלמה יואל, כיון שעל כל פנים בביתך וכל העולם אין קורין לך רק בשם 'משה' לבד, בוודאי אין קפידא בדבר. נוסף לזה כי גם למחותן שלך אין קורין העולם בשם 'שלמה' רק סתם בשם 'זלמן', על כן בוודאי אין שום קפידא לחוש בזה".

נוסף ונציין שרעיון זה גם מופיע בשמו של הרה"ק האמרי אמת זיע"א (ליקוטים, ענייני אידישן): "בכלל וחמותה יש לדקדק שלא יקראו באותו שם, אבל בחתן ובחותנו אין לדקדק. וראיה לזה שאיתא במדרש שמשו רבינו נקרא חבר ויתרו גם כן נקרא חבר".

אפס שעל עצם ההוכחה יש לתמוה טובא ומעיקרא דדינא פירכא, שהרי כל צוואת רבי יהודה החסיד באה על שעת הנישואין והרי בשעה זו של נישואי משה לציפורה לא היה שמם של החתן וחמיו שווה. אמנם אצל משה רבינו מבואר בחז"ל כי כבר אביו קרא לו בשם 'חבר' (ליקוט שמעוני, שמות קסו), אולם שמו של יתרו 'חבר' בא לו מחמת שנעשה כחבר למקום (מכילתא), וזה אירע רק בשנים מאוחרות יותר, כשבא והצטרף לבני ישראל.

לא זו אף זו, הרי נראה שבאובו של יתרו היה לאחר שילוחיה של צפורה, ומקרא מלא דיבר הכתוב (שמות יח א-ב): "וַיִּשְׁמַע יְתְרוֹ כֵהֵן מְדוֹן חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיא ה' אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם. וַיִּקַּח יְתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה אֶת צִפּוֹרָה אִשְׁתּוֹ אֲחֵר שְׁלוּחָהּ... וַיָּבֵא יְתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה, וְמָה רָאִיהוּ יֵשׁ מִכָּאן לְהַתִּיר שְׁמוֹת שְׁוִיִּים לְחַתָּן וּלְחַמְיוֹ."

עם תום מסיבת האירוסין היפה שנחוגה לחתן הבחור המופלג משה שלמה יואל קופל, בן העיירה 'ראצפערט', עם הכלה המהוללה מרת שפרינצא, בתו של הנגיד החשוב רבי שלמה זלמן בריל, החל מצפוננו של החתן לייסרו אודות השידוך שעשה. הלוא רבינו יהודה החסיד הזהיר בצוואתו (אות כג): "לא ישא אדם אשה ששמה כשם אמו, או שמו כשם חמיו! ואם נשאה - ישנה שם האחד אולי יש תקוה". והנה הוא השתדך בשידוך כזה אשר שמו כשם חמיו, שהרי שניהם קרויים שלמה. החליט החתן לדרוש את ה' ולשאל את פי רבו הגאון רבי ישראל אברהם אלטר לנדא, רבה של עדעלין וחתנו של הרה"ק המפורסם רבי ישעיה מקרעסטיר זיע"א, כדת מה לעשות בעניין זה. ואכן ביום ה' פרשת בראשית של שנת תרצ"ב החזיר לו רבו תשובה מפורטת, שלמים נדפסה בתוך ספרו שו"ת 'בית ישראל' (ח"א סי' קס), ובה הוא מפיס את דעתו של החתן שאין כל בית מיחוש בשידוך שעשה. לאחר שרבה של עדעלין פותח בתוארי שבח ותהלה 'לכבוד אהובי תלמיד' הרי הוא מתייחס לבשורת השידוך ולשאלה שבאה בעקבותיה: "הנה בזה להודיעך כי המכתב בשורה טובה שהודעת לי כי באת בקשר החיתון עם בת הרבני הנגיד והחסיד מפואר לשבח וכו' מו"ה שלמה זלמן ברילל נ"י בעיר 'מעזא קאוואטהאזא' יצו' קבלתי מרוב שמחה, והנני בזה לברכך בברכת מזולא טבא, טבא הוא וטבא להו, יתן השם שיהיה בשעה מוצלחת ויהיה קשר של קיימא, ומה מאוד שמח לבי בקרבי כי ב"ה תוכל לישב שם על התורה איזה שנים. ואגב בקשת הסכמה לענין שווי שני השמות במקצת, היות ששם מחותן שלך המיוחד להיות חותנך שמו ר' שלמה זלמן נ"י, וקורין לו ר' זלמן, ושמן משה שלמה יואל, ובחד שם שוה שמך לשם מחותן שלך, כי שם שלמה בקרבך, אם יש לחוש מה שכתב בצוואת ר"ח, לא ישא אשה ששמה כשם אמו או שמו כשם חמיו".

בלב התשובה המעניינת עוסק רבה של עדעלין בכלל אותו כבר קבעו הפוסקים שהחשש בשמות שווים לחתן ולחמיו הוא דווקא כשהם שווים לגמרי בשמותיהם, אולם אם יש לאחד שני שמות, אין לחשוש כלל. ולכלל זה הוא מביא סיעתא מפתיעה ביותר: "אם נישואי משה רבינו עם צפורה בתו של יתרו כהן מדין, למרות שלחתי ולחמיו היה שם משותף 'חבר'! אם משה רבינו לא חשש לאותה סכנה המצויה בצוואת רבינו יהודה החסיד, אין זאת אלא בשל כך שבאופן כזה של שמות נוספים אכן אין קיימת סכנה."

לעילוי נשמת דינאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פרביץ נמכי בת עוסניגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, שולמית בת שמעה שושנה ע"ה, מרדכי בן חנה ז"ל.

לזיווג הגון שרה בת אליה, רבקה בת דבורה אסתר בת חוה

לרפואת איתמר שריה בן עדיה, ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה בת פרביץ נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדיה, בתושה"י

העלון מוקדש להצלחת בוד"ץ ישי בן אליה, הרמנים בן מונירה, עידן ויליך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אליה,

לעתיד לבוא יקבלו התורה מפי הגבורה

במשוך היובל המה יעלו בהר (יט, יז) מובא שהשופר הגדול שישמע לעתיד לבא "בזמנא דמלכא משיחא" - הוא נקרא יובל. והנה, במתן תורה היתה עמידת העם בתחתית ההר, פירושו בזמנו של ההשגה, היינו שכל ברכי שהשיגו היה ע"י סרסור - משה רבינו. אבל לעתיד לבא "במשוך היובל", הוא השופר הגדול, "המה יעלו בהר", כלומר יגיעו להשגה גבוהה מזו שהיתה להם בשעת מתן תורה, שאז יקבלו הארת התורה מפיו של הקב"ה בלי סרסור, זוהי ההבטחה, המובאת במדרש ובוזה"ק.

(אהלי יעקב - הוסיאטיני)

נצחיותם של ישראל

והייתם לי סגולה מכל העמים (יט, ה) "סגולה" הוא מלשון סגור, שנקודת ה"סגור" אינה משתנה לפי המקום, בכל סיבוב שתסובב אותה - היא נשארת סגורה. וזוהי גם מהותם של בני ישראל, שבכל מקומות מושבותיהם ובכל המצבים שיעברו על בני ישראל, הוא קיים לעד, ונצח ישראל לא ישקר.

(הרה"ק ר' דוד מלעלוב ז"ע)

עם סגולה בכל מצב שהם

אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל. (יט, ו) כתב רש"י: "לא פחות ולא יותר". והקשה הרה"ק מקאצק בשם רבו הק' הרבי ר' בונים מפרשיסחא: בשלמא שלא יפחות, ניחא, אך מדוע ציהו שלא יוסיף, וכי מה נזק או חסרון יכול לבוא מכך שיוסיף? ויש לתרץ, כי השי"ת אמר למשה שיאמר לבני ישראל, "הייתם לי סגולה מכל העמים", אך הקדים תנאי לדבר: "אם שמוע תשמעו בקולי, ושמרתם את בריתי... אמנם מבואר במשנה (קדושין ס"א) שאם אין עושים 'תנאי כפול', אף אם לא מקיימים את התנאי, אין המתנה בטלה. על כן אם משה רבינו יוסיף ויאמר לבני ישראל, כי תנאי לא יקיימו את התורה לא יקבלו את השכר, ויחשב תנאי כפול וחי' המתנה בטלה. לכן אמר השי"ת: 'אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל - לא פחות ולא יותר', אל תוסיף על דברי ואל תכפול את התנאי, כי רצוני שיהיו לי לעם סגולה ללא תנאים ובכל מצב שהם!

(הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק ז"ע)

ראשית עבודת ה' - ללא כל תענוג

ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה. (יט, ח) הרה"ק רבי נחום מטשרנוביל ביאר מדוע הקדימו ישראל נעשה לפני נשמע, כי אי אפשר לאדם להיות לו תענוג תמידי מעבודתו את השי"ת, כי אז היתה העבודה תאוה כשאר תאוות. אלא מתחילה צריך לעבוד עבודתו בלי שום תענוג ואחר כך יבוא התענוג, וזוהו שאמרו ישראל מתחילה "נעשה", היינו שנתחיל לעשות ולעבוד עבודת השי"ת בלי שום תענוג, ואח"כ "ונשמע", שמיעה היא לשון תענוג והבנה, שלכסוף ירגיש תענוג בעבודת השי"ת. ועוד י"ל באופן קרוב לזה, כי לא תמיד זוכה האדם להתעלות במדרגה, ועל כן עיקר העבודה מתחילה הוא שצריך האדם לעשות ולקיים מצות השי"ת באמונה פשוטה, אע"פ שאינו מרגיש שום טעם והארה ותענוג בקיום המצוה, ואח"כ יוכה להתעלות ויבא לכלל שמיעה שהוא בחינת הבנה ותענוג, להרגיש טעם ותענוג בעשיית המצוה.

(מאור עינים)

טרם יקראו ואני אענה

וישב משה את דברי העם אל ד'. (יט, ח) פירש הרה"ק רבי שלום מבעלזא שמשו רבינו ביקש מהשי"ת כי כשם שישראל הקדימו נעשה לנשמע כך לעומתם יקיים בהם השי"ת בעת שיעמדו להתפלל לפניו ית', "והיה טרם יקראו ואני אענה", דהנה ידוע שאמר הבעש"ט הק' ע"פ "ד' צלך" שהנהגתו של השי"ת עם ישראל היא כדוגמת הצל של אדם, וזוהו מה שמוכח בתרגום ירושלמי: "אחור משה יתפלגמי עמא בצללו קדם ד'", היינו בתפלה שהקב"ה יתנהג עם ישראל מדה כנגד מדה.

איך עובדים את ה'?

ויוצא משה את העם לקראת האלוקים. (יט, יז) הרה"ק רבי ישראל מטשרטקוב שוחח פעם בענין התקשרותו של הגה"ק הרב "בעל התניא" ז"ע ברבו הק' המגיד ממעזריטש ז"ע, ואיך שהיה תדיר מתבונן ברכי הנהגותיו הק'. ואמר הרי בעל התניא זצ"ל שאצל רבינו הקדוש המגיד הגדול היו מתגוללות תחת הספסלים "מדרגות והשגות", ומי מדבר על "מופתים", ואילו רוח-הקודש שאבנו בכדים. אבל אנו לא השגחנו בכל אלו אלא חיפשנו ולמדנו ממנו דרכי ה"עבודת". וסיים האדמו"ר מטשרטקוב ואמר שבכך ניתן להסביר את הפסוק "ויוצא משה את העם לקראת האלוקים", היינו שלאחר אחר יציאת מצרים, משה רבינו ע"ה חשש שאחרי כל הניסים וההתגלות האלוקותיאמר האדם כי דיו בזה. לכן "ויוצא משה את העם לקראת האלוקים", ולימדו כי העיקר היא "עבודת"...

(נגדו ישראל - טשרטקוב)

"לא יוכל לשלחה כל ימיו"

ויתיצבו בתחתית ההר (יט, יז) איתא בחז"ל (שבת פ"ח.) ויתיצבו בתחתית ההר א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. שואלים בעלי התוס' למה צריך היה לכפות עליהם ההר, הרי כבר קבלו התורה ברצון כשאמרו 'נעשה ונשמע', ומתוך הרה"ק בעל החידושי הרי"מ מגור, שהקב"ה כפה עליהם את ההר כדי שתהא קבלת התורה באונס, ובאנוסה כתוב "לא יוכל לשלחה כל ימיו".

(חידושי הרי"מ)

"מכאן שהגבורה הנמיך את עצמו"

וירד ה' על הר סיני (יט, יט) דרכו של הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין בהשמיעו מדברותיו שהיו חוזרין בפניו על מאמר או מדרש או חז"ל והיה דורש עליו כיד ה' הטובה עליו. פעם אחת בחג השבועות אמר לפניו בנו הרה"ק ר' אשר ז"ע את מאמרם של חז"ל במדרש (פסיקתא רבתי, כא, א): "כתוב וירד ה' על הר סיני אינו יודע אם הגבורה הנמיך את עצמו או אם הגבורה הגביה את עצמו, כיון שנאמר וירד ה' על הר סיני מכאן שהגבורה הנמיך את עצמו", ומיד נענה השיב לו אביו הרה"ק ה"בית אהרן": "החיינתי בני, כי אם היה מצטרך הנמוך להגביה א"ע מה תקנה יש לנו", וכונתו הייתה לומר כי אם אנו בני ישראל היינו צריכים להגביה את עצמנו אל הבורא ית' שהוא ממלא כל עלמין ואין לו קץ בתכלית לא היתה לנו שום אפשרות להשיג אף לנגוע במקצת קצוה אבל עכשיו שהגבורה הנמיך את עצמו" שהקב"ה ירד בכבודו ועצמו אלינו ונתן לנו את התורה על הר סיני הנמוך, הרי יש לנו תקווה להתעלות ולהגיע להשיג כלשהו, ומכאן היא עיקר חיותנו.

(בית אהרן - קארלין)

איהוה חכם המכיר את מקומו

ויאמר משה אל ה' לא יוכל העם לעלות (יט, כג) כתב הרה"ק בעל ה"שפת אמת" מגור דלכאורה תמוה, למה הוצרכו כל כך להזהירם מלעלות לה, הלא בלי ספק כאשר זכו לקבל התורה הקדושה, ממש היה בהם כל המ"ח דברים שהתורה נקנית בהם (אבות א, א) ואחד מהם הוא "המכיר את מקומו", אם כן בלי כל האזהרות יעמוד כל אחד על מקומו. אלא, אמת שהיו עומדים כולם, כל אחד במקומו גם בלא האזהרות, אך היו תולדים שזה מחמת כוחם, והיה ח"ו בכך משום נדנדוד גיאות, שאז "אין אני יכולין לדור" (ערכין טו, א), על כן לטובתם הוזהרו, כדי שיתלו עמדם על מקומם מטעם האזהרה.

(שפת אמת)

*

כעין זה מסופר כי רבינו הרה"ק רבי מנחם נחום מטשרטקוב ז"ע היה משוחח לעיתים קרובות עם חסידיו בערנה אודות זמן ביאת המשיח ובאיהו אופן נוכח לראותו. פעם אמר בתוך דבריו: "איימנו" הרה"ק מרז'ין זצ"ל אמר פעם בשעה שנדחפו חסידים לידו: 'מה יהיה לכשיבוא המשיח ויהיו שם רבבות אלפי

יהודים וכל אחד ידחף וירצה לעמוד קרוב למשיח? איך זה יוכל להיות? רק האמת היא, שלכשיבוא המשיח, אזי יקיים 'ומלאה הארץ דעה', כל אחד יכיר את ערך עצמו ולעומת זאת יכיר ברוממות שגב גדלותו של המשיח, וממילא יתרחק כל אחד ויהיה מקום מרווח על ידו... וכן גם אמר רבינו מרז'ין: "לעתיד יהיה 'ומלאה הארץ דעה את ה' (ישעיה יא, ט), היינו, שידעו את ה' כי לראות את ה' יכולים גם היום, כפי שנאמר 'ומבשרי אחזה אלוקי' (איוב יט, כו), אלא שאז, בעתיד לבוא, אז 'ידעו את ה'".

(אמונת אמת - שטפנשט)

בזכות "אנכי ה' אלוקיך", יעלו וירשו את הארץ.

פירש כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מטשרטקוב ואמר דמה שה' ית' אמר ביציאת מצרים "וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי". דרך ע"י הגלות והשעבוד הקשה אפשר היה לבוא לתוצאה הגדולה של "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", שהם יצאו והעלו עמם את הרכוש הגדול, היינו הניצוצות הקדושים שהינם הרכוש היותר גדול, ובזכות זה יזכו שיתקיים בהם "ודור רביעי ישונו הנה". אברהם אבינו שקיבל על עצמו ועל זרעו לעשות רצון השי"ת, החל מיד לנוד ממקום למקום כדי להעלות את הניצוצות הקדושים, אך עם כל זאת הקשה "ויאמר במה אדע כי אירשנה", היינו אם בניו הולכים בלי תורה ומצוות לארץ הסטרא אחרא של ה' שערי טומאה, ועוד עובדים עמם קשה ועניות הרי מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו (עירובין מא, א), באיזו זכות יוכלו למלאות את תפקידם ולרשת אח"כ את הארץ. ע"ז השיבו הקב"ה ואמר, "וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי", שבזכות מעמד הר סיני שבו יקבלו את התורה המתחלת ב"אנכי ה' אלוקיך", יעלו וירשו את הארץ.

(דברי שלמה)

כל התורה היא ההכנה ל'אנוכי ה'

פעם אחת בשבת תשובה לא יצא הרה"ק רבי דוד משה מטשרטקוב לערוך את השולחן הסטור כמנהגו. ובשעת סעודה שלישיית נכנסו לחדרו הק' כמה מהמקורבים, ואמרו לו כי כל החסידים שרויים בעגמת נפש. כמה אנשים טרחו והוציאו כספים כדי להסב עם הצדיק בסעודת שבת, ולבסוף לא זכו לכך. השיב להם הצדיק: 'באמת היה ברצוני ללכת אל השולחן ולישב עימכם, כדרכי תמיד, אלא שהשמיים התקשרו בעינים וחשבתו שיעצרוני הגשם והסחתי את דעתי, ולכן אף-על-פי שחלפו העננים והיה אפשר ללכת אל השולחן, אך מחמת שלא היה לי הכנה חדשה, כי כבר הסחתי דעתי מההכנה הראשונה, לא הלכתי עוד. שכן לכל מצוינו אצל השי"ת כביכול, שבשעת מתן תורה כתוב (שמות כ, א): 'וידבר אלוקים את הדברים האלה לאמר, ולכאורה תיבת 'לאמר' מיותרת, אך הכוונה, שכל הדברים שבאו בתורה מ'בראשית' ועד עתה היו הכנה למתן תורה. וזוהו שאמר הכתוב: 'וידבר אלוקים את כל הדברים האלה - לאמר, שבשיל שיזכר לאמר 'אנכי ה' אלוקיך'."

(סיפורי חסידים)

כל דברי התורה עד הנה בשביל 'לאמר' 'אנכי ה' אלוקיך'

וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר אנכי ה' אלוקיך. (א-א) הקשה הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע, שהמילה 'לאמר' בפסוק זה הוא מיותרת ובלתי הבנה כלל. ותירץ שבא ללמדנו שאי אפשר לקבל את האלוקותו ית' כראוי מבלי לקיים את כל מצוותיו. כי עול מלכות שמים הווא דבר גדול, כמאמרם ז"ל 'אטו יראה מלתא זוטרתא היא'. וזה כוונת הכתוב "וידבר א' את כל הדברים", פי' כל התרי"ג מצות היה הכל כדי 'לאמר אנכי ה' אלוקיך', שנוכל לקיים אלוקותו עלינו, כי זה העיקר כמ"ש הוזהר כמה פעמים, דעיקר לימוד התורה בגין לאשתמודע אלוקותו כביכול, ועיקר כוונת הבורא להטיב לנו במה שאנחנו נהיה מקורבים אצלו.

(עץ הדעת טוב)

מי שיש לו קל אחד אינו מפקח כלל

לא יהיה לך אלהים אחרים על פני (א. ב.) עובדה ידועה היא שכאשר ניצב כ"ק האדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאוויטש בפני חוקריו שוטרי שלטון מלכות הרוסיה ברוסיה עמד בגבורה וסרב לענות להם בכל תוקף ובפרט כשנמנעו ממנו הנחת מפלגים, ובאחד משלבי החקירות הוציא אחד מחוקריו מכיסו אקדח טעון ואיים עליו ואמר לו: צעצוע קטן זה פעל על אנשים רבים כי ישנו את דעותיהם, אך הרבי לא זע ולא חת וענהו בקור רוח: צעצוע קטן כזה לעול להפחיד רק אדם שיש לו אלוהים רבים ועולם אחד, אולם לי יש א-ל אחד ושני עולמות, וצעצוע כזה אינו יכול להפחידני!

הטעם שעל שבעות שוא לא מתנקה ע"י תשובה

כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא (ז. ח.) שאל הרה"ק רבי מאיר'ל מפרימישלאן הנה דבר פלא הוא, ששבעות שוא היא העבירה היחידה בתורה עליה כתוב כי לא ינקה ה', ומפני מה משונה עבירה זו מכל עבירות שבתורה שמנוקות ע"י תשובה? וענה ואמר בדרך צחות: אם אדם אוכל טריפות למשל ונכתב בספר הזכרונות שאכל טריפות כשעושה תשובה מוחקים כל מה שנכתב על עונו זה, עד שלא ניכר כלל, אך כשנכתב בספר שנשבע בשם ה' לשוא אע"פ שעושה תשובה אי אפשר למחוק את כל הנכתב יען כי אסור למחוק השם ונשארים סימני החטא וזהו כי לא ינקה.

השומר שבת פרנסתו מובטחת

יוום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה (ט. י.) מסופר על הרה"ק רבי ישראל יצחק מאלכסנדר זיע"א, נפטר בא אליו סוחר אחד והתאונן שהוא מנהל חנות ואינה מכניסה לו כדי פרנסתו. הבין הרבי דבר מתוך דבר, שהלה נכשל ופותח את בית מסחרו בשבת, אמר לו, אם אתה מסכים לצרפני בלא מעות כשותף בחלק של חמשה עשר אחוזים מהעסק, פרנסתך תהיה בטוחה. הסכים האיש ברצון רב, ומיד כתבו שטר שותפות ביניהם כדן. אחר הדברים האלה אמר לו הרבי, מאחר שכעת שייך לי החלק השביעי של עסקך, הריני בורר לעצמי לחלקי את יום השבת, הרווחים של יום זה יהיו שלי, והרווחים של ששת ימי המעשה שלך, אני דורש אפוא שתסגור את החנות ביום שלי יום השבת, ואז תצליח בשאר הימים. שמע האיש לדבריו ומני אז שרתה הברכה בעסקיו.

איך אפשר לגנוב והלא כתוב בתורה "לא תגנוב"

סיפר הרה"ק השפת אמת זיע"א כי בעת שבא פעם ראשונה לקאצק ראה שכל עניני הבית היו מתנהגים שלא ע"פ סדר ובלי השגחה, ועי"ז היו חסרים שם כמה וכמה דברים מחפצי הבית שהיו שכיחים שם גנבים ששלחו ידם לגנוב אחרי שאין משגיח עליהם, וראה איך שהמשמש ר' פייביל צעק אל הרבנית שתמהה על פשר הגניבות, ולמה לא יגנובו אחרי שהכל פתוח והכל הפקר ללא השגחה! ע"כ אין פלא שגונבים מכאן. יהי כי שמע זאת הרה"ק מקאצק איך שאומר ולמה לא יגנובו, מיד צווח בקול גדול, פייביל, הלא כתוב "לא תגנוב", ואיך אתה אומר שאפשר לגנוב, וסיים השפת אמת כי בשמעו קולו של הקאצק רבי היה חדר בו רגש היראה כ"כ עד שהיה דומה לו כי אכן אין באפשרות בשום אופן במציאות לגנוב אחרי שכתוב "לא תגנוב".

(שיח שרפי קודש)

ואהבת לרעך כמוך של גנוב

לא תגנובו (י. ג.) מסופר על הרה"ק רבי זושא מאניפולי זיע"א, שהיו בידו עשרה רובלים, והלך והטמינם בתוך חומש בפרשת יתרו ליד הפסוק 'לא תגנוב'. בא גנוב ערמומי אחד, הוציא את הכסף וחזר והניח רק חמשה רובלים ליד הכתוב 'ואהבת לרעך כמוך'. כשביקש רבי זושא לקחת את הכסף, חיפש במקום שהניח ולא מצא, הוסיף לחפש הלאה ומצא חמשה רובלים ליד הפסוק 'ואהבת לרעך כמוך', ענה ואמר הצדיק: כמה קדושים

הם ישראל וכמה שפל הוא זושא, אם יש לזושא עשרה רובלים לקחם כולם לעצמו, ויהודי זה כשבא סכום זה לידו נוטל רק חציו וחצי השני מניח לזושא כדי לקיים מצות 'ואהבת לרעך כמוך'.

ועמך כולם צדיקים?

פעם כשעבר הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א את הפאליש [פרויד] של ביהמ"ד, ובאותה שעה הסבו שם קבוצת חסידים והיו שותים לחיים, ועסקו בסיפורי צדיקים, וסופר שם אודות הרה"ק מ'בארי' זיע"א, שהיה קורא לכל אדם בשם 'צדיק', ותדיר היה מלמד זכות על עוברי עבירה, והנה הרה"ק ר' פייביש מ'בארי' היה ידוע שחי בצער עניות גדולה, פעם הביא לו עשיר אחד מחסידיו כובע משי חדש, והיה חשוב אצלו מאוד, ושמר את הכובע תמיד שלא יגנבוהו כי היו שכחים הגנבים בחצירו. לא עברו ימים רבים עד שאכן גנבו את הכובע, וכשנכנס אליו אותו חסיד שהעניק לו את הכובע, הצטדק הרה"ק וסיפר לו העובדא שכנראה בא 'צדיק' אחד שמסתמא לא היה לו כובע ללבוש, ולקח את הכובע החדש שקנית עוברי. מששמע החסיד הדבר חרה לו הטיב ואמר, וכי אתם עוד קוראים לאותו גנוב 'צדיק'? השיב לו הרבי ודאי שהוא 'צדיק', נעמך לא היה לו מה ללבוש על ראשו, אמר לו החסיד באירוניה: אדרבה, אולי תאמרו לי גם איזה היתר שיותר לי לגנוב מה שחסר לי?!, הרי בתורה הק' כתוב לא תגנוב, ואתם קוראים לו צדיק? שתק הק' מ'בארי' והתעמק ברעיונו הק', אח"כ פתח ואמר לו: מה אעשה הרי בכל זאת הוא 'צדיק', כי בפירוש נאמר 'ועמך כולם צדיקים', הרי שאין מנוס מלקרוא לו 'צדיק'! (לפי גו"א אמר:) מוטב שאומר עליו שהוא 'צדיק' כמ"ש בפסוק, ויהיה הקושיא עליו למה הוא גנוב, מאשר אומר שאינו צדיק ויהיה ח"ו קושיא על הפסוק שכתוב 'ועמך כולם צדיקים'.

(כתבי הרה"ק רמ"א פישמן)

מדוע היו צריכים לראות את הקולות

וכל העם רואים את הקולות (כ. טו) כבר בילדותו ניכר בו בצדיק רבי יצחק מאיר מנור בעל החידושי הרי"ם, שנועד לגדולות, מתמיד וחרף היה, ולמדני עירו אהבו להשתעשע עמו בלימוד. אמור נא לי - שאלו פעם אחד מן המלמדים, מדוע נאמר במתן תורה "וכל העם רואים את הקולות" וכי לא היה די אם ישמעו את הקולות? מה צורך יש בראיה? תאר לך - ענה הילד - אם לא היו רואים את הקולות, היו טוענים כל הגנבים כי הקב"ה אמר לו תגנובו בו' [תגנובו] במקום לא תגנובו, וא"כ היה נמוק ח"ו איסור גניבה, משי"כ עשה הקב"ה נס, וכל העם גם שמעו וגם ראו את הקולות, ועכשיו אין מקום לטענות ומענות.

(קראת לשבת (גונג))

גדרים וסייגים עיצה כנגד כשלונות

וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק (כ. טו) בספד"ק אודה ישראל מהרה"ק מאפסא זיע"א מבאר הפסוק: 'וירא העם', שבני ישראל כשראו שקבלו על עצמם את התורה והתרי"ג מצוות, וגם לרבות מצוות דרבנן, וראו שיש בתורה הק' ריבוי פרטים, וריבוי דקדוקי הלכה במצוות, על ידי כן 'וינועו', שבאו לידי פחד ורעדה, כיצד יוכלו לקיים את כל המצוות, ובפרט בנוגע למצוות לא תעשה, ומצאו להם עצה, 'ויעמדו מרחוק', שהעמידו להם הרחקות, גדרים וסייגים, לשמירה שלא יכשלו חלילה ב'לא תעשה' ויקיימו כל המצוות. ועוד מרומז בפסוק זה, 'וירא העם וינועו', כשהאדם רואה שאין הוא עומד יציב על מעמדו, אלא מתנועע, דהיינו שלפעמים הוא נכשל ר"ל כשבא לידי ניסיון, העצה היא, 'ויעמדו מרחוק', שיעשה לו הרחקות, גדרים וסייגים, וזה והשמייה שיוכל לשמור עצמו, על ידי קדש עצמך במותר לך, וכמו שאיתא בספרים הק', יש לאדם לפרוש משבעים שערי היתר, כדי שלא יכשל חלילה בשער אחד איסור, 'קדש עצמך במותר לך' הוא גדר וסייג שלא יבא לידי איסור.

נכספה וגם כלתה נפשי

דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו א' פן נמות (טו. טז) סיפר כ"ק האדמו"ר הרי"ש מסלונים זצוק"ל כי

הרה"ק רבי משה מקברין זיע"א שאל בתמיהה גדולה והרעיש עולמות, איך יתכן שבני ישראל שהיו בזמן מתן תורה בני דור דעה מצד עצמם והיו במדרגה גבוהה מאד, והנה אחרי מעמד קדוש ושגב של 'עשרת הדברות' אמרו בפחד "פן נמות" הלא כל תשוקתו של יהודי ושאיפת חייו לזכות לשמוע את קול ה' ולהגיע לכלות הנפש אליו ית', ומה פחדו ויראו פן ימותו! ובתוך כדי דבריו הק' נתעלף מרן זיע"א ואחר שהשיבו את רוחו תירץ ואמר שפחדם היה פן נמות ולא יוכלו לקיים את התורה והמצוות, וחטו מלהפסיד את עבודת ה' בעוה"ז.

(תביבות שלום)

הדרך להתגברות על היצר הרע

ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים (כ. יח.) מרן הרה"ק האדמו"ר רבי מנחם נחום משטפנשט דיבר בקדושו בעניני עבודת השי"ת, ואמר שיש ב' דרכים לעבודת הבורא ית"ש, הדרך הא' שיעבוד את הבורא ב'אתגליא', היינו שכל מעשיו הטובים הם באתגליא, וכ"א שומע ורואה מעשיו הטובים, ויש ג"כ דרך שיעבוד השי"ת ב'אתכסיא' מאד, ואין איש יודע אתו עד מה, והחילוק שבין ב' הדרכים הוא כך, כשיעבוד השי"ת ב'אתגליא היינו כשירצה לעשות מצוה, למשל כאשר מעניק לעני בגד טוב ללבוש אזי אומר בפיו 'הריני הולך ליתן הצדקה לעני', ואז שומע היצה"ר הדבור שלו ואינו מניחו לעשות המצוה ומסבב כל הסיבות והופך עולמות' העיקר שימנע ממנו לעשות המצוה בפועל, לבל יוכל לתת הצדקה, אולם, כאשר האדם עובד השי"ת ב'אתכסיא', היינו שאינו מדבר בפיו קודם עשיית המצוה שרוצה לעשות המצוה, רק הוא אצלו במחשבה וברעיונו שרוצה לתת מלבוש לעני אזי אין היצה"ר יודע מזה ואין לו שום מניעה לבצע בפועל את המצוה.

וכל זאת, כי היצר הרע אע"פ שנקרא מלאך קדוש, עם זאת המלאך אינו יודע מחשבות, ע"כ אינו עושה לו שום מניעה, ובמצא שיוכל האדם להוציא מחשבתו לפועל, ואפילו כשהוא פועל פעולות בפועל, כגון שהולך לביתו ולוקח המלבוש ליתן לעני אין היצה"ר יכול למנוע ממנו באותו הרגע, מזמן הליקחה עד שיתן המלבוש להעני כי אינו אלא זמן קצר כרגע ממש.

ע"כ העצה לזה שיעבוד אדם השי"ת רק באתכסיא, ואז לא יוכל היצר הרע לעשות לו שום מניעה, ויוכל האדם להוציא מחשבתו הטובה לפועל בלי שום מניעת היצה"ר. ובוהו יובן מה שאחז"ל, אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתעטף שחורים ויעשה מה שלבו חפץ (קידושין מ. א) ומן התימה שחז"ל יתנו עצה לאיש איך שיוכל לעשות מה שלבו חפץ. אלא כמו שאמרנו, שדברי חז"ל מכוונים לאיש שחפץ לעשות מצוה, וירא שהיצה"ר לא יניחנו לעשותו המצוה, וזהו פירושו, אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ואינו מניחו לעשות המצוה, שהוא רוצה לעשות, ונתנו לו עצה להכ' שילך למקום שאין מכירים אותו' פ"י שיעבוד השי"ת ב'אתכסיא', היינו במחשבה לבל יוציא מפיו מה שהוא רוצה לעשות המצוה וילבש שחורים היינו ג"כ בחי' אתכסיא כנ"ל, והיצה"ר כאמור אינו יודע מחשבות אדם, ואז יוכל האדם לעשותו מה שלבו חפץ באמת לעבוד השי"ת בלי שום מניעה כלל.

(אמונת אמת - שטפנשט)

זהירות מטיפוס מהר לגובה

ולא תעלה במעלות על מזבחי (כ. כג) לפעמים נראה דבר תמוה שאנשים מהם ת"ח ועובדי השם פתאים נופלים ברוחם ואף יש כאלו השוקעים במרה שחורה ח"ו, והסביר מרן הרה"ק בעל 'איהוב ישראל' מאפסא את הסיבה לכך, שאדם צריך מאוד להזהר מלמהר ולעלות ולטפס בסולם המדרגות ללא שגורם משמים לכה, אלא צריך ללכת מדרגה אחר מדרגה אט אט, עד שיגיע לתכלית העבודה הנרצה, כי אם יזנק במהירות בסולם המדרגות וישאף למהר אל ה', סופו שיפול וישקע במ"ש וכדו' ר"ל. וזה מרומז בפסוק 'ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו' וכן הוא מאמר הכתוב ואל יחרסו לעלות אל ה', ה' יתברך יצילנו מכל רע.

(אוהב ישראל - אפסא)

סגולת מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (כ"ה) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב שלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולת לימוד הלכות שבת

זכור את יום השבת לקדשו (כ, ה)

לימוד הלכות שבת בשבת

ויקהל משה. רבותינו בעלי אגדה אומרים מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה ויקהל אלא זאת בלבד אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפנייהם רבבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת ולכנסו בבתי מדרשות ללמוד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר כדי שיהא שמי הגדול מתקלם בין בני.

(ילקוט שמעוני שמות רמז תח)

לימוד הלכות שבת לפני שבת

מצוה לשנות ארבעים מלאכות חסר אחת, כדי שלא ישכח איזה מלאכה אסורה, כמו שיש לדרוש במעשה מועדים לפני המועדים, כך בענין שבת - לפניו.

(ספר חסידים סימן קנ"ג)

בשבת קודש בעלות המנחה

ובשבת קודש בעלות המנחה יסקנו בהל' שבת כי הלכתא רבתא לשבתא ובקל יכול האדם ליכשל בה ח"ו אפילו באיסור כרת וסקילה מחסרון ידיעה ושגגת תלמוד עולה זדון ח"ו, ואצ"ל באיסורי דברי סופרים שרבו כמו רבו למעלה, ובפרט באיסורי מוקצה דשכיחי טובא וחמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה, כמ"ש רז"ל שכל העובר על דברי חכמים אפילו באיסור קל של דבריהם כמו האוכל קודם תפלת ערבית וכה"ג חייב מיתה כעובר על חמורות שבתורה וכל יחיד אל פירוש עצמו מן הציבור אפילו ללמוד ענין אחר כ"א בדבר שהציבור עסקין בו.

(ספר התניא אגרת הקודש פרק כג)

סגולה לריבוי השפע

נוכל ללמוד על מעלת הלימוד וסגולתו כהנהגה לשבת, וזה לשונו שם על הפסוק (שמות טז, כג) "הוא אשר דבר ה' שבתו שבת קודש" - "איתא בספרים, כשם שההנהגה לשבת מביא ברכה והשפעה, כך הלימוד בעניני שבת ובמסכת שבת מביא השפעה יתירה, ומצינו (עבודה זרה ה, א) הדקב"ה עוסק בכל יום שלש שעות בתורה, ועסק אז בזמן לקיטת המן שהי' בבוקר - בעניני מסכת שבת, ועל ידי זה נתרבה המן, וזה שאמר משה 'הוא אשר דיבר ה' שבתו שבת קודש', יען שהקב"ה דיבר בהלכות 'שבתו שבת קודש' לכן היה בו ברכה ונתרבה.

(תורת משה פרשת בשלח)

ללמוד הלכות שבת שקול כללמוד בכל המצות

ובחרתי להדפיס תחלה בהלכות שבת. יען שבש"ס סוטה (לז, א) שכל מצוה ומצוה נכרתו עליה ארבעה בריתות - ללמוד וללמד לשמור ולעשות, ומבואר שללמוד וללמד הוא מחלקי המצוה, ומובן, שכשם ששמירת שבת שקול ככל המצות, כן ללמוד וללמד בהלכות שבת שקול כללמוד וללמד בכל המצות.

(אגלי טל הקדמה)

סגולה לזכירת הלימוד

מ'דערציילט אז איינער איז געקומען צום שטעפענישטער רבי זי"ע און האט געבעטן א ברכה און א עצה אויף זכרון ער זאל געדענקען זיין לערנען האט דער שטעפענישטער רבי איהם געזאגט ער זאל זעהן צו לערנען הלכות שבת און זיין זיך אין די אלע הלכות, און ער האט אויסגעפירט א ס' שטייט אזוי אין די זמירות פון שבת 'זכרו תורת משה במצוות שבת גרוסה' דורך דעם וואס מאיז גורס אין מ'לערט מצות שבת די אלע הלכות פון שבת איז זכרו תורת משה, וועט מען געדייקען דאס לערען, שבת איז בכלל א זמן פון זכירה זכר למעשה בראשית זכר ליציאת מצרים.

והמותר דאל"ה אפילו אם ילמוד כל ענינים המוסרים המזוהים לשמירת שבת כראוי לא יועיל לו וכדאיתא במדרש משיל לדעת חכמה ומוסר אם יש בידו של אדם חכמה הוא יכול ללמוד מוסר ואם אין בידו של אדם חכמה אין יכול ללמוד מוסר, והכונה דאם הוא טועה בעיקר הענין שחושב שאין זה בכלל איסור מה יועיל לו המוסר בזה וה"נ בענינינו אם הוא חושב על איזה דבר שאין זה בכלל מלאכה או שבות לא יועיל לו שום מוסר.

(משנה ברורה הקדמה לחלק א)

הטבע והמנהג של האדם, הוא מחייב שכחה לאדם בהלכות שבת

זכרת את ה' אלהיך, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, הנה נודע דאין אומרים לאדם תזכור אלא אם יש דבר שמשכיחו, וכמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה, על פסוק זכור את יום השבת לקדשו, זכרהו מדבר אחר שבא להשכיחו, ופירש מהרי"א ז"ל, הכונה, כי הטבע והמנהג של האדם, הוא מחייב שכחה לאדם בהלכות שבת, מפני שהאדם בכל ימי החול, הוא עוסק במלאכה, שנאסרת בט"ל מיני מלאכות ביום שבת, ומאחר שהוא מורגל בכך בכל ימי השבוע, הנה הטבע וההרגל ודאי יביאנו לידי שכחה ביום השביעי, ולכן צריך לעורר בקרבנו כח הזכרון להיות זוכר את השבת ופורש.

(בן איש חי שנה ראשונה פרשת עקב)

יום שבתו אין לשכוח ע"י לימוד הלכות שבת בימות החול

ועל פי זה יתבאר (ומר יום שבתו) יום שבתו אין לשכוח זכרו כריח הניחוח, כי על פי האמור מובן מאיליו כי מיום השבת נתחזקו כל הימים דהיינו כל הששת ימים, ועל כן ראוי להמשיך קדושת שבת לכל השבוע, והיינו על ידי זכירתו בכל יום כנועד, ויותר יתכן לעסוק בכל יום בהלכות שבת, והוי כמו שדרשו (מנחות ק"י ע"א) בפסוק (ויקרא ו, ב) זאת תורת העולה וכו'. והיינו יום שבתו אין לשכוח אף בימי החול, זכרו כריח הניחוח כאמור בזאת תורת העולה, והבן, ובפרט אם לומד בחינת לשמה המעולה המבואר בב"ח או"ח סי' מ"ז, והיינו על ידי שמכניס כל חיותו בהתורה ומדבק רוחניותו ברוחנית התורה, ואם כן משיב נפשו אל שורשה שהנשמות ישראל נחצבו מהתורה וזה שלימות הלימוד.

(ישמח משה פרשת בראשית)

ללא ידיעת הלכות שבת אי אפשר לזוז

בשם הר"ר בונים מפרשיסחא, זי"ע שאמר קודם שלמד הלכות שבת. אם עמד הי' ירא לישב. ואם ישב הי' ירא לעמוד. מתחמת אימת שבת עליי. שחשש שמא יש בזה חילול שבת ח"ו. והבן ודי בזה אזהרה למבין עד כמה צריכין להיות בקי בהלכות שבת.

(שיח שרפי קודש ערב שבת קודש אות כג)

סגולה לזיווג הגון

באחד השיחות ששח"כ מרן אדמו"ר שליט"א עם בחור בא בשנים סיפר הלה לרבינו שהוא עוסק עתה בלימוד הלכות שבת, נענה לו רבינו שהדעת נותנת דלימוד הלכות שבת הוא סגולה למצוא זיווג הגון שיהיה אמרו חז"ל במדרש (כ"ר יא ט) דשבת היא בת זוגו של ישראל ובשכר שעוסק בבת זוגו של ישראל דהיינו בהלכות שבת יעזור השם יתברך שגם הוא ימצא את זיווגו בשעה טובה ומוצלחת, ואכן אחר זמן קצר מצא הלה את זיווגו בשעטמ"צ.

(מגן אבות באבוכסד 455 עמ' נג)

דאס איז שלום זכור מלשון זכירה מ'איז מנחם דאס קינד און מ'זאגט איהם אז דורך שבת לערען הלכות שבת און מקיים זיין מצות שבת וועט ער קענען געדעקן די תורה וואס ער וועט לערען און ער וועט שוין נישט פארגעסן. בתרגום: פעם הניע אחד להרה"ק אדמו"ר הזקן משטפנשט זי"ע וביקש ממנו ברכה ועצה לזכרון, שיוזכר את תלמודו, והשיב לו הרה"ק שיהיה זהיר ללמוד הלכות שבת ולהיות זהיר בשמירת הלכות שבת, וביאר שזהו מה שאומרים בזמירות שבת (ומר כל מקדש) 'זכרו תורת משה במצוות שבת גרוסה', שעל ידי מה שגורסים מצוות שבת והלכותיה, על ידי כן 'זכרו תורת משה', על ידי כן יזכור את תלמודו. ובכללות הענין של שבת הוא ענין של זכרון, שהוא זכר למעשה בראשית זכר ליציאת מצרים. וזהו הענין של "שלום זכר", זכר מלשון זכירה, בשעת השלום זכר מנחמים את הרך הנולד ואומרים לו שעל ידי השבת, על ידי לימוד הלכות שבת וקיום מצות השבת יזכור את תלמודו ולא ישכח ממנו מה שלמד.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א מביאן שלום זכר ליל שב"ק ויצא תשס"ה)

*

זכרו תורת משה במצות שבת גרוסה, איש אחד בא להרה"ק האמרי ברוך זצ"ל והתלונן לפניו ששוכח כל מה שלמד, א"ל הרה"ק לכה איעצך שקוד על מסכת והלכות שבת וזה סגולה לא לשכוח למודו, וזה מרומז בזמר זה 'זכרו תורת משה' היינו סגולה לזכרון 'במצות שבת גרוסה' ללמוד הלכות ומצות שבת.

(אמרי ברוך)

מי שלא לומד הלכות שבת עובר על רוב איסורי דאורייתא ודרבנן

כל איש ישראל אשר איננו בקי בהלכות שבת מרישא לסיפא, לא יכונה אצלי בכלל איש השלם, או ווי, איך מצפים ומיילחים לגאולה, ואלמלי שמרו ישראל שתי שבתות היו נגאלים (שבת קי"ח ע"ב), והגאולה תלויה בשמירת שבת, ואנחנו בעו"ה עוברים בחסרון ידיעה על רוב איסורי דאורייתא ודרבנן, והולך בדרך רוח נושבת ורוקק ברוח ורוח נושאת הרוק, עובר משום זורה, כדומה כהנהגה וכהנהגה איסורים רבים, וסיפר לי אחד מתלמידי, שהיה בעלזס, והיו יושבים בשבת בבסיבה וחם להם, ולקחו החלונות מתוך ציר שלהם והסירו משם, ותלמידי מחה וצחקו עליו, והוא איסור גמור איסור בנין וסתירה, ולכן חובה ללמוד הלכות שבת יום טוב, ושמירת שבת מקרבת הגאולה.

(יערות דבש ח"א דרוש יג)

לימוד כל הלכות שבת לפחות פעם בשנה

ועל ארבעה מה שאינם שואלים ודורשים בהלכות שבת מפי ספרים או מפי סופרים המה כשלו ונפלו בהרבה אסורי שבת ומחללין שבת גם בלא דעת כגון באסורי שבות ואסורי מוקצה ואסור צידה ואסור ברירה ואסור ליבון, וכן בענין חימום המאכל, ובפרט בשמחות וגיל רבה המכשלה, וצריכים מנהיגי הקהלות לעמוד בפרץ וכהנהגה רבות אשר מי שלא יבא לדרוש אלקי"ם גם כי יזקין לא ידע שיש איסור בדבר, וכבר כתב בספר החסידים שכשם שאמר שואלין ודורשין בהלכות פסח כך חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת ולעבור עליהם לפחות פעם א' בשנה, וחיובא רמיא על הדרשני לדרוש לעם את חוקי אלקי"ם ואת תורותיו ולשומעים ומקיימים יעם ועליהם תבא ברכת טוב.

(פלא יועץ ערך שבת)

לשמירת שבת לא יועיל מוסר אלא לימוד ההלכות

אך באיזה ענין נוכל לבוא לזו המדרגה שישמור שבת בכל פרטי העצה היעוצה לזה שיראה לזרז את עצמו ללמוד הלכות שבת ולחזור עליה תמיד כדי שיעד האסור

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקה שטפנישט

מצבת רבי מרדכי אריה אב"ד באנילה באהל ויז'ניץ בב"ב, לפי הוראת האמרי חיים נטמן בתוך האהל, קברו ממוקם בכניסה לאהל השני משמאל בצמוד לקברו של הרה"צ רבי מרדכי דוד השל מטריסק-שטפנישט יום היא"צ שלו כ"ג שבט

הגה"צ רבי מרדכי אריה הורוביץ זצ"ל אב"ד באנילוב-בוקובינא, רומניה נסתלק כ"ב שבט ומנו"כ בבית העלמין שומרי שבת ב"ב

ורבים מבני הנעורים יצאו לתרבות רעה. גדולי הדור ראו וחשוב לעודד את הבחורים חובשי בית המדרש. והציעו להוציא לאור קובץ מיוחד לחדושי תורה בשם "תפארת בחורים". יוכרו על סוגיא מסוימת שכל הבחורים בכל אתר יעסקו בה וישלחו מפרי חדושיהם להדפסה בקובץ הראשון. ועדה של תלמידי חכמים תחליט מה ראוי להדפסה. לקראת הקובץ השני יוכרו על סוגיא אחרת בה יעסקו כולם וכן הלאה. על ידי זה התגבר קנאת סופרים שמרבה חכמה.

רבי מרדכי אריה ראה ביוזמה זאת לכתובת והדפסת חידושי תורה ע"י הצעירים צעד גדול להגברת חשקם בעסק התורה ותריס הגנה בפני הרחוב הקלוקל, עם הוצאתו לאור של הרעיון הודיעו על התכנית בעתון היהדות הנאמנה "מחזיקי הדת" שיצא לאור בלוב, והציעו שיתכנסו בלוב כל המעוניינים לקדם את הרעיון. חלפו כמה חדשים ולא נעשה דבר. בלב הבחור מרדכי אריה הורוביץ בערה התשוקה לקדם את הרעיון הזה. הוא הבין שההצעה לכל המעוניינים

בשמחה אף השתתף האדמוה"ז מטשורטקוב. אביו שנסע לשבת שבע-ברכות לקחו עמו כאשר יום הבר מצוה שלו חל ביום ראשון, והנה בעת שהותם בהוסיאטין ביקש מהם הרה"ק ר' חיים מאוטניא חתנו של הרה"ק מבוהוש שיבואו להתפלל במנין שלו בבית אכסנייתו ביום ראשון. כך יצא שהרה"ק מאוטניא הניח לו בפעם הראשונה את התפלין של יד, ואביו הגאון הניח לו את התפלין של ראש.

כתבם על לוח ליבך

כבר מימי נעוריו החל לחדש חידושי תורה ולכתובם. בפנקס חדושי תורה שכתב אחרי השואה הוא מזכיר חידוש שחידש בטל ילדותו וכתבו בפנקס החידושים של אביו. "וכמדומה שזה החידוש הראשון שחידשתי". אחר כך כבר היה לו פנקס לחדושי תורה משל עצמו.

בתקופה ההיא היה המצב הרוחני קשה מאד. רוחות ההשכלה פשטו אז ברחוב היהודי ובזו לכל קודש.

רבי מרדכי אריה - 'דער באנילובער רוב' כפי שנקרא בפי כל, נולד ב"א בכסלו שנת תרמ"ב לאביו הגה"ח רבי אברהם יעקב הלוי הורוביץ זצ"ל, אב"ד פרוביז'נא, מגדולי הפוסקים בגליציה. בבית שבו היתה האווירה כולה ספוגה בתורה ויראת שמים גדל הנער והתחנך לתורה ויראה, כאשר אביו מעמיד לרשותו מלמד מיוחד שילמד עימו תורה. כשגדל מעט החל אביו להקדיש לו את זמנו ומרביץ בו תורה, ש"ס ופוסקים ומפתח את כשרונותיו הנעלים, בהיותו בן י"ב שנים, כבר החל ר' מרדכי אריה ללמוד שו"ע יורה-דעה, וכשלמד לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא היה הוגה בשו"ע עם ה"פרי מגדים", וכשעסק בלימודו לפלפולא היה לומד עם ה"כרתי ופלתי".

לקראת יום הבר-מצווה זכה הנער מרדכי אריה לנסוע לחצר הקודש בהוסיאטין, שם נחוגה שמחת הנישואין בבית הצדיקים כאשר הרה"ק רבי יעקב - ה"אהלי יעקב" בנו של הרה"ק ר' יצחק מבוהוש זצ"ל נשא את בתו הצדקנית של הרה"ק ר' ישראל מהוסיאטין זצ"ל, היה זה בשנת הסתלקותו של האדמוה"ז מהוסיאטין,

באר בשדה - שטפנישט

לכא לבובה, היא העומדת בעוכרי המפעל הקדוש הזה. שכן אין לבני התורה כסף כדי לנסוע לכינוס זה. עמד ושלח מכתב ארוך לעתון "מחזיקי הדת" בו הוא מציע לותר על רעיון הכינוס, ולהתחיל בהחתמת מגויים לקובץ החדש.

בדרכי החסידות

בד בבד עם יגיעתו בתורה התנהג הנער בדרכי החסידות. עוד בילדותו לקחו אביו בנסיעותיו אל הרה"ק ר' דוד משה מטשורטקוב זצ"ל. בשנת תרנ"ג בהיותו בן י"א נסע בפעם הראשונה לטשורטקוב שהיתה סמוכה לפרוביזנא. מאז זכה לנסוע י"א שנים אל הרבי עד לפטירתו בשנת תרס"ד. ושם היה עיקר שימושו בחסידות. כל ימיו היה מדבר מרבו הרה"ק מטשורטקוב ביראת הרוממות. וכשהיה מצטט מדבריו הקפיד לאומנם באותו טון שאמנם הרבי. לפנינו קטע מ"זכרון דברים" שכתב הרב, על נסיעתו לטשורטקוב.

"זכיתי לקבל אנפי שכנתא כ"ק אדמו"ר סבא קדישא הר' דוד משה מטשורטקוב ז"ע בעת שהייתי כבן י"א. וזכיתי אז לשמוע הקדוש עם הפיוט שלום עליכם. כאשר מפורסם אצל כל החסידים גדול ההתעוררות ורגשי קדושה בעת שאמר השלום עליכם ופניו אל הכותל, ובעת הקידוש, שהרגישו כל השומעים, אפילו אנשים פשוטים. כאשר שמעתי מפיו הקדוש מאמרי הקודש בכיתי בדמעות מחרדת קודש. וזכיתי מאז עד הסתלקותו מאתנו לגנוי מרומים לשמוע הרבה פעמים מפיו הקדוש השלום עליכם והקידוש. כי אדמו"ר לקחני עמו כמעט בכל פעם שנסע על שבת קודש לקבל פני השכינה. ומי יוכל לתאר גדול ההתרגשות וההתעוררות שעשו דבריו הקדושים. כאשר התחיל לומר הברכה אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו, ממש גדול קדושת פיו נדמה כנופף מפיו זקוקי אש. שכינה מדברת מתוך גרונו. אשרי עין ראתה זאת".

אחרי פטירת הרבי נסע לבנו האדמו"ר הרה"ק ר' ישראל זצ"ל. בשעת מלחמת העולם הראשונה גלה האדמו"ר לוינא. ונשאר לגור שם כל ימיו. אך מדי שנה בשנה היה מגיע לטשורטקוב לקראת חג השבועות. בדרכו חזרה היה מתעכב בעיר טשורנוביץ. הרב שכבר כיהן כאב"ד באנילא היה נוסע לטשורנוביץ לקבל פניו.

בשנת תרס"ד היה צריך להתייצב בפני שלטונות הצבא. והיה חשש גדול שגוייס לצבא. כשהזכיר את עצמו לפני הרה"ק ר' ישראל מטשורטקוב, יעץ לו הרבי להתייצב בלשכת הגיוס אשר בטשורטקוב. היה בזה מעשה מופת, כי כאשר חיפשו דרך להשפיע על המפקד בעיר טשורטקוב שיפטרם משרות צבא. נודע להם שיהיה אחד שהיה דר בכפר ליד טשורטקוב, מספק מצרי חלב לאותו מפקד. שלחו מחצר הרבי לאותו יהודי, והוא הבטיח שילך להשתדל אצל המפקד עבורו בן הרב מפרוביזנא. ביום שהתייצב לצבא התענה הרבי מטשורטקוב, ולא טעם עד שבאו לבשר לו שרבי מרדכי אריה קיבל פטור משרות צבא.

אביו הגאון היה מחסידי בעלזא ונסע בכל שנה לקבל פני רבו הרה"ק ר' ישכר דב מבעלזא זצ"ל. אך את בנו לא לקח עמו בילדותו. כנראה מפני ריחוק הדרך והוצאות הנסיעה. כשהתבגר זכה להסתופף שלש פעמים בצל הקודש של המהרי"ד זצ"ל. כל ימיו היה מפליג בגדול תורתו ועבודתו. וכשהיה דורש בדבריו תורה היה מרבה להביא מדברי תורתו.

בברית הנישואין

בהגיעו לפרקו נשא רבי מרדכי אריה לאשה את בתו של הרה"צ ר' חיים שפירא מטלוסט זצ"ל, המיוחס להרה"ק רבי מרדכי מנעשביץ זצ"ל, ומצד אמה התייחסה הכלה עד לרבנו בעל "תורת חיים" ז"ע. הכלה נתגדלה בקוסוב אצל סבתה, אלמנתו של הרב מטלוסט, שם נערכו התנאים. גם החתונה נערכה

בקוסוב, רבנו בעל "אהבת ישראל" ז"ע השתתף בשמחת הנישואין ואף רקד בשמחה עצומה. רבנו בעל "אמרי חיים" ז"ע היה מזכיר פעמים רבות לצאצאי הרב מבאנילא את שמחתו הרבה של אביו הקדוש, הס"ק ז"ע, בשמחת חתונתו.

אחר נישואיהם קיבלו בני הזוג קיבלו חדר למגורים בבית רב יחס וחשיבות. היה זה בית זקנתם הרבנית הצ' מרת חנה, על שולחנה היו בני הזוג סמוכים. בחצר ההיא התגוררו מלפנים זקניה - רבנו בעל "אהבת שלום" ורבנו בעל "תורת חיים" ז"ע. היו בחצר שני בתים - בית ישן עשוי עץ מימי ה"אהבת שלום", ובית חומה מלבנים, ביתו של ה"תורת חיים" ז"ע. בבית הישן קיבלו בני הזוג הצעיר חדר, וכך החל רבי מרדכי אריה חיים חדשים, כשכולו שרוי בתורה הקדושה. בחצר מגוריו היה קיים בית מדרש של זקנתו הרבנית שהיה נקרא "דער טאלמיטשער שילעכיל" בו התפללו אברכים למדנים חסידים. והיה בית ועד לחכמים ולאורחים. רבי מרדכי אריה החל מיד אחר נישואיו להרביץ תורה לתלמידים - ומני אז, כל חייו היה מנחיל מתורתו ומשקה לעדרים. מתלמידיו הראשונים היה ר' אהרן קוסטינר ז"ל מקאסוב - חיפה מוקני חסידי ויז'ניץ. מאז כל ימיו הרביץ תורה בישראל.

אב"ד באנילא זצ"ל בעידנה הדרותא משוחח עם בנו הרה"ק ר' פנחס זצ"ל

רבי מרדכי אריה קיבל עליו את עול הרבנות בבאנילא לשם הגיע בשנת תרס"ו. מסופר כי בעת נסיעתו לבאנילא נסע הס"ק מויז'ניץ ללוותו כשהוא מכבדו לעיני בני עירו ומאציל עליו מהודו ומשפיע עליו מזוי הדרו.

עם התיישבותו בבאנילא חגר הרב עצמו והעמיד על תילם את כל עניני הדת בעיר. כמו"כ עסק בהרצאת תורה לבעלי בתים ואף הקים ישיבה מצויינת לבחורים, חיזק את עניני הכשרות ונהג נשיאותו ברמה, ישב על מדין בהוראה ופסק, ודיני תורה רבים הוגשו לשולחנו כשהוא מברר הדין על בוריו, כאשר כל הצדדים נכנעים אליו בהערכה ובהערצה ומקבלים את פסקיו. אמנם הרב היה צעיר לימים אך בני העיר קבלו בכבוד גדול, והיתה העטרה הולמתו. יחד עם היותו רך המזג, לא חת ולא ירא מפני איש ונהג נשיאותו ברמה. עמד בכל תוקף לסתום כל פרצה - בעת ההיא נתעוררו בעיות שונות, כ"שחיטת חוץ", אך הקצבים בעיר ידעו, כי אוי לו למי שיעבור על דברי הרב, ולא העזו לשחוט מחוץ לעיר.

כן התמסר הרב לכל תחומי הדת והחינוך - בעצמו כחן את הילדים, כדי לראות שהם עושים חיל בתורה הקדושה. הוא זה שמנע מרוח ההשכלה לחדור לבתי התלמוד, והכל יראו מימדו התקיפה. היה הרב מרדכי אריה מתחסד עם בני עדתו, מקבץ בעצמו מעות

עבור העניים, משכין שלום בבתי ישראל - עד שטיפרו שלא ארע גט אחד בעירו, במהלך שלושים וחמש שנות רבנותו!

הרב היה מיראי הוראה ובמיוחד כאשר צורבים צעירים שחורו לפתחו כדי לקבל ממנו היתר הוראה - אך הוא חשש, לבל תצא מכשלה תחת ידו. רק פעם אחת נענה להפצרת ידיד נפשו ה'דמשק' הגה"צ רבי אליעזר מויז'ניץ זצ"ל שביקשו לתת סמיכה לתלמידו הרב ר' שלמה ארנסטר הי"ד. ישב התלמיד בביתו שבועיים ימים. כל יום כחן אותו הרב בהלכות והשיגו על הנהגתו, ורק אחר כך סמכו להוראה.

בצל רבו הסב"ק בעל "אהבת ישראל" ז"ע

אחר נישואיו ומגוריו בקאסוב, נתקשר הרב מבאנילא מאוד אל הרה"ק בעל "אהבת ישראל" ז"ע, וזכה לקרבה רבה, אחר שכאמור נשא את בת הרב מטלוסט, שהיה קרוב משפחה, חסיד וידיד נאמן לאדמו"רי ויז'ניץ - וזאת בנוסף להערצה שרחש לו הס"ק ז"ע עקב גדולתו בתורה וביראה.

הערצתו של הסב"ק לרב מבאנילא היתה לשם דבר עד לאחת ומסופר כי פעם, עת שנקבצו סביב הס"ק ז"ע קהל ועדה, נכנס פנימה הרב מבאנילא. נענה הרבי ואמר בשפלות-ורוח: "שוטם האנשים! אחרי הם רצים, ואותו הם מניחים" - בכונתו לרב.

עוד התבטא הס"ק: "בנוהג שבועלים, קרוב משפחה אינו חסיד, וגם רב איננו חסיד. אבל לרב מבאנילא ישנן שתי ה'חסרונות', מאחר שהוא גם קרוב-משפחה, ואף מכהן כרב - ובכל-זאת - הוא חסיד ומקושר!"

לפעמים היה הס"ק ז"ע שולח אל הרב מבאנילא דיני תורה מסובכים, והתייעץ עמו בעניינים רבים, אף המתיק עמו סוד ברזי תורה נסתרים. יש לציין, כי כאשר סיים הרב לבנות את ביתו החדש בבאנילא, הגיע הרבי לחנוכת הבית.

בעת מלחמת העולם הראשונה כאשר הס"ק ז"ע ברח מויז'ניץ לגרוסוורדיין, הפכה נסיעתם של בני בוקובינה אל הסב"ק בגרוסוורדיין קשה ומייגעת, והיו לנדירות. ברם, מדי שנה הגיע הסב"ק בחודש כסלו, לפקוד קבר אביו הקדוש ביומא דהילולא, והיה שהה בוויז'ניץ מספר שבועות. הרב מבאנילא קבע לעצמו מנהג לנסוע לויז'ניץ לשבת הראשונה לבוא הרבי שמה, ולשבת האחרונה - בטרם עזב הרבי את בוקובינה. הסב"ק היה מכבדו עד מאוד, ולא היה עומד לקדש על היין, בטרם הגיע הרב מבאנילא אל ה"שולחן"! פעם איחר הרב להגיע, ומרוב הדחק לא

יורה יורה

בסמיכות לנישואיו נסע לקבל היתר הוראה מהגאון רבי אריה ליבוש איש הורוויץ אב"ד סטניסלוב מחבר שו"ת "הרי בשמים". רבי ליבוש חגנו קודם כל במסכת חולין עם תוס', ורק אחר כך עבר לבחננו בטור ושלחן ערוך יורה דעה. בשעת המבחן התווכח רבי מרדכי אריה עם אחד הדיינים על ענין מסויים במסכת חולין. נענה רבי ליבוש ואמר: הרי האברך צודק. אחרי כמה ימים של משא ומתן בהלכות עיטר אותו בסמיכה להוראה.

רבי מרדכי אריה עלה מעלות רמות בדרכי עבודת ה' אך עם זאת מעולם לא הלך בגדולות ונפלאות. כל הנהגתו ודבורו היו בפשטות. אף בעת תפלתו לא יצא מגדרו. אך כל מי ששהה במחיצתו הרגיש שמתחת למעטה לבושו אש תמיד תוקד, לה' יתברך ולתורתו הקדושה.

על כסא הרבנות בבאנילא

באותם ימים התפנתה משרת הרבנות בעיר באנילוב העיר הנמצאת על נהר הסירט מחוז טשורנוביץ (סמוכה לסטראוניץ), וראשי הקהילה בקשו למנות עליהם רב ומורה, הציע להם הסב"ק מויז'ניץ ז"ע את ש"ב האברך הצעיר רבי מרדכי אריה באמרו להם: "אני אתן לכם לקסובער אייניקל' שהוא גם תלמיד-חכם גדול - והוא: רבי מרדכי אריה הורוויץ" נכד ה'תורת חיים' מקוסוב, שכבר היה מפורסם כתלמיד חכם חריף ובקיא.

יכול לפלס לו דרך. על כן הרימו אותו והעבירוהו על כתפי האנשים, למען יוכל הרבי לקדש על היין... את אבלו וכאבו של הרב מבאנילא אחר פטירתו של רבו האהבת ישראל ז"ע, ביטא במספד גדול שערך בבית-הכנסת בבאנילא, ובשנת תרצ"ז הדפיס את ההספד בשם "זכרון ישראל" ובו הרבה דברי תורה ממרן זצ"ל, וכן מהנהגותיו הקדושות. אף הוסיף בו דבר הלכה בענין כיבוד אב לאחר מיתו. הספר אזל מהר מן השוק, ובשנה הבאה נדפס שנית על ידי מחותנו הרב החסיד ר' חיים דכנר ז"ל, בתוספת קונטרס חדש "אור ישראל" דברי תורה ממרן זצ"ל. הספר הערוך בטוב טעם ומעוט בפנינים יקרים, עשה רושם גדול על כל הצבור החרדי ברומניה. ואף על חוגים חסידיים אחרים שלא היו מודעים כל כך לגדולתו של ה"אהבת ישראל".

בעת נמוטו מוסדות תבל

בשנות המלחמה העולמית הראשונה כבשו הרוסים את כל האזור והעיירה באנילא בתוכו, רוב בני המקום ברחו מפניהם. אך הרב נשאר בעיירה שכן לא רצה לעזוב את בני הקהילה. לאחר שנה כשגברו הצרות ברח גם הרב עם בני משפחתו ברכבת שהובילה פליטים לכיוון צ'כוסלובקיה. בהיותם באמצע הדרך בסביבות בודפשט בירת הונגריה משנכח הרב כי השבת מתקרבת הצהיר מפורשות כי הוא לא יסע בשבת, וכך עשה וירד עם משפחתו מהרכבת. כתוצאה מכך הפסיד את כל זכויותיו כפליט ולא קיבל את התמיכה הממשלתית שניתנה לפליטים במשך כל המלחמה. היה זה בעיר וארפאלאט שם נשאר להתגורר כל שנות המלחמה. אמנם בתחלה התייחסו אליו יהודי הקהילה בחשדנות כי לא חיבבו את אנשי פולין. אולם משעמדו על טיבו חבבנוהו כל התושבים מאד. ואף הציעו לו משרת הרבנות בעיה, אך עם שוך הקרבות חזר לעיירתו באנילא לפי הצעתו של רבו האהבת ישראל ז"ע. מיד עם שובו שינס מתניו ותיקן את בדיק הבית וסתם כל הפרצות, ויסד מחדש את הישיבה לתלמידים תלמידי חכמים ויראי אלוקים.

כה תאמר לבית יעקב

באותה תקופה חלה התעוררות רבתית בקרב אחבני" לעסוק בחינוך הבנות, היה זה לאחר שהגב' שרה שניר ע"ה יסדה את בתי ספר "בית יעקב" בפולין ובגרמני, גם רבה של ויזניץ הגה"צ ר' אליעזר הגר זצ"ל בעל ה"דמשק אליעזר" הביא מורות חרדיות מגרמניה, ופתח בית ספר בית יעקב בוויזניץ. ויצויין כי המקום השני בבוקובינא בו נפתח בית ספר בית יעקב היה בעיירה באנילא.

בשנת תרצ"ג הביא גם הרב לבאנילא מורות חרדיות מגרמניה, ושילם להם משכורת נכבדה, שעלתה לו הון עתק. וזאת בזמן שפרנסתו היתה דחוקה כי היה מטופל בילדים. וגם המצב הכלכלי היה ירוד באותן שנים. אך הרב לא הביט על כל זה ובמסירתו נפש דאג כדי שבנות ישראל תגדלנה בדרך התורה. את בית הספר ניהל בנו הרה"ג ר' משה ז"ל. הוא נסע למקומות שונים לאסוף כספים עבור החזקת המוסד. והתוזה את תכנית הלמודים וכל סדרי בית הספר.

בית הספר רכש לו שם טוב ורבים התדפקו על דלתותיו. חוץ מלמודי בית הספר מסרו המורות שיעורים אחרי הצהריים לבנות הבוגרות שהיו מאוגדות ב"בנות אגודת ישראל" והחזירו בהן יראת שמים והשקפה תורנית. עבודתן עשתה פירות. הבנות התנהגו בצניעות בדרך ישראל סבא.

לימים, כשנוסד הסמינר לבנות בית יעקב בעיר טשורנוביץ נתמנה הרב ליו"ר הועד. וכל שאלה שנתעוררה שם הובאה להכרעתו.

הישיבה בבאנילא

בשנת תרצ"ג יסדה אגודת ישראל בחוה ליד באנילא "הכשרה" לבחורים שעמדו לעלות לארץ ישראל. כדי שהבחורים ישירו את עצמם בעבודות חקלאות באוירה חרדית. הרב שהיה מראשי מועצת גדולי

בשם מרדכי

על סדר התורה, מועדי הסנה, רישות

דברי תורתו של הרב מבאנילא 'בשם מרדכי'

ספר 'כתבי מא"ה' מאמרים ושיחות מהרב מבאנילא ואביו הרב מפראבינא זצ"ל

התורה בבוקובינה היה ממונה על הצד הרוחני של ההכשרה. ודאג שהבחורים יספגו חוסן רוחני מספיק כדי שיוכלו לעמוד איתנים בדרך התורה בבואם לארץ ישראל. ולא יגררו אחרי האוירה הקלוקלת ששררה בין החלוצים שעלו ארצה.

לאחר שנתסדה ישיבת ויזניץ ורבים התדפקו על דלתותיה, היה צורך ביסוד ישיבה נוספת בבוקובינה. ביקש רבה של ויזניץ בעל "דמשק אליעזר" זצ"ל

מיידו הרב שיקים ישיבה לבחורים בבאנילא. בחורף שנת תרצ"ה הקים הרב את הישיבה והעמיד תלמידים הגונים תלמידי חכמים ויראי שמים. כשלישים עד ארבעים תלמידים למדו בישיבה. הבחורים היו קמים בשעה ארבע לפנות בוקר לשקוד על תלמודם.

כל יום לפני הצהריים מסר להם הרב שיעור בנמ' ותוס', ארבעה דפים בשבוע. וגם שו"ע וירח דעה. ביום חמישי היה בוחן את הבחורים על מה שלמדו באותו שבוע. אף דאג להדריכם בדרכי התורה והחסידות. בליל ששי היה לומד עמם שיעור בחומש רש"י ומחזיר בהם מוסר ויראת שמים. בליל שבת אחרי סעודתם היו הבחורים מתכנסים בביתו, שרים ומזמרים לכבוד השבת, ושומעים דברי תורה מפי הרב.

לצידו עמד בנו הרב ר' משה ז"ל שהיה משיג על הבחורים בשעות אחרי הצהריים והערב, ומכוין אותם לדרך הישרה בלימוד התורה הקדושה. אף היה נוסע לערים הסמוכות לאסוף כסף להחזקת הישיבה.

הבר המועצג"ת של אגודת ישראל ברומניה

בימים ההם נהה רוב הצבור אחרי ההשכלה. מלחמה גדולה היתה לחרדי בבוקובינה - שהיו מאוגדים ב"אגודת ישראל" - ובראשם בעל "דמשק אליעזר", נגד המשכילים שרצו לכבוש את הקהילות. גם הרב מבאנילא השתייך לאגודת ישראל. והיה מחברי מועצת גדולי התורה ברומניא.

לכנסיה הגדולה שהתקיימה במרינבד בשנת תרצ"ז, נסע הרב כציר מטעם אגודת ישראל בבוקובינה. היה זה מעמד נשגב לראות קבוץ גדול של גדולי ישראל מפולין, הונגריא, רומניא וגרמניא.

בשואת יהדות רומניה

השואה האיומה שהמיטה מוסדות עולם לא פסחה על העיירה באנילא אשר בבוקובינה-רומניה. כמו מרבית יהודי בוקובינה גם בני העיירה באנילא וגילו לטרנסניסטריה, שם נפלו רבים חלל ברעב, בקור ובמגפות. בליל שבת אחד הצטוו יהודי העיירה להגיע אל הרחבה שעל יד הנהר בינתיים בזוו הגויים את רכושם, וכשהיו כל היהודים מרוכזים - הגיעו מאות גויים עם גרזנים וקלשונים, והחלו מכים ביהודים. רבים קפצו לנהר, היו שנמלטו אל ההרים, היו שנהרגו או נפצעו מן המכות. הרבנית מבאנילא ע"ה נפצעה ושברה את ידה.

אחר כך גלו כל בני הקהילה ורבים בתוכם. יצויין כי הכומר של באנילא, שהעריך את הרב, שאל אותו במה יוכל לעזור לו. תשובתו של הרב היתה: "אסוף נא את ספרי התורה ויתר הספרים מבית הכנסת, ואת ספרי וכתבי ידי - ותטמין אותם במרתף ביתי". הכומר עשה כפי שנתבקש, אך גוי רשע הצית אש כספרים הקדושים.

הגולים האומללים צעדו רגלי עם בגדיהם לעורם, רבים נפטרו בדרך. כך גלו ממקום למקום בתנאים נוראיים, במשך ארבעה חודשים, עד שהגיעו לעיירה מוגילוב. בהיותם בדרך שרד הרב בנס, אחר שחלה בטיפוס והגיע עד שערי מוות.

בגישו מוגילוב התגלה הרב בכל יקרת יפעתו, כאשר אנשים אברו כל צלם אדם והפכו לחיות מהלכות על שתיים - היתה הנשמה הטהורה מתעצמת בטוב, בחסד וברחמים - הרב התמסר לצרכי ציבור, ואף זכה להציל רבים ממוות. ארע פעם, בחודש אלול, כאשר מפקד הגישו נסע לחופשה ברומניה, והמנהל היהודי של הגישו קרא אליו את הרב. הוא גילה לו בסודי סודות: "אנשי הצבא מבקשים לנצל את היעדרו של המפקד, הידוע ביחסו הטוב אל היהודים ואל הרב במיוחד - ולטבוח ביהודים! לקראת ראש השנה שבו מתקבצים כולם בבית-כנסיות, מתכננים איפוא החיילים לפשוט עליהם ולטבוח בהם!"

מלא חרדה שב הרב לביתו, ומיד הוציא צו שאסר להתכנס בבית הכנסת בראש השנה הקרוב, וכי כל היהודים יתפללו בבתיהם. כן התאמץ על ידי שליחים

להשיב את מפקד הגיטו למוגילוב, ואכן בחסדי ה' לא ביצעו הרשעים את זממם. בתקופה ההיא הוסיף הרב לעסוק בהוראה ולפתח שאלות כאובות שנתעוררו - בעיקר בענייני עגונות. בתוך ים הצרות חזק ועודד את האמונה והביטחון בה' אך בהתגעש מוסדות תבל עם פרוץ המלחמה העולמית השנייה, כשפשטו הנאצים על העיר, הגלו את כל בני הקהילה ורבים בראשם בעירום ובחוסר - כל אל ארץ הגלות טרנסניסטריה. סבל רב היה מנת חלקו והוא שיכל שם את בנו הרה"ר ר' משה הי"ד. גם בגולת טרנסניסטריה דאג שלא שתכח תורה מישאל, ואסף את הילדים ולימדם תורה והלכה. כידוע אשר הרה"ק בעל ה'דמשק אליעזר' מויז'ניץ ממקום מושבו בטעמישוואר גייס כספים עצומים עבור הפליטים הגולים ושלהם ע"י קצינים נכרים שקיבלו תשלום גבוה עבור שליחותם. על פי החוק השולח כספים לשטח האויב דינו מות. אך הרבי לא חשב על עצמו, ועבד במסירות נפש להצלת היהודים האומללים. אף דאג לחייהם הרוחניים, ובסיועו בנו מקוה וייסדו תלמוד תורה. ואף ארבעה מינים שלח להם. אלפי יהודים בירכו עליהם בחג הסוכות.

חזרה לרומניה

בסוף חדש אדר תש"ה, כבשו הרוסים בחזרה את טרנסניסטריא מידי הגרמנים, אזי הבינו רוב היהודים שעליהם לצאת מתחומי ממשלת רוסיה הרשעה, לפני שהקומוניסטים יסגרו את הגבולות ולא יתנו לצאת מהמדינה. המלחמה עדיין לא נסתיימה. תוהו ובוהו שרר באיזור, ולא היו אמצעי תחבורה. בבנין בו גר הרב, נכנס לגור קצין רוסי. לפני שנסע הקצין בדרכו לחזית שהיתה ליד העיר שטפנשט, הציע לו יהודי שהתיידד עמו, לקחת אותו ורכבו עם שני ילדי הרב, והבטיח לו בתמורה שעון זהב. הלה קיבל את ההצעה. והם הצטרפו לנסיעה בכרכנית הקצין עד סמוך לשטפנשט. משם עשו דרכם ברגל אל העיר. היה זה בפרוס הפסח שנת תש"ד.

בנו של הרב ר' פנחס ע"ה חיפש דרך שבה יוכל להעביר את המשפחה לרומניא. מה עשה, נסע בחדש סיון תש"ה, בדרך לא דרך לצ'רנוביץ ורק אחרי תלאות רבות הגיע לצ'רנוביץ פגש יהודים ממכריו שהלוו לו כסף לקנות סוס ועגלה. ואז חזר עם סוסו ועגלתו למוגילוב, ואסף את כל המשפחה לרומניא, לפני צאתם העמיסו את כל מטלטליהם וכיניהם ספרים רבים שאסף הרב במוגילוב. אולם כאשר באו יהודים וביקשו להצטרף בנסיעה בעגלה לרומניא. ציוה הרב להשאיר את הספרים במוגילוב, בכדי לאפשר ליהודים אלו לנסוע ולהמלט מהצאר הצורה.

בעיר דורוהוי

תחנתם הראשונה היתה בדורוהוי. שם שהו עד סוף חדש אלול תש"ד. היו אלה ימים טרופים. המלחמה עדיין לא נסתיימה. יהודים נדדו בדרכים ולא מצאו מנוח. רוב היהודים הבינו שאין טעם להשאר על אדמת אירופה הספוגה בדם יהודים. וניסו להשיג אשרות כניסה לארץ ישראל או לארצות הברית. שתי האפשרויות לא היו קלות. הן הממשלה הבריטית שמשלה בארץ ישראל והן ממשלת ארה"ב הגבילו את הכניסה לארצם למספר מסויים של אנשים.

המצב הרוחני היה בשפל המדרגה. כמאמר חז"ל (ערובין מא.ב.) עניות מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו. כל שכן הצרות הנוראות שעברו על היהודים בשנים ההם. ההחלטה על כל מוסדותיהם חרבה בשואה. והיה על מנהיגי ישראל להקים הכל מחדש, ולהחיות את העצמות היבשות לחיי תורה מצות. הרב ראה את תפקידו בשעה קשה זו לעורר את הניצולים להתחזק בקיום התורה והמצות. ביום תענית י"ז בתמוז נערך מספר גדול ב"דורוהוי" לגדולי ישראל ועם ה' שנהרגו בחרב הגרמנים ימ"ש

ושותפיהם הרומנים. בבית המדרש התקבצו כמה מאות אסף ושמועו הספדים מכמה רבנים. אף הרב נשא מספר גדול על רבבות אלפי ישראל ובתוכם גאוני וצדיקי הדור, שנהרגו במיתות משונות ר"ל. כאשר בנוסף לאבל הכללי היה הרב שרוי בימים אלו בצערו הפרטי, כשנודע לו על פטירת אביו הגאון זצ"ל והירגתם של כל חתניו ובנותיו וצאצאיהם בגליציה הי"ד.

בדורוהוי חזר הרב לאומנותו לקבוע ישיבה ולהרביץ תורה. אסף הרב בחורי חמד מהפליטים והחל בלימוד מסכת חולין. בפנקס חדושי תורה מאותם ימים כתובים חידושי תורה בפרק אלו טריפות שנתחדשו לו בלימודו עם הבחורים בחדש אלול.

פליטים רבים מבוקבינה ומגליציה הגיעו לדורוהוי. הרב עוררם לקבוע שעורי תורה ברבים. וכשסיימו משניות סדר זרעים בתחילת חדש תמוז נשא הרב דרשה בדברי פלפול והתעוררות בסעודת הסיום. באותו חדש שב ודרש לחבורת פליטים שסיימה את סדר נשים.

במיהאלען

בשבת פרשת מטות מסעי שהה הרב בעיר מיהאלעני ודרש בבית הכנסת לפני הקהל. גם שם עורר על החיוב לייסד תלמודי תורה ולחנך הבנים לתלמוד תורה.

הרב מבאנילה עם הרה"ק אביר יעקב מסאדיגורא והאדמו"ר מקוידניוב זצ"ל

בעיר באקוי

לפני ראש השנה עבר לעיר באקוי, שם נתקבל בכבוד גדול כי היו לו שם תלמידים הגונים שקידשו שם שמים בהלכותיהם. במיוחד היו אלו שני תלמידיו אברהם שכטר וגדליה הרשטיק שהיו לשם דבר בעיר בהתנהגותם המצוינת.

בימים הנוראים התפלל במנין שלו ציבור גדול מתושבי העיר. בראש השנה התפלל אצלו קהל גדול. לפני תקיעת שופר דרש הרב לעורר את הקהל לתשובה ולעזור לפליטים הרבים שהגיעו נדויהם מטרנסניסטריא ומהונגריא לבאקוי.

גם ביום הכפורים דרש הרב לפני הזכרת נשמות. ועורר את הקהל לזכור האסון הנורא אשר קרה לנו על ידי הגרמנים ימ"ש.

סייים: אף שיצאנו מעבדות לחרות שהיינו שבויים בטרנסניסטריא ויצאנו לחופשי. לא די לנו בזה, ואנחנו מבקשים גאולה שלימה בבנין ציון וירושלים.

בעיר הבירה בוקרשט

בחורף שנת תש"ה עברו הרב ומשפחתו לבוקרשט בירת רומניא. שם קיבו לקבל רישון כניסה לארץ ישראל. ביום שהגיע הרב לבוקרשט ראה בית כנסת בסמוך למקום מגוריו, ונכנס לשם להתפלל מנחה. בהכנסו פגש שם רק את רב בית הכנסת שקידמו בשלום, והסביר לו שכרגיל פתוח בית הכנסת רק בשבת. אלא שהיום יש לעשיר אחד מהמתפללים יארציטי על אביו, ולכבודו פתחו את בית הכנסת

באמצע השבוע. אחרי זמן קצר הגיע העשיר בעל היארציטי. רב בית הכנסת הציג בפניו את הרב מבאנילא וסיפר לו שזה עתה הגיע הרב לעיר. לאחר כמה שני תלאות בטרנסניסטריא. נענה אותו עשיר מגושם ואמר לרב: אותכם אין הקב"ה אוהב, לכן הגלה אתכם. אותנו אוהב הקב"ה, לכן השאירונו על מקומנו.

דבריו נכנסו ללב הרב כמדקרות חרב. בחשבו כיצד מעיז גס רוח זה לומר על גאוני פולין גליציה והונגריא שנהרגו בשואה הנוראה הי"ד, שאותם הקב"ה אינו אוהב. אך לא השיב לו מאומה. כמאמר שלמה המלך אל תען כסילי כאלות.

לימים סח הרב לנכדו הטעם שיהודי בוקרשט וכל מדינת מולדביא לא הוגלו. משום שהיו מצוינים בנתינת צדקה. את מדת הצדקה נשריש בהם הרב הקדוש בעל באר מים חיים ששימש כרב בגלילות אלו. וזכות זו עמדה להם בעת צרה. בצירוף מאמר חז"ל (בי"מ לג.ב.) על עמי הארץ שזונות נעשות להם כשגגות. וכיון שהיהודים במדינה זו היו ברובם הגדול עמי הארץ גמורים, לא שלטה בהם מדת הדין.

את גודל נתינת הצדקה שלהם ראה הרב בעיניו. כל ימי שבתו בבוקרשט היה מחוסר פרנסה. בבואו לבית הכנסת להתפלל, היה פושט מעילו ותולוהו על הקיה. וכשלבש את מעילו אחרי התפלה היה תמיד מוצא כסף בכיס המעיל, נדבת יהודים שרצו לקיים מתן בסתר.

בשבתו בבוקרשט שקד על תקנת בנות ישראל העגונות שבעליהן נעלמו בשואה. לעיר הגיעו המוני פליטים מכל רחבי אירופה. הרב עם כמה רבנים מריו הושיבו בית דין, והודיעו ברבים שכל אדם היודע עדות על מי שנהרג בשואה, יבא ויעיד. על ידי זה התאפשר להתיר לנשים העגונות להנשא.

בסוף חודש אייר תש"ו נסע לגרוסורדיין ליומא הדלולא של האדמו"ר בעל אהבת ישראל מויז'ניץ זצ"ל ב' סיון, שחל אותה שנה ביום שבת קדש. גם האדמו"ר רבי ברוך מסערט זצ"ל שהיה דר באותו זמן בבראשוב הגיע ביום רביעי לפני ההילולא. ויחד עם האדמו"ר בעל אמרי חיים זצ"ל (שגר בגרוסורדיין באותה שנה) יצאו ביום חמישי להתפלל על ציונו הקדוש. בשבת נתכבד הרב לדרוש בביהמ"ד על פרקי אבות.

באמצע סיון תש"ו היה הרב בעיר אראד ודרש בבית הכנסת הגדול שם. אחר כך נסע לעיר בראשוב בה שהה להבראה. רב העיר

הגה"ח ר' דוד שפרבר זצ"ל מגדולי חסידי קאסוב, וחתנו הגה"ח ר' יהושע דייטש זצ"ל העריכוהו מאה, ודאגו לרוחתו ולרפואתו בשביל בנו נחמיה. אף כיבדוהו לדרוש בבית הכנסת הגדול שבעיר.

בחורף שנת תש"ז נערכה אסיפה כללית של עסקני אגודת ישראל מכל ארץ רומניא, בעיר קלויזנבורג. הרב השתתף ונטל חלק פעיל באסיפה ואף נשא דברים, ובדבריו חזק את קהל הנאספים לפעול למען הרמת קרן התורה.

בארץ ישראל

הרב היה אוהב ארץ ישראל כל ימיו. עוד בשבתו על כסא הרבנות בבאנילא השתוקק לעלות לארץ ישראל, אלא שלא היתה לו אפשרות כספית לכך. כשחזר מטרנסניסטריא לרומניא, השתדל באופנים שונים לקבל רישון עליה לארץ הקודש. ולא שעה להפצרות קרובי שישע עם משפחתו לאמריא, כי שם הפרנסה מצויה בשפע. גם המצב הרוחני הירוד באמריקה הכריע אצלו את הכף שעליו לעלות לא"י.

בחדש סלול בשנת תש"ח זכה הרב לעלות לארצנו הק' בפנקס חידושי תורתו משנת תש"ח רשומה באחד הדפים כותרת "ב"ה לפרשת ויצא על ספנית טרנסליבניא בעלותי לארץ הקודש". בסיום המאמר הוא כותב "הנהגה מלאכי אלקים עולים ויורדים בן. הקב"ה שולח מלאכים לפניו כמו שכתוב כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. כן ישמרנו ה' בדרךנו,

כ"א תמוז תש"ד בדורותיו

צדיק שמקושר עם דורו מיתתו מכפרת

להלן דרשתו שאמר ביום הילולת הרה"ק משטפנשט בעיר דורותיו

מה שאמרתי בפ' פנחס כ"א תמוז תש"ד במסיבת חסידי שטאפינעשט יום הולולא של רבינו זצ"ל"ה בק"ק דראהאי בשובי מגלות טרנסניסטרא.

פנחס [בן אלעזר בן אהרן הכהן (כה יא)]. ואמר במדרש (במד"ב פ' כא א) בדין הוא שיטול שכרו. והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל (כה יג). דקדק האלשיך הקדוש דבתחילה אמר הנני נותן לו את בריתי שלום שנראה לו לעצמו, ואח"כ אמר והיתה לו ולזרעו אחריו. גם מה שאמר תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני"י ולא וכפר, וגם דקדק שנראה שעשה פנחס שני פעולות, קנא לאלקיו, ויכפר על בני"י, והלא לא עשה רק דבר א' עיי"ש. לתרץ הדקדוקים האלה נקדים מדרש (ויק"ד פ' כ יב) אמר ר"ח ב"א למה מזכיר מיתתן [של נדב ואביהוא] ביום כיפורים [שהלא בא' בניסן מתן] אלא מלמד כשם שיום כיפורים מכפר כך מיתתן של צדיקים מכפרת, ומנין שמיתתן של צדיקים מכפרת דכתיב (שמואל ב, כא יד) ויקברו את עצמות שאול, וכתיב (שם) ויעתר אלקים לארץ אחר כן.

ולכאורה קשה אחר שדרש סמוכין כשם שיום כיפורים מכפר כך מיתת צדיקים מכפרת למה שאל ומנין שמיתת צדיקים מכפרת. אפשר לומר בעזרי"י דבש"ס (מ"ק כח, ויק"ד כ יב) אמרו למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך מה פרה אדומה מכפרת כך מיתת צדיקים מכפרת, להבין למה מדמה מיתת צדיקים דוקא לפרה אדומה ולא לשאר קרבן. ופירש הרה"ק מהר"י מטשארטקוב זצ"ל"ה דידוע דאפר פרה ה' מכפר לכמה שנים (ועי' רש"י יומא ד.) ואפר פרה של משה לא כלה, כמו כן מיתת צדיקים מכפרת לכמה דורות, בפרט ביום היא"צ בכל שנה ושנה שאז נתעלה מדרגה גבוה בודאי מכפר עתה"ד זצ"ל"ה. אבל לכאורה יש לומר שחילוק יש בין צדיק שהוא מקושר בחייו עם עם ישראל הוא מכפר בעדם גם אחר פטירתו, משא"כ צדיק שאינו מקושר עם דורו בחייו אף שהוא צדיק גדול, כיון שאינו מקושר עם דורו אינו מכפר לדורות [כעין שהבאתי בשם הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זצ"ל בקונטרס קול יעקב שנספח לשו"ת צור יעקב ח"ב מא"א מ"ד זצ"ל"ה ע"ש] א"כ יש לומר שזה כוונת המדרש הנ"ל, אחר שדרש סמוכין שמיתת צדיקים מכפר כמו יוה"כ, אין אנו יודעים אם צדיקים מיתתן מכפרת לדורות אולי רק בעת פטירתן כמו יוה"כ מכפר בכל שנה לעצמו, וע"כ שואל ומנין שמיתת צדיקים מכפרת לדורות, שנא' ויקברו את עצמות שאול וכתיב ויעתר ה' אחר כן, אף שה' כבר זמן ארוך אחר פטירתו שכבר נענשו שלא הי' מספידים אותו כהלכה כבש"ס (יבמות עה) ונפקין תריסר ירחי שתא דלאו אורח"י למספדי' אעפ"כ חזקו זכותו, וזאת רמז הפסוק שאמר ויעתר אלקים אחר כן, היינו אף שלא הי' בשעה פטירתו הרי שמיתת צדיקים מכפר אף לדורות כמו שאול ויהונתן, וא"ש דברי המדרש.

ומעתה יבארו פסוקי פרשתנו, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם, שנותן לו שכר עד עולם. למה, תחת אשר קנא לאלקיו ומסר נפשו על ישראל, עיי"ז ויכפר על בני"י לעולם. וזאת כונת המדרש בדין הוא שיטול שכרו שיכפר על בני"י לעולם, יען שמסר נפשו עליהם בחייו, וע"כ אמר קודם הנני נותן לו בריתי שלום תחת אשר קנא לאלקיו, ומחמת ויכפר על בני"י לעולם, נותן לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם, ומיזשבים קו' בצינו האלשיך הקו', וא"ש ש' כזה"י, א"כ כאן שמדובר בצדיק שהיה מקושר עם דורו ומשפיע וישועות לכלל והיה מוסר נפשו למען כל יחיד ויחיד, וודאי שיום הילולתו ומיתתו מכפרת ומטהרת את כל הדבקים בו ומתאספים לזכרו ויהיה זה לנו לזכות בהתאספותינו פה בהילולא דצדיקא להתברך ולהוושע ובדין הוא שיקיימים בנו הנני נותן לו את בריתי שלום.

הרב היה מגיע לעיתים קבועות לשיכון ויזניץ להסתופף בצל הרה"ק בעל ה"אמרי חיים" אשר העריצו ויכבדו ביותר הכבוד. בקביעות היה בא כהונכה להדלקת הנרות. לשלחן הטהור בב' סיון יומא דהולולא של בעל אהבת ישראל. ולפני ראש השנה להתברך בשנה טובה. האדמו"ר חיבבו מאד. והיה רגיל לשאלו בבדיחותא אם הוא יושב ולומד, ומתפלל כהוגן. הרב היה משיב תמיד ברצינות, שאינו לומד מספיק כי הוא הולך לישון מוקדם וקם מאוחר (יחסית למה שנהגו בהיותו בכוהן). לרוב היה בנו ר' נחמיה ז"ל מלווה. היה הרבי שואל את הבן, האם אביך "עוהרליכר יוד", הולך יום יום לבית הכנסת להתפלל. האם יושב ולומד. וסוף דבריו היה "הוא לומד תורה לשמה". והיה מבקשו שיזכור אותו בלימודו.

כמו כן היה יוצא ונכנס בשערי בתיים של גדולי וצדיקי הדור שכבדו עד לאחת כמו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל שהעריצוהו ביותר.

אחרית ימי

בשנותיו האחרונות לקה פעמיים בשטף דם במוח. הרופאים אסרו עליו ללמוד הרבה. אך הוא התגבר ולמד למעלה מיכלתו. על אף חולשתו שמו על סדר יומא הקבוע בתורה ותפלה. בשנתו האחרונה באייר תשכ"ז פרצה מלחמת ששת הימים. כמה שבועות לפני המלחמה היה הפחד גדול מהמלחמה שעומדת לפרוץ. כיון שבביתו בתל אביב לא היה מקלט. נסע עם הרבנית לשיכון ויזניץ, והתאכסנו בבית הזקנים שם עד יעבור זעם.

בשבת קדש ב' סיון עלה הרב להתפלל בביהמ"ד של ה"אמרי חיים" זצ"ל לכבוד יומא דהילולא של רבו בעל אהבת ישראל ז"ע. אחרי התפילה הלך עם הרבי לקדושה רבא שנערך בבית המדרש. בלכתם תמך הרבי בידו. שאלו הרבי: האם אני גבאי טוב?

בשבוע האחרון לחייו חלה, וביום ה' י"ז שבט תשכ"ח הוכנס לביה"ח עקב הצטננות ודלקת ריאות. ה"אמרי חיים" הגיע לבקרו בחוליו. אור ליום ד' כ"ב שבט נאסף אל עמיו, כשהוא בדעה צלולה. הבשורה המרה התקבלה בצער גדול, והמונים השתתפו בהלוויה. כשהודיעו על כך ל"אמרי חיים", הורה לו' שמהם ארנסטר להכין עבורו קבר בתוך האהל הק' של מרן הסב"ק מויזניץ ז"ע, באמרו: 'אבי הקדוש אהב את הרב מבאנילא, על כן יטמינוהו בקברתו!' ויהי לפלא. (קברו נכרה בפתח הכניסה הראשית בצד שמאל, בצמוד לקברו של הרה"צ רבי מרדכי דוד השל האדמו"ר מטריסק משטפנשט, נקרא כך בהיות שלאחר הסתלקות הרה"ק משטפנשט ז"ע"א הגיע לעיר שטפנשט לבקשת אשת הרה"ק מאיצקאן זצ"ל שיבוא לשבת על הכסא המיוחס שנתר בשטפנשט אולם כעבור תקופה עזב את העיר).

ה"אמרי חיים" הגיע לת"א כדי להשתתף בהלוויה, אח"כ הובאה המיטה לשיכון ויזניץ, וכאן התקיימה ההלוויה בהשתתפות קהל גדול. ה"אמרי חיים" אף נכח בעריכת הטהרה בחדר הטהרה בבית החיים 'זכרון מאיר', כשהמטב"ק הביא לו ספר 'מעבר יבוק', והוא קרא מתוכו את הפסוקים שנהגו לומר בשעת הטהרה, והלביש לנפטר את הכובע. כאמור, נטמן באוהל רבו הרה"ק ה"אהבת ישראל" בביה"ח זכרון מאיר בבני ברק.

שזכינו לעלות לארץ הקודש. ונשמור עצמנו מכל ממשול ח"ו, ונזכה לראות בבנין ציון וירושלים בב"א."

עם הגיעו לארה"ק ירד בנמל חיפה. אמנם רצונו היה להתיישב בירושלים עיה"ק, בה התגורר גם בנו הרה"ג ר' שמואל ז"ל עם זוגתו ע"ה. אלא שבאותו זמן לאחר שהא"מ החליט על חלוקת הארץ בין היהודים לערבים, החלו הערבים להתקיף את היהודים, והיתה סכנה לנסוע לירושלים. לפיכך נסע הרב לתל אביב אל בית חתנו הרה"ח ר' יוסף אשר בומבך ז"ל ובתו ע"ה שגררו בתל אביב. את שבת פרשת וישלח עשה בתל אביב, ורשם בפנקסו הנ"ל את מה שחידש בשבת זו. מיד הלך לקבל פני האדמו"ר הקדוש ר' אהרן מבעלזא זצ"ל ורשם בפנקסו שני מאמרים שאמר מרן בשבת ההיא. לאחר זמן קצר שכר דירת חדר אחד בקומת קרקע ברחוב נחמני 5 מהרה"ח ר' צבי צימלינסקי ז"ל ממרנוביץ מחסידי סלונים. תל אביב רבתי היתה אז מרכז היהדות החרדית בארץ ישראל. גרו בה גדולי האדמו"רים וכמעט לא היתה חסידות שלא היה לה שטיבל בתל אביב.

עם התיישבותו בת"א חזר להרגלו וישב על התורה והעבודה, וקבע את מקום תפילתו בבית כנסת חסידיים "יבנה", שהיה בית הכנסת החסידי הראשון בתל אביב. הרב נמנה בין היושבים בכותל המזרח של ביהמ"ד החסידי המרכזי.

על אף צניעותו וענותנותו של הרב, הכירו בו מתפללי ה"בנה שוהל" כולם כי אדם גדול הגיע למחנם, והתייחסו אליו בהדרת הכבוד. היו מחכים עליו בתפלת שמונה עשרה, והיה נושא מדברותיו בסעודה שלישית. בשנים הראשונות אף היה מוסר שם שעורי תורה, והשפיע והאציל מזיו תורתו לרבים שנהגו לשמוע אמרי פיו. כשכולם רואים בו שריד לדור דעה, גאון וחסיד המשפיע לארץ ולדורים עליה.

אחרי שנפטר בשנת תשט"ז הרה"ג ר' יונה קמינקר ז"ל מרבני בית הכנסת "יבנה" שהיה מסדר מכירת חמץ שם. החל הרב מבאנילא לסדר את מכירת החמץ ב"יבנה". וגם האדמו"ר מבעלזא זצ"ל מכר לו את חמצו. אחר קבלת גנין נתן האדמו"ר לרב מטפחת שלו, ואמר לו שיתנה לרבנית.

בתל אביב התקרב מאוד אל כ"ק האדמו"ר ר' אברהם יעקב מסדיגורא זצ"ל ה"אביר יעקב". והיה מתפלל אצלו בכל ליל שבת ובא בימים טובים לשולחנו הטהור. כשנשאל איך התקרב לרבי מסדיגורא, השיב: "בבואי לתל אביב בשנת תש"ה, התאכסנתי בבית חתני. ובליל שבת הוילכתי להתפלל בבית הכנסת של בעל "דמשק אליעזר" זצ"ל ברחוב פיארברג. כיון שהגעתי למפתן הבית, התעורר בי הכאב הצורב על סילוקו של הרבי. הרגשתי שאיני יכול להכנס אל הבית. ואז בקשתי שיוילכני לבית כנסת אחר. כיון שבבעלזא התפללו מאוחר, לקחתי לבתי מדרשו של האדמו"ר מסדיגורא. האדמו"ר שמח לקראתי. הוא הכיר את אבי הגאון מפרובינצא. מאז התקרבותי אליו."

פעם דברו על מידותיו הנאצלות של הרבי מסאדיגורא סיפר שראה אותו הולך ברחוב עם באו, והרבי נושא מזודה בידו. שאל הרב את הרבי מדוע אינו נותן לגבאי את המזודה. השיב הרבי: הגבאי נראה מבוגר ממני ויהיה זה חילול ה' אם אניה לו לשאת את המזודה. פעם התבטא שאצל האדמו"ר מסדיגורא רואים "עבודה" בשעת קבלת קויתעל (=פנקא). האדמו"ר מסדיגורא החשיבו מאד. והפליא את ענותנותו. והיה אומר עליו שהוא ה"רבי" שלו. כל שאלה שנתעוררה אצלו היה שולח אליה. גם שלח אליו שואלים בעניינים שונים.

נאה דורש

פנינים מתוך הספרים החדשים "דורש טוב" ו"נאה דורש"
על ספר שמות

ארבעה שנוספה אות לשמם

וישמע יתרו (יה, א)

ישנם ארבעה אנשים שהוסיפו להם אות בשמם: אברם - אברהם, תוספת אות ה, שרי - שרה, אות ה, הושע - יהושע, אות י, יתר - יתרו, אות ו.

אומר האדמו"ר ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל: ארבע אותיות אלו מצטרפות לשם הוי-ה, ומבאר: המיוחד בארבעת האנשים האלו הוא, שהם היו אנשים שלעגו להם, והם לא התחסו למה שאומרים עליהם, והחליטו שהם עובדים את ה' בכל כחם בכל מצב.

אברהם העברי ושרה אשתו עמדו בעבר אחד של העולם, כשכל העולם עומד בעבר השני. על יהושע לעגו שהוא "מסדר ספסלים" ואינו תלמיד חכם, עד כדי כך שקראו לו כסיל. גם את יתרו נדו על שבחר לעזב את מעמדו הרם ככהן מדין ולהתגרר.

מי שמוכן לסבל למען כבוד שמם, ולהמשיך לעבד את ה' גם בשלועגים לו - ה' נותן לו שם חדש והוא גורם ששם הוי-ה יתחזק בעולם.

הו-י-ה הוא שם של רחמים. כל הרחמים בעולם מתחזקים בזכות אנשים כאלו, והם המביאים את הברכה לעולם.

(רבי גואל אלקריף שליט"א)

כ"ש"הקשה לו הדבר" - זכה לסייעתא דשמיא

וישמע יתרו (יה, א)

פרש רש"י: "יתרו - שבע שמות נקראו לו... יתרו, על שם שיתר פרשה אחת בתורה (להלן פסוק כא) ואתה תחזה".

שואל האדמו"ר מגור החדושי הרי"ם זצ"ל: הפרשה שיתרו יתר לא מתחילה מ"ואתה תחזה", אלא כמה פסוקים לפני כן, באמרו למשה: "לא טוב הדבר אשר אתה עשה". מדוע אומר רש"י שזו פרשת "ואתה תחזה"?

אומר החדושי הרי"ם דבר יקר: להגיד בקרית, מה לא טוב - זה לא נקרא שיתר פרשה בתורה. "יתר פרשה" זה להגיד מה פן לעשות! מ"ואתה תחזה" מתחיל יתרו הפרשה אחת בתורה.

מן הסתם היו למשה רבנו עצות זאגער'ס' מהבקר עד הלילה, ואף אחד לא זכה שהעצה שלו התקבלה, ושתיתר פרשה אחת בתורה. למה יתרו פן זכה? רש"י אומר: "וישב משה ויעמד העם - יושב כמלך וכלם עומדים והקשה הדבר ליתרו". העצה שלו התקבלה כי "הקשה לו הדבר"! הנה קשה לו, כאב לו.

זה יסוד גדול מאד! כשכואב לבן אדם, בפרט על רוחניות, או כשכואב לו הצער שיש לאחרים - הוא מקבל סייעתא דשמיא.

את היסוד הזה רואים בכל ההיסטוריה. לא מכבר היתה התעוררות עצומה בכלל ישראל בסיימי הדין היומי. אלפים ורבבות התחילו ללמד דף היומי. תראו אילו זכיות עצומות יש לרבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל. הוא היה אז אברך בן שלשים וחמש בזמן שתקן את הדין היומי. איך הוא זכה? כי "הקשה לו הדבר". כאב לו שתהיה תורה בכלל ישראל, והוא מסר את נפשו על הרצת תורה בישיבתו. כשבו

אדם מוסר את נפשו וכואב לו, הוא יכול.

רואים את גדולי ישראל אחרי המלחמה: הרב מפוניבז' כאן בארץ, רבי אהרן קוטלר באמריקה, הרבי מסאטמאה הבית ישראל, הבעלזער רב, והקלויזנבורגער רב - אנשים שהגיעו שבורים ורצוצים, ואף על פי כן הצליחו לבנות עולמות. איך הם הצליחו? זה הכח של מסירות נפש, של "הקשה לו הדבר".

לא רק "אדם גדול". ישנם הרבה אנשים שזכו לפעל רבות בכלל ישראל אף שהם לא היו גדולים במיוחד. יש כאלו שעסקו בקרוב, וזכו לקרב אלפים ורבבות תחת פני השכינה. הם היו אנשים שפאב להם, שהקשה להם הדבר, וכשכואב - זוכים.

שמעתי שהיה אחד מגדולי ישראל שה"חזון איש" זצ"ל בקש ממנו שיוציא ספר כמו משנה ברורה על חלק "יורה דעה", והוא אמר ל"חזון איש" שלהוציא ספר כמו המשנה ברורה אי אפשר בלי סייעתא דשמיא מיוחדת. בשביל לזכות בסייעתא דשמיא צריך להיות אחד שכואב לו מאד מאד שלכלל ישראל יהיה ספר הלכה שכזה. "אני לא עומד בדרך הזה, וממילא לא זוכים לסייעתא דשמיא כזאת".

רבי מאיר ליברמן הסתובב הרבה אצל ה"חפץ חיים". לימים ישב אצל הרב מברסק זצ"ל והתחיל לספר ספורים על ה"חפץ חיים", כאלו שהוא ראה בסדר, שהיו מגיעים ל"חפץ חיים" עם שאלות, ועוד לפני שהיו מתחילים לדבר, ה"חפץ חיים" היה מדבר כאלו לעצמו, והללו קבלו את התשובה לשאלותיהם. אמר לו הרב: "אתה רוצה להגיד שזה רוח הקדש? אכן ל"חפץ חיים" היתה רוח הקדש, אבל מה שספרת זה לא רוח הקדש! אלא היות והוא מסר את נפשו על כלל ישראל, וכאב לו על כל יהודי, משמם שמו לו בפה את התשובות בלי שהוא התפנן".

הרב מברסק לא אמר שה"חפץ חיים" זכה לזה בגלל צדקותו הגדולה, או בגלל עמל התורה העצום שלו, גם לא בגלל האמונה הגדולה שיקדה בו, אלא מפני שהוא מסר נפשו על כל יהודי. כשאדם מוסר נפש על דבר - בדרך הזה יש לו סייעתא דשמיא.

ספר לי המוהל הרב רוטמן:

"בשנת תר"פ ירד שלג כבד בירושלים, שנמשך כמה ימים רצופים, ונערום לגבה רב. הזמינו את אבי למול בברית בשכונת 'מקור חיים'. נפש חיה לא היתה ברחוב. הוא הלך עם בנו, ילד בגיל בר מצוה, והם לא מצאו את הכתבת. השלג הכבד הקשה לזהות את הכתבת. הוא בקש מהילד להתפצל, הוא הלך למקום אחד, והילד למקום שני. מה שקרה שבשלב מסוים הוא אבד את הילד, וגם את מקום הברית לא מצא. כאמור, אין נפש חיה ברחוב, סופת שלגים משתוללת.

פתאום הגיע יהודי זקן, מראהו כמלאך אלקים, ושואל אותו מה הוא מחפש. אבי השיב לו: 'אני מוהל. הזמינו אותי לברית ואני לא מוצא את הכתבת. שלחתי את הילד שלי לחפש, והוא נאבד לי'. הזקן הוביל אותו עד הילד, הוביל את שניהם עד מקום הברית ונעלם. אני בטוח שזה היה אליהו מלאך הברית".

אמרתי לו: "אתה חושב שזה מופת? זה לא מופת! הוא עשה את המקסימום שהיה יכול, אז אליהו מלאך הברית הגיע אליו. זה

התפקיד שלו. כל יהודי שהיה עושה מסירות נפש שָׁכַז היה זוכה שאלוהו הנביא יגיע אליו.

(רבי אליהו דיסקין שליט"א)

חכמות נשים בנתה ביתה

כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל (י"ב, א)

פרש רש"י: "לבית יעקב" - אלו הנשים, תאמר להן בלשון רכה. 'ותגיד לבני ישראל' - ענשין ודוקדוקין פרש לזכרים. דברים הקשין בגידון. צריך להבין, מדוע הפסוק מקדים את הנשים לגברים? מה הפריבילגיה הזו?

הדבר יובן על פי ספור שארע באמריקה לפני כמאה שנה: בשנת ה' אלפים תרע"א נסעו שני יהודים עם בני משפחותיהם מהעיר ראדיו, שהיתה מאה שנים דליטא, לאמריקה לצדד פרנסה. הם לא שערו בנפשם שהנסיונות שבהם יתנסו יהיו כה קשים. שניהם הסתדרו בסיעתא דשמיא בעבודה, ועבדו בחריצות וביעילות. הגיע יום ששי, והם נחפזו לסיים את עבודתם בכדי להתכונן לקראת שבת מלכתא.

"ידוע לכם שמחר אתם באים לעבודה?", פנה אליהם לפתע הבוס.

"אנחנו שומרים שבת, ועל פן לא נוכל להגיע"

"לא רוצים לבוא? אל תחזרו לכאן ביום ראשון!"

השנים פטרו מהמפעל, וכך במשך שנתים הם פטרו מעשרות מקומות עבודה רק משום שהמעסיקים התעקשו על עבודה בשבת, אך הם נותרו איתנים ברוחם ולא נשברו. לאחר שנתים הצעה להם עבודה במפעל בטחוני, עם משכורת גבוהה ומסדרת.

"הכל טוב ויפה, אך מה עם שבת?", שאלו את המפקד בחשש.

"מצדי אתם יכולים לעבד בתפוקה גבוהה במשך השבוע, ואז לא תצטרכו לעבד בשבת", השיב המפקד. הם הסכימו לדברים, ועבדו בחריצות יתרה במשך השבוע, וכך היו יכולים לשוב בשבת לביתם ולשמר אותה כדבעי.

חלפו שמונה חודשים שבהם היתה להם פרנסה ברוח, אך אז פרצה מלחמת העולם הראשונה, וארצות הברית נכנסה למלחמה נגד גרמניה. "כל העובדים מחייבים לעבד שבעה ימים בשבוע!", הכריז המפקד.

"אנחנו לא יכולים לעבד בשבת", נסו השנים לדבר על לבו.

"אם כן, אספו את החפצים שלכם ולכו הביתה", הודיע להם המפקד בנחרצות. "אין פרוטקציות, מלחמה זה מלחמה, וכלם חייבים לעבד שבעה ימים בשבוע, ללא יוצא מן הכלל!"

הם נצבו בפני נסיון לא פשוט. מה יעשו עכשיו? אין באמריקה 'קפת העיר' או 'ועד הרבנים'. אם יפטרו - הם ימותו מרעב, ואין להם פסוק נפש גדול מזה!

אחד מהם נותר חזק בצור החלמיש, ולא הסכים להכנע, אך חברו נשבר והחליט לעבד בשבת מכיון שלא היה מסוגל לשוב לימים שבהם שררה בבית חרפת רעב. אחד מגדולי ישראל באמריקה שמע על החלטתו של היהודי ונסה לשכנע אותו לחזור בו מהחלטתו, אך נתקל בחומת התנגדות בצורה, שנמקה בטעון של פסוק נפש.

במהלך סעודת ליל שבת פנה היהודי לרעייתו: "אל תצפי מחר שאשוב אחר התפלה. אני יוצא בבוקר לעבודה, ואחזר רק בערב". האשה שתקה ולא הגיבה מאומה.

בחצות הלילה קפצה האשה ממשותה, ארזה בשקית את בגדי בעלה ונעליו, והורידה אותם למרתף. והנה בבוקר קם היהודי ורוצה לרוץ לעבודה, אך אז הוא נתקל בבעיה קשה: אין חלצה, אין מכנסים, אין גרבים וגם לא נעלים. הם נעלמו כאלו בלעתם האדמה!

הוא נסה לגייס את אשתו לחפושם, אך היא עשתה את עצמה ישנה שנה עמקה ולא הקשיבה כלל לדבריו.

פתאום נפל לו האסימון: הרי במשך שלושים שנות הנשואים שלהם היא לא ישנה כל כך חזק, מה קרה דוקא עכשיו?

"תביאי מיד את הבגדים", צעק בכעס. "אני חייב ללכת לעבודה, זה פסוק נפש!"

האשה התישבה במשתה ואמרה בנחרצות: "אתה יכול לשכח מהבגדים. גם אם תתלה אותי, לא תקבל אותם!"

"אבל זה פסוק נפש! אנחנו נגוע ברעב!"

"אתה אומר שזה פסוק נפש? אני מוכנה לקבל את דברך. אבל אם כן, אתה יכול לעלות לאוטובוס ולנסע לעבודה עם פיגמה ונעלי בית, הרי בפסוק נפש לא שמים לב לוויסות כמו בגדים..." למותר לצנן שהבעל נשאר באותה שבת ובשבתות שלאחריה בביתו.

התורה מצוה תחלה את הנשים, משום שיש להם כח יחודי שבאמצעותו הן יכולות להעלות את הבעל ואת בני הבית על דרך המלך, בחכמה וללא וכוזים, כמאמר שלמה המלך (משלי י"ד, א) "חכמות נשים בנתה ביתה".

(רבי חזקיהו יוסף קרלינישטין שליט"א)

יראת שמים אמיתית

ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו (כ, ט)

לכאורה ישנה סתירה בפסוק. בתחלה אומר משה לעם ישראל "אל תיראו", ולבסוף הוא מסיים "ובעבור תהיה יראתו על פניכם". השאלה הנשאלת היא: האם היראה היא דבר רצוי או לא? מתרץ האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל:

משל לאב שמצוה על בנו הקטן שלא יצא לרחוב כשהוא יחף. כיון שאין בכח שכלו של הבן להבין את הנוק העלול להגרם לו על ידי כף, האב מסתפק באזהרה נמרצת לילד שאם הוא יצא יחף, הוא יענש על כף. התוצאה היא שהילד נועל נעלים, אך אין הוא עושה זאת מפני שהוא חושש מהנזקים שיגרמו לרגליו, אלא מפני יראתו מאביו. נמצא שיש כאן שתי בחינות שונות של יראה באותו הדבר: היראה של האב מכף שבנו יצוק, ויראת הבן מגערת אביו.

הנמשל: הקב"ה מצוה את עם ישראל שלא יכשלו בעברות. אך בעוד שהקב"ה מתירא כביכול מכף שהאדם יחטא, ולא מחמת הענש שיקבל, כי אם מעצם הנוק והירידה הרוחנית שיגרמו כתוצאה מהחטא, האדם חושש רק מהענש שיקבל, ואינו נותן דעתו על הנוק שנגרם מהחטא. בעת גלותו של רבי זושא מאניפולי זצ"ל, הוא הגיע לאכסניה והתארח בה. במהלך הסעודה קמה מהיומה: חפץ יקר נעלם מהבית כאלו בלעה אותו האדמה!

החשד נפל על האורח רבי זושא, ובעל האכסניה הביא אותו לפני רב העיר כדי שיראה לו להשיב את הגנבה.

"מה זה? כיצד יתכן שיהודי גונב?" הוכיח הרב את רבי זושא.

"אין לי כל קשר לגנבה", השיב רבי זושא.

כשראה הרב כן, החל להוכיח את רבי זושא בקול גדול: "האם אתה יודע אילו ענשים יש בגיהנום על גנבה?", וכך הוא המשיך וצעק עליו במשך דקות ארוכות.

לבסוף נענה רבי זושא ואמר: "יאמין לי כבוד הרב, היראה שלי מהקב"ה גדולה הרבה יותר מהענשים שתארטם זה עתה!"

הרב התרשם שמדבר בדברי אמת, ופטר את רבי זושא לשלום.

על פי זה מישב הפסוק כמין חמר: לאחר שבני ישראל ראו במתן תורה את הקולות, הלפידים והאש הגדולה, נפל עליהם פחד גדול, אך לא היתה זו יראת שמים אמיתית, אלא יראה מהאש הגדולה.

לכן אמר משה לעם ישראל: "אל תיראו" - אל תיראו את היראה הפשוטה של יראת הענש והפחד מהאש הגדולה, "כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים" - זהו רק נסיון שהקב"ה מנסה אתכם בו, "ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" - אך באמת הוא חפץ לרומם אתכם ליראה גבוהה יותר שהיא בבחינת "יראתו", דהיינו יראת האב המתירא על הנוק שיגרם לבן מהחטא. כאשר מגיעים לדרגת יראה זו, מתאחדים יראת האב ויראת הבן יחדו, כמו במעשה עם רבי זושא שיראתו מפני הקב"ה ומצויו היתה גדולה יותר מהיראה מפני הענשים.

(רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א)

אַלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶפֶת

פְּרָשַׁת יִתְרוֹ

כ"ז, ט"ו ק"כ

פְּגִישַׁת הַרְה"ק רַבִּי מֵאִיר מְפָרְמִישְׁלָאן עִם הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֵמָה קְלוּגֵר

וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְאֵת חֲתָנוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּשְׁקוּ לוֹ וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשֵׁלוֹם וַיֵּבְאוּ הָאֵהָלָה (יח, ז).

מֵבִין גְּאוֹנֵי הַדּוֹר הַמְּפָרְסָמִים נוֹדְעוּ לְהַרְה"ק רַבִּי מֵאִיר מְפָרְמִישְׁלָאן זִיע"א הַקְּשָׁרִים הָאֲמִיצִים בְּיִתְרָה עִם הַגָּאוֹן הָאֲדִיר רַבִּי שְׁלֵמָה קְלוּגֵר זִיע"א בְּעַל שְׁאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת 'טוֹב טַעַם וְדַעַת' וְעוֹד סְפָרִים לְרַב, רֹאשׁ בֵּית דִּינָה וּמַגִּידָה שֶׁל בְּרוֹד.

בַּעַת הַהִיא שְׂרוּי הָיָה רַבִּי שְׁלֵמָה קְלוּגֵר בְּעִצּוֹמָן שֶׁל רְדִיפוֹת קִשּׁוֹת בְּבְרוֹד עִירוֹ, וּבְעִקְבוֹת הַלְּשׁוֹנוֹת וְרִקְיַחַת עֲלִילוֹת עַל יְדֵי הַמְּשַׁכְּלִים הַמְּקוֹמִיִּים הַזְּמַן רַבִּי שְׁלֵמָה לְחֻקֵּי קִשּׁוֹת אֲצֶל הַשְּׁלִטּוֹנוֹת, אֲשֶׁר אֵךְ בְּנִסֵּי שְׁמַיִם יֵצֵא מֵהוּ לֵלֵא פִּגְעָה. הַצְּעָתָם שֶׁל נִכְבְּדִים מְקַהֲלַת בְּרוֹזָאן אֲשֶׁר הוֹבָאָה לְפָנָיו מְעַטֶּרֶת בְּהַסְכָּמָתָם שֶׁל כְּמָה מַגְדוּלֵי הַדּוֹר לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ אֶת מִשְׁרַת הַרְבֵּנוּת בְּעִירָם, נִתְקַבְּלָה אַפּוֹא לְפָנָיו רַבִּי שְׁלֵמָה כְּפִתַח הַצֶּלֶה שֶׁנִּזְדַּמְּן לוֹ מְשֻׁמִּים, וְהוּא מֵהָר לְהַעֲנוֹת לָהּ בְּחִיּוֹב. כְּאֲשֶׁר נוֹדַע הַדְּבָר לְהַרְה"ק מְפָרְמִישְׁלָאן שְׂרַבִּי שְׁלֵמָה נִעְנָה בְּחִיּוֹב לְהַצְעָה וְכִי יֵצֵא לְקַבֵּל אֶת הַרְבֵּנוּת בְּבְרוֹזָאן, נִעְנָה וְאָמַר לְמַקְרָבֵיו: מֵאִיר רֹאֶה כִּי רַבִּי שְׁלֵמָה הֵנוּ מַגִּיד בְּבְרוֹד וְלֹא רַב בְּבְרוֹזָאן!

קִבְּלַת הַפָּנִים הַנִּלְהַבֵּת לָהּ זָכָה רַבִּי שְׁלֵמָה בְּבְרוֹזָאן הַרְקִיעָה עַד שְׁחָקִים. אֵךְ הוּא עֲצָמוֹ חֵשׁ הָיָה כְּמִי שְׂבָא אֶל הַמְּנוּחָה וְאֵל הַנִּחְלָה וְתִלְהָ תִקְוֹת מְרֻבּוֹת בְּעִתִּידוֹ בְּעִיר זוֹ. בְּרַם בְּמוֹצָאֵי הַשַּׁבָּת הַשְּׂנִיָּה לְשָׁהוּתוֹ בְּעִיר, כְּאֲשֶׁר יֵצֵא בְּרַב עִם לְקַדְּשׁ אֶת הַלְּבָנָה תִקְפוּ לְפִתַּע אֶת הַגָּאוֹן כְּאֲבִי רֹאשׁ עִזִּים, אֲשֶׁר הִלְכוּ וּגְבָרוּ מֵרַגַע לְרַגַע, עַד אֲשֶׁר לֹא יָכוֹל הָיָה עוֹד עֹמֵד וְנִפְּל לְמִשְׁכָּב. בְּבַקֵּר הַבְּהֵלוֹ טוֹבֵי הַרְוִפָּאִים הַמְּקוֹמִיִּים אֶל מִטָּתוֹ וְכִלְמָם פֶּה אֶחָד קָבְעוּ כִּי מְדַבֵּר בְּמַחֲלַת טִיפּוּס קִשָּׁה אֲשֶׁר הַסְּפוּיִים לְהַנְצֵל הַיְמָנָה קְלוּשִׁים. תּוֹךְ זְמַן קָצֵר אֲבָד הַגָּאוֹן אֶת

הַכְּרָתוֹ וּמִטַּל הָיָה עַל עֶרֶשׂ דָּוִד כְּאֲבָן שְׂאִין לָהּ הוֹפְכִין. חֲרָדָה וַיִּגּוֹן יָרְדוּ עַל הָעִיר בְּרוֹזָאן וְאֲנָשֵׁי הָעִיר לְמַגְדוּלָם וְעַד קִטְנָם נֶאֱסָפוּ לְבֵתֵי כְּנִסְיֹת וּלְבֵתֵי מְדֻרְשׁוֹת לְשִׁפְךָ שִׁיחַ וּלְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל גְּאוֹן הַדּוֹר שֶׁחָלָה בְּעִירָם. הַנְּהַלֵּת הַקְּהֵלָה פִּתְחָה אֶת אוֹצְרוֹתֶיהָ וְשִׁלְחָה שְׁלוּחִים לְהַזְעִיק אֶת גְּדוּלֵי הַרְוִפָּאִים בְּמִדְיָנָה לְמִטָּתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן הַחוּלָה. הַשִּׂיא בְּפַעֲלוֹת אֵלוֹ הָיָה עִם הַבְּאָתוֹ שֶׁל גְּדוּל הַרְוִפָּאִים מְלָבּוֹב בֵּירַת הַמַּחֲזוּז. יוֹמִים תְּמִימִים שָׁהָה הַרְוִפָּא אֲצֶל מִטַּת הַגָּאוֹן עַד אֲשֶׁר הִגִּיעַ לְמַסְקָנָה כִּי בְּדָרָה הִטְבַּע אִין עוֹד כֹּל תְּרוּפָה לְמַחֲלָתוֹ. אֲדַהְכִי וְהִכִּי הִגִּיעָה הַבְּשׂוּרָה הַמְּרָה גַם לְבְרוֹד וְגַם שָׁם נִתְקַבְּצוּ יְהוּדֵי הָעִיר לְהַרְעִישׁ שְׁמַיִם וְאַרְצָה בְּתַפְלוֹת לְרַפּוּאָתוֹ שֶׁל גְּאוֹן הַדּוֹר וּפּוֹסְקוֹ.

בְּיוֹם הָעֶשְׂרִים לְמַחֲלָה הוֹדִיעוּ הַרְוִפָּאִים שֶׁשָּׁהוּ בְּסִמּוֹךְ לְמִטָּתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן, כִּי בְּאֵם בְּיוֹם זֶה לֹא יַחֲוֹל שְׁנוּי לְטוֹבָה הָרִי שְׂאֲבָדָה כֹּל תִּקְוָה. הַמִּתַּח וְהַחֲרָדָה בְּבְרוֹזָאן הִגִּיעוּ לְשִׂיאִים בַּל יִתְאַרוּ. לְפִתַּע הוֹפִיעַ פֶּרֶשׁ יְהוּדִי רְכוּב עַל סוּס בְּשַׁעֲרֵי בֵּיתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן. הוּא נִכְנַס לְחִדְרוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן הַחוּלָה וְהוֹדִיעַ לְבְנֵי הַבֵּית הַנוֹכְחִים כִּי שְׁלִיחַ שְׁלוּחַ הוּא מֵאֵת רַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ שְׂבַפְרִישְׁלָאן, וְכִי מִטַּל עָלָיו לְמַסֵּר דְּבַר מָה בְּאִזְנוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן. תְּשׁוּבָתָם שֶׁל בְּנֵי הַבֵּית כִּי הַגָּאוֹן חוּלָה וְשְׂרוּי בְּחֶסֶר הַכְּרָה לֹא הַפְּתִיעָה אֶת הַשְּׁלִיחַ כִּלְלֵל, וְנִרְאָה הָיָה כִּי הַמַּצָּב יִדּוּעַ לוֹ לְאֲשׁוּרוֹ וְכִי מַצּוּהָ וְעוֹמֵד הוּא בְּדִיקָה כִּיֻּצַּד עָלָיו לְנַהֵג.

מְשֻׁהוּאִילוֹ הַנוֹכְחִים לְסוּר מְסַבִּיב לְמִטַּת הַחוּלָה נִגַּשׁ הוּא אֶל הַמַּטָּה, גָּחַן מֵעַל אִזְנוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן וְלַחֵשׁ לְתוֹכָהּ אֶת אֲשֶׁר נִצְטָוָה מֵאֵת הַרְה"ק מְפָרְמִישְׁלָאן. רֹאשִׁית, כִּי יִקְבַּל עַל עֲצָמוֹ הַגָּאוֹן לְעֹזֵב תִּכְפָּה וּמִידָה אֶת בְּרוֹזָאן וְאֶת רַבְּנוּתָהּ. וְשֵׁנִית, כִּי מִדַּת הַדִּין מִתּוֹחָה עָלָיו בְּשְׁמַיִם מִחֲמַת הַיָּד הַפְּתוּחָה וְהַרְחָבָה שְׁנוּהָג הוּא בְּהַעֲנֵקַת סְמִיכוֹת לְרַבְּנוּת, הַלְּכָךְ שׁוּמָה עָלָיו לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ גַם זֹאת כִּי מִכָּאן וְאֵילָךְ לֹא יַעֲנִיק עוֹד סְמִיכָה לְשׁוּם אָדָם בְּעוֹלָם. מִיָּד כְּשִׁסְּיִם הַשְּׁלִיחַ לְמַסֵּר אֶת דְּבָרוֹ, יֵצֵא וְעָלָה עַל סוּסוֹ וְרָכַב בְּחִזְרָה כְּלַעֲמַת שְׂבָא.

נאות הגאון לצאת לדרך הארפה כדי להפגש עם הרה"ק רבי מאיר. כבואו הפפרה שגר הרבי את משמשו אל בית אכסנייתו של הגאון כדי לשאל לדעתו דעת תורה: מאחר ושניהם אורחים במתא, מי צריך ללכת להקביל את פני רעהו ראשונה. השיב הגאון ואמר, פי לפי ראות עיניו צריך הרבי להקדים להקביל את פניו תחלה. נענה רבי מאיר להוראה ויצא להקביל את פני הגאון באכסנייתו. לאחר שנתישבו בקש הרה"ק מפרמישלאן לדעת את מקור פסקו של הגאון בקשר להקדמת קבלת הפנים. השיב הגאון כי למד זאת מפסוק מפרש בתורה, שכך נאמר (שמות יח ז): 'ויצא משה לקראת חתנו וישתחו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה', ופרש רש"י ז"ל: איני יודע מי השתחוה למי, כשהוא אומר איש לרעהו, מי הקרוי איש, זה משה, שנאמר (במדבר יב ג) והאיש משה. הוי אומר פי לא רק שמשה רבנו הקדים לצאת לקראת חותנו, אלא שאף הקדים לשאל בשלומו, ואכן, צריך להבין סבת הדבר, הלא שניהם אורחים שוים היו במדבר. מסתברא, המשיך הגאון ואמר, פי משה רבנו חשב בדעתו, שהו אמת שגם אני הנני אורח במקום, אולם יתרו בא זה עתה ממסע ארץ ומיגע למן מדין הרחוקה ועד הלום, מגיע אפוא להקדים לו 'שלום עליכם' ראשונה. אף בנידון דידן סים הגאון לפני הרה"ק מפרמישלאן: הגם שגם כבוד מעלתכם אינכם אלא אורח במתא, אולם אתם הגעתם הנה מפרמישלאן הקרובה, ואלו אני הרחקתי נדד מברוד הרחוקה. שורה הדין אפוא להקביל את פני בתחלה

(צנתרות הזהב' ח"ב פרק כה).

לא חלפה שעה ולעת המנחה החלו אגלי זעה ראשונים להופיע על מצחו של הגאון החולה. להתרגשותם של הרופאים לא היה גבול. הוא נצל לחיים, בשרו ברטט ולא ידעו את נפשם מרב השתאות. לא מידנו היתה זאת. התודו הרופאים לפני בני הבית. רק נס משמים היה בעזרו. למחרת עם בקר פקח הגאון את עיניו והפרתו שבה אליו. לבנו רבי חיים יהודה שנצב בסמוך אליו אמר הגאון: דע לה בני כי בצרה גדולה אני, הנני חולה מסכן וזקוק לרחמי שמים מרבים כדי להשאר בחיים. עתה הראתי לדעת כי הרבנות בברזאן איננה בעבורי ולא מאת השם היתה זאת למעני. ובכן הריני נודר ומקבל על עצמי כי כאשר יקימי השם הטוב מחליי אעזב מיד את ברזאן ואת רבנותה ואלכה ואשובה לי אל מקומי הראשון בברוד. גם משנודע לו כי כבר מנו להם בני ברוד רב אחר תחתיו, לא חזר בו הגאון מהחלטתו וגמר אמר לשוב לברוד כתושב מן המניין ללא כל משרה רבנית שהיא. כעבר ימים לא רבים, משרק מסגל היה לכה, מהר הגאון לעלות על עגלה ולחזר לצמיתות לברוד, למרות שממעמדו הנשגב כפוסק הדור לא נגרע דבר כשם שלא נגרע מאומה מההערצה שהיתה לבני ברוד כלפיו, הרי שתארו הרשמי מני אז שוב לא היה ראש בית הדין כי אם המגיד מברוד. לאחר שובו ברודה, שגר הגאון אגרת לפרמישלאן. לאחר שקראה רבי מאיר נענה ואמר: חתימתו של המגיד מברוד מוצאת חן בעיני עד מאד. מאיר חפץ אף להפגש עמו פנים אל פנים. שגר רבי מאיר אגרת אל הגאון והביע בה את משאלתו זו, ונמנו וגמרו להועד יחדו בכפר הסמוך לזלוטשוב. למרות שרחוק היה הכפר מילין הרבה מברוד,

שו"ת קנר

חידון אִכָּזָנוֹת - נושא פרסים איזה פסוק בפרשה זו מכיל את המלה "לא" ארבע פעמים?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת ויצא:

ש. איפה מוזכר קרח בפרשה זו?
ת. כשיעקב מתאר את מסירותו ללבן, הוא אומר שביום החום אכל אותו ובלילה קרח (בראשית לא, מ).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת ויצא:
ה' אשר אליאס ת"ת צאנו מבני ברק.

כבד את אביך ואת אמך - למען יאריכון ימך!

פירש רש"י: "למען יאריכון ימך - אם תכבד יאריכון, ואם לאו יקצרון. שדברי תורה נוטריקון הם נדרשין, מכלל הן לאו, ומכלל לאו הן" ע"כ.

מבאר לנו הכתוב כאן, שכל עצם צורת ואיכות חיינו בעולם הזה תלויים ועומדים במצוה ורבתא זו של כיבוד אב ואם, שכן יסוד ענין 'אריכות ימים' מובנו בימים הטובים העוברים על האדם בטוב ובעימים, וקיצור ימים הוא בהיפך, ימים מלאים קשיים ויסורים ועגמות נפש, רחמנא ליעלן.

כדמוכח מפירוש רש"י בסוגיא דשבת (קה), דמסקינן בגמרא גבי הני בבלאי: "ימים האריכו שנים לא האריכו". ופירש רש"י: "ימים האריכו - שכלו ימיהם בטוב, דחשיב 'אריכות ימים' כדארמין בסדר יומא (עא). כי אורך ימים ושנות חיים יוסיפ' (משלי ג, ב), וכי יש לך שנים של שנותיו של אדם שמתהפכות עליו מרעה לטובה" ע"כ. - הרי מוכח ענין 'אריכות ימים' כשימיהם בטוב ובעימים, שנים המלאים טובה וברכה בשלום ובשמחה.

כָּבֵד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, לְמַעַן יָאָרִיכוֹן יָמֶיךָ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ. (ד' ע"ב)

שנתנו הרופאים לא יוכל להחזיק בה מעמד יותר מחודשים ספורים, מאחר והאיברים הפנימיים נשחתים ונעלים רח"ל כאשר הראו הצילומים בהירות, וכמעט שאין בידם להושיע כלום!

וגתו הצעירה והמסורה שדאגה מאוד לחיי בעלה הטר, בידה רבות אצל הרופאים אם אין בכל זאת דרך טיפול רפואי בניסיון להציל את חייו, והם אכן המליצו על טיפול מסוים שאולי ניתן לרפואת בו את המחלה, אבל בשל תוקף המחלה והתנגדותה החזקה נתנו הרופאים לטיפול זה סיכויים קלושים ביותר להצלחה.

הכלה הצעירה לא אמרה נושא, וביקשה מבעלה להיכנס תיכף לבית החולים ולהחליט בסדרת הטיפול המוצע. אך בעלה החולה שהיה תלמיד חכם וירא אלקים אמר, שברצונו לנסוע תחילה לבני ברק, ולסור למעונו של מרן החזון איש זצוק"ל להתייעץ עימו ולבקש את ברכתו. באותם ימים הייתה הנסיעה לבני ברק אורכת כמה שעות, כשמירושלים הגיעו אל העיר תל אביב, ומשם בנסיעה ארוכה לבני ברק, במצבו הקשה והחלש של החולה הייתה זו נסיעה של 'מסירות נפש', אך הוא לא ויתר בשום אופן על נסיעה זו, באומרו שהוא סוגיא מפורשת בפרש יש נוחלין (בבא בתרא קטז. ושי"ט): "ידרש ר' פנחס בר חמא, כל שי ליו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, שנאמר (משלי טז, ד) 'חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה' ע"כ.

בהגיעו אחר כל טלטולי הדרך הקשים לביתו נאווה קודש של רבם של ישראל החזון איש זצוק"ל, פרץ בבכי מר הוא סיפר על מחלתו הקשה, וביקש ברכה טובה מאחר שהרופאים קבעו שימיו קצרים ביותר...

כשמעו החזון איש את החלטת הרופאים התחייך ואמר: בשביל מה צריך כאן ברכה לסתור את קביעת הרופאים, כאשר מקרא מפורש יש לפנינו שיש בכוחו להפוך הכל! הלא הוא בפרשת יתרו (שמות כ, ב): "כבד את אביך ואת אמך, למען יאריכון ימך!" - קח נא אפוא את הברכה הזאת שנותנת לך התורה הקדושה בעצמה, ותזכה לאורך ימים ושנים טובות.

כששמע האברך את דברי קדשו התמלא רוח חיים, ושינה תיכף את תכנית נסיעתו, במקום לצאת בנסיעה לבית החולים ולהתאשפז לטיפול הקשה והמתמשך, הוא נסע בהתלהבות אש קודש אל בית הוריו שבירושלים, ותיכף בהיכנסו ברכם לשלום בכל לב, הפשיל שרולים והחל לעזור ולסייע בכל כוחו בכל האפשר. הוא לא פסק מלשאל את אביו ואת אימו במה עוד ניתן לעזור כאן? במה יוכל יותר לכבדם?

כשראה אביו המסור את גודל רצונו לכבדם אמר, שמזה עינן שמחפש הוא 'חברותא' טובה ללמוד עמו לעת ערב, לאחר שמסיים את מלאכתו. [הוא החזיק חנות קטנה בירושלים, שהייתה נסגרת בשעת ערב מוקדמת].

הבן הצעיר שמח על כך כמובן כמוצא שלל רב, והוא אכן החל להגיע מדי ערב לבית הוריו, למד עם אביו בחברותא בטוב לבב, לא לפני שהגיש לפניו 'כוס תה' חמה עם מיני תרגימא. ואף לאורך הלימוד נשאר לעזור ולסייע לאימו ולאביו בכל דבר, והשתדל בכל כוחו לכבדם באהבה אין קץ!

לבית החולים הוא כמובן לא נכנס, כדי שיוכל להמשיך בכל יום בתפקידו החדש שבבית הוריו, וכעבור תקופה קצרה ביותר כשנקרא אל הרופא לעריכת בדיקה מעמיקה, לעמוד על מצב מחלתו הקשה, גילה הרופא לתדהמתו שמצב המחלה הולך בכיוון הפוך... ובמקום שיתגבר ויתחזק בכרסום האיברים הפנימיים כדרכו, נמצא הגוף נלחם כנגדו וממגר את כל יסוד המחלה!

חלפו להם עוד כמה חודשים טובים, כשמידי שבועיים לערך ניגש האיש שוב לבדיקת המצב, ומצבו הרפואי השתנה לחלוטין! עד שיצא לגמרי מכל מחלתו והיא נעלמה כליל, כמי שלא הייתה כאן מעולם!

הרופאים כולם ציינו זאת כנס רפואי, ושמרו באריכותם על כל תצלומי הבדיקות אשר הראו מתחילה את מצב ההתדרדרות הקשה, ואת המהפכה הפתאומית שהתחוללה בקרב, עד הצלחה והרפואה השלמה!

יהודי זה, סיים אבי זצ"ל את סיפורו, זכה אכן לאריכות ימים ושנים, כדבר איש האלקים בברכת התורה, והגיע קרוב לגיל תשעים שנה!

ולמדנו מטיב מעשה זה, עד היכן מגעת מעלת מצות כיבוד אב ואם, וכמה צריכים אנו להאמין באמונה שלמה ותמימה בקיום התורה והמצוות, כי הם חיינו ואורך ימנו, ולהאמין בכל לב בדברי חכמים וברכת התורה 'למען יאריכו ימך ולמען יטב לך'!

לפיכך אם רואה אדם שעוברים עליו יסורים ועגמות נפש חיינים קשים, יערוך חשבון נפשו שמא כל זאת באתוהו מחמת שפגם בכבוד אביו ואימו. ואם מצא שאכן זלזל בכבודם, יחוש לבקש מהם סליחה ומחילה. ובתקוה דרכיו כראוי, יעזרוהו הבורא לזכות לימים טובים ונעימים בכמות ובאיכות.

וגדל ערך מצוה זו אין לשער ואין לתאר, והאריכו מאוד בזה בחז"ל ומדרשים, ח"ל התנא דבי אליהו (רבה פכו'): "שכל זמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אין חטא של חילול השבת, ולא שאר שום כל חטא בא על ידו, ואם חטא נמחל לו וכי" ע"כ. והוא מצוה השקולה כנגד כל עשרת הדברות, ומן היחידות שהתורה תולה בה גם את חיי עולם הזה!

[ע"פ 'טיב התורה' - פרשה דין]

• § • § •

בירושלים עיר הקודש התגורר איש יוקם מאד ושבע ימים, ה"ה הרב בלאט ז"ל, הוא נפטר בשיבה טובה והלך לעולמו בגיל מופלג מאד יותר ממאה ועשר שנים!

כאשר עליתי שם למצות ניחום אבלים, נסכה השיחה בין היתר אודות אריכות ימיו ושנותיו. ואמר בנו יבלחט"א, שלאחר שרבים נדברו בענין זה במה זכה אביו לאריכות ימים מופלגה כל כך? חשב לעצמו שיתכן שזכה לכך בשכר מצות 'כיבוד אב ואם' שקיים בהידור רב!

וסיפר שהיה לו לאביו מפעל עסק גדול, בו עבדו עשרות פועלים במרץ רב בהנפקת התוצרת הנדרשת מדי חודש, עבדו ההומנות הסיטונאית שהגיעו אל המפעל תדיר.

היו לו להרב בלאט זוג הורים זקנים, שכיבדם ואהבם עד מאד, וחיפש דרך כיצד להחיותם בוקנותם ולתת טעם בחייהם. לאחר שחשב רבות בדבר מצא דרך מקורית ביותר, הוא הקים בקומת המסדרים שבמפעל הענק, משרד אחד נאה ומיוחד עבור 'סידורי שיקים'... כידוע דרכי המסחר ומשא ומתן באותם שנים שרוב התשלומים התבצעו במחאות השיקים, הן מצד הסיטונאים החזמיים והן מצד בעלי החנויות ושאר לקוחות החברה, המשרד היה בנוי לתפארת, נוח נעים עם כל הכלים הנצרכים. וביקש מאת הוריו הדגולים 'לקבל' את המשרה החשובה הזו, שכל מחזור הכספים של המפעל תלוי בה!

הם אכן נענו בדבר, ונכנסו יחדיו למשרד הנעים וניהלו משם את כל ענייני השיקים בנייתם והפקתם על הצד היתר טוב, בהיותם יסודיים ומסודרים מטבעם טיפלו בכל שיק במסירות. עד שחשו כמו 'בעלי בתים' של המפעל כולו, שכן אחריהם טיפלו כל ענין השיקים מוטלת על כתפיהם...

הרעיון הנפלא שהגה הבן במיוחד בשביל הוריו, כדי להנעים את חייהם ואת שנותיהם בטובה וברכה, התברר כמוצלח במיוחד, ובכל אותם שנים היו הורים מלאים סיפוק ושמחת חיים, וביצעו את תפקידם ברצון ובשמחה, ובכך זכו לכבוד מיוחד מכל עובדי המפעל, בהיותם הורים של בעל הבית, ובכל אירוע שהתרחש במפעל היו הם יושבים ראשונה במלכות, וכך החזיקם בכבוד ובהדרו! והרי הדבר מפורש להדיא בעשרת הדברות, בשכר מצות כיבוד אב: "למען יאריכון ימך, ולמען יטב לך וגו'!"

[קובץ 'פרשתו' - 489928]

• § • § •

מעשה נפלא שמעתי ממע"כ אבי מורי הגה"צ זצוק"ל בעל 'מעדני השולחן', באברך ירושלמי אחד שכחודש לאחר נישואיו נתקף בכאבי בטן עזים, וכשניגש בבחילות אל הרופא לעריכת בדיקות מקיפות, נדהם והשתומם ממה שנודע ונתגלה בביורו שהוא חולה במחלה אנושה ומסוכנת מאוד, שלפי הסיכויים

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

'איש גמזו'

לצורך בדיקה רפואית הזמנתי תור לרופא מומחה דרך קופת החולים. התור הפנוי הראשון היה לעוד חצי שנה, אך יחד עם זאת הכניסו אותי לרשימת המתנה מפני שלפעמים מתבטל תור של מישהו אחר ואז מכניסים את מי שברשימה. אכן קבלתי הודעה שהתפנה תור ועד שהפקידה מהקופת חולים רשמה אותי התור נלקח על ידי מישהו אחר.

היא התנצלה מאוד ואני באופן טבעי אמרתי "גם זו לטובה!!! מה שה' מחליט זה טוב עבורי!!!" הפקידה הייתה בהלם ואמרה בהתרגשות שמעולם לא שמעה אדם מגיב בצורה כזו. תמיד זה מלווה בצעקות וגידופים, והוסיפה כי היא בטוחה שה' יסדר לי משהו...

למחרת התקשרה שהתפנה תור והיא כבר תפסה את זה עבורי.

היא הסבירה שנדיר מאוד שמתפנים כאלו תורים וזה רק ה' יסדר לי כזה תור עוד יותר מהיר בהרבה מהקודם...

בעל המעשה ה"ב.

'כל עכבא לטובה'

סיפר מורינו הרב שליט"א בהתרגשות: הייתי כל היום בבית הרפואה עם אחד מבי ביתי. אחר כך יצאתי למסור שיעור, והבן שלי אמר היה להישאר בבית הרפואה ללילה. אלא שגשמים עזים פקדו את ירושלים בפתע פתאום ואין מונית אחת לרפואה... מרוב עומס כבר לא ענו לטלפונים.

בדיוק היה אצלי יהודי מחו"ל ששנתיים רצה להגיע, אלא שבעקבות הקורונה התעכבו תכניותיו. המלווה שלו שם לב שמנסים להשיג מונית, ושאל לאן הבן צריך והשבנו לו לבית הרפואה.

תיכף הציע את עצמו להסיעו, ובפרט שהוא מתנדב בעמותה של חסד, ובתפקידו הוא מסיע חולים מהבית לבית החולים. הוא הסביר שזה אפילו לא טרחה עבורו כי אם חלק מתפקידו ביום יום.

בעל המעשה: מורינו הרב שליט"א

הפעונים לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזמן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

[טיב התחזוקה - כיבוד אב ואם]

• § • § •

הגה"ק המקובל רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל, בנו הפשך בעפוד הבא <

יצא לאור

הודעה משמחת

יצא לאור ספר

שער הכוונות עם טיב הכוונות

וסידור הרש"ש עם טיב הרש"ש

שבת ה"ג

ניזן להשיג כתיבות הספרים

משראה שבלתי אפשרי להמשיך כך ברגל, ביקשני להסיעו בעגלתי עד לבית הרווי, ושם כבר יהיו לו מעות לשלם לי בשכר טרחתי. כמובן ששנעתי בשמחה, וכאשר הגענו לבית הרווי רצה להסדיר עמי את ענין התשלום, אמרתי שבשום אופן איני לוקח ממנו תשלום עבור אותה נסיעה, שכן עצם הזכות שנפלה בחלקי לעזור ולסייע לצדיק היא התשלום הטוב ביותר עבורי!

לשמע הדברים הרהר קמעה הצדיק ושאל: אמור נא, מה הוא כל הרכוש שלך?

עניתי בכנות, שכל רכושי מסתכם בשני הסוסים הללו הרתומים למרכבה זו שלפניי...

ברכני הצדיק, שהיות ומתקרבים אנו בשלי ימי החורף אל חג הפורים ואל חג הפסח, יהיה אפוא סוס אחד בשביל חג הפורים ואילו הסוס השני יהא בשביל חג הפסח!

והנה בהגיע חג הפורים מת לפתע הסוס האחד, מכרתי את עורו ובתמורתו היה לי די מעות בשביל הוצאת הפורים. לקראת חג הפסח מת לו בפתאום גם הסוס השני, ובתמורת מכירת העורות כבר היה בידי גם להוצאות הפסח, כדבר הצדיק. - אך לאחר עבוד חג הפסח כבר לא נשארו בידי לא מעות, ואף לא סוסים למלאכת פרנסתי, נועצתי אפוא שוב עם הרבי כדת מה לעשות בענין הפרנסה, והרבי הקדוש מסאסוב צחק ואמר בלשון קדשו: גענוג גיועוץ איבעל עגלה! [מספיק היית בעל עגלה], עתה רוצים אותך בשמים בתור יהודי עשיר ולא כעני דכא! לך נא אל מחו סטרעליסק, שם תחכור את אחות הענק של הפריץ דאמינסקי באותו מחו לארבעים שנה מראש, ועשה חיל בעסקיך!

למרה הפלא הסכים הפריץ לתנאי החכירה ארוכת הטווח, על אף שלא היה בידי באותה עת אף לא פרוטה אחת לטקל את החוב, ואמר שמצאתי חן בעיניו בישרי, ולכשירוחל לי אחוזי החוב.

נכנסתי אפוא לעסקים הללו שבאחוז הגדולה כאן, וברכת הצדיק נכנסה בכל העסקים, ועד מהרה עלה בידי גם לשלם את חובו של הפריץ, וגם להתעשר בעושר רב.

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

ואף אנו בתראי דבתראי, למדנו עד היכן מנעת מצוות כיבוד ומורא אב ואם! שיש לצאת עבורה במסירות נפש באש ובמים, למען כבוד בית אבא! - ומכוח ברכת אותה מצוה נפלאה המשיך הצדיק עשרות גדולה וברכה רבה לאיש ישראל!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

עשיר וכבד, אשר חכר חבל ארץ ענק מאחוזתו של הפריץ המקומי, הנקרא בשם 'פריץ דאמינסקי'. וניהל את אותה אחוזה ביד רמה בהשכרת בתים ופרדסים ושדות רבים שבאחוזתו למאות אנשים, ומכך התעשר עושר רב. בהיותו קרוב וסמוך אל בית מדרשו וחצירו של השרף הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זצוק"ל, היה מבאי ביתו בתדירות, ואף הצדיק מצידו היה מקרבו ומחבבו מאוד, ובכל פעם היה מקבלו בסבר פנים יפות ומאירות ומכבדו בחביבה יתרה. חביבותו הגדולה של הרבי ליהודי עשיר זה היתה קצת לפלא בעיני חסידיו ותלמידיו, שהתפלאו מה מצא בו הרבי שכל כך מחבבו ומקרבו. בהזדמנות אחת, בעת שישבו החסידים יחדיו בסעודת מרעים ובלגימת כוס משקה כדרכם, כטוב לבם ביי"ש שאלו את ידידי העשיר עצמו, מדוע ובמה זוכה הוא לקרבה וחביבות גדולה כזו אצל הרבי? ענה להם היהודי: גם אני איני יודע לומר לכם מדוע זכיתי כאן לקרבה וחביבות יתרה, אך אוכל לספר לכם את סיפור חיי, שמא תתוכם תלמדו לעמוד על טיבו של דבר. ויפתח הנגיד ויספר את טיב קורות חיו:

בעבר לפני שחכרתי כאן את אחוזת הענק מן הפריץ, הייתי 'בעל עגלה' פשוט... מיטלטל בדרכים אנה ואנה, מעלה נוסעים כאן ומורידם שם, כדרכם של בעלי עגלות.

והנה ביום חורפי גשום וסוער אחד, פוגש אני בדרך נסיעתי יהודי של צורה המשרך את דרכו בקושי בדרכים המשובשות, רגליו מתבוססות בבוץ הטובעני, כולו רטוב עד לשר עצמותיו מגשמי הזלעפות שצלפו בו ללא הרף, והיה נראה קרוב לסכנה של ממש. קפצתי מיד מן העגלה להצילו מן הרפש ומן הטיט, והתברר לי שהיה זה הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זצוק"ל, שכידוע היה מתהלך רבות בדרכים מעיר לעיר לצרכי מצוה ולסיבות הידועות לו.

תיכף הכנסתי אותו אל תוכני העגלה המוסקת, שם חיממתי את גופו הטהור וסייעתי לו להתאושש ולהתחזק. לאחר מכן שאלתי אותו בחרדת קודש מדוע מוכרח היה לצאת במגז אוויר קשה שכזה, כשאין בידו אפילו כמה זלאטות לשלם עבור עגלה שתיקחנו למחוז חפצו, ומבוסס רגלי קדשו בטיט במסירות נפש שכזו?

אמר לי הצדיק בשמחה גדולה, שהוא עומד עתה בדרכו לאחת מן המצוות הגדולות ביותר שבתורה! שהיא מצוות 'כיבוד אב ואם', כי רגליו הם אביו ואימו שהוא נכנס לבקר אצלם מפעם לפעם, וכבר מחכים וממתנים עליו. ובהיות שאין הפרוטה מצויה בכיסו הוכרח לצאת לדרך ברגל, ועל אף שקדרו השמים בעבים לא חשב שיהיו גשמים קשים וסוערים כאלו בדיק בהיותו על אם דרך. אך עתה

הגדול של הגה"ק סיידא בנא סאלי זצוק"ל, היה מגדולי התורה והיראה בארץ מרוקו. ולדא אביו וקניו הקדושים שימשו אף הוא בפארה של תורה ועבודה, ונדע שם כאחד מן הצדיקים והגאונים יראי אלקים מרבים.

לאחר עלותו לארץ ישראל בעקבות עלייתו של אביו הגה"ק, וכראותו מצב היהדות שבה הודעזעו מאוד מעוצם הנפילה של החופשיים המורדים בה' ובתורתו. ובעיקר סלדה נפשו מחוסר הצניעות והפריצות הנוראה ברחובות קריה, כידוע גדול מסירות נפש העצומה לשמירת העיניים בטרה"ק וקדושה רבתי, ואמר שהפריצות המשתוללת בחצות מפריעה לו מאוד, כי מעודו הורגל בהיותו במרוקו שהיו הנשים צנועות עד מאוד, ובפרט כאשר ראו שם הנשים יהודי תלמידי חכם מתהלך ברחוב היו בורחות כמטחוי קשת להצניע עצמן, מרוב קדושה וצניעות שהתחנכו בהן תדיר.

ומתחילה היה 'לבא מאיר' חפץ לשוב בחזרה אל ארץ מרוקו, כדי שיוכל לחזור אל אותם חיים צנועים וטהורים שהורגל בהם. - אך לאחר שעלה להיוועץ עם אביו מורו ורבו הבבא סאלי, לא הסכים עימו אביו הק', הוא הניח את דעתו שקדושת ארץ הקודש תגן בעדו, שיוכל להתעלות במעלות התורה והיראה כאן יותר מחוץ לארץ הסטמה באוויר ארץ העמים. והסביר את דעתו ושיטתו שהיהדות במרוקו כנראה לא תמשיך להתעלות כבשנים קדמוניות, מאחר ההכמים והחרדים שבה עולים כולם לארץ הקודש או לשאר פוזרות הגולה. ואילו כאן בארץ הקודש מתחזקים הידאים ומתבררים, ויכול לפתוח ישיבה ולהתגדל בתורתו בהשקט ובמנוחה. - כאשר אכן התברר לאחר שנים שהטיב לראות אל נכון את מצב היהדות במרוקו, שהלך ונחלש במשך השנים כנודע.

אמר על כך רבי מאיר לתלמידיו, שמצידו היה קשה לו עד מאוד לקבל את דעתו של אביו, כי המראות הקשים שבחוצות הפריעו בעדו ביותר, אף שכמובן מעולם לא הביט ולא הסתכל בהם אף לא בהסתכלות כלשהיא בעלמא... - אלא שחזקה עליו מצוות אביו, והוא מבטל את דעתו מפני דעת אביו הגדול!

ואכן הוא פתח את בית מדרשו בעיר אשדוד יצ"ו, ושם היה סגור בתוככי ביתו וחדרו הק' תדיר, כמעט ולא יצא מביתו, כדי להישמר בקדושתו ובטהרתו, ולקיים את מצוות אביו, כ"א 'כבד את אביך'!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

והנה מאז שסיפירתי לפני הרבי הק' דן כאן בסטרעליסק את כל העלילה הזו שהתרחשה עמי אצל הסאסובני, מאוד מצא חן בעיניו טיב אותו המעשה, ומאז קורא אותי 'הברכה של הסאסובני'... ואיני יודע מאיזה חלק בטיב זה הסיפור התפעל הרבי, אך מאז שסיפירתי זאת לפני מחבני מאוד!

[פרסיות, תרנ"ז-תקפ"ט-1910]

§ § §

כבד את אביך ואת אמך - למען יאריך ימך!

על הברכה יעמדו

אחד מחוכמי האחרונים שבפני העיר 'סטרעליסק' היה איש יהודי

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט לקבלת העלון כפייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל המצוי"ב

 <p>קשת הרשת מחזור י"ב וקיום מכירת 02-6257948 info@keshet-hareset.co.il</p>	<p>גרפצ'יק סל: 02-5002321</p> 	<p>לעי"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטי"א רבי ישראל יצחק ולב"ע י"ח נסלו תנצבה.</p>	<p>לעי"י מרת חיה סאסא בת לאה נלבי"ע י"סיון תנצבה.</p>	<p>שרה שיינדל בת טילה רחה להצלחה בכל העניינים</p>	<p>האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים</p>	<p>יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה</p>	<p>לעי"י מרת הנדל בת משה ירמיהו ובלומה</p>	<p>לעי"י יעקב צבי בן ישראל</p>
---	---	--	---	---	--	--	--	--

יר"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון כפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת יתרו – קבלת התורה"

*****

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

הלל וגיררו. ואמר לו, "דעלך סני לחברך לא תעביד" – כלומר מה ששנוא עליך, לא תעשה לחברך, "זו כל התורה כולה".

ולכאורה צריך להבין, איך הלל הסכים לגיררו על רגל אחת בכך שאמר לו, "דעלך סני לחברך לא תעביד". וכי זה כל התורה כולה.

אלא מובא בספר שער הגלגולים לאר"י הק' (הקדמה י"א) שכל אדם מישראל צריך לקיים את כל התרי"ג מצוות, ואם הוא לא מקיימם, צריך הוא להתגלגל עוד פעם לעולם הזה, עד שיקיים כל המצוות. עכת"ד.

וכמובא בספרים הקדושים על הפסוק (תהלים יט, ח) "תורת ה' תמימה משיבת נפש". שתורת ה' צריכה להיות תמימה, כלומר שלימה אצל האדם שיקיים את כל מצוותיה, כי אם הם וחלילה לא, אז "משיבת נפש" – נפשו ישוב לגלגול לזה העולם. עכת"ד.

אולם ישנן הרבה מצוות שאין באפשרות האדם לקיימן, משום שיש מצוות הנהוגות רק בכהנים או בלוויים וכדומה. ואיך יקיים אותם האדם.

לכן כתב בספר 'בית שמואל' שאם מקיים האדם מצוות "ואהבת לרעך כמוך" ומקשר את עצמו עם כל אחד מישראל כנפשו, הרי הוא נחשב כגוף אחד עם כל ישראל, וכל מה שמקיים אחד מישראל נחשב כאילו כולם קיימו זאת.

ועל פי זה ביאר, איך הלל הסכים לגירר את הנכרי על רגל אחת, בכך שאמר לו, "דעלך סני לחברך לא תעביד". וכי זה כל התורה כולה. אלא הנכרי הנ"ל, רצה להתגיר באופן שהוא יוכל לקיים את כל המצוות כשהוא נמצא בעולם הזה ולא יצטרך שוב להתגלגל. והמשמעות של המילה 'רגל' היא מלשון פעם, כמו שנאמר

(במדבר כב, כח) "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים". ולכן אמר גיררני על מנת שתלמדני כל התורה כשאני עומד על רגל אחת – שאוכל לקיים בפעם הזאת שאני עומד בזה העולם את כל התורה ולא אצטרך שוב להתגלגל. אמר לו

הלל "מה ששנוא עליך לא תעשה לחברך" – תקיים מצות ואהבת לרעך כמוך, בזה תוכל לקיים את כל התורה בפעם אחת ולא תצטרך להתגלגל שוב לזה העולם, ואף מה שאתה לא תוכל לקיים יחשב כאילו קיימת במה שהשני קיים.

אלו תוכן דבריו הק'.

וכדברי החיד"א זי"ע (יוסף תהלות) על הפסוק (תהלים כט, יא) "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום". "ה' עוז לעמו יתן" – אין עוז אלא תורה – ה' נתן את התורה לעמו ישראל, אבל מי יכול לקיים את כולה, הרי יש מצוות שלא שייך

אצל כל אחד, לזה נאמר "ה' יברך את עמו בשלום" – כשיהיה שלום בין ישראל, אז יהיו נחשבים כל ישראל לגוף אחד, ועל ידי כולם יחדיו יתקיימו כל המצוות, מכיוון שיש לכל אחד חלק במה שהברו מקיים.

וכפי שהסביר ה"אור החיים" הק' את הפסוק (שמות כה, י) "ועשו ארון עצי שמים". לכאורה למה צייתה התורה על עשיית הארון בלשון 'ועשו' – בלשון רבים. ובשולחן, מנורה ומזבה, נאמר 'ועשית' בלשון יחיד.

אלא לרמוז שהארון שבו היה התורה אין יכול להתקיים, אלא בכללות של כל ישראל, כי הרי יש מצוות שלא שייכים אצל כל אחד ואחד.

וכמו כן מבאר בעל ה"כתב סופר" זי"ע, את הפסוק (דברים לג, ד) "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב". אדם יחיד אינו יכול לקיים את כל המצוות שבתורה, שכן ישנן מצוות שאינן נהוגות אלא אצל כהנים, לוויים, מלך וכדומה.

אולם, בזמן שישראל כולם מלוכדים כאיש אחד ומחבכים איש את רעהו, אז נחשב כל העם לגוף אחד והמצוות שעושה כל אחד מישראל, הרי כאילו נעשו ע"י כל ישראל יחד.

אם כן יוצא אפוא שכל אחד מישראל מקיים את כל המצוות שבתורה.

ובכך מפרש את הכתוב "תורה צוה לנו משה" – שש מאות ואחת עשרה המצוות כמניין "תורה", "אשר צוה לנו משה" (שכן שתי המצוות 'אנכי' ולא יהיה לך' נאמרו מפי ה' יתברך בעצמו, ומשה ציווה לנו רק תרי"א מצוות)

פניני אור שלום על התורה

אמר הכותב: בגליון הקודם – פרשת בשלה, הבאנו גליון שלום מפנינו הנבחרים של כ"ק מרן אדמו"ר ממשיקלץ שליט"א מתוך ספרו החדש – "פניני אור שלום" על התורה שיצא לאור בהמשה כרכים מפוארים ומהודרים.

תגובות נלהבות זרמו אלי מהרבה אנשים שהתענגו מהפנינים הנפלאים ומנועים והבהירות של הדברים, המשולבים בלמדנות ובקיאיות ובמערכות הבנויים מכל דברי הו"ל הק' ומפרישי התורה וספרי החסידות.

אשר על כן, הנני נענה לקראתם גם בגליון של פרשה זו, להביא בו מעימות נוספות מהפנינים הנפלאים המובאים באוצר המיוחד פניני "אור שלום" על התורה.

ומי שיהשוך לשוב ולמעום מהפנינים הנפלאים שמובאים בספר הנ"ל, יהיה האפשרות בידו להביא אל ביתו את כל האוצר של החמשה כרכים, בהיוג למס' המלפון שמופיע בסוף הגליון. מעמו וראו כי טוב ה'...

ואת שני בניה אשר שם האחד גרשום כי אמר גר הייתי בארץ נכריה. ושם האחד אליעזר כי אלוקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה. (יה, ג-ד)

וצריך להבין, מדוע אצל גרשום נאמר 'כי אמר' גר הייתי בארץ נכריה, ואילו אצל אליעזר נאמר 'כי אלוקי אבי בעזרי, ולא נאמר 'כי אמר'.

ונראה לומר, על פי דברי ה"אור החיים" הק' זי"ע שהקשה: הרי הנם שהקב"ה הציל את משה מחרב פרעה, היה לפני שהוא היה גר בארץ נכריה, כנאמר (שמות ב, טו) "וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרוג את משה ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מדין", ורק לאחר שברח מפרעה הוא נעשה גר בארץ נכריה.

ואם כן, היה ראוי למשה, להקדים ולקרוא את שם בנו הנולד ראשון, 'אליעזר', על שם הנם הראשון שנעשה לו – 'אלוקי אבי בעזרי, ואת שם בנו שנולד שני, היה צריך לקרוא 'גרשום', על שם הנם השני שנעשה לו 'כי גר הייתי בארץ נכריה'.

וביאר, שגר הייתי בארץ נכריה, אין הכוונה לזה שברח משה למדין, אלא הכוונה היא, שאדם צריך תמיד לדעת שבעולם הזה הוא בבחינת גר, והוא בא לעולם הזה רק בכדי לקיים מצוות ומעשים טובים. עכת"ד.

ולפי זה נבין, למה אצל גרשום נכתב 'כי אמר גר הייתי, משום שמושה רבינו מלמד את עם ישראל יסוד לדורות, 'כי אמר' – תמיד צריך האדם לומר, כי גר הייתי בארץ נכריה בעולם הזה. ועל ידי האמירה, נשרש הדבר באדם.

ועל ידי זה יזכה האדם ל'אלוקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה'.

ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויהנו כמדבר סיני, ויהן שם ישראל נגד ההר. (יט, ב)

פירש רש"י "ויהן שם ישראל" – כאיש אחד בלב אחד.

וצריך להבין:

א. מדוע דווקא לקראת קבלת התורה התאחדו כלל ישראל.

ב. מדוע כתוב 'ויסעו מרפידים' הרי כבר נאמר בפרשה הקודמת (יז, א) ויסעו כל עדת בני ישראל... ויהנו ברפידים. (ועיין ברש"י).

ג. למה נאמר ויהן שם ישראל 'נגד' ההר' ולא 'על יד ההר'.

ואפשר לבאר, בהקדם מאמר הו"ל (שבת לא). מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו גיררני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו שמאי באמת הבניין שבידו ולא גיררו, בא לפני

"מורשה" – לא יוכלו להיות לנו למורשה נצחית ולא נוכל לקיים את כולם, אלא אם כן תהיה "קהלת יעקב" – שיהיו כולם מלוכדים כגוף אחד. עד כאן תוכן דבריהם הקדושים.

והשתא מוכן שפיר, למה דווקא לקראת קבלת התורה התאחדו בני ישראל, כי אם הם לא היו מתאחדים, לא היה אפשרות לכל אחד מהם, לקיים את כל התורה כולה. ומה התועלת בקבלת התורה לבני ישראל, אם הם לא יכולים לקיימה, ולכן דווקא לקראת קבלת התורה, התאחדו כלל ישראל.

ובזה גם נבין מדוע כתבה התורה, 'ויסעו מרפידים' לאחר שכבר נאמר בפרשה הקודמת 'ויהנו ברפידים'.

כי הרי 'רפידים' הוא מלשון 'רפודים', כדברי ה'כלי יקר' (פרשת יתרו). ולכן כתבה התורה שוב 'ויסעו מרפידים' לאחר שכבר נאמר בפרשה הקודמת 'ויהנו ברפידים'.

לרמז לנו, שרק על ידי כך שעם ישראל התאחדו לפני מתן תורה, ועזבו את הרפידים, דהיינו את הפירוד ביניהם, והתאחדו לקראת מתן תורה, כנאמר בהמשך 'ויהן עם ישראל' – כאיש אחד ובלב אחד, הם יכלו לקבל את התורה. כי אם בני ישראל לא היו מתאחדים, לקראת מתן תורה, לא היה להם אפשרות לקיים את כל התורה כולה.

ולפי זה גם נבין, מה שאמרו חז"ל על הפסוק (וי, ח) 'ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים' – מלמד ש'רפו ידיהם מדברי תורה', לכאורה צריך להבין, מדוע נאמר ש'רפו ידיהם מדברי תורה', הלא את התורה לומדים בפה, בלב ובמוח, ולא בידיים. ומדוע נאמר דווקא ש'רפו ידיהם מדברי תורה'.

אולם לפי האמור, שעל ידי הפירוד שהיה בעם ישראל, הם לא יכלו לקיים את כל התורה בפועל, לכן אמרו חז"ל ש'רפו ידיהם' – דהיינו, עם ישראל לא יכלו לקיים את כל התורה בפועל בידיים.

ובזה גם יובן, למה הקפידה התורה לכתוב בלשון 'נגד' החר.

כי הרי ידוע מאמר חז"ל (קידושין ל). "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין כנגדה". והתורה רצתה ללמד אותנו, שרק תורה שמקיימים אותה באהדות, היא יכולה לעמוד כנגד היצר הרע, שנרמז בתבית 'הר', כמאמר חז"ל (סוכה נב). 'לעתידי לבוא, מביא הקב"ה את היצר הרע ושוחרו בפני הצדיקים, ונדמה היצר הרע לצדיקים 'בהר'.

וזהו הפירוש 'ויהן עם ישראל' כאיש אחד באהדות, 'כנגד החר' או אפשר לעמוד כנגד היצר הרע, הנרמז על 'הר' כי רק על ידי לימוד וקיום התורה המתקיים באהדות, אפשר להתגבר על יצר הרע.

ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה. (יט, ח)

כפיוט 'יום שבתוך' (ומירות לשבת) אנו אומרים 'ובאו כולם בכרית יחד 'נעשה ונשמע' אמרו כאחד, ופתחו וענו ה' אחד, ברוך הנותן ליענף כוח'. לכאורה צריך להבין, מהו הקשר בין 'נעשה ונשמע', ל'ברוך הנותן ליענף כוח'.

ונראה לומר, על פי דברי הרמב"ם רבי צבי הירש מזידיטשוב ז"ע בספרו עמרת צבי על הפסוק (דברים כה, יח) "ואתה עייף ויגע ולא ירא אלוקים": אם יש לאדם יראה ואהבה לה' יתברך, אין עבודת התפילה והתורה נחשבים אצלו לקושי ויגיעה, כי הם תענוג בשבילו. אולם, מי שמרגיש עייפות וקושי בשעת לימוד התורה ותפילה, ואינו יכול ללמוד ולהתפלל בהתלהבות, זהו סימן שאין לו יראה אלוקים שלימה.

וזה מה שנאמר 'ואתה עייף ויגע', דהיינו, אם בשעת לימוד התורה והתפילה קשה לאדם להתפלל וללמוד כי הוא עייף, זהו סימן 'ולא ירא אלוקים', שאין לו יראה שמים.

וכדברי המגיד מדובנא על הפסוק (ישעיה מו, כד) "ולא אתי קראתי יעקב כי יגעת בי ישראל". כלומר, אם 'יגעת בי ישראל' דהיינו שהאדם מרגיש עייפות ויגיעה בשעת לימוד התורה והתפילה, סימן הוא, כי 'לא אותי קראתי יעקב'. עכת"ד.

ולפי זה השבתי לפרש את הקשר בין 'נעשה ונשמע' ל'ברוך הנותן ליענף כוח'. כשעם ישראל קבלו עליהם את ברית התורה והמצוות והקדימו 'נעשה ונשמע', בזה הם הראו שהם קבלו את עול התורה והמצוות מתוך אהבה ויראה לקב"ה. לכן 'ברוך הנותן ליענף כוח' – הם לא ירגישו שום עייפות וקושי בשעת לימוד תורתם ותפילתם, אלא אדרבא ירגישו תענוג ושמחה בקיום התורה והמצוות ובעבודה שבלב שזוהו תפילה.

והיו נכונים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני. (יט, יא)

מובא בחז"ל (מגילה כט). אמר בר פרא, בשעת מתן תורה התקבצו כל ההרים הגבוהים, וביקשו שיתנו עליהם את התורה. אמר להם הקב"ה כולכם בעלי מומים כלפי הר סיני, משום שהוא עניו, ואתם מתגאים. ולכן רק עליו ראוי ליתן את התורה מהמת ענותו.

מתבאר לנו ממאמר חז"ל זה, שהר סיני זכה שעליו יינתן התורה, משום

שהוא לא הרגיש שום זכות ומעלה, שבשביל כך ראוי לתת עליו את התורה. ועל פי זה השבתי לפרש את דברי דוד המלך ע"ה (תהלים קכא, א) "שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי".

וצריך להבין, מדוע כשאדם מבקש עזרה מהקב"ה, צריך הוא להרים את עיניו אל ההרים.

אולם על פי האמור מוכן, כי כשאדם יודע שאין לו זכות עצמית להיושע, ורק הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו הוא יצילו, אז הקב"ה מביא עליו את הישועה.

וזהו הפירוש: 'אשא עיני אל ההרים' – כשאדם מתבונן בהרים הגדולים שהתנאו אחד על השני, וכל אחד מהם חשב שרק עליו ראוי לתת את התורה, ואילו הקב"ה בחר דווקא בחר הקטן משום שהוא לא החשיב את עצמו כלל. מכך יגיע האדם להכרה, שבשביל לזכות לישועה הוא צריך להחשיב את עצמו 'מאין' – שהוא לא נחשב כללום, ואז 'יבא עזרי' מהקב"ה.

ויהי ביום השלישי בהיות הבקר והיה קולות וברקים וענן כבד על ההר וקל שופר חזק מאד ויהרד כל העם אשר במהנה. (יט, טז)

מובא בחז"ל (זכחים קטז). כשניתנה תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו. התקבצו כל עובדי הכוכבים אצל בלעם הרשע ושאלו אותו, מה הקולות שאנו שומעים, שמא מבול בא לעולם. אמר להם בלעם 'ה' עוז לעמו יתן' – הקב"ה נותן לעם ישראל את התורה, פתחו כולם ואמרו, ה' יברך את עמו בשלום.

ולכאורה צריך להבין:

א. מדוע פנו אומות העולם דווקא לבלעם.

ב. למה חשבו אומות העולם שמגיע מבול לעולם.

ג. מדוע לאחר שבלעם אמר לאומות העולם, 'ה' עוז לעמו יתן' – הקב"ה נותן לעם ישראל את התורה. פתחו כולם ואמרו, ה' יברך את עמו בשלום.

ואפשר לבאר, שבלעם הרשע היה תמיד מייגע לאומות העולם, שבכדי לנצח את עם ישראל, צריך להכשיל אותם בעוון המור, ומכיוון שהקב"ה שונא זימה ממיילא הוא לא יציל אותם. כפי שאכן מצינו אצל בלעם שלא יכול היה לקלל את עם ישראל כפי שבלק רצה, אז נתן הוא עצה לבלק שיכשיל את ישראל בעוון המור כדכתיב (כאן) "לכה אינעך אשר יעשה העם הזה לעמך" וגו'. וכדברי רש"י, מה היא העצה שבלעם נתן לבלק, אלוקים של אלו שונא זימה, לך והכשילם בזה. וכמו כן, מצינו שהמבול בא בעוון זה כדכתיב (בראשית ו, יב) "כי השחית כל בשר את דרכו".

ולכן כששמעו אומות העולם את הקולות, באו אל בלעם דווקא וטפחו על כתפו לומר לו, שעצתך הועילה והתקיימה, שהרי הקב"ה מביא כעת מבול לעולם שזה בא על העוון הנ"ל.

אמר להם בלעם, אין הקולות הללו סימן למבול, אלא הקב"ה נותן לעם ישראל את התורה כדכתיב תהלים כט, יא) "ה' עוז לעמו יתן" ואין עוז אלא תורה, ומהיום והלאה עצתי אינה מועילה כבר כלל וכלל, שהרי אמרו חז"ל (קידושין ל:) "בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין כנגדו" וזה הכוח המונע את עם ישראל מלהטוא.

מיד פתחו כולם ואמרו "ה' יברך את עמו בשלום". אתה באמת צודק, ולא נוכל להכשיל אותם בעוונות המורים, כי בכוח התורה עם ישראל מנצחים את היצר הרע, ואפילו אם יש חלק בעם ישראל שלא יכולים לקיים את כל התורה, משום שיש מצוות שלא שייכים אצל כל אחד, אבל על ידי כך שיש ביניהם אהדות ושלום, זה נחשב להם שכולם ביחד למדו וקיימו את התורה. כמובא בספרים הקדושים, שאם מקיים האדם מצוות "ואהבת לרעך כמוך" ומקשר את עצמו עם כל אחד מישראל כנפשו, הרי הוא נחשב כגוף אחד עם כל ישראל, וכל תורה שלומד אחד מישראל, וכל מצווה שמקיים אחד מישראל, זה נחשב כאילו כולם קיימו זאת.

וכדברי החיד"א (יוסף תהלות) על הפסוק (תהלים כט, יא) "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום": ה' עוז לעמו יתן – אין עוז אלא תורה, ה' נתן את התורה לעמו ישראל. אבל מי יכול לקיים את כולה, הרי יש מצוות שלא שייכות אצל כל אחד, לכך נאמר "ה' יברך את עמו בשלום" – כשיהיה בין כל ישראל שלום ואהדות, אז הם נחשבים כולם לגוף אחד וממילא יתקיימו המצוות בין כולם ויש לכל אחד חלק במה שחברו מקיים.

ולכן, אנו באמת לא יכולים לנצח את ישראל.

ומה שמצינו (במדבר כה, א) שבלעם החמיא את ישראל בשיטים, זה היה משום שהיה אז רפיון בתורה ועבדו ע"ז, כדברי הכתוב שם (כה, ב) "וישתחו לאלהיהן". אולם כשיעסקו ישראל בתורה, אין עצתו של בלעם מועילה כלל.

הווארטים שכולם התענגנו עליהם בגליונות "פנינים"

מאת כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולץ שליט"א

עכשיו בחמשה כרכים מהודרים – פניני אור שלום

← הזמינו את האוצר הנפלא ישירות אליכם →

הייגו לטלפון: 054-840-64-10 והספרים יגיעו אליכם!

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:43

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:43

ר"ת: 18:17

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 536 21.1.2022 - ימ' שבט תשפ"ב

וְיִשְׁמַע יְתָרוֹ

פְּרִשְׁתָּ - יְתָרוֹ

וְיִשְׁמַע יְתָרוֹ (יח,א)

בשבת האחרונה התארחתי אצל הורי, ובבית הכנסת סעדיה גאון ב'באר יעקב' שמעתי השגחה פרטית נפלאה מהרב אמסלם שליט"א. וכך הוא מספר:
כשהייתי ילד בתלמוד תורה בכיתה ו', התחילו לי כאבים באוזניים, הייתי שומע זמזומים ולא הצלחתי להתרכז בשיעורים, הכאבים הלכו והחריפו והגעתי למצב שאני שוכב בבית 10 ימים עד שזה נרגע ואז חוזר ללימודים. ככה במשך תקופה הכאבים לא עזבו אותי.

לאחר בירורים אבי שמע על רופא פרטי בתל אביב שהוא מומחה בתחום, נסענו לת"א, אני זוכר שאבי עצר בכספומט והוציא ממניטב כספו כל מה שיש לו, וכך נכנסו אל הרופא, הוא בדק אותי, ולא ידע להגיד מה הבעיה. שלח אותי למכון שמיעה. הייתי בכמה מכוני שמיעה ואף אחד מהם לא מצא פתרון לזמזום והכאבים שאני חווה.

לאחר תקופה, סגן המנהל בתלמוד תורה בו למדתי, אמר לי שהוא נוסע מחר לנתיבות לסידנא בבא סאלי, באיזה עניין אישי ואם ארצה אוכל להצטרף אליו לנסיעה. למחרת יצאנו שנינו לדרך, כשהחננו את הרכב בנתיבות סמוך לביתו של סידנא בבא סאלי, יצאה השכנה וצעקה: "באתם לבבא סאלי? כן" צעקנו חזרה, "בדיוק היום הוא עבר דירה". קיבלנו ממנה את הכתובת החדשה שלו בעיר נתיבות ונסענו.

כשהגענו למקום עוד הבית לא היה בנוי לגמרי, היה טיח ועבודות במקום, נכנסו לבית והיה חדר גדול, הבבא סאלי שכב על מיטה בפינה אחת, בפינה שניה היה שולחן, מלא בכסף (התרומות שאנשים שמו).

סגן המנהל אמר לי תכנס אתה, אני מחכה בחוץ ראיתי חבר וותיק. הגענו בזמן טוב לא היה תור. התקדמתי לעבר הרב, השמש שלו ישב סמוך למיטתו. פנה אלי ושאל: ילד מה אתה רוצה?", עניתי לו: "כואב לי האוזניים, אני שומע צפצופים כבר תקופה ארוכה, הייתי אצל רופאים, ומכוני שמיעה כלום לא עזר". השמש תירגם את דבריי בערבית מרוקאית לבבא סאלי, והרב ענה לו במרוקאית, אני לא הבנתי כלום.

השמש אומר לי: "בבא סאלי שואל אם הבאת מיים?", לא הבנתי מה הוא רוצה", איזה מיים?, "עניתי שלא", "לך תביא מיים ותחזור". הלכתי החוצה, נזכרתי שבאוטו היה בקבוק זכוכית של קריסטל, לקחתי את המפתחות מסגן המנהל, ולקחתי משם את הבקבוק רוקנתי אותו.

ניגשתי למטבח בבית, היתה שם הרבנית (אשתו של הבבא סאלי) היא מילאה לי את הבקבוק במים. חזרתי אל הבבא סאלי עם הבקבוק, הבבא סאלי שם את ידיו על האוזניים שלי למשך כשתי דקות, לי זה הרגיש נצח, לא הבנתי מה הוא אמר, אמר איזה תפילה בערבית, ואז פנה לשמש, השמש אמר לי שהרב אומר שאני אגיע לבית שאני אברך ואשתה מהמים והכל יהיה בסדר.

כך עשיתי שהגעתי לבית, בירכתי ושתיתי מהמים, ואני מעיד לכם שמאז ועד היום גם אם אני מצטנן ואף מציק לי או כואב לי הגרון, כבר עשרות שנים שלא כואבות לי האוזניים בכלל!! זהו כוחה של ברכה מצדיק, מסידנא בבא סאלי זצוק"ל.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ (יח,א)

אני מנהל מספרה, והיה לי עובד שפוטר. לאחר בדיקה מדוקדקת עם רואה החשבון, שעבר על כל המספרים, התברר שמגיע לעובד שפוטר אחרי שש שנות עבודה פיצויים בסך 15,500 ש"ח, אך העובד הזה טען שהוא אמור לקבל 20,050 ש"ח. ניסיתי להסביר לו שלא זרקתי סתם מספרים והראיתי לו בדיוק את הנוסחה שדרכה הגיע רואה החשבון לסכום, אבל שום דבר לא עזר. הוא התעקש על 20,050.

חשבתי לעצמי שאני יכול להגיע איתו לבית משפט, ואין לי ספק שהשופטים יזרקו אותו תוך כמה דקות מכל המדרגות, אבל אז נזכרתי בשיעורי האמונה של מורנו ורבינו הרב אייל עמרמי שליט"א, שתמיד מלמד אותנו שאסור לריב עם אף אחד, ובטח לא על כסף, ובמקום שאשתי ייכנס לה איזה שיגעון לנסוע לחוץ לארץ עם הכסף הזה – עדיף לי לתת אותו לעובד הזה.

וכך ישבתי וכתבתי לאותו עובד צ'ק על סך 20,050 ש"ח, אפילו בלי להוריד את החמישים. והנה, לאחר שלושה ימים מתקשר אליי רואה החשבון ובהלה ואומר לי: "אתה לא תאמין למה שאני הולך לספר לך עכשיו. המדינה הכניסה מענקים לעסקים בעקבות נזקי המגפה, וגם לך הכניסו". שאלתי אותו: "כמה הכניסו?" לא תאמינו: 20,050 ש"ח בדיוק!!! אין כמו האמונה בעולם, ואין כמו הרב היקר שלנו, שמלמד אותנו איך לחיות נכון! ('משכן שילה' תשפב)

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ (יח,א)

פרש רש"י: "יתרו – שבע שמות נקראו לו... יתר, על שם שיתר פרשה אחת בתורה (להלן פסוק כא') ואתה תחזה". שואל האדמו"ר מגור החדושי הרי"ם זצ"ל: הפרשה שיתרו יתר לא מתחילה מ'ואתה תחזה', אלא כמה פסוקים לפני כן, באמרו למשה: "לא טוב הדבר אשר אתה עשה". מדוע אומר רש"י שזו פרשת "ואתה תחזה"?

אומר החדושי הרי"ם דבר יקר: להגיד ביקורת, מה לא טוב – זה לא נקרא שיתר פרשה בתורה. "יתר פרשה" זה להגיד מה כן לעשות! מ'ואתה תחזה' מתחיל יתור הפרשה אחת בתורה. מן הסתם היו למשה רבנו 'עצות זאגער'ס' מהבקר עד הלילה, ואף אחד לא זכה שהעצה שלו התקבלה, ושתיתר פרשה אחת בתורה.

למה יתרו כן זכה? רש"י אומר: "וישב משה ויעמד העם - יושב כמלך וכולם עומדים והוקשה הדבר ליתרו". העצה שלו התקבלה כי "הקשה לו הדבר!" היה קשה לו, כאב לו. זה יסוד גדול מאוד! כשכואב לבן אדם, בפרט על רוחניות, או כשכואב לו הצער שיש לאחרים - הוא מקבל סיעתא דשמיא.

את היסוד הזה רואים בכל ההיסטוריה. לא מכבר היתה התעוררות עצומה בכלל ישראל בסיומי הדף היומי. אלפים ורבבות התחילו ללמד דף היומי. תראו אילו זכיות עצומות יש לרבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל. הוא היה אז אברך בן שלשים וחמש בזמן שתקן את הדף היומי. איך הוא זכה? כי "הקשה לו הדבר". כאב לו שתהיה תורה בכלל ישראל, והוא מסר את נפשו על הרבצת תורה בישיבתו. כשבן אדם מוסר את נפשו וכואב לו, הוא יכול.

רואים את גדולי ישראל אחרי המלחמה: הרב מפוניבז' כאן בארץ, רבי אהרן קוטלר באמריקה, הרבי מסאטמאר, הבית ישראל, הבעלזער רב, והקלויזנבורגער רב - אנשים שהגיעו שבורים ורצוצים, ואף על פי כן הצליחו לבנות עולמות. איך הם הצליחו? זה הכח של מסירות נפש, של "הוקשה לו הדבר".

לא רק "אדם גדול". ישנם הרבה אנשים שזכו לפעל רבות בכלל ישראל אף שהם לא היו גדולים במיוחד. יש כאלו שעסקו בקרוב, וזכו לקרב אלפים ורבבות תחת כנפי השכינה. הם היו אנשים שכאב להם, שהקשה להם הדבר, וכשכואב - זוכים.

שמעתי שהיה אחד מגדולי ישראל שה"חזון איש" זצ"ל בקש ממנו שיוציא ספר כמו משנה ברורה על חלק 'יורה דעה', והוא אמר ל"חזון איש" שלהוציא ספר כמו המשנה ברורה אי אפשר בלי סיעתא דשמיא מיחדת. בשביל לזכות בסיעתא דשמיא צריך להיות אחד שכואב לו מאוד מאוד שלכלל ישראל יהיה ספר הלכה שכזה. "אני לא עומד בדרגה הזאת, וממילא לא זוכים לסיעתא דשמיא כזאת".

רבי מאיר ליברמן הסתובב הרבה אצל ה"חפץ חיים". לימים ישב אצל הרב מבריסק זצ"ל והתחיל לספר ספורים על ה"חפץ חיים", כאלו שהוא ראה כסדר, שהיו מגיעים ל"חפץ חיים" עם שאלות, ועוד לפני שהיו מתחילים לדבר, ה"חפץ חיים" היה מדבר כאלו לעצמו, והללו קבלו את התשובה לשאלותיהם.

אמר לו הרב: "אתה רוצה להגיד שזה רוח הקדש? אכן ל'חפץ חיים' היתה רוח הקדש, אבל מה שספרת זה לא רוח הקדש! אלא היות והוא מסר את נפשו על כלל ישראל, וכאב לו על כל יהודי, משמים שמו לו בפה את התשובות בלי שהוא התכוון". הרב מבריסק לא אמר שה"חפץ חיים" זכה לזה בגלל צדקותו הגדולה, או בגלל עמל התורה העצום שלו, גם לא בגלל האמונה הגדולה שיקדה בו, אלא מפני שהוא מסר נפשו על כל יהודי. כשאדם מוסר נפש על דבר - בדבר הזה יש לו סיעתא דשמיא.

סיפר לי המוהל הרב רוטמן: "בשנת תר"פ ירד שלג כבד בירושלים, שנמשך כמה ימים רצופים, ונערם לגובה רב. הזמינו את אבי למול בברית בשכונת 'מקור חיים'. נפש חיה לא היתה ברחוב. הוא הלך עם בנו, ילד בגיל בר מצוה, והם לא מצאו את הכתובת. השלג הכבד הקשה לזהות את הכתובת. הוא ביקש מהילד להתפצל, הוא הלך למקום אחד, והילד למקום שני. מה שקרה שבשלב מסוים הוא אבד את הילד, וגם את מקום הברית לא מצא. כאמור, אין נפש חיה ברחוב, סופת שלגים משתוללת. פתאום הגיע יהודי זקן, מראהו כמלאך אלקים, ושואל אותו מה הוא מחפש. אבי השיב לו: 'אני מוהל. הזמינו אותי לברית ואני לא מוצא את הכתובת. שלחתי את הילד שלי לחפש, והוא 'אבד לי'.

הזקן הוביל אותו עד הילד, הוביל את שניהם עד מקום הברית ונעלם. אני בטוח שזה היה אליהו מלאך הברית". אמרתי לו: "אתה חושב שזה מופת? זה לא מופת! הוא עשה את המקסימום שהיה יכול, אז אליהו מלאך הברית הגיע אליו. זה התפקיד שלו. כל יהודי שהיה עושה מסירות נפש שכזו היה זוכה שאלהו הנביא יגיע אליו. (עלון 'נאה דורש' רבי אליהו דיסקין שליט"א)

וַיֵּרַד מֹשֶׁה מִן הָהָר אֶל הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם (יט,יד)

רש"י הקדוש ביאר וכתב: "מלמד שלא היה משה פונה לעסקין, אלא ירד מן ההר אל העם". מעשה היה בצדיק רבי שלמה מראדומסק, בעל ה"תפארת שלמה" זצ"ל, שהגיע ובא בפרוס חג השבועות אל האדמו"ר מקוזמיר זצ"ל ורצה להסתופף בצילו ולספוג מזיו קדושתו עד אחרי החג. כשנודע הדבר לצדיק מקוזמיר, קרא לו ואמר: "רש"י הקדוש מבאר את דברי הפסוק: 'וַיֵּרַד מֹשֶׁה מִן הָהָר אֶל הָעָם', שכוונת התורה ללמדנו בזה שמשה רבינו לא פנה לעסקין, אלא מן ההר ירד ובא אל העם! אך צריך להבין את דברי קודשו של רש"י, וכי אילו עסקים היו לו למשה רבינו? כלום סוחר עצים היה או שמא היה מוכר את מרכולתו בשווקים וברחובות?"

אלא כוונת הדברים: היא שעסקין של משה רבינו הם ענייני עבודת ה' שלו, ובאה התורה הקדושה להורות לנו וללמדנו בזה, שבזמן שהיה משה רבינו צריך לפעול בעד ישראל ולקרבם אל אביהם שבשמיים, הסיח דעתו אפילו מעבודת הבורא שלו, הזניח את התקדמותו הרוחנית והקדיש את כל כוחו ומרצו לקרב את ישראל לאביהם שבשמיים! ואף אתה כן, המשיך הצדיק ואמר: "מה לך להתעכב פה יתר על המידה? פנה לך לדרכך, אל אנשי קהילתך, לחזקם ולהדריכם בעבודת ה', כי זקוקים הם לך!". (משכן שילה' תשפב)

וַיִּשְׂאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֵאוּ הָאֱהָלָה (יח,ז)

רמזו רבותינו וַיִּשְׂאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם ר"ת אלול, שבחודש אלול צריכים לדקדק ולבדוק את ה'בן אדם לחברו' שעליו נידון האדם תחילה לפי מסכת שבת (לא,ב): "אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה". ולמן דאמר שנידונים על דברי תורה קודם כתוב 'וַיָּבֵאוּ הָאֱהָלָה' ככתוב במסכת קידושין (מ,ב): " אין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה שנאמר (משלי יז,יד): 'פֹּטֵר מִיָּד רֵאשִׁית מִדֹּון'. ואל לנו לחכות לחודש אלול כדי להתעורר, אלא לנצל כל יום ויום לשיפור מעשנו ולימוד תורתנו.

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה. לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי. לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 666 במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 554 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ שלום בן חביבה זצ"ל ט"ו שבט תשפ"ב

999 פ' 1899

בפרשתנו הדבר המרכזי הוא מעמד הר סיני וקבלת התורה - עשרת הדברות. וקודם קבלת התורה כתוב (שמות יט, טז): "וַיְהִי קֶלֶת וּבְרָקִים וְעָנָן כְּבֹד עַל הָהָר וְקַל שָׁפָר חֹזֵק מְאֹד." יש להתבונן, מהו סודו של קול השופר שהיה בעת מעמד הר סיני? על פי פשוטם של דברים נראה, כי קול השופר היה כדי ליירא את ישראל ולהפחידם, כפי שכתוב (שמות יט, טז): "וַיְהִי קֶלֶת וּבְרָקִים וְעָנָן כְּבֹד עַל הָהָר וְקַל שָׁפָר חֹזֵק מְאֹד וַיַּחְרֵד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בְּמַחְנֵהוּ." וביאר האבן עזרא: "וַיַּחְרֵד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בְּמַחְנֵהוּ" - בעבור קול השופר.

אולם הדברים תמוהים לכאורה, הלא הפחד והחרדה כבר שכנו בלב העם מהקולות והברקים שהיו במעמד זה, ולכאורה כוחם של קולות אלו גדול יותר להטיל אימה ורוממות בלבבות מקול השופר, וכפי ששמע ממה שאמרו חז"ל (מסכת ברכות נ"ט): "לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומית שבלב".

אם כן, עבור מה נדרש לעניין זה גם קולו של השופר? ונראה לומר, כי מלבד החרדה שהיה מקול השופר לעורר בקרב העם, היתה סיבה נוספת להשמעת קולו במעמד זה. סגולתו של השופר היא לעורר את אחדות ישראל. כך מצינו בשעה שהיו ישראל במדבר, שכאשר רצה משה לאסוף אליו את העם, היה עליו לתקוע בחצוצרות. וכן מצינו בקרבנות צבור (במדבר י, ח), שכאשר היו מקריבים קרבנות אלו היו תוקעים בחצוצרות, שכן קרבנות אלו היו קרבים בשליחות של כל עם ישראל כאחד, ועל כן היתה נדרשת להם אחדות מיוחדת. וכעין זה מצינו בשנת היובל (ויקרא כה, ט-י), שעל ידי תקיעת השופר השתחררו העבדים וחזרו לחירותם, ובכך התאחדו עם כלל ישראל עם משפחותיהם, וגם בכך יש רמז לסגולת האחדות הטמונה בקול השופר.

גם בשופר של ראש השנה מצינו רמז לעניין האחדות, שכן עיקר השופר בא לרמוז על עניין המלכויות, וכפי שאמרו בגמרא (ראש השנה טז): "אמר הקב"ה... אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם... ובמה, בשופר", והרי יסוד המלוכה הוא אחדות העם, שכן 'אין מלך בלא עם', וכאשר יש פירוד בעם - חסרה המלכות את תוקפה.

וטעם נוסף לתקיעת שופר בראש השנה - להעיר את הלבבות, וכמו שכתב הרמב"ם (פ"ג מהלכות תשובה ה"ז): "אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם".

ואף קיבוץ נדחי ישראל לעתיד לבוא יתרחש ע"י קול השופר, וכדברי הנביא (ישעיהו כז, יג): "וְהָיָה בְיוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּאָרֶץ מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם". נמצא, שבכוח תקיעת השופר לקבץ את העם מכל קצוות תבל ולהביא לאחדותו, וכפי שאומרים בתפילה: "תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותנו".

999 פ' 1899

על פי זה נראה לבאר גם את עניינו של השופר במעמד הר סיני, שהרי אף מתן תורה היה בזכות האחדות, וכפי שאמרו חז"ל (מכילתא יתרו): "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַּ הָהָר" (שמות יט, ב) - כל מקום שהוא אומר 'וַיִּסְעוּ' 'וַיִּחַנוּ' (בלשון רבים), נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקת, אבל כאן השווו כולם לב אחד, לכך נאמר 'וַיִּחַן'.

נמצא, שכדי לזכות לקבלת התורה, היתה חייבת להיות אחדות בעם ישראל, וכפי שאמרו (דף ארץ זוטא פרק השלום): "אמר הקב"ה, הואיל ושנאו ישראל את המחלוקת ואהבו את השלום ונעשו חניה אחת, עכשיו אתן להם את תורת". מכאן, קול השופר במעמד הר סיני היה לחזק את אחדות עם ישראל לקראת קבלת התורה, ולעשותם לעם אחד, עם סגולה - כאיש אחד בלב אחד.

שבת שלום

יתרו - תוכן ענייני הפרשה

א. יתרו שמע על יציאת ישראל ממצרים, ומלחמת עמלק עמהם, ולכן בא לעם ישראל, ועמו צפורה - אשת משה ושני בניו, ומשה רבינו - חתנו יצא אל המדבר לקבלו, יתרו התגייר, ברך את ה' על ניסי ההצלה של בני ישראל, והקריב שלמים.

ב. "וַאֲתָה תִּחְזָה": עצתו של יתרו למשה על מנוי שופטים, ולאחר מכן שב למדין לגייר את בני משפחתו (ח).

ג. בני ישראל הגיעו בלב אחד למדבר סיני, למחרת ה' אמר למשה הקדמה לקבלת התורה: אתם ראיתם את חיבתכם ולאחר מכן הזכיר את עונשי מצרים, ואם תשמעו בקולי תהיו לי עם סגולה. בנ"י אמרו כל אשר אמר ה' נעשה.

ד. למחרת, משה עולה להר וה' מצווה על ההכנות לקראת מתן תורה לישראל בהר סיני (ט, א-כה):

א. שלושת ימי הגבלה, טהרה וקדושה, איסור עליה להר. ב. ביום השלישי (יום קבלת התורה) מעמד הר סיני: קולות וברקים, וקול שופר חזק. העם מתייצב בתחתית ההר. וה' מזהיר שוב שעם ישראל לא יעלו על ההר.

ג. קבלת התורה - עשרת הדברות. ד. לאחר ששמעו בני ישראל את דברות ה', בקשו משה שהוא יאמר להם את דברי ה' (ממורא ה') (כ, א-יד).

ה. חזרה על האיסור של עבודה זרה, ואזהרות על קדושת המזבח וצורתו (כ, טו-כג).

"לְאֶכָּל לֶחֶם עִם חֵתָן מִשֶּׁה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים" (יח, יב) - 'סעודת יתרו'

מנהג יפה יש אצל בני עדות תוניס ואלג'יר, שעורכים סעודה ביום חמישי פרשת יתרו, ונקראת 'סעודת יתרו', זכר לסעודה שעשה יתרו. בפרשה זו נזכרה התגלות השם יתברך על הר סיני, ונתינת 'ה' הדיברות, ולכן לזכר שמחת התורה שקבלנו בהר סיני, עושים סעודה זו. ונקראת 'סעודת יתרו', על שם סעודה של פר' יתרו.

היתה מגפה נוראה בארץ תוניס, ורבים חללים הפילה, ובא אליהו הנביא זכור לטוב, וציווה לאשה אחת לשחוט יונה, ונעצרה המגפה. והיה זה בפרשת יתרו, ולזכר הנס עושים שמחה ויום טוב, ועורכים סעודה גדולה. [אוצר פלאות התורה]

שבעולם ואפילו אם יצליח לקבל דבר שלא מגיע לו כדין הרי שזה יילקח ממנו בדרכים אחרות.

ומעשה היה ברבי חיים מוולוז'ין, שהתקיימה אסיפת רבנים גדולה בביתו, שהשתתפו בה ראשי ישיבות וגדולי הדור, תוך כדי הישיבה קם אחד מזקני הרבנים, ותוך כדי שהוא קם משך אתו בטעות את המפה שעל השולחן, וכל הכוסות והבקבוקים מזכוכית שהיו על השולחן נפלו ארצה.

מיד פנו כל הנוכחים והתכופפו להרים את מה שנפל, קם רבי חיים ואמר עצרו! דעו לכם! אם יש בביתי פרוטה אחת שלא כדין ושלא מגיע לי הרי שישברו כוסות או כלים, אך אם כל כספי בביתי הוא נקי הרי ששום כלי לא ישבר, ואכן כל הכלים שנפלו היו שלימים ושום דבר לא נשבר.

מתוכן הדברים אנו למדים כמה חובה מוטלת עלינו להתחזק באמונה שלימה ולחיות בשלווה ונחת בידיעה כי יש מי שמכווין את דרכינו ואת כל חיינו לטובה ולברכה.

[מ'ן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל]

"לא תחמד בית רעך... אשת רעך ועבדו וַאֲמָתוֹ וְשׁוֹרוֹ וַחֲמָרוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרַעְךָ" (כ, יג)

– מה שמגיע לך הוא שלך

בעשרת הדברות נאמר **"לא תחמד"**, ושואל על כך הרב רבנו אברהם אבן עזרא בפירושו על התורה, איך התורה מצווה על האדם דבר שאין ביכולתו לקיימו? שהרי אי אפשר שלא יחמוד אדם בלבו דבר יפה שרואה, ואם כן כיצד התורה דורשת מהאדם דבר שהוא אינו יכול לעמוד בו? כדי ליישב שאלה זו מסביר הרב יסוד גדול באמונה, והוא שצריך האדם לדעת ולהאמין כי החיים, הבנים, והפרנסה, לא תלויים בזכות האדם או בפעולותיו למענם, אלא הכול תלוי בידי שמים, ובמה שנגזר עליו מלמעלה, ואם נגזר עליו לקבל זאת יקבל ללא עיכוב, ואם לא נגזר עליו לקבל זאת, הרי כל מה שיעשה לקבל לא יעזור לו והדבר לא יגיע אליו. וצריך האדם להחדיר אמונה זאת בלבו, וכשיאמין באמונה שלימה ביסוד זה, ממילא לא יחמוד דברים של אחרים אפילו במחשבה בלבו, שהרי יודע הוא כי אם זה מגיע לו יקבלו ללא שהות, ואם זה לא שלו לא יעזור לו שום דבר שבעולם כדי לקבלו. והרב על כך מביא משל, כמו שאדם כפרי לא יעלה על לבו אפילו במחשבה להתחתן עם בתו של המלך ביודעו שדבר זה לא יתכן לעולם, וכמו שאף אדם לא שואף לעוף בשמים כציפור ביודעו שלעולם לא יהיו לו כנפיים, ולא חומד זאת אפילו במחשבה, כך כשיחדיר לעצמו את האמונה כי אף ממון או אישה או כל דבר שבעולם לא ימצאנו בגלל חכמתו שלו או פֶּעֶלוֹ, אלא רק בידי שמים תלוי הדבר, ואם הדבר שלו אז יקבלנו, ואם אינו שלו אין לו סיכוי לקבלו, ממילא אין לו מה לחמוד דבר זה בלבו. וזהו למעשה ציווי התורה **"לא תחמד"**.

רבי אברהם אבן עזרא היה עני מרוד וכל ימיו חי בעוני גדול, חברו הטוב היה הרמב"ם שרצה מאוד לעזור לו כלכלית, אך הרב אבן עזרא התנגד ולא הסכים בשום פנים ואופן לקבל עזרה כספית מאחרים. ישב הרמב"ם וחשב היאך יוכל לעזור לחברו הטוב ללא ידיעתו, ורעיון יפה נצנץ במוחו, הרי הרב אברהם אבן עזרא יוצא כל בוקר לתפילת שחרית בבית הכנסת הסמוך לביתו, ובדרכו לתפילה עובר הוא על גשר סמוך, אשים לו שם כסף על הגשר, והרי לפי ההלכה המוצא מעות מפוזרים הרי אלו שלו, וכך יוכל הרב אבן עזרא לקבל כסף מדין מציאה כדין, ולא מדין צדקה.... אמר ועשה. למחרת השכם בבוקר הלך הרמב"ם לגשר, וממש סמוך לבואו של הרב אבן עזרא, נגש לגשר ופיזר שם שטרות של כסף ומיד התחבא מאחורי עץ סמוך וציפה לבואו של ידידו הטוב.

ואכן, מיד הגיע הרב אבן עזרא, אך מה רבה הייתה הפתעתו של הרמב"ם, כשראה את חברו הטוב עובר את הגשר כשעיניו עצומות, ואין הוא מבחין כלל בשטרות הכסף שהכין לו במיוחד, פנה מיד הרמב"ם לידידו הטוב ושאלה בפיו, מדוע עברת היום את הגשר בעיניים עצומות? ענה לו הרב אבן עזרא, כל יום אני עובר את הגשר בדרכי לבית הכנסת, והיום אמרתי לעצמי, מעניין אם אצליח לעבור את הגשר בעצימת עיניים, וכך עשיתי, ואכן הצלחתי לעבור את הגשר בעיניים עצומות.

שמע זאת הרמב"ם וסיפר לרב אבן עזרא את מה שהכין לו על הגשר, ענה לו הרב את היסוד שלו, שהאדם מקבל רק מה שמגיע לו! ומה שלא מגיע לו לא יעזור שום דבר

"פה תאמר לבית יעקב (יט, ג) – והקשר לחוה –

אם כל חי'

ביאור נפלא מובא במדרש פליאה (מובא בילקוט ראובני פרשת בראשית), כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה שהיה אומר חוה, אמר לו רבוניה דעלמא מאי חוה (פירוש: ריבון העולמים מה משמעות 'חוה'), אמר לו (בראשית ג, כ): **"כי היא היתה אם כל חי"**, אמר לו רבוניה דעלמא א"כ תקראנה 'חיה', אמר לו 'חוה' במספר (גמטריה) קטן יוצא 'אם כל חי' = 'חוה' = 19. והוא פלא! שמה עניין היה להקב"ה להזכיר שם חוה באותה שעה שעלה משה למרום לקבל התורה. ומהו זה שמשה שאל אותו 'מאי חוה'? וכי לא ידע משה שחוה נקראת על שהיתה 'אם כל חי'.

ואין לומר שזה ששאל משה את הקב"ה היה זה בעת כתיבת התורה בספר בראשית כשהגיע לכתוב 'חוה', שאם כן לא היה לו להקשות אלא קושיא אחרונה, א"כ תקראנה 'חיה', שהרי בפסוק כתוב מפורש כי היא היתה 'אם כל חי', ומדוע שאל אותו מאי 'חוה'. ועוד מהו הרמז הגדול שנתכוון לרמוז בכך שחוה במספר קטן 'אם כל חי'.

ונראה לפרש על פי מה שאמרו חז"ל במדרש (שמות רבה כח, ב) **"פה תאמר לבית יעקב"** - אלו הנשים (רש"י), ולמה לנשים תחילה, כדי שיהיו מגדלות בניהן לתורה. עכ"ל.

ולכן כשעלה משה למרום מצא שהקב"ה אומר 'חוה', ונתכוון השם יתברך לרמוז שרוצה ליתן את התורה תחילה לנשים, אמר לו משה להשם יתברך, 'מאי חוה'? כלומר למה לנשים תחילה, על כך השיבו השם יתברך ואמר לו: 'כי היא היתה **אם כל חי**', והיינו שבביל שמגדלות בניהן לתלמוד תורה, וכמו שנראה לבאר שדוקא משום כך נקראת האשה **'אם כל חי'**, אף שהלא אמרו בגמרא (קידושין ל:) שלושה שותפין באדם, והאמא עושה רק שלישי, ואם כן מפני מה נקראת האשה 'אם כל חי' יותר מן האיש, אולם בודאי הטעם משום שהיא מגדלת את הבנים לתלמוד תורה יותר מן האיש כפי שמובא בגמרא (יבמות סג).

אמר לו משה: רבנו של עולם אם כן תקראנה 'חיה', הואיל שהן עיקר העולם, תקראנה 'חיה' - לשון חיים, אמר לו הקב"ה: 'חוה במספר קטן אם כל חי', והיינו שנתכוון לרמוז על כך שעיקר עת גידול הבנים כשהם קטנים.

[זרע שמשון' פרשתנו אות יא]

"לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא

תעשו לכם" (כ, כ) - העמידה בנסיון - סיפור

שמעון הצורף ידע בחייו ימים ימים יותר, ימים בהם ראה ברכה מרובה במעשי ידיו. עד עלייתו לארץ חי שמעון נטף בתוניס, שם היה בעליו של מפעל גדול לכלים ולתכשיטים מכסף ומזהב. כשלושים צורפים העסיק ופרנס, ולתוצרתו יצאו מוניטין בכל האזור כולו.

יום אחד התעורר בכמיהה עזה לעלות עם בני משפחתו לארץ ישראל. לאחר לבטים קשים והכנות ממושכות עלו שמעון, רעייתו, שלושת ילדיהם, חותנו וחותרתו וכמה בני משפחה נוספים על אונייה שהפליגה אל עבר חופי הארץ.

הדבר היה בשלהי שלטון המנדט הבריטי בארץ ישראל. כמו אוניות רבות אחרות, גם האוניה בה הפליגו בני משפחת נטף נתפסה על ידי משמר החופים הבריטי ונשלחה בחזרה ללב-ים. חודשים רבים נאלצו לבלות במחנה פליטים באירופה. בחול המועד פסח שנת תש"ח, ימים אחדים לפני פרוץ 'מלחמת השחרור', הפליגו בשנית לחופי הארץ. הפעם הגיעו בשלום ולא גורשו.

שמעון ומשפחתו נשלחו למעברת פחונים בפרדס חנה. למחייתו עבד שמעון בסלילת כבישים ובמלאכות כפיים מפרכות אחרות. כעבור תקופה הוצע למשפחת נטף כמו לרבים מתושבי המעברות, לעבור לירושלים, אל בתים שהתפנו מיושביהם הערבים. קופצים רבים על המציאה לא היו, שכן אזור המגורים המוצע היה סמוך לגבול הירדני שורץ הסכנות. לבו של שמעון נשאו לירושלים ועל אף הסיכון הכרוך בכך עבר להתגורר ב'מושבה הגרמנית' הסמוכה לגבול.

במקביל להחלפת מקום המגורים, ביקש שמעון לשנות גם את עבודתו ואולי גם את מזלו, ולחזור למלאכתו הישנה - מלאכת הצורפות. לשם כך שכר חנות קטנה במרכז ירושלים. ובאמת, לאורך תקופה ארוכה ההצלחה האירה לו פנים.

כך חלפו כארבע עשרה שנים. והנה באו ימים קשים. משפחת נטף התרחבה ומספר הנפשות ב"ה הגיע לשנים עשר. אלא שבניגוד להתרחבות המשפחה, הפרנסה דווקא נצטמקה והלכה. מיתון כלכלי חריף שרר אז בארץ והלקוחות חדלו לפקוד את חנותו הקטנה של שמעון הצורף.

תחילה הוציא את החסכונות ששמר ליום 'סגריר' - חופן מטבעות זהב שהביא עמו מתוניס. מיום ליום נתמעטו החסכונות עד אשר תמו כליל.

קרוב משפחה תושב חוץ לארץ הציע לשמעון להגר לקנדה. "בקנדה יש ביקוש רב לעבודות מהסוג שאתה יודע לעשות", שכנע אותו. שמעון אהב מאוד את ארץ ישראל, אבל האחריות לפרנסת משפחתו היא שהכריעה לבסוף. הוא עשה את כל ההכנות הדרושות לשם ההגירה.

בשלהי שנת תשכ"ג היו בידיו כל התעודות והמסמכים הדרושים להגירה והוא המתין למועד שנקבע לה. את הימים שנותרו לו ולמשפחתו בארץ נהג שמעון לבלות כפי שבילה בכל התקופה האחרונה - בחנותו. לא שהיו לו ציפיות מיוחדות, אבל השהייה מחוסרת המעש בין כותלי ביתו הייתה קשה עליו יותר מן ההמתנה המאכזבת ללקוחות, בחנותו השוממה. שם לפחות חש ערך כלשהו לעצמו ולזמנו. בניצול הזמן סייע לו חותנו, שנוהג היה עוד מהשנים הטובות, לסייע לו עם הלקוחות וברגעים הפנויים ללמוד תורה. כעת לשניהם היה די והותר זמן פנוי והם הקדישו אותו ללימוד תורה בצוותא.

היה זה בוקרו של אחד מימי חודש אלול, ימים מספר לפני מועד ההגירה המתוכנן. לחנותו של שמעון נכנס כומר לבוש שחורים. כיוון שרגיל היה לשרת את כל סוגי האוכלוסיה בירושלים, לא היה חידוש רב בעצם הופעת הכומר בחנותו. משהחל הכומר לפרט את מבוקשו, התברר לשמעון כי מדובר בהזמנה ענקית שאפשר להתפרנס ממנה לאורך חודשים רבים. אולם 'אליה וקוץ בה' - ככל שהוסיף הכומר לפרט את משאלותיו, כן הלך והתברר כי יעודה של ההזמנה הוא קישוט כנסיה ופולחנה... צלבים משובצים, מנורות, וכיוצא באלה. ליבו של שמעון נחמץ בקרבו. מחשבות סותרות ומבלבלות החלו רצות במוחו. מצד אחד, נטיית לבו הטבעית היתה, כמובן, לדחות את ההזמנה. מצד שני, זו יכולה לפרנסו זמן רב ואולי אף להשאירו בארץ ישראל! מצד שלישי, היעלה על הדעת כי יצירותיו יפארו כנסיה נוצרית?! מצד רביעי, אם יסרב, כלום ימנע בכך את קישוט הכנסיה?! הלוא הכומר יפנה בוודאי לצורף אחר ובסופו של דבר ישיג את מבוקשו. מדוע אם כן לא יזכה הוא בפרנסה?... בעודו נקרע בין הפיתוי הגדול לבין תחושת הדחיה הטבעית, הגניב מבט לעבר חותנו שהיה שקוע בספרו ובכל זאת היה ער לנעשה. באותה שעה למד חותנו את פרשת השבוע מתוך חומש שהחזיק בידי. דפדף מעט בחומש ואז קרא - כאילו לעצמו - בקול רם ותקיף את הפסוק "לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם!"

שמעון קלט את המסר... התלבטותו הקצרה באה לקיצה. "מצטער, אדוני", פנה אל הכומר כמתנצל, "אך העבודה שאתה מבקש להזמין אצלי רבה מדי, ואני... ידעי מלאות עבודה עד לסוף השנה"... הכומר המאוכזב סב על עקביו ויצא בפנים מכורכמות מהחנות. שמעון וחותרו, נמנעו מלשוחח ביניהם על המקרה שאירע - לא באותו יום ולא ביום שלמחרת.

וכך, שוב ישבו בחנות באין לקוחות והמשיכו לטוות את תכנית ההגירה שביצוע התקרבו והלך. וכשהגלם, את מרבית זמנם מילאו בלימוד תורה. לפתע, הופיע בפתח החנות יהודי שדיבר במבטא אמריקני. האיש הציג עצמו כ"אדון רובין" המתגורר בניו יורק. הוא סיפר כי שמע ממכריו על טיב עבודתו של שמעון הצורף ועל כן החליט לרכז את כל רכישותיו אצלו. לבו של שמעון החסיר פעימה כשהאיש החל לפרט את הזמנתו: 'עצי חיים' מכסף טהור, 'רימונים' ו'ידיים' לספרי תורה, בתי מזוזה, פמוטים, ועוד ועוד.

הזמנה בסדר גודל שכזה, מאדם אחד - לא ידע שמעון מימיו. והנה ברגע אחד התהפך הגלגל... שמעון נטף ובני משפחתו נשארו בארץ ישראל, כאשר הזמנתו של מר רובין מסייעת להם לעבור את חודשי המיתון הקשים ולהעמידם מחדש על רגליהם. לשמעון לא היה ספק - בזכות עמידתו בניסיון הגדול שנזדמן לו שלח לו הקב"ה פרנסה בשפע, בדרך כשרה למהדרין. מאז חלפו שנים רבות. שמעון נטף הצורף, שנשאר בארץ והוסיף לשלב מלאכת כפים עם לימוד תורה, נפטר לבית עולמו. את כישרונו ירשו ממנו בניו הממשיכים את דרכו בבית מלאכה רחב ידיים ומצליח לחפצי נוי ויודאיקה מכסף ומזהב. והם - הפלא ופלא - אף מוסיפים לקיים קשרי מסחר הדוקים עם בניו של "אדון רובין", סוחריו כלי כסף ויודאיקה המתגוררים בארצות הברית.

מעניין אף לציין כי בידי משפחת נטף שמורה עדיין פתקה קטנה וישנה עליה נרשמו בשעתה פרטי ההזמנה המופלאה והגורלית בחנות הקטנה של אביהם, בירושלים עיר הקודש... [מתוך 'בין הדגים לזמירות', סיפורים לשבת וחג, מאת ר' זלמן רודרמן]

"ועשה חסד לאֵלפים לאֵהבי ולשמרי מצותי"

(כ, ו) – בעל רוח הקודש – סיפור מרגש

שבת קודש טרם פִּרְשָׁה את כנפיה על העירה פרשבורג, עירו של רבנו משה סופר זצ"ל, הידוע בכינויו ה'חתם סופר'. ברחובות העיר המולה רבה. ההכנות לקראת שבת המלכה הינן בשיאן. בחוצות השווקים נראו יהודים הממהרים לסיים קניותיהם. עגלות רתומות לסוסים נוסעות במהירות זו אחר זו ליעדם. נשים צדקניות עמלות להכין מטעמים ולאפות חלות לכבוד שבת קודש. עוד מעט תִּפְרֹשׁ שבת המלכה את כנפיה וההכנות עדיין בעיצומן.

גם בביתו של המרא דאתרא ה'חתם סופר' טרודים הכול בהכנות קדחתניות טרם יערב היום, הרב כבר שרוי היה באווירת השבת המתקרבת. כמנהגו מידי ערב שבת נהג לצאת מחדרו מבעוד יום, לבוש בבגדי השבת, וללכת אל בית הכנסת, להוסיף מחול על הקודש.

שמשו של הרב, ר' יעקב, עמד מוכן ללוות את רבו לעבר בית הכנסת. יודע היה הוא כי זו עת רצון של קבלת שבת המלכה, שעה יקרה מאוד אצל ה'חתם סופר', ואין הוא רוצה להתמהמה. הדלת נפתחה, אך הרב עמד בפתחה מתמהמה. נראה היה כי דבר מה מטריד את מחשבותיו. בכל שבוע היה יוצא מהחדר בצעדים בוטחים וממהר לבית הכנסת. הפעם פסיעותיו מדודות ושקולות משל תמיד, עצר לרגע ותנועותיו מהוססות. ארע דבר מה?! הרהר השמש בלבו.

פתאום פנה ה'חתם סופר' אל שמשו ואמר: "מהר נא ולך אל חדרי. במגירת השולחן מונחים 11 זהובים. קח אותם ומסור אותם מהר ככל האפשר לבחור בשם פנחס, מתלמידי הישיבה, המתגורר ברחוב פלוני בקצה העיר, מהר ואל תתמהמה". ר' יעקב מיהר לעשות כמצוות רבו. נטל את המטבעות ויצא לדרך. לפני שיצא את הבית קרא לעברו ובקשו שלא יגלה לבחור מאין הגיע הכסף! הזדרז ר' יעקב לקיים מצוות רבו, ובתוך דקות אחדות כבר עמד ליד הדירה שהתגורר בה הבחור. הוא לא היה צריך להתאמץ כדי לחפשו, שכן זה עמד בחוץ, נשען על גזע עץ, ומראהו שבור ורצוף. מראהו האומלל של הבחור העיד כי הוא שרוי במצוקה גדולה. מיד ניגש אליו שמשו של ה'חתם סופר', קרא בשמו ואמר: "פנחס, מה לך עומד מודאג?! קח לך 11 זהובים, שבוודאי יועילו לך מאוד. אך מהר, אל תתמהמה, עוד מעט השבת נכנסת". באמרו זאת מסר לידי הבחור הנדהם את המטבעות, ורצה לשוב על עקבותיו אל רבו.

אך מראהו של הבחור עצרו לרגע. הלה תפס בבגדו, ועיניו הביעו אסירות תודה ללא גבול. מרוב התרגשות לא הצליח להוציא מילה מפיו. השמש הרגיעו, נפרד ממנו בברכת 'שבת שלום', ומיהר לשוב אל רבו לאחר השבת ניגש פנחס הבחור אל השמש והחל לנסות לדלות מפיו איך ידע על מצוקתו ומאין הגיע הכסף.

השמש כמובן מילא את פיו מים ושתק, נאמן לבקשתו של ה'חתם סופר' שלא לגלות מי שלחו.

כאשר נוכח הבחור כי גם לאחר הפצרות רבות אין השמש מוכן לגלות את מקור הכסף, אמר לשמש בלחש: "דע לך כי איני שואל זאת מתוך סקרנות בלבד. אלא, המעשה הזה מעיד על סימן מובהק של רוח הקודש ורוצה אני לדעת מיהו הצדיק בעל רוח הקודש הנמצא כאן עמנו..."

עתה התעוררה סקרנותו של השמש. ברצונו לשמוע את הסיפור המלא, היתמם ואמר: "איזו רוח הקודש יש כאן? מה מיוחד ראית בנתינת צדקה זו?! וכי מיהו שלא נזקק לכמה מטבעות בכיסו לקראת השבת?!"

אולם פניו של הבחור לא היו נתונות להלצות, וברצינות החל לספר את אשר עבר עליו... פנחס הגיע ממשפחה חסרת כל וחשקה נפשו ללמוד בישיבה המפורסמת בפרשבורג. כשנסע לישיבה לא יכלה משפחתו לציידו במאום, מלבד בגדיו. בבואו לפרשבורג חיפש ומצא מקום לינה זול בחדר קטן, שהשכיר מידי אלמנה עניה, תקוותו היתה שיוכל לממן את דמי השכירות הדלים מעבודות שיעשה בזמן לימודיו, או מתמיכה שיקבל מאנשים טובים. אך לאכזבתו הרבה עברו הימים והבחור לא הצליח למצוא עבודה מתאימה, וגם התמלא בוושה לבקש עזרה מנדיבי לב. חלף חודש ועוד חודש, בכל יום היתה בעלת הבית דופקת על דלת חדרו ומבקשת את כספה, והוא הבטיח לה כי בעוד יום יומיים ישיג את הכסף וישלם לה את חובו עד הפרטה האחרונה. אך הבטחתו היתה ללא כסיו...

"כך דחיתי את התשלום מיום ליום, עד יום שישי האחרון", המשיך בסיפורו. "באותו יום פקעה סבלנותה של האלמנה. בבכי מר דפקה על דלת חדרי, צועקת מעומק לבה כי משום שלא שילמתי את חובי אין לה אפילו כסף לקניית נרות לשבת". מה יכולתי לעשות? שתקתי מתוך בושה וכלימה, שהלוא הצדק איתה. שתיקתי לא הועילה להרגיעה, והיא תפסה את חפציי וזרקה אותם לרחוב. היא הודיעה לי נחרצות, כי כל עוד לא תקבל את 11 הזהובים שאני חייב לה, לא אוכל לשוב לאכסניה! נשארתי עומד ברחוב נבוך ואובד עצות, נשענתי על עץ והרהרתי במר גורלי... לאן אלך עכשיו?... נשאתי את עיניי לשמים ובלב שבור התפללתי וביקשתי מהקב"ה שיעזור לי להיחלץ מהמצוקה שנקלעתי אליה... והנה, אפילו לא חלפו דקות אחדות ואתה הופעת כמלאך משמים ובידך הכסף. נשימתי נעתקה מפי מרוב התפעלות ותדהמה. התרגשותי גברה כפליים כאשר התברר לי כי הסכום שבידך תואם בדיוק את סכום חובי לבעלת האכסניה. "ועתה אמור לי אתה", סיים הבחור את דבריו, "האם מי ששלח את הכסף אינו בעל רוח הקודש?!"

ברכת התורה

רינה

"לְאֵדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל זצוקן
 מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף
 מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה
 נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה
 רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה
 שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל
 אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם:
 אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דייד (רוג'ה) בן שמחה
 משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו
 מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון
 מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה
 חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחת: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה תמר ויעל בני פאולה
זיווג הגון: זרבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה
 חרלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
 יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
 מנחם בן עלזיה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
 עודד בן הגר: גולן בן דינה
 אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
 פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
 אילנה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
 רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
 נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
 שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
 מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
 שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
 רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מאוצרות הפרשה

"הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר" – ואיך יכול היה לאכול בשר קדשים? משום כך טורח הכתוב ומדגיש "לאכל לחם", כי אכן מלבד הלחם לא יכול היה יתרו לאכול מאומה... (כמוצא שלל רב) **והודעת לחם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו** (יה, ט).

אמרו חז"ל (מכילתא פרשת יתרו): "את הדרך" – זה ביקור חולים". פעם הלך רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל לקים מצוות ביקור חולים אצל תלמיד חכם וירא שמים שהיה מתמיד בתורה ובעבודת ה'. החולה ביכה בפניו את מצבו, שאינו מאפשר לו לעסוק בתורה ועבודה כהרגלו. רבי שלמה זלמן ניחמו ועודדו בדברים האלה: אברהם אבינו היה איש החסד. בסוף פרשת וירא אומרת התורה: "ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' קל עולם". פירש רש"י: "על ידי אותו אשל נקרא שמו של הקב"ה אל-ה-לכל העולם. לאחר שאוכלים ושותים, אומר להם: ברכו למי שאכלתם משלו. סבורים אתם שמשלי אכלתם, משל מי שאמר והיה העולם אכלתם". מעשי החסד של אברהם נעשו במשך עשרים ושש שנים, ובודאי היה אפשר לכתוב על מעשי החסד הללו כרכים רבים. עם כל זאת אומר רש"י, כל עשרים ושש שנות החסד שלו נכתבו בתורה בפסוק אחד בלבד! לעומת זאת, בתחילת פרשת וירא תארה התורה בפרוט ובאריכות גדולה את הכנסת האורחים של המלאכים בביתו של אברהם אבינו – המסירות והזריזות שלו, הוראותיו לשרה אמנו, המאכלים השונים שהאכילם, וכל כיוצא בזה. יש לפקפק על עצם גדלות המעשה של אברהם אבינו עם המלאכים, שהרי מדובר במלאכים שאינם זקוקים לאכילה ושתיה, וחלק גדול מהסעודה התקלקל – כשנטמאת העיסה, והוא לא הביא להם לחם, אלא רק בשר וחרדל וחמאה. היתכן שעל מעשה זה תכתב פרשה שלמה, והוא יוזכר במתן תורה על ידי משה רבנו, ולעומת זאת, מעשי החסד שלו עשרות בשנים יוזכרו בפסוק אחד בלבד?! אלא, ביאר רבי שלמה זלמן הפלא ופלא: באותו זמן היה אברהם אבינו חלש וחולה, ולכן כל תנועה שעשה – יש לה חשיבות מיוחדת, והיא ראויה להכתב בפסוק מפורש, יותר מכל עשרים ושש שנות חסד! לא בכדי עושה התורה זכר גדול למצוה שעשה אברהם אבינו מתוך חולשה וחולי, כי היא נחשבת יותר מפעולות גדולות ונצורות שנמשכו שנים רבות אך נעשו בכח איתן! מכאן אנו למדים כמה גדולה חשיבותה של כל תנועה של מצוה שעושה אדם מתוך חולשה וחולי, במסרו את נפשו לכבוד קונו. נתאר לעצמנו אדם המאושפז בבית חולים ח"ו. הוא מוגבל מאוד בפעולותיו, לעתים הוא אינו יכול להתעטף בצעיפת ולהניח תפילין, אינו יכול לעמוד בתפילה, הוא שוכב פרקדן ובקושי יכול להטות את גופו ימינה ושמאלה. את תפילת שמונה עשרה הוא נאלץ להתפלל בלי טלית ותפילין, בלי בית כנסת ובלי מנין, בשכיבה, לבוש בגדי בית חולים, והתנועה היחידה שהוא יכול לעשות לכבוד השי"ת היא על ידי שמטה עצמו מעט לצד, שלא יהיה פרקדן. תפלת שמונה עשרה זו נחשבת אצל הקב"ה יותר משבעים שנה של תפלות שמונה עשרה מעומד, בגדלות המוחין, בבית הכנסת, בציבור, עם טלית ותפילין! וכן כל תנועה ופעולה לכבוד שמים שעושה אדם מתוך חולשה וחולי, אין ערוך לחשיבותו, והן רצויות ואהובות אצל הקב"ה מכל מעשה שעושה האדם בהיותו אמוץ כח. (רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א, נאה דורש)

וישמע יתרו (יא, א)

פירש רש"י: "וישמע יתרו – מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". יש להבין, מה כל כך מרגש במלחמת עמלק? מה היה שם יותר מאשר היה במצרים? מבאר ה"משך חכמה": על מי בא עמלק להלחם? הרי כל עם ישראל היו בתוך הענן ולא יכלו לעשות להם כלום. אלא, הוא בא להלחם על מי שהיה מוחין לענן, המה הערב רב, הגרים הגרורים, וכל אותם חסרי כח מחמת הטאם שהיה הענן פולטם. זהו שאמר הכתוב (דברים כה, יח): "ויזנב בך כל הנחשלים אחריו" – שעמם עשה עמלק מלחמה. כנגד זה יצאו כל בני ישראל להלחם עם עמלק במסירות נפש! עבור מי? עבור "הנחשלים אחריו", הרשעים. כשראה זאת יתרו אמר: אם זהו עם ישראל, שמוכנים למסור את נפשם בעבור אלו שיצאו מן המחנה, אני רוצה להיות שייך לעם זה. אמר לי פעם רבי אשר אריאלי שליט"א: כולם תמהים איך זכה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל לכזאת ישיבה, ישיבת מיר, שלומדים בה כמה וכמה אלפי תלמידים, כן ירבו. מה הסוד? איך לך מה שאני חושב: מספרים שכאשר ישיבת מיר הוקמה, למדו בה כמה בחורים טובים, עלויים שהגיעו מ'עץ חיים". אבל הסתנן לשם גם בחור אחד, 'חלבנה', שעשה בזיונות לישיבה, והתלמידים התבישו ממנו מאד. בכל מקום שאמרו שהם לומדים בישיבת מיר לענו להם: "אה! אתם לומדים ביחד עם הבחור ההוא... ופניהם חפו. הם נגשו לרבי אליעזר יהודה וביקשו שיוציא אותו מהישיבה, אך הוא לא הסכים. הגיעו הדברים לידי כך, שהם כבר לא יכלו לסבול יותר, והם נגשו, כולם ביחד, לראש הישיבה ואמרו לו: "אנחנו כבר לא מסוגלים לספוג כאלו בזיונות. או שראש הישיבה יוציא אותו מהישיבה, או שאנחנו נעזוב את הישיבה!". אמר להם ר' אליעזר יהודה: "אני מבין אתכם היטב, ואני גם מבין היטב את המחיר שאני אשלם על מה שאני עומד לומר לכם, ואף על פי כן אני אומר לכם: תעזבו את הישיבה ואני אשאיר אתו לבד!" לתמהיתם הגדולה הסביר: "אני לא בונה ישיבה בשבילי. אני בונה ישיבה כי הקב"ה רוצה שאני אבנה ישיבה! אם אתם תלכו – הרי לא תלכו לרחוב, תלכו לישיבות אחרות. אז במקום שתהיה לך אליעזר יהודה ישיבה טובה – תהיה למישהו אחר ישיבה טובה. אבל הבחור הזה – אמנם קיבלנו אותו בטעות, אבל כעת אם הוא ילך מכאן – הוא ילך לרחוב. הקב"ה רוצה, אפוא, שהוא ישאר כאן. ואני, כאמור, בונה ישיבה בשביל הקב"ה!"

"כך זוכים! משום כך זוכים!" סיים רבי אשר.

(רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א, נאה דורש)

ויבוא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם וגו' (ית, יב)

וכי לחם בלבד אכלו בסעודה? בליקוטי חידושיו לש"ס, אמר על כך האדמו"ר בעל "אמרי אמת" מגור דבר חריף ומבריק: בגמרא (פסחים צב.) הובאה שיטת בית הלל ש"הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר", ולכן המתגייר בערב פסח אינו יכול לאכול קרבן פסח, משום שהוא צריך הזאה שלישי ושיביעי. ולפי זה יש להקשות, שהרי בפסוק שלפנינו נאמר "ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים וגו'", והרי על הפסוק "ויחד יתרו" מצינו בגמרא (פסחים דה.) "שהעביר חרב חדה על בשרו", ופירש רש"י שהכוונה שיתרו מל את עצמו ויתגייר, ואם כן היה בגדר של

לא כל האוזניים שוות...

יִשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהֵן מִדָּן חֵתָן מִשֶּׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ כִּי הוֹצִיא ה' אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם. (י"ח, א')

ופרש"י: "יִשְׁמַע יִתְרוֹ" - מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. (מכילתא, זבחים קט"ז).

לכאורה יש להבין: וכי רק יתרו שמע על הניסים שארעו לעם ישראל, הלא כל העולם כולו שמע? מדוע, איפוא, יתרו היה היחיד שבעקבות אותה שמיעה, עשה שינוי מרכזי בחייו, ובא לחסות תחת כנפי השכינה?

את התשובה נוכל להבין על פי המעשה הבא:

'מחנה מונק' הינו מחנה קיץ לנערים, הפועל בניו יורק. מידי יום ביומו אורגן במחנה לימוד תורה לנערים השוהים בו. קבוצות קטנות של נערים האזינו לשיעורים של מלמדים מיוחדים מקרב חברי הצוות. באחת הקבוצות היה נער צעיר שנהג לחלום ול'רחף' בזמן השיעורים. הוא מעולם לא נטל בהם חלק פעיל, ונראה היה כאילו אין הוא מודע לנושא הנלמד. כעבור מספר שבועות נואש המלמד כליל, וחדל ממאמציו לעורר את הנער להשתתף במהלך השיעורים. כל עוד לא הפריע הנער למהלך התקין של השיעור, הניח לו המלמד לנפשו. באחד הימים עסקו במחנה בלימוד פרק 'לולב הגזול' במסכת סוכה. הנושא היה איסור אכילת 'חדש' ביום ט"ז בניסן. המלמד קרא את דברי הגמרא, והסביר לתלמידים, שלמרות שמן התורה בזמן שאין בית המקדש קיים, מותר לאכול מן התבואה החדשה החל מבוקרו של ט"ז בניסן, תיקן רבי יוחנן לאסור אכילת 'חדש' לאורך כל היום. הטעם לכך, הוא משום שאנו חוששים כי במהרה יבנה בית המקדש השלישי, ואנשים ימשיכו בהרגלם לאכול 'חדש' קודם הקרבת העומר. לפתע נשמע קול מירכתי החדר: "יהיה זה נפלא אם יבוא המשיח!". כל הנוכחים הסבו את ראשם כדי לראות מיהו הדובר, והופתעו לגלות שמדובר באותו נער שתקן. גם המלמד שהיה משוכנע שאין הוא שם לב למתרחש בשיעור, נדהם מאד כאשר נוכח לדעת שהילד האזין לכל מילה. בערב, שוחח המלמד עם הרכז הלימודי במחנה, הרב ניסן וולפין, וסיפר לו על הנער שפתח לפתע את פיו והגיב למתרחש סביבו. "נדמה לי שאני יודע, מדוע דיבר הרעיון של משיח ללב הנער", אמר הרב וולפין, "זהו נער יתום. הוריו נפטרו עליו בשחר ילדותו, והוא גדל בבית סבו וסבתו. בודאי הוא חש שכאשר יבוא המשיח, יוכל לשוב ולפגוש את הוריו". המלמד החליט לעשות ניסוי בטן בבוקר יום המחרת. כאשר התכנסה קבוצת הנערים ללימוד משותף, שב הרבי לדברי הגמרא האומרת שבית המקדש השלישי יכול להיבנות בכל רגע. "עכשיו", שאל הרבי, כביכול מדבר אל עצמו, "האם לא יהיה נפלא כאשר יבוא המשיח?". "כן!", נשמע קולו של אחד הנערים, "נוכל אז להתפלל בבית המקדש!". "יהיה זה נפלא!", הצטרף נער נוסף לקריאה, "כי אז נעלה כולנו לארץ ישראל ונגור בה". הרבי הביט לעבר הנער בירכתי החדר והמתין לתגובתו. הנער הרהר מעט, ואז לפתע אמר בכמיהה, בקול קלוש שבקושי היה ניתן לשומעו: "בודאי אנו מצפים למשיח! כי אז יהיה תחיית המתים". בערב סיפר המלמד לרב וולפין על תגובת הנערים. חייך הרב וולפין ואמר: "שים לב, שכל אחד שומע את אותם הדברים מנקודת מבט שונה. כאשר סיפרת לנערים שהמשיח צפוי לבוא בכל רגע, כולם שמעו בדיוק את אותו משפט, אבל אחד שמע בדברים את בנייתו הצפויה של בית המקדש, חברו, שמצפה לעלות לארץ ישראל ולגור בה, ראה בכך את הגשמת חלומו, ואילו אותו נער יתום המצפה לפגוש את הוריו, העלה במחשבתו את נושא תחיית המתים".

הרי לנו, כי יכולים כמה אנשים לשמוע דברים זהים, אך כל אחד יאזין לדברים בצורה שונה, על פי דרגתו הרוחנית ועל פי מאווייו ורצונותיו. ומכאן, תשובה לשאלתנו, כפי שהיה מבאר המשגיח רבי יוסף לייב ננדיק זצ"ל: שכן, זהו ההבדל בין תגובתו של יתרו ששמע על הניסים שארעו לישראל ובא להתגייר, לבין שאר העמים ששמעו ולא באו. קבוצת אנשים המאזינה יחדיו לאותו סיפור, כל אחד שומע אותו אחרת, ומוציא ממנו מסקנה שונה. כאשר יוצאת שמועה בעיר, כי פלוני התעשר, אוהביו וקרוביו שומעים ושמים. הסוחרים לעומת זאת, חושבים כי מעתה הוא ראוי לעשות איתו מסחר. ואילו הגנבים, מהרהרים על מקום נוסף שכדאי לבקר בו... כן הדבר בסיפור יציאת מצרים. לא כל השמיעות היו שוות: "שמעו עמים - ירגזון", הם חששו כי גורלם יהיה כגורל מצרים. אלופי אדום - נבהלו, אילי מואב - נאחזו רעד, יושבי כנען - נמוגו. עמלק שמע, והחליט להילחם בישראל. ואילו יתרו, גם הוא שמע, אבל שמיעה אחרת היתה לו. כשהבין את המסר הטמון באירועים, החליט לבוא ולהתגייר.

(מתוך "ללמדך - שמות" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם מותר לתלות שלט הקדשה בבית הכנסת למתפללים שמפקידים כספים בקופת קרן הבנין?

שאלה: בקהילה מסוימת עוסקים בבנין בית מקדש מעט ומבקשים את עזרת הציבור למצוא הפקדות עבור "קרן הבנין". הגבאים תלו לצורך זה שלט גדול עם משבצות, כאשר מי שמפקיד משלש עשרה אלף נה עד עשרים אלף נה נקרא "עמודי כסף" ומי שמפקיד מעל עשרים אלף נה נקרא "עמודי זהב", ובכך רוצים לזרז את הציבור להשיג הפקדות ולהקל על הגבאים. האם יש בזה איסור ריבית? תשובה: שאלה חמורה מאוד, ואינו דומה שאלה של יחיד לדבר הנעשה בציבור ובפרהסיא, ובודאי יש בזה איסור ריבית דברים, ויש להורידו, אלא אם כן יש לעמותת בית הכנסת היתר עיסקא. ועל זה יש להמליץ: "סכנה - כאן בונים", כי בכל בנייה מצוי הרבה שאלות של ריבית מצד המפקידים [מלויים] ומצד החוזים עם קבלנים וחומרי בנייה, וחייבים לעשות היתר עיסקא בפיקוח הלכתי.

(הרה"ג רבי מרדכי הלוי שורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית)

חידה שבועית

לא סלרית אותי באנצוף, לא פותחית אותי באפתת, וחי סלור אותי הוא לא הפותת. מי אני?

תשובה על חידה פר"ש: על המילים "ותעל שכבת הטל" מסביר רש"י שעם זריחת החמה עולה הטל, ואם תמלא שפורפית ביצה בטל ותסתום את פיה ותניחה בחמה היא עולה מאליה באויר. תשובה לחידה: אשתך כגפן פורית, בניך כשתילי זיתים" (תהילים קכ"ח) שם הזוכה: משפחת ברקוביץ

מזל טוב

מרכז העיב: משפחות קרמו - בית - דין לנשואי הבת הנכדה משפחת שמואל פרידמן להולדת הבן **גני הדב - משפחות אברהמי -** קטנוב להולדת הבת הנכדה משפחות ליזרוביץ - גנוט להולדת הבן הנכד משפחות סלומנס - לוי להולדת הבת הנכדה משפחת קורנגוט לנשואי הבת משפחת רייכנברג לאירוסי הבת משפחת אטינגר לאירוסי הבת משפחת גינזבורג לנשואי הבן משפחת זילברמן לנשואי הבן משפחות מונק - ייסי להולדת הבת הנכדה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית מינהל שירותי קהילה

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של כ"ק מרן הרבי הקדוש בעל החלקת יהושע מביאלא זצוק"ל, הרה"ק רבי יחיאל יהושע בן הרה"ק רבי ירחמיאל צבי זצוק"ל, נלב"ע ביום כ"א שבט תשמ"ב.

כ"ק מרן הרבי החלקת יהושע זצוק"ל היה נוהג ללמוד גמרא לפי הסדר: גמרא, רש"י, תוס', מהרש"א, רי"ף, ורא"ש. והיה מקפיד מאוד על סדר זה, ובמיוחד הקפיד שלא לסיים את לימוד הגמרא בלי לעיין ג"כ בפסקי הרא"ש.

כ"ק מרן אדמו"ר מביאלא שליט"א מביא ב"שיעורי מבשר טוב", שבשעת לימוד התורה היה אביו הרבי הקדוש נוהג לומר "הריני מכין גופי להשראת השכינה". ומביא שם שהוא עצמו שמע זאת הרבה פעמים מאביו זצוק"ל.

בערוב ימיו, כשהיה כ"ק מרן הרבי החלקת יהושע מביאלא זצוק"ל בבית חולים, הלך נכדו הרבי מספינקא שליט"א לבקרו, ומכיון שבאותה תקופה היה הרבי מספינקא מוסר שיעור בדף היומי, לקח עמו לדרך גמרא מסכת שבת. כשנכנס לחדרו שאל אותו הרבי מביאלא: "איזה ספר יש לך ביד? ספר חסידות? ספר מוסר?". השיב הרבי מספינקא: "גמרא". נענה הרבי החלקת יהושע ואמר: "עס שטייט פון הייליגן צאנזער רב אז אין גמרא איז דא מוסר, חסידות, און יצאת שמים" [מובא מהרה"ק מצאנז, שעבד מוסר, חסידות, ויראת שמים].

הרה"ג רבי שמחה רבינוביץ שליט"א רב דקהל "משכנות יעקב" רמת שלמה, מביא בהקדמה לספרו הנודע "פסקי תשובות", שזקיניו הרבי החלקת יהושע זצוק"ל היה תמיד מבקש דורש מצעירי הצאן, מאברכים תלמידי חכמים, ומבעלי בתים, בתחונני קודש, שילמדו וישנונו דיני ברכות הנהנין והלכות שבת ושאר הלכות שבכל יום, ואף הוא בעצמו יגע ועיין הרבה בבירורי הלכות אלו ובדיעתן על בוריים, ואף הוציא לאור קונטרס על עניני ברכות הנהנין, שם הוא כותב שבאמת היה רצונו לסדר חיבור שלם בהלכות אלו, אלא שמחמת עברדת הקודש אשר עליו אין בכוחו להתפנות לזה, ולכן מינה הרבי זצוק"ל לכך את הגאון הצדיק רבי בנימין זלבר זצ"ל, ועל פי הוראת הרבי חיבר הגאון הנ"ל את ספרו הנודע "ברית עולם", וכפי שצוין בהקדמתו, וספר זה היה הספר הראשון שעוסק בבירור וליקוט הלכה למעשה על פי התפתחויות הטכנולוגיה החדשה.

איך זוכים לצאצאים תלמידי חכמים וצדיקים

עד מתי צריך לבכות על דורות ישרים

מרן הגאון רבי חיים בריסקער זצוק"ל היה בוכה ומתפלל כל יום על בנו מרן הבריסקער רב הגר"ז זצוק"ל, וגם אחרי שהוא כבר נהיה ראש ישיבה, הוא המשיך להתפלל ולבכות עליו בדמעות שליש. פעם שאל אותו בנו: טאטע, למה אתה בוכה עלי? ענה לו האבא: גם אבי בכה עלי כשכבר הייתי רב בבריסק...

המשיך הבן ושאל: איך זוכים להגיע לדורגה כזו, לבכות כל יום מחדש על הילדים? האם אין פה שחיקה? בדרך כלל אדם מתעורר בבכיה פעם או פעמיים בשנה. אבל כך לבכות יום יום!?

ענה לו האבא רבי חיים בריסקער תשובה מחרידה: "אלו חלילה היה בנך חולה מסוכן רחמנא ליעלך, האם גם אז היית שואל כזה דבר? בחיית היית בוכה ללא הרף וקורע שערי שמים לרפואתו, אם כן, איפה, עלך לדעת, שההבדל בין אם בנך יגדל כך שכל שניה חשובה לו ההייליגע תורה, לבין אם הוא יגדל חלילה בלי עול כזה, הוא הרבה יותר גדול מההבדל בין ילד בריא לילד חולה רחמנא ליעלך!!!".

שנוכה כלנו לדורות ישרים ומבורכים, וכמו שאנחנו מתפללים בשעת סיום מסכתא: "שלא ימוש התורה מפינו ומפי זרענו עד עולם, אמן".

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ט כסלו, תענית דף י"ט)

פגישתו של הרבי הקדוש עם אנשי משרד התחבורה

למדנו בדף היומי (מסכת תענית דף כ"ב), שאבא אומנא [שעסק למלאכתו בהקזת דם] היו פורסים בשלומו מיישיבה של מעלה בכל יום, [שכל יום היתה יוצאת בת קול משמים ואומרת לו שלום עליך (רש"י)]. לעומת זאת, לאביי היתה באה בת קול זו רק בערב שבת. חלשה דעתו של אביי, שהוא לא זכה למעלתו של אבא אומנא, שהיה לכאורה אדם פשוט.

ומה באמת היתה זכותו הגדולה של אבא אומנא? מספרת הגמרא שבשעה שהיה עוסק במלאכתו ומקיד דם, היה מושב את האנשים לחדר ואת הנשים לחדר מחמת צניעות, זכות זו היתה גדולה כל כך. [ראה בהמשך הגמרא עוד ממעשיו הגדולים של אבא אומנא].

ומכאן לספור שזכיתי לראות במו עיני. מרן הרבי הקדוש הישועות משה מויזניץ זצוק"ל הגיע פעם לברית בירושלים בבית הכנסת של חסידי ויזניץ ברחוב נחמיה. לפני שנכנס לבית הכנסת, היה הרבי נסער מאד, והוא ביקש מהעסקנים לקרוא לפניו דחופה אצלו את ראשי משרד התחבורה. לתמיחה העסקנים הסביר הרבי הקדוש, שברצונו לדבר אל ליבם בנושאי קו מהדרין...

היום כשאנחנו נוסעים בקו ירושלים בני ברק או בשאר הקוים החרדיים, הגברים יושבים מקדימה והנשים פנימה, והדבר נראה לנו מובן מאילוי, אך עשרות שנים זה לא היה כך. מי לחם בשביל זה? מי יגע בשביל זה? למי זה בער יומם ולילה? היה זה הרבי הקדוש הישועות משה מויזניץ זצוק"ל שחיבר ולחם, ביקש והתחנן, עד שהשיג את מבוקשו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ט כסלו, תענית דף כ"א)

לא ששתי בתקלת חברי

למדנו בדף היומי (מסכת תענית דף כ"ב), ששאלו תלמידיו את רב אדא בר אבהו במה הארכת ימים [כלומר באיזו זכות], והוא ענה להם כמה דברים שעליהם הקפיד מאוד כל ימי חייו, ואחד מהם "ולא ששתי בתקלת חברי".

שמעתי פעם מאחי הגאון ר' שלמה שליט"א וורט עצום ומרטיט מאבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל על הגמרא הנ"ל, וורט עצום ששורה מליונים, וורט שמשנה את כל החשיבה של האדם. אבא זצ"ל שאל וכי זוהי הגדלות של רב אדא בר אבהו, שהוא לא שמח בתקלת חבריו? הרי כל יהודי בר דעת עם קצת רגש, עם טיפת נשמה, אינו שמח בתקלת חבריו? אלא הפירוש הוא, אמר אבא זצ"ל, כשהחבר שלי היה בצער לא ששתי, לא יכולתי להיות שמח בחיים האישיים שלי, כי הצער של הזולת זה הצער שלי, וזה הכוונה "לא ששתי בתקלת חברי".

מורי ורבי אביהם של ישראל הרבי הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל היה תמיד משנן: **הוא היה אומר**, "ער זאגט זיך ארויס", כלומר, כל אחד מה שהוא, זה מה שהוא אומר, מי שמדבר כל היום על כסף מונח בכסף, ומי שמדבר רק בדברי תורה, סימן שהוא שם. אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל לא דיבר דרשות על מדרגות שהוא עצמו לא עמד בהן... ואכן זה היה אבא, הוא היה הופך את כל העולם למנוע מצוקה של יהודי, ותמיד היה נותן את הלב שלו עבור כל אחד ואחד מישראל.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ח כסלו, תענית דף כ')

ההבטחה שקוימה במלואה

למדנו בדף היומי (מסכת תענית דף כ"ב) סיפור שהגמרא מספרת, שבעיר סורא היתה מגיפה, ורק באזור מגוריו של רב לא שלטה המגיפה, ותושבי סורא היו בטוחים שזה כמובן בזכותו של רב. הראו להם משמים בחלום, שיכזיבוניו של רב מרובות מדי בשביל דבר כזה, כלומר מגיפה היא דבר קטן ביחס לזכויותיו, ואין זה בזכותו, אלא בזכות אדם אחד שהיה גר שם שהיה משאיל כלי חפירה לצורך קבורת מתים, זכות זו הגינה על כל האזור שלא תשלוט שם המגיפה.

כשלמדתי את הגמרא חזרתי עשרות שנים אחורה למלחמת המפרץ, ונזכרתי בסיפור מרטיט שהיה אז. אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל הרבה לדבר באותם ימים על הבטחתו של מרן רבינו שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א שהבטיח אז שבבני ברק לא יפלו טילים. המקור להבטחה היתה ממוך פאר הדור רבינו איש זצוק"ל, שאמר שהעיר בני ברק יש לה הגנה שביעתיא דחזוניהו בזכות לימוד התורה והחסד שיש בעיר.

היה זה בשבת לפנות בוקר, בימי מלחמת המפרץ, קמתי בבהלה, אזעקה עולה ויורדת העירה את כל תושבי בני ברק, שמענו גם את הפיצוץ של הטיל שהגיע ישירות מעירק, והתברר שהטיל נפל והתפוצץ בגבול בני ברק - רמת גן. לאחר מעשה נדע לנו כי הבניין ברמת גן נזוק לגמרי, והבניין בבני ברק נשאר ללא פגע! המקום הפך למוקד עליה לרגל, ואנשים רבים מכל האזור באו לראות את המחזה המדהים...

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ט כסלו, תענית דף כ"א)

הצער של הזולת זה הצער שלי

הגמרא במסכת תענית (דף י"ז ע"א) מביאה פסוק בישעיה: "מִלֶּךְ בְּפִי תַחֲזִינָה עֵינֶיךָ". חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא שחז"ל אומרים "מאן מלכי רבנן", זאת אומרת שיהודי בן תורה הוא המלך האמיתי. ועל זה אומר הפסוק שההתנהגות שלו צריכה להיות ללא רבב! "ופי' הכוונה גם ליופי חיצוני וגם ליופי פנימי. וכאסמכתא לכך, יש לציין את דברי הגמרא במסכת יומא (דף פ"ו ע"א): "דתניא, ואהבת את ה' אלקיך - שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכי כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".

השבוע בדף היומי (מועד קטן דף ט"ז ע"א) הגמרא מבררת את הפסוק בשירת דבורה (שופטים ה, כג): "אורו מרוז אָמַר מְלֶאֱכָד ה' אורו יְשִׁבֶהָ כִּי לֹא בָאוּ לְעִוְרַת ה' לְעִוְרַת ה' בְּגִבּוֹרִים". כלומר שברק דבורה קיללו את מרוז לפי שלא בא לעזור לישראל במלחמתם. ונחלקו בגמרא מי היה מרוז, יש אומרים שהוא היה אדם גדול (כלומר, שר צבא שהיה לו לבוא ולעזור להם במלחמה (חידושי הר"ן)), ויש אומרים שמרוז הוא כוכב [כוכבו ומזלו של סיסרא (ש"ז)].

דממה מתוחה נשתררה באולם, ואף אחד לא העיז לפתוח את פיו. ראה זאת מרן הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל רבה של לובלין וראש ישיבת חכמי לובלין, ורצה להפיג את המתח, ולכן קם ואמר: כל ימי הייתי תמה, בשלמא אנשים פשוטים שומעים דברי מוסר מהרבנים, החסידים מקבלים תוכחה מהאדמו"רים, אבל מי הוא זה אשר יטיף מוסר לגדולי הדור בעצמם?! ממי יקבלו הם דברי מוסר?! עכשיו נתיישבה לי התמיהה, יש לנו ברוך השם את הכהן הגדול מרן החפץ חיים שהוא יטיף מוסר לגדולי ישראל בעצמם...

בשנת תר"ץ התאספו גדולי ישראל בוורשא בראשות מרן החפץ חיים זצוק"ל לביטול גזירת סגירת תלמודי התורה. אחד מגדולי הדור שהחמנו לאסיפה, אחר לבוא ולכן הוא לא היה בתחילת הדיונים, ולשאלת החפץ חיים שהיה זקן הרבנים, הוא התנצל ואמר שהיה עסוק בטרדות אישיות. הדבר כאב לו מאוד למרן החפץ חיים, והוא אמר לאותו גדול: וכי אין הרב יודע מה שאומרת הגמרא במועד קטן שברק קילל את מרוז לפי שלא בא לעזרת ה' בגבורים, ולפי דעה אחת בגמרא מדובר בשורו של סיסרא שבשמים, הרי שגם מלאכים נתבעים ונענשים על כך?!

לכבוד שבת קבלת התורה נביא כאן קטע מדרשתו של המגיד שיעור שליט"א במתיבתא ראשית חכמה במונטריאל בערב שבת קודש ויחי

ברשות ראש הישיבה הרב איסר שליט"א, ברשות המנהלים החשובים, וברשות העסקנים החשובים העושים לילות כימים כדי שאתם תוכלו ללמוד כאן, הרי יש מי שעוסק כל הזמן למען מטרה זו, שום דבר אינו בא מאלי, ולכן כמה מתאים שנפתח בכבודם בבחינת פותחים בכבוד אכסניא.

ישנם מקומות בעולם שבהם מתקיים יריד של זהב למשך שלשה ימים, ואנשים המגיעים לשם עסוקים כל כולם ביריד, הם אינם אוכלים, הם אינם שותים, שהרי הם רוצים לעשות את העסקה הכי טובה. זה הזמן שאפשר להצליח, ולאחר שלשה ימים הכל עבר. ראיתם פעם סוחר אתרוגים איך הוא נראה בין יום כיפור לסוכות, הרי אין אפשרות לדבר אתו מילה, גם אם תבקש ממנו לדבר אתו כמה דקות הוא ידחה אותך, כי הרי יש איזה גביר שמוכן לתת לו חמשת אלפים דולר בשביל אתרוג מהודר, איך יהיה לו זמן לדבר עם אנשים... בשנים אלה, בגילאים 13 עד 20, אתם נמצאים ביריד, ועליכם לתפוס כל מה שאפשר, מתוך דביקות בתורה ומתוך אהבת התורה.

פעם הגיע בחור חשוב בן 16 אל כ"ק מרן האדמו"ר מסאטמר זצוק"ל, כשהוא מתלונן: "רבי, אני לומד ולומד ושוכח הכל. אני לא זוכר כלום!". מיד נענה הרבי ואמר לו: "תעשה את העצה של רש"י, תכוין היטב בחונן הדעת!". הבחור קיבל את העצה והתחיל להתפלל שמונה עשרה במשך כחצי שעה, הוא השקיע כוחות בברכת "אתה חונן" כמו בתפילת נעילה, וראו זה פלא! הבחור הפך לבריה חדשה, זכרונו נעשה חזק, ולאחר שנה הוא נבחן על כל מסכת בבא מציעא בעל פה.

כששמעו הלומדים את הסיפור, תמהו מאוד איפה נתן רש"י את העצה הזאת? חיפשו ברש"י על כל תורה נביאים וכתובים ולא מצאו. עד שבאו לשאול את ראב"ד ירושלים הגאון רבי פנחס עפשטיין זצ"ל, והוא הגיב מיד: הרש"י הזה הוא במסכת עבודה זרה. התחילו לחפש במסכת עבודה זרה, עד שמצאו שהגמרא אומרת שם (בדף ח' ע"א): "אף על פי שאמר שואל אדם צרכיו בשומע תפלה, אבל אם בא לומר בסוף כל ברכה וברכה מעין כל ברכה וברכה, אומר". כותב רש"י הקדוש: "מעין כל ברכה וברכה - אם הָיָה מְשַׁכֵּחַ תְּלִמּוּדוֹ מֵאֲרִיךְ בְּחֻנּוֹן הַדְּעִת, אִם יַעֲלֶה תְּשׁוּבָה הוּא מֵאֲרִיךְ בְּהַרְוָצָה בְּתְשׁוּבָה, וְכֵן פְּלֵן". רש"י הקדוש מלמד אותנו, שאם אדם משכח תלמודו, הרי הוא שופך את לבו אל השי"ת, שלש פעמים ביום שחרית מנחה ומעריב, כשהוא מגיע לאתה חונן בשמונה עשרה, יבכה אל השי"ת: רבונו של עולם, אני רוצה לזכור היטב מה שאני לומד.

לפני רבות בשנים באתי עם גביר גדול מליקווד אל שר התורה מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א. פנה הגביר לרבי חיים בשאלה שהציקה לו זמן רב: "אני עובד 18 שעות ביממה, ואין לי זמן ללמוד, מה עלי לעשות?". ענה לו רבי חיים מיניה וביה: "מישהו כבר הקדים אותך בשאלה זו... יהודי הגיע פעם לרבי ישראל סלנטר, ואמר שאין לו זמן ואינו יודע מה ללמוד. אמר לו רבי ישראל: 'תלמד מוסר, וכשתלמד מוסר אז תראה שיש לך זמן...'".

וכמו כן, אני בטוח שלכל בחור יש זמן חצי שעה ללמוד את הדף היומי, חוץ מסדרי הלימוד שלומדים בישיבה.

ברצוני לברך אתכם בנוסח שאומרים בשלש סעודות: "זוכני לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות". תורה היא הסחורה הכי טובה, ואם תשקיעו בזה את כל חייכם, יהיה לכם עולם הזה ועולם הבא, ותהיו מאושרים כל ימי חייכם.

מאוצרות הפרשה

אנכי ה' אלקיך. כשהרה"ק מקוצק זצוק"ל היה ילד, התווכח פעם עם המלמד מה הפירוש בפסוק. בלהט הויכוח נענה הילד ואמר: "מיט מיר שפארט איר זיך? איך גידענק ווען איך בין גישטאנען ביים בארג סיני ווען דער אייבישטער האט געזאגט אנכי ה' אלקיך!" [כבודו מתווכח אתי? אני הרי זוכר כשעמדתי על הר סיני כשאמר הקב"ה אנכי ה' אלקיך!].

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד המגיד שיעור פה מפיך מרגליות הגאון רבי **אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א** בעל הגליון **"מתיקות הדף היומי"**

כקורא קבוע של גליונכם המתוק אני שמח בשמחתכם בהוצאת גליון המאה, זכותם שהגליון הגיע ל"עשרת מונים" [פירש רש"י: מאה פעמים], כן ירבו עוד ועוד, ותזכו אי"ה להגיע ל"גליון הרבבה" מתוך הרחבת הדעת ומתוך אריכות ימים ושנים טובות, כמו שנאמר **"ומאה מכס רבבה ירדופו"**.

איתא במדרש תנחומא (בהעלותך, ו): "גדול אורו של הקב"ה, החמה והלבנה מאירין העולם, ומהיכן הן מאירין? מן זיקוקי אור של מעלן הן חוטפין... גדול הוא האור של מעלן שלא נתן ממנו לכל הבריות אלא **אחד ממאה**". זכיתם שהגליון שלכם הוא ב"ה **אור של מעלה**, וכל גליון וגליון הוא **אחד ממאה**.

ומתוך הכרת הטוב אשר לכם את ברכת הצנועה ברכת הדייט, שתזכו להפיץ ולהמתיק את אור התורה עוד ועוד, ותזכו להרחיב את הגליון עוד בכמות ובאיכות, שיקויים בכך מה שאמרו חז"ל "אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו **מאה ואחד פעמים**".

בברכת התורה

הצעיר באלפי ישראל, **מאיר כהן**, בני ברק

נקודה למחשבה:

הגה"ק הרבי מפיאסצנא בעל החובת התלמידים זצוק"ל ה"ד היה מספר, שפעם באו כמה אברכים אל זקנו הרבי הקדוש ממוגלינצא ז"ע ובקשו ממנו שידבר איתם חסידות. ענה להם הרבי הקדוש: "חסידות?! לערנען, דאווענען, און נישט גיין ליידיג, דאס איז חסידות!" [-לימוד התורה, תפילה, ולא ללכת בטל, זו היא חסידות]...

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר בשבתורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בור' מאיר יוסף ז"ל

יתרו

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהָן מִדֵּין חֲתָן מֹשֶׁה: וְרִשִׁי פִירֵשׁ מַה שְׂמוּעָה שָׁמַע וּבֹא, קְרִיעַת יָם סוּף וּמִלְחַמַת עִמְלֹק. וְכִי רַק יִתְרוֹ שָׁמַע, וְהֵלֵא כֹל הָעוֹלָם שָׁמַע? אֵלֵא שֶׁכֶּךָ טִיבוֹ שֶׁל עוֹלָם, מִסְפַּר אַנְשֵׁים הַיּוֹשְׁבִים וּמְאֻזְנִים יַחֲדָיו לְאוֹתוֹ סִיפּוֹר, כֹּל אֶחָד שׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ אַחֲרַת וּמוֹצִיא הַיָּמֵנוּ מִסַּקְנָה שׁוֹנֵה. כַּאֲשֶׁר יוֹצֵאת שְׂמוּעָה בְּעֵינֵי כִי פְלוֹנֵי הַתַּעֲשֵׂר, אוֹהֲבֵי יִשְׁמְעוּ וְיִשְׁמְחוּ, הַסּוֹחֲרִים יַחֲשְׁבוּ כִי כִרְאֵי מַעֲתָה לְבֹא בְּמַסְחָר עִמּוֹ, וְאֵילּוּ הַגִּנְבִים יִהְרֹדּוּ עַל מְקוֹם נוֹסֵף שְׁעָלִיהֶם לְפָרוֹץ אֵלָיו. בְּסִיפּוֹר יִצְיֵאת מִצְרַיִם לֹא הָיוּ הַשְּׂמִיעוֹת שׁוֹתֹת. "שָׁמַעוּ עַמִּים - יִרְגְּזוּן", הֵלֵל חֲשָׁשׁוֹ כִי גוֹרֵלִם יִהְיֶה כְּגוֹרֵל מִצְרַיִם. "אִזְ נִבְהֵלוּ - אֲלוֹפֵי אֲדוֹם", "אֵילֵי מוֹאֵב - יִאֲחַזְמוּ רַעַד", "נִמְנוּ כֹל יוֹשְׁבֵי כְּנָעַן". עִמְלֹק גַּם הוּא נִבְהֵל, אֶךְ בְּהִילּוֹתוֹ שָׁלוֹ גִרְמָה לוֹ דוֹקָא לְקוֹם וְהִלַּחֵם עִם יִשְׂרָאֵל. אֲמַנְסָ גַם יִתְרוֹ שָׁמַע, אֲבֵל שְׂמִיעָה אַחֲרַת הִיתָה לוֹ, בְּהִבְנֵינוּ אֶת הַמַּסָּר הַטְּמוֹן בְּאִירֹעֵים, לִכְךָ בֹּא הַמַּדְבְּרָה לְהַתְגַּיֵּר. (פְּנִינִים מִשׁוּלְחַן נְבוֹה בִּשְׁם רַבִּי יוֹסֵף נַרְיָק)

וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ יִלְכוּ בָּהּ וְאֵת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ: וְהוֹדַעַת לָהֶם זֶה בֵּית חַיִּיהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ זֶה גַּמְלִלוֹת חֲסִדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ זֶה לְפָנִים מִשׁוֹרֵת הַדִּין וְנִבְבֵּא קַמָּא ק. בִּיאֵר הַחֲפֵץ חַיִּים שִׁיתְרוּ אֲמַר לְמֹשֶׁה: כְּדִי לְמַנוּעַ לַחֲץ עֲצוֹם שֶׁל דִּין וּמִשְׁפָּט, לֹא מִסְפִּיק הַחוּסִיף עוֹד בְּתֵי דִינִים, כִּי כֹכֵל שִׁיתְרֵיבָה הָעַם יִצְטַרְכוּ יוֹתֵר בְּתֵי דִין, וּכְשׁוֹרֵצִים לְהַצִּיל מִדִּינָה מְגַנְבִים, לֹא יוֹעִיל מַה שְׁיוֹסִיפוּ בְּתֵי סוּדָר, אֲלֵא צָרִיךְ לִטְפֹּל בְּשׁוֹרֵשׁ, לַחֲנֹךְ אֶת הַנוֹעֵר שֶׁלֹּא יִגְיעוּ לְגַנְיָבָה, וְלִכֵּן הוֹדַע לָהֶם "הַדֶּרֶךְ" זֶה גַּמְלִלוֹת חֲסִדִים "אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ" זֶה לְפָנִים מִשׁוֹרֵת הַדִּין, וְאִז לֹא יֵהָא לַחֲץ עַל בְּתֵי הַדִּין. כִּי דֶרֶךְ זֶה מוֹנַע מִחֻלּוֹקַת וּמוֹנַע כֹּל וּיִכּוּחַ. (בֵּית וּמְנַחֵם)

וַיִּשְׁפָּטוּ אֶת הָעָם בְּכָל עַת וְהָיָה כָּל הַדָּבָר הַגָּדוֹל יִבְיֵאוּ אֵלָיִךְ וְכָל הַדָּבָר הַקָּטָן יִשְׁפָּטוּ הֵם וְהָקָל מֵעֲלֶיךָ וְנִשְׂאוּ אִתָּךְ: כְּשֶׁרָאָה יִתְרוֹ שְׁעַם יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים וּמַחֲכִים לְתוֹשְׁבוֹתָיו שֶׁל מֹשֶׁה שִׁיפְסוֹק לָהֶם בְּעֵינָיו מִשְׁפָּט בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, הוֹקֵשָׁה לוֹ מִדוּעַ מוֹלֵל מֹשֶׁה בְּכַבּוּדֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הוֹכִיחוֹ וְאָמַר לוֹ "מִדוּעַ אַתָּה יוֹשֵׁב לְבֶדֶךְ וְכֹל הָעָם נִיבַעַ עֲלֶיךָ" וְהַצִּיעַ לוֹ שִׁיקָח שְׂרֵי אֲלָפִים וּמֵאוֹת וּשְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְעֶשְׂרוֹת, וְאִז יִדוּנוּ אֶת הָעָם כְּכֹל עַת וּיְקַלּוּ מֵעֲלָיו. אִם נִדְקוֹק בְּפִסְקוֹסִים נִרְאָה הַדְּבָר הַקָּטָן יִשְׁפָּטוּ הֵם. וְאֵילּוּ כְּשֶׁמֹּשֶׁה מִיָּנֵה שׁוֹפְטִים כְּתוֹב "אֶת הַדְּבָר הַקָּטָן בִּיבְיֵאוּ אֶל מֹשֶׁה" מַה הַפֶּשֶׁר לְשִׁנּוֹי הַלְשׁוֹן? אֲלוֹלֵם הַעֲנִין הוּא כֶּךָ. מִשְׁכִּיּוֹן שִׁיתְרוֹ יִדַּע רַק אֶת חוֹקֵי הַגּוֹיִים, וְאַצְלָם הִכָּל הוּא כֶּךָ, אִם הַתְּבִיעָה הִיא עַד כַּאֲלֵפִים דוֹלֵר יֵשׁ שׁוֹפְטִים פְּשׁוּטִים שִׁידוּנוֹ אוֹתָם וְחוֹרֵצִים דִּין בְּדִין אֶחָד וְזֶה הַנְּקִרָא "תְּבִיעוֹת קִטְנוֹת". וְכֹכֵל הַתְּבִיעָה נְדוּלָה יוֹתֵר אִז מְעַמְדִים שׁוֹפְטִים מוֹמַחִים יוֹתֵר, וְלִכֵּן אֲמַר יִתְרוֹ "דְּבַר גְּדוֹל וְקָטָן". כְּשֶׁשָׁמַע מֹשֶׁה רִבִּינוּ אֶת הַצִּיעוֹתָ שֶׁל יִתְרוֹ, תִּיקַן אֶת לְשׁוֹנוֹ וְאָמַר: "הַדְּבָר הַקָּטָן בִּיבְיֵאוּ אֶל מֹשֶׁה", מִשׁוּם שֶׁלְּפִי חֵק תּוֹרַתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה דִּין פְּרוּשָׁה כְּדִין מֵאֵה, וְאִין הַבְּדֵל אִם אֲדָם גּוֹזֵל לְחִבְדוֹ פְּרוּשָׁה אוֹ מִלּוֹן, אֲלֵא הַהַבְּדֵל הוּא, שְׁאִם הַדִּין פְּשׁוּט אִז אֲפִי עַל מִלּוֹן חוֹרֵצִים דִּין מִיד, וְאִם הַדִּין מְסוּבָךְ וְצָרִיךְ עֵינֵן רַב וְעַמְקוֹת בְּסִבְרָא, אִז גַּם עַל פְּרוּשָׁה הַדִּין מֵתֹאֲרֵךְ. וְלִכֵּן מֹשֶׁה לֹא הִתִּיחַס לְגוֹדֵל הַגּוֹיָלָה, אֲלֵא בְּדִין הַקָּשָׁה שֶׁלֹּא יִכּוֹלִים לְשַׁפּוֹט שְׂאֵר הָעָם אִז הוֹעֵבֵר הַדִּין לְמֹשֶׁה (מַהֲרַ"ם אֲלֶשֶׁיךְ הַקְּדוּשָׁה) (לְבוּשׁ יוֹסֵף)

וַיִּתְּנֵיבּוּ בְּתַחֲתֵיתִי הָהָר: וְרִשׁוֹ חוּ"ל עַל הַפְּסוֹק וַיִּתְּנֵיבּוּ בְּתַחֲתֵיתִי הָהָר מִלְּמַד שְׁכַפָּה עֲלִיהֶם הָר כְּנִיגִית וְאָמַר אִם מִקְבָּלִים אַתֶּם אֶת הַתּוֹרָה מוֹטָב וְאִם לֹא שֶׁם תֵּהָא קְבוּרַתְכֶם (שְׁבַת פ"ח). תִּמְהָ מִיָּן הַחֲפֵץ חַיִּים זְצ"ל מַה הַכּוּוֹנָה "שֶׁם" תֵּהָא קְבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲמַר 'פֶּה' תֵּהָא קְבוּרַתְכֶם? הַכּוּוֹנָה: כִּי מִכִּיּוֹן שְׁבִלָא הַתּוֹרָה אִין הָעוֹלָם יִכּוֹל לְהַתְקִיִם "וְאִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלִילָה חוֹקוֹת שְׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי", מִמִּילָא מוֹבֵן שְׁאִם יִשְׂרָאֵל לֹא יִרְצוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה אִז כֹּל הָעוֹלָם כּוֹלוּ יִקְבַר מִתַּחַת לְחֹרְבוֹת הָעוֹלָם וְלֹא דוּקָא אֵלֵהּ הַעוֹמְדִים פֶּה אֲצֵל הָר סִינֵי כִי לֹא נִאֲמַר "פֶּה" תֵּהָא קְבוּרַתְכֶם אֲלֵא "שֶׁם" בְּכָל מְקוֹם שְׁהֵם אֲבֵל אִם יִשְׂרָאֵל יִקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה אִז יִתְקִיִם הָעוֹלָם כּוֹלוּ. (דְּוִנְגָא מִשְׁחוֹת א"ב)

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

באחת המלחמות שהיו כאן בארץ בא יהודי אחד אל הרב שך, ואמר לו. "הרב, יש מלחמה, וצריך להתעורר, שהרב יגיד לנו מה להתעורר ובמה להתחוק". הרב שך, ברוב חכמתו ופקחותו העצומה אמר לו, שלא מקבלים קבלות גדולות, כי בדרך כלל קבלות גדולות לא מחזיקות הרבה זמן, אבל בברכת המזון תגיד את הברכה הראשונה מתוך הסידור. שאל אותו, למה רק את הברכה הראשונה? - השיב לו הרב שך: "אי אפשר להגיד לבן אדם דבר קשה. שיקח את הסידור, את הברכות, ויחזיק אותו כל ברכת המזון... אלא אומרים לו שיחזיק בברכה ראשונה, וכשיגיע לזו את הכל, חוקה עליו שהוא לא ישליך את הסידור בינודה לך, אלא ימשיך הלאה... כשמדברים עם בן אדם, צריך לדבר אתו באופן שיקטין אצלו את הנסיון. (משיבת נפש)

שח רבי נתן אינפלד זצ"ל אחד מראשי הישיבות אמר לי בחמימות בזה הלשון: תורה ויישר כח לכם הרב אינפלד, בהערתכם בדין ברכת המזון שצריך לברך כתפילת שמונה עשרה, אף פעם לא נשמע לי זה כל כך, התחלתי לברך יותר טוב בברכת המזון, והיה אחד שהתווכח אתי בתחילה שאולי כוונת השולחן ערוך לפסוקי דזמרה, אבל אחר שעיין שנית אמר לי שאני מאד צודק, ויש להזהר בברכת המזון כמו בשמונה עשרה ממש ותורה לכם. וידוע לי באחד המקומות שהכריזו הלכה זו ברבים ושיש להזהר בזה. כל זה ראיתי לחובה לעורר ויפקידו לברך בלי כל הפסק ושום תנועה בברכת המזון, משום שראיתי רבים שאין מקפידים בזה, ועושים כל מיני תנועות ורמזים בברכת המזון, ואין יודעים דין זה. והיה אחד שהודה לי על ההלכה הזו שאמרת לי, ואמר לי שלא שם לב לזה, ולא ידע ולא שמע זה מעולם. וכן הרבה לא יודעים זה. לא פעם קורה שתלמידים באים אלי בשאלה שאינם זוכרים אם ברכו ברכת המזון, ואמרת להם שאיני מבין איך לא זוכרים? והרי יש לברך כתפילת שמונה עשרה, ובפרט בברכת המזון שיש ארבע ברכות ארוכות, ואיך יתכן שלא זוכרים כלום! והתשובה, שלא מברכין כהוגן... אלא בלי שום דקדוק וכוונה, ובחטף ובקלות ראש. ראיתי אנשים שנגשים באמצע ברכת המזון כשהטלפון מצלצל, ואומרים הלא... נו... וכן נגשים לדלת לפתוח כשמצלצלים או דופקים בדלת, ובוודאי שהוא שלא כדון, ואסור לעשות שום דבר בברכת המזון כמו בתפילת שמונה עשרה, וכמו שנתבאר. ומצוה לפרסם הלכה זו ברבים. סיפר לי רבי חנינא שיף זצ"ל שאצל האהרמ"ר ה"בית ישראל" מגור ז"ע בסעודת שבת הורידו מהשולחן באמצע ברכת המזון ואחרי שגמר ברכת המזון נער הבית ישראל בזה הלשון: עמריצם לא יודעים הלכה, כתוב בשולחן ערוך שאסור לעשות דבר באמצע ברכת המזון וכמו בתפילת שמונה עשר, והזהיר שלא יעשו זה עוד. ואחר זמן רב ראיתי בי"בן איש חי" שכתב מפורש שדין ברכת המזון הוא ממש משמונה עשרה, וזה לשונו (בפרשת חקת אות ג'): "בברכות של בהמ"ז דינם כתפילת י"ח ואין לענות בהם אפילו קדיש וקדושה וברכו וכו', ובשמעו קדיש וקדושה ישתוק, וישמע כדון תפילת י"ח. וכו"כ שם (באות ה') בזה"ל: ברכת המזון ותפילת העמידה [שמונה עשרה] דינם שוה בענינים אלה ואין הפרש ביניהם כי אם בדבר זה שהתפלה מעומד וברכת המזון מיושב. והן בעוה"ז רבים מעמי הארץ מזלזלים בברכת המזון לברך אותה במהירות מאד, ויש עוסק בעת הברכה גם רומז בעיניו קורץ בשפתיו מולל באצבעותיו וכיוצא בזה, וצריך להוכיחם על זאת .. (מנחת נתן)

סיפר המגיד רבי שלום שברדון זצ"ל: איש צדיק היה בירושלים ושמו רבי יעקב דו"ליגר. פעם אחת בא לרבה של ירושלים רבי שמואל סלנט זצ"ל ושאלה בפיו: מה יעשה שאחרי סעודת הלילה אמש לא בירך ברכת המזון. אמר לו רבי שמואל: בודאי מקפיד אתה תמיד לברך על ככר לחם שלימה. שוב איפוא לבינתך ותברוק ובוודאי תמצא שהככר שלימה ולא אכלת. רבי יעקב חזר לביטו ומצא שבאמת כך היה, הוא לא בירך מכיון שלא אכל. שאלו אחר כך את רבי שמואל סלנט: מנין ידע שרבי יעקב לא אכל. ענה רבי שמואל: ידעתי שרבי יעקב יכול לשכוח לאכול, אבל לא יעלה על הדעת שהוא יכול לשכוח לברך ברכת המזון, ומה היה למעשה ר' יעקב אכן התכוון לסעודת לילה, אבל לפתע הגיע שליח של הרב מבריסק רבי יהושע לייב זצ"ל שהוא קורא לו והוא כמובן קם מיד והלך אל הרב ששה שם כל הלילה ומביתו מיהר בבוקר לרבי שמואל סלנט עם השאלה שהתעוררה אצלו (שאל אבד ויגד)

סיפור מההפטרה

השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמעו וילבבו ויבין ויפלא לו: אמר ר' יוחנן גדולה תשובה שמקדעת גוד דינו של אדם שנאמר השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמעו ולבבו יבין ושב ורפא לו (ראש השנה י"ז): סיפר רבי שלום שברדון זצ"ל: מעשה ביהודי אחד, שהיה רוקח במקצועו, שלא ניכר ולא נתוודע לאף אחד ביהדותו, עד שכל בני מקומו, יהודים וגויים חשבוהו לגוי, כי התנהג כגוי לכל דבר, וברגע קריטי וקשה של גזירה נוראה, שגזרה על שלוש מאות היהודים שהתגוררו בכפרו להיות מוצאים להורג עד אחד, התעורר בו הזיק היהודי החבו, ומכוח התעוררות בתשובה זו התגלה בפומבי ליהדותו, ואף זכה בזה להציל את כל הנידונים, שכפסע היה בינם לבין המוות. על השתלשלות הסיפור המרטיט הזה שמעתי מרבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח דיישבת קמניץ בירושלים, ימים קשים שלא היו כדוגמתם, באו על יהודי רוסיה בהתגבר המערכה הפנימית בין הבולשביקים, מתנגדי הצאר ניקולאי, לבין תומכיו, ה"פטרוריקים" שני המחנות נלחמו ביניהם באכזריות גדולה ועצומה, אבל היהודים האומללים נפלו קרבן לשני הצדדים, שכן אלה ואלה חשדו בהם שהם ניצבים לצד השונאים שלהם, וכך עלה בגורלם של היהודים לעמוד ברדיפות בלתי פוסקות, ודמם היה הפקר בידי שני המחנות היריבים גם יחד. אלה חשדו ביהודים שהם תומכים בצאר, והאחרים האשימו אותם שהם תומכים בבולשביקים. המערכה לא נפסקה גם לאחר שהצליחו הבולשביקים לזכור את הצאר ולהורגו, שכן שני המחנות המשיכו ללחום ביניהם, וכך גם המשיכו היהודים לסבול מאלה ומאלה. במסע הכיבוש שלהם עברו הבולשביקים מעיר לעיר ומכפר לכפר, ופעם אחת, כאשר הגיעו לאחד הכפרים וכבשו אותו, מיד נטפלו ליהודים ואחד היה פסקם: כל היהודים נאמנים לצד השני ועל כן אחד דינם למות. הם הוציאו פקודה שעל כל יהודי הכפר להתאסף בככר המרכזית כדי לעשות בהם שפטים לעיני כל, למען ישמעו וייראו. היהודים האומללים, שלוש מאות במספר, נאספו מבוהלים לככר המרכזית, ואז פקדו עליהם להסתדר בשורות ארוכות, כשפניהם לקיר וידיהם מורמות, ולמולם עמדו הקלגסים מוכנים להוציאם להורג בידיה. מפקדם האכזרי השמיע אז נאום באזני כל אנשי הכפר שנדרשו אף הם להופיע במקום, בו הבהיר לכולם כי סוף דומה של היהודים צפוי לכל אלה שיביגדו ולא ייכעו למרות הבולשביקים. והנה בא הרגע המכריע. דומיית-מוות שררה במקום, תנות היוזרים כבר החלו לדרוך את כלי-הנשק לעבר היהודים, אך לפתע התעורר רחש בין המון בני הכפר שצפו דוממים במחזה האכזרי: איש אחד מביניהם נראה מבקיע לעצמו דרך לעבר המפקד, ובהגיעו לידו אמר בקול נרגש: היות שגם אני יהודי, הרי באם עלה בגורל היהודים להירצח - יהיה גם גורלי כך ואיני רוצה להיות שונה מאחי היהודים! היה זה רוקח הכפר, וכאמור, לא עלה על דעת אף אחד עד לרגע זה שהוא יהודי, אבל עתה, כשראה מה קורה לאחיו היהודים - נתעורר בו הזיק הרדום והיהודי שבתוכו קם לתחייה, ועל כן מבקש הוא שמחלקם יהיה חלקו. בני הכפר הגויים, בראותם כך, החלו לזעוק ולצעוק לבל יהרגו אותו, כי הוא הרוקח של הכפר ובלעדיו - יתערערו חייהם התקינים, כי מי יכין להם תרופות לעת הצורך ומי יחבוש פצעיהם. אבל הרוקח היהודי בשלו: הרגוני נא יחד עם אחי! והמהומה רבתה, זה בכה וזה בכה, ומבוכה גדולה פקדה לפתע את הבולשביקים על כל הנעשה, ולפתע נצרו את כלי-הנשק שלהם, עזבו את בני הכפר לנפשם והלכו לדרכם הלאה. כך ניצלו חייהם של כל יהודי הכפר. והיה הדבר הפלא ופלא, שכן אותו רוקח, שהיה מגובר לגמרי ליהדותו, לא רק שהציל את עצמו אלא גם זכה להציל את כל יהודי הכפר בזכותו! (שאל אביך ויגדך)

ועל הכל...

"פרפראות"

אחד ממקורביו של האדמו"ר רבי מרדכי מנשכיו זי"ע שאל אותו פעם: יודע אני כי רבינו כל מחשבותיו מרחפות תמיד בעולמות העליונים, תמה אני כיצד יכול לדרת ממדרגותיו, ולענות לכל אחד בעסקיו הגשמיים. ולמה תתפלא השיבו הצדיק רבי מרדכי: זאתה בשעה שהנך מתפלל ואומר "שמע קולנו" או "שומע תפילה", ושאר הברכות כסדרן, האם אין מחשבותיך משוטטות בענינים אחרים. (מגדולי החסידות)

ענין של טעם"

הטעם שעשרת הדברות נאמרו בלשון יחיד לומר שצריך כל אחד מישראל לומר בשבילי נתנו עשרת הדברות ואני חייב לקיימן ולא יאמר דייה לתורה שתתקיים על ידי אחרים. (פסיקתא זוטרותא)

"מפי כתבם"

אנו חיים בדור שבו יש דברים יפים מאוד בצורה סינטטית. היום העולם המודרני חוזר אל הטבע - אך הכל נעשה בצורה סינטטית, המדע הראה שאפשר לייצר כל דבר בצורה סינטטית. אנו רואים ארון יפה עם כל הצבעים והגוונים של עץ - אבל, זה לא עץ אלא פורמייקה... אפשר לייצר אוכל סינטטי, הכל. עדיין לא ראינו אדם סינטטי, אך גם לזה נגיע... וכיצד ניתן להבחין בין הדברים האמיתיים לדברים הסינטטיים? אם למשל אנו רואים תפוח, ואנו רוצים לבחון אם הוא אמיתי - ישנה אפשרות לקחת את הגרעינים שלו ולשתול אותם באדמה - אם התפוח סינטטי, הוא לא יוציא עוד תפוח כמותו - אין לו פירות, וולדות, אין לו המשכיות. אם הוא אמיתי וטבעי, לא דק שהוא תפוח, אלא הוא יכול להוציא עץ תפוחים, ומטע שלם של תפוחים. אך ישנה אפשרות אחרת - קצרה יותר - להבחין אם זה תפוח אמיתי או לא. אדם שיאכל את התפוחים הללו, תפוח ועוד תפוח - טעמם נפלא ומהנה כי יש להם טעם וריח של תפוח. אך פתאום לאחר יומיים, לא יותר, הוא ירגיש חולשה - חסרים לו ויטמינים. אם אוכלים במשך שבוע רק אוכל סינטטי, מגיעים לבית-חולים. הרופא ישאל - "מה אתה אוכל?" "אני אוכל לחם, חמאת בוטנים, ריבה, בנגות, תפוחים, אך בכל זאת סובל מתת-תזונה". וכאן אנו מגיעים למושג חשוב ביותר שעלינו לדעת אותו ולחשוב עליו כיהודים. עלינו לדעת ולהאמין, שכפי שיש בגשמיות אוכל סינטטי, שיש לו טעם וריח של תפוח אך הוא לא נתן כח, לא בריאות ולא חיות לאדם - כך ביהדות יש "יהדות סינטטית"! אדם יכול לנהוג כיהודי במשך שבועים שנה. לקיים את כל מצוות התורה, ובמידה מסוימת - היהדות שלו היא לגמרי סינטטית ואין לו נשמה שתחיה אותו. ובמילים אחרות, לכל דבר בעולם יש גוף ונשמה. זה לא דווקא מושג יהודי - כל אחד יודע שכשאדם מת, הגוף נשאר אותו דבר ורק הנשמה מסתלקת. וגם אם הנך רואה אדם לפניך, אין פירושו שהוא חי. כי הגוף צריך נשמה. חיות. ההבדל העמוק בין אמיתי לסינטטי הוא, שתפוח טבעי גדל על עץ ויש לו נשמה המחיה אותו. ולכן דבר סינטטי לא יצמיח, כי חסרה לו הנשמה שמחיה ומצמיחה אותו. חז"ל אומרים: "על שלשה דברים העולם עומד - על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח" (אבות פ"א מ"ב) - שלושת המצוות הללו הן הנשמה של היהדות בכלל ושל כל יהודי בפרט. יהודי יכול לנהוג כיהודי - לאכול מצה, לשמוע תקיעת שופר ולקיים את כל מצוות התורה, אך אם הוא אינו לומד תורה - זו יהדות סינטטית. יהדות ללא לימוד תורה, היא יהדות ללא נשמה. לחיות ללא תפילה, אלה חיים ללא נשמה. לחיות בעולם ללא גמ"ח, אלה חיים ללא נשמה. על שלושת דברים אלו העולם עומד - כי ללא שלושת דברים אלו האדם הוא "סינטטי", אין לו נשמה. חסר לו בחיות ובנצחיות. (רבי שמשון פינקס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם יעשה פעולה של מחיקה בשבת ויהיה חייב משום מלאכת כותב?

תשובה: אם מחק חלק מהגג של האות "ח" ונעשה שני פעמים את "ו" חייב משום מלאכת כותב שהרי יש כאן שתי אותיות.

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

הדעתן שבאנשים צריך לשאול עצה. (מבחר הפנינים)
האמת לא ביישנית ולא פחדנית. (שירת חוט המשולש)
חקור בטרם תעשה, פן יבוזו לך בעת המעשה. (איגרת המוסר)

מספורי המגיד

"אז מה אעשה, אושך לרחוב החורפי למות שם?" שאל חיים שלום בחרדה.

שני הרופאים הסתכלו זה בזה במבטים משמעותיים, חיים שלום הבחין בעינו החדה שהם קורצים זה לזה, כנראה ההצגה מוצאת חן בעיניהם מאד, אבל לא היה לו מושג מה עובר במחשבתם.

"אנו יוצאים להתייעץ עם הפרסונל, מה לעשות במקרה שלך, נחזור בעוד כמה דקות ונאמר לך מה אמרו לנו".

כעבור חמש דקות חזר אסי, כשעל פניו היה שפך חיוך גדול.

"ובכן תראה, התייעצנו עם פקידת המיון, היא הציעה לך על חשבונה, יומיים אירוח בבית הארחה זול, יהיה לך בינתיים פרק זמן להתארגן, בעוד כמה דקות יבוא מישוהו לקחת אותך אל המקום".

חיים שלום לא ידע את נפשו, טוב לבה של הפקידה האלמונית לא מצא חן בעיניו, הוא כבר למד ש"חסד לאומים חטאת" כל עוד זה במסגרת בית החולים, עוד ניתן היה לומר שהנהלת בית החולים התחשבה בו ונתנה לו את האופציה להתארגן, אבל שפקידת מיון שחיה על משכורתה הולכת להיות נדיבת לב כזו, עד כדי לתרום לו מכיסה שני ימי הארחה על חשבונה, אינו מוצא חן בעיניו.

הוא החליט לוותר על ההצעה הנדיבה ולהסתדר בכוחות עצמו. הוא חשב על הרעיון ללכת לשכונת "שערי חסד" רגלית הוא יחפש את משפחת לוי היקרה, אולי הם עדיין חיים בשכונה, הם יעזרו לו להסתדר עד שיגיע אל המנוחה ואל הנחלה.

"תודה רבה לכם על ההצעה הנפלאה, אבל נמלכתי בדעותי, אני חושב להסתדר לבד. תביאו לי את תעודת השחרור ואצא בכוחות עצמי".

"אוקי אך שתדע, יש לך עשרים דקות זמן להתארגן, עוד מעט צריכים לארגן את החדר לחולה אחר שנמצא במסדרון, אז אתה מתבקש לעשות זאת בזריזות".

"תוכלו להביא לי את הבגדים בהם הגעתי לבית החולים".

"אין לי מושג היכן הם, אני בצוות הרפואי ולא טיפלתי בקבלה שלך, אבל אגש אל המיון ואשאל את פקידת הקבלה, אולי יש לה מושג היכן נמצאים בגדך. אני לא מבטיח לחזור אלך, אבל אדאג שיהיה מישוהו שיטפל בענייך".

הרופא יצא בזריזות ולא שב עוד.

חיים שלום המתין יותר מחצי שעה, הוא היה במתח אדיר, כל רגע דומה בעיניו כחצי שנה, לבסוף הוא ראה שני גברים זרים נכנסים לחדר, אחד מהם ניגש אליו ושאל אותו האם הוא חיים שלום פינקלשטיין.

חיים שלום רעד בכל גופו, האינטואיציה (חוש פנימי) אמרה לו שכונתם אינה טובה, אבל הוא לא ידע איך להתייחס אליהם.

"קיבלנו מידע שאתה לא מסוחר במיקום ראוי לחורף הירושלמי הכבד, באנו לכן לעזור לך, יש לנו בית הארחה די נוח לא הרחק מכאן, זה מקום שבשעתו הוקם להומלסים ולכל מיני אומללים מהסוג הדומה, תשהה שם מספר ימים עד שתסתדר בכוחות עצמך".

חיים שלום הסתכל עליהם במבט חריף, הם לא נראו לו כמלאכי רחמים, החיוך שעל פניהם לא שפע טוב לב, במוחו עברה מחשבה כי כונתם ל"מגרש הרוסים" שהוקם לפני מאה שנה על ידי הכנסיה הרוסית הפרובוצלבית עבור הצליינים הרוסיים שבאו לדאוג למקומות שלהם ולהשתלט על כל המקומות הקדושים שבירושלים, הם הקימו קומפלקס בנינים ענק ששימש אותם לכל מיני מטרות, בהמשך הזמן נהפך חלקו לבית מעצר על ידי המשטרה המנדטורית שהשתלטה על המקום.

כל אסירי המחנות עברו שם טיפול, לא תמיד לטובה, היה שם מקום ששימש כ"גרזום" אבל כמעט ולא נעשה בו שימוש, כשהיו צריכים להמית שלחו אותם למקום אחר, שני אנשי מחתרת פיינשטיין וברזני שהיו אמורים להעלות על הגרזום במקום התאבדו יום אחד לפני כן, לחיים שלום לא היה ספק בכונתם, הם רוצים לשכן אותנו במקום ההוא.

הם באו לעצור אותנו כדי לתת לו טיפול טוב כיאה לעריק, מישוהו הסגיר אותנו לידי המשטרה הצבאית שמחפשת אותנו כבר זמן רב מאד, כנראה שעלו על פרטנו עוד קודם לכן, הם המתינו בשקט עד לרגע שעלו לצאת מבית החולים וכעת באו לקחתנו עמם לכלא, שני הצדיקים הללו הינם אנשי מ'צ, כדי שלא לעורר סקנדלים באו בתחפושת אזרחית.

גופו התנגד לך, מחשבה עלתה במוחו, אולי הוא מקים צעקה ועושה בלגן רציני, הוא עדיין נמצא בשטח בית החולים ואי אפשר לקחת אותו בעל כורחו, הוא שומע כעת אנשים שעוברים במסדרון לא הרחק, אולי יצעק כעת? ק' הם יבואו לעזרה, הם לא יתנו לחטוף אותנו לעין כל.

אלא ששני האנשים היו מוכנים לסיטואציה הזו, אחד מהם ניגש אל חיים שלום ואחז בכתפו בחזקה.

"מולי פלד היקר, המכונה כעת חיים שלום פינקלשטיין, אתה מבין שאנחנו ידעים בדיוק מי אתה ואנחנו מכירים את כל התחבולות שלך לחמוק מידי הבלשים שלנו היינו כבר בכל התרגילים שלך, לכן נאמר לך שאנחנו לא מתפעלים מהדיבורים שלך. נאמר בקצרה, אתה עריק מהצבא ובהתאם לך עליך לרצות את הדין.

אנחנו מבקשים ממך לא להתנגד, יש ברשותנו נשק בכיסנו ואנחנו יכולים להשתמש בו אם נצטוך, אתה אפילו לא תרגיש כשהכדור יפלו את ראשך העדין לשניים, לכן אנחנו מבקשים ממך, תהיה בשקט כשנצא איתך, יש לנו בשבילך חבילת בגדים פשוטה, אתה תלבש את הבגדים ותצא בצורה רגילה עם ארשת נינוחה, כיאה למחלים שחברים טובים באים לאסוף אותנו".

מספורי המגיד

הם הוציאו מתיק שבידם בגדים אזוריים והניחו זאת על המטה, הם יצאו לרגע מן החדר כדי לאפשר לו ללבוש את הבגדים בצניעות. חיים שלום התקרב לחלון ובדק במהירות, האם הוא יכול לנצל את הזמן הפנוי ולברוח דרך החלון, אך כשהתקרב אל החלון שמע את אחד הבחורים רץ במהירות לעברו, הלה תפס אותו בחזקה ועצר בעזו מלטפס אל החלון.

"אם תתחכם נוציא אותך כאסיר כפות באזיקים, האם זה ימצא חן בעיניך יותר?! עדיף לך לצאת כאדם משוחרר בלי למשוך את העין, גם מצבך ייטב לך בעתיד, אם לא תתנגד, כל אלו שהתחכמו איתנו שילמו מחיר יקר מאד, יש לנו פציינט חמוד שהתעקש והלך איתנו ראש בראש, הוא גרם לעצמו שישב בכלא עוד עשר שנים מיותרות".

חיים שלום הבין שהפסיד את המערכה, עליו להיכנע לפני שיעשו בו שמות, עד עתה שיחק לו מזלו, אבל עתה שיחק בו מזלו, הגיע הרגע בו המשטרה הצבאית הניחה עליו את ידה, הם חיכו לו בסבלנות עד שיבריא כדי שיוכלו לטפל בו בשיטות שלהם.

הוא ביקש שיתנו לו לקחת את שקית התפילין שלו עליו הוא לא מוותר, הם הנהנו להסכמה, חיים שלום התלבש בבגדים שנתנו לו וקץ יצא מבית החולים. בחוץ המתינה לו מכונית שהייתה במצב התנעה, הם הושיבו אותו מאחור, כשלידו יושב בחור נוסף ששמר שלא יעשה צעד מטופש בניסיון בריחה מהמקום. הם עשו זאת בצורה נקיה וחלקה, כך לא הבחין איש ביציאה המהירה.

כעבור מספר דקות הגיעו למגרש הרוסים, שם היה בית המעצר המפורסם לשמחה השלב הראשון לפני השיפוט היה נערך במקום, כבר מרחוק הבחין במבצר האימתני שהיה בנוי היטב ערוך לכל סוגי פריצה מבחון, נראה שמי שנכנס למקום יקשה עליו לברוח, ככל שהתקרב למקום חש את הפחד גואה בקרבו, מראה הזקיפים שנעו מסביב כשחלקם מצוידים בכלבי שמירה אימתניים, מגזע כלבי הרועים הגרמני שידעם להטיל מוחך על הבריות, הביא אותו לרעוד בכל חלקי גופו דומה שהקדחת הישנה חזרה אליו, כל גופו הזיע ורטט עד שכמעט שהבלשים יכלו לשמוע זאת, לחיים שלום זה לא הציק במיוחד הוא התרכז בבעיות החדשות, עוד פרק קשה בחייו מתחיל עכשיו, השאלה כמה זמן תתמשך התקופה ומתי יצא לגאולה.

עוד לפני שיצאו מהרכב אזקו את ידיו ואת רגליו, כדי שלא יוכל לנסות להתנגד, למעשה לא היה כל צורך בכך, המקום היה מלא באנשי שב"ס, לא היה לו סיכוי לברוח מהמקום. עטית האזיקים הייתה, אקט השפלה שנועד לשבור את רוחו עד דכא.

הוא הוכנס אל פקיד הקבלה אדם קשוח למראה שנראה כחצי גולית, רוחב גופו החסון כשני אנשים וידיו עשויים "עשת פלדה" שרירי מקומרים ובלטים, ניתן היה להניח עשר זוגות תפילין במקום, חיכוך היה מפחיד ביותר, הוא נראה סדיסט מושלם, דומה היה לאחד מקלגסי הנאצים ימ"ש הידועים לשמצה, הוא לא היה בטוח אם זה שמולו אינו אחד מאנשי המאפיה או אולי נאצי לשעבר שהתגייס לשב"ס.

"וואלקאם טו זירעאל גייל- ברוך הבא לצל קורותינו בכלא הישראלי. אתה לא יודע עד כמה שאנו שמחים לקבל אותך, אתה תהיה הכתר לראשנו, יהיה לך כאן בית הארחה מאד טוב, הכל על חשבון משלם המיסים הישראלי, רק שצריך לזה מחיר מסוים לא רציני במיוחד. אתה מתבקש למסור לנו את כל הפרטים שלך במדויק, עלך למלא את הגיליון ולא לחסר אף פרט חשוב, אין צורך להבהיר שהעלמת מידע תגרור עונשים בהתאם".

חיים שלום מסתכל בשאלון ורואה את הבראך בגדול, יש שם מספר שאלות מביכות ביותר שעדיף לא לענות עליהם. הוא הכין את עצמו למצב הזה, עוד מהרגע הראשון לפני שיצא מבית החולים, כשתפס את חומרת מצבו, ידע שאין לו דרך אחרת, רק לעבוד בדרך שהוא בחר.

"אני מצטער מאד, אין ביכולתי לענות על השאלון הזה, הרבה מהפרטים לא נוגעים אלי, אין לי מה להסתיר, אבל אני לא יודע בכלל מי אני בעצמי?" ענה חיים שלום כולו רועד מהתגובה האמורה להגיע מהר האדם.

"חחחחח בדיחה יותר מוצלחת מזו לא שמעתי...זה לא שאני לא שומע בדיחות, כבר שמעתי הרבה מאד אחת מהן לא שכחתי, ועל כך אני יכול להעיד, אף אחת מהן לא התחרתה עם הבדיחה הזאת" רעם חצי גולית בצחוק שדמה יותר למטח פגזים בינוני.

נראה היה שאכן החוקר מרצה מהבדיחה עד מאד, פרצי הצחוק שהפיק גופו האדיר לא נגמרו, כל רגע הבין יותר עומק ונהנה מחדש מהברק של ההומור המושחז, מעולם לא נתקל בסוג התחמקות כל כך מוצלח, הוא כבר נמצא במקום חמש שנים, היו הרבה ניסיונות להערים עליו, להעמיד פנים מטומטמות מבולבלות או בוכיות, או כל סוג אחר של בריחה, אבל איש לא בא עם כזה סיפור מקורי, זה נשמע כל כך שובב וטוב והביא אותו לזרום עם זה.

"אני אמליץ עליך להיות "ליצן החצר" אין לנו סחורה טובה, אתה תעשה זאת הכי מוצלח, אני אהיה המאזן הקבוע לך".

"אני לא מנסה להמציא בדיחות, אני אומר את המציאות הפשוטה, עברתי "בלאק אווט" איבדתי את הזיכרון של התקופה האחרונה, אתה יכול לשאול בבית החולים ביקור חולים יש שם כמה אנשים שיאשרו שעברתי עקב המחלה הקשה שלי "בלאק אווט" חסרים לי המון חלקים בפאזל שלי ולכן אין סיכוי שאוכל לענות על השאלון שלך".

"טוב... כרגע תמלא את הפרטים שאתה כן זוכר, את היתר נראה לסדר בהמשך, יש לנו את הדרכים שלנו איך להשיב לך את כל פרטי הזיכרון, אבל אנו לא ממהרים לשום מקום, בינתיים תקבל חדר חמוד כראוי ל"ליצן חצר" מהסוג הלא קלאסי".

הוא הובל לחדר בו קיבל בגדי אסיר מלכותיים, הוא התבקש ללבוש את הבגדים, לא היה מה לקחת ממנו, חיים שלום הגיע בלי שום פרטים מבית החולים, מלבד הבגדים שנתנו לו צוות הבלשים שהביאוהו למקום.

בבת אחת הוטל חיים שלום לתוך מצב חדש אותו לא חווה מעולם, הוא כבר חווה שירות בצבא עם רדיפה של טרוריסט, לאחור מיכן בריחות וטלטולים, שינה במחסן טחוב לחלוטין, פחד עצום במשך חודשים ארוכים, כשאין לו מושג מה יהיה בעתיד, הוא גם חווה את המשברים שעבר מההתנתקות מהמשפחה, זה כעשר שנים שהוא ללא משפחה.

שופר

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיעונוכ"א

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א

אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי פרשת יתרו - שובבי"ם תשפ"ב

גליון 65

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

להאיר בעולם הגשמי את החיות האלקית שבו הוא גדול מגילוי אליהו

בכל דבר גשמי ובכל דרך הטבע חיות אלקות השוכן בו, וזהו "משה נגש אל הערפל אשר שם אלקים", אלקים גימטריה הטב"ע. וזהו שאמר אבי מורי [הרה"ק מרוזין] ז"ל וזקני הרב הר' שלום [מפראהבישט] זל"ה⁽¹⁾ כי הנה שמואל אמר 'נהירין לי שבילי דרקיע כשבילי דנהרדעי', והם אמרו נהירין לי שבילי דנהרדעי כשבילי דרקיע, כי להאיר בזה העולם העשייה עולם הגשמי דרך הטבע את חיות המוסתר בו, זהו דבר יותר גדול וזהו בחינת גילוי אליהו בגמטריא ב"ן, בן מקנן בעולם העשייה, והצדיק הרואה בכל דבר גשמי התנהגות הטבע בעולם העשייה חיות השי"ת וכחו זהו בחינת גילוי אליהו⁽²⁾. אמת ליעקב, פסח תרי"ט

"משה נגש אל הערפל אשר שם האלקים" (שמות כ"ח). האלקים עשה את הד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשייה שיהיו כולם קרובות אלי', וגם עולם העשייה שהוא עולם הזה יהיה כולה לה' כמו הג' עולמות שלמעלה, רק האדם בחטאו גרם שישתתר חיות ה' בהסתר עצום בזה העולם העשייה ויראה כאילו הוא נבדל מהם והוא כולו גשמי, וכשיעזור השי"ת ותהיה הגאולה יהיו הג' עולמות, והעולם העשייה כולו חד כי לא יסיר עוד האור אלקי השופע בו. ותראה את חיות אלקות המוסתר עתה וגם 'מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון', היינו העולם העשייה עולם הגשמי, 'להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו' היינו הג' עולמות שלמעלה. והצדיק גם עתה רואה

וזה"ש השבוע

סוד הבריאה

"והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ" (שמות י"ג). **הרה"צ ר' יוסף יהושע ז"ל חתנו של הראב"ד** (הרב אברהם ז"ל) **זצ"ל הגה"ק מבוטשאטש זצוק"ל סיפר שחותנו היה פעם בחתונה אצל הצדיק הקדוש רבי שלום מפראהבישט אבי הצדיק הקדוש הרבי רבי ישראל ז"ל מרוזין, וכשחזר מהחתונה אמר הראב"ד ז"ל בעמדי תחת החופה עם הרבי ר' שלום זצ"ל למדתי ממנו את סוד הבריאה.** דעת קדושים, תולדות שבסוף הספר

מהוסיאטין עם אביהם [מון הס"ק מרוזין זי"ע] ביחד על השפאצירען (טיול) כדרכו בקודש. בא לקראתם איש אחד ובידו קוויטל עבור מקשה לילד זה ג' ימים, בעת שלקח הקוויטל התחיל הרה"ק מרוזין לקלל את המסכים המבדילים, המטשנים מבלי לגלות לו מן השמים כי יש דבורו מקשה לילד זה ג' ימים, והוא לא ידע מעצמו, שיעשה טובה טרם יבוא אליו. כאשר נסעו הרחק הלאה, אמר להם בני, אחת שאלתי שתהיה הגאולה שלימה במהרה, ובאם חלילה לאו, אותה אבקש שיבוא הבעש"ט הק' עוד הפעם לזה העולם לתקן את בני הדור. אחר כך סיים ובריו ואמר בניי כל תחשובו כי אני קניתי נחלת פאטיק עבורי, כבר הכינותי מדור עבורי יותר נאה ויאה אחרי עבורי ימי החג. בשבת בבוקר לא היה מיסיב על שולחנו עם אנשים, רק קרא לחתנו רבינו הק' [מויזיץ] שיכנס אצלו אחר התפלה בשעת הקידוש, והרכין ראשו ואמר התחלת הסדרא משובע זו הוא 'וזהו כי תבא אל הארץ', והיה הוא לשון שמחה, מתרץ האור החיים כי הכוונה הוא מתי יבוא לארץ עליונה.

אמר הרה"ק [מרוזין] אני אומר להיפך, כי תבוא אל הארץ פירוש לעולם הזה ששם יוכל כל איש ישראל לקנות שלימות לנפשו, כל חד לפום מדרגתו, ושי"ן לשמות בזה. לא בארץ העליונה שהוא אך בחינת עומד, כי מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת (עבודה זרה ג), ומה זו השמחה. וכן במה שאמר שמואל ירחיני! (ברכות נח). נהירין לי שבילי דרקיע כשבילי דנהרדעי, אני אומר להיפך, נהירין לי שבילי דנהרדעי כשבילי דרקיע, כי מי שמהפך חומר לצורה יזכה לחזות בנועם ד' שבילי דרקיע, לא כן שבילי דנהרדעי הוא דבר גדול מבלי לתעות בתוהו לא בדרך, עבד"ק.

2. וראה בספר עירין קדישין (דף מו): מה שסיפר מון הס"ק מרוזין זי"ע מאחד שהציר לאביו [הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט] זי"ע שרוצה לראות אליהו, ולבסוף אמר: 'כשמאמינים שמלכותו בכל משלה ולית אתר פנוי מניה זהו ענין גילוי אליהו'.

פעם על זה, אמר הרה"ק רבי שלום זצ"ל, אני והוא, הוא כמשל שמושיבין תרנגולת על ביתא אווה (הנקרא קוואטשקע כן אמר הלשון), וכשנולדו האפרוחים הולכת אמם עמם, וכשבאים אצל מים אז הקטנים משיטים חיתך על פני המים, והאם עומדת וצועקת ביראה שלא יטבעו בהמים, עכלה"ק. וראה עוד בספר **מרגינתא דבי רבנן** (עמי קעט) שכתב בשם החסיד ר' זאב מבערשיד תורה בפר' כי תבוא מהרה"ק מרוזין, וסיים 'שמואל ירחיניא אמר נהירין לי שבילי דרקיעא כשבילי דנהרדעי, ואני אומר שנהירין לי שבילי דנהרדעי, עש דער לאכט מיר הארציות (מאירים לי הארציות) כשבילי דרקיעא, והיה לשון שמחה, ועיקר השמחה כשכא אדם לעולם העליון בארציות שלו. כל אחד ואחד לומד בבטן אמנו רק המלאך מושכח אותו, אבל בנים של אבי ז"ל דאנקט דער מלאך להשי"ת אז זיי שנעלין ניט אים עכ"ל.

וראה כעניו בו בספר **אבן שתיה** (מערכה ששית, עמ' שמג במהדורה החדשה): שמועתי מפי רבינו הק' (רבי מנחם מענדיל מוויזניץ) שבשנת תרי"ג, ה' פרשת תבא, נסעו בצוותא חדא הוא וגיסי הרה"ק רבי דוד משה מטשאטקוב והרה"ק רבי פיביש

1. בספר בנין שלמה (ליקוטים תלפיות, מערכת ח אות סה) הביא את דברי הרה"ק רבי אברהם יעקב מטאדיגורא זי"ע בזה הלשון: כתבי 'ואביא אתכם אלי', להתקרב לה', אך הענין הוא שבאם ח"ו ישראל לא יהיו זכאים כל כך שיהיה המאולה למעלה מהטבע תיכף, רק בתחילה בדרך הטבע ואחר כך נתגלה בחינת למעלה מהטבע, והטבע אין אפשרי לכנוס מהוה את כל ישראל לארץ ישראל, יהיה בתחילה הכינוס, אך אני אין רוצה בזה, אך שיהיה חיתך למעלה מהטבע. רק אני אומר פן ח"ו יהיה מההכרח להטבע עוד, על כן נשלם כל כך בזמן הזה יותר מקודם. והענין כמו למעלה בהמרכבה אמר (יחזקאל א כ), 'אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו ולא יסבו ורוח החיות באופנים' גו' שהולך ברוח. כן נשתלשל למטה בחינת להנשא ברוח. ועניני עולם הזה הוא כמו (לאנדקארט - מפת כדור הארץ) שבו רשום כל המדינות, ונקודה קטנה מורה על כל מדינה, וכן רשום אחד מורה על נהר גדול. ובתוך לאנדקארטע קטן נרשם כל העולם, כן זה העולם הוא (לאנדקארטע) של כל העולמות העליונים, וכל ענין מורה על איזה דבר גדול שהוא בעולמות עליונים. ועל כן אמר הרה"ק רבי שלום [מפראהבישט] זי"ע ועב"י, שמה שנאמר (ברכות נח): 'אצל שמואל נהירין לי שבילי דרקיעא כשבילי דנהרדעי'. שצריך להיות בחיפך, כי למטה יותר חידוש לידע כל דבר עד שרשנו. ולזה צריכים הענין הנאמר (הגיגה טו): ברבי מאיר תוכו אכל קליפתו זרק, להתנקה מכל סוג הקליפה או יולין לבא לאור השתוק לראות הכל. ועל כן הענין קשה כל כך, והספרים החמירו כל כך, אם כי באמת יוכל האדם לראות בכל דבר את השם, אך מחמתו שהוא קשה לזרוק את הקליפה. שלמה המלך ע"ה אצלו כתיב (דברי הימים א ט) 'וישב שלמה על כסא ה' והארצה לעשות העולם הזה כמו בעולמות עליונים. ואמר הרה"ק רבי שלום זצ"ל פעם על הנהגותיו, כשהיה אצל הרה"ק רבי נחום [מטשערנוביל] זי"ע ועב"י סמוך אצל שולחנו, והיה הנהגת הרה"ק רבי נחום זצ"ל לקום בחצות, והוא עשה אז כהנהגותיו, ופקפק הרה"ק רבי נחום זצ"ל

השתלח
הטב קדישין
מרוזין
בן הרה"ק
רבי שלום שכנא
מפראהבישט
בן הרה"ק המניד
הגדול ממועווישט

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הנעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז'ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

ובשעה שיגיע תפלת המנחה ילך תכף להתפלל. ומקדם התפלה צריך גם-כן להרהר שישוב בתשובה שלמה על כל מה שעשה מעודו עד היום הזה, ועל כל מה שעשה בגלגולים הראשונים. ועקר - על הדברים האלו, שהם: ראיה, ושמיעה, ריח, ודבור, ושמוש, ותנועה, והלוח, ומשויש. ויקבל עליו שפיוס ההוא והלאה לא יעשה זאת, ובדברים אלו יעשה רצונו יתברך שיהיה לו נחת-רוח. ויעמד להתפלל. ויאמר מקדם הקרבנות בלבד, שבזה הוא מכניע הקלפות מעט. אבל פסוקי דזמרה אין אומרים, כי אז הוא התגברות הקלפות יותר מבפקה, ואי אפשר להתגרות בהן.

שלמות שלום - השלמות וציונים

באו"ר. ואין מן הארץ ועד הרקיע מקום פנוי, אלא הכול מלא המונים, מהם לשלום מהם למלחמה, מהם לטובה ומהם לרעה, מהם לחיים ומהם למוות. ועל זה מיוסד שיר של פגעים (תהלים צא א) 'וישב בסתר עליון', 'כי הוא יצלך', 'באברתו', 'לא תירא', 'מדבר באופל יהלוך', 'כי מלאכי'. וכל אלו המחנות בין הארץ ובין השמים, דוגמת ההולך בדרך במקום סכנה, כך תפילתו של אדם עוברת בין אלו הכיתות ועולה עד לרקיע, אם יש בו זכות לא יפגעו למטים תפילתו, ואם אין בו זכות, כמה פגעים ומשחיתים פוגעים בדרך. ולפי זה הדרך תיקן דוד המלך עליו השלום הזמירות, כדי לפנות דרך לתפילות לעבור, כי כל אותן הכיתות הן כמו ענן מעכבין לעלות התפילה. ועל זה נאמר (איכה ג טו) 'סכתה בענן לך מעבור תפלה'. וכשבא דוד עליו השלום והתקין זמירות, בהיות האדם מסדר אותן הזמירות אזי מסתלקין והולכין להם אותם המשחיתים והמקלקלים והמעכבים, ונקראו זמירות מלשון מזומה, 'זכרת הזוללים בזמירות' (ישעיה יח ה). ועל זה אמר הכתוב (תהלים קס"ג) 'זמירות היו לי חוקך בבית מגורי'. כלומר, באותם המקומות שהייתי מתיירא מהן בדרך והייה לי פחד ומגור, באותן הזמירות פזרתים והכרתים. ולפי זה הדרך נאמר (איוב לח, ו) 'ברון יחד כוכבי בוקר' וגו', ועיני רינה הם הזמירות הנאמרים בבוקר, ואזי יתפזרו ויתרועעו כל בעלי הדין הקשה הנקראים בני אלהים. ולשון יריעו מלשון 'רועה התרועעה הארץ' (ישעיה כד טו). עכ"ל. ועיין עוד לעיל מה שהבאנו בזה הרבה מספיק.

המתקת הדינים במנחה

ובענין מה שכתב רבינו 'כי אז הוא התגברות הקלפות יותר מבבוקר' נראה לציין בספר **תולדות שמואל** (עמ' לב פרק ח מאמר חמדות אות ד) מהגה"צ מאונסדארף זצ"ל בזה הלשון: פעם אחד נסע עם הרה"צ רבינו שלמה הק' מבאבוב זצ"ל ושאלו רבינו ז"ל הטעם שמאחרין החסידים זמן תפלת מנחה עד סמוך ללילה ממש. והשיבו הצדיק הנ"ל, ידוע שבשעת מנחה לעת ערב הדינים מתגברין בעולם, ובכל רגע ורגע תקפו יותר, על כן מתפללין סמוך ללילה להמתיק הדינים. ואמר על זה רבינו (מבאבוב) הלא דבר נכון הוא זה, אולי זאת כוונת הפסוק 'ויצא יצחק לשוה בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא גמלים באים' (בראשית כד סג), כי אמרו חז"ל (ברכות נו) 'הרואה גמל בחלום מיתה נקנסה לו מן השמים', ואם כן רומז גמל על הדינים, על כן כאשר ראה יצחק 'הנה גמלים באים' שהדינים מתגברים, תיקן תפלת מנחה להמתיקם, עכ"ל.

הרבים אין לנו מזבח וקרבן, הרי התורה והתפילה הם במקום מזבח, וצריך האדם ליכור קודם התפלה שפלותו וקטנותו ולשבר החומר הגס לפני השם יתברך ברוך הוא, וכאשר אין אדם עושה כן, אומר אני אשר כל מחשבותיו הרעים חס ושלום עד עתה יעלה ברעיונו בעת התפילה ויבלבלוהו. עכ"ל.ק.

ענין המזמורים שנאמרים בשחרית ולא במנחה וכתב רבינו עוד 'ויאמר מקודם הקרבנות בלבד שבזה הוא מכניע הקלפות מעט'. גם ענין זה ביאר רבינו קודם תפילת שחרית וכתב (פרק ז) 'ויאמר מקודם הקרבנות והזמירות, שבזה מכניע הקלפות ומגדיל [בזה] הבורא יתברך, ע"כ. אך קודם תפילת המנחה מיעט את ענין הזמירות, אשר כמו שנתבאר (שם) שנקראו הזמירות בשם 'פסוקי דמרה' על שם שהם מזמרים עריצים.

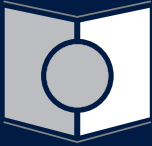
וכמו שכתב המקובל האלקי רבי יוסף גיקטיליא זצ"ל בספרו הקדוש שערי אורה (השער הראשון, הספירה העשירית) וזה לשונו: אמר שלמה המלך עליו השלום: 'שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים' (קהלת ד יז), הודיענו בפסוק זה שצריך האדם לבדוק עצמו ולהיזהר כשרוצה להתפלל לפני ה' יתברך, ולראות ולהבין אם יש לו מקטריגים ומעכבים לקבל תפילתו, ויש לו לסקל המסילה ולהרים מכשול מדרכיו. משל לאדם ההולך לחצר המלך להפיק שאלה, שהוא צריך להזדרז ולדעת אם יש בדרך פגע או סכנה. ומלבד זה יש לו להתבונן כמה שערים יש בבית המלך, זה לפניו מזה, ולהכיר אותם השוערים הממונים לשמור השערים, ולהיותו אהוב אצל כולם, ולדעת אם יש בהם איש שונאו שישלים עמו. ומלבד כל זה ראוי לו לדעת ולהתבונן בבגדים שהוא לבוש אם הוא ראוי להיכנס בהם בחצר המלך, כמו שאמר 'כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק' (אסתר ד ב), ומלבד כל זה ראוי לו לבדוק בעצמו אם הוא הגון לדבר לפני המלך והשרים והסגנים אשר לפניו, ואם יש בהם מי שיערער על בקשתו, וכמו כן אם יזדמן לו שיתעכב בהיכל המלך שעה או שתיים, כלל גדול: 'מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא', ואם במלכות בשר ודם יש לו להיזהר בכל אלו הדברים שאמרנו, כל שכן בהיות האדם נכנס להקביל פני מלך מלכי המלכים הקב"ה יתברך ויתעלה, שיש לו לאדם להבין ולדעת כי מן הארץ ועד הרקיע אין שם מקום פנוי, אלא הכול מלא גדודים והמונים מהם טהורים בעלי חסד ורחמים, ויש למטה מהם כמה בריות טמאות מזיקים ומקטריגים, וכולם עומדים ופורחים

'ובשעה שיגיע תפלת המנחה ילך תכף להתפלל'. כן כתב בטור (או"ח סי' רלב) וזה לשונו: וכשיגיע זמן תפלת המנחה יתפלל, ומאוד צריך ליהדר בה דאמר רבי חלבו אמר רב הונא לעולם יזהר אדם בתפלת המנחה שהרי לא נענה אליהו אלא בתפלת המנחה, שנאמר (מלכים א יח לו) 'ויחי בעלות המנחה ויגש אליהו, והטעם מפני שתפלת השחר זמנה ידוע בבוקר בקומו ממתנו מתפלל מיד קודם שיהא טרוד בעסקיו, וכן של ערב בלילה זמנה ידוע בבואו לביתו והוא פנוי מעסקיו, אבל של מנחה שהיא באמצע היום בעוד שהוא טרוד בעסקיו צריך לשום אותה אל לבו ולפנות מכל עסקיו ולהתפלל אותה, ואם עשה כן שכרו הרבה מאד. ועל כן מנעו חכמים לכל אדם לעשות מלאכות הקבועות סמוך לזמן המנחה, דתנן לא ישב אדם לפני הספר, פירוש להסתפר, סמוך למנחה עד שיתפלל, ולא יכנס למרחץ ולא לבורסקי ולא לדין ולא לאכול, וכו'. ע"כ ועי"ש עוד.

וכתב בספה"ק שלמי ציבור בה הלשון: 'יהא זהיר להתפלל מנחה בזמנה ובציבור, כי עיקר שלימות התפילה היא בחזרת השליח ציבור כמו שנתבאר לעיל בהלכות חזרת התפלה של שחרית, ויזהר להתפלל אותה בכוונה יתירה כמו שאמרנו בזה (ויחי לו). וכולהו צלותי בעי בר נש לכוונא דעתי, ובצלותא דמנחה יתיר מכולהו, בגין דדינא שרייא על עלמא כו', ובהגיע זמנה יפנה מכל עסקיו להתפלל אותה כראוי, ואפילו יראה שיגיע מזה הפסד ממוון, כי אין אדם נוגע במוון לחבירו.

תשובה קודם התפלה

והוסיף רבינו את ענין ההכנה לתפילה, וכתב 'ומקודם התפלה צריך גם כן להרהר שישוב בתשובה שלמה' וכו'. אף על פי שכבר האריך בזה קודם תפילת שחרית וכתב שם (פרק ה) כדברים האלו, וזה הלשון קדשו: יחשוב מעט בגדולת הבורא יתברך ובשפלות עצמו, וקודם תפילת שחרית יאמר התפילות שנת"סודו על גדולת הבורא יתברך ועל שפלות האדם, והירהר בתשובה שלמה ויאמר: רבונו של עולם, מחול לי על כל מה שחטאתי לפניך מיום היותי על האדמה עד היום הזה, ובפרט בדברים אלו שהם ראיה, שמיעה, ריח ודיבור, שימוש ותנועה, מימוש והליכה, ומה שחטאתי לפניך בגלגולים הראשונים. ומיום הזה והלאה הרניי מקבל עלי שלא לעבור על רצונך. עכ"ל. ועיין שם מה שנתבאר על פי דברי קדשו של מרן הרה"ק מרוז'ין ז"ע (הובא במכתבי אלהו ח"ב עמ' לו) שענין זה הוא יסוד ההכנה לתפלה, וזה לשונו: עתה שבעוונותינו

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 311

פנינים לפרשת יתרו

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

"עדיין מתנגן באוזני קול לימודו הנעים של אבא, היושב ליד הסטנדר סמוך למיטתי, ומשנן את דפי הגמרא - הן בערב בשובו מן ה'כולל' והן באשמורת הבוקר, כשרק קולו מפר את הדממה. אבא היה זה ש'הצליח' להרדים אותנו מידי ערב: כששב מן הכולל היה מוצא אותנו בחדרו - חדרנו, מקפצים על המיטות ועל המזרנים..."

זכרונות ילדות מבני ביתו של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

מאת: ר. צביון

"תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (שמות י"ט, ג')

Yaakov Nahumi/Flash90

זיכרונות נעימים

הצפיפות הגדולה לא העיבה על שמחת החיים בבית, אלא אדרבה, היא מהווה חלק מרכזי מזיכרונות הילדות הנעימים המלווים אותי עד היום.

דירתם השלישית של אבא ואמא, ברחוב רשב"ם 23 שבשיכון 'חזון איש' - הדירה שבה מתגורר אבא עד היום - היא הדירה שבה עברנו את שנות ילדותנו, וממנה יש לי זיכרונות רבים.

עד השנים האחרונות היתה הדירה בת שני חדרים בלבד - חדר אחד שימש כחדר הורים, והחדר השני, הנקרא 'חדר הספרים', היה 'רב שימושי' - הוא היה ה'סלון'; הוא היה חדר הלימוד של אבא; הוא היה חדר הילדים, ולמעשה הוא היה כל הבית... בחדר הלא-גדול ישנו שישה ילדים. ובתוספת השולחן והסטנדר לא נותרה בו מרצפת פנויה. מלבד שני החדרים היו מטבח קטן והול קטנטן, שאף אותו ניצלו עד תום: היה בו שולחן קטן שבו השתמשנו כשאבא למד בחדר הספרים, ובלילה ישנו שם שני ילדים.

בבית זה גדלנו כולנו - חנה ע"ה, לאה, אברהם ישעיהו, אני, שלמה, ברכה, דינה ויצחק שאול - ומעולם לא היה צר המקום בביתנו.

בשמיים שלא יחלה!
אותו תלמיד סיפר, כי אכן הקפיד שלא להפסיד אף שיעור, ובאמת
כל אותן שנים שבהן מסר אבא את השיעור - לא היה חולה ולו פעם
אחת, כי אם בימי שישי ושבת, שבהם לא התקיים שיעור...

קול התורה מתנגן

סמוך להנץ החמה אבא יורד לבית הכנסת. (אבא רגיל לקיים את
כל המצוות בזמן הראשון שניתן לעשותן, בבחינת 'זריזין מקדימין
למצוות', משום כך הוא מתפלל את כל התפילות מיד בתחילת
זמנו). בשובו היה יושב ליד מיטתו בחדר הספרים, כשהוא עטור
בטלית ובתפילין, וקורא נביא בטעמים.

הנעימה המתוקה של פסוקי הנביא, שהתנגנה מידי יום ביומו
בעוד קורי שינה על עינינו, נדמתה לנו כחלום מתוק. עד היום היא
מהדהדת באוזנינו, והננו מתרפקים עליה בגעגועים!

בשעה זו (שבקיץ היתה מוקדמת מאוד) התחיל הבוקר בביתנו.
התעוררנו, נטלנו את ידינו, ומשום שאבא הקפיד לא ללמוד תורה
בחדר כל עוד נמצאים בו מי הנטילה, פינינו אותם תכף ומיד, סידרנו
את המיטות בזריזות כדי שאבא ילמד בחדר מסודר.

זהירות בכבוד הספרים

בכלל, תמיד הקפדנו מאוד שחדר הספרים יהיה נקי ומסודר. אבא
עצמו לימד אותי בקטנותי, כיצד לטאטא את החדר. השתדלנו
שהשולחן יהיה ריק. ולא יעמדו עליו אלא ספרי הלימוד של אבא.
את הספרים עצמם היינו מנקים במברשת מיוחדת, מפני כבודם.
אבא מדקדק מאוד בשמירת הספרים - כשנקרע דף, היה אבא
מדביקו בד"קנות. אני זוכרת כיצד היה מסדר יפה את שני הקרעים,
מבקש מאחד הילדים להחזיק בהם שלא יזוזו, ומדביקם בזהירות...
פעם קרעה אחותי בת השנתיים פיסת נייר מספר קודש. על מעשה
כגון זה היה אבא מעניש לשם חינוך, אולם אחותי הצטדקה: "רק
'עישרת' את הספר"... אבא נהנה מההברקה והניח לה... (באותה
עת שהתה בביתנו הדודה צביה גריינמן, והיא הגיבה: "הרי זו שנינות
קוסובאית אופיינית"...).

אבא רגיל לספר כי בעל ה'תשב"ץ' היה מכבד מאוד את ספרי
הקודש שלו, ובזכות זה זכה כי אין התולעים שולטות בספרים
שחיבר. אבא מספר גם כי פעם ראה אצל ה'חזון איש' ספר 'תשב"ץ'
ישן, והיה שלם לגמרי!

אבא נזהר מאוד שלא יהיו ספרים הפוכים בבית, וכן שלא להניח
נביא על חומש, סבא הסטייפלר הקפיד גם לא להניח ספרי אחרונים
על ספרי ראשונים וכיוצא בכך.

אבא מקפיד גם שהספרים יעמדו בארון בצורה מכובדת ומסודרת.
אבא מרגיש כי הספרים הם 'משהו חי', וזו היתה התחושה שהשרו
בבית.

כל ההנהגות הללו החדירו בלבנו את כבוד התורה!

(הרבנית ר. צביון מתוך 'בית אמי')

עדיין מתנגן באוזני קול לימודו הנעים של אבא, היושב ליד הסטנדר
סמוך למיטתי, ומשנן את דפי הגמרא - הן בערב בשובו מן ה'כולל',
והן באשמורת הבוקר, כשרק קולו מפר את הדממה.

אבא היה זה ש'הצליח' להרדים אותנו מידי ערב: כששב מן
הכולל היה מוצא אותנו בחדרו - חדרנו, מקפצים על המיטות ועל
המזרנים... הוא היה מוודא שהתפללנו 'מעריב', שקראנו קריאת
שמע שעל המיטה ושהכנו מים לנטילת ידיים בשחרית, ולאחר מכן
היה עורך הגרלה מי הראשון שיזכה לברך 'המפיל'.

את ההגרלה ערך כדרכו בשמות של מסכתות: הוא היה בוחר באחד
הילדים ומתחיל למנות את שמות המסכתות ממנו והלאה: ברכות,
פאה, דמאי, כלאיים, שביעית, תרומות, מעשרות, מעשר שני, חלה,
ערלה, ביכורים, מי שיצא לו 'ביכורים' עלה בגורל. (עם הזמן למדנו
לנחש מראש מי יזכה...) הזוכה ה'מאושר' התכבד לומר ראשון את
הברכה, כולנו ענינו אמן, ואחר כך נערך גורל על הבא בתור, כך עד
שאחרון הילדים עלה על יצועו... מכאן ואילך היה אסור לדבר, אלא
להביע בתנועות ידיים ו'נו נו', מה שעשינו בהידור שוב ושוב... אבא
היה מכבה את האור ונכנס למטבח לאכול ארוחת ערב עם אמא,
ולאחר מכן, כשאנחנו כבר הספקנו להירדם, היה חוזר לחדר, מדליק
את האור - ומתיישב ללמוד.

אבא עמד על כך שנכין 'נעגעל וואסער' (מים לנטילת ידיים שחרית)
ליד המיטה, כדי ליטול ידיים סמוך לקימה, ועל כן מלבד המיטות
והמזרנים, היה החדר עמוס גם בקערות ובספלי מים לכל ילד, פעם
אף ערך על כך מבצע: מי שיזכור להכין 'נעגעל וואסער' במשך
חודש שלם, יקבל פרס. עמדתו במשימה זוכיתי בחלק הראשון של
הספר 'פאר הדור' על ה'חזון איש' שיצא אז לאור...

הקפדה על הסדרים

מדי לילה בשעה עשר, היה אבא קורא קריאת שמע שעל המיטה
ועולה על יצועו, ובשעה שתיים וחצי לפנות בוקר כבר שב לחדר
הספרים (והילדים...) הוא העביר חלק מהילדים למיטתו, כדי
לפנות מקום לחברותא שהגיע ללמוד עמו. במשך השנים היו לאבא
חברותות שונות, ועם כולם דקדק שיגיעו בזמן ולא יאחרו.

אחד מהחברותות היה בחור, שלא היה מי שיעיר אותו בשעה
מוקדמת כל כך, ומשום כך התקשה להגיע ללימוד בזמן. אבא הציע
לו כי יישן בהול בביתנו, וכך יקל עליו להשכים ללימוד המשותף.
ואכן הבחור ישן בביתנו תקופה ארוכה, ואבא היה מעיר אותו יום
יום...

חברותא אחד סיפר, כי פעם אחת נאלץ להיעדר ולא להגיע ללימוד,
ולפיכך רצה אבא להפסיק את הלימוד עמו. רק כשדודי רבי שלמה
ברמן התערב ו'סנגר' אליו, ניאות אבא להמשיך בלימודם.

לגבי הקפדתו של אבא על שמירת סדרים, מעניין לספר כי פעם
הורה אבא לאחד משומעי שיעורו בירושלמי, לבל יחסיר ולו פעם
אחת. אבא הסביר לו כי לפעמים מגיע לאדם עונש להיות חולה,
אך אם הוא מקפיד שלא להיעדר מהשיעור, יהיה מה שיהיה, נקבע

שאלתי: "מדוע דווקא אני?", השיבו לי: בשביל שאני מפורסם בלמדנותי. אבל לא הסכמתי לזה בשום אופן, מפני שאינני למדן. הפצירו בי שנית, מפני שאני מפורסם בחסידות, אבל גם זה אינני. אמרו לי שוב: "הלא מר זקן וכהן!". "כן!", עניתי, "השי"ת נתן לי זיקנה במתנה, וכהן נולדתי..."

הצצה לרגעים משמעותיים במרוץ החיים השוטף

"נתבקשתי לעלות על הבמה בשעה קדושה זו כדי לברך... שאלתי: 'מדוע דווקא אני?' השיבו לי: בשביל שאני מפורסם בלמדנותי. אבל אני לא הסכמתי לזה בשום אופן, מפני שאינני למדן. הפצירו בי שנית, מפני שאני מפורסם בחסידות, אבל גם זה אינני. אמרו לי שוב: 'הלא מר זקן וכהן!'. 'כן', עניתי, 'השי"ת נתן לי זיקנה במתנה, וכהן נולדתי...'. 'אחים אהובים: התאספנו כאן כדי לבקש תרופה לגוף החלש של היהדות. רוצים אתם לדעת היכן לבקש את הרפואה? הבה ואספר לכם: מעשה בחולה שסבל כאבים באברים שונים, וכשביקשו הרופאים רפואות לאברים השונים, ראה פתאום הרופא שהדופק חדל מפעולתו. מיד ציווה להחיש את התרופה על כנו.

'והנמשל: התרופה הדחופה והראשונה, להריץ את מחזור הדם בעורקי היהדות היא התורה. כשהתורה בסכנה - כל קיומנו כעם בסכנה. הצילו נא את הדופק היהודי! בנו מחדש את מוסדות התורה והישיבות, את בתי תלמודי התורה ותינוקות של בית רבן, תנו לילדי ישראל הצעירים להתחנך ללכת בדרכי אבות - זה הדבר אשר ציווה ד' תעשו, וירא אליכם כבוד ד'!"

הדברים הנ"ל דברי מרן בעל ה'חפץ חיים' זיע"א (כפי שסיפר הרב משה גבירץ, משוחזר מתוך הקלטות נדירות).

אין יותר מתאים מדברים אלה, לשבת זו פרשת יתרו. שבת מיוחדת שבה אנו קוראים על מעמד קבלת התורה, ומתחילים את המעמדים הגדולים של סיומי 'הדף היומי בהלכה', מראדן, וילנא, עד הסיומים הגדולים בא"י ובעולם כולו. ונוסיף ונביא בפניכם גם סיפור מיוחד ממרן בעל ה'חפץ חיים' זיע"א (המובא בספר 'אוצרותיהם אמלא' של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א):

בבחרותו, כאשר עשה הגאון הצדיק רבי שמעון שוואב זצ"ל את הדרך מגרמניה הולדתו כדי ללמוד בישיבת מיר, נכנס בדרכו לעיירה ראדן, לקבל את ברכת הדרך מפי הכהן הגדול מאחיו, מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. כשסיפר בפני ה'חפץ חיים' על תוכניתו, ושכעת הוא בדרך לגדול בתורה בישיבת מיר, שאלו ה'חפץ חיים': "בחור'ל, אולי תדע מהו פירוש המילים שאנו אומרים מדי יום בתפלת 'ובא לציון': 'וחיי עולם

נטע בתוכנו?"

רבי שמעון נבון ושתק, מצפה לשמוע מה בפיו של רבן של ישראל; אך ה'חפץ חיים' דחק בו שוב להשיב על השאלה: "מה פירוש המלים 'וחיי עולם נטע בתוכנו'?"

רבי שמעון שתק שוב, ומשראה ה'חפץ חיים' כי הוא איננו משיב, אמר לו: "אשאל אותך שאלה אחרת - התדע היכן תהיה בעוד מאה שנים?" הוא הסתפק מה לענות, ולבסוף אמר: "אני אהיה תחת חסותו של בורא עולם; אינני יודע אם כאן או שם".

ה'חפץ חיים' נהנה מתשובתו המחוכמת, ושאל אותו שאלה נוספת: "התדע היכן תהיה בעוד חמש מאות שנה?", ורבי שמעון ענה שוב באותו הנוסח: "אני אהיה תחת חסותו של בורא עולם".

ה'חפץ חיים' הגיב בקורת רוח: "גוט! גוט!", והוסיף ברגש: "זוהי הכוונה במה שאנו אומרים 'חיי עולם נטע בתוכנו'! מי שלומד תורה זוכה להדבק בקשר נצחי עם בורא עולם, הוא נמצא באופן תמידי ואין סופי תחת חסותו של הקדוש ברוך הוא לנצח נצחים. היש אושר גדול מזה?" דבריו של ה'חפץ חיים' עשו רושם עז על הבחור הצעיר, שעמד במפתן הדלת של עולם התורה, ונסכו בו רצון עז לטעת בתוכו חיי עולם. ברבות הימים, הפך רבי שמעון לאחד מגדולי הפוסקים ומורי ההוראה בארצות הברית.

השמחה בעונת הימא

תרהו!

בסייעתא דישימא

חדש! חדש! חדש!

יצא לאור חוברת

הבדיחות

לא נפסיק את השמחה

חלק 3

ניתן לקנות את החוברת בעיר הקודש ירושלים ברחוב: רחובות הבוכרים

{דוד} 9

הכניסה בצד ימין

מחיר החוברת 10 ₪

בלבד!

ובחוברת 252 בדיחות

מצחיקות

על 32 עמודים A5.

אפשרות למשלוחים

באזורים מסוימים בירושלים.

(מרכז העיר והסביבה)

להזמנות

ועוד פרטים

058-323-49-41

בריהות-

1) בשבוע שעבר כל מרצ והחילונים התענינו בהלכות שמיטה השבוע גם בהלכות צדקה. תשמעו המשיח כבר בדרך.....

2) בעקבות ההדבקה בממשלה:

ליברמן שלח את חמד עמאר שיידבק במקומו.....

3) אם בנט פותח גם בגיוס קמפיין המונים הוא מגיע למינוס מילון שקל.....

4) מי שלא נדבק בקרונה כדאי שיבדוק מזוזות.....

5) בשבת מגיע אחד עם כיפת בנט מקושטת בשפיצים מסביב. לתמיהת המסתכלים אמר: זה כיפת-בנט-שטריימל.....

6) עכשיו יהיה ליאיר לפיד תעודה..

תעודת מחלים.....

7) הודעה חדשה ממשרד הבריאות: מי שמרגיש טוב, שישאר בבית כדי לא להידבק מכל הציבור בחוץ.....

8) שימו לב מס הכנסה כעת בשטיבלאך זכרון משה בודקים מי אומר פרשת המן.....

9) יאיר לפיד: "בהלכות שמיטה תמיד נהגנו לפי בית מדרשו של רב מנסור עבאס....."

התודה והברכה:

לידידי היקר מזכה הרבים

בארץ ישראל בכלל, ובירושלים בפרט.

הלא הוא רבי שלמה אלה הי"ו.

המשטר - בריתות

- 10) עד היום הסומכים על 'היתר מכירה' עשו זאת כדי לאכול מפירות שמיטה. לראשונה משתמשים ב"היתר מכירה" כדי 'לא' לנטוע בשמיטה. "היתר" הפסקת הנטיעות, בגלל 'מכירת' המדינה לעבאס.....
- 11) אם אין לכם סידור לילדים שימו אותם בשעה: 8:00 בבוקר בתור של הבדיקות. תצאו לעבוד בכיף בשעה 13:00 תבואו לאסוף אותם הם עדיין יחכו בתור.....
- 12) תגיד שרוליק למה לא היית בישיבה שבועיים אתה באומיקרון אובמירון?.....
- 13) אתם מבינים מה הולך לקרות הבידוד יהיה קצר יותר מזמן ההמתנה לקבלת תשובה מבדיקת PCR.....
- 14) כשהקב"ה רצה להוריד את התורה בא לכל האומות וכו'...
בא אל הירושלמים ושאל אותם אם רוצים את התורה שאלו אותו כמה זה עולה ענה להם שזה בחינם אז אמרו לו תביא שתיים. וממילא קיבלנו שני לוחות.....
- 15) למה קוראים לבדיקת קורונה בדיקת אנטיגן??
כי היא מונעת מהילד שלכם ללכת לגן.....
- 16) עקב מהמספר הרב של השוטרים בבידוד, המשטרה מבקשת בכל לשון של בקשה מהחרדים ואתיופים להרביץ לעצמם.....
- 17) בעקבות ההנחיות המבולבלות היוצאות ממשד הבריאות, מישהו מתקשר לממשלה ושואל: תגידו, זה בטוח ששר הבריאות הזה מבין בבריאות? - מה השאלה, עונים לו, בוודאי. הוא מבין בבריאות לא פחות טוב ממה ששר הדתות מבין בדתות. - השואל לא נרגע: ושר הדתות מבין בדתות? - בוודאי. הוא מבין בדתות כמו ששר האוצר מבין באוצר. - ושר האוצר מבין באוצר? - בוודאי שבוודאי. אם הוא לא היה מבין באוצר, ראש הממשלה היה ממנה אותו לשר אוצר? - וראש הממשלה מבין? - נו, טוב, הוא לא צריך להבין. בשביל זה יש לו ממשלה..

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

רוצה לחייך כל היום?

חדש! חדש! חדש!

קו השמחה

077-502-3345

שלוחה 1 שמיעת בדיחות.

שלוחה 2 השארת בדיחות.

חייגו ותחייכו.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

לא נבפיק את השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נפסיק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 058-323-49-41
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על הפרשה פנינים יקרים לפרשת משפטים

וְכִי יִפְתָּח אִישׁ בּוֹר אוּ כִי יִכְרֶה אִישׁ בָּר וְלֹא יִכַּסֵּנוּ וְגו' (פכ"א פל"ג)

אומר רש"י ומקורו בגמ' [ב"ק נא] שאם על הפתיחה חייב על הכרייה שזה חפירת הבור עצמו לא כל שכן? אלא ללמדך שמדובר פה בבור של תשעה טפחים שאין בכוחו להמית ובא אדם וחפר טפח נוסף ועשאו עשרה טפחים שעכשיו הוא יכול להמית ונפל שם שור או חמור ומת, זה שעשה את הטפח הנוסף צריך לשלם ע"כ הגמרא.

ואומר הגאון מוילנא ז"ל שזה רמוז בפסוק שכתוב, וכי יפתח איש בור עם האות ואו דהיינו בור שהוא ממש בור שממית לכן הוא עם האות ואו, ואילו בהמשך כתוב או כי יכרה איש בר בלא האות ואו שזה חסר טפח, ואפשר להוסיף שהמילים איש בר יוצא בגימטריא קטנה תשעה שזה רומז לתשעת הטפחים שהשלימם לעשרה.

לע"נ ר' יוסף בן שרה זצ"ל

קול השמחה

השמחה
מתחילה בלחיצה
על המקשים
077-502-3345
אלפי אנשים מאז
ששמעו את הקו
יש להם שמחה
על הפנים!!!

מילתא דבדיחותא

(1) משוגעים רצו לברוח מבית המשוגעים אחד אמר: אם החומה גבוהה נחפור מתחתיה. השני אמר: אם החומה נמוכה פשוט נקפוץ מעליה. השלישי אמר: יש לי חדשות אי אפשר לברוח אין חומה.....

(2) שתי פיתות הולכות ברחוב. פתאום בורקס אחד דוחף את אחת הפיתות אז הפיתה השניה צעקה עליו ואמרה לו: 'יוו, איזה בצק אלים אתה!!!' (במקום בצק-עלים).....

הבדיחות הן מתוך חוברת הבדיחות של המערכת
עוד פרטים בעמוד 3

ניתן *le fof* בדיחות *le fof* הארכת

מילתא דבדיהותא

3) איש אחד יושב בסלון ופתאום שומע דפיקות בדלת, ניגש פותח ורואה מולו חילזון. מתעצבן האיש ובוטט בחילזון אל כל המדרגות. אחרי שנתיים שומע האיש שוב דפיקות בדלת. פותח ורואה את אותו חילזון. שואל אותו החילזון: "תגיד למה עשית את זה.....?"

4) נזקק בא לעשיר המחלק כסף לצדקה וביקש צדקה הביא לו העשיר שטר של עשרים ₪ ואמר לו אם תגיד לי משהו יפה אני אתן לך שטר מענין אמר לו בפיוט שאומרים במוצאי שבת כתוב זרעינו וכספינו ירבה כחול, (היינו שצריך להביא שטר בצבע כחול) צחק העשיר והביא לו שטר של 200 ₪...."

5) אדם מספר לחברו שבית הכנסת 'ישמחו בו' קונים את העליות בסכומים מועטים מאד אמר אותו אדם אני חייב לבדוק זאת נכנס להתפלל שם בשבת שומע עלית שלישי אחד אומר 20 השני 40 נמכר ב-40 וכן עליה הבאה אחד אומר 30 השני 40 השלישי 50 אמר לעצמו מדוע להוציא עליהם לעז הקניות של העליות סבירות וטובות מגיעים למפטיר אחד אומר 50 השני 60 השלישי 80 הרביעי 95 החמישי צועק אני קונה מפטיר בשקל מיד זעק הגבאי זכה.....

6) מרצה זקן מגיע לדרוש נעמד מול הקהל ו...שותק. הקהל מחכה ומחכה, והמרצה דומם. שואל אחד הנוכחים: "מדוע אינך מרצה?" מסמן המרצה על פיו, ולוחש ששכח את השיניים שלו בבית. רצו מיד עוזריו לביתו, והביאו לו את השיניים. ואז התחיל להרצות ולהרצות, וממשיך להרצות ולא מסיים. חלפו שעות מספר, הקהל התעייף ורוצה ללכת, ועודנו מדבר. אז שואל עוזרו: "כבודו, מדוע אתה מדבר היום כל כך הרבה?" "אני לא יכול להפסיק", משיב המרצה. "הבאתם לי את השיניים של אשתי....."

ואלה יעמדו על הברכה:

משפחת יוספי. משפחת לוי. משפחת שהרבני. משה בת רביטל. אסתר הודיה בת רביטל. שר השמחה: מאיר בן מרגלית. אלעזר בן רחל. משה בן שרה. דוד בן אסתר.

מילתא דבדיחותא

(7) אחד אמר לחבירו שהוא בשידוכים כבר כמה זמן אמר לו חבירו יש לי 'סגולה' בשבילך אמר לו חבירו אתה נורמלי אתה מציע לי אשה סגולה ברוך ה' אני אדם בריא.....

(8) משה הגיע ביום קיץ חם במיוחד. שמחו כל הילדים, ובאו לקראתו חיבוקים, נשיקות. ואז האב המותש אמר מילה אחת בגרון יבש: "מים". הבן הגדול דפק על השולחן ואמר: "רבותי יש כאן מצוה יקרה של כיבוד אב, מי רוצה לזכות במצוה עשו מכירה פומבית בין האחים, למכור את המצוה החשובה. שמעון הציע 5 ₪, יוסי העלה מיד רבקי אמרה 10 ₪ ושולה אמרה 20 ₪, האב בינתיים ישב על הספה והמתין. המחיר עולה ועולה עד שלבסוף שמעון אמר 100 ₪! פעם ראשונה, פעם שנייה.. פעם שלישית, זכה! אמר שמעון: "אני מזכה במצוה את אבא...."

בסייעתא דישימיא

חדש! חדש! חדש! חדש! חדש!

יצא לאור חוברת הבדיחות

לא נפסיק את השמחה חלק 3

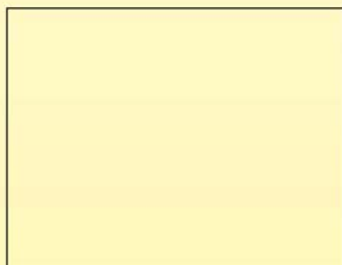
ניתן לקנות את החוברת בירושלים ברחוב: רחובות הבוכרים {דוד} 9 הכניסה בצד ימין
מחיר החוברת 10 ₪ בלבד! ובחוברת 252 בדיחות מצחיקות על 32 עמודים A5.

אפשרות למשלוחים באזורים מסוימים בירושלים. (מרכז העיר והסביבה)

להזמנות ועוד פרטים 058-323-49-41

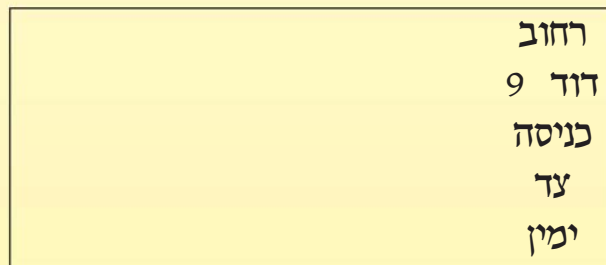
מפת ההגעה למכירה המרכזית ברחוב דוד 9 בירושלים.

רחוב ישא ברכה

רחוב דוד

רחוב
שלמה
מוסאיוף

דואר ישראל

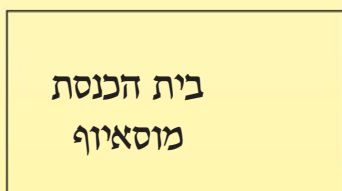
רחוב
דוד 9
כניסה
צד
ימין

טמבור

אקסוס

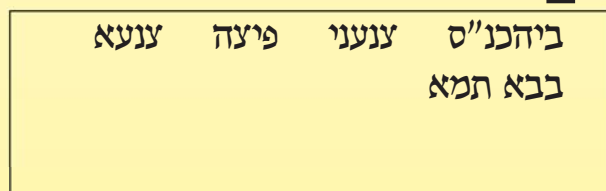
רחוב דוד

בית הכנסת
מוסאיוף

רחוב אדוניחו הכהן

רחוב
שלמה
מוסאיוף

ביהכנ"ס צנעני פיצה צנעא

בבא תמא

שוק הבוכרים

רחוב
יחזקאל

ת"ת יעב"ץ

מילתא דבדיהותא

9) מעשה שהיה בארצות הברית באדם ובנו שחזרו מהתוועדות חסידיית ושתה וודקה גם הבן כבן 12 שתה וודקה כשנסע ברכבו עצר אותו שוטר ואמר לו שיעשה בדיקת ינשוף וגילו אלכוהול בדם אמר לו המכשיר לא טוב הנה תבדוק את הבן והשוטר בדק את הבן וראה שגם לו יש אלכוהול בדם אמר לשוטר אתה רואה שהמכשיר מקולקל והשוטר ביטל את הדו"ח.....

10) אישה השאירה פתק לבעלה בלורד בכתב גדול יוסי, זבל. יוסי התעצבן מה אני זבל. ומייד התקשר לאשתו בעצבים ואמר בכעס אני זבל. ענתה לו אשתו אתה לא רואה פסיק טוב כוונתי שאל תשכח לזרוק את הזבל.....

11) פעם ראו מיליונר מכובד בוכה בכותל בדמעות וכול פעם שומעים אותו אומר פנצ'ר בגלגל ככה כמה פעמים כשגמר נגשו אליו שאלו אותו מה קרה יש לך פנצ'ר נתקן לך אמר להם לא אני התפללתי בגלל שיש לי הרבה חברים שהיו עשירים ונהפך עליהם הגלגל ונהיו עניים התפללתי שאצלי יהיה פנצ'ר בגלגל ויתקע הגלגל וזה לא יקרה.....

משנכנס אדר מרבים בשמחה

ואין שמחה אלא בחוברת הבדיחות לא נפסיק את השמחה
להזמנות חייגו: 058-323-4941

העלון בחסות

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת! לפרסום ניתן לפנות למערכת העלון

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זיע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה,
בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.

הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

הטשולנ'ט הביתי

בכל ליל שישי מתקמת מכירה של
הטשולנ'ט הביתי בר"ח שלמה
מוסאיוף בי-ם מהשעה: 20:00 בערב
מנת טשולנ'ט 22 ש"ח.
0548-437-050

חדש! חדש! חדש!

פרסום בעלון רק ב- 10 ש"ח

עוד פרטים:

058-323-4941

שימו לב: העלון מופץ ב- 8,000 עותקים.

הקלדות

דברי תורה | מסמכים

058-32-34-941

ניתן לקבל את הגיליון במייל:

a05832349@gmail.com

{ אז נדברו }

פרשת יתרו תשפ"ב | לסדר: "כבד את אביך ואת אמך.." | גליון מספר: 543

להצטרפות לרשימת התפוצה

בחייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

0795319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!:

בנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799 654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052 7683095

תודה מראש!!!

ארבעה סוגים של מתיקות התורה... איזה מהם אתה מכיר??

לרגל שבת מתן תורה... אחת מההסתבכויות הגדולות שהיו לי בתור בחור... היה זה בנושא של **מתיקות התורה!** כולנו יודעים לשיר את המשפט המפורסם שמונב באוה"ח הקדוש: 'אם היו בני אדם מרגישים מתיקות ועריבות התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה... כתוב כאן שמתיקות התורה זה... זה... זה משהו הזוי... משהו בלתי נתפס... זו מתיקות שאתה לא עומד בה... אתה פשוט משתגע ומתלהט... בקיצור: זה נשמע לא פחות מ-סם ממכר, שמי שפעם אחת טעם את זה... זהו... הוא לא מסוגל לצאת מזה... **ומעתה:** אם המשפט הזה היה מתחיל ונגמר בספר אור החיים, נו... זה לא היה מטריד אותי... כי נכון... ככה כתוב באור החיים הקדוש שאם היו בני אדם **יודעים** מתיקות וערבות וכו'... והרי תכל'ס אנו לא **יודעים** במה מדובר... נו... אז זה מצטרף לרשימה הארוכה של עוד הרבה מושגים מרוממים בעבודת ה' שאם רק היית יודע היית שמח ורוקד 120 שנה ותכל'ס אני לא אוהז שם... ואני לא שמח ורוקד... ובקושי שורד את זה... דא עקא, שבלימוד התורה **יש! יש לי את זה!** ותתפלא לשמוע שכמעט לכל בחור בן עליה ירא שמים שצבר הרבה שעות של עמל ויגיעה מול הגמ'... היה לו מידי פעם הבזקים של תענוג עילאי ושמיימי ובלתי נתפס בלימוד התורה... סוג של עונג שמאוד מזכיר את התיאור של האוה"ח...

וכאן מתחיל המשבר הגדול שלי!!! שהיות ויש לי! יש לי מושגים ב'משתגעים ומתלהטים אחריה', וזה כבר היה לי במשך תקופה מסוימת... היתה תקופה שהייתה לי כזו מתיקות נפלאה בלימוד שאי אפשר לתאר אותה... אבל בפתע פתאום היא פשוט נעלמה... דודי חמק עבר בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענה לי... ואז אחרי כמה שבועות המתיקות שוב חזרה לכמה ימים ושוב זה נעלם... וככה פתאום זה מגיע והולך בפתאומיות... **ו... ואיפה זה?? לאן המתיקות הזו פתאום נעלמת??** אני רוצה להגיע לאחזתיו **ולא ארפנו!!!** אני רוצה לתפוס את המתיקות הזו ולהחביא אותה בתוך כספת שלא תברח... אבל לא... זה בורח... ובורח ושוב בורח... עד... עד שזה... התייאשתי... **אבל רגע רגע רגע... לפני שאני ממשיך...** כאן חשוב לי להדגיש: **שקוראי שורות אלו מתחלקים לשני סוגים:** יש כאלו שבכלל לא מבינים על מה אני מדבר... (זה בעיקר תלוי באופי... ובינינו... אני חושב שזה גם תלוי בשבטים... שבת יוסף זה חיבור והתרגשות ויהודה זה מה צריך... ואכמ"ל) הסוג הזה מעולם לא השתגעו ולא התלהטו... הם יושבים ולומדים כי זה מה שנכון וצריך וזהו... זה סוג שמעולם לא הרגיש לא את הנשמה יתירה בשבת, ולא את האורות במירון ולא את הדכאון של מוצאי שבת... וממילא הסוג הזה בכלל לא בפרשה הזו... (ממילא המצוקה שאני מזכיר כאן היא לא כ"כ רלוונטי שביליכם...) אבל יש כאלו שרק רואים שורות אלו... זה קופץ להם... הו... סו"ס מישוה מדבר על זה... הוא פשוט גונב לי את המילים... אז לסוג הזה אני כעת פונה, בקיצור: תכל'ס, התחושה הזו מאוד כואבת ואפילו משביתה... כי... כי המתיקות הזו היא באמת משהו עוצמתי... כמו סם לכל דבר!!! זה משהו שמגיע בהבזק כמו ברק... פה איזה חודש אחד בתחילת הזמן... פה יומיים... ואחרי חודשיים עוד כמה שעות... ותכל'ס... בחור בן עליה שטעם כמה פעמים את ה'יין ההונגרי' הזה (כלשונו של מוהר"ן זיע"א), לא מסוגל לרדת מהסטנדרט הזה!!! זהו!!! אחת שאלתי... לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו... ותכל'ס... המתיקות הזו בדרך כלל איננה... ביום יום השגרתי לא מרגישים את זה... אבל למה?? למה?? למה קודר אלך?? למה אין לי את המתיקות הזו?? הרי אני מכיר אותה... היא היתה לי בתחילת הזמן... אז לאיפה היא נעלמה? למה היא נעלמה?

ואז כמובן מתחילים כל מיני מחשבות וחשבונות שמים (שגם זה תסבוכות ששמורות לבן עליה... זר לא יבין זאת)... כנראה שאני חוטא ולא ראוי... אני לא מספיק טהור... ה' מעניש אותי... (כי זו באמת מתיקות זכה וטהורה, שהיא באמת מגיע ממקום מאוד זך וטהור, ממילא המחשבות האלו הם לא לגמרי מופקעות לכה"פ בה"יא) ואז... הוא מתחיל להתפלל ולחכות שזה יגיע... ואז שוב מגיעה המתיקות לביקור קצר... ושוב עוזבת... ושוב אני שוקע באפרוריות ובצער גדול... וככה כל הזמן... הייתי נכנס לבית מדרש בתחילת זמן או אפילו בתחילת יום, מאוד מקווה אולי תגיעה המתיקות הזו... אולי אזכה שתשרה עלי הרוח ושוב מתאכזב... **ואני מוכרח לומר שעצם התחושה הזו, היא מאוד קשה ומדכאת...** אתה מרגיש כמו תינוק חסר ישע, שאתה תלוי באיזה הרגש ומתיקות שהיא בכלל בכלל לא תלויה בך!!! אתה לא יכול למשש אותה בידיים... היא מופיעה ללא הודעה מוקדמת, ונעלמת ממך גם בלי התרעה מראש... ואין שום צפי... כל פעם שהייתה לי מתיקות בלימוד, כמה שהמתיקות היתה גדולה, התלווה אליה תמיד דוק של עצב... לך תדע מתי זה פתאום יעלם כלא היה... (אגב: התיאור הזה די מזכיר את השגת הנבואה... שהנביא היה מקבל את הנבואה וזהו... פתאום הוא היה נוחת לכאן וחושב נפשו למות מרוב כלות הנפש והשתוקקות לשוב עוד פעם לחזות בנועם ה'...)

ואני כעת עומד ושואל: תכל'ס... ישר ולעניין: איך משמרים את המתיקות הזו? איך עושים שהיא תהיה תמיד ולא תיעלם?? ובינינו: האם היא בכלל קיימת?? אולי... אולי הכל רגשות ללא בסיס אמיתי?? **התשובה היא: יש!!! ברור שיש כזו מתיקות!** כן... לשכלתניים והריאליים שבינינו, (שיתכן וקוראים מאמר זה, למרות שהודעתני להם מראש שזה לא בשבילם) תדעו לכם שיש מתיקות ועריבות נפלאה בתורה, **והיא קיימת!!!** לא רק באור החיים הקדוש, אלא גם בתוככי הבית מדרש, גם בדורנו אנו, גם בקרב בחורים בני עליה... אבל!!! אסור לבנות עליה!!! אסור להשתית עליה את עסק התורה!! היא בנוס... אם זה מגיע מה טוב... ואם לא... אני פה לא בשביל זה...

המשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

איך ניחשת שזה מה שיקרה... היית פשוט נביא...

בפרשה הקודמת... בשירת הים כתוב ותקח מרים **הנביאה!!!** וזה מאוד תמוה: בדיוק עכשיו התורה משבחת אותה שהיא נביאה?? הרי בקריעת ים סוף אפילו שפחה זכתה למחזה נבואה שאפילו יחזקאל לא זכה... כולם נהיו נביאים ושווררו ברוח הקודש... אז בדיוק עכשיו לקרא למרים נביאה?? הרי עכשיו גם השפחה נביאה בדיוק כמוה??

והתשובה היא פשוטה: כשעם ישראל עמדו על הים!!! ואז מרים הוציאה את התוף הישן והמוכר שכבר שנים ע"ג שנים היא מתופפת איתו אי שם עמוק במצרים... כבר שנים שהיא מלמדת את בנות ישראל את התוים של שירת הים וכולם צוחקים עליה מאחורי הגב על הפנטזיות שלה (ואף אחד לא רוצה להתחתן איתה כמובא בגמ'...) כעת כשכולם פתאום עומדים על שפת הים... פתאום כולם אומרים בתדהמה... מרים... איך ידעת כבר שם שזה מה שקורא עכשיו... היית נביאה כבר **שם!!!** מה שכתוב ותקח מרים הנביאה הכוונה היא שכולם פתאום הבינו למפרע שיש פה מישהי שהייתה נביאה כבר שם!!! איזה נביאה היית...

ומה מרים עונה?? יש לכם טעות!!! בתוך מצרים בכלל לא הייתי נביאה... לא היה לי מידע יותר מכל אחד אחר... אני פשוט האמנתי בה'!!! האמנתי בהבטחה שפקוד יפקוד אלוקים אתכם... האמנתי שלא יזנח לעולם ה'... בקיצור: האמנתי בכל מה שגם אתם ידעתם בדיוק כמוני... רק אני האמנתי בזה ואתם צחקתם עלי... וכשצחקתם עלי... מה עשית?? אמרתי לעצמי... יום יבא והם יגידו איזה נביאה היית... איך ידעת... אז זהו שלא!!! דווקא אז בכלל לא הייתי נביאה... הייתי בדיוק כמוכם... רק פשוט הייתי חיה את האמונה הזו...

עד כאן הוורט!!! מהיפה לקחתי את הוורט הזה???

על אותה מרים כתוב ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו... ואמר רש"י: לדעה מה יעשה בסוף נבואתה!!! מרים עומדת במתח ובחשש... חרדה מה יהיה בסוף של הנבואה שלה... אני לא מבין: אם היא נביאה והיא יודעת שזה הקטן גדול יהיה... אז שתהיה רגועה... ממה היא חוששת... ואם היא לא בטוחה בזה... אז למה זה נקרא נבואה??

מה התשובה?? לא!!! לא בטוח שהייתה פה נבואה... רק מה? קוראים לי פועה... לאמא שלי קוראים שפרה... ושנינו מאמינות שכל ילד יהודי זה בן של ה'!!! זה אוצר בלום!!! ותכל'ס כעת אף אחד לא מאמין בזה... ילדים יהודים מסתובבים מוזנחים כמו שרצים (וישרצו...) זרוקים ביאור ככלי שאין בו חפץ... ואף אחד לא נותן בהם אימון... אף אחד לא קולט איזה אוצרות יהודים טמונים בכל נשמה יהודית... ואני ואמא שלי כן מאמינות בזה!!! ומהמקום הזה אני עומדת כעת מרחוק וצופה בתיבה ששטה על פני המים... וגיוואלד... רבש"ע: תשמור לי על הילד הזרוק הזה... שלא ימות... תחיה לי אותו... ותחיין את הילדים...

כולם צוחקות על אותה מרים... מה אתה כ"כ משקיע בילדים העבדים האלו?? מה את כ"כ פועה להם?? מה את מוציאה את הנשמה על אותו משה?? ומה מרים עונה להם?? בסוף!!! בסוף אתם עוד תגידו שהייתי נביאה... בעוד שמונים שנה בדיוק!!! ביום ה' בסיון!!! (משה נזרק ליאור ב' סיון... לפי החשבון...) אני שוב אתייצב מרחוק... אי שם למרגלות הר סיני... ואני אזכה לראות את אותו נער בוכה נכנס לתוך הענן ומתעלה מחציו ולמעלה מלאך ואז!!! בסוף!!! בסוף כולם יגידו לי... איזה נביאה היית לפני שמונים שנה... איך ידעת שהילד הזה יצמח להליגער רעיא מהימנא משה רבינו?? ומה אני אענה?? לא רבותי!!! לא הייתי נביאה... רק בסוף נהייתי נביאה... בסוף נזכרתם להפוך אותי לנביאה ש-איך ידעת... אבל זה בכלל לא היתה נבואה... זו היתה אמונה במה שכולנו ידענו... רק אני אמצתי את האמונה הזו!!! הלכתי על זה... ותחיין את הילדים...

כלפי מה הדברים אמורים?? במגרש החינוכי יש תחום שנקרא "נטיעת אימון" ויש בנושא הזה טעות מוכרת... לדוגמא: יש לי עסק עם צעיר בלתי נסבל... אני מצידי לא הייתי שם עליו שקל... אבל צריך לתת אימון... אז אני קורא לו: תקשיב... יש לך פוטנציאל אדיר... אם רק תשקיע ותעמול... אתה תצמח לגדול בישראל... ואז הוא שואל אותי בחשדנות: מי אמר לך שאני כזה מיוחד?? ומה אני עונה לו? תקשיב: כמו שלחזנים יש כובע צילנדר של חזנים... ככה איש חינוך לובש כובע של נביא!!! ואני חזיתי בכוכבים וראיתי שאתה הולך לצמוח ענק שבענקים... אז זהו שלא!!! אם אתה חושב שזה נטיעת אימון... יש לך טעות חמורה!!! כי... כי בינינו לבין עצמנו... אתה בעצמך לא מאמין במה שאתה אומר... וממילא גם הוא לא קונה את הלוקש... אז תכל'ס... מה זה נטיעת אימון?? אימון פירושו: אני משקיע באמונה שלי!!! אני מאמין שאתה בן של ה'... אני מאמין שה' נתן בך כוחות... ואם רק תשקיע בהם ה' יתן לך ויחזור ויתן ואתה תגדל... ולכן אני מצידי אתן את האימון!!! אני אעשה הכל כדי שזה יקרה!!! אני אבנה לך תיבה... אצפה אותה מבית ומחוץ בכבוד... ואעשה הכל כדי לשמור עליך מתוך אמונה אמיתית שיש לי עסק עם נפש יהודית שאם רק נספק לה את הנתונים חזקתו שיצמח גדול... יום יבא ובסוף כולם יגידו לי: איזה נביא היית... איך ידעת שמהבחור הזה יצא הרב עובדיה... אבל מה אני אענה להם?? יש לכם טעות!!! לא הייתי נביא... אולי בסוף אתם הפכתם אותי לנביא למפרע... (סוף נבואתי) אבל בשעת מעשה אני השקעתי באותו צעיר כי היה צריך להשקיע בו!!! כי זה מה שנכון היה לעשות! והאמנתי שאם אני אעשה מצידי את הכל וגם הוא מצידי ישקיע הכל... הוא יצמח גדול... בשביל זה לא צריך להיות נביא!!! בשביל זה צריך להאמין!!! ולפעול ע"פ האמונה הזו...

איפה זה הכי פוגש אותנו?? יום יבא... לא משנה עוד כמה זמן... אבל זה יקרה... ומשיח יבא ואז יהיו הרבה הפתעות... יתגלה שאותו אברך שישב ועסק בתורה ועשה רצון ה' והתרחק מפגעי הטכנולוגיה יתברר שהוא קלע לנקודה!!!! יתברר שהוא השקיע בדיוק במקום הנכון... ואז אתה תגש אליו ותגיד לו: אוה... איזה נביא היית... איך ידעת בדיוק לקלוע לטעם של בורא עולם וידעת להשקיע בדיוק במניות הנכונות?? ומה אנהנו נענה??

סליחה אדוני!!! ממש לא הייתי נביא... לא היה שום דבר שידעתי ואתה לא ידעת... בסה"כ האמנתי!!! בינינו... בדור שלנו הכי קל לדעת מה ה' אוהב ומה ה' שונא... לא צריך להיות נביא כדי לדעת שה' שונא את האינטרנט וגם לא צריך להיות נביא לדעת שה' רוצה שנקבע עיתים לתורה ולא נבזבז את הזמן בלשה"ר ובוואצפ... רק מה?? אני הלכתי על זה! ואתה צחקת עלי... וברגעים קשים שהרגשתי דפוק... אמרתי לעצמי: יום יבא והוא עוד יגיד שהייתי נביא... אבל רבש"ע... מתי זה יקרה?? מה יהיה בסוף נבואתי?? מתי כבר יתברר שהייתי נביא?? אבל רק אז יתברר שהיינו נביאים... כעת אנהנו ממש ממש לא נביאים... כעת אנהנו בסה"כ עושים את האמת כי היא אמת... וכל אחד מוזמן לאמין את האמת הזו... רגע לפני שיתברר ש... אוה... איזה נביא היית... תזדרז... כעת אפשר עדיין לאמין את זה בלי כובע צילנדר של נביא!!! כעת אנהנו מאמצים את האמת כי היא אמת... בסוף!!! סוף נבואתנו...

תזכורת לתושבי הצפון והדרום

בשבוע הבעל"ט, פרשת משפטים, תתקיים מכירה של ספר 'וימאן' בדוכני מכירת הספרים 'בלוי' בבתי כנסת המוכרים בצפון ודרום הארץ. רשימה חלקית: ביתר עילית, טלזסטו, רחובות, לוד, נתיבות, אופקים, נתניה, זכרון יעקב, חיפה, רכסים, ועוד... המכירה תתקיים מיום ראשון עד יום חמישי. מספר הספרים מוגבל!!!

כמו כן: עדיין נותרו יומיים וחצי (עד יום חמישי

בערב- יתרו) לקניית הספר 'וימאן' בדוכני הספרים 'בלוי' בירושלים ובמרכז הארץ. ביום חמישי (הקרוב) בערב מסתיימת נקודת המכירה בעמדות שבמרכז.

שימו לב-

ניתן לרכוש את הספר גם במוקדי המכירה שברחבי הארץ. לברור הנקודה הקרובה

אליך:

0527683095

א. ניתן להשיג את הספר וימאן וכן את שאר הספרים גם באירופה, ובארה"ב (כמות נוספת של ספרים כעת במטוס.. ☺) - צרו קשר במייל כיצד ניתן להשיג...

ב. חדש!! במקסימום ניתן להשיג ע"י הרב יצחק חוסני ה"יו, טל'-

איזה מכתב ה' כתב מיוחד בשבילי

ועדיין לא קראתי אותו???

למי שזוכר... כבר נכתבו כאן בגיליון זה כמה מאמרים בעניין פרק קי"ט בתהילים... שכידוע: פרק קי"ט בתהילים מתבסס על שמונה סוגים או הגדרות של חלקי התורה!!! חוקיק, פיקודך, עדותך, תורתך, מצוותיך, משפטיך, אמרתך... (כלומר: בכל פסוק בפרק קי"ט מוזכר אחד מהשמות האלו) אז עד כמה שזכור לי כבר נכתב כאן מאמרים על פיקודיך, תורתך ומשפטיך. והפעם אני רוצה שוב להקדיש מאמר לאחד מחלקי התורה שאנחנו כמעט ולא מודעים לעצם קיומו...

הלא הוא: **א מ ר ת ך**!!!!

אמרתך זו אחת מההגדרות של חלקי התורה... שש אנוכי על **אמרתך**. בלבי צפנתי **אמרתך** למען לא אחטא לך... איך דוד המלך שומר על עצמו שלא לחטא?? בלבי צפנתי **אמרתך!!!** דוד המלך מתבטא: זאת נחמתי בעניי כי **אמרתך** חייטני... שים לב: דוד כבר אומר לולי **תורתך** שעשועי אז אבדתי בעניי לעולם לא אשכח **פיקודיך** כי **בם חייטני**. אבל חוץ מזה... לא רק לולי **תורתך** אז אבדתי... לא רק פיקודך חייטני... אלא גם **אמרתך!!!** זאת נחמתי בעניי כי **אמרתך חייטני**. מה זה **האמרתך** הזה?? מה ההבדל בין פיקודיך שבם חייטני לבין אמרתך חייטני?? בקיצור: מה זה החלק תורה שנקרא אמרתך??

ההמשך בעמוד 6 בגיליון זה...

4 סוגים של מתיקויות בתורה...

ויש גם ..

(המשך מעמוד 1) וכאן המקום לומר באופן ברור: כל גדולי ישראל ללא יוצא מן הכלל... ביום יום אין להם את המתיקות הזו שדברתי עליה!!! אין!!! תשכח מזה... גם אם נראה לך שיש להם... טעות בידך!! אין להם!

ולמה כ"כ חשוב לי להדגיש את זה?? כי התשוקה שלי למתיקות הזו... זה הלך אצלי יחד עם השאיפות לצמוח כמו מרן הרב עובדיה זצ"ל או שיבדלחט"א ר' חיים קנייבסקי... ראיתי מול העיניים שלי את מרן ר' חיים קנייבסקי שליט"א לומד שעות ע"ג שעות... והבנתי בפשטות שכנראה המתיקות הזו שהייתה לי פה ושם... הרי אצלו יש את המתיקות הזו 24 שעות פלוס שבע ימים בשבוע... **אז זהו שלא!! לא רבתי!!** כשאתה רואה גדול בישראל יושב ולומד תורה, אין לו המתיקות הזו... **בכלל בכלל לא!!** אם הסיבה שאתה שואף להיות כמו גדול בישראל, זה כ... כי כוף לו... יש לו כל היום מתיקות אורות וכיסופים עילאים בלימוד התורה, צר לי לאכזב... אין לאף גדול בישראל את זה **על בסיס קבע!!** אל 'תבנה' על זה... מה כן?? המתיקות הזו כן קיימת באופן קבע... איפה??

שם!! שם למעלה!! הת"ח והצדיק שעמל בכל שנות חייו בתורה, יום אחד נשמתו מתבקשת לשיבה של מעלה ומתאחדת באהבתו ית' בצרור החיים, ועליו נאמר **'מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה'**, בגן עדן!!! שם הצדיקים מתענגים ומתעדנים על בסיס קבע בצחצחות אורות העליונים וכו'... אבל זה רק שם... לעומת זאת- פה?? פה אין את זה על בסיס קבע!! אבל מה כן יש?

יש את ההמשך של הפסוק: **'אם יתן איש כל הון ביתו באהבה שאהב ר' יוחנן את התורה בזה יבזו לו'** (עייין רבה שיר השירים ח')! זה! זה כן יש כאן בעוה"ז. כאן בעולם הזה אפשר להגיע למתיקות נוסח **אהבה!!** מה הכוונה אהבה? אהבה זו **התמסרות** אין קץ... זו המתיקות והחשק והגעגועים והכיסופים שמאפיינים את גדולי עולם... כשאתה רואה גדול בישראל שכל כולו מתיקות התורה או חיות במצוות, זה לא המתיקות השממית הזו שטעמת פה ושם והיא לפתע נעלמת כלא היתה...

המתיקות של אותו תלמיד חכם זו ההתמסרות עד אין קץ שאותו תלמיד חכם הסכים לתת מעצמו וממשיך להיות מוכן לתת למען עסק התורה... וכאן יש כלל ברזל ש'**נתינה מולידה אהבה**...' וההשקעה והנכונות האינסופית שהרב עובדיה היה מוכן לתת מעצמו על כל סימן בש"ע יצרה אצלו קשר עמוק ואישי בל ינתק עם התורה. **למתיקות הזו אנחנו חותרים!!** המתיקות הזו קיימת ועוד אין קיימת... והיא לשם שינוי לא בורחת... היא ממש לא נעלמת פתאום... כי היא בידיים שלך לגמרי!!! אתה מתזמן אותה... אתה מייצר אותה במו ידך בנכונות והפשלת השרוולים שאתה מוכן להזיע ולהתמסר למען התורה... זה מה שאנחנו אומרים בסיום מסכת 'הדרן עלך

והדרן עלך, דעתן עלך ודעתך עלך, כלומר: ככל שאני אחרז אחרי המסכת... ככה המסכת תחזר אלי... זה לא רק איזה מלאך רוחני שקוראים לו יבמות שהוא יחפש אותי... יש פה בעיקר משהו מובנה בעומק הנפש!! שברגע שאני משקיע את נשמתו בעירובין, עירובין חוזרת אלי כחלק מנשמתו... מי שפעם עמל בכל כוחו במסכת מסוימת... יכול להעיד אין שכל פעם שהוא כבר לומד גמ' אחרת, ויש שם בדרך אגב איזה מימרא מאותה מסכת שהוא למד, המימרא הזו מחייכת אליו... הוא נשאב אליה... היא חוזרת אליו כמו איזה זרחה... **'הדרן עלך'**! הגמ' הזו תמיד מחייכת אליו מארון ספרים, הוא כמעט בטעות לוקח אותה מהארון... **התחושה הזו מוכרת לך??** כשהמדרש מתבטא על רבי יוחנן 'אם יתן איש... באהבה שאהב רבי יוחנן את התורה', המדרש מספר שם שרבי יוחנן מכר פרדסים שלימים ושדות שלימות מממונו, והכל בשביל שהוא יוכל לשבת ולעסוק בתורה.

זו מתיקות ואהבה ששייכת אצלנו!! לגמרי לגמרי שייכת!! ומאוד מאוד מומלץ לכל בחור בן עליה לטעום את הטעם המתוק של 'דעתך עלך'... שיהיה לך לפחות מסכת אחת שהיא תקפוץ לך מול העיניים.

עד כאן מתיקות מסוג ראשון... כעת ניגש לסוג נוסף של מתיקות שגם היא שייכת אצלנו. בעל התניא באגרת הקודש מגדיר את העניין של המתיקות בעבודת ה' שיש **שני סוגי אהבה!!** יש **'אהבה בתענוגים'**, שזו מתיקות נפלאה בעבודת ה' שנופלת על האדם באתערותא דלעילא, שזה נקרא 'עבודת מתנה', שזה מה שהזכרתי מקודם... מה שנקרא: מתנה משמים... אבל יש אהבה של **צמאון ותשוקה** להתקרב לה' שזה מגיע **מלמטה**...

לדוגמא: במוצאי תשעה באב, ברגעים אלו אני הולך לשבור את הצום, וכעת אני נורא נורא צמא, והנה יש לפני כעת כוס קוקה קולה קר, כעת התחושות שלי **מתחלקות לשניים:** רגע **ל פ נ י** שאני שותה, יש לי תחושה של צמא... ערגה, תאוה... וחשק עצום לשתות... אבל ברגע **שאתרי** כן, כשאני כבר שותה **בפועל**, כעת זה כבר לא צמא, אין לי פה כבר חשק ולא כיסופים וערגה, כי תכל'ס, אני כבר שותה בפועל!

אז מה זה עכשיו? עכשיו זה **תענוג!!** הבנת את ההבדל??

כשאני מחפש סיגריה בנרות זה בחינה של **אהבה!** צמאון וערגה לסיגריה הנכספת... אבל כשאני כבר מעשן את הסיגריה זה **תענוג**

על אותו משקל: כשה' משיב אותך במתיקות נפלאה בתורה או בתפילה... זה נקרא **תענוג!!** זכית בפייס... עבודת מתנה... תודה ה' על המחווה... תענוג... אבל כשה' דווקא לא בהכרח משיב אותך... ואתה צמא, ומשתוקק, **מתי? מתי אבא ואראה פני אלוקים**, זה נקרא **אהבה!!** כל פעם שמוזכר בתהלים כיסופים וערגה וצמאון לה', זה בדרך כלל 'בארץ ציה ועיף בלי מים', ובזה אנחנו

שייכים! אוהו שייכים... לגמרי שייכים!!! אתה תמיד יכול לתזמן את ה'צמאה נפשי' הזה...

איך אתה מתזמן את זה הלכה למעשה?? מאוד פשוט... תקבל החלטה לשים בצד את כל שאר התשוקות הזרות ולהתמקד בלרצות רק את ה' ואת תורתו... זה יכול להיות משהו יזום!! **לגמרי יזום!!** זה נטו עניין של החלטה!!! לאחר כמה ימים שאתה דוחף עם כל הכח לכיוון הזה... ה', דרשתי קרבתך... אני רוצה רק את תורתך, לפתע הצמאון הזה מגיע,

אין כאן הרבה מקום להאריך, אבל הצמאון הזה בעיקר פוגש אותנו אחרי ריפיון, או נפילה וירידה בעבודת ה', (שיש את זה לכולנו) ופתאום משהו מתעורר מבפנים... איזה רצון לשינוי... לחזור שוב הבייתה... התשוקה הזו היא מתוקה!! אבל זה שוקולד מריר... זה סו"ס מתיקות שנובעת מחסר... אבל תמיד אהבה הולכת עם חסר... געגועים תמיד מגיעים כתוצאה ממשהו שאין לי אותו כעת, והחסר הזה לא מפריע למתיקות, זו מתיקות נפלאה, ולא קשה להגיע אליה!! זה משהו שכולנו שייכים אליו!! קדימה... לך על זה...

וכעת ניגש לסוג השלישי של מתיקות ועריבות התורה, שהיא גם בדינינו...

(שוב: אם שמת לב: אני שם דגש על מתיקות מסוג שהיא בידיים שלנו... למעט מתיקות שהיא לא בידיים שלנו... שאותה עדיף להשאיר בצד... אם הקב"ה החליט לפנק אותך במתיקות הזו מה טוב... ואם לא אל תתאכזב... תשאיר משהו לגן עדן ולעולם הבא...)

הסוג השלישי והכי פרקטי של מתיקות התורה זה פשוט התעניינות וסקרנות וחיבור אישי עמוק לעסק התורה!!! לדוגמא: לראות יהודי כמו ר' חיים קנייבסקי יושב שעות ע"ג שעות מול הגמ'... סליחה על הביטוי, זה... זה נראה שהוא על 'חומר' יש פה איזה סם...

מה זה החומר הזה? איפה משיגים את ה'סמים' האלו שמצליחים לרתק בן תמותה כ"כ הרבה שעות מול טקסט צפוף וישן ולא מנוקד...??

אז יש לי בזה תשובה... תשובה שאנשים לא אוהבים לשמוע אותה:

מרן ר' חיים קנייבסקי **מכור** לתלמוד בבלי!!! **לא יותר** מלהבדיל - מחילוני שמכור לסמארטפון שלו... שמעתי?? **לא יותר!! ולא צריך להיות יותר!!**

יש כאלו שחושבים שגדולי ישראל הם קוסמים, יש להם איזה סם או 'חומר', שגורם להם להיות משוגעים על התורה...

אז זהו שלא!! לא רבתי!! בקנאות לא!! אדרבה... כשאנחנו מדמיינים כן את גדולי ישראל, אנחנו סתם מרחיקים אותם מאיתנו... סתם עושים מהם כאילו שיש להם איזה 'מקל קסמים' ש-לי כמובן אין... ולכן כל טוב, אני הולך לישון כי אין לי את זה... **אז זהו שלא!!** מדובר בסך הכל בהתמכרות טבעית

מוטיבציה כעת להתאמץ לעבוד את ה', כאן מגיעה נקודת המבחן האישית שלך, עד כמה אתה **אוהב** את ה'... כי כשאין טיפת חשק ללמוד, אז מי בכל זאת מוכן ללמוד? רק מי שאוהב את ה'!!! ממילא דווקא בבוקר המוחלש הזה שאתה מרגיש כ"כ רחוק ומנותק... דווקא ביום זה, זו הבמה שלך, כעת ה' מזמין אהבה, הוא רוצה לדעת האם גם אתה אוהב אותו, או רק הוא אוהב אותך...

למרבה האבסורד... בשבילי התפיסה הזו היא יחסית טריוויה, תמיד כשהייתי רואה עוייבד שכל כולו דבוק בה' בזכה רגשי שלהבתי-ה... הייתי מתפעל... אה... איזה אהבת ה' יש לו... איך הוא זכה להגיע למדרגה הזו באהבת ה'... איפה אני ואיפה הוא... אני יושב פה כמו איזה בלוק ומשתדל בכל זאת להתרכז בלימוד או בתפילה... איפה אהבת ה' שלי... איפה אני לידו??

ופתאום אני קולט שזה בדיוק בדיוק הפוך במאה שמונים מעלות!!

אותו עובד ה', דווקא בחלק הזה של ההתלהבות שלו, דווקא בזה הוא פחות אוהב את ה'... כעת הוא בעיקר אוהב, (אם יש מה להתפעל ממנו, זה מה הוא עשה כדי להגיע לכזו מדרגה שה' נותן לו כ"כ הרבה אהבה) ודווקא אני ברגעים השפופים האלו, שאני בכל זאת לומד, בכל זאת מתאמץ ומשתדל להתפלל בכוונה, דווקא אני כעת אוהב את ה', בינינו... עם המצב רוח הכ"כ שפוף לי שהתעוררתי בבוקר הזה, לא היתה לי שום סיבה לצאת מהמיטה, ואם בכל זאת יצאתי זה רק בגלל שאני עובד את ה' בכל מצב, עכשיו אולי תבין לראשונה למה ה' מזמין לנו כ"כ הרבה ימים כאלו מדוכדכים שאין חשק ואין מתיקות ואין שום טעם לא בעבודת ה' ולא בלימוד... ואתה יושב לעצמך וחושב: מה איכפת לה' לשחרר לי קצת חשק יותר... קצת יותר גישמאק? **מה התשובה??**

ה' רוצה לדעת האם גם אתה אוהב אותו, או רק הוא אוהב אותך... יש לבוא עולם כ"כ הרבה בנים שרק מזמינים אהבה... ה' יכול רק להרעיף עליהם אהבה אבל לקבל מהם אהבה בחזרה... שהם גם יביעו אהבה... את זה אי אפשר לצפות מהם... הם לא בשביל זה... כי קטון יעקב ודל... לך תבקש מילד שיחזיר אהבה גם כשהוא לא מורעף בחיובקים... ויש לה' מאוד מעט בנים בוגרים שמהם ה' כן יכול לצפות... תחזירו אהבה... תהיה גם אוהב ולא רק אוהב... ואחד מהבודדים והמתי מספר האלו זה אתה... ה' סומך עליך שאתה מסוגל גם לתת אהבה ולא רק לקבל אהבה... אז תן!!! תן לאבא שבשמים אהבה... תן לו את היום העיף הזה עם כל הלב למען שמו באהבה... תן לו את זה בשם כל ישראל... בשם כל היהודים החלשים שלא יודעים לספק כזו תוצרת... ותכל'ס... אנחנו פה לא רק בשביל לקבל אהבה אלא בעיקר בשביל לתת אהבה... אז אם כבר קמת הבוקר בלי טיפת כח... אל תעשה איקס על הבוקר הזה... אדרבה... תהפוך אותו למכרה זהב!!! אז נכון... אני היום לא ארגיש אוהב... אבל אני אהיה אוהב!!! אני אשגר אהבה לאבי שבשמים... בשביל מה אנחנו כאן אם לא בשביל זה...

אז אני רוצה לומר לך שיש כזה דבר!!! אפשר להגיע לזה!! רק יש הבדל אחד: להתמכר לסמארטפון? זה עניין של שניות... בלחיצת כפתור אחת זה נהיה... שה' יצילנו... להתמכר לסיגריות? זה אולי קצת יותר זמן... צריך חודש חודשיים להשתעל... ואז אתה מתמכר... אבל להתמכר לתורה?? זה... זה אורך קצת... קצת יותר זמן... זה לשם שינוי לא מגיע בשניות... וגם לא מספיק להשתעל חודש חודשיים... צריך נכונות 'להשתעל' טיפ טיפה יותר... מי שמשקיע... מי שמביע נכונות להתעניין בתורה זה יגיע... וכמובן שיש בזה רמות שונות... והייתי אפילו אומר שזה תלוי בתקופות... אבל קודם תאמין בזה!! תאמין שאפשר להגיע לעוצמות של התמכרות לתורה...

לפני שאני מסיים... רק נסכם בקצרה: יש ארבעה סוגי מתיקות בעבודת ה' ובלימוד התורה, **א**. יש את המתיקות שמגיעה באתערותא דלעילא, מתיקות מופשטת ורוחנית לגמרי שמגיעה במתנה משמים, 'הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה', אבל לדעת כל הזמן שאוטוטו זה עוזב... זה נגמר, כמו ארטיק טוב שנגמר... **ב**. יש מתיקות התורה שנובעת מהתמסרות!! התמסרות יוצרת חיבור רגשי!!! **ג**. יש מתיקות מרירית שנובעת מצמאון... השתוקקות, רצון, 'צמאה נפשי... מתי אבא ואראה פני אלוקים', **ד**. ויש מתיקות שנובעת מיצירת עניין... התעניינות ממכרת...

שלושת המתיקויות האחרונות שייכות אצלנו!!! תלויות בנו... כי קרוב אליך הדבר מאוד... ואילו המתיקות הראשונה היא בגדר 'עבודת מתנה', אם זה הגיע, תיהנה מזה... תתענג על זה בבחינת 'יוחזו את האלוקים ויאכלו וישתנו... תהנה מזיו השכינה, אבל תדע שזה עניין של זמן עד ש'דודי מני נסע ונגלה...' ואל תבנה על זה... ואל תתאכזב...

אבל!!! אם כבר דיברנו על **ארבעה** סוגי מתיקות, אי אפשר שלא להזכיר את האופציה **החמישית**, והיא: **לא תמיד** יש מתיקות בתורה ובעבודת ה'!! לפעמים אתה מרגיש קיר!!! אפס הרגשות... אפס תחושות... סתם אפרוריות, סתם כלום כזה... ויש בחורים שנורא קשה להם לעכל אופציה שכזו... כי בתור בחורים אנחנו יותר מידי נוטים לבסס את הסדר יום שלנו על תחושות, על אוירה, על מצב... שטייגן... וברגע שאין טיפת חשק, אז... אז מה אני עושה פה... למה זה אנוכיי...

אז זהו!! שכאן המקום להבהיר ולחזור ולהבהיר: כשאתה מרגיש מתיקות וחשק ושמחה וכיסופים ועריבות בתורה ובעבודת ה'... אתה כעת לא אוהב את ה'... אלא מאי? אתה מרגיש **א ה ו ב ! !** אתה כעת מרגיש מאוד חזק כמה **ה' אוהב אותך**... אבל אתה!?! אתה כעת לא נמצא בעמדה של **אוהב**, אלא במקום של **אוהב**, על זאת שבחו **אהובים**, דווקא אתה כעת לא ככזה עובד את ה' באהבה, וההראיה שברגע שיגמר החשק... פתאום יתחשק לך להיעלם... מי שאוהב לא נעלם כ"כ מהר... אהוב כן!! אז כעת אתה באמת אוהב... הוא יתברך מקרין לך את אהבתו... אתה אוהב!!! כיף לך...

לעומת זאת דווקא ברגעים שאתה לא מרגיש כלום... שאין לך טיפת חשק, ואין לך שום מנוע ושום

ונורמלית ומוכרת!!! היא מוכרת לנו מכל סוגי המחזות, וגם השליליים ביותר... כשאתה רואה בן אדם שיושב מול האייפון שעות ע"ג שעות... אף אחד מאיתנו לא חושב שיש פה איזה קוסמות... אף אחד לא רואה כאן איזה השראה מיוחדת או כח ריכוז יוצא דופן שגורם לפרצוף הזה לנבור במכשיר כל היום...

רק מה? יש פה **התמכרות!!** יש פה תכנים מסוימים שמאוד מושכים אותנו... יש פה הרבה מה לראות... עד כדי שהוא מתעניין בזה כל הזמן ולא גומר להתעניין בזה... **אז זה בדיוק הסיפור עם עסק התורה**... אותו גדול בישראל שכל היום יושב ולומד הוא פשוט התמכר לתורה... זה פשוט מרתק אותו... תופס אותו... ומעסיק אותו... כמו להבדיל שהאייפון מעסיק את השכן שלך... **רק מה? יחי ההבדל ה'קטן', ה'קטן' וה'פצפון'...**

ההתמכרות של האייפון נובעת מן אדם שאיבד שליטה על עצמו... זה אדם שמובל על ידי נפש הבהמית שלו והוא כרוך אחריה ככלב שקשור לעמוד... לעומת זאת ההתמכרות של תורה, זה בדיוק ההיפך הגמור ב-180 מעלות! יש כאן את 'האיש הזוכה לידיעת התורה, ואמנם הוא מהלך בין אנשים ונראה כבן אדם ש-אבל באמת הוא מלאך!!' יש כאן לפנינו אדם שעבד ונלחם נגד הטבע, עד שהוא הגיע למדרגה שכזו שהנשמה שלו שולטת על כוחות הגוף בשליטה מוחלטת, עד כדי שנפש הבהמית שלו מובלת לגמרי ע"י כח הנשמה, ובדיוק כמו שהנשמה האומללה של האייפוניסט מובלת ע"י הנפש הבהמית וכרוכה בביזיון תחת ממשלתה ככלב שקשור לעמוד, (שהמשמעות היא: שהנשמה שלו כבר לא מפריעה לו, כי היא שבויה לגמרי במאסרי הנפש הבהמית, בלי אפשרות להשמיע את קולה) באותה מידה בדיוק לכיוון ההפוך, אותו אדם השלם בקדושת יוצרו שיושב ועוסק בתורה, הוא הגיע למדרגה, שהנפש הבהמית שלו התעלתה בכזו מדרגה שהיא מובלת ע"י כח הנשמה וכרוכה לסטנדר באהבה ובחיבה, וצורה כל היום בצרור החיים לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, (שהמשמעות היא שהגוף והיצר הרע והנפש הבהמית של אותו צדיק, כבר לא מפריעה לו, ולא תוקפת אותו באי לי מיצרי', כי היא נכנעה לגמרי תחת אור הנשמה, כפי שה' מבטיח, אם רעב שונאך האכילהו לחם... וה' ישלם לך, אל תקרי ישלם לך אלא ישלימו לך) **הבנת מה השתנה פה בצורת החשיבה??**

עד עכשיו היית בטוח שגדול בישראל שיושב ולומד הוא סוג של קוסם... שיש לו חומר מיוחד של מתיקות בתורה... שמה אעשה... ואני לא זכיתי...

אז זהו שלא!!! אותו גדול בישראל פשוט עבד על עצמו עד שהוא התמכר לדבר הנכון... אבל רגע רגע... קצת נסחפתי... בא נחזור רגע להגדרות הפשוטות... (תבין: בכמה שורות אחרונות התחלתי לדבר על 'באמת הוא מלאך...' וקצת עפתי למעלה מידי... כעת בא נחזור הבייתה לפרקטיקה)

אני כעת רוצה להצמיד אותך לקיר ולשאול אותך שאלה נוקבת:

האם אתה מאמין שאפשר להגיע למצב כזה, שהגמ' תעניין אותי ותסקרן אותי ותמלא אותי ותמכר אותי, כמו שחבר שלי הנושר מכור לסמארטפון? אתה מאמין בזה או לא??

קר קר קר קר...

כמידי שנה כשמגיעים הימים הקרים אני נוהג בקנאות להזכיר לכל הקופאים מקור והמשקשים ברעדה עם צעיפים ומעילים... **שלא תגידו שלא אמרתי... הנה ימים באים** ובעוד חצי שנה בערך... אתה תצא לרחוב ויהיה לך חם... אבל ממנוזה חם... **אתה מאמין??** צא רגע לרחוב הירושלמי הקפוא... אתה מאמין שבעוד חצי שנה בערך אתה תעמוד פה!!! בדיוק פה... והשמש תקפה עליך כמו תפוח"א לוחט ואתה תיחל מי יתן לי איזה משב רוח של 5 מעלות?? אני חושב שמי שיצא לו לקרא שורות אלו בדיוק כשהוא נמצא ברחוב או במרפסת הירושלמית... **לא יאמין לי!!! לא יכול להיות!!!**

אבל זה יקרה... שמור קופון זה ותציג אותו ככה בט"ו תמוז...

כלפי מה הדברים אמורים?? על דא וכיוצ"ב נאמר: "בתבונה משנה עיתים ומחליף את הזמנים"!!! דברים משתנים בעולם... ולא רק בעולם... אלא דברים משתנים גם בתוך תוכנו... אצל כל אחד מאיתנו... דא עקא שבשעת מעשה!!! כשאדם נמצא בתוך מצב מסוים הוא מתקשה לעכל שקיים מצב אחר... כמו מי שנמצא עכשיו במינום מעלות בירושלים... הוא מתקשה לעכל מציאות של 30 מעלות חום... אבל זה קיים!!! וכולנו יודעים שזה קיים...

כך על אותו משקל: כל אחד מאיתנו עובר מידי פעם קשיים... ובדרך כלל השפיץ של הקושי הוא שכשאתה אפוף בתוך הבעיה... זה נראה שנגמר העולם... ככה תמיד יהיה... אף פעם המצב של ישתנה... וזה בדרך כלל תפיסה של צעירים!! כי בן אדם מבוגר שהספיק לעבור ניסיון... הוא כבר למד שנכון... גם אם מאוד קשה... דברים משתנים... לא תמיד זה יהיה ככה... לדוגמא: מתקשר אלי צעיר שיש לי קשר איתו... והפעם הוא מתלונן על קשיים נורא גדולים בקדושה... מה יהיה? אני לא עומד בזה... אין לי כבר כח... כל היום יש לי מלחמות בקדושה... היצר הרע לא נותן לי מנוחה אפילו שניח... 24 שעות שבועה ימים שבועה בלי הפסקה... מילא זה היה פעם ב... אבל הניסיונות הם כל הזמן בלי הפסקה... די... אין לי כח... אמרתי לו: אתה בטוח שתמיד תמיד יש לך ניסיונות בקדושה?

כן... בטח... תמיד תמיד... אבל שבוע שעבר ולפני שבועיים דיברת איתי ולא הזכרת מילה בנושא הזה... כן... לא... נכון ולא נכון... בקיצור: הוא מתעקש לטעון שכל הזמן זה מפריע לו!!! טוב... ננעתי... אצלו המלחמות הם שבועה ימים בשבוע... אחרי שלושה ימים הוא מתקשר אלי עם בעיה אחרת לגמרי!!!

אמרתי לו: סטופ!!! אני לא מדבר איתך על שום דבר חוץ מקדושה... אתה לפני שלושה ימים הכרזת לי שאתה כל היום אפוף בקשיים של קדושה מבוקר עד ליל... אז אני רוצה להתמקד רק בזה... אבל לא!!! עכשיו משהו אחר מפריע לך... ואני מתעקש... מילה זו מילה! אמרת לי שכל היום יש לך ניסיונות בקדושה... אז אני לא מוכן לדבר על פיצויקעס אחרים... בקיצור: הצמדתי אותו לקור והוצאתי ממנו הודאת בעל דין שלא תמיד יש לי התמודדויות בקדושה!!! נכון... כשזה תוקף אותי... זה אופף אותי מכל הכיוונים ואני בטוח שנגמר העולם והקושי הזה לא מרפה ממני רגע... אבל למייעשה זה לא נכון... גם הוא הודה לי שזה מגיע בגלים!!! וברגע שאותו בחור יבין **שיש פה גל!!!** גל של ניסיון... והוא יבין את זה גם כשהגל הזה יתקוף אותו... יהיה לו הרבה יותר כח... כי הוא יבין שזה גל... רק צריך לעבור אותו... והמצב עוד ישתנה... להבין שבתבונה משנה עיתים ומחליף את הזמנים... להבין גם כשאתה קופא מקור... שיום יבא ואתה תנמס מחום... להבין שדברים משתנים... די לנו בקשיים שיש לנו... לא צריך גם להניח אותם... תתמקד בגל הניקודתי!!! תתרכז בלכופף את הראש מולו... ואל תסיק מסקנות איסטרוטגיות שזה מה יש וזה הנתונים... זה עצת היצר שרוצה להקפא אותך על מקומך...

האם יעברו את השנה או לא... האם פורים בא או לא??

העסק מתחיל להתחמם בירושלים... בשבוע הקרוב ככל הנראה יתכנסו ויסתגרו שבעה מגדולי ישראל בבית הועד... וידונו בשאלה האיסטרטגית הדו שנתית האם לעבר את השנה או לא?? כמה זמן יארכו הדיונים?? אף אחד לא יודע... זה יכול להיות יומיים שלוש... וזה גם יכול לארוך שבועות ארוכים... סו"ס מדובר במכלול של שיקולים מכל תפוצות ישראל... מדובר במידע ומסמכים שצריך לשקלל את כולם ולהגיע להכרעה...

מכובן שישנה עדיפות שההכרעה תגיע בשבוע וחצי הקרובים... עוד לפני ראש חודש אדר!!! תנחש למה?? כי אל תשכח שעל ששה חודשים השלוחים יוצאים לגולה... ואחד מהם זה חודש אדר... כדי להגיד לבני הגולה מתי פורים... (האם יום אחד לפני כן או יום אחד אח"כ) אבל!!! אם אנחנו עד ר"ח אדר אנחנו כבר נספיק לדעת שמעברים את השנה ואם ככה פורים כבר לא יהיה בחודש הזה... נוכל לחסוך את הליכת השלוחים... עכ"פ כעת אי אפשר לדעת כמה זמן יארוך! כבר קרה שהדיונים המשיכו עד כ"ט באדר... עד הרגע האחרון...

אני מתהלך לי בשעת בוקר מוקדמת בירושלים... ולפתע אני רואה תכונה... ניגשתי למישהו... מה קרה?? מה יש?? ש... ש... שקט!!! פה בפנים עומד שמואל הקטן ומתפלל!!! הוא מתפלל תפילת שחרית!!! נו... אז מה? מה אתם כ"כ מתרגשים... אוהו... אתה יודע מי זה שמואל הקטן?? (רק שבתין): היה בשמואל הקטן בחינה של שייך דשיירי כנסת הגדולה שהרי הוא תיקן את הברכה ה"ט בשמו"ע... ברכת למלשינים... אגב: דווקא שמואל הקטן בעל המימרא באבות: בפול אויבר אל תשמח... הוא זה שתיקן ברכת למלשינים... ללמדך: למי יש את הרשות להתפלל על השפלת האיובים? רק מי שהכי לא חפץ ולא שמח בפילתם... ודו"ק היטב) כעת הוא מתפלל תפילת שחרית אחרונה לפני שהוא נכנס לבית הועד!!! ומי יודע מתי פעם הוא יתפלל פעם הבאה?? כי... ברגע שחברי הועד נכנסים לדון בעיבור שנה, מכאן ואילך הם פטורים לגמרי... לא רק מתפילה אלא גם מק"ש ומכל המצוות האמורות בתורה... כי הם עוסקים במצוה ובצרכי ציבור והם פטורים מכל המצוות האמורות בתורה, וכשהם יסיימו ויגיעו להכרעה... אז שוב נזכה לראות את שמואל הקטן מתפלל!!! אלי נזכה אפילו לשמוע אותו מברך את הברכה שהוא בעצמו תיקן... (רק להלשים את הסיפור... בסוף היה ששמואל הקטן אכן ניגש ש"ץ... והוא שכח את ברכת למלשינים שהוא בעצמו תיקן... כי הוא היה מהחברים שתורתם אומנותם והוא בדרך כלל לא היה מפסיק לתפילה אלא רק לק"ש... שמילא אפילו הברכה שהוא בעצמו תיקן לא היתה לגמרי שגורה על לשונו... עכ"פ כשהוא נאלץ להגיע לדון בעיבור השנה והוא בלא הכי נאלץ להפסיק מתלמודו... אז הוא כן התפלל... זה במאמר המוסגר...)

תכל"ס... הגיע הרגע הגדול!!! אלפי יהודים הגיעו לחזות במעמד הנשגב... כולם נעמדים על קצות האצבעות... לזכות לראות את שבעה גדולי ישראל נכנסים אחד אחד ונבלעים באותה עליה!! יש כאלו שמוחים דמעה את התרגשות... זה היום עשה ה'... חיכינו לרגע הזה... כבר שנתים שאנחנו מחכים לרגע הגדול הזה... אתה בטח לא מבין מה ההתרגשות הגדולה... אז זהו!!! שאולי שכחת או התרגלת... אבל כבר שנתיים תמימות שה' מוביל כאן סדר יום חדש שנקרא נגיף הקורונה!!! כבר שנתיים שהעולם מוכה וחובל בנגיף המסתורי הזה... וכל יהודי מאמין שלא הולך בקרי עומד ושואל את עצמי: על מה עשה ה' ככה לעולם שלו?? מה ה' רוצה לאותת לנו?? ומעתה!!! אם היינו כעת בבית ראשון... תוך יום אחד הכל היה מובן... יש לנו אורים ותומים... המלך אומר לכה"ג אסוף ידך ושואלים למה זה קורה... ואז מגיע התשובה: על הגבעונים או על שאול שלא נספד כהלכה... חוץ מזה מסתובבים בינינו נביאים כפלים כיצאי מצרים והם מדברים ברור!!! הנביא אומר לך אחד שתיים שלוש מה ה' רוצה... ולמה זה קורה... ומה נדרש מאיתנו לעשות... ואז פשוט מבינים עניין... חוזרים בתשובה... בין האולם והמזבח יבכו הכהנים... וזהו... מיד ויחמול ה' על ארצו... והקורונה נעלמת בדיוק כמו שהגובאי נעלם בזמן יואל בן פתואל... אבל אנחנו לא בבית ראשון!! אנחנו בבית שני... שאין ארון ואין כפרת ואין אורים ותומים... ואותות לא ראינו אין עוד נביא, ואין איתנו יודע עד מה... יש שאלות... יש תמיהות... מה ה' רומז לנו?? ואין תשובות חותכות!!! אבל נחמה אחת יש לנו!! ה' הותיר לנו מקום אחד שבו שורה רוח הקודש ומשתמשים שם בבת קול!!! איפה?? פעם בשנתים שלוש... כשמתכנסים שבעה מגדולי התנאים וכל ניינם זה רק כבוד שמים ודאגה לכנסת ישראל ולשכינה הקדושה... שם יש בת קול!!! שם שורה רוח הקודש... ולשם מפנים את השאלות ומתקבלים תשובות... כבר שנתיים אנחנו מחכים להתכנסות הזו... כבר שנתיים שאנחנו שואלים מה ה' רוצה... כיצד אפשר לרצות פני ה' שיחמול על עמו וישוב חרון אפו מעמו מארצו ומנחלתו... והנה... כעת זה קורה!! כעת הם נכנסים לדון אמנם בעיבור השנה... אבל על הדרך כלל ישראל הכניסו שם כמה וכמה שאלות מהותיות בענייני הכלל וכולנו תפילה שבועה כך וכך זמן יצאו משם גדולי ישראל עם התרת הספקות ויורו לנו מה נעשה...

עכ"פ כעת רק נכנסו הזקנים לבית הועד ומיד התחילו לדון... השאלה הראשונה שעלתה על הפרק... מה קורה עם הקינים?? כן... מידי חג הפסח מגיעות לירושלים רבבות נשים יולדות וצריכות להקריב כבש לעולה ובן יונה לחטאת... וצריך לברר האם יש העירכות לכמויות כאלו של בני יונה?? אז לבנתיים יש אופטימיות בשוק העופות... לפי סקירת השוק זה נשמע שבשלב זה יש לכל יולדת בן יונה אחד!!! אבל זה לא מספיק... כי אל תשכח שבמוצע חצי מהיולדות הם עניות... ויולדת עניה לא מקריבה כבש לעולה ובן יונה לחטאת! אלא שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת!!! שמילא צריך כמעט פי שנים... וזה ממש אין... אנחנו רחוקים מזה... אם אנחנו רוצים להגיע לכוז כמות... לא יהיה מנוס... נצטרך לעבר את השנה ולהמתין עוד חודש ועד אז התורים יחזרו מנידודם... וקול התור ישמע בארצנו ואז בבת אחת תבא הרווחה... (כעת בשלב זה... בימות החורף יש רק בני יונה... ומסילא נוצר מחסור... ברגע שהתורים חוזרים... כל השוק משתנה)

אבל עזוב!!! לפני שמדברים על קינים... אני מוכרח להיות כנה ולומר שכל מה שכתבתי כאן השבוע לא רלוונטי... ולמה?? כי אל תשכח שהשנת שנת שמיטה... ובזמן שביהמ"ק היה קיים אף פעם לא מעברים את השנה בשנת השמיטה... כי לא להעמיס עוד חודש נוסף על שנת השמיטה שבלאו הכי היא שנה מאתגרת!!! אה... מה תגיד... ישראל קדושים הם ויש להם בטחון גמור בה' והם לא שואלים מה נאכל בשנה השביעית ומסילא ה' ציוה את ברכתו וכו'... כל השיקולים האלו לא נוגעים לבית דין!!! אם לך יש בטחון בה' זכאה חולקך... אבל ב"ד צריכים לדאוג לכל חודש חקלאי נוסף... ובפרט שיש כאן שיקול של מנתונ עניים על כל חודש נוסף... (זה כמו שכשאבי ורבי דנים ב"איש שלא מדעת" הם לא מערבים שיקולים ש בטחון בה' ואין יאוש בעולם כלל...) ומסילא למען האמת בשנה זו בית דין בכלל לא התכנסו לדון בעיבור השנה... אז למה כתבתי את זה?? כי סו"ס מפני חטאינו גלינו מארצנו... וכעת גם בשנת השמיטה מעברים את השנה... ולכן סו"ס אנחנו כן עוסקים בעיבור השנה... אבל מהרה יבנה בית המקדש... ואם משיח יבא בשבועות הקרובים... תכינו תחפושות... תכינו רעשנים... לא יהיה פה שנה מעוברת... **פורים בא פורים בא ואיתו שמחה גדולה...**

איזה מכתב ה' כתב לי ועדיין לא קראתי???

בעמוד 2 נשאלה השאלה: מה זה אמרת?? ובכן: לא תאמין... הפירוש המילולי של אמרתך זה לא פחות ולא יותר **מה שאמרת עלי!** מה שאמרת בשבילי... זה פירוש המילולי של **אמרתך!**

ואני אתן דוגמא לצורך העניין: אשתי פעם הייתה מורה והיה לה מנהג לכתוב מידי פעם לתלמידות מכתבים קצרים... מכתב של עידוד וכח ואימון... את עוד תגדלי ותהיי צדיקה וכו' וכו'. והיום אשתי הולכת ברחוב ולפתע היא פוגשת תלמידה נשואה... והיא אומרת: המורה... רגע אחד... ואז היא מוציאה מהארנק מכתב מקומט... את המכתב הזה המורה כתבה לי לפני עשר שנים!!! המכתב נתן לי המון כח... אני שומרת אותו בארנק שלי כבר עשר שנים... וכל פעם שאני מרגישה חולשה נפשית אני פותחת את המכתב וזה נותן לי כח... זה הפירוש של **אמרתך!!!**

אנחנו לא שמים לב... אבל התורה היא לא רק אוסף של פקודות וציווים... יש בתורה המון **אמרות!!!** מה ה' **אמר עלי?** התורה מלאה במלא מלא מכתבים אישיים מה ה' אמר עלי... איך הוא מחשיב אותי... וכמה אני יקר לו... וה**אמירות האלו זה תורה!** אני רוצה שתבין: כשאת מגיע לפרשת בא... להחודש הזה לכ... אני מתחיל לחמם מנועים... כי מכאן ואילך כל פסוק זה תילי תילים של הלכות... הלכות קרבן פסח ואכילתו, חמץ ומצה, קידוש החודש, הלכות יום טוב וכו' וכו'... בקיצור: כל מסכת פסחים וראש השנה וביצה יוצאים מכל פסוק בפרק "ב בחומש שמות... בקיצור: הפסוקים האלו עוסקים בחלק של תורתך ומצוותך ועדותך ואולי גם חוקך... אבל ההלו... אל תשכח שיש גם פרשת שמות ואורא ובא (עד החודש הזה לכם) ויש גם פרשת בשלח כולה... ויש גם את פרשת יתרו שלפני עשרת הדיברות!!! **ומה שם כתוב?** הרי מדובר במאות פסוקים שלא כתוב בהם אפילו מצות עשה אחת... אז מה כן כתוב שם? (הרי אתה מבין לבד ש"ויהי בחצי הלילה" זה תורה שכתב לא פחות מ"הוא לבדו יעשה לכם" של הלכות יו"ט ולא פחות מלאו הניתק לעשה ד"לא תותירו...")

התשובה היא: כל הפרשיות של האמונה ואהבת ה' לישראל מסווג **לאמרתך!!!** בפרשת שמות ואורא נאמרה אמירה חדה ונוקבת מאין כמותה! ה' הכריז עלי **בני בכורי ישראל!!!** ה' הכריז: יהודי זה הבן יחיד שלי ומי שהעז להציק לו אני התעלל ואמר לו את החיים ללא רחם... מאתים חמישים מכות אני אכה את מי שהעז לנגוע בבן שלי...

יש פה **אמירה!!!** יש פה מכתב שה' כתב לי! עלי! אני צריך לשמור אותו בארנק שלי לעת הצורך... כשיום אחד פתאום יהיה נדמה לי שה' לא ככזה אוהב אותי ולא איכפת לו ממני... אז הנה יש לי מכתב... יש לי פה **אמירה**... ה' אמר והכריז שאני יקר לו!!! כי ה' דיבר טוב על ישראל... היית מאמין שהערך הזה הוא חלק מחלקי התורה???

אני יודע שלעשות שטייגן בדין פסח לאוכלין ולהניוו זה "ונשמח בדברי תלמוד תורתך ומצוותך..." אבל לשבת וללמוד מה ה' **אמר** עלי... האם זה תלמוד תורה?? **אה**... **מה אתה אומר??** תחשוב: יושב בן אדם וקורא מכתבים מה ה' חושב עלי... כמה ה' אוהב אותו... תסלח לו... מה זה הדבר הזה... מה זה קשור לתורה?? לאיזה חלק מחלקי התורה היית מסווג את זה?? מילא היית לומד את שבר המצוות ועונש העבירות נו... זה מסווג לסדר מסווג... אם היית לומד על גדלות ה' ויחודו זה מסווג לפנימיות התורה... **אבל לא!!!** אני כעת לא לומד את **מצוות** ה'... לא מתחזק ביראת ה' וגם לא עוסק בשבח ה' ובגדלותו... בענין עוסק כעת במה ה' **אמר** עלי... איך הוא אוהב אותי ואיזה הבטחות יעודים הוא הבטיח לי לעתיד לבא אם אני אשאר שלי... **איזה מין ערך זה ביהדות??**

שאלה טובה!!! אני לא אומר שזו לא שאלה טובה... אבל בשביל זה יש לנו **תורה**... ומי קובע כמה ערך ומה ערך?? **התורה בעצמה!!!** ותפתח את הספר תורה של העם היהודי ותראה כמה דיו קודשא בריך הוא טרח לכתוב בשביל להזכיר לי ולך כמה אנחנו יקרים לו... ותפתח... כל הפרשיות האחרונות שה' מראה לנו אותות ומופתים... כל המטרה שלהם זה להראות לנו ולהוכיח לנו כמה אנחנו יקרים לה' וכמה הוא חפץ בנו... **זה כתוב בתורה או לא???** האם יש נוסחאות שלא גורסות את הפרשות האלו בתורה? לא ידוע לי... זאת אמרת: כמו שה' מצווה אותי באמצע פרשת בא רשימה של מצוות עשה ולא תעשה איך להקריב קרבן פסח... כמה אותו בורא עולם מאריך לא פחות אלא הרבה יותר בכמה אני חשוב לו!!! היה או לא היה??

אז הנה!!! מהיום נדע: אחד מחלקי התורה: **אמרתך!!!** שש אנוכי על **אמרתך** כמוצא של רב! את הפסוק הזה המוהל מכריז בכל ברית מילה... מה זה שש אנוכי על **אמרתך???** פשוט מאוד: מצוות מילה מתחילה ונגמרת בתורה בחמש מילים!!! בפרשת תזריע כתוב: **וביום השמיני ימול בשר ערלתו**... עקרונות כאן כתוב מצוות מילה... אבל לא... אתה תשאל... בפרשת לך לך יש אריכות גדולה בפרשת מילה... שטחית זה נראה כאילו התורה חוזרת על משפט אחד כמה פעמים... וזה קצת נכון... אתה יודע למה?? כי הקב"ה מבשר לאברהם שיהודי שיכרות עם ה' ברית מילה אני כורת איתו "יג בריתות!!! י"ג בריתות המשמעות היא י"ג מידות של רחמים... שזה אומר שהקב"ה **אומר** עלי חד משמעית: אם אתה מוכן לי את השמירת ברית קודש שנכתרו עליה י"ג בריתות... אני מוסר בידיים שלך את ההנהגה על כל י"ג מידות רחמים שלי!!! זו **האמירה** שנאמרה בברית מילה!!! מישהו יודע שהנהגה כזו אמירה???

אנחנו יודעים שיש הלכות ברית מילה... יש מילה ופריעה... אנחנו גם יודעים שפגם ברית קודש זה נורא ואיום... כן... זה בהחלט העדות והחוקים והמשפטים של מילה... אבל אתה יודע מה **אמרתך** של מילה??

אתה יודע מה ה' **אמר** על זה?? אוהו... אם רק תדע מה ה' אמר על מי שנוטר ברית קודש... אז... **שש אנוכי על אמרתך**... היית שש ושמח על כל ניסיון נוסף שה' הזמין לך בקדושה כ... כמוצא שלל רב!!!

בעוד חודש וחצי כל עם ישראל יגיעו לבית הכנסת לשמוע פרשת זכור... ואנחנו נעמוד עם כל הנערוען... זכר בציו"י וזכר בסג"ל לכל השיטות... כן!!! יש תורה ומצוות וחוקים שה' צוה אותנו לזכור מעשה עמלק ולא לשכוח אותו... ואת זה אנחנו מקיימים כבר שנים בדקדוק רב... **אבלו למי שלא יודע**... יש פרשת עמלק נוספת... בסוף פרשת בשלח... ומשום מה את הפרשה הזו פחות מכירים... לא ידוע לי על מישהו שמגיע מיוחד לבית הכנסת לשמוע מה כתוב שם... נו... מה כתוב שם?? שם זה **אמרתך!!!** שם כתוב מה ה' **אמר** על עמלק! היות ועמלק מולדל בחוזה שנחתם ביני לבין ה'... היות ועמלק זורק מילותיו של ישראל וכל הזמן עוסק בלונב אותי ולשכנע אותי שה' אוהב אותי ואני גרוק ולא איכפת לו האם ימתגר במענו או לא... ה' כ"כ בעל עמלק

שהוא קפץ ונשבע שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק... זו **האמירה** שנאמרה בסוף פרשה הקודמת... נו... תגיד לי: מה יותר קריטי בשבילנו כעת?? האם הציווי והמצוה לזכור מעשה עמלק... או האמירה שה' אמר עלי כמה הוא כועס על מי שדולדל בחתימת חוזה שלי איתו...? שים לב: שניהם פרשת עמלק! רק זה מצוותך!! והא אמרתך!!! אין לנו ברירה... בדורנו אנחנו חייבים לאמץ את אמרתך! רוץ ותקרא את פרשת עמלק של בשלח לא פחות מזכור...

ועכשיו בא נעשה חשבון נפש... בינינו לבין עצמנו... באיזה חלק מחלקי התורה אנחנו הכי חלשים?? ניקח לדוגמא את מצות מילה... האם יש לנו מחדלים בהלכות מילה? האם ידוע לך על מוהל שבטעות לא עשה פריעה?? האם שמעת פעם על יהודי משלנו שעבר על התורה ולא מל את בנו? או לא?? למי כזה יהודי?? בחלק התורה של מצוות והפיקודים אנחנו בסדר גמור... **אבל אמרתך ? ! ?** **! ?** האם מישהו מאיתנו יודע מה ה' אמר על מי שזכה לכרות ברית קודש עם ה' ושומר על זה?? פה!!! פה אנחנו חלשים... תסלח לי... יתכן שבחלק הזה של התורה אנחנו עמארים גמורים... אנחנו בקיאים בכל התורה כולה... מקיימים את המצוות החוקים והמשפטים... אבל מישהו מאיתנו יודע מה ה' אומר על יהודי שנאמן אליו ומקיים מצוות??

אוי אוי אוי... בזה אנחנו בורים ועמי ארצות!!!

כן... לא לימדו אותנו שזה חלק מחלקי התורה!!! לא מספיק הכניסו לי לראש שלדעת מה ה' אומר עלי זה חלק מחלקי התורה!!! אז זה!!! שהתורה שלנו מליאה באמירות... מלאה בהתבטאויות ובמכתבים עוצמתיים שה' שולח לי ולך ומתבטא כמה אני יקר לו וחשוב לו... וכמה טובה הוא מכין לי לעתיד לבא... והגיע הזמן שנפנים שזה חלק מחלקי התורה שאם אנחנו מזניחים את הבקיאיות והעסק בו... זה עמי ארצות לא פחות ממי שלא יודע מה זה מודה במקצת... ותסלח לי... מבחינה מסוימת זה הרבה יותר חמור... כי מי שלא יודע מה זה מודה במקצת... אז הוא לא למד מסכת בבא מציעא... בסיידר... עוד חזון למועד... אבל מי שחסר לו את החלק של אמרתך... הוא אפרוח בלי נטות... אחד כזה שהוא לא בקי במכתבים של ה' מה הוא אומר עליו וחושב עלי... אתה יודע איך כן אדם נראה?? תנחש איך הוא נראה? **הוא נראה כמונו!!! כן... זה בדיק אנחנו!!!**

ראית פעם במראה איך אנחנו ניראים?? שמת לב שיש לנו את כל האוצרות היהודים... אנחנו יושבים ועוסקים בתורה ומדקדים קלה כבחמורה... חלק מאיתנו חיים בא"י וזוכים לחיים את המצוות התלויות בארץ... ותסתכל רגע במראה... איפה השמחה על הפנים שלנו?? איפה האשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו?? נו... איפה זה?? פשוט מאוד: עם כל הכבוד לאלפי דפי גמי שיתכן שאנחנו יודעים בעל פה... חסר לנו נתח נכבד וחלק מחלקי התורה!!! חסר לנו את **אמרתך** שהיא!!! היא חיינת!!! חסר לנו את הבקיאיות ואת השינון שוב ושוב מה ה' אמר עלי... וכמה הוא מחשיב אותי... מי שזוכר... פעם היתה סגולה להגיד שיר השירים ארבעים יום... מה כתוב בשיר השירים? כמה ה' אוהב אותי... כמה ה' מתגעגע אלי וממילא כמה חולת אהבה אני אליו...

יש תיקון של הבן איש חי שאני מאוד אוהב אותו... תיקון לערב ראש חודש... **מה אומרים שם בתיקון?** יש שם אוסף של מירמות המשבח שה' משבח את כנסת ישראל... כל מיני ליקוטים במדרש רבה על חיתקוני הזוהר כמה שה' משבח את ישראל ומחשיב אותם... ולמה זה תיקון דווקא לער"ח?? מסיבה פשוטה: היות וכנסת ישראל נמשלה ללבנה... ובער"ח הלבנה נעלמת... המשמעות היא שבער"ח כנסת ישראל מרגישה חסרה ועלמת ולא שווה... **וכשיהודי מרגיש לא שווה זה מסוכן!!!**

כן... איך אומר המ"ב?? יהודי שלא בקי בהלכות שבת הוא עלול להיכשל על ימין ועל שמאל בחיובי סקילה... על אותו משקל כאן!!! יהודי שלא בקי עד כמה הוא חשוב ויקר בעיני ה' הוא עלול לנפילות רוחניות חמורות... ומה נעשה שעכשיו ערב ר"ח... והשכינה מרגישה בשפל... כבר חצי חודש שהיא כל הזמן הולכת ונחסרת עד... עד שהיא לפתע נעלמה... זהו... אני כבר לא שווה גרוש... **מכיר את התחושה הזו???** נו... מה עושים?? חייבים מהר מהר להזכיר את כנסת ישראל **באמרתך!!!** כל מיני ליקוטים בעניי יי אמרתך חייבנו... דוד מעיד על עצמו: כשאני מרגיש בשפל... מה הנחמה שלי? אני מזכיר לעצמי ומשנן את כל מה **שאמרת** עלי וזה מחיה אותי ונוסף בי כוחות להמשיך לעבוד את ה'... דוד המלך מעיד על עצמו שברגעים של עניות הוא זקוק לאמרות ה'... ואנחנו?? מה יהיה איתנו?? מי ינחם אותנו ברגעים של שפל?? אין ברירה!!! הגיע הזמן שנכיר את החלק תורה שנקרא אמרתך!!! שלשן אותו... לא האמין בו...

אז הנה!!! היום למדנו על חלק חדש מחלקי התורה!! **אמרתך!!!**

אתן לך עוד דוגמא אחת לאסתית אחרונה: כולנו יודעים את הפסוק "והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחרוך..." הפסוק הזה דומיננטי הן מהזוית ההלכתית של "והיה מחניך קדוש" והן מהזוית של מוסר... נו נו נו... אם לא תתנתק מהרשת הרי ושב מאחרוך... אבל ההלו... האם פעם שמת לב שיש כמה מילים לפני כן שגם זה תורה מסיני?? **"כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך!!!** האם שמת לב מה כתוב במילים הפשוטות האלו?? כתוב שם לא פחות ולא יותר **שה' מתהלך בבית שלי!!!** הנה לך מילים נוסח **אמרתך**... ההההלו... ה' מתווכח בבית שלי!!! תענה לי בכנות: שמת לב פעם למילים האלו או לא? נכון שלא? את "והיה מחניך קדוש" אני מכיר מצוין משולחן ערוך סימן ע"ג עד פ"ח במשנה ברורה... את "ולא יראה בך ערות דבר" אני מכיר מצוין מהמאבק נגד פגעי הטכנולוגיה... אבל "כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך" ? ? ? זה כבר אמרתך!!! זה לא הלכה ולא מוסר... זה בסה"כ מה ה' אומר על הבית שלי... שהוא מתהלך בו... על זה משום מה דילגנו... תחשוב מה היה קורה אם היינו עושים שטייגן **באמרתך**... ועוד לפני הלכות והיה מחניך קדוש... ועוד לפני שיש מבקשים ממני להתנתק מהרשת... לפני הכל הייתי דבר ראשון מפנים ומשנן את **האמירה** שה' מתהלך בבית שלי!!! תאר לעצמך שהייתי חי את זה... לא נראה לך שהיה לי הרבה יותר קל להתנתק מהרשת? איך אפשר שלא...?? ה' פה!!! אם הייתי מפנים ש"אתם ראינים אשר עשיתי למצרים ואשר אתכם על כנפי נשרים..." היה לי הרבה יותר קל לאמץ את המושך: ועתה אם שמוע בשמעו בקולי... אתה קולט כמה קריטי להתחיל לעשות שטייגן ב"אמרתך"?? קדימה... לשיח באמרתך...

הפטרה
"בשנת מות"

פרשת יתרו

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כ' שבט התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:48	17:40	18:14
16:45	17:37	18:10
16:45	17:37	18:10
16:48	17:40	18:14

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ"י 050-4194600

כל עבודת האדם בעולמו הוא רק לבחור בחיים להיות בעל רצון ושאיפה לזכות לחיים ולהתחיל בעבודה על דרך זה.

כשהתארז פעם רבנו בן ציון אבא שאול זצ"ל..
בסעודת מצוה, ניגשה אליו בעלת הבית וביקשה שיברך את ביתה הנשואה, בבן זכר. רבנו השיב: **תיפקדי בעזרת ה' האם חשבה שהרב החליפה בטעות בביתה, והעירה את תשומת ליבו לזה.** רבנו צחק קראו לבת! ועכשיו קיראו לבת! באה לפניו וברך גם אותה. ושוב הוסיף: **האם אי אפשר** שהאם והבת ילדו האם והבת באותו שבוע, ויהי לפלא.

ישנם העושים מצוה בגלוי ועבירות בסתר,
וישנם העושים עבירות בגלוי ומצוות בסתר.

סיפר אחד מהתלמידים פעם נכנסתי לרב **מרדכי אליהו** זצ"ל עם בן אדם שאביו שכב בבית החולים במצב קריטי. הרופאים דברו על שעות ספורות שנתרו בחייו. נכנסנו ביחד אל הרב, ולאחר שברר את השם ושם האם, הרב אמר לאותו יהודי: "אתה יכול ללכת הביתה בשמחה. הכל יהיה בסדר". כשיצאנו מהחדר, היהודי לא האמין.
הוא אמר לי: "איך זה יכול להיות? הרי הרופאים אומרים שנתרו לאבא שעות ספורות. כעבור שעתיים הוא מחיג אלי ואומר שהרופאים ביצעו בדיקה מחודשת, ואומרים **שוהי רק בעיה קטנה** והאבא יכול להשתחרר מבית החולים עוד באותו יום. אלא שכאן הסיפור עדיין לא נגמר: אחרי עוד שעתיים חיג אלי אותו יהודי, ואמר לי שהוא רוצה להכנס בשנית אל הרב.
'אמא לא חשה בטוב. היא **סובלת מכאבי ראש** ואני לא רגוע', אמר לי בטלפון. נכנסנו שוב אל הרב, ואמרנו את השם. הרב קימט את מצחו בדאגה, ואמר: צריך לעשות פדיון כפרות ולעורר הרבה רחמי שמים'. אחרי שבועיים האמא נפטרה. אלו היו מעשים שבכל יום.

החכם יש שמבויק בחכמתו ויש מגלה טפח ומכסה טפחיים

זוג נשוי מחוגי נטורי קרתא הגיעו אל הרב עם מזוזות ביתם. לפני שנכנסו אל חדרו של הרב **משה בן טוב** זצ"ל ניהלו שיחה עם מזכירו של הרב וסיפרו על בעייתם.
כשנכנסו, סיפר להם הרב, לאחר שהתבונן במזוזות, את הבעיות שבגינן הגיעו אליו. האישה קמה בכסס, ואמרה: "הכל בלוף! כל מה שסיפרתי בחוץ הרב אומר לי כעת. הכל בלוף! אתם עובדים על אנשים".
ואז הרב, כשהוא רגוע ושלו, ענה לה: "על הבעיה של הבת שלך המאושפזת בבית חולים לחולי נפש **סיפרת בחוץ**... וכך התחיל לפרט להם עוד ועוד דברים אישיים... האישה התיישבה מיד בדממה ושמעה את כל דברי הרב. מאז הפגישה, למשך שבועיים, היו זוג זה צמודים לרב, וכל מקום שהלך הלכו אחריו..."

אחד נסע עם בנו הפעוט לכותל המערבי. כשעמד שם להתפלל, יחד עם גיסו, פנה אליו לפתע גיסו: "אתה רואה שם את האברך שיושב ומתפלל?
האם זה לא הרב **משה לוי** זצ"ל?"
הביטו בו וראוהו מתפלל בדבקות, ועדיין היה ספק. בתום תפילתו הנפלאה, כשעמד, זיהו אותו מיד וניגשו אליו. רבנו בירך אותם ואף את התינוק הקטן. אחר כך **מיהר להסתלק מהמקום**. ניכר היה עליו שחיפש לו מקום תפילה להצטנע בו ולא רצה שיכירוהו. מספר נהגו ונאמן ביתו המסור של רבינו, יצחק מוסאי: בנושא אחד היה לי 'מלחמות' עם רבנו. התעסקתי רבות עם מכירת ספריו, אלא שלא בכל מקום הכירוהו, ודרשו שהמחבר יגיע אליהם. למשל, רכסים.
רבנו אמר: "איני מוכן להפסיד חש שעות נסיעה". טענתי כנגדו שצריך שיכירו אותו. אמר לי רבנו: "אני רוצה שיכירו אותי טבעי לא מלאכותי". וב'נסעתי לשם ומכרתי שם לבסוף מאה סטים..."

ידידי זכור
כי אדם לעמל יולד
אם הינך סבור שתוכל **התחמק** מן הקשיים לברוח מן התמודדות ולהנצל מן הנסיגות טעות בידך אותם הקשיים שאתה לכאורה חוסך כעת יפקדו אותך **במקום שאליו תגיע**

פקודיה פלוגשפתה
אנחנו אוהבים להסיק מסקנות בחיים שלנו, אנחנו רואים דבר, ועוד דבר. ומיד עושים אחד ועוד אחד. ומסיקים מסקנות מוצקות על עולם ומלואו, אנחנו משוכנעים במסקנות שלנו, **ובטוחים שהמציאות** היא בדיוק כפי שאנחנו רואים אותה. אבל לא פעם, אם נבדוק באמת, נמצא שהמחשבות שלנו, והמסקנות ההגיוניות שאנחנו מייחסים לתבונה שלנו הם בעצם בניינים של רוח על גבי אוויר ואוויר על גבי רוח, שכל קשר בינם לבין המציאות הינו מקרי בהחלט. אנחנו מאוד רוצים משהו, מאוד רוצים להאמין במשהו, כי זה נוח לנו, כי זה נעים לנו. הלב מושך אותנו בדיוק למה שמתחשק לו, והעיניים משוחדות, ואנחנו ממהרים להחליט. **זוג שהתחתן** לא מכבר, עבר להתגורר בשכונה שקטה.
בבוקר הראשון בביתם, ראתה האישה שכנה, תולה כביסה לייבוש. איזה כביסה מלוכלכת תולה השכנה במתלה הכביסה! אמרה לבעלה. אולי צריכה סבון חדש? **אולי אוכל ללמד אותה**, ואולי לעזור לה לכבס את הכביסה???. הבעל החריש ולא הגיב. וכך, יום אחר יום, חזרה האישה על הערתה, בכל פעם שהשכנה תלתה כביסה, באור השמש חשופה לרוח. כעבור חודש, הופתעה האישה לראות את השכנה, תולה כביסה נקייה, פנתה ואמרה לבעלה: תיראה!! למדה לכבס, כנראה שכנה אחרת לימדה אותה. לא, אמר הבעל: היום קמתי מוקדם וניקיתי את החלונות שלנו.
כאלה הם חיינו: הכול תלוי בניקיון החלון, דרכו אנו מסתכלים על המציאות. לפני שמעבירים ביקורת, כדאי לוודא כי ליבנו נקי, על מנת שנראה נכון וברור יותר. כך נוכל לראות בברור, את הלבבות של האחרים. כך נוכל היום... לאהוב יותר מאתמול.
אל תמהר להאמין למה שאתה רואה.אל תמהר להאמין למה שאתה רוצה לראות.אל תיתן לנטיית הלב שלך להשפיע על המסקנות שלך **בדוק את עצמך**, ובדוק שובשלא טענה חלילה ותעשה את הדברים הלא נכונים. (העורך)

רבי נטע וויס זצ"ל כשהיה מגיד בירושלים נוהג היה בכל שבת להשמיע דרשה באחד מבתי הכנסת בעיר העתיקה פעם אחד באמצע הקיץ שרר שרב כבד כמו יצאה חמה מנרתיקה ואיש לא האין לצאת החוצה אבל רבי נטע בא בכל זאת בשעה קבועה להגיד את הדרשה שלו אלא שבית הכנסת היה ריק לגמרי נפש היה לא היתה בו רבי נטע חשב לעצמו **יש לי קביעות** להגיד דרשה בכל שבת וא"כ אפילו לא נמצא איש אחד שישמע אני צריך להגיד עלה רבי נטע למדרגות ארון הקודש לבש את הטלית והתחיל בדרשה שעתיים עמד והשמיע את דבריו כהרגלו בכל שבת והנה רק סיים את הדרשה **יצא אלינו בחור** מעזרת הנשים נפל לרגליו ואמר: "רבי אני חוזר בתשובה" אח"כ התברר כי אותו בחור התהלך בחוץ והחום מאוד הציץ לו ראה בית כנסת ונכנס אליו מעט כדי לפוש מעט מן החום **נשכב על ספסל** נרדם באמצע התעורר ושמע שמישהו מדבר הוא כבר לא יכל להרדם שוב אלא ישב והאזין לדרשה לאחר שרבי נטע גמר רץ אליו והודיע לו את החלטתו ואמנם נעשה בעל תשובה.

הרשעים מחפשים מומי בני אדם ושגיאותם להשפילים ולצערם

רבי משה מנדל זצ"ל העריץ עד מאוד את האדמו"ר הקדוש רבי **יואל מסאטמר** זיע"א. בעת שהאדמו"ר מסאטמר שהה בבני ברק נסע רבנו לשחר פניו. המקום היה הומה אדם שבאו להסתופף בצל הרבי מסאטמר. רבנו שגם הוא הגיע לקבל את פני רבו, בענוותנותו הרבה **נעמד בדוחק רב** בקצה החדר. אך כשראהו הרבי קראו אליו מיד וביקש כי יפנו מקום. והיה מספר, "בזמן שישבתי מול הרבי, תפס את ידי בידי הקדושות כל מהלך השיחה, חשתי קדושה עצומה, נפל עלי פחד ומורא עד שלא יכולתי לפנות פה. אותה חמימות דקדושה שלא לא פגה ממני עם היום." לימים סיפר רבנו כי גיסו החורג הגה"צ הרב **כץ** זצ"ל אב"ד מונטריאול, סח לו בהתפעלות, כי אותה שעה שישבו שני הצדיקים כשידיהם אוזות זו בזו, נראה עמוד אש חופף עליהם מעל ראשם. תמונתו של האדמו"ר רבי יואל זצוק"ל, קישתה את סוכתו של רבנו שהיה מביט בה בשקיקה עוד ועוד. בהתפעלות גדולה הצביע עליה ואמר לבני ביתו, "ראו נא, צורתו **כשל תינוק שלא טעם טעם חטא**..."

פלאשוב, פולין, אביב תשד היה

זה בעת של"כ יכיר המסדרים" במחנה הובא שולחן, עליו התנשאה ערימת התיקים האדומים... קפאנו על מקומינו באימה. המספרים הוקראו והקורבנות להריגה הוצאו מהמחנה. שוב חזרה על עצמה אותה תמונה של לבבות שבורים וחוסר אונים מר כלענה...

קול המולה הגיע לאוזננו. **שרה ביגל** נאבקה עם אימה, בעוד הגרמנים קוראים בקול את שם אימה ואת מספרה, תלשה את המספר מעל המעיל של אימה והצמידה אותו למעילה. לקול מאזותיה של האם, יצאה שרה מן השורה והצטרפה לקבוצה, **כשהיא שלוה וניעוה.**

היא קיימה את צו ליבה. שרה והברותיה, הקריבו את חייהן מתוך אהבה לאימותיהן מאושרות על שזכו לקיים מצוות כיבוד הורים. רוחן התנשאה מעל לגדרות התיל, מעבר לגדר המחושמלת, מרחפת מעלה מעלה, בת חורין...

להצלתה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

המורה: "יגוב למה דיברת?" יש לך מינוס מהמבחן! יגוב אתה שוב מדבר? עוד מינוס!" יגוב: אבל המורה... אתה בעצמך מרת שמינוס ועוד מינוס זה **פלוס!** ילד מאחר לכיתה. המורה שואל אותו: "שוב אתה מאחר?" עונה הילד: "אמרת בעצמך שאף פעם לא מאחר ללמוד."

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

אמונה השומרת מ'נפילה'

אָנְכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִצְרַיִם מִבְּיַת עֲבָדִים (ב, ב).

מדוע מזכיר הקב"ה בדרשה הראשונה את יציאת מצרים, ואינו אומר: "אנכי ה' אשר בראתי את כל העולם"? משום שרצה הקב"ה לקבע בלב עם ישראל את האמונה שהוא השליט היחיד בעולם, ואת כל אשר יחפץ ביכולתו לעשות. שום חק מחקי העולם אינו עומד בפני רצונו ותבניתו, וגם כל מה שנתאה קטבע העולם, אינו מקרה להיות, אלא הפל מאת ה'.

אלו הנה מזכיר את בריאת העולם, עלול היה האדם לחשב: בתחלה ברא ה' את העולם, אבל מאז הפל מתנהג לפי החקים ההם, ללא התנהגות ה'. לפיכך אמר הקב"ה: "אשר הוצאתיך מארץ מצרים" - אני שולט על העולם בכל רגע נתון. אני שולט על השמש ועל הירח, אני שולט על העפר ועל בעלי החיים. במאמר פי הבאתי על המצרים במצרים עשר מכות וקרעתי לפניהם את היסוד.

התנהגות ה' לא היתה רק בעבר, אלא היא ממשיכה להתקיים כל הזמן. הקב"ה לבדו עושה עושה ויעשה לכל המעשים. מן האמונה הזו - שכל מה שקורה בעולם עושה ה' ותבניתו, אסור לנו לזנוז במלא נימה!

הדבר שעוזר לאדם ביותר לשמר על עצמו מנפילה, זו האמונה. השחת דעת מאמונה ומן המחשבה על הקב"ה - היא התחלתה של כל נפילה. הגר"א זצ"ל היה אומר, כי עקר נתינת התורה לישראל היא כדי שישמרו בשחונם בה'. כל המצוות נועדו כדי לתת לאדם תזכורות לאמונה ולבטחון. המזוזה מזכירה לאדם: יש ה' בעולם, שים את בטחונך בו. בשרוץ האדם לאכל כדי להשיב את גופו, מזכירים לו: קדם כל עליך לברך למי שהמזון שלו! אכל ורצה לקום וללכת, מיד מזכירים לו: עליך לברך ברבת המזון. כל "ברוך אתה ה'" הוא עוד בטחון בו ותבניתו. כל מצוה היא תזכורת להליכתנו על הכל ער כדי שלא נשכח את ה' במרוצת הדרך.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שאל העני את עמיתו: "יודע אני שפרנסתך אינה מצויה ואתה שרוי בדחוקות רבה אך האם לפחות יש לך נחת מבניך?" השיב הלה ברוך ה' הרבה נחת יש לי מבני הקטנים כולם אהובים, כולם ברורים, כולם גיבורים וכולם עושים רצוני. אבל דא עקא שכולם גם **פותחים את פיהם.**

אהבה עזה אהב רבי משה מנדל זצ"ל תלמידי חכמים, הממיתים עצמם באוהלה של תורה. שמחתו הגדולה ביותר של רבנו היתה בעת שביקרו בביתו תלמידי חכמים. היה קם לפנייהם מלוא קומתו, על רגליו החולות. **פעמים רבות** ארע, שהתייטר בייסורים קשים ונוראים וביקש שלא יכניסו קהל. והנה, אם בשעה זו נודע לו כי תלמיד חכם ממתין בחוץ, או אפילו נכד של ת"ח, הגיב מיד: "זאל הער אריין קומען" (שיכנס פנימה). עד כדי כך היה יקר לו כבוד התורה.

אם הנכנס לא היה רק נכד של צורבא מדרבנן אלא ת"ח בעצמו, **שכח מייסוריו** הקשים שהיו מלפנים אותו מכל עבר, קם ממקומו מלא קומתו ועמד בפניו בהתבטלות, בדרך ארץ והכנעה. כבוד תלמיד חכם... כבוד התורה...

מסופר על אברהם שעומד בניסיון הקשה מכל, ניסיון העקדה. הוא מוכן בכל לבו למסור את כל היקר לו למען אמונתו, ומסירותו זו מביאה עליו ברכה לדורות. הז"ל מלמדים אותנו כי הקב"ה אינו מביא על האדם ניסיון שהוא לא מסוגל לעמוד בו. **לעתים מגיעים לאדם משברים וקשיים**, ובמקום לעמוד בגאון ולעבור את הניסיון, והוא מתנפץ לרסיסים, ומרגיש כאילו חרב עליו עולמו. כל משבר - הוא ניסיון, כל צרה - היא נקודת מבחן, עלינו לזכור כי הקשיים נועדו לנסות אותנו ולבחון האם אנחנו חזקים באמונתנו, ותמיד ברגע הקושי מגיעה העזרה ממרום. עלינו להתמיד באמונתנו ולדעת שזהו ניסיון חולף.

וכשמגיע רגע האמת, ברגעים הכי קשים, אנו זוכים תמיד לסיוע הבלתי צפוי, והקדוש ברוך הוא עוזר לנו להתגבר על הניסיונות ולהמשיך להפעיל. וזאת עלינו לזכור, כי **מתוך החושך מפציע האור**. הכוח הוא בידינו, זוהי נקודת המבחן שלנו. וזה אפשרי - זה בידינו.

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא?!
בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

כשגדלו בניו של רבנו **רפאל ברוך טולדנו** זיע"א במרוקו דאג מאוד היכן יחנכם ולאן ישלחם ללמוד תורה כל אורח שנזדמן לביתו היה שואל על ישיבה לצאצאיו. **יום אחד** בא לביתו יהודי **שסיפר לו** כי בקרוב הוא יוצא לאנגליה והוא ישתדל שיתקבלו בישיבת תורת אמת בלונדון שהקים הגאון רבי משה שניידר זצ"ל שמונה חודשים חלפו וכל יום התארך בעיני הרב כשנה לבסוף **הגיע המכתב** שבישר על קבלתם. היה זה **היום המאושר** בחייו הוא האין בצאצאיו שיצאו מיד לדרכם

כדברי המשנה: "הוי גולה למקום תורה" הם עשו חיל בלימודיהם ואחר למדו בפונדוב' ובכולל גיטסהד וכהנו **כראשי ישיבת** מפורסמים בצרפת ובארץ ישראל.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת ורבי, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולה, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אותנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, פנחס בן שרה, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן תנה פתניא, שלמה בן דונה, **מנחם הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

האורחים
נבר התעייפו
מהריקודים?
זה הזמן לתת להם
לקרוא משהו מעניין
על הפרשה

המזכרת

שתפאר כל אירוע, שמחה, או שבת התאחדות

התלבטתם לגבי מזכרת לשבת התאחדות,
או לשמחה המשפחתית?

הזמינו עוד היום את חוברת עלוני השבת
של גרפומט, בשילוב הטקסט שלכם בשער!

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה